

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ
דוח תקופתי לשנת 2018

מגדל

תוכן העניינים

- פרק 1 תיאור עסקי התאגיד
- פרק 2 דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד
- פרק 3 דוחות כספיים מאוחדים
- פרק 4 מידע כספי נפרד
- פרק 5 פרטים נוספים על התאגיד
- פרק 6 דוח והצהרות בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי
- פרק 7 נספחים המתייחסים למגדל חברה לביטוח בע"מ

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

מספר חברה: 52-002998-4 כתובת: אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה

טלפון: 076-8868959, 076-8868962 פקסימיליה: 03-9238988

דוא"ל: migdalhold@migdal.co.il אתר אינטרנט: www.migdalholdings.co.il

מכתש רמון | מדבר הנגב

דירקטוריון

- שלמה אליהו - יו"ר (מונה ביום 18/6/2018)
- יוחנן דנינו - יו"ר לשעבר (פרש ביום 1/4/2018)
- ישראל אליהו (פרש ביום 28/5/2018)
- רונית בודו - דח"צ
- אברהם ביגר - דח"צ (פרש ביום 12/3/2019)
- מירב בן כנען הלר - דח"צ
- עזריאל מוסקוביץ (מונה ביום 26/4/2018)
- אריה מינטקביץ (מונה ביום 3/2/2019)
- ד"ר גבריאל פיקר (יו"ר זמני מיום 1/4/2018 ועד ליום 18/6/2018)

תיאור עסקי התאגיד

הערה לגבי יישום הוראות תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970 ("תקנות ניירות ערך") בדוח זה

בהתאם לתקנה 8 לתקנות ניירות ערך, הוראות תקנות 8(ב) ו-8א לתקנות ניירות ערך לא יחולו על מידע בדוח התקופתי של תאגיד שאיחד מבטח או שמבטח הוא חברה כלולה שלו, ככל שמידע זה מתייחס למבטח.

עיקר אחזקות מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("החברה") הינה מגדל חברה לביטוח בע"מ שהינה מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והחברה העיקרית המהותית בקבוצה. כמו כן לקבוצה חברות הפעילות בתחום הפנסיה והגמל: מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ויוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ, שאף הן מחזיקות ברישיון של מבטח. כמו כן, מגדל מקפת מחזיקה ברישיון של חברה מנהלת של קופות גמל.

דוח זה נערך בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון מיום 20 בינואר 2014, שעניינו "עדכון הוראות בדוח התקופתי של חברות ביטוח" וכן בהתאם לחוזרים המתקנים לו מימים 1 בינואר 2018, 4 במרס 2018 וה-27 בדצמבר 2018 ("חוזר הממונה") המביאים בחשבון גם את עמדת רשות ניירות ערך בנושא קיצור דוחות כפי שפורסמה על-ידה.

מידע צופה פני עתיד בדוח זה

בדוח זה כללה החברה ביחס לחברות המוחזקות על ידה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). מידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה וודאית ואינם בשליטת הקבוצה. מידע צופה פני עתיד בדוח זה יזוהה בדרך כלל באמירות כמו "החברה צופה", "החברה מצפה", "החברה מעריכה", "החברה מאמינה", "בכוונת החברה", "החברה בוחנת", "החברה מתכננת", וביטויים דומים.

מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של הנהלת החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי, שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונותו או שלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על ידי הנהלת החברה באופן עצמאי.

בנוסף, התממשותו ו/או אי התממשותו של מידע צופה פני עתיד אינו ודאי והוא מושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה, ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה הנזכרים בדוח זה וכן אופן היישום של הוראות רגולציה ותגובת הגורמים הרלוונטיים, לרבות צרכנים וגופים מוסדיים אליהן, ההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה המתוארים בדוח זה.

לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מזהירים בזאת, כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה.

מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב, והחברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה ככל שמידע נוסף בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.

הערכים הכספיים הנקובים בפרק זה ובדוח הדירקטוריון הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צוין אחרת), במיליוני ש"ח. הערכים הכספיים הנקובים בדוחות הכספיים הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צוין אחרת), באלפי ש"ח.

עסקי החברה הינם בתחומים הדורשים ידע מקצועי רב אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי החברה. על מנת להביא את תיאור עסקי החברה באופן בהיר ככל שניתן, הובא תיאור עסקי החברה תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלו, בצירוף הסבר ובאור בהירים ככל שניתן. התיאור המובא לגבי מוצרי הביטוח והכיסויים הביטוחיים המתוארים בפרק זה הינו לצרכי דוח זה בלבד והתנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בתכניות הביטוח או בתקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל הרלבנטיות, והוא לא מהווה ייעוץ ולא ישמש לצרכי פרשנות תכניות הביטוח או התקנונים כאמור.

פרק 1 - תיאור עסקי התאגיד

תוכן עניינים

4	הקדמה לפרק תיאור עסקי התאגיד
4	1. מקרא - הגדרות
6	חלק א' - פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה
7	2. פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה
15	3. תחומי הפעילות של הקבוצה
16	4. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה
17	5. חלוקת דיבידנדים
19	תחום א' - ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך
19	6. מוצרים ושירותים
34	7. תחרות
39	8. לקוחות
41	תחום ב' - ביטוח בריאות
41	9. מוצרים ושירותים עיקריים
45	10. תחרות
47	11. לקוחות
48	תחום ג' - ביטוח כללי
48	12. מוצרים ושירותים עיקריים
55	13. תחרות
58	14. לקוחות
61	תחום ד' - תחום השירותים הפיננסיים
61	15. מידע כספי בתחום השירותים הפיננסיים
62	16. מידע כללי על תחום השירותים הפיננסיים
65	17. מוצרים ושירותים עיקריים של התחום
67	18. פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים
67	19. לקוחות
67	20. שיווק והפצה
68	21. תחרות
69	22. עונתיות
69	23. ספקים ונותני שירותים
69	24. הון חוזר
69	25. מגבלות ופיקוח החלים על תחום השירותים הפיננסיים
72	חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות - אין
73	חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה
74	26. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה
78	27. חסמי כניסה ויציאה
81	28. גורמי הצלחה קריטיים
81	29. השקעות

84.....	ביטוח משנה	30.
92.....	הון אנושי	31.
98.....	שיווק והפצה	32.
103.....	ספקים ונותני שירותים	33.
104.....	רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב	34.
105.....	עונתיות	35.
106.....	נכסים לא מוחשיים	36.
107.....	דיון בגורמי סיכון	37.
109.....	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה	38.
110.....	חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי	
111.....	דירקטורים חיצוניים	39.
111.....	אירועים הקשורים בממשל תאגידי בשנת הדוח	40.
112.....	גילוי בדבר מבקר הפנים	41.
113.....	רואה חשבון מבקר	42.
115.....	אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	43.

הקדמה לפרק תיאור עסקי התאגיד

1. מקרא - הגדרות

בדוח זה ייעשה שימוש בהגדרות המפורטות להלן לנוחות הקורא:

אג"ח ז' אג"ח מיועדות	אגרות החוב (סדרה ז') אשר הנפיקה מגדל גיוס הון בדצמבר 2018. אגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד אשר המדינה מנפיקה לחברות הביטוח ולקרנות הפנסיה בריבית ולתקופה קבועים מראש. בביטוח חיים - מונפקות אג"ח מסוג ח"ץ ובפנסיה מסוג "מירון" ו"ערד". אי.בי.אי. שירותי בורסה והשקעות בישראל - אי.בי.אי. בע"מ. אליהו הנפקות בע"מ.
אי.בי.אי. שירותי בורסה אליהו הנפקות אליהו גוף מוסדי ג'נרלי דמי גמולים	אליהו 1959 בע"מ (לשעבר אליהו חברה לבטוח בע"מ). מבטח וחברה מנהלת, כהגדרתם בחוק הפיקוח. Assicurazioni Generali S.p.A. הסכומים שמפקיד עמית (או שמפקידים עבורו) בקרן פנסיה או בקופת גמל.
דמים	סכומים הכלולים בפרמיות המיועדים לכיסוי הוצאות המבטח (דמי רישום, דמי פוליסה, ודמי היטל).
הבורסה הדוח התקופתי לשנת 2017	הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. הדוח התקופתי לשנת 2017 של החברה (כהגדרתה להלן).
החברה ו/או התאגיד ו/או מגדל אחזקות הממונה	מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ.
הקבוצה ו/או קבוצת מגדל	הממונה על רשות שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר (שהינו גם ה"מפקח על הביטוח" כהגדרתו בחוק הפיקוח).
הרבעון המדווח השקעות חופשיות התקופה המדווחת חברה מנהלת	החברה והחברות הממוחזקות שלה, בבעלותה המלאה או החלקית, שדוחותיהן הכספיים מאוחדים עם דוחות החברה. הרבעון הרביעי של שנת 2018. אותו חלק מהנכסים שאינו מושקע באג"ח מיועדות. שנת 2018.
חוזי ביטוח חוזי השקעה חוזר הסולבנסי	חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל או קרנות פנסיה וקיבלה רישיון לכך מאת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות הגמל.
חוק החברות חוק הסדרת העיסוק	כהגדרתם בבאור 1 לדוחות הכספיים בסעיף ההגדרות. כהגדרתם בבאור 1 לדוחות הכספיים בסעיף ההגדרות. חוזר הסולבנסי 2 שפרסמה הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון בחודש יוני 2017.
חוק הפיקוח תיקון קרנות הסל חוק ניירות ערך חוק קופות הגמל יוזמה לעצמאיים	חוק החברות, התשנ"ט-1999. חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995.
מבטח ו/או עמית מבטח סימון מגדל ביטוח מגדל גיוס הון מגדל מקפת מגדל בריאות מגדל חיתום מגדל ניהול תיקים	חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 28), התשע"ז-2017. חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005. יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ (חברה מנהלת).
	המבטח בביטוח חיים והעמית בקרנות פנסיה וקופות גמל. מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ (חברה בת של מגדל סוכנויות). מגדל חברה לביטוח בע"מ. מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ. מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ. מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ. מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ. מגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ.

מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ.
מגדל קרנות נאמנות בע"מ.
מגדל שוקי הון (1965) בע"מ.
כהגדרת מונח זה בסעיף 1.5 לשטר הנאמנות אשר פורסם ביום 12 בדצמבר 2018 על ידי מגדל גיוס הון (מס' אסמכתא: 2018-01-121446).
כהגדרתם בסעיף 31א לחוק הפיקוח.
דמי הביטוח ותשלומים אחרים שעל המבוטח לשלם למבטח בהתאם לתנאי הפוליסה, לרבות דמים.
פרמיה המתייחסת לשנת הדוח.
מגדל שוקי הון וכל החברות שבשליטת מגדל שוקי הון.
תכנית ביטוח שאושרה לפי חוק קופות גמל ותקנותיו כקופת גמל לתגמולים, לפיצויים או לקצבה.
כהגדרתה בחוק קופות הגמל (קופת גמל כוללת גם קרן השתלמות ולא כוללת "קרן פנסיה" ו"קופת ביטוח").
קופת גמל לקצבה שאיננה זכאית להשקיע באג"ח מיועדות.
מאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות והכספים ניתנים למשיכה בחלוף 6 שנות חברות. מוצר זה נחשב הן כמוצר פנסיוני והן כמוצר פיננסי.
קופת גמל משלמת לקצבה כמשמעותה בחוק קופות גמל שאינה קופת ביטוח.
קרן פנסיה שהוקמה לפני 1.1.1995.
קרן פנסיה שהוקמה החל מיום 1.1.1995.
פוליסות ביטוח חיים המשוקקות החל מ-1.1.2004.
תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998.
תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (כללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ו/או תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעות ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2001, לפי העניין.
תקנות השקעות משותפות בנאמנות (קרנות מחקות), התשע"ח-2017.
תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

**מגדל סוכנויות
מגדל קרנות
מגדל שוקי הון
מרווח סיכון**

**נכסי החיסכון לטווח ארוך
פרמיה**

**פרמיה שהורווחה
קבוצת מגדל שוקי הון
קופת ביטוח**

קופת גמל

**קרן כללית
קרן השתלמות**

קרן פנסיה

**קרן פנסיה ותיקה
קרן פנסיה חדשה
תכניות חדשות
תקנות ההון**

**תקנות ההשקעה ו/או כללי
ההשקעה**

תקנות קרנות מחקות

תקנות מס הכנסה

חלק א' - פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

2. פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

2.1 תיאור החברה

החברה התאגדה בישראל ביום 13 באוגוסט 1974. מניות החברה נסחרות בבורסה החל משנת 1997.

הקבוצה פועלת בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל ובתחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים. פעילות הביטוח של הקבוצה מתבצעת באמצעות מגדל ביטוח, ופעילות הפנסיה והגמל של הקבוצה, מתבצעת באמצעות חברות הבנות של מגדל ביטוח: מגדל מקפת ויוזמה לעצמאים. הקבוצה מחזיקה גם בסוכנויות ביטוח ועיקר ההחזקה כאמור הינה באמצעות מגדל סוכנויות. פעילות השירותים הפיננסיים של הקבוצה מתבצעת באמצעות מגדל שוקי הון וחברות הבנות שלה.

2.2 מבנה השליטה בחברה

למיטב ידיעת החברה, נכון למועד דוח זה, אליהו הנפקות מחזיקה ב-68.46% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה¹. מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה הסופי בחברה, כפי שיתואר להלן.

אליהו הנפקות הינה חברה בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ. למיטב ידיעת החברה בעלי המניות של אליהו הינם:

מר שלמה אליהו, המחזיק ב-25.14% מההון ו-98% ממניות ההנהלה, גב' חיה אליהו, המחזיקה ב-0.02% מההון ו-2% ממניות ההנהלה, שלמה אליהו אחזקות בע"מ, המחזיקה ב-61.7% מההון, אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, המחזיקה ב-13.14% מההון. בעלי המניות של חברת שלמה אליהו אחזקות בע"מ, הינם מר שלמה אליהו המחזיק ב-83.31% וגב' חיה אליהו המחזיקה ב-16.69%.

בעלת המניות היחידה בחברת אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, הינה שלמה אליהו אחזקות בע"מ, שהמחזיקים בה הינם ה"ה שלמה אליהו וגב' חיה אליהו כמפורט לעיל.

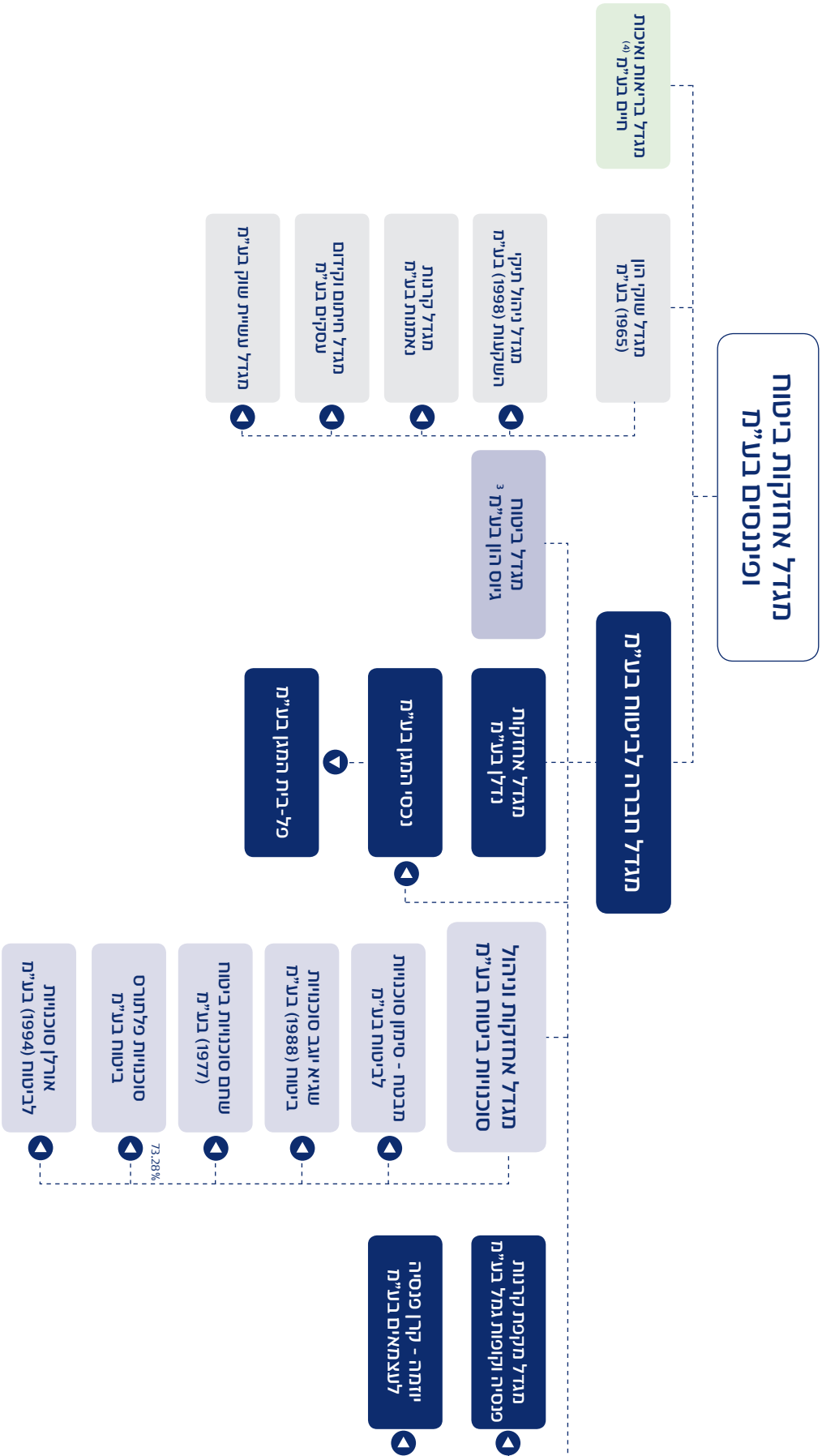
2.3 תרשים מבנה אחזקות של הקבוצה

להלן תרשים מבנה האחזקות של החברות העיקריות בקבוצה, סמוך ליום פרסום הדוח².

¹ כפי שנמסר לחברה ע"י אליהו הנפקות, נכון למועד הדוח החברה לרישומים של בנק הפועלים מחזיקה 721,501,786 מניות של החברה.

² לרשימה של החברות הבנות והחברות הכלולות לתאריך הדוח, ראה תקנה 11 בחלק פרטים נוספים על התאגיד.

תרשים אחזקות הקבוצה
נכון ליום 26 במרס 2019

הערות:

1. מנבה האחזקות בקבוצה כולל את החברות הפעילות העיקריות בקבוצה. לפרטים נוספים אודות אחזקות בחברות ובחברות קשורות, ראה גם תקניה זו בדלק פרטים נוספים על התאגיד.
2. החברות המתוארות של החברה הינן 100% אלא אם אין אחרת.
3. עיקר פעילותה של החברה הינן גיוס הון משני ענבור מגדל ביטוח.
4. פעילותה חברה זו והחברות הממוחזקות על ידיה, הינן נלוות/משקיות לפעילות הקבוצה.

2.4. התפתחויות עיקריות מהותיות בקבוצה במהלך שנת 2018 ועד למועד פרסום הדוח

2.4.1. השפעת הסביבה הכלכלית ותנודתיות בעקום הריבית חסרת הסיכון

הקבוצה פועלת בסביבה כלכלית המושפעת, בשנים האחרונות, בין היתר, מסביבת ריבית נמוכה ומתנודתיות של עקום הריבית.

בהמשך לתנודתיות ניכרת של עקום הריבית שאפיינה את שנת 2017 (אשר בסיכומה חלה ירידה של עקום הריבית לעומת סוף שנת 2016), בשנת 2018 המשיכה התנודתיות בעקום הריבית, תוך עלייה של עקום הריבית לעומת סוף שנת 2017 אשר התרכזה ברבעונים השני והרביעי של שנת 2018.

לשיעורי הריבית הנמוכים השלכה מהותית הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה, ובכלל זה על גובה ההתחייבויות הביטוחיות של הקבוצה.

השפעת השינויים בעקום הריבית כאמור והשפעת הנחות אקטואריות נוספות, לרבות אומדן מימוש גמלה, הביאו בסיכומה של שנת 2018 לקיטון בעתודות ביטוח החיים, בסך של כ-601 מיליון ש"ח (לפני מס). לפירוט ראה באור 3.7.3.ב. (5) לדוחות הכספיים.

לפירוט בדבר רגישות הרווח (והפסד) וההתחייבויות הביטוחיות לשינויים בריבית, ראה באור 3.7.1.א. בדוחות הכספיים לשנת 2018.

השינויים בעקום הריבית משפיעים גם על יחס כושר הפירעון מבוסס סולבנסי 2, כמצוין בסעיף 2.4.4 להלן.

במקביל, בשנת 2018 חל קיטון ניכר בהכנסות מהשקעות לעומת שנת 2017, שנבע מירידות במדדי המניות וכן מירידות בשערים במדדי אגרות החוב, אשר התרכזו בעיקרן ברבעונים השני והרביעי של השנה החולפת. לפירוט נוסף, ראה סעיפים 2.2 ו-2.3 בדוח הדירקטוריון של החברה.

לאחר תאריך המאזן ועד סמוך למועד פרסומו, חלה עליה משמעותית בהכנסות מהשקעות, ומנגד ירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון, לפירוט ראה באור 40 לדוחות הכספיים.

בנוסף, לשינויים האמורים לעיל של עקום הריבית, ישנה השפעה גם על ההתחייבויות האקטואריות של חשבונות העמיתים מקבלי הקצבה בקרנות הפנסיה החדשות, שמועד זכאותם לקיצבה חל לפני 1 בינואר 2018, וכן ביחס לסך כל העמיתים ביוזמה לעצמאים. ההשפעה באה לידי ביטוי בקיטון בהתחייבויות בתקופה המדווחת כתוצאה מעלייה של עקום הריבית המשמש להיוון ההתחייבויות כלפי העמיתים הנזכרים לעיל. יצוין כי הריבית הינה רק חלק ממנגנון האיזון האקטוארי, והעודף/ גירעון נקבע גם לפי תוצאות ההשקעות והשפעת גורמים דמוגרפיים שונים.

2.4.2. השפעת הנחות אקטואריות שונות בתחומי הפעילות השונים של החברה

התחזיות וההנחות אשר על בסיסן מעריכה החברה את התחייבויותיה הביטוחיות בתחומי פעילותה השונים, מבוססות, בין היתר על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת, ובהנחה כי תביעות העבר (אשר נבחנו במחקרים), ייצגו את העתיד לקרות ("התחזיות וההנחות האקטואריות של החברה"). נוכח הרפורמות בשנים האחרונות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית והדמוגרפית, נתוני העבר עשויים לא לשקף בהכרח את התוצאות העתידיות, והתחזיות וההנחות האקטואריות של החברה מתבססות לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה, שלא בהכרח יתממשו, או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לתחזיות וההנחות האקטואריות של החברה.

יצוין כי הערכות אקטואריות, לרבות עדכון, עשויות להשפיע על הנתונים הכספיים של החברה, לרבות על יחס כושר הפירעון מבוסס סולבנסי 2, ולא מן נמנע כי אף באופן מהותי.

במהלך שנת הדוח הושפעו ההתחייבויות הביטוחיות, בין היתר, מעדכון שיעורי מימוש הגמלאות. לפירוט בנוגע לעדכון הנחות אקטואריות בחישוב העתודות בביטוח חיים, ראה סעיף 6.3.1 להלן וכן באור 37.ב.3.ב(5) לדוחות הכספיים.

2.4.3. התפתחויות אחרות בסביבה העסקית ובכלל זה שינויים מהותיים בהסדרים תחיקתיים

תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

בשנים האחרונות, עובר שוק הביטוח הפנסיוני שינויים מהותיים הנוגעים, בין היתר, למוצרים הפנסיוניים המשווקים על ידי חברות הביטוח ואופן שיווקם, לערוצי ההפצה השונים וכן ביחס למבוטחים, למועמדים לביטוח ולזכויותיהם. השינויים האמורים התבטאו בעיקר בהתעצמות מוצר הפנסיה במסגרת מכירות חדשות של מוצרי חסכון לטווח ארוך תוך כדי שחיקת דמי הניהול הממוצעים בשוק.

עיקרי השינויים שחלו בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח מפורטים בסעיף 6.3 בחלק ב' להלן.

להלן יפורטו בתמצית ההוראות הרגולטוריות המהותיות שחלו בשנת הדוח:

(א) רפורמת קרנות ברירת מחדל

החל מחודש אוגוסט 2016 פועלות בשוק שתי קרנות פנסיה שהן קרנות ברירת מחדל שנבחרו על ידי משרד האוצר, בהתאם לחוזר שפורסם ביום 3 ביולי 2016. בחודש אוגוסט 2018 פורסם חוזר חדש בדבר קביעת קרנות ברירת מחדל נבחרות המעדכן את הוראות החוזר שפורסם ביום 3 ביולי 2016 ביחס לקרנות ברירת מחדל.

על פי הוראות החוזרים האמורים, ביום 31 במרס 2019 יפקעו כל הסכמי ברירת המחדל בקשר עם מוצרי חסכון ארוך טווח של כל החברות המנהלות מול מעסיקים, שהיו בתוקף במרס 2016.

ביום 14 באוקטובר 2018 הודיע משרד האוצר על בחירתן של 4 קרנות ברירת מחדל (מתוכן שתיים שפעלו קודם לכן): אלטשולר-שחם, מיטב דש, פסגות והלמן-אלדובי ("הקרנות הנבחרות").

בחירת הקרנות הנבחרות הינה לתקופה שבין 1 בנובמבר 2018 ועד ליום 31 באוקטובר 2021. במסגרת כללי הבחירה נקבעו שיעור דמי הניהול המרביים, אשר יגבו על ידי קרנות הפנסיה האמורות מעמיתים ומקבלי קצבה חדשים.

לפרטים נוספים, לרבות הערכת החברה בדבר ההשלכות הצפויות של החוזר, ראה סעיף 6.3.4 להלן.

(ב) חוזר שיווק תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה

בחודש מאי 2018 פורסם חוזר בעניין תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, הקובע הוראות להסדרת הליך שיווק כיסוי מפני אובדן כושר עבודה לקראת כריתת חוזה ביטוח, כך שמועמד לביטוח ימנע מרכישת כיסוי ביטוחי עודף שלא ניתן לממשו.

בין יתר הוראות החוזר, נקבעה הוראה כי במקרים בהם נרכש הכיסוי לאובדן כושר עבודה אגב חיסכון פנסיוני, דהיינו על חשבון תקציב המעסיק בנוסף לתגמולים, לא ניתן יהיה לרכוש כיסוי מפני אובדן כושר עבודה כאמור, במידה והעלות המצטברת של סך כל הכיסויים הביטוחיים של המבוטח בקופת הגמל, לרבות כיסוי ביטוחי הנרכש בנפרד על ידי המעסיק ועל חשבון ההפקדות למרכיב

החיסכון, חורגת ממגבלה של 35% מסך כל ההפקדות למרכיב התגמולים, לרבות התשלום עבור הכיסוי לאובדן כושר עבודה, עד לאותו מועד ("מגבלת ה-35%"). לאור האמור, ייתכנו מצבים בהם שיעור הכיסוי הנרכש על ידי המבוטח יפחת במהלך תקופת הביטוח, ככל שיוגבל על ידי מסגרת התקציב הנזכר לעיל.

בהתאם לטיטות תיקון החוזר שפורסמה ביום 3 במרס 2019, נדחה מועד תחילת החוזר ליום 1 בנובמבר 2019.

יזכר כי בנוסף לחוזר זה, במקרים שבהם הכיסוי לאובדן כושר עבודה נרכש על חשבון מרכיב תגמולי עובד ומעסיק (ללא תקציב מעסיק בנוסף), החל מחודש אפריל 2019 צפוי שינוי במוצר אשר ישווק החל ממועד זה, בעקבות ההוראה בתנאי הפוליסה לחשב את הכיסוי בשיעור קבוע מהשכר למשך כל תקופת הביטוח על פי חישוב מצטבר במגבלת ה-35%. לאור האמור, ייתכנו מצבים בהם לא יוכל המבוטח לרכוש את השיעור המבוקש על ידו במועד ההצטרפות, אלא שיעור נמוך יותר אשר יקובע למשך כל תקופת הביטוח בכפוף להנחות היסוד אשר על פיהן חושב.

לפרטים נוספים אודות החוזר, לרבות השלכות צפויות על החברה, ראה סעיף 6.3.5 להלן.

(ג) בחינה מחודשת של תעריפי ביטוח הריסק על ידי הממונה

בחודש יוני 2018 קיבלה החברה הנחיה מהממונה, להגיש מחדש את תעריפי הריסק למקרה פטירה, תוך שהיא מבצעת אבחנה תעריפית בין הכיסוי המשווק במסגרת פנסיונית לבין הכיסוי המשווק באופן פרטי או לטובת משכנתא.

לאחר בחינת הממונה את התעריפים, קיבלה החברה במהלך חודש פברואר 2019 את היתר הממונה לשיווק מוצרי ביטוח ריסק חדשים. במסגרת זו, אושר תעריף ריסק פרט במסגרת תכניות ריסק בפרמיה משתנה כל שנה וריסק משכנתא בפרמיה משתנה כל שנה. בשלב זה אין לחברה אישור של הממונה למכירת ביטוח ריסק כחלק מפוליסת ביטוח הכוללת חסכון (לשכירים, לעצמאים ולפרט) וכן אישור לשווק תכניות ריסק פרט אחרות (הכנסה למשפחה וריסק בפרמיה משתנה כל 5 שנים).

לפרטים נוספים אודות השינויים המתוארים בפסקה זו, לרבות השלכות צפויות על החברה, ראה סעיף 6.3.6 להלן.

המידע הכלול בסעיף 2.4.3 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

2.4.4 יישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II

בהתאם לחוזר הסולבנסי, חברת ביטוח נדרשת לקיים משטר כושר פירעון כלכלי, במטרה להבטיח את כושר פירעונה כלפי מבוטחיה.

לאחר שקיבלה מגדל ביטוח אישור מהממונה שבוצעה ביקורת רואה חשבון לראשונה על יישום הוראות חוזר הסולבנסי, החל מחודש נובמבר 2018, משטר כושר הפירעון היחיד החל על מגדל ביטוח הינו האמור בחוזר הסולבנסי, חלק תקנות ההון. לפרטים

נוספים, ובכלל זה נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון של מגדל ביטוח לפי משטר סולבנסי 2 ליום 31.12.2017, ראה סעיף 3.2 לדוח הדירקטוריון ובאור 7.ג. לדוחות הכספיים.

2.4.5. תכנית ניהול הון וקביעת יעד הון

בחודש נובמבר 2018 אישר דירקטוריון מגדל ביטוח תכנית ניהול הון, אשר במסגרתה קבע יעד ליחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2 בקשר עם הוראות חוזר הסולבנסי ("יעד ההון"). בהתאם להחלטת דירקטוריון מגדל ביטוח, יעד ההון יעלה בהדרגה בכ-3% כל שנה, החל מ-100% נכון ליום 31 בדצמבר 2017 ועד לשיעור של 120% ביום 31 בדצמבר 2024 (תום תקופת הפריסה כפי שנקבעה בחוזר הסולבנסי).

עמידת מגדל ביטוח ביעדי ההון ובתכנית ההון האמורים בסעיף זה, אינה וודאית והינה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה וודאית ואינה בשליטתה של החברה.

לפרטים נוספים, ראה באור 7.ג. לדוחות הכספיים וכן דיווח מיידי מיום 28 בנובמבר 2018 (אסמכתא: 2018-01-114846).

2.4.6. הנפקת כתבי התחייבויות באמצעות מגדל גיוס הון ופדיון מוקדם של כתבי התחייבויות

(א) הנפקת אגרות חוב סדרה ו'

לפרטים ומידע בדבר הנפקת אגרות חוב סדרה ו' אשר תמורתן הופקדה ונרשמה בדוחות הכספיים של מגדל ביטוח ביום 1 בינואר 2018, ראה באור 24.ה.1 לדוחות הכספיים.

(ב) הנפקת אגרות חוב סדרה ז'

לפרטים ומידע בדבר הנפקת אגרות חוב סדרה ז' אשר תמורתן הופקדה ונרשמה בדוחות הכספיים של מגדל ביטוח בחודש דצמבר 2018, ראה באור 24.ה.1 לדוחות הכספיים.

תמורת ההנפקה שימשה לפדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה א') ואגרות חוב (סדרה ב'), בהתאם לתנאיהן, אשר הנפיקה מגדל גיוס הון בחודש ינואר 2012 וחודש דצמבר 2012, בהתאמה.

לפרטים נוספים, ראה דוחות מידיים מיום 28 בנובמבר 2018, אסמכתא: 2018-01-114822, מיום 12 בדצמבר 2018, אסמכתא: 2018-01-121446 ומיום 13 בדצמבר 2018, אסמכתא: 2018-01-122205.

(ג) פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרות א' ו-ב')

ביום 3 בינואר 2019 ביצעה מגדל גיוס הון פדיון מוקדם של אגרות החוב (סדרה א') וביום 31 בדצמבר 2018 ביצעה פדיון מוקדם של אגרות החוב (סדרה ב').

לפרטים נוספים, ראה באור 24.ה.1 לדוחות הכספיים וכן דיווח מיידי מיום 12 בדצמבר 2018 (אסמכתא: 2018-01-121491), דיווחים מידיים של מגדל גיוס הון מיום 12 בדצמבר 2018 (אסמכתאות: 2018-01-121470 ו-2018-01-121476), מיום 3 בינואר 2019, (אסמכתא: 2019-01-001530) ומיום 11 בינואר 2019 (אסמכתא: 2019-01-000078).

2.4.7. דירוג מגדל ביטוח ואגרות החוב שגויסו באמצעות מגדל גיוס הון

בחודש ספטמבר 2018, הודיעה מידרוג בע"מ כי היא מותירה על כנם את הדירוגים הבאים: דירוג של Aa1.il לאיתנות הפיננסית (IFS) של מגדל ביטוח; דירוג של Aa3.il

(hyb) לכתבי ההתחייבות הנדחים מסוג הון משני (סדרות א', ב, ג, ה) וכן עבור כתבי ההתחייבות הנדחים מסוג מכשיר הון רובד 2 (סדרה ו') ודירוג של Aa2.il (hyb) לכתבי ההתחייבות הנדחים מסוג הון שלישי מורכב (סדרה ד') שהונפקו על ידי מגדל ביטוח באמצעות מגדל גיוס הון. אופק הדירוג יציב. כמו כן, בחודש נובמבר 2018, ערב הנפקת אג"ח ז' כמתואר בסעיף 2.4.6 (ב) לעיל, קבעה מידרוג בע"מ דרוג של Aa3.il (hyb) עבור הסדרה החדשה מסוג מכשיר הון רובד 2 (סדרה ז') בסך כולל של עד 1,400,000,000 ש"ח ע.נ.

לפרטים נוספים, ראה באור 3.ה.24. לדוחות הכספיים, וכן דיווחים מיידיים מיום 28 בנובמבר 2018 (אסמכתא: 2018-01-114822) ומיום 25 בספטמבר 2018 (אסמכתא: 2018-01-089559).

2.4.8 השלמת מכירת חלקה של מגדל שוקי הון במניות הבורסה

בתחילת חודש ינואר 2018, פנתה הבורסה לחברי הבורסה, לרבות למגדל שוקי הון, אשר נכון לאותו מועד החזיקה, באמצעות אי.בי.אי. שירותי בורסה בכ-4.77% מהון מניות הבורסה (כ-4.48% בדילול מלא), בבקשה לקבל מהם הצעות למכירת אחזקותיהם בבורסה לפי שווי המשקף לבורסה ערך של 500 מיליון ש"ח.³

באפריל 2018, התקבלה אצל מגדל שוקי הון באמצעות אי.בי.אי. שירותי בורסה, הודעה בדבר קיבול ההצעה למכירת כלל מניות הבורסה המוחזקות בידי אי.בי.אי. שירותי בורסה, הכוללת גם את חלק המניות המוחזק על-ידיה בנאמנות בעבור מגדל שוקי הון, וזאת לאחר שמגדל שוקי הון הציעה למכירה את כלל אחזקותיה ו/או זכויותיה במניות הבורסה במחיר שלא יפחת מסך של כ-22.1 מיליון ש"ח.

עם השלמת מכירת אחזקותיה של מגדל שוקי הון ו/או זכויותיה במניות הבורסה, באוגוסט 2018, העבירה אי.בי.אי. שירותי בורסה למגדל שוקי הון, סך של 22.4 מיליון ש"ח, המהווה את התמורה למגדל שוקי הון בגין השלמת העסקה למכירת מניות הבורסה. עם השלמת העסקה כאמור, לא נותרו בידי מגדל שוקי הון ו/או בידי אי.בי.אי. שירותי בורסה, בעבורה, מניות של הבורסה.

לפרטים נוספים, ראה סעיף 16.2.3 לדוח זה, וכן ראה דוחות מיידיים של החברה מיום 22 באפריל 2018 (מס' אסמכתא: 2018-01-039652) מיום 20 ביוני 2018 (מס' אסמכתא: 2018-01-054009) ומיום 28 באוגוסט 2018 (מס' אסמכתא: 2018-01-081567).

2.4.9 שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בקבוצה

(א) יו"ר דירקטוריון החברה ויו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח

ביום 1 באפריל 2018 סיים את תפקידו מר יוחנן דנינו כיו"ר דירקטוריון החברה ויו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח, ובעקבות כך, חלו השינויים הבאים בדירקטוריון החברה ובדירקטוריון מגדל ביטוח:

(1) ביום 19 ביוני 2018, לאחר שנבחר על ידי האסיפה הכללית ביום 18 ביוני 2018, החל מר שלמה אליהו לכהן כיו"ר דירקטוריון החברה. עם בחירתו של מר שלמה אליהו לכהן כיו"ר דירקטוריון החברה, סיים מר גבריאל פיקר את כהונתו הזמנית בתפקיד זה, מאז סיים מר יוחנן דנינו את כהונתו בתפקיד, כאמור בסעיף לעיל.

לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי מיום 18 ביוני 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-052944 ומיום 19 ביוני 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-053316.

³ בהקשר זה יוער, כי החזקתה של מגדל שוקי הון במניות הבורסה, הייתה בהתאם להסכם המיזוג שנערך בין מגדל שוקי הון ובין אי.בי.אי. שירותי בורסה במהלך שנת 2015, כמתואר דוח התקופתי לשנת 2017, בסעיפים 16.2.3 ו-16.2.4, וכן בסעיף 16.2.3 לדוח זה.

(2) ביום 1 באפריל 2018, עם סיום תפקידו של מר דנינו כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח, החליפו פרופ' עודד שריג כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח.

ביום 24 בדצמבר 2018 הודיע פרופ' עודד שריג, על התפטרותו מדירקטוריון מגדל ביטוח. מכתב התפטרותו של מר עודד שריג כלל פירוט נסיבות שיש בהן עניין לציבור, ואלו פורטו בדיווח החברה בנושא. לפירוט ראה סעיף 40 בחלק ה' להלן.

ביום 1 במרס 2019 סיים פרופ' עודד שריג את כהונתו והחל ממועד זה, החל מר ניר גלעד את כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח, לאחר הודעת הממונה כי אינו מתנגד לאישור המינוי ולאחר אישור דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל ביטוח למינוי האמור.

לפרטים נוספים, ראה דוחות מידיים של החברה מיום 28 במרס 2018 (מספרי אסמכתאות: 2018-01-031513 וכן, 2018-01-031414), מיום 24 בדצמבר 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-125889), מיום 11 בפברואר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-012076), מיום 6 בפברואר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-010720) ומיום 12 בפברואר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-012301).

(ב) דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל ביטוח

(1) ביום 3 בפברואר 2019 החל מר אריה מינטקביץ' את כהונתו כדירקטור בחברה.

לפרטים נוספים, ראה דוח מידי של החברה מיום 3 בפברואר 2019 מספר אסמכתא: 2019-01-012069.

(2) ביום 26 באפריל 2018 וביום 20 בינואר 2019 החלו מר עזריאל מוסקוביץ ומר אריה מינטקביץ' את כהונתם כדירקטורים במגדל ביטוח, לאחר הודעות הממונה כי אינו מתנגד לאישור המינויים.

לפרטים נוספים, ראה דוח מידי של החברה מיום 29 באפריל 2018 מספר אסמכתא: 2018-01-041794 ומיום מיום 21 בינואר 2019 מספר אסמכתא: 2019-01-008196.

(3) ביום 28 במאי 2018 סיים מר ישראל אליהו את כהונתו כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח. מר ישראל אליהו ממשיך לכהן כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של מגדל ביטוח וכיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון. לפרטים נוספים, ראה דוח מידי של החברה מיום 27 במאי 2018 מספר אסמכתא: 2018-01-043092.

(4) ביום 12 במרס 2019 הודיע מר אברהם ביגר לחברה על התפטרותו מתפקידו כד"ר צ' בחברה ובמגדל ביטוח, בתוקף מיום זה, וזאת בהתאם להתחייבותו לחברת פז, כי יתפטר מתפקידו כד"ר צ' בחברות קבוצת מגדל עם מינויו כדירקטור בפז בהתאם להוראות החוק לקידום התחרות ולמצום הריכוזיות תשע"ד-2013. לפירוט ראה דוח מידי של החברה מיום 12 במרס 2019 מספר אסמכתא 2019-01-021061.

(5) ביום 24 במרס 2019 אישרו דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל ביטוח את מינויו של מר מישאל וקנין לדירקטור חיצוני במגדל ביטוח, זאת בכפוף לאי התנגדות הממונה. ביום 24 במרס 2019 התקבל אישור הממונה למינוי ובמועד זה נכנסה כהונתו של מר מישאל וקנין לתוקף. לפירוט ראה דוח מידי של החברה מיום 24 במרס 2019 מספר אסמכתא: 2019-01-025636.

(ג) נושאי משרה שאינם דירקטורים

(1) במהלך חודש יוני 2018, מונה מר דורון ספיר למנכ"ל מגדל ביטוח, וזאת לאחר שביום 1 ביוני 2018 סיים מר עופר אליהו את תפקידו כמנכ"ל מגדל ביטוח. מר דורון ספיר מונה כמנכ"ל החברה לאחר שביום 26 ביוני 2018 הודיע מר ערן צ'רנינסקי, על רצונו לסיים את תפקידו בקבוצה, ובכלל זה כמנכ"ל החברה וכמנהל חטיבת הפיננסים והאקטואריה של מגדל ביטוח.

יוער כי המועד לכינוסה של האסיפה הכללית שנקבע ליום 29 באוגוסט 2018 לאישור תנאי כהונתו והעסקתו של מר דורון ספיר, נדחה ליום 3 באפריל 2019 כאשר במועד זה יובאו לאישור תנאי כהונתו והעסקתו של מנכ"ל החברה, מר דורון ספיר, החל מיום מינויו כמנכ"ל החברה ביום 26 ביוני 2018. דחיית הדיון האמורה בוצעה על רקע צורך להבהיר מול הממונה את אופן יישום חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ביחס למענק חתימה שקיבל המנכ"ל בקשר עם כהונתו במגדל ביטוח. לפירוט ראה באור 4.ח.38.ה לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 23 באוגוסט 2018 (אסמכתא: 2018-01-080433) ומיום 26 בפברואר 2019 מספר אסמכתא: 2019-01-016900.

(2) עם סיום כהונתו של מר ערן צ'רנינסקי בחברה, כאמור בסעיף (1) לעיל, גם כמנהל חטיבת הפיננסים והאקטואריה של מגדל ביטוח ביום 30 ספטמבר 2018, החליפו ביום 1 באוקטובר 2018 מר יוסי בן ברוך כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת פיננסים של מגדל ביטוח, וכמנהל הכספים של החברה. לפרטים נוספים, ראה סעיף 31.7.3 להלן וכן דוחות מדיים של החברה מיום 17 באפריל 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-039085 ומיום 3 ביוני 2018, מספרי אסמכתאות: 2018-01-046851 וכן 2018-01-046785.

לשינויים נוספים הנוגעים לנושאי משרה בקבוצה ראה סעיף 31.7 בחלק ד' להלן.

3. תחומי הפעילות של הקבוצה

תחומי הפעילות העיקריים של הקבוצה, המדווחים כמגזרים עסקיים בדוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה, הינם (ראה גם באור 3.א. לדוחות הכספיים):

3.1. תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך

תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל. הפעילות בתחום זה מתמקדת בעיקר בחיסכון לתקופת הפרישה (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל, לרבות קרן השתלמות) ("החיסכון") וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("הסיכון" או "הריסק").

תחום זה, הינו תחום הפעילות העיקרי בו עוסקת הקבוצה.

3.2. תחום ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוחי שיניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות בתקופת ביטוח העולה על שנה.

3.3. תחום ביטוח כללי

תחום הביטוח הכללי כולל בתוכו את כל ענפי הביטוח האחרים שהקבוצה עוסקת בהם, למעט בענפי הביטוח הכלולים בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ותחום ביטוח הבריאות. תחום זה

כולל את תתי הענפים העיקריים הבאים: ביטוח רכב חובה, ביטוח רכב רכוש, וענפי ביטוח כללי אחרים (הכוללים ביטוחי חביות וביטוחי רכוש ואחרים).

3.4 תחום השירותים הפיננסיים

תחום השירותים הפיננסיים כולל בעיקר פעילות ניהול נכסים פיננסיים (בעיקר ניהול קרנות נאמנות וניהול תיקים) ובנוסף שיווק להשקעות וכן פעילויות אחרות: בנקאות להשקעות, הפצה ופעילות נוסטרו.

3.5 פעילויות נוספות שאינן עולות כדי תחום פעילות

לחברה קיימות פעילויות אחרות, הכלולות בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה במסגרת "מגזרי פעילות אחרים" או ב"לא מיוחס למגזרי פעילות" בהן עוסקת הקבוצה. פעילויות אלו כוללות החזקה בסוכנויות הביטוח, פעילות השקעה המבוצעת שלא כנגד העתודות הביטוחיות לסוגיהן, אלא כנגד ההון העצמי הנדרש לעסקי הביטוח ועודפי ההון של חברות הקבוצה וכן פעילויות נלוות/משיקות לפעילות הקבוצה⁴. פעילותן של חברות אלה אינה בהיקפים מהותיים ביחס לחברה.

4. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

4.1 השקעות בהון החברה שבוצעו בשנתיים האחרונות ועד למועד פרסום הדוח

להלן פרטים אודות עסקאות מהותיות שבוצעו במניות החברה על-ידי בעל השליטה בחברה בשנים 2017-2018 ועד למועד פרסום הדוח:

מועד השינוי	נייר הערך	כמות השינוי	מהות השינוי	שער העסקה	הפניה מיידית (אסמכתא)	לדיווח	שיעור בהון ובהצבעה באחוזים
29.6.2017	מניות	7,666,523	עסקה מחוץ לבורסה למכירת מניות החברה על ידי בעל השליטה בחברה	362 אג'	2017-01-068103		0.73%
26.9.2017	מניות	⁽¹⁾ 630,993,656	העברת מניות החברה מאליו לאליו הנפקות	-	2017-01-085105		59.8%
26.9.2017	מניות	⁽¹⁾ 630,993,656	העברת מניות החברה מאליו הנפקות לחברה לרישומים של בנק הפועלים	-	2017-01-085105		59.8%

(1) יתרת המניות 90,508,130 מוחזקות בחברה לרישומים של בנק הפועלים מקדמת דנא עבור אליהו.

בשנת 2018 ועד למועד פרסום הדוח לא בוצעו עסקאות מהותיות בהון החברה.

⁴ פעילויות אלה מבוצעות בעיקר על-ידי מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ והחברות המוחזקות על-ידה. פעילויותיהן אינן בהיקפים מהותיים ביחס לחברה, ותוצאותיהן אינן מיוחסות למגזרי הפעילות. לשינויים שחלו באחזקות הקבוצה בשתי חברות הכלולות בפעילויות אלה, ראה תקנה 12 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

5. חלוקת דיבידנדים

ביום 24 ביולי 2018 וביום 29 באוגוסט 2018 אישרו דירקטוריון החברה והאסיפה הכללית של החברה (בהתאמה) חלוקת דיבידנד בסך של כ-66 מיליון ש"ח. המקור הכספי לחלוקת הדיבידנד הינו כ-66 מיליון ש"ח שהתקבלו מדיבידנד ממגדל שוקי הון, חברה בת של החברה, ומהפחתת הון שביצעה מגדל שוקי הון באישור בית המשפט. הדיבידנד שולם לבעלי המניות הזכאים, ביום 5 בספטמבר 2018.

לפרטים נוספים, ראה דוחות מיידים של החברה מיום 25 ביולי 2018, מס' אסמכתא: 2018-01-068025 ו-2018-01-068067 ומיום 29 באוגוסט 2018, מס' אסמכתא: 2018-01-082185.

נכון למועד הדוח, יתרת העודפים (כמשמעותם בסעיף 302 לחוק החברות) הינה בסך של כ-5,506 מיליון ש"ח. מובהר כי אין ביתרה האמורה כדי להוות אינדיקציה ליכולת החלוקה העתידית של החברה.

לפרטים אודות מגבלות רגולטוריות ובדין העשויות להשפיע על חלוקת דיבידנד בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה, ראה סעיף 27.1.2 בחלק ד' להלן וכן באור 7ג. לדוחות הכספיים.

חלק ב' - תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה

תחום א' - ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

6. מוצרים ושירותים

6.1 כללי

תחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך מאופיין בעיקר במוצרי חיסכון לתקופת הפרישה ("החסכון") וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("הסיכון" או "הריסק").

הקבוצה משווקת מגוון מוצרים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך - ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל לסוגיהן, לרבות קרנות השתלמות⁵. פעילות הקבוצה בתחום זה מתבצעת באמצעות מגדל ביטוח וחברות הבנות שלה: מגדל מקפת, המנהלת את קרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה ("מקפת אישית" ו"מקפת משלימה") וקופות גמל נוספות של הקבוצה שאינן קופות ביטוח, וכן יוזמה לעצמאים, המנהלת קרן פנסיה ותיקה - יוזמה קרן פנסיה לעצמאים.

תמהיל מוצרי תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך מושפע מהסדרות רגולטוריות ענפיות במסגרת חוקים, תקנות, חוזרים והוראות ממונה שמטרתן ביצוע הסדרה בתחום, עידוד החיסכון לטווח ארוך של ציבור החוסכים, קביעת כללים ומגבלות, באמצעות מתן תמריצים כגון הטבות מס לחיסכון הפנסיוני ותנאי משיכתו, קביעת הוראות בדיני עבודה המחייבות מעסיקים לערוך ביטוח פנסיוני לעובדיהם, הנפקת אגרות חוב מיועדות ועוד, המהווים שיקול מרכזי בבחירת הלקוחות את מוצרי התחום.

נכון ליום 30 בספטמבר 2018 ועל בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, הקבוצה ממוקמת ראשונה בתחום זה⁶. לפירוט נתי שוק בתחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך ראה סעיף 7.3 להלן. כמו כן, לחלקה של הקבוצה בתחום החיסכון לטווח ארוך כהגדרתו בחוק הפיקוח, ראה סעיף 27.1.1(א) להלן.

ההסדרים הרגולטוריים שבוצעו בשנים האחרונות (לרבות הסדרים הנוגעים לדמי הניהול, התקשרות בהסכמי ברירת מחדל ואופן הקצאת אג"ח מיועדות), וכן טיטות הסדרים התלויים ועומדים נכון למועד פרסום הדוח, שעיקרם מתואר להלן, הביאו, ועשויים להביא, לשינויים מהותיים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך, ובפרט ביחס לתמהיל המוצרים הכלולים בו. למגמות ושינויים מהותיים בתחום זה וכן לפרטים נוספים אודות ההסדרים הרגולטורים האמורים ולהשלכותיהם על החברה, ראה סעיפים 6.3 ו-6.4 להלן.

6.2 המוצרים בתחום, מאפייניהם העיקריים וההבדלים העיקריים ביניהם

ביטוח חיים: המוצר כולל כיסוי של סיכון ("ריסק") או חיסכון טהור ו/או שילוב של חיסכון וסיכון המוצעים בהתאם לחוזה בין המבטח למבוטח (פוליסות ביטוח).

חברת הביטוח נוטלת על עצמה לשלם את תגמולי הביטוח בעת התממשות אירוע הסיכון, גם אם חלו שינויים אקסוגניים, לטובה או לרעה, לגבי פרמטרים אשר מעוגנים בתנאי הפוליסה, לרבות סיכון של עלייה בתוחלת החיים, במידה וסיכון זה נכלל במקדם ההמרה לקצבה הנקוב במסלול הקצבה הרלבנטי. במסגרת זו משווקות פוליסות הכוללות ריסק ו/או חיסכון שאינן פנסיוניות.

קרנות פנסיה: ככלל, המוצר כולל שילוב של כיסוי ביטוח הדדי לריסק וחיסכון (קצבה, פנסיית נכות ופנסיית שארים), ואלו מעוגנים בתקנון הקרן.

קופות גמל: המוצר כולל חיסכון, לטווח הארוך, הבינוני והקצר, בהתאם למוצר הרלוונטי.

מאפיינים עיקריים מבדילים - ניתן למנות את המאפיינים העיקריים הבאים, המבדילים בין מוצרי הביטוח ומוצרי החיסכון הפנסיוני המשווקים על ידי הקבוצה:

⁵ יש לראות בקרן ההשתלמות חיסכון לטווח הבינוני לפני גיל פרישה.

⁶ מבוסס על עיבוד דיווחי משרד האוצר, נכון ל-30.9.2018, שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר (דוחות ניהוליים, פנסיה-נט, גמל-נט).

קופת ביטוח ⁷	קרנות פנסיה	קופות גמל ⁸
סוג ההתקשרות	תקנון	תקנון
ניתנים לשינוי רק בהתאם לתנאי החוזה ובכפוף לדין.	ניתנים לשינוי מעת לעת באישור הממונה.	ניתנים לשינוי מעת לעת באישור הממונה.
יעוד החיסכון הנצבר ⁹	קצבה החל מגיל פרישה.	כספים שהופקדו עד לשנת 2008, ניתן למשוך כסכום הוני. כספים שהופקדו לאחר שנת 2008 ניתן למשוך כקצבה בלבד החל מגיל הפרישה (באמצעות העברה לקופה משלמת לקצבה).
כספים שהופקדו עד לשנת 2008, ויועדו לחיסכון באפיק ההוני, ניתן להחל משנת 2008 לא ניתן להפקיד כספים לאפיק ההוני; כספים שהופקדו לאחר שנת 2008 ניתן למשוך כקצבה בלבד החל מגיל הפרישה.	במסגרת קרנות הפנסיה קיים, במרבית המקרים, כיסוי לשארים למקרה פטירה וכיסוי לאובדן כושר עבודה, וניתן להתאים את הכיסויים לצורכי המבוטח בהתאם לתקנון.	הכיסויים מוגדרים בתקנון של כל קופה. חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לרכוש פוליסה קבוצתית לביטוח מפני מקרה מוות ואובדן כושר עבודה. נכון למועד זה, קופות הגמל בניהול הקבוצה לא רכשו פוליסות קבוצתיות כאמור. בנוסף, רשאית חברה מנהלת של קופת גמל לשווק לעמיתיה כיסויים ביטוחיים באמצעות פוליסות פרט לסיכונים מוות, לסיכונים נכות ולשחרור מתשלום. נכון למועד זה, הקבוצה אינה משווקת כיסויים ביטוחיים כאמור.
ביטוח הדדי	לא קיים ביטוח הדדי. ההתקשרות בין המבוטח למבוטח הינה באמצעות חוזה.	לא קיים ביטוח הדדי.
קרן ביטוח הדדי בין העמיתים / הפנסיונרים החברים בקרן. הנחות אקטואריות, המהוות בסיס לזכויות העמיתים / פנסיונרים, נבחנות מעת לעת בהתאם למצב בפועל. אם חל בהן שינוי, לטובה או לרעה, זכויות העמיתים / הפנסיונרים מושפעות משינויים אלה, והם נושאים בעודף או בגירעון אקטוארי של הקרן בהתאם לתקנונה.		

⁷ תוכנית ביטוח שאושרה כקופת גמל (למניעת ספק, לא כולל תכנית פרט שאיננה מאושרת כקופת גמל).

⁸ קופת גמל בהקשר זה הינה קופת גמל לחיסכון (אשר הכספים המופקדים בה החל משנת 2008 מיועדים לקצבה) או קופת גמל לתגמולים (אשר הכספים שהופקדו בה עד לשנת 2008 ניתן למשוך כסכום הוני).

⁹ מובהר כי ישנם כללים המאפשרים משיכה הונית כגון כספי פיצויים והיוון חלקי/מלא של כספי הקצבאות.

מקדם קיצבה	קופת ביטוח ⁷	קרנות פנסיה	קופות גמל ⁸
	בפוליסות ששווקו עד לתום שנת 2012, המבוטחים בתוכנית קצבה נהנים, בחלק ממסלולי הקצבה, ממקדם קצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת החיים, בהתאם לתנאי הפוליסה. החל מחודש ינואר 2013, פוליסות הכוללות מקדם קצבה מובטח משווקות למצטרפים החל מגיל 60 בלבד. למצטרפים מתחת לגיל 60 מוצעות פוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון ללא מקדמי קצבה מובטחים, ומקדם הקצבה בהן יקבע במועד הפרישה. החל משנת 2016 ההסדר התחיקתי מאפשר לנייד את הפוליסות עם מקדם הקצבה המובטח מחברת ביטוח אחת לשנייה, תוך שמירה על המקדם המובטח. יחד עם זאת, למיטב ידיעת החברה, פעילות ניוד כאמור לא יצאה לפועל.	מקדם קצבה לא מובטח ומושפע ממשנתנים דמוגרפיים ופיננסיים, כפי שנקבע בתקנון כל קרן.	לא קיים מקדם קיצבה.
זהות הנהנה	גמישות מלאה בבחירת המוטבים, למעט ביחס לכספי הפיצויים המשולמים לשארים, כהגדרתם בחוק פיצויי פיטורין.	זהות השארים קבועה בתקנון, ובהיעדר שארים קיימת גמישות בבחירת המוטבים.	גמישות מלאה בבחירת המוטבים, למעט ביחס לכספי הפיצויים, המשולמים לשארים, כמשמעותם בחוק פיצויי פיטורין.
הנפקת אג"ח מיועדות	ביחס לפוליסות שנמכרו עד שנת 1990 - לחברות הביטוח מונפקות אגרות חוב ממשלתיות מיועדות המבטיחות הצמדה למדד בתוספת ריבית ("אג"ח חץ"). בהתאם, מרבית תכניות ביטוח החיים שנמכרו עד אותו מועד הן תכניות מבטיחות תשואה (צמודות למדד בתוספת ריבית), כאשר חברת הביטוח משקיעה את מרבית העתודות באג"ח חץ ואת יתרת העתודות בהשקעות חופשיות בהתאם למגבלות הקבועות בהסדרים התחיקתיים. תכניות אלה נקראות "מבטיחות תשואה" או "לא משתתף".¹⁰ בפוליסות אלה לא הוגדרו דמי ניהול מהצבירה וחברת הביטוח נהנית מהפער שנוצר בין התחייבויותיה כלפי המבוטחים כפי שנקבעו בפוליסות הביטוח ובין הרווחים מההשקעות (הן מההשקעות החופשיות והן בהשקעות באג"ח חץ) ("המרווח" ו/או "המרווח הפיננסי"). ביחס לפוליסות שנמכרו במהלך שנת 1991 ואילך - תכניות הביטוח המוצעות, אינן מבטיחות תשואה למבוטח וכן צומצמה בגין הנפקת אג"ח חץ לחברת הביטוח, אשר בשנת 1992 הופסקה לחלוטין.¹¹ כספי החיסכון מושקעים בהשקעות חופשיות (למעט הכספים המושקעים באג"ח חץ בפוליסות ששווקו בשנת 1991), ויתרת החיסכון המצטבר תלויה בתוצאות שמניבות ההשקעות של המבוטח ("תכנית משתתף" או "משתתף ברווחים" או "תכניות תלויות תשואה" או "ביטוח תלוי תשואה").	החל משנת 2004, קרנות פנסיה חדשות מקיפות וקרנות פנסיה ותיקות (סגורות לעמיתים חדשים)¹² - זכאיות להשקיע 30% מסך נכסיהן באג"ח מיועדות.¹³ החל מחודש יולי 2017, ההשקעה האמורה מתחלקת באופן הבא: 60% מנכסי מקבלי הקצבה מושקעים באג"ח המיועדות, ויתרת אגרות החוב המיועדות מוחזקות בנכסי העמיתים הפעילים והמוקפאים.¹⁴	לקופות הגמל בניהול הקבוצה לא מונפקות אג"ח מיועדות.¹⁵

¹⁰ הקבוצה פדתה במהלך השנים, בהתאם לאישור משרד האוצר, חלק מאג"ח המיועדות במטרה להשיג תשואות עודפות, והעתודות הושקעו בהשקעות חופשיות. הקבוצה איננה יכולה לרכוש מחדש אג"ח מיועדות בגין חלק מהנכסים שנפדו על ידה כאמור, וכתוצאה מכך החשיפה של הקבוצה במסגרת ההשקעות החופשיות גדלה. להשפעה של ירידת הריבית על העתודות, ראה גם באור 37. ב.3.ב (5) לדוחות הכספיים.

¹¹ בגין התכניות שנמכרו עד אותו מועד, ממשיכה המדינה להנפיק אג"ח מיועדות גם בגין הכספים שעל-פי תנאי תכנית הביטוח ניתן להפקידם בפוליסות אלו לאחר השינוי.

¹² לקרנות הפנסיה הוותיקות ניתן סבסוד ממשלתי נוסף בגין הפחתת שיעור האג"ח המיועדות ותנאיהן.

¹³ בקרנות הפנסיה החדשות ובקרן וותיקה, שיעור הריבית האפקטיבית המובטחת באג"ח המיועדות הינה כיום 4.86% (בנוסף להפרשי הצמדה) (יזער, כי בקרן הוותיקה קיימות סדרות אג"ח מיועדות שהונפקו בעבר בשיעור ריבית אפקטיבית של 5.57%).

¹⁴ נכון למועד הדוח, כ-29% מנכסי העמיתים הפעילים והמוקפאים מושקעים באג"ח מיועדות.

¹⁵ למעט הסדרים מיוחדים במספר קופות ספציפיות (אשר אינן בניהול הקבוצה).

6.3. מגמות ושינויים עיקריים בתחום

מזה מספר שנים עובר שוק הביטוח הפנסיוני שינוי מהותי המתפרס על כלל מרכיביו - המוצרים הפנסיוניים, ערוצי ההפצה והלקוחות.

בשנים האחרונות, התבטא השינוי בעיקר בהתעצמות מוצר הפנסיה במסגרת מכירות חדשות של מוצרי חסכון לטווח ארוך, תוך כדי שחיקת דמי הניהול הממוצעים בכלל המוצרים בשוק והחרפת התחרות, וזאת, בין היתר, באמצעות הסדרות רגולטוריות בתחום הפנסיוני.

כך, בשנים האחרונות נקבעו הוראות ביחס לקרנות פנסיה ברירת מחדל והסכמי ברירת מחדל, איחוד חשבונות וניוד חשבונות, עידוד כניסת מתחרים לחברות המנהלות הגדולות ולמנהלי ההסדרים ומעורבות גוברת של הרגולטור באישור תכניות ותעריפים. בנוסף נקבעו הוראות שונות ביחס לסוכנים ולבעלי רישיון, המקדמות תחרות בין הסוכנים, כגון הגבלת יכולת הסוכנים וסוכנויות ההסדר לעסוק בשיווק ובתפעול בו זמנית, איסור על קיום זיקה בין העמלה המשולמת לסוכן לבין דמי הניהול והחזר עמלת היקף במקרה של ביטול פוליסה.

החרפת התחרות והמשך מגמת הירידה בדמי הניהול ובעמלות לסוכנים עשויים להביא, להערכת החברה, לירידה ברווחיותה.

הערכות החברה בנוגע להשלכות ההסדרות בתחום הפנסיוני, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרות הרגולטוריות הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

להלן יפורטו השינויים המשמעותיים שאירעו בתחום בשנת הדוח:

6.3.1. עדכון הנחות אקטואריות הנוגעות לחישוב העתודות

בשנים האחרונות נצפו תופעות שהשפיעו על הנחות אקטואריות מרכזיות המשמשות בסיס לחישוב העתודות, ובכללן עליה בתוחלת החיים, עליה בשיעורי מימוש גמלה, מעבר למסלולי השקעה מותאמי גיל, ירידה בשיעורי הריבית ובשיעורי התשואה המוערכת בתיק הנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות הביטוחיות, ושינויים בהסדרי המיסוי שנועדו להביא למשיכת החיסכון הפנסיוני בדרך של גמלה. כל אלו הביאו לעלייה בהתחייבויות לתשלומי הגמלה או לניוד לקרנות הפנסיה.

לעניין עדכון עתודות (עתודה משלימה לגמלאות ועתודה בגין בדיקת נאותות העתודה) בעקבות שינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון, שיעורי מימוש גמלאות ושאר פרמטרים, ראה גם סעיף 2.4.1 לעיל וסעיף 2.3 בדוח הדירקטוריון של החברה.

יצוין, כי מעת לעת עשויים לחול עדכונים בלוחות התמזותה, ולעדכונים אלו יכולה להיות השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של החברה. לעניין רגישות החברה לשינויים בפרמטרים ביטוחיים ופיננסיים מרכזיים, כגון עדכון לוחות תמזותה, ראה באור 37.3.ב(7) בדוחות הכספיים.

בקרנות הפנסיה נדרשות החברות המנהלות מעת לעת לבצע עדכון של ההנחות הדמוגרפיות שעל בסיסן יש לחשב את המאזן האקטוארי של הקרן והמקדמים בתקנונים, בהתאם להוראות הפיקוח.

6.3.2. הסדרים הנוגעים לדמי ניהול

ביום 1 באפריל 2018 נכנס לתוקף **תיקון לחוזר דמי ניהול במכשיר החיסכון הפנסיוני**, בו נקבעו, בין היתר, תקופה מינימלית למתן הנחה בדמי ניהול (שתינתן החל ממועד כניסתו לתוקף של התיקון לחוזר), אשר תעמוד על חמש שנים ("תקופת

ההנחה"), ועודכנו המקרים בהם רשאי הגוף המוסדי להעלות דמי ניהול לפני תום תקופת ההנחה והצורך לידע את העמית לגבי מקרים אלו. עוד נקבע, כי במקרה של סיום עבודת העמית במקום עבודה שיש לו הסדר עם הגוף המוסדי המעניק לעובדיו הנחה ("**ההסדר הישן**") לפני תום תקופת ההנחה, ימשיך ההסדר הישן לחול על העובד לשעבר עד לתום תקופת ההנחה, אלא אם קיים במקום עבודתו החדש הסדר מיטיב, או אם העובד בחר בהסדר שאינו ההסדר המיטיב.

הארכת תקופת ההנחה (אשר עמדה על שנתיים לפני התיקון), כמו גם שאר התיקונים בחוזר, משפיעים אף הם על הירידה בדמי הניהול במוצרי החיסכון הפנסיוני, דבר אשר יפגע ברווחיות החברה.

6.3.3 הסדרה מול מעסיקים - תקנות תשלומים לקופות גמל

בחודש פברואר 2016 נכנסו לתוקף, בצורה הדרגתית, **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופות גמל) התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים")**, המסדירות את אופן זרימת המידע בין כלל הגורמים המעורבים לעניין אופן ביצוע ההפקדות ושיוכם למרכיבי חשבון קופת הגמל (מעסיקים, גופים מוסדיים וחברות מתפעלות). נכון למועד הדוח, תקנות התשלומים חלות ביחס לכל המעסיקים, המעסיקים יותר מ-10 עובדים¹⁶.

יישום תקנות התשלומים הצריך, ומצריך, היערכות תפעולית מורכבת לאורך זמן הן מצד המעסיקים, הן מצד הגופים המוסדיים והן מצד חברות מתפעלות - מנהלי הסדרים או מתפעלים אחרים ("**המתפעלים**").

הטמעת הוראות תקנות התשלומים במערכות החברה לוותה ומלווה בקשיים תפעוליים, זאת נוכח מורכבות המהלך וכן נוכח קשיים ביישום ההוראות מצד המעסיקים והמתפעלים.

כחלק מהפעילות השוטפת, החברה משפרת כל העת את תהליכי קליטת הכספים והתאמת ממשקי המעסיקים לפוליסות של המבוטחים ולתוכניות הפנסיה, הגמל וההשתלמות של העמיתים. בתהליך זה מסתייעת החברה בבעלי הרישיון, בחברות המתפעלות ובמעסיקים על פי העניין.

החברה מעריכה כי השלמת הטמעת המערכות אצל כלל הגורמים בשוק, לרבות אצל המעסיקים הקטנים, ומעבר כלל המעסיקים במשק לדיווח באמצעות הממשק בסיום התהליך, צפויים לגרום לשיפור באיכות הנתונים שיתקבלו בחברה, דבר שיאפשר לחברה ליעל את פעילות הגבייה וניהול הקשר מול מבוטחים ומעסיקים.

6.3.4 הליך קביעת קרנות ברירת מחדל

בחודש נובמבר 2016, לאחר השלמת הליך בחירת קרנות ברירת המחדל שניהל משרד האוצר, החלו לפעול בשוק שתי קרנות פנסיה שהן קרנות ברירת מחדל, אשר היוו ברירת מחדל לעובדים שלגביהם לא נקבעה (בדין או בהסכם או מכוחם) קרן פנסיה לצורך הפקדת תשלומי הפנסיה שלהם, ואשר לא בחרו בקרן פנסיה לאחר שניתנה להם הזדמנות לעשות כן.

שתי הקרנות שנבחרו (מיטב דש והלמן אלדובי) הציעו לעמיתים החדשים שהצטרפו אליהן החל מיום 1 בנובמבר 2016, דמי ניהול בשיעורים נמוכים משמעותית מממוצע דמי הניהול הנהוגים בשוק.

בחודש אוגוסט 2018 פורסם חוזר בדבר **הליך קביעת קרנות פנסיה נבחרות**, שהסדיר הליך נוסף של בחירת קרנות ברירת מחדל חדשות, שיהוו קרנות ברירת מחדל החל מ-1 בנובמבר 2018, ועד ליום 31 באוקטובר 2021 ("**תקופת הזכייה**"). במסגרת החוזר, נקבע כי שיעור דמי הניהול המרביים, אשר יגבו על ידי קרנות פנסיה

¹⁶ כניסתן לתוקף של תקנות התשלומים ביחס למעסיקים המעסיקים פחות מ-10 עובדים נקבעה ליום 1 בפברואר 2020.

ברירת מחדל לא יפחת מ-1% ביחס להפקדות ומ-0.05% ביחס לצבירה, כאשר קביעת קרנות פנסיה ברירת המחדל תיעשה בהתאם לפרמטרים שפורטו בחוזר, המבוססים על שיעור דמי הניהול בקרן. כמו כן נקבע כי דמי הניהול אשר יגבו ממקבלי קצבת זקנה חדשים שיפרשו בתקופת הזכייה, לא יעלו על שיעור של 0.3%.

ביום 14 באוקטובר 2018 הודיע משרד האוצר על בחירתן של 4 קרנות ברירת מחדל: אלטשולר-שחם, מיטב דש, פסגות והלמן-אלדובי ("הקרנות הנבחרות"). הקרנות הנבחרות מציעות לעמיתים חדשים שיצטרפו אליהן בתקופת הזכייה דמי ניהול בשיעורים נמוכים משמעותית ממוצע דמי הניהול הנהוגים בשוק (אך הגבוהים מאלה שהיו במרכז הראשון), אשר יישמרו להם למשך 10 שנים ממועד הצטרפותם לקרן.

במסגרת רפורמת קרנות ברירת המחדל, נקבע כי ביום 31 במרס 2019 יסתיימו כל הסכמי ברירת המחדל בהם היו קשורים מעסיקים עם חברות מנהלות, שהיו בתוקף ביום 13 במרס 2016 ("הסכמי ברירת המחדל"). משמעות הדבר היא כי החל מיום 1 באפריל 2019 יפתח שוק הסכמי ברירת המחדל, באופן שמעסיק לא יאשראי לצרף עובדים חדשים לקרנות הפנסיה שהיו, עד לאותו מועד, תחת הסכמי ברירת המחדל.

החל מחודש אפריל 2019, לרשות כל מעסיק יעמדו האפשרויות הבאות: (1) מתן אפשרות לעובד לבחור באופן יזום את קרן הפנסיה בה הוא מבקש לנהל את החיסכון הפנסיוני שלו; (2) בחירה באחת מקרנות ברירת המחדל הנבחרות במרכז שערכה המדינה, כאמור לעיל; (3) למעסיקים אשר יבקשו להתקשר בהסכמי ברירת מחדל - עריכת הליך תחרותי לבחירת קופת ברירת מחדל.

על פי בקשת הממונה, מגדל מקפת הודיעה לכל אחד מהמעסיקים איתם הייתה קשורה בהסכם ברירת מחדל, כי לא יתאפשר צירוף עובדים חדשים כברירת מחדל לקרן הפנסיה החל מאותו מועד, עם זאת, שאר התנאים בהסכמים עם המעסיקים, לרבות ההטבות בדמי ניהול לעמיתים קיימים וחדשים, יוותרו על כנם. במסגרת ההודעה למעסיקים, התבקשה החברה להבהיר למעסיקים כי אסור להם לבצע, במישרין או בעקיפין, כל פעולה שיש בה כדי לפגוע בזכות העובד לבחירת מוצר החיסכון הפנסיוני שלו, לרבות משלוח הודעה לעובד ובה קישור ישיר למילוי טופס הצטרפות לקרן פנסיה מסוימת, וכיוצא באלה.

עם זאת, מעסיק רשאי לבחור קרן פנסיה או קופת גמל שתשמש קופת ברירת מחדל לעובדיו לתקופה של חמש שנים, באמצעות עריכת הליך תחרותי, בהתאם לקריטריונים אלה בלבד: (א) מדד השירות המפורסם על ידי הממונה, (ב) תשואות קופת הגמל במסלול ההשקעות שהוא ברירת המחדל של הקופה¹⁷, ו-(ג) שיעור דמי הניהול המוצעים על ידי החברה המנהלת.

נכון למועד הדוח, ולמיטב ידיעת החברה, מעסיקים ספורים בלבד קיימו הליך תחרותי כאמור ביחס לבחירת קרנות פנסיה. משמעות הדבר היא כי הצטרפות עובד לקופת גמל או קרן פנסיה שלא נבחרה על ידי מעסיק בהליך תחרותי או שאינה קרן ברירת מחדל שנבחרה על ידי המדינה, תיעשה ע"י בחירה יזומה של העובד בקרן הפנסיה בה הוא מבקש לנהל את החיסכון הפנסיוני שלו.

יוער כי לבחירתן של שתי קרנות ברירת המחדל הנבחרות במרכז בשנת 2016 לא הייתה השפעה משמעותית על היקף דמי הגמולים והנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה. יחד עם זאת, בתקופת הדוח נמשכה השחיקה בשיעור דמי הניהול בשוק, ובכלל זה בקרנות ובקופות שבניהול החברה.

החברה מעריכה כי פקיעתם של כל הסכמי ברירת המחדל החל מחודש אפריל 2019 וכן זכייתן של 4 קרנות פנסיה נבחרות, עלולים להביא להפחתת שיעורי דמי הניהול

¹⁷ התשואה שתילקח בחשבון היא התשואה המצטברת במסלול ההשקעות שהוא מסלול ברירת המחדל של הקופה, לתקופה של חמש שנים, שסיומה ביום הראשון של החודש שבו פורסם המרכז לבחירת קופת ברירת מחדל כמפורט בחוזר מיולי 2016.

הנגבים מעמיתים חדשים ו/או מעמיתים קיימים ומפנסיונרים, להקטנת כמות המצטרפים החדשים ולפגיעה ברווחיות של מוצרים אלו.

יצוין, כי עשויה להתפתח הזדמנות מסוימת לגיוס לקוחות מקרב מעסיקים חדשים במועד פקיעתם של הסכמי ברירת המחדל.

החברה נערכת להתמודד עם התחרות הצפויה באמצעות הצעת תנאים מיטיבים למעסיקים ולעובדים, והרחבת השימוש בתהליכי עבודה דיגיטליים.

6.3.5 חוזר שיווק תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה

בחודש מאי 2018 פורסם חוזר בעניין תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, הקובע הוראות להסדרת הליך שיווק כיסוי מפני אובדן כושר עבודה לקראת כריתת חוזה ביטוח, כך שיימכר רק למבוטחים שהכיסוי רלוונטי עבורם, וזאת לאור העובדה כי סכום תגמולי ביטוח בתכניות אובדן כושר עבודה מוגבל, בין היתר, לשיעור של 75% מגובה השכר המבוטח ערב מקרה הביטוח. בין יתר הוראות החוזר, נקבע כי גוף מוסדי, בעל רישיון או סוכן ביטוח יברר אודות קיומו של כיסוי ביטוחי קיים במסגרת בדיקת צרכיו של המועמד לביטוח, וזאת במטרה למנוע מהמועמד לביטוח לרכוש כיסוי ביטוחי עודף.

כמו כן, נקבע כי במקרים בהם נרכש הכיסוי לאובדן כושר עבודה אגב חיסכון פנסיוני, דהיינו על חשבון תקציב המעסיק בנוסף לתגמולים, לא ניתן יהיה לרכוש כיסוי מפני אובדן כושר עבודה כאמור, במידה והעלות המצטברת של סך כל הכיסויים הביטוחיים של המבוטח בקופת הגמל, לרבות כיסוי ביטוחי הנרכש בנפרד על ידי המעסיק ועל חשבון ההפקדות למרכיב החיסכון, חורגת ממגבלה של 35% מסך כל ההפקדות למרכיב התגמולים, לרבות התשלום עבור הכיסוי לאובדן כושר עבודה, עד לאותו מועד ("מגבלת ה-35%"). תחולת החוזר הינה מיום פרסומו, למעט האמור בדבר מגבלת ה-35%, אשר תחולתה נקבעה בחוזר ליום 1 באפריל 2019, ונדחתה ליום 1 בנובמבר 2019 על פי טיוטת חוזר מתקן שפורסמה ביום 3 למרס 2019. לאור האמור, ייתכנו מצבים בהם שיעור הכיסוי הנרכש על ידי המבוטח יפחת במהלך תקופת הביטוח, ככל שיוגבל על ידי מסגרת התקציב של המעסיק כמפורט לעיל.

יזכר כי יחד עם האמור בחוזר זה, החל מחודש אפריל 2019, יחול שינוי בפוליסות ביטוח אובדן כושר עבודה הנרכשת על חשבון מרכיב תגמולי עובד ומעסיק (ולא מתקציב המעסיק), זאת בעקבות ההוראה בתנאי הפוליסה לחשב את הכיסוי בגין אובדן כושר עבודה כשיעור קבוע מהשכר למשך כל תקופת הביטוח, על פי חישוב מצטבר במגבלת ה-35%. לאור האמור, ייתכנו מצבים בהם המבוטח לא יוכל לרכוש את שיעור הכיסוי המבוקש על ידו במועד ההצטרפות, אלא שיעור נמוך יותר אשר יקובע למשך כל תקופת הביטוח בכפוף להנחות היסוד אשר על פיהן חושב.

החברה מעריכה כי כתוצאה מיישום הוראות החוזר, יקטן היקף הכיסוי הנרכש והיקף הרכישות של ביטוח אובדן כושר עבודה וביטוח למקרה מוות במסגרת הביטוח הפנסיוני, וכן כי תהיה לחוזר השלכה על הקטנת מכירות ביטוחי המנהלים.

יחד עם זאת, החברה מעריכה כי בעקבות הקטנת היקף הכיסויים הביטוחיים במסגרת הביטוח הפנסיוני, יתכן גידול ברכישת כיסויים ביטוחיים במסגרת פוליסות פרטיות, שיפצה חלקית על הקיטון האמור לעיל.

6.3.6 בחינה מחדש של תעריפי הריסק

בחודש יוני 2018 קיבלה החברה הנחיה מהממונה, להגיש מחדש את תעריפי הריסק למקרה פטירה, תוך שהיא מבצעת אבחנה תעריפית בין הכיסוי המשווך במסגרת פנסיונית לבין הכיסוי המשווך באופן פרטי או לטובת משכנתא.

לאחר דיונים ממושכים עם נציגי רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון קיבלה החברה בחודש פברואר 2019 את היתר הממונה לשיווק מוצרי ריסק חדשים. במסגרת זו, אושר

תעריף ריסק פרט במסגרת תכניות ריסק בפרמיה משתנה כל שנה וריסק משכנתא בפרמיה משתנה כל שנה. בשלב זה, לא אושר שיווקן של תכניות ריסק פרט אחרות (הכנסה למשפחה וריסק בפרמיה משתנה כל 5 שנים).

במסגרת ההיתר, קבע הממונה הוראה חדשה לפיה התבקשה החברה לשנות את מבנה עמלות הסוכנים בגין שיווק פוליסות ביטוח חיים, וליישם מנגנון של החזר עמלות. בהתאם למנגנון האמור, במקרה בו בוטלה הפוליסה במהלך 6 שנים ממועד תחילת הביטוח, תקבל החברה החזר של עמלת ההיקף בשיעורים שנעים בין 100% בגין ביטול הפוליסה בשנה הראשונה ועד 10% בגין ביטול הפוליסה בשנה הששית, באופן מדורג כך שבכל שנה (למעט בשנה האחרונה) החזר ירד ב-20%. החברה אינה רשאית לפצות את בעל הרישיון באופן ישיר או עקיף בשל החזר עמלות כמפורט לעיל.

להערכת החברה, יישום מנגנון החזר העמלות כאמור יביא לשיפור בשימור התיק של מכירות חדשות, דבר שעשוי להגדיל את הכנסות החברה.

בנוסף לכך, לא התקבל אישור הממונה למכירת כיסוי ריסק כחלק מפוליסת ביטוח הכוללת חסכון (לשכירים, לעצמאים ולפרט). להערכת החברה הדבר יביא לקיטון בעל משמעות במכירות ביטוחי המנהלים.

6.3.7 תיקון לחוזר מסמך הנמקה

בחודש יולי 2018 פורסם תיקון לחוזר מסמך הנמקה מחודש פברואר 2017, שמטרתו הבטחת מימוש תכלית חוק הייעוץ הפנסיוני לעניין התאמת המוצר הפנסיוני ללקוח ומתן הנמקה ללקוח. על פי התיקון, בעת מתן המלצה בדבר כדאיות חיסכון פנסיוני ללקוח¹⁸, יש למלא מסמך הנמקה מלא (חלף החובה למלא מסמך הנמקה ממוקד טרם התיקון), למעט במקרים שפורטו בחוזר. בהתאם, צומצמו המקרים בהם ניתן למלא מסמך הנמקה ממוקד בלבד, אך במקביל הותר למלאו בעת מתן המלצה לרכישות תכנית ביטוח לאובדן כושר עבודה שאינה נמכרת אגב מוצר פנסיוני, כמפורט בסעיף 6.3.5 לעיל. עוד נקבע, כי בעת המלצה על קופת גמל לקצבה יחויב בעל רישיון להציג ללקוח השוואה בין קופת הגמל המומלצת על ידו, לקופת הגמל הקיימת של הלקוח ולקופות גמל אחרות בשוק, וכן להתייחס לעלות הכוללת של דמי הניהול במוצר הפנסיוני הקיים, ולעלות הכוללת של הכיסוי הביטוחי במוצר הפנסיוני המומלץ על ידו, ולהשוותם לדמי ניהול ולעלות כיסוי ביטוחי בסוגי קופות גמל לקצבה אחרות.

ההוראות בדבר מילוי מסמך הנמקה מלא וממוקד, וכן ההתייחסות הנדרשת בעת המלצה לרכישות תכנית ביטוח לאובדן כושר עבודה שאינה נמכרת אגב מוצר פנסיוני, הינן בתוקף מחודש אוקטובר 2018. יתר הוראות החוזר המתוקן יכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2019.

משמעותו המעשית של התיקון לחוזר הינה חובת הסוכן הפנסיוני לבצע השוואה בין סוגי המוצרים הפנסיוניים (לרבות אלו שלא מוצעים במועד מתן ההמלצה) בכל מקרה בו מבוצעת הנמקה. להערכת החברה, לתיקון לחוזר עשויה להיות השפעה על הגדלת תמהיל מכירות הפנסיה מסך המכירות, על חשבון ביטוחי המנהלים. יחד עם זאת, הואיל וחובת ייעוץ אובייקטיבית הייתה קיימת גם טרם תיקון החוזר, קשה להעריך עדיין את מידת עוצמתה.

המידע הכלול בסעיף 6.3 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של

¹⁸ לעניין זה, גם ביטול החלטת לקוח להעביר כספים ממוצר פנסיוני אחד למוצר אחר ייחשב כהמלצה.

הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

6.4. השפעות ההסדרים השונים על החברה - בהתייחס לתמהיל המוצרים ולחלקה בשוק

תמהיל המוצרים

בשנים האחרונות התעצמה הפעילות במוצרי הפנסיה על חשבון ביטוחי המנהלים, בין היתר בעקבות ביטול האפשרות לשווק פוליסות ביטוח חיים חדשות הכוללות מקדם קצבה מובטח, שינוי בהקצאת האג"ח המיועדות בקרנות הפנסיה, והליך קביעת קרנות נבחרות. בשנים 2016 ו-2017 נרשמה אמנם התאוששות במכירות ביטוחי מנהלים, אך בשנת 2018 חלה האטה במגמת ההתאוששות, והחברה צופה כי בעקבות השינויים הרגולטוריים מהשנה האחרונה כמפורט לעיל, יגדלו בשנים הקרובות מכירות הפנסיה על חשבון ביטוחי המנהלים.

רווחיות

מגמת התחרות הנמשכת והשפעתה על דמי הניהול, כניסתן של ההסדרות לעניין קביעת קרנות נבחרות ופקיעת הסכמי ברירת המחדל ישנים של החברות המנהלות, התקנון התקני לקרנות פנסיה (תקנון אחיד), ההוראות ביחס לניוד צבירות מקרן פנסיה אחרת אגב הצטרפות לקרן פנסיה חדשה ("עקוב אחר"), האפשרות למתן הנחות בדמי הניהול למקבלי קצבת זקנה וכן התחרות על תעריפי הסיכון (כאמור בסעיף 6.3.6 לעיל), מביאים להמשך שחיקת דמי הניהול, להקטנת הרווחיות ממכירת מוצרי סיכון (דוגמת ריסק מוות) ולהגברת נידוד כספים, דבר המוביל לקיטון ברווחיות מוצרי התחום.

ערוצי הפצה

לאור רמת המחירים הנמוכה בשוק הפנסיה וכן נוכח השחיקה בדמי הניהול בביטוחי מנהלים, ישנה בשוק מגמה של מעבר מעסקאות המשווקות על ידי סוכנים לעסקאות בהתקשרות ישירה, בעיקר במוצרי הפנסיה והגמל בהם רמת התגמול לסוכנים נשחקה. פעילות זו מבוצעת על ידי הזרעות ישירות של החברות המנהלות, ובחלק מהמקרים על ידי מודלים שונים המשלבים פעילות ישירה עם פעילות מנהל הסדר/סוכן. יצוין כי הקבוצה אמנם פועלת גם באמצעות הפצה ישירה בפנסיה ובגמל, אך עיקר פעילותה הינו באמצעות סוכנים.

הוראות הממונה ביחס לאופן הפעילות של המבוטחים מול היצרן, ללא מתווכים, הכוללות פטור מהליך של שיווק פנסיוני בעת הצטרפות יזומה של מבוטח או בעת צירוף "ברירת מחדל" על ידי מעסיק, מקדמות את האפשרות לפעול באופן ישיר מול החברה. בנוסף, קידום פעילות המסלקה וחובת השימוש בה בכל העברת מידע בין גוף מוסדי לבעל רישיון מעודדת את היצרנים השונים, לרבות חברות ללא רשתות הפצה משמעותיות, לפתח אמצעים דיגיטליים מתקדמים שיאפשרו שיווק יעיל יותר מול החברה. כלים אלו מאפשרים לחברות כאמור להגדיל את פעילותן בתחום באמצעות הפצה ישירה.

מגמות נוספות

מגמות נוספות בתחום החיסכון הפנסיוני הינן התעוררות בענף קופות הגמל ובפרט נוכח הקמת קופות הגמל להשקעה וקופת גמל חיסכון לכל ילד. על אף שנכון למועד הדוח, הסכומים שמנוהלים במסגרות אלו אינם מהותיים, קיים לחברה פוטנציאל צמיחה בתחום זה.

לפירוט בדבר דרכי ההתמודדות של החברה עם התחרות המואצת בתחום, ראה סעיף 7 להלן.

המידע הכלול בסעיף 6.4 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות בדבר דרכי פעולה שבהם יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום, וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

6.5 תיאור המוצרים/הכיסויים הביטוחיים העיקריים

6.5.1 ביטוח חיים

תכניות ביטוח חיים נחלקות לשני סוגים עיקריים: פוליסות הכוללות מרכיב סיכון בלבד ופוליסות עם מרכיב חיסכון אשר יכולות לשלב גם כיסוי ביטוחי.

(א) פוליסות עם מרכיב סיכון בלבד

ביטוחים אלה אינם כוללים מרכיב חיסכון ואינם צוברים ערכי פדיון. ביטוחים אלה מוצעים הן כביטוחי פרט והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי.

ייחודה של פוליסת ביטוח קבוצתי על פני פוליסת ביטוח פרט הינה במאפיינים העיקריים הבאים:

בעל הפוליסה - יכול להיות מעסיק/תאגיד. סכומי הביטוח מוגדרים מראש עבור מבטחי הקבוצה ונקבעים על-פי קריטריונים שונים כגון מצב משפחתי וכו'. התעריף מחושב, בין היתר, לפי הגיל האקטוארי של הקבוצה ותחומי עיסוקה, תוקף הסכם הביטוח הוא לתקופה קצרה אשר נקבעת מראש בין בעל הפוליסה וחברת הביטוח, וגביית הפרמיות בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבטחי הקבוצה. בעזבו המבטוח את הקבוצה, קיימת חובה לאפשר למבטוח להמשיך את הביטוח במסגרת פוליסה פרטית.

(ב) פוליסות לחיסכון אשר יכולות לשלב גם כיסוי ביטוחי

פוליסות אלו נחלקות לשני סוגים עיקריים, אלה המוכרות כקופת גמל ומיועדות לחיסכון פנסיוני (מיועדות לעובדים שכירים ועצמאיים ומוגדרות בהסדר התחיקתי כקופת ביטוח), ופוליסות שאינן מוכרות כקופת גמל, ומיועדות לחיסכון פרטי (תכניות פרט).

ההבדל המשמעותי בייעוד הפוליסות לחיסכון כקופת גמל, בא לידי ביטוי בעיקר בהטבות המס הניתנות לחוסכים בתכניות אלה הקבועות בהסדר התחיקתי, ובצידן כללי משיכה המגבילים את פדיון הכספים כקצבה בלבד, לגיל פרישה בלבד ובתנאים המוגדרים בהסדרים התחיקתיים. לעומת זאת הצבירה בפוליסות אשר אינן מוכרות כקופת גמל נזילה וניתנת למשיכה בכל עת.

אופי הפוליסות הכוללות חיסכון השתנה במהלך השנים עקב הסדרות רגולטוריות שהממונה יוזם מעת לעת.

להלן פירוט הכיסויים הביטוחיים/התכניות העיקריות המשוקות כיום, הכוללות מרכיב סיכון בלבד:

סוג תכנית	מהות הכיסוי
ביטוח ריסק טהור	ביטוח חיים למקרה מוות ללא מרכיב חיסכון. ביטוח זה מבטיח למוטבים סכום ביטוח קבוע מראש כאשר המבטוח נפטר במהלך תקופת הביטוח. סכום הביטוח יכול להיות סכום חד פעמי או תשלום חודשי לתקופה הנקבעת מראש, בהתאם לתכנית הביטוח הרלבנטית. הביטוח הינו תמורת תשלום פרמיה צמודה למדד, קבועה או משתנה אחת לשנה או חמש שנים. ניתן לצרף לביטוח הרחבות או נספחים נוספים כגון מוות מתאונה, נכות מתאונה, פיצוי באבדן כושר עבודה וכו'.
ביטוח אובדן כושר עבודה	כיסוי זה מוצע אף בתכנית "ביטוח משכנתא" באופן בו סכום הביטוח יורד במהלך התקופה והוא מוצע לאוכלוסייה הנוטלת הלוואת דיור.
	כיסוי המבטיח פיצוי חודשי בשיעור שלא יעלה על 75% מהשכר במקרה של אובדן כושר עבודה ושחרור מתשלום פרמיה. הכיסוי משווק בתוכניות שונות המתייחסות להגדרות שונות של מצב כושר עבודה, כגון אבדן היכולת לעסוק

סוג תכנית	מהות הכיסוי
בעיסוק סביר אחר או אובדן היכולת לעסוק במקצוע/עיסוק ספציפי. הפיצוי משולם כל עוד המבוטח במצב של אי כושר עבודה או עד תום תקופת הביטוח. למעסיק ולעצמאי הוקנו הטבות מס בגין הפקדות לכיסוי זה במגבלות מסוימות. החל מחודש אוקטובר 2017 משווקת החברה תכנית מודולארית מעודכנת לכיסוי מפני אובדן כושר עבודה. תכנית זו הותאמה לחוזר "שיווק תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה", אשר פורסם על ידי הממונה (ראה סעיף 2.4.3(ב) לעיל), והיא מאפשרת רכישה מודולארית של הרחבות לכיסוי המשווק כגון קיצור תקופת המתנה, הגדרה עיסוקית, ביטול קיזוז הפיצוי מגורם ממשלתי וכד'. פרטים על ההרחבות המשווקות ניתן לראות באתר החברה.	
ביטוח מוות מתאונה	ביטוח המבטיח תשלום פיצוי חד פעמי למקרה של מוות שנגרם כתוצאה מתאונה.
ביטוח נכות מתאונה	ביטוח המבטיח תשלום פיצוי חד פעמי במקרה שהנכות נגרמה כתוצאה מתאונה.
להלן פירוט תכניות הביטוח העיקריות בהן ניתן לשלב חיסכון עם כיסוי ביטוחי למקרה מוות או אובדן כושר עבודה ו/או חיסכון בלבד:	
סוג תכנית	מהות הכיסוי
סדרת "מגדל לקצבה" "מגדל לפרט" וקשת	תכניות הביטוח מסדרת מגדל לקצבה, מגדל לפרט וקשת שמשווקת החברה מתחלקות בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל וכלאה שאינן מוכרות כקופת גמל. בכל התוכניות קיימת הפרדה בין מרכיב החיסכון למרכיב ה"ריסק" ומרכיב ההוצאות (דמי ניהול). התוכניות המוכרות כקופת גמל מיועדות למטרת קצבה בלבד וניתן לרכוש בהן רק כיסויים למקרי מוות ואובדן כושר עבודה. בתכניות ביטוח אלה מוצע מגוון מסלולי השקעה לבחירת המבוטח. תוכניות אלו הינן המשך לסדרת הפוליסות ששווקו החל מ-2004 כמפורט להלן (סדרת ה"מגדלור") (שהותאמו מופעם לפעם להסדרים התחיקתיים). תכניות אלה הותאמו גם לרפורמה במקדמי הקצבה ולרפורמה בדמי הניהול שנכנסו לתוקף החל מינואר 2013. החל מחודש ינואר 2016 הותאמו מסלולי ההשקעה בפוליסות אלו אשר מוכרות כקופת ביטוח להוראות חוזר מסלולי השקעה בקופת גמל אשר פורסם בשנת 2015, והן כוללות כיום גם מודל השקעות מנוהל תלוי גיל.
סדרת פוליסות "חיים חדשים"	במסגרת סדרת פוליסות "חיים חדשים", משווקות תכניות ביטוח לתשלום של קצבה מיידית, צמודת מדד, החל מגיל 60. כמו כן החברה עורכת פוליסות ייעודיות למעסיקים המבקשים לשלם לעובדיהם תשלומים בתקופת פרישה מוקדמת, טרם קבלת הקצבה.
תכניות ששווקו בעבר	
פוליסות מסוג "מגדלור"	פוליסות ששווקו בשנים 2004-2016. הפוליסות כוללות הפרדה בין מרכיבי החיסכון, הריסק ודמי הניהול. כמו כן, תכניות הביטוח המשולבות בחיסכון, מתחלקות גם בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל ובין תכניות ביטוח שאינן מוכרות כקופת גמל. בפוליסות אלה ניתנת אפשרות למבוטח לבחור בין מספר מסלולי השקעה. חלק מתכניות הביטוח ששווקו, הבטיחו בהתאם לתנאים שנקבעו בתכניות הביטוח הרלבנטיות, ריבית מובטחת או מינימום תשואה.
פוליסות מסוג "עדיף" (בקבוצה, השם המסחרי של פוליסות אלה "יותר")	פוליסה זו הייתה פוליסת ביטוחי החיים העיקרית שנמכרה בענף בשנים 1989-2003. מטרת הפוליסה הייתה, בין היתר, לתת מענה למעסיקים אשר הפקידו את תשלומי הביטוח הפנסיוני בצמוד לשכר (להבדיל מהצמדה למדד). המאפיינים העיקריים של תוכנית זו הינם חלוקת הפרמיה לשני מרכיבים: הפניית אחוז מסוים מהפרמיה לחיסכון והפניית יתרת הפרמיה המיועדת לרכישת ביטוח לסיכון מקרה מוות ולהוצאות תפעול ושיווק. חלוקת הפרמיה בין המרכיבים נקבעה על-ידי המבוטח. מרכיב הכיסוי הביטוחי מחושב בכל חודש מחדש, בהתאם לפרמיה המועברת ולגילו של המבוטח באותו החודש, והחיסכון נצבר בנפרד.

סוג תכנית	מהות הכיסוי
פוליסות קלאסיות (מסורתיות) (בעיקר מעורב, גמלה וחיסכון טהור)	צבירת החיסכון מיועדת על פי רוב לתשלום גימלה. החל מחודש אוקטובר 2001, אפשרה הקבוצה במסגרת תכנית זו לבחור בין מספר מסלולי השקעה. הפוליסות כוללות ביטוח מעורב הכולל שני מרכיבים, חיסכון וסיכון, אשר מוגדרים בסכום קבוע מראש בהתאם לגיל המבוטח ותנאי החיתום שנקבעו בעת ההצטרפות לביטוח. עלות כיסוי החיסכון והסיכון מעורבת. סכום הביטוח משולם בתום התקופה הנקובה בפוליסה כחיסכון מצטבר או במקרה מוות שארע לפני תום תקופת הביטוח. הביטוח המעורב שנמכר עד תחילת שנות ה-90 היה בדרך כלל צמוד למדד, הן סכום הביטוח והן הפרמיות. בפוליסות אלה מאחר והפרמיה הינה צמודה למדד, ככל שחלה עליית שכר מעבר למדד, לא ניתן להפקיד סכומים נוספים ששקפו את עליית השכר. ביטוח גמלה הינו ביטוח בפוליסה מסוג מסורתי שרוב הפרמיה שלה מיועדת לתשלום גמלה במועד הפרישה.

לפירוט בדבר התוצאות בהתאם לסוגי הפוליסות, ראה באור 18 לדוחות הכספיים.

6.5.2 מוצרי פנסיה

קרנות הפנסיה המנוהלות על-ידי הקבוצה הינן:

קרן פנסיה ותיקה
לקבוצה קרן פנסיה ותיקה, יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים, המנוהלת על-ידי יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ. קרן זו הינה קרן פנסיה ותיקה המבוססת על מנגנון איזון אקטוארי אישי. הקרן נסגרה למצטרפים חדשים בעקבות ההסדרה הרגולטורית בקרנות הפנסיה בשנת 1995.

קרן פנסיה חדשה
מגדל מקפת אישית - הינה קרן פנסיה המיועדת להפקדות שוטפות של עמיתים שכירים ועצמאיים עד לגובה התקרה המותרת להפקדות. הקרן מציעה מגוון מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ולמקרי פטירה וכן מסלולי השקעה שונים. חלק החיסכון בקרן משולם כפנסיה זקנה החל בגיל הפרישה. קרן זו זכאית לאג"ח מיועדות. מגדל מקפת משלימה הינה קרן פנסיה כללית המיועדת להפקדות שוטפות לרבות הפקדות בסכומים העולים על תקרת ההפקדות המותרת לקרן פנסיה אישית וכן ניתן להפקיד במסגרתה הפקדות חד פעמיות. החל מחודש ינואר 2008, בנוסף למסלול החיסכון לפנסיה זקנה החל מגיל 60, מציעה קרן זו מגוון של מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ולמקרי פטירה והחל מהמועד האמור היא פועלת גם כקרן פנסיה מקיפה. קרן זו איננה זכאית לאג"ח מיועדות.

6.5.3 מוצרי גמל

מגדל מקפת הינה גם החברה המנהלת של קופות הגמל בקבוצה. קופות הגמל המנוהלות על-ידי הקבוצה הינן:

סוג הקופה	מהות
קרן השתלמות	הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאיים. היא מאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות וליהנות מהטבות מס. הכספים המצטברים בקרן ניתנים למשיכה לצורכי השתלמות החל מתום שלוש שנות חברות בקרן. לאחר שש שנות חברות בקרן ניתן למשוך את הכספים לכל מטרה.
קופת גמל לחסכון	הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאיים. ההפקדות בקופה הן על בסיס חודשי לשכירים. עצמאים יכולים להפקיד את הכספים אחת לתקופה.
קופת גמל	קופה אשר ניתן להפקיד סכום מצטבר (בכל קופות הגמל

סוג הקופה	מהות
להשקעה	להשקעה של אותו עמית) של עד 70 אלף ש"ח בשנה (הסכום צמוד למדד בגין חודש מאי 2016), וכן ניתן למשוך את הכספים בכל עת. בעת משיכה הונית ימוסו הכספים במס מרווחים ריאליים בשיעור של 25% ובעת משיכת הכספים בדרך של קצבה יהיו פטורים הכספים ממס על הרווחים.
קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לכל ילד	הקופה מיועדת לעמיתים שהינם ילדים אשר ההורה זכאי בגינם לקצבת ילדים של הביטוח הלאומי. הפקדות לקופה מבוצעות באמצעות הביטוח הלאומי ומתקייבו. ההורה רשאי לבצע הגדלת הפקדות לילד כאשר סכום ההגדלה מנוכה מקצבת הילדים.
קופת גמל לדמי מחלה	מאפשרת למעסיק לצבור כספים בקופה עבור תשלום בעד ימי מחלה.
קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית	הקופה מיועדת לניהול הסכומים שינוכו על-ידי מעסיק שהוגדר בחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004) התשס"ג-2003, ממשכורתו של עובד המועסק על-ידי אותו מעסיק. הכוונה לאותם מעסיקים שלגביהם חל הסדר פנסיה תקציבית. שיעור הניכוי החל משנת 2005 הינו 2% ממשכורתו של העובד.
קופת גמל מרכזית לפיצויים	קופה זו סגורה להפקדות חדשות החל מינואר 2011. הקופה מיועדת למעסיק המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. העמית הינו המעסיק וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעסיק עבור עובדיו.

6.6 פירוט אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל המנוהלות בקבוצה

להלן נתונים עיקריים לשנים 2016-2018 (במיליון ש"ח)¹⁹:

שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים	צבירה נטו	שיעור דמי ניהול מנכסים ⁽¹⁾	שיעור דמי ניהול מהפקדות
קרנות פנסיה חדשות					
מגדל מהפכת אישית					
2018	64,587	7,041	3,727	0.24%	2.38%
2017	60,912	6,752	3,538	0.26%	2.59%
2016	53,381	6,155	3,353	0.29%	2.95%
מגדל מהפכת משלימה					
2018	952	178	128	0.61%	0.65%
*2017	848	153	106	*0.66%	0.67%
*2016	700	116	73	*0.69%	0.67%
קרנות פנסיה ותיקות (יוזמה ותיקה)					
2018	1,799	15	(36)	0.60%	9.07%
2017	1,839	17	(32)	0.60%	9.10%
2016	1,737	18	(27)	0.60%	9.15%
קופות גמל וקרנות השתלמות					
קופות גמל - קרנות השתלמות					
2018	13,163	1,517	8	0.71%	-
2017	13,392	1,493	(636)	0.75%	-
2016	13,251	1,613	(359)	0.80%	-
קופות גמל - קופות גמל לתגמולים ופיצויים					
2018	2,726	190	467	0.57%	-
2017	2,315	198	209	0.62%	-
2016	1,980	119	81	0.67%	-
קופות גמל - קופות גמל לחיסכון ארוך טווח לכל ילד					
2018	211	89	88	0.23%	-
2017	126	123	122	0.23%	-
קופות גמל - קופות גמל להשקעה					
2018	207	123	102	0.67%	-
2017	110	106	100	0.66%	-
2016	7	7	7	0.66%	-
קופות גמל - אחר⁽²⁾					
2018	243	4	(30)	0.66%	-
2017	279	5	17	0.69%	-
*2016	247	4	(12)	0.71%	-

*הוצג מחדש

¹⁹ "צבירה נטו", מוגדרת כדמי גמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי פנסיה.

סה"כ קרנות פנסיה וקופות גמל

שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים	צבירה נטו
2018	83,888	9,157	4,454
2017	79,821	8,847	3,424
2016	71,303	8,032	3,116

(1) הפירוט המובא לעניין שיעור דמי ניהול מנכסים מתייחס למבוטחים שאינם מקבלי קצבאות.

(2) כולל: קופת גמל מרכזית לפיצויים, קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית, וקופת גמל לדמי מחלה.

לפירוט לעניין ניתוח התוצאות המתייחסות, בין היתר, לשינויים בדמי הניהול בפנסיה ובגמל, ראה סעיף 2.4 לדוח הדירקטוריון.

6.7 מידע בדבר העברות כספים (ניודים)

להלן נתונים עיקריים לשנים 2016-2018 (במיליון ש"ח)²⁰:

פעילות הקבוצה בשנת 2018				העברות לקבוצה מגופים אחרים
סה"כ	קרנות פנסיה	קופות גמל	ביטוח חיים	
251	32	5	214	העברות מחברות ביטוח
1,758	1,501	25	232	העברות מקרנות פנסיה
1,040	17	807	216	העברות מקופ"ג
3,049	1,550	837	662	סה"כ העברות לקבוצה
				העברות מהקבוצה לגופים אחרים
406	158	27	221	העברות לחברות ביטוח אחרות
3,356	3,120	3	233	העברות לקרנות פנסיה
1,822	153	1,249	420	העברות לקופ"ג
5,584	3,431	1,279	874	סה"כ העברות מהקבוצה
(2,535)	(1,881)	(442)	(212)	העברות נטו לשנת 2018

²⁰ "צבירה נטו", מוגדרת כדמי גמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי פנסיה.

פעילות הקבוצה בשנת 2017				
סה"כ	קרנות פנסיה	קופות גמל	ביטוח חיים	
				העברות לקבוצה מגופים אחרים
147	18	4	125	העברות מחברות ביטוח
2,069	1,839	36	195	העברות מקרנות פנסיה
653	7	435	210	העברות מקופ"ג
2,869	1,864	475	530	סה"כ העברות לקבוצה
				העברות מהקבוצה לגופים אחרים
336	150	7	179	העברות לחברות ביטוח אחרות
3,630	3,433	2	195	העברות לקרנות פנסיה
2,087	130	1,547	410	העברות לקופ"ג
6,053	3,713	1,556	784	סה"כ העברות מהקבוצה
(3,184)	(1,849)	(1,081)	(254)	העברות נטו לשנת 2018

פעילות הקבוצה בשנת 2016				
סה"כ	קרנות פנסיה	קופות גמל	ביטוח חיים	
				העברות לקבוצה מגופים אחרים
82	23	12	47	העברות מחברות ביטוח
690	616	15	59	העברות מקרנות פנסיה
419	70	263	86	העברות מקופ"ג
1,191	709	290	191	סה"כ העברות לקבוצה
				העברות מהקבוצה לגופים אחרים
246	125	8	113	העברות לחברות ביטוח אחרות
1,803	1,642	1	160	העברות לקרנות פנסיה
1,506	62	1,263	181	העברות לקופ"ג
3,555	1,829	1,272	454	סה"כ העברות מהקבוצה
(2,365)	(1,120)	(982)	(263)	העברות נטו לשנת 2018

7. תחרות

7.1. כללי

התחום מאופיין בתחרות חריפה בין היצרנים ובין הענפים בתחום (ביטוח, פנסיה וגמל), וזאת, בין היתר, בשל אופיים של המוצרים הפנסיוניים שהינם מוצרים תחליפיים, עם מאפיינים ייחודיים ודגשים מסוימים בכל אחד מהם. ההסדרים התחיקתיים בתחום בשנים האחרונות היו מיעדים, בין היתר, להסרת חסמים שונים, שהביאו להגברת השקיפות והתחרות בתחום. ככלל, התחרות בתחום מתרכזת בגובה דמי הניהול, בתשואות, בעלות הכיסויים הביטוחיים, וכן בקיומם של מאפיינים מבדילים בין מוצרי התחום וברמת השירות.

התחרות בין קרנות הפנסיה התגברה, בשנים האחרונות, בין היתר עקב ההסדרה המחייבת אחידות בתקנונים של קרנות הפנסיה והסרת החסמים בתהליך הנידוי בין קרנות הפנסיה (תוך שמירה על הרצף הביטוחי), והיא באה לידי ביטוי, בין היתר, בירידה בדמי הניהול ובהתגברות

מגמת העברות הכספים בין החברות המנהלות בפנסיה ובגמל. להערכת החברה, התחרות צפויה להחריף בשנת 2019, נוכח זכייתן של 4 הקרנות הנבחרות ופקיעתם של הסכמי ברירת המחדל על פיהם מפנים המעסיקים עובדים חדשים לקרנות פנסיה מסוימות ביום 31 במרס 2019 (ראה סעיף 6.3.4 לעיל). להערכת החברה, התחרות בשוק, תתמקד בגיוס לקוחות חדשים ובגובה דמי הניהול.

בתחום ביטוחי המנהלים, ממשיכה להתנהל תחרות עזה, אשר מביאה להמשך השחיקה בדמי הניהול ובמחירי ביטוחי הריסק, וכפועל יוצא מכך עלולה להשפיע על רמת הרווחיות במוצרי התחום. ככל שלא תאושר האפשרות למכור ריסק כחלק מפוליסת ביטוח הכוללת חסכון, הדבר עלול לפגוע בהיקף מכירות ביטוחי המנהלים.

7.2 שינויים בהיקף הפעילות בשוק

על יסוד נתוני פרמיות ביטוח החיים בשנים 2016 עד ספטמבר 2018 ונתוני דמי הגמולים והצבירות נטו²¹ בשנים 2016-2018, ניכרת מגמת עלייה בפעילות המצרפית של תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך²².

בביטוח חיים, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 חלה עלייה של כ-4% בהיקף הפרמיות בשוק בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, זאת בהמשך לעלייה של כ-14% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017. בהיקף הפרמיות, כולל תקבולים בגין חוזי השקעה, חלה עלייה של כ-22% בשנת 2017 לעומת שנת 2016²³.

בפעילות ענף הפנסיה, חלה עלייה במונחי דמי גמולים של כ-11% בשנת 2018 לאחר עלייה של כ-12% בשנת 2017. בענף הגמל (כולל קרנות השתלמות), חלה עלייה קלה בדמי הגמולים של כ-1% בשנת 2018 וזאת לעומת צמיחה של כ-27% בשנת 2017, שנבעה בחלקה מגידול בהפקדות לקופות הגמל להשקעה וחיסכון לכל ילד.

גם בהיקף הפעילות המצרפי במונחי נכסים מנוהלים, חלה עלייה בסך מוצרי התחום אשר הסתכמה בכ-12% נכון ל-30.9.2018 לעומת 30.9.2017, זאת בהמשך לעלייה של כ-12% נכון ל-30.9.2017 לעומת 30.9.2016.

משקל ענף ביטוח החיים, במונחי נכסים מנוהלים (ללא תקבולים בגין חוזי השקעה), הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2018 בכ-31% (לעומת כ-32% ב-30.9.2017). משקל ענף קרנות הפנסיה החדשות הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2018 בכ-29% (לעומת כ-27% ב-30 בספטמבר 2017), ומשקלו של ענף הגמל הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2018 בכ-40% (לעומת כ-41% ב-30 בספטמבר 2017)²⁴.

נכון ל-30.9.2018, בהיקף המצרפי של ההתחייבויות הביטוחיות בענף ביטוח החיים (ללא התחייבויות בגין חוזי השקעה) חלה עלייה של כ-9% לעומת 30.9.2017.

נכון ל-31.12.2018, בהיקף הנכסים המצרפי בביטוח חיים משתתף ברווחים חלה עלייה של כ-5% לעומת 31.12.2017, בהיקף הנכסים המצרפי המנוהל בענף קרנות הפנסיה החדשות, חל גידול של כ-11% לעומת 31.12.2017, ובהיקף הנכסים המצרפי המנוהל בענף קופות הגמל חל גידול של כ-3%.

²¹ צבירה נטו מוגדרת כדמי הגמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו.

²² מבוסס על נתוני אתרי משרד האוצר, וביניהם "ביטוח-נט", "פנסיה-נט", ו"גמל-נט".

²³ מבוסס על דוח הממונה לשנת 2017.

²⁴ מבוסס על נתוני אתרי משרד האוצר, וביניהם "ביטוח-נט", "פנסיה-נט", ו"גמל-נט".

7.3. נתוני שוק²⁵

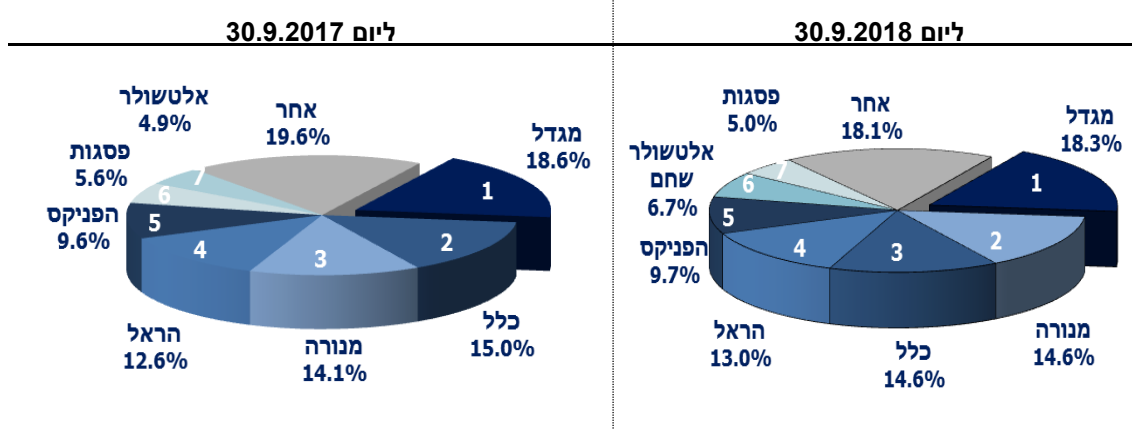
נכון ליום 30 בספטמבר 2018 ועל בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, הקבוצה ממוקמת ראשונה בין הגופים הפועלים בתחום. המתחרים העיקריים של הקבוצה הינם חברות כלל, מנורה, הראל והפניקס.

בשנת 2018, בסך המכירות החדשות בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך בקבוצה חלה ירידה קלה לעומת שנת 2017, שנבעה בעיקרה מירידה מסוימת במכירות הפנסיה לעומת יציבות בביטוחי המנהלים, וזאת לאחר עלייה במכירות החדשות בשנת 2017 לעומת שנת 2016 הן במכירות ביטוחי המנהלים והן במכירות הפנסיה.

מנגד, נמשכה מגמת העברת הכספים נטו בגין מעבר עמיתי קרנות הפנסיה והגמל לגופים מוסדיים אחרים. לפירוט ראה סעיף 2.4 בדוח הדירקטוריון.

התחום בכללותו

על בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל:

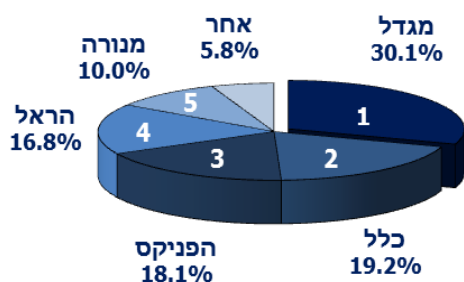

²⁵ הנתונים המובאים בסעיף זה אודות נתוני שוק, מבוססים על עיבודי דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר ("דוחות ניהוליים", "פנסיה-נט", "גמל-נט"), למעט אם נאמר אחרת. כמו כן, הפרמיות וההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, בהתאם לנתונים המפורסמים בדוחות הניהוליים, אינם כוללים תקבולים בגין חוזי השקעה, שהוגדרו ככאלה על-ידי חברות הביטוח השונות.

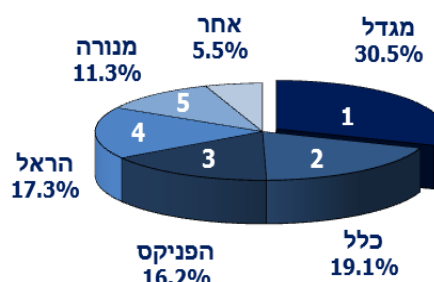
ביטוח חיים

התפלגות פרמיות

לתקופה ינואר - ספטמבר 2017

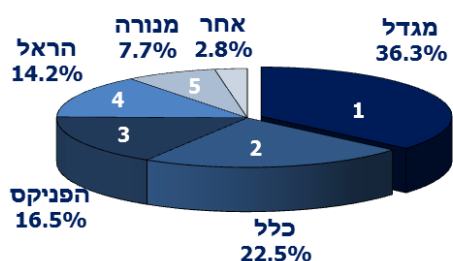

לתקופה ינואר - ספטמבר 2018

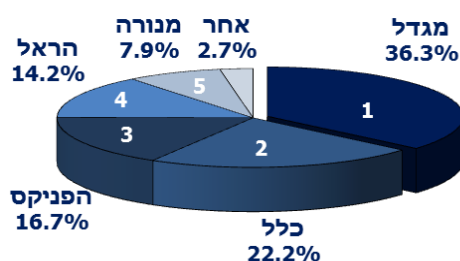

התפלגות התחייבויות ביטוחיות

ליום 30.9.2017

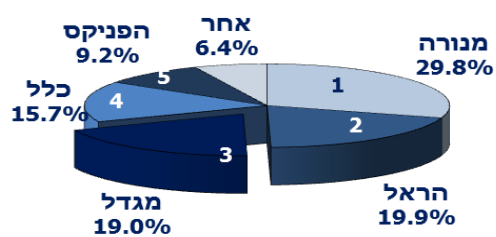
ליום 30.9.2018

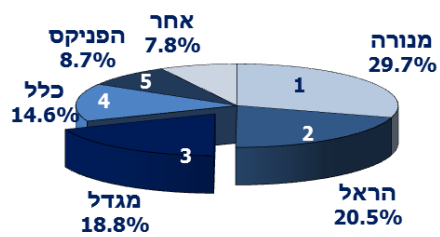
קרנות פנסיה חדשות

התפלגות דמי גמולים

לתקופה 1-12.2017

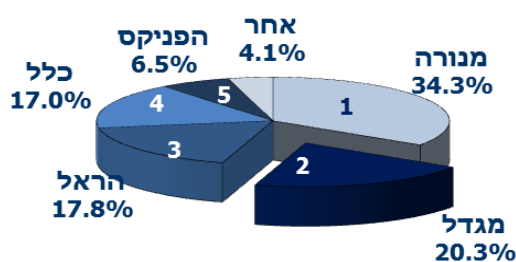

לתקופה 1-12.2018

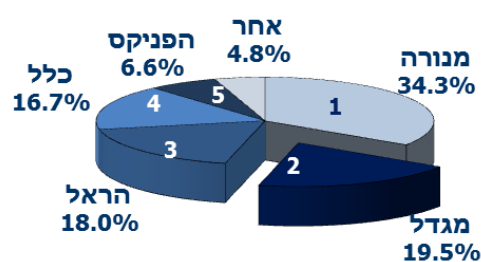

התפלגות נכסים מנוהלים

31.12.2017

31.12.2018

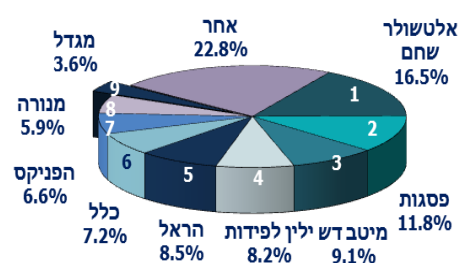
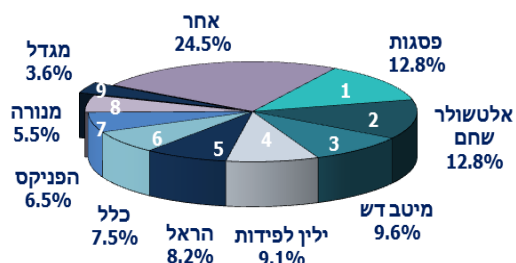

קופות גמל וקרנות השתלמות

התפלגות נכסים מנוהלים קופות גמל

31.12.2017

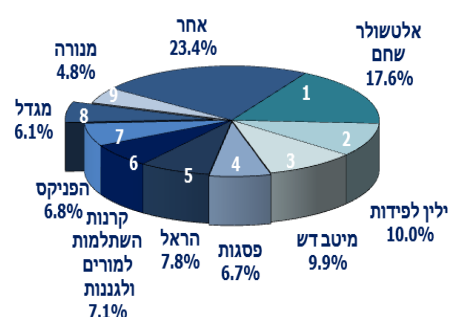
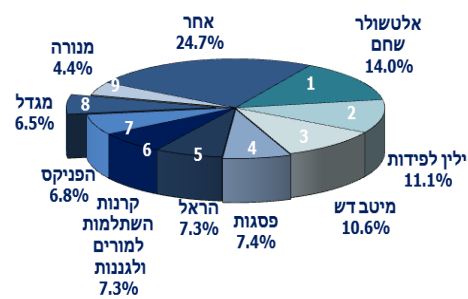
31.12.2018

התפלגות נכסים מנוהלים קרנות השתלמות

31.12.2017

31.12.2018

7.4 השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות

לקבוצת מגדל ניסיון, ידע ומוניטין ארוך שנים בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך והיא כאמור לעיל הקבוצה הגדולה והמובילה בתחום²⁶, דבר המאפשר לה לנצל את היתרונות האמורים ולמנף אותם לחיזוק מעמדה בתחום.

הקבוצה עוסקת בכל מוצרי התחום, וברשותה פלטפורמה באמצעותה היא מציעה ללקוחות מגוון מוצרים בתחום, לרבות שילובים של מוצרים ביטוחיים ופנסיוניים, באמצעותם היא מגדילה את סל המוצרים אשר היא מציעה ללקוחותיה, ובידה האפשרות להתאים לכל לקוח מוצר העונה על צרכיו ומאפייניו הייחודיים, תוך פישוט הליכי המכירה.

על רקע השינויים הרגולטוריים והתגברות התחרות בתחום, הקבוצה נערכת להתאים את המוצרים הקיימים למציאות הרגולטורית והתחרותית המשתנה וכן לפתח מוצרים חדשים בהתאם לאמור. בנוסף, ממשיכה הקבוצה את פעילותה בתחום הגיל השלישי.

על מנת להתאים את עצמה להתפתחויות בגזרת ההפצה, הקבוצה פועלת לשכלל ולהרחיב את יכולות המכירה הישירות בתחום הפנסיה והגמל, ומשקיעה משאבים בפיתוח יכולות המכירה והשירות הדיגיטליות שלה.

במסגרת זו, פועלת הקבוצה בשיתוף פעולה עם ערוצי ההפצה ותומכת בהם, בין היתר באמצעות אספקת כלים יעילים לביצוע המכירות, ובכלל זה כלים דיגיטליים המשרתים את הסוכנים, המעסיקים והמתפעלים לטובת הצטרפות וניהול התוכניות, וכן כלים דיגיטליים עבור לקוחות הקבוצה (מבוטחים ועמיתים) המאפשרים להם להצטרף לביטוח או לקופת הגמל, לפי העניין, לקבל מידע עדכני, לבצע שינויים, לבקש הלוואות, להגיש תביעות ולעקוב אחר סטאטוס פנייתם, וכן לבצע פדיון כספים ועוד. כמו כן לקבוצה אפליקציית סלולר ייחודית בשוק הביטוח והחיסכון

²⁶ נכון ליום 30.9.2018, על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

הפנסיוני, המאפשרת צפייה במידע וביצוע כל מגוון הפעולות כאמור לעיל. הקבוצה, מקפידה על שכלולם של הכלים הדיגיטליים שפיתחה, באמצעות, בין היתר, טכנולוגיות מתקדמות לצורך ניתוח ומיצוי פוטנציאל הלקוחות.

הקבוצה פועלת על מנת לשפר את שביעות רצונם של לקוחותיה ושל הסוכנים, בין היתר, באמצעות הובלה בשירות הניתן להם, ובאמצעות העמקת נתח לקוח תוך יצירת בסיס ארוך טווח לקשריה עם הלקוח הסופי. כך, הקבוצה הגדילה את מצבת כוח האדם במחלקות השירות ושימור הלקוחות, ופיתחה שיטות וכלים לשיפור השירות.

הקבוצה פועלת על מנת לשווק ללקוחותיה הקיימים מוצרים נוספים, וזאת באמצעות קידום מכירות של סוכני החברה לשיווק מוצרים נוספים של הקבוצה ללקוחות הקיימים של אותם סוכנים. כמו כן פועלת הקבוצה להגדלת מכירות מוצרי הפרט ובמיוחד מוצרי סיכונים, בין היתר, באמצעות גיוס סוכנים המתמחים בתחום זה וכן באמצעות פלטפורמות מכירה עצמאיות, ובכלל זה הפעלת מוקד מכירות ייעודי למכירת מוצרי סיכון.

הרחבת פעילות הקבוצה כאמור, נעשית תוך שימת דגש על הרחבת המידע האקטוארי וניתוח לשם השגת יעדי הקבוצה.

בנוסף, לקבוצה ניסיון בניהול תיק נכסים לטווח ארוך, באמצעות ביצוע פעילויות השקעה מגוונות ותוך מתן דגש על פיתוח יכולות והתמקצעות בתחום ניהול ההשקעות, הן בארץ והן בחו"ל, ובכלל זה בתחומי הנדל"ן והאשראי, וזאת מתוך מטרה להשיג תשואות ראויות למבוטחים ולעמיתים, תוך התאמה לרמת הסיכון.

כמו כן הקבוצה משקיעה במיתוג ובפרסום, על מנת להגיע לתודעת הלקוחות בתחומים בהם היא פועלת, ובכלל זה פרסום בערוצי תקשורת שונים.

לנוכח השינויים הרגולטוריים והתגברות התחרות בתחום, כאמור, פועלת הקבוצה לשיפור היעילות התפעולית והשירות ללקוחות ולערוצי ההפצה השונים של הקבוצה, וזאת, בין היתר, באמצעות חדשנות ויישום מערכות מחשוב מתקדמות והקפדה על מצבת כוח אדם איכותי, הכל תוך בחינת תהליכי רוחב ומבנה העלויות.

8. לקוחות

8.1. ביטוח חיים

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח חיים בשנים 2016-2018 (לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה):

2016		2017		2018	
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
73	5,727	70	6,231	68	6,412
26	2,039	29	2,633	32	3,040
1	65	1	52	0	36
100	7,831	100	8,916	100	9,488
				סה"כ	

להלן הנתונים בדבר התפלגות פרמיות ברוטו, כולל תקבולים בגין חוזי השקעה, בשנים

2016-2018:

2016		2017		2018	
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
69	5,727	66	6,221	64	6,412
30	2,487	33	3,094	36	3,634
1	65	1	52	0	35
100	8,279	100	9,367	100	10,082
				סה"כ	

8.2. קרנות פנסיה

להלן נתונים לגבי התפלגות דמי גמולים בקרנות פנסיה (חדשות וותיקות) בשנים 2016-2018:

2016		2017		2018	
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
92	5,801	88	6,122	89	6,464
8	488	12	800	11	771
100	6,289	100	6,922	100	7,235
				סה"כ	

8.3. קופות גמל

להלן נתונים לגבי התפלגות דמי גמולים בקופות הגמל בשנים 2016-2018:

2016		2017		2018	
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
86	1,493	75	1,443	76	1,461
14	250	25	482	24	462
100	1,743	100	1,925	100	1,923
				סה"כ	

8.4. שיעור פדיונות²⁹

בביטוח חיים, שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת הסתכם בשנת 2018 בכ-2.1%, בדומה לשנת 2017 ולעומת כ-1.9% בשנת 2016.

בפנסיה³⁰, שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת³¹ הסתכם בשנת 2018 בכ-7.3% לעומת כ-8.4% בשנת 2017 וכ-5.3% בשנת 2016. יצוין כי שיעור הפדיונות הושפע גם מהניוד היוצא ובכלל זה מניוד בעקבות איחוד החשבונות.

בגמל, שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת³² הסתכם בשנת 2018 בכ-14.3% לעומת כ-17.4% בשנת 2017 וכ-15.5% בשנת 2016. הקיטון בשיעור הפדיונות בשנת 2018 הושפע בעיקרו מקיטון בניוד היוצא בשנת 2018 לעומת שנת 2017.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך. בנוסף, לחברה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים.

²⁷ כולל קופה לדמי מחלה ומקפת תקציבית בסכומים שאינם מהותיים בכל אחת מהשנים.

²⁸ כולל קופ"ג להשקעה וחיסכון לכל ילד שעמיתים פרטיים הצטרפו בעיקר אליהן בשנת 2017.

²⁹ שיעור פדיונות, כולל ניוד יוצא.

³⁰ הנתונים מתייחסים לקרנות פנסיה חדשות.

³¹ צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

³² צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

תחום ב' - ביטוח בריאות

9. מוצרים ושירותים עיקריים

9.1. תיאור כללי של תחום הפעילות

תחום ביטוח בריאות כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוחי שניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות בו תקופת הביטוח עולה על שנה.

תחום ביטוח הבריאות הינו תחום מתפתח וצומח המאופיין בהסדרה רגולטורית ענפה ורחבה. הביקוש וההיצע בתחום מושפעים, בין היתר, ממדיניות הממשלה בתחום הבריאות, ובכלל זה הרחבה או צמצום של סל הבריאות והשירותים הנוספים הניתנים במסגרת השב"ן, מעלייה ברמת החיים ותוחלת החיים, ומהתפתחויות טכנולוגיות בתחום הרפואה המאפשרות שימוש בתרופות ובטיפולים רפואיים מתקדמים.

9.2. מאפיינים עיקריים של התחום

ביטוחי הבריאות מיועדים לשפות או לפצות את המבוטח במקרים של פגיעה בבריאותו של המבוטח כתוצאה ממחלה או תאונה.

הכיסויים הביטוחיים בתחום זה המוצעים על-ידי חברות הביטוח נחלקים בעיקר לשכבות הבאות:

ביטוח תחליפי (תחליף לשירותים הניתנים בסל הבריאות³³/השב"ן³⁴), ביטוח משלים (מעבר לסל הבריאות ו/או השב"ן), ביטוח מוסף (ביטוח שאיננו כלול בסל הבריאות ו/או השב"ן).

הכיסויים הביטוחיים מוצעים בדרך כלל כפוליסה עצמאית נפרדת, או כרכיב ביטוחי הנלווה לפוליסה אחרת, או באמצעות חבילת כיסויים המאגדת מספר כיסויים ביטוחיים.

פרמיות הביטוח הינן פרמיות קבועות או פרמיות המשתנות במהלך תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח.

ביטוחי הבריאות מוצעים הן כפוליסה אישית למבוטח ("ביטוח פרט") והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי ("ביטוח קבוצתי").

המאפיינים העיקריים של תנאי הביטוח הקבוצתי:

תנאי ההסכמים לביטוח קבוצתי נקבעים במשא ומתן בין המבטח לבין הגוף המייצג את הקבוצה וחלים על כל הפרטים הנכללים בקבוצה.

ההסכמים נחתמים לתקופות ידועות מראש של מספר שנים.

הפרמיות כוללות לעיתים מנגנון התאמת פרמיה לאורך תקופת הביטוח. גביית הפרמיות בביטוח הקבוצתי בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבוטחי הקבוצה.

לעיתים תנאי הפוליסה הקבוצתית רחבים יותר מתנאי פוליסת הפרט.

בעזבו המבוטח את הקבוצה, בדרך כלל קיימת חובה להציע למבוטח זכות להמשיך בפוליסת פרט דומה בהתאם לתנאים שנקבעו בהסדרים התחיקתיים.

³³ סל הבריאות הבסיסי הניתן לכל תושב במדינת ישראל מכוח חוק בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 ("חוק הבריאות").

³⁴ שירותי בריאות נוספים משלימים בקופות החולים (מרחיבים/תחליפיים לסל הבריאות).

9.3. שינויים עיקריים

להלן פירוט השינויים העיקריים בתחום ביטוחי בריאות בתקופת הדוח:

9.3.1. הנגשת מידע וגילוי ודיווח למבוטח בביטוח בריאות באמצעים דיגיטליים

(א) בחודש ספטמבר 2018 נכנס לתוקפו **חוזר תיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 2, 3 ו-4 - גילוי ודיווח למבוטח בביטוח בריאות**. עניינו של החוזר בקביעת המתכונת שבה יישלחו דיווחי מידע למועמדים לביטוח ולמבוטחים קיימים, תוך שימת דגש על הנגשת המידע למבוטח באופן פשוט וברור שיסייע לו להבין את תנאי המוצר הביטוחי הנרכש.

בהתאם לחוזר, חברת ביטוח תאפשר למועמד לביטוח וכן למבוטח קיים, לבחור טרם התקשרותו עימה או לשנות את בחירתו בכל עת לאחר ההתקשרות עימה (לפי העניין), כיצד ברצונו לקבל את מסמכי הדיווח (קרי: מסמך הגילוי הנאות בקשר עם הפוליסה, דף פרטי הפוליסה והדוח השנתי) - בדואר אלקטרוני, בדואר או במסרון לטלפון הנייד ("פלטפורמת הדיווח").

במידה והמבוטח לא הודיע לחברת הביטוח מהי פלטפורמת הדיווח המועדפת עליו, אזי פלטפורמת הדיווח שתיבחר עבורו כברירת מחדל תהיה מסרון לטלפון הנייד. אם אין בידי חברת הביטוח את מספר טלפון הנייד של המבוטח, פלטפורמת הדיווח שתיבחר עבורו כברירת מחדל תהיה באמצעות הדואר האלקטרוני, ורק אם אין בידי חברת הביטוח מי מן הפרטים שלעיל, ישלחו מסמכי הדיווח בדואר.

בנוסף, החוזר מאפשר למבוטח לבצע מעקב אפקטיבי אחר הפרמיות, הכיסויים ושינויים בקשר עם הפוליסה המתרחשים במהלך תקופת הביטוח. זאת, באמצעות חיוב המבטח להודיע למבוטח ולגורם שמשלם עבור פוליסת הביטוח על ביטול הנחה או עליית הפרמיה באמצעות מסרון לטלפון הנייד, חודש ימים לפני ביטול ההנחה או עליית המחיר, לפי העניין.

כן קובע החוזר ביחס לפוליסות ביטוח תאונות אישיות, כי חברת ביטוח תעדכן את מבטחיה מדי חודש באמצעות מסרון אודות הסכום ששולם על ידי המבוטח בגין החודש שחלף (ללא קשר לביטול הנחה או עליה בפרמיה), וזאת עד חודש ספטמבר 2020.

(ב) בחודש מרס 2018 פורסם ונכנס לתוקפו **תיקון להוראות החוזר המאוחד בדבר עריכת תכנית לביטוח בריאות פרט**. התיקון מאפשר למבוטחים לקבל הודעות אשר חברת ביטוח נהגה לשלוח למבוטחיה במועד חידוש ביטוחיהם, בצורה נגישה ונוחה - הן באמצעות דואר אלקטרוני והן באמצעות מסרונים לטלפון הנייד - וזאת חלף הודעה בכתב בלבד. בנוסף קובע התיקון, כי למבוטחים עומדת האפשרות להשיב במענה דיגיטאלי להודעות חברת הביטוח, ובכלל זה אפשרות להסכים לחידוש הביטוח, שלא להסכים לחידוש הביטוח או לבקש שניציג חברת הביטוח יחזור למבוטח.

להערכת החברה, ההוראות בדבר הנגשת המידע למבוטח עשויות להביא לגידול בשיעור הביטולים בביטוח בריאות ולהגברת התחרות בתחום כחלק ממאמצי שימור לקוחות. מנגד הן עשויות להביא לצמצום בהוצאותיה תפעוליות של החברה.

9.3.2. ביטוח סיעודי

בחודש נובמבר 2018 פורסם **חוזר לתיקון החוזר המאוחד בתכניות בריאות בענף ביטוח סיעודי**. במסגרת התיקון לחוזר המאוחד נקבעה מסגרת ליישוב תביעות סיעודי, לרבות לעניין: (1) אופן ביצוע הערכות תפקוד והתקשרות עם חברה המבצעת הערכות תפקוד; (2) אופן ניהול תביעת סיעודי ובכלל זה לעניין קבלת המסמכים מהמבוטח, חובת מבטח להשיג מסמכים הקשורים במבוטח בצורה עצמאית; (3) מינוי נציג אישי

לטיפול בתביעה; (4) לוחות זמנים לקבלת החלטה בתביעה; (5) הוראות פרטניות לעניין ביצוע הערכה תפקודו של מבטח ובכלל זה לעניין אופן בניית רשימת ספקי הערכה תפקודית, אופן בחירת ספק מתוך הרשימה, כללים לביצוע ההערכה התפקודית וכללים לעניין המצאת סיכום ההערכה התפקודית; (6) כללים בקשר עם ביצוע חקירה בנוגע להערכה תפקודית ואופן תיעודה; (7) כללים בנוגע לממשקי העבודה בין מבטח לבין ספק הערכה ואיסור השפעה על הספקים.

למעט הוראותיו לעניין הסדרי יישוב התביעות בהם נעשה שימוש בחקירה, אשר נכון למועד דוח זה, חלות במלואן, תחולתו של החוזר נקבעה ליום 1 בספטמבר 2019. יובהר בהקשר זה כי החוזר יחול אף על תביעות מכוחם של ביטוחים אשר נרכשו טרם מועד תחולתו, כל עוד התביעה בגינם הוגשה לאחר מועד תחולתו.

להערכת החברה, בשים לב לתהליך סילוק התביעות הקיים בחברה, ולשיעור התביעות המשולמות, לא תהיינה השלכות משמעותיות על היקף התביעות המשולמות או סכום התשלום בביטוח הסיעודי.

9.3.3. הצהרת בריאות אחידה

בחודש יולי 2018 פורסמה טיוטה לתיקון החוזר המאוחד - **שאלון חיתום אחיד בביטוח הוצאות רפואיות**. במסגרת הטיוטה מוצע לקבוע שאלון ראשוני אחיד לעניין ביטוח הוצאות רפואיות (כגון: ביטוחי ניתוחים, השתלות ותרופות) ("**ביטוחי הוצאות רפואיות**") וביטוחי מחלות קשות. יובהר כי השאלון איננו נוגע לשאלון ההמשך עליו יידרש מבטח להשיב במקרה שהצהיר על בעיה רפואית, ואשר ינוסח בהתאם לשיקול דעתו של המבטח. מטרת התיקון הינה לאפשר למבטח הפוטנציאלי קריאה ברורה של השאלון האחיד, להקל עליו במתן תשובה מלאה וכנה ולסייע במניעת מחלוקות. כמו כן שאלון אחיד אשר מולא כהלכה והוצהר בו על ידי המבטח כי אין לו בעיות רפואיות, יאפשר למבטח לקבל הצעות ביטוח בקבועי זמן קצרים (לכל המאוחר בתוך 3 ימים) ממספר חברות ביטוח, במקום שיידרש למלא שאלון נפרד לכל חברת ביטוח ממנה יבקש לקבל הצעת מחיר.

בין יתר הוראותיה, קובעת הטיוטה בהתייחס לביטוחי הוצאות רפואיות וביטוחי מחלות קשות, כי מבטח ישתמש רק בשאלון אחיד ולא ישנה את נוסחו וכן קובעת לוחות זמנים לשליחת הצעת מחיר למבטח, במידה שאינו נדרש למלא שאלון המשך, קרי במקרה שבו השיב המבטח בשלילה על כל השאלות בשאלון; עוד מובהר בטיטת החוזר כי אין בה כדי להשפיע על שיקול דעתו של המבטח בדבר קבלתו של המועמד לביטוח לתכנית הביטוח.

נכון למועד דוח זה ולאור שינויים אפשריים בנוסח השאלון האחיד, אין ביכולתה של החברה להעריך את השלכותיה האפשריות של הטיוטה שלעיל.

המידע הכלול בסעיף 9.3 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

9.4. תיאור הכיסויים הביטוחיים/השירותים העיקריים המוצעים על ידי הקבוצה:

סוג התכנית	מהות הכיסוי
ביטוח הוצאות רפואיות	
ביטוח רפואי מסוג ניתוח*	מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות הכרוכות בניתוחים פרטיים בארץ ובחו"ל, בפוליסות המשווקות החל מחודש ינואר 2014 בהתאם להוראות הממונה, לא ניתנת למבוטח אפשרות מתן פיצוי כספי למבוטח במקרה שבחר לבצע ניתוח במסגרת השב"ן או במסגרת ציבורית. כיסוי לניתוחים בישראל משווק במספר רבדים הכוללים כיסוי לניתוחים בישראל עם השתתפות עצמית, משלים שב"ן וכיסוי מ"השקל הראשון". החל מיום 1.2.2016 משווק כיסוי לניתוחים במסגרת פוליסה אחידה לחברות הביטוח במסגרת מסלול "מהשקל הראשון" או משלים שב"ן והחל מיום 1.7.2016, הכיסוי ניתן רק עבור ניתוחים המבוצעים אצל ספקי שירות שבהסדר בלבד.
ביטוח רפואי מסוג השתלות*	מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות הכרוכות בהשתלת איברים ו/או טיפולים מיוחדים בחו"ל.
ביטוח מסוג תרופות*	מעניק בעיקרו כיסוי בגין תרופות שאינן כלולות בסל הבריאות.
ביטוח שיניים	מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות בגין טיפולי שיניים בהסתמך על מספר רבדי כיסוי: טיפולים משמרים, טיפולי חניכים, טיפולים משקמים, טיפולי שתלים ואורתודנטיה. נכון למועד הדוח, כיסוי זה משווק על-ידי הקבוצה בביטוח קבוצתי בלבד ולתקופות קצובות.
כתבי שירות	כיסויים שונים הניתנים למבוטחים כגון טיפולי פיזיותרפיה, התייעצות עם פסיכולוגים, טיפול באמצעות רפואה משלימה, ביקור רופא וכן כיסויים אמבולטוריים, כגון התייעצות עם רופאים, בדיקות רפואיות אבחנתיות, סקר ובדיקות לרפואה מונעת. כתבי השירות מוצעים כנלווים לכיסוי העיקרי ונמכרים כריידרים המקבילים לתקופת הביטוח של הכיסוי העיקרי. לחברה קיימת אפשרות לבטל את מתן השירות בהתאם להסדרים הקבועים בכתבי השירות הרלבנטיים.
* בתוכניות ביטוח פרט ששווקו עד ליום 1.2.2016, הכיסויים הביטוחיים האמורים הוצעו לכל החיים. תכניות ביטוח פרט שמשווקות לאחר יום 1.2.2016 מתחדשות כל שנתיים ביום 1 ביוני, החל משנת 2018, באופן אוטומטי או בתנאים הקבועים בהסדר התחיקתי הרלוונטי.	
ביטוח מחלות קשות	
מחלות קשות	כיסוי ביטוחי המעניק למבוטח תגמולי ביטוח (בעיקר פיצוי כספי להבדיל משיפוי) בקרות אחת מהמחלות הקשות או אירועים רפואיים חמורים, על-פי רשימה קבועה מראש הכלולה בתכנית הביטוח. בתכניות ביטוח ששווקו עד ליום 1.2.2016 הוצע הכיסוי לתקופה קצובה. בתכניות ביטוח המשווקות לאחר יום 1.2.2016, תכניות הביטוח מתחדשות כל שנתיים ומסתיימות בגיל הקבוע בפוליסה.
ביטוח סיעודי	
ביטוח סיעודי	כיסוי ביטוחי המעניק תגמולי ביטוח בהיות המבוטח במצב סיעודי בהתאם להגדרה הקבועה לכך בפוליסה ולאחר תקופת המתנה הקבועה בפוליסה. תשלום תגמולי הביטוח הינו לתקופה קצובה או לכל החיים בהתאם לתנאי הפוליסה. בתכניות הביטוח ששווקו עד שנת 2012, הפיצוי החודשי היה צמוד לתיק

סוג התכנית	מהות הכיסוי
ההשקעות, בהתאם לתנאים שנקבעו בתכנית. החל משנת 2012, תכנית הביטוח המשווקת מצמידה את סכום הפיצוי החודשי במקרה של מצב סיעודי למדד המחירים לצרכן, בהתאם לתנאי התכנית. בתנאים מסוימים, במקרה של הפסקת תשלום הפרמיה לפני תום תקופת הביטוח, זכאי המבוטח לכיסוי ביטוחי חלקי, בהתאם לתנאים שנקבעו בפוליסה. בביטוח פרט כיסוי ביטוחי זה מוצע לכל החיים.	
ביטוח תאונות אישיות	
תאונות אישיות	תכנית המעניקה למבוטח תגמולי ביטוח בגין נזק (פיצוי) או הוצאה רפואית (שיפוי) שנגרמו לו כתוצאה מתאונה. הכיסוי הינו רב שנתי וניתן למקרה מוות, כוויות, שברים, מצב סיעודי, אשפוז או נכות, והוצאות רפואיות כאשר אלו נגרמים כתוצאה מתאונה, ויכול שיכלול גם כיסוי לאי כושר זמני לעבודה כתוצאה מתאונה. הכיסוי הביטוחי מוצע לתקופה קצובה.
ביטוח נסיעות לחו"ל	
נסיעות לחו"ל	מעניק שיפוי עבור הוצאות הכרוכות באירועים רפואיים שאירעו בחוץ לארץ וכן שיפוי בגין נזקי צד ג', כבודה, וביטול נסיעה בהתאם לתנאי הפוליסה.

לפירוט בדבר התוצאות לפי סוגי פוליסות בתחום בריאות - ראה באור 19 לדוחות הכספיים.

10. תחרות

10.1. כללי

המתחרים העיקריים בתחום מתחלקים לשתי קבוצות עיקריות: חברות הביטוח, שמרביתן פועלות בתחום, וכן קופות החולים המציעות חלק מהכיסויים הביטוחיים במסגרת שירותי בריאות נוספים ("שב"ן") שהן מציעות.

בתחום קיימת תחרות חריפה בין חברות הביטוח, הנובעת, בין היתר, מריבוי מתחרים ודמיון במוצרים.

תחום ביטוחי הבריאות בישראל מרוכז ברובו בידי חמש קבוצות הביטוח הגדולות: קבוצת הראל, קבוצת הפניקס, קבוצת כלל, קבוצת מגדל וקבוצת מנורה, כאשר קבוצת הביטוח הדומיננטית מביניהן הינה קבוצת הראל עם כ-40% מהפרמיות בשוק נכון לתקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2018.

חלקו של הביטוח הקבוצתי מסך כל הפרמיות בתחום היווה כ-45% בשנת 2017³⁵. הביטוח הסיעודי הקבוצתי היווה כ-25% מסך הפרמיות בתחום ועיקרו מיוחס לביטוח הסיעודי עבור מבוטחי קופות החולים.

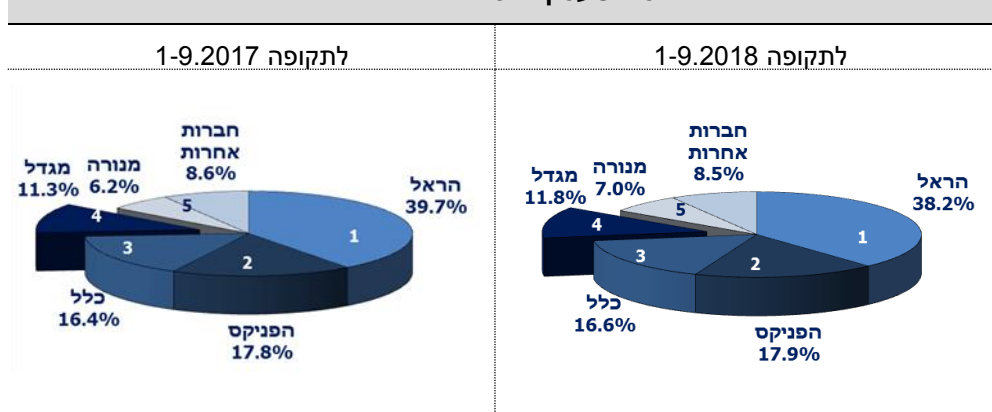
חלקה של הקבוצה בשוק ביטוח הבריאות הקבוצתי קטן, ואין לה הסכמים לביטוח סיעודי עם קופות החולים.

³⁵ מבוסס על הדוח השנתי לשנת 2017 של רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון. ללא ביטוחי נכויות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

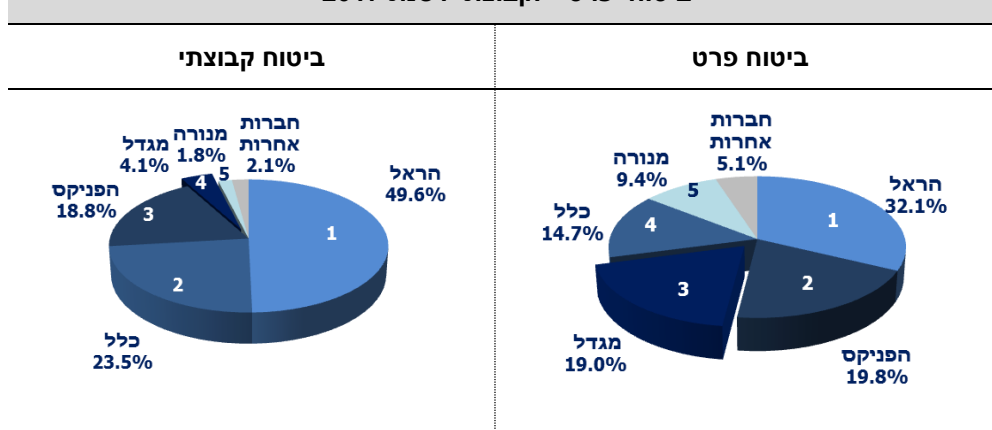
10.2. נתוני שוק

להלן נתחי שוק בביטוחי פרט ובביטוח קבוצתי במונחי פרמיות:

סה"כ עסקי ביטוח בריאות³⁶

ביטוחי פרט³⁷ וקבוצתי לשנת 2017

10.3. השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות בתחום

הקבוצה מתמודדת עם התחרות באמצעות מיתוגה בשוק ביטוחי הבריאות והשירותים הנלווים להם, תוך מתן דגש על חדשנות בתחום המוצרים ומתן שירות גבוה ומקצועי לסוכני הביטוח ולמבוטחים.

בהתאם, פועלת הקבוצה להרחבת היצע המוצרים והשירותים ושיפור המוצרים הקיימים המוצעים על ידה וכן לשמירה על רמת שירות גבוהה ללקוחות ולסוכנים, תוך פיתוח כלים דיגיטליים שיאפשרו מתן שירות פשוט ומהיר, בעת ההצטרפות לביטוח ובמהלך תקופת הביטוח, במיוחד בעת תביעה.

הקבוצה פועלת להרחבת פעילותה, בין היתר, באמצעות סוכנות סוכניה לתחום פעילות זה וגיוס סוכנים חדשים המתמחים במוצרי ביטוח הבריאות המעניקים שירות אישי ללקוחות. באמצעות סוכנים אלו, פונה החברה לאוכלוסיות יעד נוספות ומכירת כיסויים נוספים למבוטחים קיימים.

במקביל פועלת החברה לשימור הפוליסות של הלקוחות הקיימים וכן להשתתף במכרזים של קולקטיבים להם פוטנציאל רווחיות נאות. כל זאת, תוך שימת דגש על מדיניות קבלת עסקים, הרחבת בסיס המידע האקטוארי וניהול יעיל של התביעות.

³⁶ נתחי השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים").

³⁷ נתחי השוק בביטוחי פרט וביטוח קבוצתי מבוססים על הדוח השנתי לשנת 2017 של רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון. ללא ביטוחי נכויות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

11. לקוחות

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח בריאות בשנים 2016-2018:

2016		2017		2018		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
88	1,041	86	1,146	86	1,286	מבוטחים פרטיים
12	136	14	180	14	201	ביטוח קבוצתי
100	1,177	100	1,326	100	1,487	סה"כ

בפוליסות פרט בביטוח סיעודי, שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-4.5% לעומת כ-4.6% בשנת 2017 וכ-3.9% בשנת 2016.

בפוליסות פרט בביטוח בריאות אחר (שאינו כולל את הביטוח הסיעודי וכולל את תת הענפים האחרים בפוליסות לתקופה העולה על שנה), שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-12.1% לעומת כ-10.5% בשנת 2017 ולעומת כ-10.0% בשנת 2016.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח בריאות. בנוסף, לחברה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים.

תחום ג' - ביטוח כללי

12. מוצרים ושירותים עיקריים

12.1. כללי

תחום הביטוח הכללי כולל בתוכו את ענפי ביטוח רכב חובה, רכב רכוש וענפי ביטוח כללי אחרים (ראה פירוט להלן), הכוללים את יתר ענפי הביטוח שהקבוצה עוסקת בהם, למעט ענפי הביטוח הכלולים בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המפורטים בסעיף 6 לעיל) ובתחום ביטוח הבריאות (המפורטים בסעיף 9 לעיל), כמפורט להלן:

ביטוח רכב חובה - מתמקד בכיסוי נזקי גוף, אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין (פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970). לפרטים אודות מאפיינים מיוחדים של ענף ביטוח רכב חובה ראה סעיפים 12.3 ו-12.4 להלן.

ביטוח רכב רכוש - מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי. אודות מאפיינים מיוחדים של ענף ביטוח רכב רכוש ראה סעיף 12.3 להלן.

ענפי ביטוח כללי אחרים - מתמקדים בעיקר בביטוחי רכוש ובביטוחי חבויות, ומאופיינים בהענקת כיסויים לסיכונים ספציפיים, או "חבילות כיסויים" לדירות, בתי עסק וכו' המשלבות מספר כיסויים ביטוחיים, וכן כולל פוליסות ביטוח תאונות אישיות לזמן קצר (לתקופה של שנה). אודות מאפיינים מיוחדים של ענפי ביטוח כללי אחרים ראה סעיף 12.3 להלן.

12.2. שינויים עיקריים שחלו בתחום בתקופת הדוח

12.2.1. תיקון הריבית המשמשת להיוון תגמולי ביטוח בשל נזקי גוף

בחודש אוקטובר 2017 נכנסו לתוקפן **תקנות הביטוח הלאומי (היוון) (תיקון)**, **התשע"ו-2016**, במסגרתן הופחתה הריבית המחושבת להיוון תגמולי ביטוח הלאומי ל-2% חלף 3%, ונקבע מנגנון עדכון שיעור ריבית ההיוון, החל מיום 1 בינואר 2020 ובכל 4 שנים לאחר מועד זה. בנוסף עודכנו במסגרת התקנות שלעיל לוחות התמזות בהתאם לנתוני הלמ"ס באופן המניח תוחלת חיים ארוכה יותר וכן נקבע מנגנון עדכון רבעוני ללוחות התמזות.

בחודש פברואר 2018, במסגרת דיון בנושא זה בבית המשפט העליון ולאחר שנטען בדיון כי יש להפחית את שיעור ריבית ההיוון של הפיצויים לניזוק, עד ל-1%, הובאה בפני בית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה בקשר עם התקנות האמורות, בה צוין, בין היתר, כי השיקולים שנלקחו בחשבון במסגרת תיקון התקנות, אינם בהכרח מלוא השיקולים שיש לשקול לעניין שיעור ריבית ההיוון בפיצוי נזקי.

כמו כן צוין היועץ כי הוחלט על הקמת הוועדה הבין משרדית "לבחינת ריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין" ("**הוועדה**") אשר תבחן את הנושא ותגיש מסקנותיה. בהתאם לכך, דחה בית המשפט העליון את הכרעתו בנושא למועד מאוחר יותר.

במסגרת עבודתה, בחנה הוועדה מספר נושאים, וביניהם: את סוגיית ריבית ההיוון המתאימה לפיצוי הנזיקי על היבטיה השונים, וכן שאלת הפיצוי העיתי (אשר נדונה בין היתר, גם על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון כאמור בסעיף 12.2.2 להלן).

בחודש ינואר 2019 פרסמה הוועדה נוסח להערות הציבור של מסקנותיה, הכולל בין היתר את ההמלצות הבאות:

(א) לא לחייב או לתמרץ תשלום עתי בידי המזיק או חברת הביטוח אשר נכנסת בנעליו. בהקשר זה יש לציין כי הוועדה ציינה כי בהתאם להמלצתה, אין זאת אומרת כי בית המשפט לא יוכל לפסוק פיצויים עתיים, כפי שנעשה לעתים גם כיום, או שהצדדים לא יוכלו להסכים על כך, אבל לא יהיה בדבר משום חיוב.

(ב) מעת שהוחלט כי לא יהיה חיוב לפיצוי עתי, ברי כי רוב תשלומי הפיצויים ימשיכו להינתן בסכום מהוון. לאור האמור, סבורה הוועדה כי יש לראות את הניזוק

כניזוק סביר, המשקיע את הפיצוי באפיק השקעה שבסיכון נמוך, ומשכך, קבעה הוועדה שיעור ריבית היוון אחיד של 3%.

(ג) עוד החליטה הוועדה על קביעת "רצועת ניוד" כשהריבית שנבחרה, לפי שיטת ההיוון האחיד, קרי 3%, תהא באמצעה. רוחב רצועת הניוד יעמוד על אחוז ריבית אחד לכל כיוון. חריגה מרצועת הניוד, תפעיל עדכון כמעט אוטומטי של ריבית ההיוון, כאשר רק בנסיבות חריגות מאוד תהיה לחשב הכללי אפשרות שלא להפעיל העדכון. לצורך בחינה מהי חריגה מרצועת הניוד, תבחן התשואה המתקבלת מהשקעה באג"ח קונצרני AA לתקופה של 25 שנים. בחינת החריגה תתבצע אחת לשנתיים, כאשר אם במשך חצי השנה האחרונה שלפני נקודת הבחינה תחרוג התשואה ביותר מאחוז לכאן או לכאן, היינו 2% או 4% בהתאמה, יופעל העדכון כאמור.

נכון למועד הדוח, טרם התקבלה הכרעה בסוגיה בבית המשפט העליון. החברה עוקבת אחר ההתפתחויות בנושא ובהתאם תלמד את ההשלכות הצפויות.

החל משנת 2016 החברה מבצעת הפרשה הלוקחת בחשבון את שיעורי ריבית ההיוון שנקבעו בתקנות ושיעורי ריבית המבוססים על חוות דעת יועציה. ככל שבית המשפט העליון יאמץ את מסקנות הוועדה, ההפרשה שבוצעה תקטן או תבוטל, לפירוט ראה באור 37.ב.ג.5 (לדוחות הכספיים).

12.2.2. נייר התייעצות לציבור בנושא אופן תשלום פיצויים על פי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 ("חוק הפלת"ד")

בחודש יולי 2018 פורסם נייר התייעצות לציבור שמטרתו לבחון את שינוי אופן תשלום הפיצויים על פי חוק הפלת"ד, כך שהתשלום האמור ישולם בדרך של תשלומים עיתיים הצמודים למדד המחירים לצרכן, ולא בתשלום אחד (באמצעות היוונום של התשלומים העיתיים למועד התשלום) כנהוג היום.

הטעם המובא בנייר ההתייעצות לאסדרה המוצעת, הינו שתשלום הפיצויים באופן חד פעמי כאמור לעיל, עשוי להשפיע השפעה של ממש על גובה הפיצויים המשולמים לנפגע (וכפועל יוצא, על גובה הפרמיות הנגבות מהציבור), בין היתר לאור ביסוסו על הנחות והערכות הנוגעות לתוחלת החיים הצפויה של הנפגע ולגובה ריבית ההיוון.

בנוסף לשינוי אופן התשלומים המוצע בנייר ההתייעצות, מוצעות הוראות נוספות וביניהן, כי לא תהיה לנפגע או לחברת הביטוח זכות לטעון להרעה או הטבה במצבו הבריאותי עקב תאונת הדרכים המחייבת עדכון הקצבה החודשית שנקבעה לו.

יצוין כי נכון למועד הדוח האסדרה המוצעת בנייר ההתייעצות טרם הפכה למחייבת והיא תלויה גם בהכרעה הסופית בנוגע להמלצות הוועדה האמורות בסעיף 12.2.1 לעיל.

ככל שהאסדרה האמורה תהפוך למחייבת במתכונתה המוצעת, החברה מעריכה כי עשויה להיות לה השפעה בעיקר במישור התפעולי. כמו כן תתכן השפעה גם על רווחיותה של החברה.

12.2.3. ביטוח רכב חובה

בחודש יולי 2018 פורסם ברשומות התיקון, אשר עניינו בהגדלת מרכיב העמסה של חבר בביטוח השיורי "הפול" (קרי: הסכום שעל מבטח שלא במסגרת הפול לשלם כתוצאה מעלויות ההשתתפות של מבטח במסגרת הפול), כך שטווח מרכיב ההעמסה לביטוח אופנועים ינוע בין 5.5% ל-8% מעלות הסיכון הטהור (כהגדרתו בפקודה) חלף 6.5% מעלות הסיכון הטהור. כן נקבע בהוראת שעה, שתוקפה לשנתיים מיום 1 ביולי 2018 ועד ליום 30 ביוני 2020, כי עלות הסיכון הטהור המקסימלית, תוגדל לשיעור של 8.5% במשך התקופה האמורה.

להערכת החברה, השינוי האמור מגדיל את רכיב ההעמסה של החברה בפול, ועל כן צפוי להגדיל את הוצאות החברה במסגרת השתתפותה בחברה בפול, אולם מנגד ייתכן שינוי בתעריפי רכב החובה בשל השינוי האמור. בשלב זה קשה להעריך את ההשפעה הכוללת של התיקון האמור על החברה.

המידע הכלול בסעיף 12.2 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

12.2.4. שינויים שחלו בפעילות הקבוצה בתחום הביטוח הכללי

זכייה של מגדל ביטוח במכרז החשב הכללי לביטוח רכבי עובדי המדינה לשנים 2019-2020

בהתאם להודעה שנמסרה למגדל ביטוח על ידי אגף החשב הכללי של משרד האוצר, מגדל ביטוח נבחרה, זו שנה שלישית ברציפות, כאחת החברות אשר זכו במכרז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנים 2019-2020 ("הודעת הזכייה").

בהודעת הזכייה נמסר, כי על פי נתוני המבוטחים שנתקבלו מחברות הביטוח הזוכות במכרז לשנת 2018, מספר המבוטחים בביטוח מקיף וחובה ביצרנים בהם זכתה החברה הינו כ-40,000 מבוטחים המהווים כ-65% מרכבי כלל עובדי המדינה. ביטוח עובדי המדינה נכנס לתוקף החל מתחילת שנת 2019.

לראשונה, מכרז החשב הכללי לביטוח רכבי עובדי המדינה נערך לשנתיים (במקום לשנה אחת בלבד) וכולל מנגנון של הפחתת פרמיה בשנה השנייה.

בכפוף לאמור, להערכת החברה, אומדן הפרמיה השנתית שתשולם למגדל ביטוח הינו בהיקף של כ-200 מיליון ש"ח, בדומה לפרמיה אשר שולמה למגדל ביטוח בשנתיים הקודמות בקשר עם מכרזים קודמים.

12.2.5. מוצרים חדשים

(א) ביטוח סייבר

בחודש אוקטובר 2018 הושקה בחברה תכנית לביטוח "סייבר לעסק". התכנית מיועדת לכל אדם, גוף משפטי או ארגון המעוניין להגן על עצמו מפני נזק שיכול להיגרם כתוצאה מאירוע סייבר.

הפוליסה כוללת כיסוי למבוטח בעבור הפסדי רווח עקב הפסקת עסקים, כיסוי בגין הוצאות שהוצאו ע"י המבוטח עקב אירוע אבטחת מידע וסעיף כיסוי עלויות למניעה או סיום סחטנות סייבר. בנוסף ישנו כיסוי ביטוחי עבור חבות המבוטח כלפי צד ג' בגין אירועי סייבר והכל בהתאם לתנאי הפוליסה.

(ב) ביטוח אופנים חשמליים

בחודש אוקטובר 2018 הושקה בחברה תכנית לביטוח אופניים חשמליים. התכנית מעניקה פתרון ייחודי לרוכבי האופניים החשמליים, שעד עתה לא היה להם פתרון ביטוחי הולם למגוון הסיכונים להם הם חשופים.

התכנית מיועדת לכל אדם מעל גיל 16 אשר רוכב באופניים חשמליים בהתאם לדין. התכנית מעניקה כיסוי ביטוחי עקב אירוע תאונתי שארע תוך כדי רכיבה באופניים חשמליים או פעולה הקשורה באופן ישיר לכך. התכנית אינה מיועדת

לכלי ממונע שאינו אופניים חשמליים, לרבות קורקינט חשמלי, סגווי, סקייטבורד ממונע, הוברבורד. הכיסוי הביטוחי הינו עבור רכוש המבוטח בגין אובדן או נזק פיזי בעקבות תאונה, אחריות כלפי צד ג' וכיסוי עבור תאונות אישיות, בהתאם לתנאי הפוליסה.

12.3. תיאור הכיסויים הביטוחיים העיקריים המוצעים ומאפייניהם הייחודיים

סוג התכנית	מהות הכיסוי
ביטוח רכב	
ביטוח רכב חובה	
מתן כיסוי ביטוחי מכוח פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 ("פקודת ביטוח רכב").	המוצר הינו פוליסה לביטוח נזקי גוף כתוצאה מהשימוש ברכב, אשר חובה לרכשו על פי פקודת ביטוח רכב. פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה בהתאם לפקודת ביטוח רכב, את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחבו לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("הפלת"ד" ו/או "חוק הפלת"ד"), בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. הפוליסה הינה פוליסה תקנית שיש להנפיקה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010. סכום תגמולי הביטוח איננו מוגבל, למעט ראשי נזק מסוימים כגון "כאב וסבל" המוגבלים בסכום וכן פיצוי בגין אובדן שכר, הכול בהתאם למגבלות הכיסוי כפי שהן קבועות בחוק הפלת"ד. תיקונים לחוק הפלת"ד ו/או פסיקה הנוגעות לפרשנות לחוק האמור משפיעים על היקף הכיסוי. הפוליסות בביטוח חובה מונפקות בדרך כלל לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות הסופית של הנזק וסילוק התביעה. עקרונית התעריף נקבעים על סמך הנחיות הממונה המאגדות תחת "החוזר המאוחד" ³⁸ ובהתאם לעקרונות אלה נקבעו הפרמטרים שמבטח יוכל לעשות בהם שימוש לצורך קביעת התעריף והנהלים שעל-פיהם על מבטח לנהוג בכל הקשור לאשור דמי הביטוח. בקבוצה מופעל תעריף דיפרנציאלי, המסתמך על חלק מהמשתנים הרלבנטיים, שנבחרו על-ידי הקבוצה כמתאימים ביותר לצורך הערכת הסיכון וקביעת הפרמיה.
ביטוח רכב רכוש	
ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד ג'.	המוצר הינו פוליסה לביטוח רכב המעניקה כיסוי לנזק שעלול להיגרם לרכב עצמו או לרכוש של צד ג'. ישנם מספר סוגים של ביטוחי רכב רכוש: (א) ביטוח רכב צד שלישי המעניק רק כיסוי לנזקים שאירעו לרכושו של צד שלישי. (ב) כיסוי מקיף המציע כיסוי גם לנזקים לצד שלישי וגם לנזקים לרכב עצמו, כגון גניבה. (ג) כיסוי מקיף חלקי המכריג נזקי תאונה או גניבה. פוליסות "רכב רכוש" מתחלקות לשתי קבוצות עיקריות על-פי סוגי הרכב:
ביטוח לרכב פרטי ומסחרי שמשקלו עד 3.5 טון - מעניק כיסויים ביטוחיים בהתאם לתנאי פוליסה תקנית הקבועים בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות באשר להיקף הכיסוי ולסיכונים המכוסים (במסגרת הריידרים (כתבי השירות) מוצעים כיסויים שונים הכוללים שבר שמשות, שירותי דרך וגרירה, רכב חלופי	

³⁸ החוזר המאוחד מרכז הוראות של הממונה. ראו <http://mof.gov.il/hon/Information-entities/Pages/Codex.aspx>.

מהות הכיסוי	סוג התכנית
וכו'). התעריף הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון) והוא מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (סוג, דגם וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות ועוד). ביטוח לכלי רכב אחרים שאינם נכללים בסוג הקודם, כגון, משאיות מעל 3.5 טון, אופנועים, מוניות, ציוד כבד, אוטובוסים, ציוד חקלאי וכיו"ב. פוליסות הביטוח לסוגי רכב אלה אינן כפופות לתנאי הפוליסה התקנית.	
ביטוח כללי אחר	
ענף זה כולל בעיקרו שני סוגי ביטוח: ביטוחי רכוש, הכוללים כיסוי בגין אבדן או נזק פיזי לרכוש המבוטח וביטוחי חבויות, הכוללים כיסוי בגין חבות כספית על פי דין של מבוטח כלפי צד ג' בגין נזק לגוף או לרכוש שייגרם לו, כמפורט להלן. כמו כן, כולל ענף זה פוליסות תאונות אישיות לתקופה של שנה.	
ביטוחי רכוש	
מוצרים אלו מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד אובדן או נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש, והם מהווים נדבך בביטוחי דירות, ביטוח בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, ביטוח מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. יצוין כי פוליסות עסקיות מונפקות לפרק זמן שבין שנה לשנה וחצי. כמו כן במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח. הכיסויים הביטוחיים בתחום זה מיועדים ללקוחות פרטיים ועסקיים. המוצרים המרכזיים בענף ביטוח רכוש הינם כדלקמן:	
ביטוחי דירות כוללים ביטוח למבנה ותכולת דירות מגורים והם מבוססים על ביטוחי הרכוש כמתואר לעיל בתוספת ביטוחי חבויות הקשורים לדירת מגורים (אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעסיקים בגין עובדי משק בית). הפוליסה לביטוח דירה מבוססת על תנאי הפוליסה התקנית לדירות, כפי שנקבעו בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות וזאת לגבי היקף הכיסוי המבוטח. הכיסויים המוצעים על ידי הקבוצה כוללים, בין השאר, נזקי מים. הפוליסה התקנית עודכנה בחודש יולי 2015 תוך הרחבת הכיסוי המינימאלי שהיה קבוע בה, ועתה היא כוללת, בין השאר: סכום כיסוי נוסף בבית משותף, הרחבת כיסוי לסיכונים מים ונוזלים אחרים גם לכיסוי נזק שמקורו בהימלטות נוזלים ממתקני אינסטלציה והסקה של נכס אחר בבית משותף וכן הכללת נוסח תיקני לביטוח אחריות כלפי צד ג'. החיתום של מוצר זה מתבצע על בסיס תעריף בסיסי (עם שונות מסוימת בין דירות בבית משותף ובין דירות בבית פרטי) ובאמצעות ניתוח הסיכון הספציפי. כמו כן, במסגרת ביטוחי הדירות הקבוצה מציעה גם פוליסה "מבנה אגב משכנתא" שהינה פוליסת מבנה בלבד, בהתאם לפוליסה התקנית, אשר קהל היעד העיקרי הינו לווים בנקים למשכנתאות.	
ביטוח בתי עסק הינו בדרך כלל תכנית ביטוח הכוללת מספר כיסויים (ביטוחי רכוש וביטוחי חבויות), אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כל הכיסויים הנחוצים לבית העסק. ביטוח רכוש, מבנים ותכולות, המשמשים לצרכים עסקיים מפני סיכונים אש וסיכונים נלווים (כיסוי לסיכונים הנמכר ביחד עם הכיסוי מפני סיכונים אש, כגון: כיסוי בפני פריצה, התפוצצות, רעידת אדמה). כיסוי זה ניתן להרחבה גם לכיסוי נזק תוצאתי, דהיינו אובדן	

סוג התכנית		מהות הכיסוי
רווחים וכן ביטוחי חבויות.		
החיתום של המוצר מתבצע בעיקרו על בסיס ניתוח הסיכון הספציפי וביטוח עסקים גדולים, בין היתר, בהתאם לתנאי ביטוח המשנה בגין הסיכון המבוטח.		
ביטוחי רכוש אחרים	במסגרת ביטוחי הרכוש האחרים, הקבוצה מציעה כיסויים ביטוחיים נוספים כגון ביטוחים ימיים ואוויריים (כלי שיט, כלי טייס, הובלת מטענים), ביטוח עבודות קבלניות, ביטוח ציוד מכני הנדסי, ביטוח נאמנות וביטוח כל הסיכונים. היקף הפעילות בענפי ביטוח אלה אינו מהותי.	
ביטוחי תאונות אישיות (לתקופה של שנה)		
ביטוח תאונות אישיות מעניק למבוטח פיצוי בגין נזק שנגרם כתוצאה מתאונה שאירעה לו. הכיסוי ניתן למקרה מוות או נכות כתוצאה מתאונה ויכול שילכול גם כיסוי לאי כושר זמני לעבודה. במסגרת תחום פעילות ביטוח כללי נכללות פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של שנה (כאשר פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של למעלה משנה נכללות במסגרת תחום ביטוח בריאות).		
ביטוחי חבויות		
ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בדרך כלל למשך זמן של שנה. יצוין כי פוליסות עסקיות מונפקות לפרק זמן שבין שנה לשנה וחצי. עם זאת, קצב התפתחות התביעות בענף ארוך יותר והוא עשוי להמשיך מספר שנים, וזאת ממספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית.		
במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש.		
בביטוחי החבויות מסוג אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעבידים, הכיסוי הוא על בסיס אירוע (בניגוד לפוליסות על בסיס הגשת תביעה - Claim made), דהיינו הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו במהלך תקופת הביטוח, והתביעה יכולה להיות מוגשת לאחר תום תקופת הביטוח בכפוף להתיישנות.		
בביטוחי חבויות מסוג אחריות מקצועית וחבות המוצר ואחריות נושאי משרה, הכיסוי הוא על בסיס הגשת התביעה (Claim made), דהיינו הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו בתקופת הביטוח או במועד הרטרואקטיבי המצוין ברשימה, והגשת התביעה צריכה להיות במהלך תקופת הביטוח.		
ביטוח אחריות כלפי צד שלישי	מטרתו של מוצר זה, להגן על המבוטח מפני חבות, שהוא עלול לחבו, בגין נזק שגרם ברשלנותו כלפי צד שלישי כלשהו.	
הכיסוי מותאם לפעילותו של המבוטח וגבול האחריות בפוליסה נקבע על ידי המבוטח, לפי שיקול דעתו.		
מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות כלפי צד ג' בלבד), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חבויות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.		
ביטוח אחריות מעבידים	מטרתו של מוצר זה, להגן על מעסיק מפני חבות שהוא עלול לחבו בגין נזק שגרם ברשלנותו לעובד מעובדיו תוך כדי ועקב עבודתו. הכיסוי בפוליסות אלו ניתן מעל לסכומים שבהם נושא המוסד לביטוח לאומי המטפל בתאונות עבודה. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות מעסיקים), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חבויות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.	
ביטוחי חבויות אחרים	מוצעים כיסויים ביטוחיים לאחריות מוצר, ביטוח אחריות מקצועית, וביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.	

12.4. הסדרים מיוחדים המתייחסים לענף ביטוח רכב חובה

12.4.1. הסדר הביטוח השיורי ("פול")

הואיל וקיימת מצד אחד חובה על בעל רכב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב חובה, אך מצד שני, חברות הביטוח רשאיות לסרב לבטח כלי רכב, בהתאם לשיקול דעתן, בעלי רכב שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות "הפול" - המאגר הישראלי לביטוח רכב, שהינו תאגיד משותף לחברות הביטוח, אשר אופן הקמתו, דרכי ניהולו והתנהלותו, חובותיו, חלקה של כל חברת ביטוח בהסדר, אופן ההתחשבות של הביטוח המשותף לרבות הסדרים לעניין קביעת התעריף, מוסדרים בתקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח שיורי ומנגנון לקביעת התעריף), התשס"א-2001. כל חברות הביטוח הפועלות בענף ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול" וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול" או ברווחיו, על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה, כפי שנקבע בתום השנה השוטפת. לחלקה של הקבוצה בתוצאות ה"פול" ראה סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון.

12.4.2. קרנית

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות הדרכים ("קרנית") הינה תאגיד שהוקם על-פי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפלת"ד"), שתפקידו לפצות נפגעים הזכאים לפיצויים מכוח חוק זה ואין בידם לתבוע פיצויים מאת חברות הביטוח בשל קרות אחד מהמקרים הבאים: הנהג האחראי אינו ידוע, אין לנהג האחראי ביטוח רכב חובה או שהביטוח איננו מכסה את החבות, מבטח כלי הרכב נמצא בפירוק או שמונה לו מנהל מורשה.

חברות הביטוח מחויבות להעביר לקרנית 1% מפרמיה נטו שהן גובות בגין פוליסות ביטוח רכב חובה, ובנוסף, מחויבות להעביר לקופות החולים באמצעות קרנית 9.4% מפרמיה נטו בתוספת דמי פוליסה, זאת בהתאם לכך שהאחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים בשל נזקי גוף לנפגעי תאונות דרכים עברה מחברות הביטוח לקופות החולים.

12.4.3. מתווה סליקה "קל כבד"

במסגרת פעילות רכב חובה מפעיל איגוד חברות הביטוח מערכת סליקה שנועדה להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכב בהתאם לחוק הפלת"ד וצו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשס"א-2001. הצדדים למערכת הסליקה הם כלל המבטחים וההסדר חל על תאונות בהן נטלו חלק כלי הרכב המבטחים בפוליסות. מנהל המתווה מוסמך גם לקיים בוררות לגבי מחלוקות בשאלת החבות, הן במישור המשפטי והן במישור העובדתי.

12.4.4. זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי ("מל"ל")

על-פי סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי מוקנית למל"ל זכות שיבוב, המאפשרת לו לתבוע את חברות הביטוח, באופן פרטני, בגין כספים אשר שילם או עתיד לשלם למבטחיהן.

בהתאם, החל מחודש ינואר 2014, מוטלת על חברת ביטוח חובת דיווח למל"ל בכל מקרה שבו המבטח ניכה או רשאי היה לנכות מסכומי הפיצוי את סכומי הגמלה שהמל"ל שילם או עתיד לשלם בהתאם לחוק ואשר המל"ל זכאי לתבוע מהמבטח. ההוראות מסדירות אף את אופן ומועדי הדיווח. בכל מקרה שהמבטח לא מסר למל"ל את הדיווח תוך התקופה שנקבעה בחוק, תקופת ההתיישנות של תביעת המל"ל בגין זכות השיבוב תחל במועד קבלת הדיווח או ביום שבו נודע למל"ל על ההליכים בהם זכאי המבטח לפיצוי, לפי המוקדם.

ביום 1 בינואר 2016 נכנס לתוקף תיקון נוסף לסעיף 328 לחוק³⁹, במסגרתו נקבעו הוראות ביחס לאופן הדיווח ופרסומו על ידי המל"ל, מועדים להתנהלות בין המל"ל למבטח לאחר הגשת דרישת תשלום על ידי המל"ל, וכן הוראות לעניין תקופת ההתיישנות, אשר תעמוד על 7 שנים ממועד הדיווח או מהמועד בו נודע למל"ל על ההליכים ללא תלות בהפרת חובת הדיווח אך לא יותר מחמש עשרה שנה ממועד התאונה.

במקביל, תוקן סעיף 92 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והממונה הוסמך להטיל עיצום כספי על מבטח שהפר את חובת הדיווח הקבועה בחוק.

בחודש ספטמבר 2014 נחתם הסכם בין המוסד לביטוח לאומי לבין החברה, המחזיר לתוקף הסכם קודם שהיה בין הצדדים בשינויים מסוימים וביניהם: פירוט המקרים בהם רשאית החברה לדחות תביעה וקביעת סנקציה היה והחברה תפר התחייבותיה לפי ההסכם. כמו כן הוסכם, כי ביטול ההסכם או אי חידושו מסיבה כלשהי יחול באופן מדי על כל האירועים בגינם טרם שולם פיצוי על ידי החברה.

תיקון שנערך בחודש מרס 2018, לחוק הביטוח הלאומי, התשנ"ה-1995, במסגרתו הוסף סעיף 328א בדבר העברת סכום שנתי ממבטח למל"ל בעד תאונות דרכים, עתיד לבטל את ההסכם הנ"ל. זאת, עם כניסתו לתוקף של תקנות שיתקין שר האוצר בקשר עם סעיף 328א שלעיל, אשר צפויות לעסוק באופן יישום התיקון האמור על ידי מבטחים, ובכלל זאת לקבוע את הסכום שעל כלל המבטחים להעביר למל"ל מדי שנה לפיצוי, אופן חישובו ואת המועדים להעברתו.

ככל שהסדר השיבוב החדש יהפוך לרשמי ומחייב, הוא יחול על כל תאונות הדרכים שיקרו מעת כניסתו לתוקף של התיקון. ביחס לתאונות שאירעו בתקופה שבין 1 בינואר 2014 ועד למועד כניסת התיקון לתוקף, ושלגביהן לא הוגשה תביעה או דרישה מצד המל"ל, יקבעו התקנות גם את הסכום החד פעמי שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל.

להערכת החברה לא ניתן בשלב זה להעריך את ההשפעה, ככל שקיימת, על התביעות התלויות בענף רכב חובה, כיוון שאופן החלת ההסדר באופן רטרואקטיבי, ובפרט השיעור הקובע לשנים אלו, עדיין לא נקבעו בתקנות.

13. תחרות

13.1. כללי

תחום ביטוח כללי מאופיין בתחרות מתמשכת. החברה פועלת בשוק הנתון לתנודות מחירים מחד ולשינויים בעלות התביעות מאידך. בשוק זה, לרבות בענפי הפרט, קיימת רגישות גבוהה למחיר, וחברות הביטוח מתחרות ביניהן באמצעות מתן הנחות, מבצעים והטבות למבטחים. יצוין כי ברבעון הרביעי של שנת 2018, התחרות בענפי הרכב התגברה במידה נכרת.

על פי נתוני משרד האוצר⁴⁰, בתשעת החודשים הראשונים של 2018, חלה עלייה של כ-4% בהיקף המצרפי של הפרמיות ברוטו בשוק הביטוח הכללי לעומת התקופה המקבילה בשנת 2017. בענפי ביטוח רכב חובה חלה עלייה של 5%, בענפי ביטוח רכב רכוש חלה עלייה של 8%, בביטוחי החבויות חלה עלייה של כ-2% בפרמיות ברוטו בשוק, ובביטוחי הרכוש האחרים (ללא רכב) נרשמה יציבות בשוק.

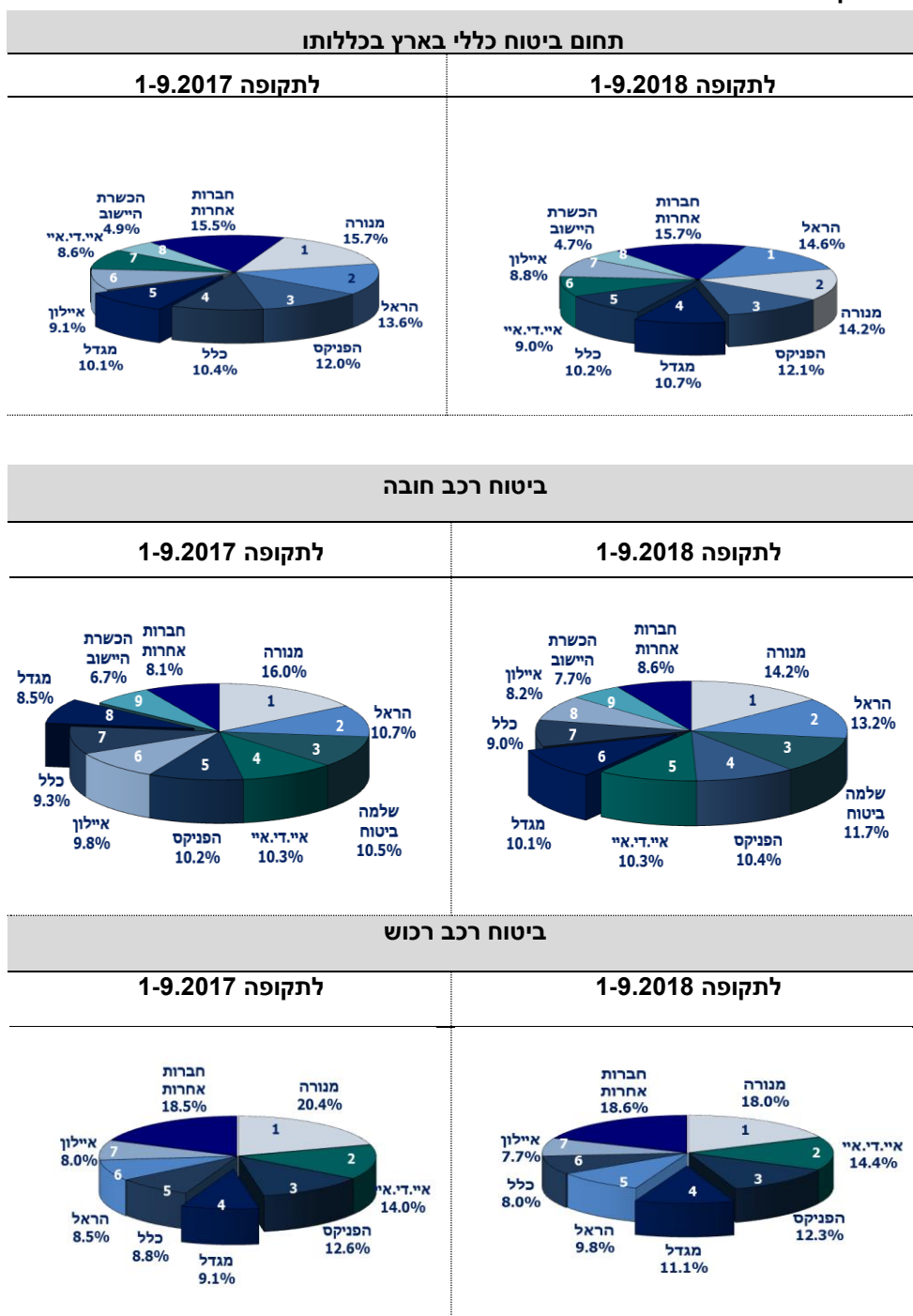
נתח השוק של הקבוצה, כפי שמשקף מהפרמיות ברוטו בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2018 עומד על שיעור של כ-10.7% ובתקופה זו הקבוצה ממוקמת במקום רביעי בין הגופים הפועלים בתחום, כמפורט להלן. לפירוט בדבר השינוי בפרמיות הקבוצה בביטוח כללי, ראה סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון.

³⁹ במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2015.

⁴⁰ נתוני השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים").

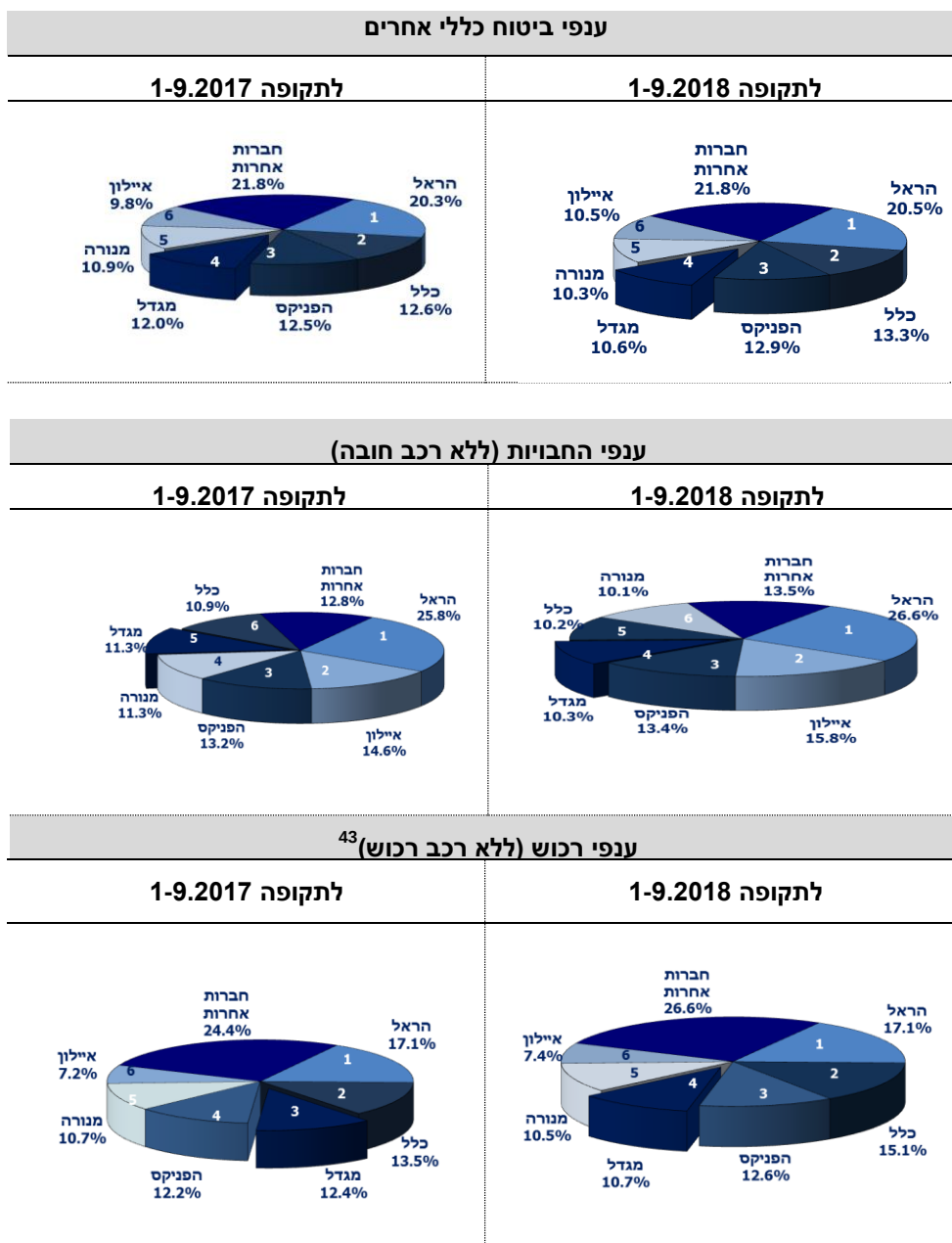
יצוין כי, נתחי השוק המוצגים להלן, המתייחסים ל-9 החודשים הראשונים של שנת 2017, אינם לוקחים בחשבון את זכייתה של הקבוצה במרכז לביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2017, אשר נכנס לתוקף בסוף שנת 2016.

13.2. נתוני שוק במונחי פרמיות ברוטו⁴¹

⁴¹ הנתונים המפורטים בסעיף זה מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים"), למעט אם נאמר במפורש אחרת.

⁴² במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנחתה השוק שלה נכון ליום 30.9.2018 הינו כ- 1.7%.

13.3. השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות

החברה מתמודדת עם התחרות בתחום הביטוח הכללי במספר מישורים:

(א) ניהול התעריף בביטוחי הפרט ובביטוחים העסקיים - הקבוצה מנהלת את התעריף בביטוחי הפרט ובביטוחים העסקיים באופן שמאפשר לה להתחרות על נתחי השוק ופלחי הלקוחות בהם היא מעוניינת, תוך ניתוח הידע המצטבר שברשותה בתחום הביטוח הכללי אשר מאפשר לה להגיב לשינויים בשוק.

(ב) פיתוח ושיווק מוצרים סינרגטיים - החברה מתמקדת בפיתוח ובשיווק מוצרים סינרגטיים ומסלולים מובנים הכוללים כיסויים המספקים ללקוח מענה כולל בתחום הפעילות, זאת כמענה לסיכונים חדשים וקהלי יעד חדשים.

⁴³ במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנתח השוק שלה נכון ליום 30.9.2018 הינו כ-7.0%.

(ג) ייעול תהליכי סילוק התביעות ושיפור השירות למבוטחי החברה בכל הקשור בשירות בתביעות.

(ד) הנגשת השירות ללקוחות ולסוכנים באמצעים תפעוליים וטכנולוגיים - החברה פועלת לשיפור השירות והנגשתו ללקוחותיה ולסוכנים באמצעות התייעלות תפעולית, הטמעה ושימוש במערכות מחשוב מתקדמות, לרבות פיתוח אמצעים דיגיטליים שונים לסוכנים אשר נועדו לייעל את עבודתם ולהקל עליה.

14. לקוחות

14.1. התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי

להלן פרטים אודות התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי, לפי פרמיות ברוטו, בשנים 2016 - 2018 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2016		2017		2018	
מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים
1,778	73	1,672	76	1,714	71
663	27	530	24	688	29
2,441	100	2,202	100	2,402	100

(1) כולל צ"י רכב וחברות שעיסוקן ברכב.

העלייה בשיעור הביטוח הקבוצתי ומפעלים גדולים בשנת 2018 לעומת שנת 2017, נבעה מזכייתה של מגדל ביטוח (בפעם השנייה) במרכז לביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2018 וקוזזה בחלקה בשל הפסקת ביטוח עסק גדול. יצוין כי בשנת 2016, במסגרת הביטוח הקבוצתי, נכללו פרמיות בגין מכרז עובדי המדינה עבור שנת 2017 אשר נכנס לתוקף בסוף שנת 2016, לפירוט ראה סעיף 12.2.4 לעיל.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח כללי. בנוסף, לחברה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים.

לפרוט חלוקת הפרמיות לפי ענפים במסגרת ביטוח כללי ראה באור 3 לדוחות הכספיים.

14.2. ותק והתמדה של הלקוחות

14.2.1. ביטוח רכב חובה

בשנת 2018, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב חובה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-68%, לעומת שיעור חידושים של כ-58% בשנת 2017 וכ-66% בשנת 2016.

העלייה בשיעור החידושים בשנת 2018 לעומת שנת 2017 הושפעה בעיקרה מגידול בכמות הפוליסות שחודשו, זאת לעומת ירידה בשיעור החידושים בשנת 2017 לעומת שנת 2016 אשר הושפעה בעיקרה מקיטון בכמות הפוליסות שחודשו בעקבות העלאת תעריפים וטיוב התיק.

להלן פרטים אודות התפלגות וותק לקוחות בביטוח רכב חובה, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2016-2018:

מספר שנות ביטוח (שנות וותק)	2018	2017	2016
שנת ביטוח ראשונה (ללא וותק)	32%	32%	43%
שנת ביטוח שנייה (שנת וותק אחת)	22%	21%	21%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות וותק)	21%	15%	11%
למעלה משלוש שנות וותק	26%	32%	25%
סה"כ	100%	100%	100%

יצוין, כי בשנת 2016 נרשם שיעור גבוה של לקוחות חדשים בשל זכייתה לראשונה של מגדל ביטוח במכרז לביטוח עובדי המדינה.

14.2.2. ביטוח רכב רכוש

בשנת 2018, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב רכוש, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-74%, לעומת כ-77% בשנים 2017 וכ-81% בשנת 2016.

הירידה בשיעור החידושים בשנת 2018 לעומת שנת 2017 הושפעה מירידת תעריפים, ואילו הירידה בשנת 2017 לעומת שנת 2016 הושפעה בעיקרה מקיטון בכמות הפוליסות שחודשו בעקבות העלאת תעריפים וטיוב התיק.

להלן פרטים אודות התפלגות וותק לקוחות בביטוח רכב רכוש, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2016-2018:

מספר שנות ביטוח (שנות וותק)	2018	2017	2016
שנת ביטוח ראשונה (ללא וותק)	27%	28%	45%
שנת ביטוח שנייה (שנת וותק אחת)	23%	24%	22%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות וותק)	23%	17%	10%
למעלה משלוש שנות וותק	27%	31%	23%
סה"כ	100%	100%	100%

יצוין, כי בשנת 2016 נרשם שיעור גבוה של לקוחות חדשים בשל זכייתה לראשונה של מגדל ביטוח במכרז לביטוח עובדי המדינה.

14.2.3. פלח לקוחות משותף לענפי רכב חובה ורכב רכוש

(א) בשנת 2018, פלח הלקוחות המשותף לענף רכב חובה ולענף רכב רכוש הינו כ-75% מהפרמיות בענף רכב חובה, לעומת כ-68% בשנת 2017 וכ-65% בשנת 2016.

(ב) בשנת 2018 פלח הלקוחות המשותף לענף רכב רכוש ולענף רכב חובה הינו כ-92% מהפרמיות בענף רכב רכוש, לעומת כ-81% בשנת 2017 וכ-89% בשנת 2016.

14.2.4. ביטוח דירות

בשנת 2018, שיעור החידושים בענף ביטוחי הדירות⁴⁴ במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת הסתכם בכ-93%, לעומת כ-94% בשנת 2017 וכ-93% בשנת 2016.

להלן פרטים אודות התפלגות ותק לקוחות בביטוחי דירות⁴⁵ במונחי מחזור פרמיות לשנים 2016-2018 באחוזים:

מספר שנות ביטוח (שנות ותק)	2018	2017	2016
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	15%	16%	18%
שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)	13%	14%	11%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	12%	9%	8%
למעלה משלוש שנות ותק	61%	61%	64%
סה"כ	100%	100%	100%

⁴⁴ לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-run off.

⁴⁵ לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-run off.

תחום ד' - תחום השירותים הפיננסיים

15. מידע כספי בתחום השירותים הפיננסיים⁴⁶

להלן פירוט התוצאות הכספיות של תחום השירותים הפיננסיים בשנים 2016-2018 (במיליון ש"ח):

2016	2017	2018	
סך ההכנסות			
129	169	157	הכנסות מחיצוניים - שאינן מתחומי פעילות אחרים
3	3	2	הכנסות מתחומי פעילות אחרים ⁽¹⁾
132	172	159	סה"כ ההכנסות
129	146	145	עלויות שאינן מהוות הכנסות של תחומי פעילות אחרים
2	2	2	עלויות המהוות הכנסות של תחומי פעילות אחרים ⁽²⁾
131	148	147	סה"כ עלויות
1	1	-	מזה: הוצאות בגין הפחתת הפרש מקורי והפחתות מוניטין
1	26	12	רווח (הפסד) לתקופה לפני מיסים
1	26	12	רווח (הפסד) כולל לתקופה לפני מיסים
668	593	549	סך נכסים במאזן

(1) הכנסות קבוצת מגדל שוקי הון הכוללת את מגדל שוקי הון והחברות הבנות שלה, כתוצאה משירותים שסופקו לחברות אחרות בקבוצה, בגין שירותי הפצה בקשר עם הנפקות אג"ח על ידי מגדל גיוס הון בשנים 2016-2018, שסופקו לתחומי פעילות אחרים בקבוצה וכן מהכנסות לא מהותיות מריבית בין חברתית.

(2) כולל עלויות דמי שכירות המשולמות על ידי קבוצת מגדל שוקי הון לחברה אחרת בקבוצה.

להלן פירוט התפתחות ההכנסות מהסגמנטים השונים שמרכיבים את תחום השירותים הפיננסיים בשנים 2016-2018 (במיליון ש"ח):

2016	2017	2018	
131	153	153	הכנסות מדמי ניהול קרנות נאמנות וניהול תיקים
6	6	4	הכנסות מעמלות בגין פעילות בנקאות להשקעות והפצה
-	-	2	הכנסות אחרות
(5)	13	-	רווחים/הפסדים מני"ע (נטו) והכנסות מימון
132	172	159	סה"כ הכנסות התחום

בשנת 2018, חלה ירידה בהכנסות לעומת שנת 2017, שנבעה בעיקרה מהכנסות בגין שיערוך חלקה של החברה במניות הבורסה בסך כ-13.5 מיליון ש"ח שנרשמו בשנת 2017 לעומת שיערוך בסך כ-4 מיליון ש"ח בשנת 2018. כאמור בסעיף 16.2.3 להלן.

⁴⁶ המידע המובא בסעיף זה, הינו מידע שבהתאם לתקנות ניירות ערך מופיע בחלק ב' לתיאור עסקי התאגיד. הואיל והדוח התקופתי נערך בהתאם לחוזר הממונה הנזכר במבוא לפרק זה, מובא המידע הכספי הנדרש לפי תקנות ניירות ערך בתחילת תיאור תחום השירותים הפיננסיים.

בשנת 2017 חלה עלייה בהכנסות לעומת שנת 2016, שנבעה בעיקרה מעליה בשיעור דמי הניהול הממוצעים והיקף הנכסים המנוהלים בקרנות הנאמנות המנוהלות על ידי החברה בסך כ-22 מיליון ש"ח, ומגידול בסך של 13.5 מיליון ש"ח בשערוך חלקה של מגדל שוקי הון במניות הבורסה כאמור לעיל. להסברים אודות הכנסות ורווחי תחום השירותים הפיננסיים ראה סעיף 2.9 בדוח הדירקטוריון.

16. מידע כללי על תחום השירותים הפיננסיים

16.1. כללי

פעילות הקבוצה בתחום השירותים הפיננסיים מתבצעת על ידי קבוצת מגדל שוקי הון. מגדל שוקי הון נוסדה בשנת 1965 ונרכשה על ידי הקבוצה בשנת 2001.

קבוצת מגדל שוקי הון עוסקת בעיקר בשירותי ניהול נכסים פיננסיים, שיווק השקעות בארץ ובחו"ל וכן פעילויות אחרות שאינן מהותיות לפעילותה של הקבוצה, ובכללן בנקאות להשקעות והפצה.

16.2. מבנה תחום הפעילות והשינויים שחלו בו

16.2.1. כללי

תחום השירותים הפיננסיים כפוף לרגולציה רחבה ובכלל זאת החלטות הרגולטורים השונים בשוק ההון: רשות ניירות ערך, הבורסה, בנק ישראל והממונה. התחום מתאפיין בתחרות מתמדת וחריפה ומושפע במידה רבה מאוד מהתנודתיות הגבוהה בשוק ההון בישראל ובעולם, לרבות מאירועים פוליטיים וכלכליים, המשפיעים על שערי ני"ע בבורסות ובשווקים המוסדרים.

16.2.2. פעילות ניהול נכסים ושיווק השקעות

פעילות ניהול הנכסים ושיווק ההשקעות של קבוצת מגדל שוקי הון כוללת בעיקרה ניהול ושיווק קרנות נאמנות, באמצעות מגדל קרנות, ניהול תיקי השקעות ושיווק השקעות באמצעות מגדל ניהול תיקים וכן שיווק השקעות ללקוחות כשירים בארץ ובחו"ל באמצעות חברות נוספות בקבוצת מגדל שוקי הון.

16.2.3. פעילויות אחרות שאינן מהותיות לפעילותה של הקבוצה

בנקאות להשקעות והפצה - פעילות זו כוללת ליווי עסקאות מיזוג ורכישה, גיוסי הון ומימון והפצה, והיא מתבצעת באמצעות מגדל חיתום⁴⁷.

עשיית שוק - החל מיום 3 באוקטובר 2018 בעקבות כניסתו לתוקף של חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 28), התשע"ז-2017 ("תיקון 28" או "תיקון קרנות הסל"), עוסקת מגדל שוקי הון, במסגרת תחום ניהול קרנות הנאמנות, גם בניהולן של קרנות סל, ובעשיית שוק בקשר לפעילותן. עשיית השוק הנזכרת, מתבצעת באמצעות מגדל עשיית שוק בע"מ, חברה בבעלותה ובשליטתה המלאות של מגדל שוקי הון (לפרטים נוספים ראה סעיף 25.1 להלן).

השקעות בנכסים פיננסיים (נוסטרו) - בשלהי שנת 2015 הושלמה עסקת מיזוג שבמסגרתה התמזגה מגדל שירותי בורסה עם ולתוך שירותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי בע"מ ("אי.בי.אי שירותי בורסה"). כתוצאה מהשלמת המיזוג, מחזיקה מגדל שוקי הון מאז אוקטובר 2015 בכ-19.9% ממניות החברה הממוזגת (קרי: אי.בי.אי. שירותי בורסה) ומנגד, בעלת השליטה באי.בי.אי. שירותי בורסה (אי.בי.אי. בית השקעות בע"מ) מחזיקה ביתרת מניות החברה הממוזגת. לאחר המיזוג האמור, התחסלה מגדל שירותי בורסה בע"מ ("מגדל שירותי בורסה") וחדלה להיות חברה בת של מגדל שוקי הון.

במסגרת הסכם המיזוג נקבע בין היתר, כי במקרה שישונה מבנה ההתאגדות של הבורסה (במסגרת המועדים שנקבעו בהסכם), מגדל שוקי הון תהיה זכאית לחלקה של מגדל שירותי בורסה במניות הבורסה⁴⁸.

⁴⁷ יוער כי על אף שמה, מגדל חיתום (שהינה "חתם לא פעיל") אינה עוסקת בחיתום, אך היא עוסקת בפעילות הפצה.

בחודש ספטמבר 2017, בעקבות שינוי מבנה הבורסה והקצאת מניות הבורסה לחברי הבורסה, הוקצו לאי.בי.אי. שירותי בורסה מניות של הבורסה, הכוללות גם את מניות הבורסה הנובעות מחלקה של מגדל שירותי בורסה. המניות הנובעות מחלקה של מגדל שירותי בורסה במניות הבורסה, מהוות כ-4.77% מהון מניות הבורסה (כ-4.48% בדילול מלא), והן הוחזקו על ידי אי.בי.אי. שירותי בורסה בנאמנות, עבור מגדל שוקי הון, עד להשלמתה של עסקה למכירת מניות הבורסה בסוף חודש אוגוסט 2018. ביום 27 באוגוסט 2018, הודיעה אי.בי.אי. שירותי בורסה למגדל שוקי הון, כי העבירה לחשבונה של מגדל שוקי הון סך של 22.4 מיליון ש"ח, המהווה את התמורה למגדל שוקי הון בגין השלמת העסקה. עם השלמת העסקה כאמור, לא נותרו בידי מגדל שוקי הון ו/או בידי אי.בי.אי. שירותי בורסה בעבור מגדל שוקי הון, מניות של הבורסה.

קרנות גידור - במסגרת פעילות ניהול הנכסים, קבוצת מגדל שוקי הון ניהלה ועשויה לנהל מעת לעת פעילות של ניהול קרנות גידור, באמצעות חברה בת של מגדל שוקי הון-אם.סי.אם. השקעות אלטרנטיביות בע"מ קבוצת מגדל שוקי הון עשויה אף להשקיע השקעות נוסטרו בקרנות גידור כאמור. נכון למועד הדוח, קבוצת מגדל שוקי הון אינה מנהלת קרנות גידור.

בנוסף, עשויה מגדל שוקי הון לבצע השקעות נוסטרו באמצעות חברות אחרות בקבוצת מגדל שוקי הון.

16.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

ראה סעיף 25 להלן.

16.4. התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית והשלכותיהן על תחום הפעילות

16.4.1. כללי

לפירוט התפתחויות במשק ובשוקי ההון ראה סעיף 3.1 בדוח הדירקטוריון.

16.4.2. ענף ניהול נכסים ושיווק השקעות⁴⁹

קרן נאמנות מוקמת על פי חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 ("חוק השקעות משותפות"), על פי הסכם בין מנהל קרן לנאמן, ובהתאם לתשקיף הקרן, והיא מהווה מכשיר להשקעה משותפת בניירות ערך ונכסים פיננסיים להפקת רווחים משותפת מהחזקתם ומכל עסקה בהם, ומתאפיינת ברמת נזילות גבוהה.

ענף קרנות הנאמנות נחלק לשני אופני ניהול - ניהול מסורתי של השקעות (המכונה גם ניהול אקטיבי) וניהול עוקב הנעשה באמצעות קרנות מחקות (המכונה גם ניהול פסיבי), שהינן קרנות נאמנות פתוחות או סגורות (קרנות סל), אשר ייעודן הוא השגת תוצאות הנגזרות משיעור השינוי במחיר מדד או סחורה בארץ או בחו"ל.

להלן פירוט היקף נכסי תעשיית קרנות הנאמנות ומוצרי המדדים (במיליוני ש"ח):

⁴⁸ יצוין כי הזכות לקבלת חלקה של מגדל שירותי בורסה במניות הבורסה במסגרת הפרטתה, טופלה בדוחות הכספיים של החברה, בדומה לאופן טיפול ההשקעה במניות אי.בי.אי. שירותי בורסה כאמור לעיל.

⁴⁹ הנתונים שמתייחסים לענף קרנות הנאמנות מבוססים על נתוני מערכת ביזפורטל והנתונים המתייחסים לתעודות הסל לשנים 2016-2017 מבוססים על מידע מאתר רשות ניירות ערך. בכל הנוגע לענף ניהול התיקים, מאחר ולא מתפרסמים נתונים רשמיים אודות ענף זה, אין בידי החברה כלים להתייחס להתפתחויות בענף זה.

	ניהול מסורתי / "ניהול אקטיבי" (במיליארדי ש"ח)	קצב מסורתי / "קצב אקטיבי" (במיליארדי ש"ח)	קצב מסורתי / "קצב אקטיבי" (במיליארדי ש"ח)
2018	178.1	15.3	113.2 ⁵¹
2017	200.1	13.4	126.8 ⁵²
% השינוי ב-2018 לעומת שנת 2017	(11%)	14%	(11%)

בשנת 2018 חלה ירידה בהיקף הקצב המסורתי ובהיקף נכסי הניהול הפאסיבי (קצב מסורתי, קצב מסורתי של ותעודות סל) בעקבות הירידות בשווקים, שהתרכזו בעיקרן ברבעון הרביעי של שנת 2018.

ענף הבנקאות להשקעות וההפצה⁵³

להלן פירוט על הנפקות לציבור (במיליארדי ש"ח):

גיוס הון	מספר הנפקות (גיוס הון)	היקף גיוס חוב
2018	3	26
2017	8	65
% השינוי ב-2018 לעומת שנת 2017	(62%)	(70%)

הירידה בכמות ההנפקות בשנת 2018 נבעה כתוצאה משינויים בתנאי השוק - עליית תשואות בשוק החוב, במיוחד באג"ח של חברות הנדל"ן האמריקאיות, ופדיונות רבים בקצב הנאמנות.

16.4.3 היקף הפעילות של קבוצת מגדל שוקי הון ורווחיה

להלן ההתפתחות בהיקף הנכסים המנוהלים על ידי קבוצת מגדל שוקי הון (במיליוני ש"ח), בשנים 2017-2018:

2017	2018
5,439	5,137
26,804	26,735
32,243	31,872

(1) בנטרול יחידות של קצב נאמנות של מגדל קצב המוחזקות בתיקי לקוחות מגדל ניהול תיקים.

(2) בנטרול נכסים בניהול השקעות של מנהל תיקים חיצוני ("הוסטינג") בסך של כ- 151 מיליון ש"ח בשנת 2018 וכ- 221 מיליון ש"ח בשנת 2017.

הכנסות תחום השירותים הפיננסיים נובעות בעיקר מדמי ניהול, המחושבים כשעור מההיקף הנכסים המנוהלים, וכן מעמלות מעסקי בנקאות להשקעות והפצה.

⁵⁰ קצב מסורתי שקליות.

⁵¹ נתון זה כולל תעודות סל בהיקף של כ- 93 מיליארד ש"ח אשר הומרו בשנת 2018 לקצב מסורתי.

⁵² נתון זה כולל גם את נכסי תעודות הסל בשנת 2017.

⁵³ על בסיס עיבוד נתונים מתוך הסקירות השנתיות של הבורסה לשנים 2017 ו-2018.

16.5. התפתחויות בתחום הפעילות ושינויים במאפייני הלקוחות בתחום הפעילות

לשינויים בנתחי השוק של השחקנים בענף קרנות הנאמנות ולפירוט אודות פעילות חברות בעלות רישיון לניהול תיקי השקעות - ראה סעיף 17 להלן.

16.6. תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

התחליף העיקרי לשירותי ענף ניהול נכסים ושיווק השקעות הינו ביצוע השקעה על ידי הלקוח בעצמו, לרבות תוך הסתייעות ביעוץ השקעות חיצוני. תכניות החיסכון והפיקדונות של המערכת הבנקאית וחברות הביטוח, וכן מוצרים מובנים, מהווים אף הם תחליף מסוים לשירותי ניהול הנכסים הפיננסיים.

רכישת ניירות ערך באופן ישיר, מהווה תחליף לקרנות הנאמנות. בנוסף לאמור לעיל, השקעה בקרנות נאמנות מהווה תחליף מסוים לשירותי ניהול תיקי השקעות. יצוין כי בשל הרפורמה בתחום הניהול הפאסיבי, תעודות סל שהונפקו בישראל והיוו ניירות ערך, אינן מכשיר שקיים עוד בישראל ועל כן החל משנת 2019 כבר אינן מהוות תחליף לקרנות הנאמנות.

16.7. מבנה התחרות בתחום השירותים הפיננסיים ושינויים החלים בו

כאמור לעיל, תחום השירותים הפיננסיים מתאפיין בתחרות רבה, בין היתר בשל היותו שוק מצומצם עם מספר מתחרים רב, אשר כולל הן תאגידי בנקאיים (לרבות זרים) והן חברות המוחזקות על ידי גופים מוסדיים. לפרטים אודות תחרות בתחום ראה סעיף 21 להלן. בעקבות הרפורמה בתחום שוק ניהול הנכסים הפאסיבי, המירו ארבע חברות מנהלות תעודות סל נכסי תעודות סל בהיקף של כ-93 מיליארד ש"ח לקרנות נאמנות מחקות סגורות (קרנות סל).

17. מוצרים ושירותים עיקריים של התחום

להלן תיאור השירותים העיקריים המסופקים על ידי קבוצת מגדל שוקי הון:

17.1. ניהול קרנות נאמנות

תחום פעילות זה כולל ניהול של קרנות נאמנות - הן קרנות מסורתיות והן קרנות מחקות פתוחות וסגורות (קרנות סל).

להלן נתונים אודות נכסי קרנות הנאמנות המנוהלות על ידי קבוצת מגדל שוקי הון וסה"כ הנכסים המנוהלים בתעשייה נכון ליום 31 בדצמבר 2018 (במיליוני ש"ח)⁵⁴:

קטגוריות	היקף נכסים של קרנות נאמנות בקבוצת שוקי הון	היקף נכסי קרנות נאמנות בתעשייה
אג"ח בארץ - חברות והמרה	6,532	54,165
מניות בחו"ל	5,359	53,923
אג"ח בארץ - כללי	5,160	74,787
אג"ח בארץ - מדינה	3,568	37,287
קרן כספית	2,768	23,012
מניות בארץ	1,067	32,484
אג"ח בארץ - שקליות	777	9,518
אג"ח בארץ משולבת - כללי	654	2,744
אג"ח בחו"ל	543	10,392
ממונפות ואסטרטגיות	146	460
אחר	94	144
אג"ח בארץ - מט"ח	39	327
גמישות	25	5,616
אגד קרנות	3	309
חו"ל כללי		309
לתושבי חוץ בלבד		26
סחורות		379
ממונפות		781
סה"כ בשנת 2018⁵⁵	26,735	306,663

17.2. ניהול תיקי השקעות ושיווק השקעות

ניהול תיקי השקעות הינו ביצוע עסקאות בניירות ערך ובנכסים פיננסיים, לפי שיקול דעת מנהל התיק, לחשבוננו של הלקוח המתנהל בבנק או בחבר בורסה, בהתאם למדיניות השקעות המוסכמת עם הלקוח והמותאמת לצרכיו, ועפ"י הוראות חוק הסדרת העיסוק. פעילות זו מתאפיינת בקשר ישיר והיכרות עם הלקוחות. להיקף התיקים המנוהלים על ידי מגדל שוקי הון ראה סעיף 16.4.3 לעיל.

שיווק השקעות הינה פעילות של ייעוץ השקעות בניירות ערך ונכסים פיננסיים כאשר לנותן הייעוץ קיימת זיקה לנכס פיננסי או למנהלו. פעילות זו כוללת בקבוצת מגדל שוקי הון בעיקר שיווק השקעות ללקוחות הקבוצה בישראל ובחו"ל בקשר לתיק ההשקעות שלהם, וכן שיווק השקעות ללקוחות כשירים בישראל של קרנות נאמנות זרות המונפקות או מנוהלות על-ידי תאגידים מחו"ל. בשנת הדוח פעילות זו איננה מהותית.

17.3. ענף בנקאות להשקעות והפצה

פעילות זו כוללת ליווי עסקאות מיזוג ורכישה, גיוסי הון ומימון והפצה. בשנת 2018 טיפלה קבוצת מגדל שוקי הון בעסקאות בתחום הבנקאות להשקעות, חלקן טרם הסתיימו. כמו כן טיפלה קבוצת מגדל שוקי הון בשנת הדוח בהפצות של הנפקות לציבור כמפיץ ראשי או משנה, לרבות הנפקה אחת לציבור שביצעה מגדל גיוס הון, חברה נכדה של החברה בשנת הדוח. בשנת הדוח פעילות זו איננה מהותית.

17.4. ניהול קרנות גידור

קרן גידור היא לרוב תאגיד המאוגד כשותפות ושבנו נכסי המשקיעים, במעמד של שותף מוגבל, מושקעים בקרן בהתאם למסמכי ההתאגדות והסכמי ההצטרפות של קרן הגידור. פעילות קרנות

⁵⁴ נתוני הענף הינם לפי נתוני ביזפורטל ליום 31 בדצמבר 2018. נתוני מגדל שוקי הון הם בנטרול נכסים בקרנות נאמנות שבניהול השקעות של מנהל תיקים חיצוני, בסך של כ-151 מיליון ש"ח בשנת 2018 וכ-221 מיליון ש"ח בשנת 2017.

⁵⁵ בשנת 2017 היקף נכסים של קרנות נאמנות בקבוצת שוקי הון (בנטרול נכסים בקרנות נאמנות שבניהול השקעות של מנהל תיקים חיצוני ("הוסטינג") בסך של כ-221 מיליון ש"ח) היה 26,805 מיליון ש"ח, והיקף נכסי קרנות נאמנות בתעשייה היה 340,274 מיליון ש"ח (נתון זה כולל תעודות סל).

הגידור אינה ולא הייתה כפופה לרגולציה מיוחדת. נכון למועד הדוח, קבוצת מגדל שוקי הון אינה מנהלת קרנות גידור.

18. פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים

בתחום השירותים הפיננסיים אין קבוצת מוצרים, אשר ההכנסות ממנה מהוות 10% או יותר מסך ההכנסות של התחום.

19. לקוחות

פעילות ניהול קרנות נאמנות מתאפיינת בריחוק ניהולי בין המשקיעים לבין מנהל הקרנות כאשר עיקר השקעות הציבור בקרנות נאמנות מתבצעות באמצעות הבנקים, ועל כן זהותם של המשקיעים אינה ידועה למנהל הקרן.

לקוחות ענף ניהול התיקים ושיווק השקעות נחלקים לשלושה סוגים עיקריים:

(א) פרטיים - קמעונאיים.

(ב) כשירים - כמפורט בחוק הסדרת העיסוק (בעיקר קרנות השתלמות, קופות גמל, קרנות פנסיה, חברות ביטוח וכן תאגידים ולקוחות פרטיים העונים להגדרה שבחוק).

(ג) תאגידים (שאינם כשירים).

שני סוגי הלקוחות האחרונים מתאפיינים בניהול נכסים בהיקף גדול אך ברמת דמי ניהול נמוכה.

לקבוצת מגדל שוקי הון לא קיימת תלות בלקוח בודד, או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תחום השירותים הפיננסיים. לקבוצת מגדל שוקי הון אין לקוח, אשר הכנסות הקבוצה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסותיה.

20. שיווק והפצה

להלן ערוצי השיווק והפצה העיקריים של קבוצת מגדל שוקי הון:

שיווק והפצה באמצעות יועצי ההשקעות של התאגידים הבנקאיים

ערוץ ההפצה העיקרי של קרנות הנאמנות. אופן הפעולה נעשה בעיקר באמצעות קשר של קבוצת מגדל שוקי הון עם יועצי ההשקעות בבנקים, תוך אספקת מידע ומסמכים שיווקיים מתאימים. נכון למועד דוח זה קשורה מגדל קרנות בהסכמי הפצה עם מרבית הבנקים. הסכמי ההפצה קובעים, כי שיעור עמלת ההפצה שתשולם לבנקים האמורים, יהיה השיעור המירבי שהבנקים יהיו רשאים לגבות מעת לעת בהתאם להוראות הדין.

שיווק והפצה באמצעות עובדי שיווק ומכירות של הקבוצה ובאמצעות הפניות ממתווכים שונים וסוכני ביטוח

ערוץ ההפצה העיקרי בתחום ניהול התיקים ללקוחות פרטיים-קמעונאיים. ערוץ הפצה זה כולל גם הפניות על ידי סוכני ביטוח ומשווקים פנסיוניים, הן מקבוצת מגדל והן חיצוניים, העובדים עם חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה של קבוצת מגדל שוקי הון. בערוץ הפצה זה משולמות למתווכים עמלות ששיקן נגזר בדרך כלל כשיעור מתוך דמי הניהול הנגבים מהלקוחות שהופנו.

פנייה ישירה ללקוחות כשירים או תאגידים באמצעות עובדי קבוצת מגדל שוקי הון

ערוץ הפצה זה משמש בעיקר לפנייה ללקוחות כשירים ותאגידים בתחום ניהול התיקים (לרבות בדרך של השתתפות במכרזים המתפרסמים על ידם), פניה ללקוחות בענף הבנקאות להשקעות, ופנייה ללקוחות כשירים לשיווק השקעות של קרנות נאמנות זרות בישראל, אשר קבוצת מגדל שוקי הון קשורה עם מנהליהן בהסכמי שיווק.

קיום כנסים מקצועיים/שיווקיים.

פרסום בעיתונות ובאינטרנט.

קבוצת מגדל שוקי הון לא העניקה בלעדיות לאף אחד מהגורמים בערוצי השיווק וההפצה המפורטים לעיל.

21. תחרות

התחום מתאפיין בתחרות חריפה. התחרות העיקרית הינה על התשואה המושגת ללקוח (ביחס לרמת הסיכון), גובה דמי הניהול או העמלות, ואיכות השירות.

21.1. שירותי ניהול קרנות נאמנות^{56, 57, 58}

המתחרים העיקריים הפועלים בענף קרנות הנאמנות	נתונים לסוף שנת 2018	נתונים לסוף שנת 2017	נתונים לסוף שנת 2016
שם המתחרה			
קבוצת מיטב דש/תכלית ⁵⁹	18.26%	17.10%	17.99%
פסגות	14.68%	14.68%	16.68%
קסם אקסלנס	11.72%	11.63%	13.34%
הראל	11.23%	9.94%	10.02%
מגדל⁶⁰	8.72%	7.88%	7.97%
ילין לפידות	7.32%	7.96%	6.99%
אלטשולר שחם	5.71%	5.87%	5.34%
מור	5.46%	5.40%	3.77%
אי.בי.אי	4.76%	4.26%	3.01%

בישראל פועלות נכון לסוף שנת 2018, 20 חברות לניהול קרנות נאמנות, המנהלות כ-2,090 קרנות נאמנות. מתוך 20 החברות האמורות, 10 חברות מנהלות נכסים בהיקף של מעל ל-10 מיליארד ש"ח כל אחת, 10 חברות מנהלות נכסים בהיקף של מתחת ל-10 מיליארד ש"ח כל אחת⁶¹.

הרפורמה בתחום שוק ניהול הנכסים הפאסיבי התבטאה בהמרת תעודות סל בעלות היקף נכסים של 93 מיליארד ש"ח לקרנות נאמנות מחקות סגורות (קרנות סל).

בעקבות הרפורמה בתחום שוק ניהול הנכסים הפאסיבי הפכה מיטב דש, שמחזיקה בתכלית, לחברת הקרנות הגדולה בישראל עם היקף נכסים מנוהל של כ-56 מיליארד ש"ח. פסגות הפכה לגוף השני בגודלו בתעשייה עם היקף נכסים מנוהל של כ-45 מיליארד ש"ח, קסם אקסלנס עם היקף נכסים מנוהל של כ-36 מיליארד ש"ח והראל עם היקף נכסים מנוהל של כ-34 מיליארד

⁵⁶ הנתונים שמתייחסים לענף קרנות הנאמנות מבוססים על נתוני מערכת ביזפורטל והנתונים המתייחסים לתעודות הסל לשנים 2016-2017 מבוססים על מידע מאתר רשות ניירות ערך.

⁵⁷ חלקם של מנהלי הקרנות המוצגים בטבלה מתוך כלל נכסי התעשייה חושב בנטרול קרנות שמנהלות על ידי מנהלי השקעות חיצוניים בלתי קשורים ("הוסטינג") וכוללים קרנות כספיות. להסרת ספק יובהר, כי כלל נכסי התעשייה אשר מתוכם נערך החישוב האמור כולל את הנכסים שבניהול חיצוני ("הוסטינג") כאמור.

⁵⁸ הנתונים בטבלה זו כוללים את נכסי תעודות הסל שהומרו לקרנות סל בשנת 2018. כמו כן, לשם ההשוואה לפי אותו בסיס לשנים קודמות, הנתונים לשנים 2016-2017 מביאים בחשבון אף הם את נכסי תעודות הסל כאילו היו קרנות סל באותן שנים.

⁵⁹ הנתונים המיוחסים לתכלית אוחדו יחד עם מיטב דש, לאור החזקת מיטב דש בתכלית.

⁶⁰ הנתונים החל משנת 2017 כוללים 34 קרנות מחקות שמגדל קרנות רכשה ממנורה ב-1.1.2017, בהיקף נכסים כולל שעמד באותה עד על כ-880 מיליון ש"ח.

⁶¹ הנתונים המובאים בפסקה זו כוללים גם את קרנות הנאמנות שהשקעותיהן מנהלות בידי מנהלי השקעות חיצוניים בלתי קשורים למנהל הקרן ("הוסטינג").

ש"ח. מגדל קרנות נמצאת במקום החמישי מבין כלל מנהלי הקרנות בתעשייה עם היקף נכסים של כ-27 מיליארד ש"ח. סך נכסי התעשייה לאחר הרפורמה מסתכם בכ-307 מיליארד ש"ח (נכון לסוף דצמבר 2018).

לפירוט אודות היקף נכסי קרנות הנאמנות בתעשייה, לרבות מגדל שוקי הון, ואודות הגורמים העיקריים לקיטון בהיקפו לעומת שנת 2017 ראה סעיפים 16.4.2 ו-17.1 לעיל.

21.2. שירותי ניהול תיקי השקעות ושיווק השקעות

בענף ניהול התיקים פועלים מספר רב של מנהלי תיקים, חלקם קשורים לתאגידים בנקאיים, ואשר נחלקים לחברות ניהול תיקים גדולות (ובהן מגדל ניהול תיקים), וחברות ניהול תיקים שאינן גדולות, בהתאם לסיווג שבחוק הסדרת העיסוק.

לפירוט אודות היקף נכסי התיקים המנוהלים בידי קבוצת מגדל שוקי הון ראה סעיף 16.4.3 לעיל.

מתחרותיה העיקריות של קבוצת מגדל שוקי הון בתחום זה, למיטב ידיעת הקבוצה, הן: פסגות ניירות ערך בע"מ, פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ, אלטשולר שחם בע"מ, אי.בי.אי. - אמבן ניהול השקעות בע"מ, ילין לפידות ניהול תיקי השקעות בע"מ, אנליסט ניהול תיקי השקעות בע"מ, הראל פיננסים ניהול השקעות בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודש מיטב ניהול השקעות בע"מ.

21.3. השיטות העיקריות של קבוצת מגדל שוקי הון להתמודד עם התחרות, בכלל ענפי תחום השירותים הפיננסיים הינן:

העלאת המודעות לביצועי ולאיוכות מוצרי קבוצת מגדל שוקי הון, בעיקר אצל יועצי ההשקעות בבנקים; התאמת סל המוצרים ללקוח וגיוונו, לרבות ביחס לניהול נכסים בחו"ל; פיתוח מוצרים חדשים; ביסוס והגדלת ערוץ באמצעות סוכני ביטוח; מתן דגש על איכות השירות ללקוח; שמירה על קשרים מקצועיים עם המשקיעים המוסדיים בישראל, שהינם קהל היעד העיקרי להשקעות במוצרי הקבוצה; מקצועיות ורמה גבוהה של אמינות.

22. עונתיות

להערכת החברה, תחום השירותים הפיננסיים בכללותו אינו מתאפיין בעונתיות.

23. ספקים ונותני שירותים

נכון למועד הדוח, לקבוצת מגדל שוקי הון אין ספק שירותים עיקרי.

24. הון חוזר

אשראי ספקים - היקף אשראי הספקים הממוצע בשנת 2018 אינו מהותי.

25. מגבלות ופיקוח החלים על תחום השירותים הפיננסיים

ענף ניהול קרנות הנאמנות וענף ניהול התיקים מתאפיינים ברגולציה רבה בפיקוח רשות ניירות ערך, על פי חוק השקעות משותפות וחוק הסדרת העיסוק. רגולציה זו מסדירה, בין היתר, את דרישות הרישוי, החובות המוטלות על מנהל הקרן ומנהל התיקים, חובות אמון וזהירות, כללי ממשל תאגידי החלים עליהם, תנאי כשירות, אופן הקמת קרן נאמנות או עריכת הסכם ההתקשרות עם הלקוח ואופן ניהול הנכסים, ברור צרכי הלקוח המנוהל והתאמת צרכיו בניהול תיקים ומדיניות ההשקעות, בחינת מהימנות הגורמים המפוקחים, והסדרת סמכויות הפיקוח והאכיפה של הרגולטור. כמו כן ענף ניהול התיקים כפוף גם לרגולציה על פי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 המסדירה, בין היתר, את חובת זיהוי והכרת לקוחות מנהל התיקים.

25.1. הרפורמה בתחום תעודות הסל

בחודש אוקטובר 2018 נכנסו לתוקפם חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 28), התשע"ז-2017 ("תיקון 28" או "תיקון קרנות הסל") ותקנות השקעות משותפות בנאמנות

(קרנות מחקות), התשע"ח-2017 ("תקנות קרנות מחקות"), המהוות סט תקנות ייעודי ומרכזי הקובע את מאפייניה העיקריים של קרן הסל.

תיקון קרנות הסל - תיקון קרנות הסל הפך את תעודת הסל מאגרת חוב שהינה מוצר בעל רכיב התחייבות, למכשיר פיננסי חדש בשם "קרן סל" שהינה קרן נאמנות מחקה סגורה שיחידותיה נסחרות בבורסה, שמטרתה היא השגת תוצאות הנגזרות משיעור השינוי במחיר מדד או סחורה כלשהם, המהווים את נכס הבסיס של כל קרן וקרן. במסגרת זו, ברבעון הרביעי של שנת 2018 הומרו תעודות סל בהיקף נכסים של כ-93 מיליארד ש"ח לקרנות סל, כך שבתום שנה זו המכשיר של תעודות סל אינו קיים עוד בישראל.

בהתייחס לקרנות מחקות, קובע תיקון קרנות הסל כי גם קרנות מחקות תוכלנה (ללא חובה) להפוך לקרנות סל. בהקשר זה יצוין כי נכון למועד הדוח, מגדל קרנות המירה חלק מן הקרנות המחקות שבניהולה לקרנות סל, ועשויה להמיר קרנות מחקות נוספות בעתיד, אולם אין הכרח כי כל הקרנות המחקות שבניהולה של מגדל קרנות יומרו לקרנות סל.

תקנות קרנות מחקות - בין יתר הנושאים העיקריים המוסדרים בתקנות קרנות מחקות הינה חובת מינוי עושה שוק ועשיית שוק בקרנות סל, וזאת לשם הגברת הסחירות ביחידת קרן סל. עושה שוק כאמור הינה חברה שעיסוקה הבלעדי הוא פעילות עשיית שוק, שאינה בשליטת מנהל הקרן ושאינה חברה השולטת בה.

בהקשר זה, רשות ניירות ערך פרסמה בחודש ספטמבר 2018 **הוראה בדבר הפרדה בין פעילות מנהל קרן לעושה שוק ביחידות הקרן ("חוזר ההפרדה")**, אשר מטרתה להבטיח כי לא תהיה בין מנהל הקרן לעושה השוק ולהיפך העברת מידע, אשר עלולה להעניק לעושה השוק יתרון בלתי הוגן על פני הציבור, וזאת באמצעות יצירת הפרדה מבנית מוחלטת ביניהם, בהתאם לעקרונות שנקבעו בהוראה.

מגדל עשיית שוק בע"מ (חברה בת של מגדל שוקי הון), משמשת כעושה השוק בקרנות הסל של מגדל קרנות.

בנוסף, בהתאם לתקנות קרנות מחקות ובהתאם **להוראה בעניין חישוב דמי ניהול משתנים בקרן מחקה** שפרסמה רשות ניירות ערך בחודש אוגוסט 2018, החל ממועד כניסת תיקון 28 לתוקף, מנהל קרן שיבחר בכך יהיה ראשי, בהתאם להוראה ולתנאים המפורטים בתקנות קרנות מחקות, לקבוע דמי ניהול משתנים, אשר בנסיבות מסוימות יאפשרו למנהל הקרן לבטל או לצמצם את הפער בין תשואת הקרן לבין השינוי במחיר נכס המעקב בתקופת החישוב, על ידי תוספת לשכר המנהל במקרה שתשואת הקרן עלתה על תשואת נכס המעקב (דמי ניהול חיוביים) ועל ידי החזר דמי ניהול כאשר הפרש העקיבה בין תשואת הקרן לתשואת נכס המעקב, שלילי (דמי ניהול שליליים), בשיעור של 0.1%, 0.2% או 0.3%, כתלות בשיעור החשיפה של הקרן למדדים המפורטים בתקנות קרנות מחקות. לשם הבטחת תשלום דמי הניהול המשתנים, נדרש מנהל הקרן להעמיד פיקדון שיחושב בהתאם למנגנון, שנקבע בתקנות קרנות מחקות. הפיקדון יופקד בחשבון חופשי משעבוד, עיקול, עכבון או כל זכות אחרת של צד שלישי, אשר לנאמן תהיה זכות חתימה בלעדית בו. מגדל קרנות קבעה כי בחלק מהקרנות המחקות שבניהולה יחולו דמי ניהול משתנים, החל מיום 1.1.2019, ועל כן הפקידה מגדל קרנות לאחר מועד הדוח, פיקדון בהתאם למנגנון החישוב כאמור, בסכום שאינו מהותי לחברה.

להערכת החברה, הרפורמה בתחום שוק ניהול הנכסים הפאסיבי (קרנות מחקות, לרבות קרנות סל) עשויה לאפשר לחברת מגדל קרנות את המשך פיתוח והרחבת ענף הקרנות המחקות וקרנות הסל. החברה מעריכה כי לתיקון 28 ולתקנות קרנות מחקות השפעה חיובית על פעילות קרנות הנאמנות בחברה.

המידע הכלול בסעיף 25.1 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר,

ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

25.2. רישיונות והיתרים

לקבוצת מגדל שוקי הון רישיונות שניתנו על ידי רשות ניירות ערך, כדלקמן:

מגדל ניהול תיקים - רישיון ניהול תיק השקעות.

מגדל קרנות - רישיון מנהל קרן.

25.3. חסמי כניסה ויציאה - לחסמי כניסה ויציאה ראה סעיפים 27.1 ו-27.2 להלן.

חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות - אין

חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה

26. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה**26.1. רגולציה ופיקוח - כללי**

פעילות הקבוצה בתחומים השונים כפופה לרגולציה ענפה ופיקוח הדוק על ידי רשויות פיקוח שונות, כדלקמן:

פעילויות הביטוח, פנסיה וגמל

פעילות הביטוח, הפנסיה והגמל בקבוצה, באמצעות מגדל ביטוח וחברות הבת שלה, נתונה לפיקוח הממונה, שבמסגרת סמכויותיו על פי החוקים השונים, מוסמך להוציא הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של הגופים הנמצאים תחת פיקוחו.

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח, לרבות בתיווך בביטוח, מחייב קבלת רישיון, וחוק הפיקוח קובע הוראות לעניין רישוי מבטחים וסוכני ביטוח לרבות סמכות לבטל רישיונות. החזקה של אמצעי שליטה במבטח וסוכנות ביטוח מחייבת קבלת היתרים, וחוק הפיקוח כולל הוראות הנוגעות לקבלת היתרי שליטה והיתרי החזקה כאמור. פעילות הקבוצה בתחום הפנסיה מחייבת קבלת רישיון מבטח וכן קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. פעילות הקבוצה בתחום הגמל מחייבת אף היא קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. לפירוט בעניין רישיונות והיתרים כאמור, ראה סעיף 27.1.1 להלן.

פעילויות השירותים הפיננסיים

פעילות הקבוצה בתחום השירותים הפיננסיים, באמצעות קבוצת מגדל שוקי הון, כפופה לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 ולחוק השקעות משותפות בנאמנות ולתקנות שהותקנו מכוחו ונתונה לפיקוח רשות ניירות ערך. לפרטים אודות חקיקה ייחודית בתחום השירותים הפיננסיים, ראה סעיף 25 לעיל.

פעילות החברה הציבורית

כמו כן, בהיותה חברה ציבורית אשר הנפיקה ניירות ערך לציבור, כפופה החברה להוראות דיני ניירות ערך ודיני החברות החלים על חברות ציבוריות ומפוקחת על-ידי רשות ניירות ערך.

ההוראות הרגולטוריות המתוארות להלן מחולקות לסעיפי משנה בהתאם לתחומי הפעילות של החברה כפי שמופיעים בחלק ב' לדוח זה. הוראות רגולטוריות אשר הובאו בפירוט במסגרת תיאור תחומי הפעילות בחלק ב' לדוח זה, יוזכרו בתמצית במסגרת סעיף זה תוך הפניה לפירוט האמור במסגרת תחום הפעילות עצמו, אשר כולל גם את ההשלכות הצפויות על החברה, לפי העניין. הוראות רגולטוריות אשר רלוונטיות למספר תחומי פעילות ו/או אשר לא הובאו בפירוט במסגרת תיאור תחום פעילות ספציפי כאמור, יתוארו בהרחבה במסגרת סעיף זה להלן.

יודגש, כי ההוראות הרגולטוריות המפורטות להלן אינן מהוות רשימה ממצה של כלל הוראות הדין החלות על הקבוצה אלא רק את ההוראות העיקריות שבהן, בראיית החברה.

26.2. הכרעות עקרוניות בתלונות, עריכת ביקורות, דרישות נתונים, עיצומים כספיים

כנגד הקבוצה, כמו גם כנגד קבוצות ביטוח אחרות, מוגשות, מעת לעת, תלונות, חלקן מועברות לממונה. הכרעות הממונה בתלונות אלו ניתנות לעיתים רחוקות, כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצות מבוטחים.

במסגרת סמכויות הפיקוח עורך הממונה, מעת לעת, ביקורות ובדיקות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה. במסגרת זו, בין היתר, מתקבלות דרישות ו/או הנחיות ביחס לטיפול הקבוצה במוצרים השונים לרבות הנחיות לתיקון פעולות שונות ובמקרים חריגים מחייבת ביצוע החזרים כספיים למבוטחים.

לפירוט ראה באור 39 ו.1 לדוחות הכספיים.

26.3. פעילות הקבוצה בכללותה

להלן יפורטו הוראות דין מהותיות (לרבות טיטות) שפורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו המתייחסות לפעילויות הקבוצה בכללותה.

26.3.1. משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II

לפרטים בדבר חוזר הסולבנסי לפיו חברות ביטוח תקיימנה משטר כושר פירעון כלכלי בהתאם לחוזר הסולבנסי האמור, במטרה להבטיח את כושר פירעון של חברות ביטוח כלפי מבטחיהן, לרבות הוראות רגולטוריות אשר התפרסמו במהלך השנה החולפת בקשר ליישומן, ראה סעיף 3.2 לדוח הדירקטוריון ובאור 7.ג. לדוחות הכספיים.

26.3.2. דירקטוריון גוף מוסדי

בחודש אוגוסט 2018, פורסם חוזר דירקטוריון גוף מוסדי, אשר יחליף את חוזר "נוהל עבודת דירקטוריון וועדותיו" אשר פורסם בחודש נובמבר 2006, במלואו, ואת מרבית תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 ("תקנות הדירקטוריון").

החוזר קובע הנחיות בנושאים הנוגעים לכשירות חברי הדירקטוריון, הרכבו, תפקידיו, סמכויותיו ואופן התנהלותו (לרבות כהונת יו"ר דירקטוריון שהינו בעל שליטה) וכן הנחיות הנוגעות לסוג והרכב וועדות הדירקטוריון. כמו כן, קובע החוזר הנחיות פרטניות ביחס לסוגי הדיונים שיש לקיים בדירקטוריון ובוועדותיו ותדירותם. בנוסף, נקבעו בחוזר מגבלות ביחס לכהונה צולבת בין גופים מוסדיים הנשלטים על ידי אותו בעל שליטה ובין גוף מוסדי לבין חברה ציבורית השולטת בו; ככלל, לא יכהנו יותר משליש מהדירקטורים בגוף מוסדי, כדירקטורים בגוף מוסדי אחר הנשלט בידי אותו בעל שליטה.

תחילתו של החוזר תהא ביום התחילה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (קופות גמל ענפיות וניגוד עניינים) (תיקון), התשע"ח-2018 - והוא צפוי להיכנס לתוקפו במהלך חודש אפריל 2019, להוציא הוראות מסוימות בחוזר אשר תחולנה באופן מדורג:

יובהר כי: (1) התאמת הרכב הדירקטוריון להוראות החוזר תבוצע תוך שלוש שנים מיום התחילה; (2) דירקטור חיצוני אשר הוחלט לחדש את כהונתו כדירקטור בלתי תלוי ועומד בתנאי הכשירות המעודכנים, יהיה רשאי להמשיך ולכהן עד תום תשע שנים מיום מינויו לראשונה כדירקטור חיצוני; (3) מי שערב יום התחילה כיהן כדין כדירקטור, וקרובו כיהן כבעל תפקיד מרכזי, רשאי להמשיך ולכהן כדירקטור כל זמן שקרובו מכהן באותו תפקיד.

החוזר, לכשייכנס לתוקף, צפוי להשליך על הרכב הדירקטוריון של החברה והגופים המוסדיים בקבוצה ועל סדרי עבודתם.

26.3.3. חוק הריכוזיות

בחודש דצמבר 2013 פורסם החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 ("חוק הריכוזיות"), הקובע, בין היתר, מגבלות שונות בנוגע למבני החזקות פירמידאליים, כגון הגבלת מבנה פירמידאלי לשתי שכבות לכל היותר, ומניעת מצב שבו תשלוט חברה שכבה שנייה (קרי: חברה בת) בחברת שכבה אחרת (קרי: חברה נכדה); הוראות לעניין הפרדה בין תאגידים ריאליים משמעותיים לבין גופים פיננסיים משמעותיים, לרבות מבטחים וחברות מנהלות, כגון: איסור על מבטח ו/או חברה מנהלת, להחזיק ב-10% או יותר מזכויות ההצבעה בתאגיד ריאלי משמעותי; וכן לעניין שקילת שיקולי ריכוזיות כלל - משקית ושיקולי תחרותיות ענפית בהקצאת זכויות.

לפרטים אודות תחולה ומשמעויות אפשריות של חוק הריכוזיות על מגדל ביטוח, ראה סעיף 29.5.1 להלן.

המידע הכלול בסעיף 26.3 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, אם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

26.4. תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

להלן יפורטו הוראות דין מהותיות החלות על התחום, וכן הסדרים תחיקתיים (לרבות טיוטות) אשר פורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו.

26.4.1. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ("חוק הפיקוח")

חוק הפיקוח כולל הוראות שעניינן הפיקוח על עסקי הביטוח ובין היתר הוראות בדבר הגבלות על ניהול עסקים, הוראות לעניין משטר תאגידי, אורגנים ובעלי תפקידים במבטח, דינים וחשבונות, סמכויות פיקוח וביטוח מנהלי, הוראות לעניין הפרדת עסקי ביטוח חיים מעסקים אחרים של מבטח, הוראות לעניין שמירה על ענייני מבוטחים, הוראות לעניין שמירה על יכולת לקיים התחייבויות ועל ניהול תקין, הוראות המסמיכות את שר האוצר ו/או הממונה על שוק ההון, להתקין תקנות ולהוציא הוראות, על פי הסמכויות שהוגדרו להם, בעניינים שונים הקשורים לפיקוח על פעילות הביטוח על היבטיהם השונים ועוד. מכוח הסמכויות האמורות, הותקנו תקנות בנושאים שונים וכן מפורסמים מעת לעת על-ידי הממונה הוראות שונות שעניינן הסדרת פעילותם של הגופים המפוקחים על-ידו.

חוק הפיקוח כולל גם הוראות שעבירה עליהן מהווה עבירה פלילית, וכן מסמיך את הממונה להשית עיצומים כספיים בסכומים משמעותיים תוך שימוש בסמכויות מנהליות שהחוק מקנה לו.

26.4.2. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ("חוק קופות הגמל")

החוק מסדיר את דרכי הקמתן של קופות גמל, את סוגי קופות הגמל, אופן ניהולן ודרכי פעילותן של החברות המנהלות, ואת מערכת היחסים שבין העמית והחברה המנהלת. חוק קופות הגמל מחיל חלק מהוראות חוק הפיקוח גם על חברות מנהלות. חוק קופות הגמל כולל הוראות לעניין סמכות הממונה לתת הוראות ניהול תקין בדומה לסמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין אצל מבטח והוראות דומות לעניין עיצומים כספיים ועבירות פליליות בדומה לחוק הפיקוח. הוראות החוק מסדירות אף את זכותו של עובד לבחור את סוג המוצר הפנסיוני והגוף המוסדי ממנו הוא רוצה לרכוש את המוצר שבחר. תכניות ביטוח המוכרות כקופת ביטוח, כפופות אף הן לחלק מהוראות הכלולות בחוק קופות הגמל.

26.4.3. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים) התשע"ב-2012 ("תקנות ההשקעה")

בתקנות ההשקעה שנכנסו לתוקף בחודש יולי 2012 נקבעה מסגרת אחידה לכללי השקעה החלים על כל הגופים המוסדיים, המסדירה את עקרונות ההשקעה בנכסים של הגופים המוסדיים/המשקיעים המוסדיים, ומסמיכות את הממונה לקבוע הוראות בעניינים שונים המתייחסים לכללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים (נוסטרו, חברה מנהלת, כספי פוליסות משתתפות ברווחים ונכסי קרנות פנסיה וקופות גמל).

בנוסף קבועות בתקנות אלה גם הוראות שעניינן שליטה והחזקת אמצעי שליטה על-ידי מבטח בתאגידים אחרים, ובין היתר, נקבע, כי מבטח לא ישלט ולא יחזיק יותר

מ-20% מאמצעי שליטה אלא בתאגידים שפורטו בתקנות שהן (1) מבטח אחר (2) חברה מנהלת (3) תאגיד שעיסוקו העיקרי הוא החזקת נכסי מקרקעין וניהולם (4) סוכן תאגיד (5) תאגיד שעיסוקו העיקרי הוא ניהול השקעות או העמדת אשראי עבור המבטח ועבור גופים מוסדיים שבשליטתו (6) תאגיד מסוג אחר שעיסוקו העיקרי קשור בפעילותו השוטפת של המבטח. השקעה בסוגי התאגידים המנויים בפסקה (5) ו-(6) לעיל טעונים אישור מראש של הממונה, ונקבעו הוראות לעניין ההון העצמי הנדרש כנגד החזקה בתאגידים האמורים.

26.4.4. **חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 ("חוק חוזה ביטוח")**

החוק מסדיר בעיקר את מערכת היחסים בין המבטח ובין המבוטח, לרבות מעמדו של סוכן הביטוח, וכן קובע הוראות שונות בנושאים העיקריים הבאים: מהות חוזה הביטוח, חובת גילוי ותוצאות אי הגילוי, תקופת הביטוח והתנאים לביטולה או לקיצורה, מעמדם וזכויותיהם של מוטבים, הוראות לעניין תשלומי דמי הביטוח ומועדיהם (לרבות קביעת ריבית מיוחדת על הימנעות מתשלום תגמולי ביטוח שאינם שניים במחלוקת), הוראות לעניין שינויים בסיכון המבוטח, הוראות לעניין אופן תשלומי תגמולי הביטוח (לרבות מועד התיישנות לגביהם) והוראות שונות המיוחדות לסוגי הביטוח השונים כגון ביטוח חיים, ביטוח תאונות מחלה ונכות, ביטוח נזקים, ביטוח חבות וכו'.

26.4.5. **חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 ("חוק השיווק והייעוץ")**

חוק זה מסדיר שני נושאים מרכזיים:

(א) הוראות שעניינן העיסוק בייעוץ ושיווק של מוצרים פנסיוניים והפיקוח עליהם.

(ב) הוראות שעניינן מערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

עיסוק בייעוץ ובשיווק של מוצרים פנסיוניים - החוק הגדיר שני עיסוקים הדורשים הכשרה ורישוי - ייעוץ פנסיוני ושיווק מוצרים פנסיוניים. האבחנה בין ייעוץ לשיווק מבוססת על קיומה של "זיקה" של בעל הרישיון למוצר שהוא משווק. בחוק קבועות הוראות לעניין חובת הרישוי הן של יועץ פנסיוני והן של משווק פנסיוני, התנאים למתן רישיונות כאמור, חובותיו של בעל רישיון, איסורים והגבלות החלים על עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני (לרבות הוראות לעניין עיסוק בייעוץ פנסיוני על-ידי תאגיד בנקאי), הוראות לעניין הפיקוח על בעל רישיון, לרבות סמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין ושמירה על עסקי מבטחים, הוראות הנוגעות למערכת היחסים בין היועץ/הסוכן הפנסיוני ובין הגוף המוסדי שנועדו להשוות הוראות חוק רלבנטיות החלות על סוכנים גם על משווקים ויועצים פנסיוניים, וכן הוראות המקנות לממונה סמכות להשית עיצומים וסנקציות פליליות.

הסדרת נושא המסלקה הפנסיונית - החוק כולל הוראות שעניינן הסדרת הקמתה והפעלתה של מסלקה פנסיונית, לרבות ההיתרים הנדרשים להקמתה, וכן הוראות שעניינן חובת השימוש במערכת הסליקה הפנסיונית.

26.4.6. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012**

התקנות האמורות מהוות חלק מההסדרה הרגולטורית בדמי הניהול של התחום, שנכנסה לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013, וקובעות מודל אחיד לגביית דמי הניהול בשלושת מוצרי החיסכון הפנסיוני (פוליסות ביטוח המוכרות כקופות גמל, קרנות פנסיה וקופות גמל), כך שדמי הניהול נגבים הן מההפקדות והן מהצבירה, וכן קובעות את גובה דמי הניהול המירבי אותם ניתן לגבות ממוצרי החיסכון הפנסיוני.

26.4.7. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) התשס"ח-2008 ("תקנות הניוד")**

תקנות אלה מסדירות העברת כספים בין קופות גמל (להלן: "העברת כספים") וכוללות הוראות בנושאים העיקריים הבאים: התנאים והסייגים להעברת כספים, המועדים

להעברת הכספים (לרבות מנגנון פיצוי בגין עיכוב בהעברתם), אופן העברת הכספים, העברת האחריות הביטוחית במקרה בו לעמית העובר היה כיסוי ביטוחי לסיכויי נכות או מוות, מניעת תכנוני מס לא לגיטימיים באמצעות העברת כספים ועוד.

27. חסמי כניסה ויציאה

27.1. חסמי כניסה

חסמי הכניסה העיקרים של תחומי הפעילות השונים של הקבוצה קבועים בהוראות הדינים הרלבנטיים המחייבים קבלת רישיונות והיתרים.

27.1.1. רישיונות והיתרים

(א) פעילות ביטוח, קרנות פנסיה וקופות גמל

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח (לרבות החזקה של חברה מנהלת של קרן פנסיה) מחייב מתן רישיון מבטח לפי חוק הפיקוח ("רישיון מבטח"), החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה במבטח מותנית בקבלת היתר להחזקת אמצעי שליטה מאת הממונה ("היתר החזקה"), ושליטה במבטח או בסוכן תאגיד מותנית אף היא בקבלת היתר שליטה מאת הממונה ("היתר שליטה").

בין יתר השיקולים למתן רישיון מבטח, סוכן תאגיד, היתר החזקה והיתר שליטה מביא הממונה בחשבון מגוון רחב של שיקולים ובהם, בין היתר, הצגת תכניות הפעולה של המבקש, התאמת נושאי המשרה לתפקידם, האמצעים הכספיים, הניסיון והרקע העסקי של הגורמים המבקשים את הרישיון או ההיתרים, התחרות בשוק ההון לרבות במשק הביטוח ורמת השירות בו, המדיניות הכלכלית של הממשלה, הסדרים לעניין ביטוח משנה, צוות העובדים וכו'. הממונה רשאי לקבוע תנאים ומגבלות בקשר למתן ההיתרים לרבות ביחס לקיום גרעין שליטה קבוע ויציב במבטח, איסור על שעבוד של אמצעי שליטה הנכללים במסגרת שרשרת השליטה במבטח, שמירת מסגרת קבוצת השליטה לרבות קביעת הוראות או מגבלות ביחס למכירה או העברה של אמצעי השליטה לאחר.

בהתאם לחוק קופות הגמל, עיסוק בניהול קופות גמל מחייב מתן רישיון חברה מנהלת, וכן החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברה מנהלת של קופת גמל מותנית בקבלת היתר החזקה ו/או היתר שליטה לפי העניין. השיקולים שנמנו לעיל לעניין מתן הרישיונות וההיתרים במבטח חלים, בשינויים המחויבים, גם על קופות הגמל. דין קופת גמל לקצבה כדין מבטח.

כמו כן בהתאם לסעיף 32 (ג.1) לחוק הפיקוח, נקבע **איסור על החזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך**, החזקה מהותית הוגדרה כהחזקת נתח שוק העולה על 15% מסך נכסי החיסכון לטווח ארוך, כפי שהוגדרו בחוק הפיקוח⁶².

בהתאם לנתונים שפרסם הממונה, בחוזר מחודש דצמבר 2018, סך שווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך, נכון ליום 30 בספטמבר 2018 עומד על כ-1,157.8 מיליארד ש"ח. נתח השוק המקסימלי, בהתאם לחישוב האמור ונכון למועד הנ"ל הינו כ-173.7 מיליארד ש"ח.

הקבוצה מחזיקה, נכון ליום 30 בספטמבר 2018 ועל בסיס הנתונים שעל-פיהם חושבו שווי הנכסים האמורים בכ-16.3% מסך נכסי החיסכון לטווח ארוך וזאת

⁶² לעניין החזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך לצורך קבלת ההיתר כאמור, לא יילקחו בחשבון הפרמטרים הבאים: (1) שינוי בשווי השוק של נכסי החיסכון לטווח ארוך המנוהלים (2) שינוי בשווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך (3) הצטרפות מבטחים/עמיתים לתוכניות הביטוח/קופות גמל באופן המגדיל את סך הנכסים, למעט הצטרפות שבאה בעקבות התקשרות עם גוף מוסדי אחר או מיזוג עמו.

בהתאם לחריג בחוק הפיקוח הקובע כי שיעור ההחזקה יכול לחרוג מסף המהותיות בהתקיים שינוי בשווי הנכסים המנוהלים על ידו או בידי הגופים המוסדיים בשליטתו או בשל הצטרפות מבוטחים או עמיתים לתכניות ביטוח או לקופות גמל או לקרנות פנסיה.

(ב) הון מינימאלי נדרש ממבטח

בחוודש אפריל 2018 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ח-2018 (להלן בפסקה זו: **"תקנות הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח"**), אשר ביטלו והחליפו את תקנות ההון, באופן הבא: לעניין הון עצמי מזערי לקבלת רישיון של חברת ביטוח, יחולו תקנות הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח, אשר במסגרתן הופחת ההון העצמי הנדרש לקבלת רישיון חברת ביטוח. כך, נקבע כי ככלל, לחברה המבקשת לעסוק בביטוח חיים או בביטוח בריאות ארוך טווח - נדרש הון עצמי מינימלי של 15 מיליון שקלים חדשים; ולחברה המבקשת לעסוק בביטוח כללי או בביטוח בריאות קצר טווח - נדרש הון עצמי מינימלי של 10 מיליון שקלים חדשים, ואולם לחברה המבקשת לעסוק בביטוח חבויות - 15 מיליון שקלים חדשים.

(ג) ההיתר להחזקת אמצעי שליטה בגופים המוסדיים בקבוצה

במסגרת מהלך העברת החזקות אליהו לידי אליהו הנפקות כמתואר בסעיף 2.2 בחלק א' לדוח זה, ניתן לאלהו הנפקות ביום 19 בספטמבר 2017 היתר הממונה להחזקת אמצעי שליטה ולשליטה במגדל ביטוח, מגדל מקפת ויוזמה (להלן: **"ההיתר החדש"**). ההיתר החדש כולל תנאים ומגבלות כמקובל בהיתר שליטה במבטחים. כמו כן, לפרטים נוספים לעניין ההון העצמי הנדרש מהגופים המוסדיים אשר בשליטת אליהו הנפקות, ראה באור 7ג. לדוחות הכספיים.

נוסף על האמור לעיל, מר שלמה אליהו מסר לממונה, כתב התחייבות שנחתם ביום 18 בספטמבר 2017. בהתאם לכתב התחייבות האמור (שתוקף היתר השליטה הותנה במסירתו), התחייב מר שלמה אליהו, בהיותו בעל השליטה במגדל ביטוח, במגדל מקפת וביוזמה (**"המבטחים"**), להשלים את ההון העצמי של מגדל ביטוח לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים את ההון העצמי של מגדל מקפת ושל יוזמה לסכום הקבוע בתקנות ההון, או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. ההתחייבות היא בלתי הדירה ותקפה כל עוד מר שלמה אליהו שולט, במישרין או בעקיפין, במבטחים הנזכרים לעיל.

(ד) היתרים ומגבלות בעקבות רכישת השליטה בחברה

היתר הממונה על ההגבלים העסקיים - ביום 12 ביוני 2012, ניתן אישור הממונה על הגבלים עסקיים למיזוג בין מר שלמה אליהו, אליהו והחברה. אישור הממונה תוקן ביום 7 בדצמבר 2014. על פי תנאי המיזוג (כולל התיקון מיום 7 בדצמבר 2014) החל ממועד השלמת העסקה, לא תתקשר החברה (במישרין ובעקיפין)⁶³, בהסכם עם חברות סוחרות קשורות⁶⁴ לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגינו תשולם מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך

⁶³ לעניין זה החברה משמעה - החברה, לרבות אדם קשור, כהגדרת מונח זה בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו-2006.

⁶⁴ חברה סוחרת קשורה הוגדרה - חברה סוחרת, אשר לפחות חמישה אחוזים ממניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי בעל שליטה במגדל, לרבות אחזקה באמצעות נאמן ולמעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה לרכישת השליטה בחברה על ידי מר שלמה אליהו מלוא מניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי החברה.

תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ("ההליך התחרותי") ואשר ישתתפו בו ארבע חברות סוחרות לכל הפחות.

הצעתה של חברה סוחרת קשורה לביצוע עסקאות מסוימות בנכסי עמיתים, תוכל להיבחר בהליך התחרותי רק במידה שהוגשו הצעות לביצוע של אותו סוג עסקאות מארבע חברות סוחרות לכל הפחות, וכן שתעריפי העמלות שהציעה החברה הסוחרת הקשורה הם הנמוכים ביותר מבין הצעות אלו.

החברה לא תנהל משא ומתן או מגעים עם חברה סוחרת קשורה או מי מטעמה, בקשר לפרטי ההליך התחרותי ותנאיו, לפני פרסום מסמכי ההליך התחרותי ואחריו ועד לבחירת הזוכים בו, למעט קבלת הבהרות בקשר להצעות שהוגשו על-ידי המשתתפים בהליך.

במועד רכישת השליטה הוראה זו הייתה רלבנטית לבנק לאומי ובנק אגוד. נכון למועד דוח זה, ההוראה האמורה רלוונטית רק להתקשרות עם בנק אגוד. ראה פירוט בבאור 2.א.38 לדוחות הכספיים.

(ה) פעילות שירותים פיננסיים

בהתאם לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 קיים איסור על מנהל קרן לקבל לניהול קרן ממנהל קרן אחר, אם נתח השוק שלו יעלה, לאחר קבלת הניהול על 20%. קיים איסור לשלוח במנהלי קרנות, באופן שנתח השוק הכולל (סך כל נתח השוק של מנהלי הקרנות שבשליטתו) יעלה על 20%, בשל כך שמנהל קרן שבשליטתו קיבל לניהול קרן ממנהל קרן אחר. לא ניתן לקבל היתר לשליטה ולהחזקה באמצעי שליטה במנהל קרן אם לאחר מתן ההיתר נתח השוק הכולל יעלה על 20%.

27.1.2. הון עצמי ומגבלות על חלוקת דיבידנד

לפירוט בעניין ההון הנדרש של הגופים המוסדיים בקבוצה, ומגבלות לעניין חלוקת דיבידנד לרבות סכומי עודפים שאינם ניתנים לחלוקה, ראה סעיף 5 בחלק א' לעיל וכן באור 7.ג לדוחות הכספיים.

27.1.3. מומחיות, ידע וניסיון

הפעילות הביטוחית והפיננסית של עסקי הקבוצה מחייבת ידע מקצועי ספציפי, בעיקר בתחום האקטואריה וניהול סיכונים, והיכרות עם שווקי הפעילות לרבות שוק ביטוח המשנה. כמו כן, לצבירת ניסיון בפעילות זו ומידע אקטוארי ובסיס נתונים רחב חשיבות רבה לקביעת תעריפים וחיתום של עסקים חדשים. מעבר לכך הפעילות הביטוחית והפיננסית של הקבוצה מחייבת קיום תשתית טכנולוגית ומקצועית התומכת בתחומי הפעילות של הקבוצה וכוח אדם, מקצועי, מיומן ובהיקפים מתאימים.

27.1.4. גודל מינימלי (מסה קריטית)

על מנת לכסות את עלויות התפעול הקבועות הגבוהות הנדרשות להפעלת המערכות הביטוחיות וההשקעיות, כולל הצורך לענות על הדרישות הרגולטוריות המשתנות בתחומים השונים, דרוש היקף מינימלי של הכנסות על מנת לכסות את עלויות התפעול.

27.2. חסמי יציאה

חסמי היציאה העיקריים מפעילויות הקבוצה השונות קבועים אף הם בדינים הרלבנטיים.

27.2.1. פעילות הביטוח הפנסיה והגמל

פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה אשר רשאי להורות למבטח לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים או לפנות לבית המשפט בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפט או בפיקוחו.

מיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון מחייבים קבלת אישור מראש של הממונה, לרבות מתן היתר שליטה חדש לגורם אשר רוכש את הפעילות. אם הוגשה בקשה לצו למינוי כונס נכסים או מפרק זמני על חברה מנהלת והצווים כאמור לא בוטלו תוך תקופה מסוימת שנקבעה בחוק קופות הגמל או שהניהול לא עבר לחברה מנהלת אחרת תוך התקופה שנקבעה בחוק, רשאי הממונה להחיל את סמכויותיו בכל הקשור לשמירת יציבותה של קופת הגמל לרבות מינוי מנהל מורשה בהתאם לכללים שנקבעו לגבי חברות ביטוח.

בעסקי ביטוח חיים והפנסיה וכן בעסקי ביטוח כללי בענפים המאופיינים "בתביעות זנב ארוך" - הפסקת הפעילות כרוכה בהמשך הטיפול בתיק הלקוחות הקיים ובתביעות ביטוחיות הנובעות ממנו לתקופות ארוכות (Run-Off).

27.2.2. שירותים פיננסיים

ככלל, אין חסמי יציאה משמעותיים בתחום זה. עם זאת, פירוק של קרנות נאמנות שבניהול מנהל קרן כפוף להסדרים על-פי חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, לפיו פירוק קרן נאמנות יכול להיעשות אך ורק בהתאם לתנאי הסכם הקרן או באמצעות בית משפט ובכפוף להוראות חוק השקעות משותפות בנאמנות.

מכירה או העברת אמצעי שליטה בחלק מחברות תחום השירותים הפיננסיים מחייב את הרוכש לקבל את ההיתרים הנזכרים בסעיף 25.2 בשינויים המחויבים.

28. גורמי הצלחה קריטיים

הגורמים המנויים להלן הינם גורמים המשפיעים על ההצלחה בפעילויות הקבוצה ("גורמי הצלחה").

גורמי הצלחה כלליים:

שינויים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון; דרישות רגולטוריות, לרבות פיקוח על תעריפים; התחרות בתחום; נאמנות לקוחות ושימור התיק; ביצועי ההשקעות, לרבות ניהול הסיכונים הכרוכים בכל תחומי הפעילות בקבוצה; ערוצי הפצה, כולל יכולתם להגביר ביקושים ויצירת שווקים חדשים; מגוון המוצרים והיכולת להתאים את המוצרים לתנאי השוק וצרכי הלקוח, כולל מתן פתרונות משולבים ללקוחות במגוון מוצרי הקבוצה; איכות וחווית השירות למבוטחים, עמיתים וללקוחות אחרים וכן לסוכנים; מיצוב החברה כחברה מובילה בתחום ביטוח החיים וחיסכון לטווח ארוך, תוך יצירת מותג שיחזק את מעמדה התחרותי; שימור ורכישת הון אנושי איכותי; רמת המחשוב והטכנולוגיה; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול, השיווק והמכירות; הפעלת בקרה יעילה ובחינה ושיפור מתמיד של תהליכי העבודה; איתנות ויציבות; תכנון הון לטווח ארוך ושילוב שיקולי ההון באופן מושכל באסטרטגיה העסקית.

גורמי הצלחה ייחודיים לתחומי הביטוח והפנסיה:

רמת דמי הניהול המותרת על פי דין והנגבית בפועל וגובה התעריפים המאושרים על ידי הממונה; איכות החיתום; איכות האקטואריה בתמחור, בעתודות ובדרכי ניהולם; שכיחות התביעות וחומרתן, לרבות אירועי קטסטרופה; איכות ניהול התביעות, לרבות ניהול הסכמים עם נותני השירותים ובקרת הונאות; הגנות ועלות ביטוחי משנה; היקף הטבות המס ללקוח (בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך); התפתחויות טכנולוגיות ואחרות ברפואה; שינויים בסל הבריאות.

29. השקעות⁶⁵

29.1. מבנה ניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה

ההשקעות בגופים המוסדיים בקבוצה מבוצעות באמצעות חטיבת ההשקעות המרכזת את הידע, המומחיות וכוח האדם הנדרשים לניהול ההשקעות, ראה סעיף 31.1 להלן.

על פי ההסדר התחיקתי במגדל ביטוח פועלות שתי ועדות השקעה.

⁶⁵ הסעיף מתייחס לניהול השקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה בלבד.

האחת, ועדה לניהול תיק השקעות של כספים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה (כספי עמיתים) ("ועדת השקעות משותף") והשנייה, ועדה להשקעת ההון העצמי של המבטח ולהשקעת כספים לכיסוי ההתחייבויות הביטוחיות שאינן התחייבויות תלויות תשואה ("ועדת השקעות נוסטר").

במגדל מקפת ויוזמה פועלת ועדת השקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה (תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים). ההרכב הפרסונלי של ועדת השקעות משותף זהה לזה של ועדת ההשקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה.

(ועדת השקעות משותף וועדת ההשקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה תקראה להלן: "ועדת השקעות עמיתים").

על פי ההסדר התחיקתי, רוב חברי ועדת השקעות הינם נציגים חיצוניים, אשר עומדים בכשירות הנדרשת על פי דין לדירקטור חיצוני.

דירקטוריון של כל חברה בת שהיא גוף מוסדי מתווה את מדיניות ההשקעות הכוללת בתחומי פעילותו. במדיניות ההשקעות הכוללת קובע דירקטוריון הגוף המוסדי הרלבנטי את האסטרטגיה, היעדים ומסגרת החשיפה לאפיקי ההשקעות השונים, בכל אחד מהתיקים המנוהלים על ידו. ועדת השקעות עמיתים, האחראית הן על תיקי עמיתי המבטח והן על תיקי עמיתי החברות המנהלות של קרנות הפנסיה וקופות גמל, קובעת את מדיניות ההשקעה הספציפית של כל אחד מהגופים הנ"ל בקבוצה, תחת מסגרת מדיניות ההשקעות הכוללת שקבע הדירקטוריון.

בקבוצה פועלת ועדת משנה לאשראי (משותפת לכל הגופים המוסדיים), המורכבת מחברים בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בתחום האשראי העומדים בכשירות הנדרשת על פי החוק לדירקטור חיצוני ושתפקידה העיקרי לדון בעסקאות אשראי ובחובות בעייתיים בהתאם לקבוע לעניין זה בהסדר התחיקתי החל על גופים מוסדיים. כמו כן מונתה ועדת אשראי פנימית, הכוללת חברים שהינם עובדי הקבוצה בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בהעמדת אשראי או אישורו ושתפקידה העיקרי הינו מתן המלצות לוועדת המשנה לאשראי ולוועדות ההשקעה בנוגע להלוואות מותאמות.

ניהול ההשקעות כפוף להוראות רגולטוריות ובכלל זה תקנות כללי ההשקעה וכן חוזר כללי השקעה, החוזר המאוחד - פרק 4 - ניהול נכסי השקעה (קודקס השקעות), וחוזרים נוספים שפורסמו על ידי הממונה בקשר עם ניהול השקעות על ידי גופים מוסדיים. ההוראות הרגולטוריות כאמור, קובעות מגבלות ומסגרות שונות המותאמות לאופי וסוגי ההתחייבויות השונות של הגופים המוסדיים (כספי עמיתים וכספי נוסטר).

כאמור לעיל, חטיבת ההשקעות בקבוצה מרכזת את ניהול ההשקעות של תיק הנוסטר, תיק המשותף ברווחים, תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר בתיקי העמיתים (תיק המשותף ברווחים, תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים) מכהן מנהל השקעות ייעודי אשר מופקד על ניהול ההשקעות הכולל של אותם תיקים ובתיק הנוסטר מכהן מנהל השקעות ייעודי של אותו התיק.

29.2. ועדת החקירה הפרלמנטרית להתנהלות המערכת הפיננסית בהסדרי אשראי ללווים עסקיים גדולים

ביום 5 ביולי 2017 אישרה מליאת הכנסת את הצעת ועדת הכנסת לעניין הקמתה של ועדת חקירה פרלמנטרית בראשות יו"ר ועדת הכלכלה, ח"כ איתן כבל, אשר תדון בהתנהלות הבנקים, הגופים המוסדיים והרגולטורים בעניין הקצאות אשראי ללווים עסקיים גדולים משנת 2003 ואילך.

ביום 30 בדצמבר 2018 הופיעו מנכ"ל מגדל ביטוח מר דורון ספיר ומנהל חטיבת ההשקעות מר אסף שהם בפני הוועדה, והשיבו על שאלות חברי הוועדה.

נכון למועד הדוח, לא פורסמו מסקנות או המלצות הוועדה.

29.3. התפלגות הנכסים המנוהלים

להלן התפלגות הנכסים המנוהלים של הגופים המוסדיים בקבוצה, נכון ליום 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2017 (במיליוני ש"ח):

31.12.2017		31.12.2018		גוף מוסדי
כספים תלויי תשואה ⁽¹⁾	נוסטרו	כספים תלויי תשואה ⁽¹⁾	נוסטרו	
99,782	42,004	103,041	44,046	מגדל ביטוח ⁽²⁾
61,760	215	65,539	267	מגדל מקפת - קרנות פנסיה
16,222		16,550		מגדל מקפת - קופות גמל
1,839	11	1,799	11	יזמה
179,603	42,230	186,929	44,324	סה"כ

(1) "כספים תלויי תשואה" הינם במבטח - נכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, בחברה מנהלת, נכסי נוסטרו ובקרנות הפנסיה וקופות הגמל נכסי עמיתים.

(2) ליום 31.12.2018 סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה במגדל ביטוח בתחומים ביטוח חיים ובריאות הינו כ-103,408 מיליון ש"ח, מזה: כ-101,527 מיליון ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-1,881 מיליון ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה, לעומת סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה ביום 31.12.2017 של כ-99,893 מיליון ש"ח, מזה: כ-98,189 מיליון ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-1,704 מיליון ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה.

(3) לפירוט נוסף בדבר התפלגות אפיקי השקעה ראה אתר האינטרנט של החברה :

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/investments/Pages/nustro.aspx>

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalMakefet/Investments/Nechasim/Pages/default.aspx>

29.4. הצהרה מראש על מדיניות השקעה

חוזר גופים מוסדיים 2009-9-13, הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה שלו ("חוזר הצהרת מדיניות השקעה"), מחייב את הגופים המוסדיים להצהיר על מדיניות השקעה, ביחס למסלול השקעה לא מתמחה וביחס למסלול השקעה מתמחה, בהתאם להוראות הקבועות בחוזר הצהרת מדיניות השקעה, לרבות דיווח במקרה של שינוי.

מדיניות ההשקעה של החברה כוללת גם היבטים של השקעות אחריות. לקישור לאתר האינטרנט בו פורסמו ההצהרות של הגופים המוסדיים ראה:

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/investments/Pages/InvestmentPolicy.aspx>

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalMakefet/Investments/InvesPolicy/Pages/default.aspx>

<https://www.migdal.co.il/He/PensionarySavings/pensia/Yozma/Pages/InvestPlicity.aspx>

29.5. השקעות עיקריות של הנוסטרו בחברות מוחזקות, שותפויות ומיזמים שאינם חברות בנות⁶⁶

יתרת ההשקעות של הקבוצה בחברות כלולות הינה בסכום של כ-357 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2018, לעומת כ-348 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2017. השינוי הושפע בעיקרו מרווחי חברות כלולות בסך של כ-24 מיליון ש"ח, בקיזוז סך של כ-16 מיליון ש"ח בשל פירעון הלוואות שניתנו לחברות כלולות ודיבידנדים שהתקבלו. למידע נוסף אודות החברות הכלולות והיקף ההשקעות בהן, ראה גם באורים 7.ב ו-38.ו לדוחות הכספיים.

החברה הכלולה העיקרית הינה:

29.5.1. קניין רמת אביב בע"מ (לשעבר: מקרקעי מרכז בע"מ) ("חברת הקניין")

חברה זו הינה חברה פרטית שמניותיה מוחזקות כ-73.4% על-ידי חברת מליסרון בע"מ, שהיא חברה ציבורית, וכ-26.6% על-ידי מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ (שהינה חברת בת בבעלות מלאה של מגדל ביטוח). חברת הקניין הינה בעלת קניין "רמת

⁶⁶ להגדרת חברה מוחזקת, חברה בת, חברה כלולה, ראה באור 1 הגדרות לדוחות הכספיים.

אביב", הכולל שטחי מסחר וכן מגדל משרדים ושטחי משרד סמוכים המיועדים להשכרה וכן שטח מסחרי ליד הקניון.

להלוואות שניתנו לחברת הקניון, ראה באור 1.38. לדוחות הכספיים. לענין שומות מס שהוצאו למגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, המחזיקה בקניון רמת אביב בע"מ, ראה באור 21.2. לדוחות הכספיים.

יצוין כי כאמור בסעיף 26.3.3 לעיל, חוק הריכוזיות, בין היתר, מטיל חובת הפרדה בין גופים פיננסיים משמעותיים לתאגידים ראליים משמעותיים. בתוך כך, אוסר חוק הריכוזיות על מבטח אשר ערב יום פרסום החוק האמור (קרי, יום ה-11 בדצמבר 2013) החזיק כדין יותר מ-10% מסוג מסוים מאמצעי השליטה (לרבות זכויות הצבעה) בתאגיד ריאלי משמעותי, להמשיך ולהחזיק בשיעור האמור של אמצעי השליטה, מעבר לשש שנים מיום פרסום החוק.

לאור האמור לעיל, ולאור העובדה כי חברת הקניון הינו תאגיד ריאלי משמעותי, כהגדרת מונח זה בחוק הריכוזיות, ליום 31 בדצמבר 2018 סיווגה החברה סכום של 206 מיליון ש"ח (זכויות של 16.6% מהון הקניון) כנכס המוחזק למכירה, אשר יימדד החל ממועד זה כנמוך מבין ערכו בספרים לבין שווי ההון בניכוי עלויות מכירה. החל ממועד זה, החברה לא תרשום את חלקה ברווחי חברת הקניון בגין החלק המוחזק למכירה.

29.6. הרחבת פעילות אשראי צרכני חוץ בנקאי

במהלך שנת 2018, אישר דירקטוריון מגדל ביטוח את הרחבת פעילות מתן האשראי הצרכני החוץ בנקאי ללא בטוחות, ללקוחות מגדל ביטוח. מטרת הרחבת הפעילות האמורה, אשר תבוצע באופן מדורג מכספי הנוסטרו של החברה, הינה הגדלת סל השירותים הניתנים ללקוחות מגדל ביטוח.

30. ביטוח משנה

30.1. כללי

כחלק בלתי נפרד מהעיסוק בביטוח ובניהול הסיכונים, פועלת מגדל ביטוח לכיסוי חלק מן הסיכונים הביטוחיים שהיא נוטלת על עצמה, באמצעות ביטוחי משנה בחו"ל. יתרת הסיכון המוטלת על מגדל ביטוח לאחר העברת חלק מהסיכון למבטח המשנה, נקראת "שייר".

להתקשרות עם מבטח משנה מספר יתרונות, שעיקרם פיזור הסיכונים הביטוחיים להם חשופה מגדל ביטוח, הגנה על הון מגדל ביטוח מפני סיכונים חשיפה גבוהים ותנודות בתוצאות החיתומיות ותרומה להקטנת הון שהחברה נדרשת לרתק במסגרת משטר כושר פירעון מבוסס Solvency 2.

ביטוח המשנה מותאם לסיכונים השונים, בהתאם לאופי הסיכון ורמתו.

רכישת ביטוח משנה מתבצעת בפוליסות או ענפים בהם, להערכת מגדל ביטוח, יעיל יותר להעביר את הסיכון מאשר להשתמש בהון מגדל ביטוח. הערכות אקטואריות פנימיות, מודלים אקטואריים או סטטיסטיים שונים וניסיון תביעות, מסייעים בידי מגדל ביטוח לאמוד את רמת ביטוח המשנה הדרושה. הסכמי ביטוח המשנה בהם קשורה החברה, אינם גורעים מחובתה של חברת הביטוח כלפי מבטחיה ולפיכך ליציבות במצבם הכספי של מבטחי המשנה השפעה על מגדל ביטוח. לפרטים נוספים, ראה באורים 37.א.3.ב) ו-37.ב.4.1. לדוחות הכספיים.

עסקאות ביטוח משנה נערכות בתחומי הפעילות השונים של מגדל ביטוח - ביטוחי חיים, ביטוחי בריאות וביטוח כללי (ביטוחי רכוש וחבויים).

דירקטוריון מגדל ביטוח מאשר מידי שנה את מערך ביטוח המשנה ואת מדיניות החשיפה למבטחי משנה לשנה הקרובה.

בנוסף, כחלק מפעילותה של מגדל ביטוח לעמידה ביעדי ההון על פי משטר כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2, מגדל ביטוח בוחנת מעת לעת את חוזי ביטוח המשנה הקיימים שלה והתאמתם

לדרישות ההון החלות עליה, לרבות בחינת התקשרות בסוגי ביטוח משנה חדשים. לפרטים נוספים בעניין זה, ראה באור 7.7. לדוחות הכספיים.

ככלל, קיימים שני סוגים של התקשרויות בביטוח משנה:

30.1.1. ביטוח משנה חוזי

נערך במסגרת הסכם ביטוח משנה, על פיו מבטח המשנה מקבל על עצמו מראש חלק מוסכם מהסיכונים שהמבטח הישיר נוטל עליו, הכלולים בפוליסות הביטוח השונות בענף/תחום עליו סוכם מראש, במהלך תקופת ההסכם ובהיקף סכומי הביטוח המוגדרים בהסכם ("חוזי ביטוח המשנה"). חוזי ביטוח המשנה נחתמים ו/או מתחדשים, בדרך כלל, מדי שנה (על-פי רוב בתחילת השנה הקלנדרית), והם מכסים, בתנאים הקבועים בהם, מכלול סיכונים הכלולים בפוליסות הביטוח השונות, הנמכרות על-ידי מגדל ביטוח במהלך תקופת הפעילות עליה חל ההסכם. תביעות משולמות מכוח ובהתאם לתנאי החוזים הללו.

30.1.2. ביטוח משנה פקולטטיבי

ההתקשרות עם מבטח המשנה נעשית לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות ("הסכמים פקולטטיביים"). בדרך כלל יבטחו עסקים בביטוח מסוג זה, כאשר סכום הביטוח עולה בהיקפו על סכומי הביטוח המכוסים בחוזי ביטוח המשנה הנזכרים בפסקה הקודמת, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מחוזה ביטוח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים.

לעתים, בביטוח כללי, כאשר ללקוח קיימת פעילות גלובלית (הן בארץ והן בחו"ל), מבצעת מגדל ביטוח גם עסקאות מורכבות יותר, בהן הכיסוי הביטוחי ניתן לא רק לפעילות הישראלית אלא גם לפעילות בחו"ל ("עסקה רב-לאומית").

המבנים המקובלים של ביטוחי המשנה הינם:

(א) **ביטוחי משנה יחסיים** - קיימים בעיקר שני סוגים של ביטוח משנה יחסי:

(1) **הסכם מסוג מכסה** (Quota Share), לפיו משתתף מבטח המשנה, בפרמיה, בסיכון ובתביעות בשיעור זהה שנקבע מראש.

(2) **הסכם מסוג מותר** (Surplus), בו שיעור ההשתתפות של מבטח המשנה משתנה מסיכון לסיכון בהתאם לסכום הביטוח של הסיכון המסוים. שיעור השתתפותו של מבטח המשנה הינו היחס שבין הסכום שמעבר לשייר (הנקבע מראש) לסכום הביטוח הכולל. מבטח המשנה משתתף בפרמיה, בסיכון ובתביעות בהתאם לשיעור ההשתתפות האמור לעיל.

(ב) **ביטוחי משנה בלתי יחסיים** - מבטח המשנה משתתף בסיכון מעבר לסכום השייר. החוזה העיקרי בביטוח משנה בלתי יחסי הינו **חוזה הפסד יתר לסיכון** (Per Risk Excess Of Loss) בו מבטח המשנה מקבל פרמיה הנגזרת מסה"כ פרמיית הענף אליו מתייחס החוזה, תמורתה הוא מכסה נזקים מעל סכום מסוים, ועד לתקרה, כפי שנקבעו מראש בחוזה.

תקופת ההתקשרות:

התקשרויות בביטוח המשנה בביטוח כללי נערכות בדרך כלל על בסיס שנתי.

בביטוח חיים וביטוח בריאות, בהם הפוליסות הינן לטווח ארוך, מכסים חוזי ביטוח המשנה את הפוליסות הנמכרות בתקופת הפעילות אליה מתייחס החוזה, אך תוקפן יהיה לכל אורך חיי הפוליסות שנמכרו עד לפקיעתן (Natural Expiry), וזאת גם אם חוזה ביטוח המשנה אינו מתחדש (בגין עסק חדש) בשנים שלאחר מכן. בחלק מהסכמי ביטוח המשנה בביטוחי הבריאות (בביטוח סיעוד, ביטוח תרופות ועוד), למבטח המשנה קיימת אפשרות לצאת מהכיסוי הביטוחי במהלך תקופת ההסכם כך שההסכם עלול לא לכסות את כל תקופת הפוליסות שהונפקו, בהתקיים תנאים מסוימים שנקבעו בהסכם. בחלק מהסכמי ביטוח המשנה בביטוחי בריאות,

קיימת אפשרות שמבטח המשנה ידרוש שינויים בהסכם גם ביחס למבטחים קיימים אם מתקיימים תנאים מסוימים הקבועים בהסכם.

התחשבות עם מבטחי המשנה:

במסגרת עסקאות ביטוחי המשנה, משלמת מגדל ביטוח למבטחי המשנה פרמיה בניכוי עמלות. מבטחי המשנה משלמים למגדל ביטוח תשלומים בגין תביעות, בהתאם למבנה עסקת ביטוח המשנה.

עמלות המשולמות על ידי מבטחי המשנה למגדל:

בביטוחי משנה יחסיים, מגדל ביטוח זכאית לעמלות מאת מבטחי המשנה אשר נקבעות כשיעור קבוע מהפרמיה המועברת להם ("עמלות ביטוח משנה"). בנוסף, קיימים חוזי ביטוח משנה יחסיים אשר מכוחם זכאית מגדל ביטוח, בנוסף לעמלת מבטחי המשנה אשר הינה בשיעור קבוע, גם לעמלת רווחים, שהינה עמלה תלויה תוצאות חיתומיות (רווחיות) של העסקים המועברים. קרי: מגדל ביטוח מקבלת עמלת רווח, אשר מחושבת כשיעור מהרווח החיתומי באותו הסיכון (Profit Commission).

בביטוחי משנה בלתי יחסיים, לא משולמות למגדל ביטוח עמלות על-ידי מבטח המשנה.

להלן תמצית תיאור הסדרי ביטוח המשנה במגדל ביטוח לשנת 2018 בהתאם לתחומי הפעילות:

30.2. ביטוח חיים

מגדל ביטוח רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים (סיכויי מוות, נכות ואובדן כושר עבודה). בשנת 2018, היקף פרמיות ביטוח המשנה בביטוח חיים של מגדל ביטוח הוא כ-2.1% מהפרמיות בביטוח חיים⁶⁷.

חוזי ביטוחי המשנה לכיסוי סיכויי מוות, נכות ואובדן כושר עבודה נערכים בהסכמים מסוג "מותר" או מסוג "מכסה" או שילוב של שניהם, כמפורט להלן:

סיכויי מוות - לחברה חוזה לכיסוי סיכויי מוות אשר הינו מסוג מותר ("החוזה הקיים"). נכון למועד הדוח, החברה נערכת להתקשרות אפשרית בחוזה ביטוח משנה חדש לכיסוי סיכויי מוות מסוג מותר, עם שייר מוגדל ביחס לשייר הקבוע בחוזה הקיים.

החברה כרתה בשנת 2018, ביחס לתקופה שתחילתה ביום 1 באוקטובר 2017, חוזה ביטוח משנה חדש לכיסוי אי כושר עבודה (מגדל לאבדן כושר עבודה), תוך הקטנת שייר החברה. החוזה הינו מסוג "מותר" ומסוג "מכסה". חוזה זה מכסה לראשונה גם כיסוי אי כושר עבודה במסגרת הרחבות שונות שעומדות לרכישה עבור לקוחות קרנות הפנסיה.

ככלל, מנגנון העמלות בכל החוזים הנזכרים לעיל בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים, כולל תשלום של הפרמיה בשנה הקלנדרית הראשונה לחוזה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת רווחים מדי שנה.

מגדל ביטוח חידשה את חוזה הקטסטרופה עבור שנים 2018-2019, תוך עדכון סכומי הביטוח והקטנת שייר החברה. החוזה החדש הינו בגין אירוע קטסטרופה בסכום של 80 מיליון דולר מעבר ל-20 מיליון דולר לכל אירוע (לרבות אירוע רעידת אדמה ואירוע מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית), ולמעט כיסוי מגיפה. השינוי שחל במבנה החוזה הינו בשל התאמת הכיסוי לצורכי החברה, לרבות ניהול ההון. יצוין כי במסגרת חוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים.

כמו כן קיימים במגדל ביטוח ביטוחי משנה פקולטטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

לנתונים בדבר הפרמיה המשולמת למבטחי המשנה, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות וכן העמלות המשתלמות ממבטחי המשנה, ראה באורים 3.ב, 3.ג. ו-3.ד לדוחות הכספיים.

⁶⁷ מחושב כשיעור הפרמיות שהורווחו על ידי מבטחי המשנה מהפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח חיים.

למגדל ביטוח מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח חיים, כמפורט להלן:

שם מבטח המשנה	הדירוג בהתאם ל-S&P ⁶⁸	2018		2017	
		פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בתחום באחוזים	פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בתחום באחוזים
Swiss Re	AA-	102.8	53	92.1	53
Munich Re	AA-	42.0	21	34.1	20

30.3. פנסיה

30.3.1. **מגדל מקפת אישית:** לקרן הפנסיה מגדל מקפת אישית ביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכיסוי מקרי מוות ונכות תמידית באירועי קטסטרופה, לרבות מלחמה (כולל מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית) ורעידת אדמה (אך למעט כיסוי למגיפה).

החל מיום 1 בינואר 2018, חודש ביטוח המשנה לשנתיים, כאשר סך הפיצוי הינו 150 מיליון דולר מעל שייר של 150 מיליון דולר עם תקרת כיסוי לעמית אחד בגובה של 3.5 מיליון דולר. פרמיית ביטוח המשנה משולמת מנכסי הקרן. יצוין כי בקשר עם חוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים.

30.3.2. **מגדל מקפת משלימה:** לקרן הפנסיה מגדל מקפת משלימה, חוזה ביטוח משנה מסוג "מכסה" הנותן כיסוי אובליגטורי של 90% למקרי מוות או נכות של עמיתי הקרן הפעילים שאינם במסלול יסוד לזקנה המשולמים בהתאם לתקנון הקרן ("המבטוחים"). עד סוף שנת 2018 הכיסוי הוא עד לסכום בסיכון עבור כל מבטח של 4.5 מיליון ש"ח למקרה מוות ו-7 מיליון ש"ח למקרה נכות. פרמיית ביטוח המשנה משולמת מנכסי העמיתים כשיעור מדמי הביטוח המשולמים על ידם בהתאם לתקנון הקרן ואין עמלת רווחים.

החל מיום 1 בינואר 2019, הוגדל הכיסוי למקרה מוות עד לסך של 7 מיליון ש"ח והתווספה עמלת רווחים.

30.4. ביטוח בריאות

מגדל ביטוח רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות בריאות (סיכוי השתלות, מחלות קשות וביטוח סיעודי). בשנת 2018, היקף פרמיות ביטוח המשנה בביטוח בריאות של מגדל ביטוח הוא כ-5.9% מהפרמיות בביטוח בריאות⁶⁹.

החברה כרתה בשנת 2018 חוזה ביטוח משנה חדש לפוליסת ביטוח למחלות קשות, אשר הינו מסוג "מכסה", בו תקרת הכיסוי הינה כ-700 אלפי ש"ח. מנגנון העמלות בחוזה הנזכר לעיל, כולל תשלום של מלוא הפרמיה בשנה הקלנדרית הראשונה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת רווחים מדי שנה.

עבור פוליסות ביטוח סיעודי, אשר הונפקו מאז ינואר 2016, קיים למגדל חוזה ביטוח משנה מסוג "מכסה", בו תקרת הכסוי לפיצוי חודשי הינה כ-20 אלפי ש"ח. מנגנון העמלות בחוזה זה, כולל תשלום של מלוא הפרמיה בשנה הקלנדרית הראשונה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת רווחים מדי שנה. כמו כן, קיימים ביטוחי משנה פקולטטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

למגדל ביטוח מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח בריאות, כמפורט להלן:

⁶⁸ הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

⁶⁹ מחושב כשיעור הפרמיות שהורווחו על ידי מבטחי המשנה מהפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח בריאות.

שם מבטח המשנה	הדירוג בהתאם ל-S&P ⁷⁰	2018		2017	
		פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בתחום ביטוח בריאות באחוזים	פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	שיעור מסך פרמיות ביטוח בתחום ביטוח בריאות באחוזים
Hannover Re	AA-	48.2	55	63.9	56
Swiss Re	AA-	33.8	39	42.1	37

30.5. ביטוח כללי

30.5.1. ביטוח רכב חובה

התחייבויות מגדל ביטוח בענף רכב חובה לשנת 2018 מוגנות בחוזה ביטוח משנה מסוג "הפסד יתר" עם גבולות אחריות בלתי מוגבלים ע"י רוב מבטחי המשנה, או, לחילופין, עד לתקרת גבול אחריות הנחשבת גבוהה דיה. בענף רכב חובה לא מתקבלות עמלות ממבטחי המשנה.

התחייבויות מגדל ביטוח לא הגיעו לתקרות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ולא קיימות תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

30.5.2. ענפי ביטוח כללי אחרים

הענפים העיקריים בהם רוכשת מגדל ביטוח ביטוחי משנה הינם ענפי הרכוש לסוגיו השונים ובכלל זה: אש וסיכונים נלווים, קבלנים, הנדסי יומי וכן לכיסוי ענפי החבויות למיניהן. למערך ביטוח המשנה ולמדיניות ביטוח המשנה של מגדל ביטוח חשיבות רבה ביחס ליכולתה של מגדל ביטוח לבטח סיכונים גדולים או מיוחדים. כתוצאה מהסדרי ביטוח המשנה השונים, מוגבלת חשיפת מגדל ביטוח בגין תביעה בודדת בהתאם לסכומים המוסכמים בין מגדל ביטוח ובין מבטחי המשנה, לרבות סכומי השייר העצמי. סכומי החשיפה המקסימליים והשייר העצמי נקבעים בהתאם לאומדן מגדל ביטוח בדבר הנזקים או האירועים הצפויים להתרחש.

בעסקים בהם סכומי הביטוח עולים בהיקפם על הקיבולת שנקבעה בחוזה הרלוונטי, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מהחוזה עם מבטח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים, תוך התאמה למסגרות ותנאי החוזים, נרכש ביטוח משנה פקולטטיבי.

בענפי רכוש, קבלנים, הנדסי⁷¹ יומי רוכשת מגדל ביטוח משנה יחסי מסוג מכסה ו/או מותר בו השתתפות מבטח המשנה נקבעת כאחוז שווה בפרמיה ובתביעה.

בחוזי רכוש וקבלנים, מגבילים מבטחי המשנה את השתתפותם בכיסוי רעידת אדמה לשיעור (MPL) שהינו, בכל מקרה, גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי מגדל ביטוח.

בחוזה קבלנים (חוזה מסוג מכסה) קיימת מגבלת חשיפה של מבטחי המשנה לרעידת אדמה לסכום ביטוח מצטבר של 10 מיליארד ש"ח. כמו כן מגבילים מבטחי המשנה המשתתפים בחוזה את חשיפתם באירוע רעידת אדמה בודד ל-5% עד 10% מסכום הביטוח המצטבר כאמור.

בחוזה הרכוש קיים כיסוי לאירועי טרור המוגבל לסכום ביטוח נמוך מקיבולת החוזה.

בשנת 2018, כל עמלות ביטוח המשנה הינן בשיעור קבוע מהפרמיה ללא קשר לרווחיות.

⁷⁰ הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

⁷¹ לרבות כיסוי בגין סיכוני חבות כלפי צד שלישי.

בענפי החביונות - מגדל ביטוח מעריכה את הסיכון, על בסיס מודלים אקטואריים וניסיון תביעות, ורוכשת הגנה מעל השייר ועד למגבלה הדרושה לדעתה, על בסיס החשיפה המצטברת בפוליסות שמגדל ביטוח מוכרת.

בענפי החביונות, רוכשת מגדל ביטוח חוזי ביטוח משנה מסוג הפסד יתר בהם סכום השייר העצמי קבוע, ומבטח המשנה מכסה נזקים מעל סכום השייר ועד לתקרה הקבועה בחוזה לנזק בודד ועד למגבלת סכום תביעות מצטבר לתקופת החוזה.

התחייבויות מגדל ביטוח לא הגיעו לתקורות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ולא קיימות תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

בענפי החביונות לא מתקבלות עמלות ממבטחי המשנה.

30.5.3. כללי

למגדל ביטוח מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות בשנת הדוח מהווה 10% או יותר מסך פרמיות ביטוח המשנה בביטוח כללי, כמפורט להלן:

2017		2018		הדירוג בהתאם ל-S&P ⁷²	שם מבטח המשנה
שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה מועברת פרמיות ביטוח משנה בביטוח כללי באחוזים (במיליון ש"ח)	פרמיית ביטוח משנה מועברת פרמיות ביטוח משנה בביטוח כללי באחוזים (במיליון ש"ח)	שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה מועברת פרמיות ביטוח משנה בביטוח כללי באחוזים (במיליון ש"ח)	פרמיית ביטוח משנה מועברת פרמיות ביטוח משנה בביטוח כללי באחוזים (במיליון ש"ח)		
13	67	13	58	AA-	Swiss Re

30.5.4. הסכם ביטוח משנה בין מגדל ביטוח ובין Swiss Re

למגדל הסכם ביטוח משנה עם Swiss Re ("סוויס"), במסגרתו מעניקה סוויס כיסוי ביטוחי לתיק תביעות הביטוח הכללי שנקלט מאליו בטוח המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של מגדל ביטוח בתיק זה.

30.6. מדיניות החשיפה למבטחי משנה

30.6.1. כללי

מדיניות החשיפה למבטחי משנה מאושרת מידי שנה על ידי דירקטוריון מגדל ביטוח.

ייתכנו שני סוגים של חשיפה למבטח משנה:

(א) חשיפה ליתרות פתוחות, כלומר הסיכון שמבטח המשנה לא יוכל לעמוד בכיסוי התחייבויותיו הקיימות והעתידיות. חשיפה זו מנוהלת על-ידי מעקב שוטף אחר מצבו של מבטח המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות למגדל ביטוח.

(ב) חשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד. ההצטברות מוערכת על בסיס שיעור הנזק המירבי הצפוי ("MPL"). חשיפה זו מנוהלת על-ידי הערכה פרטנית בגין כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

על מנת להקטין את הסיכון הכרוך בחשיפה למבטחי המשנה, פועלת מגדל ביטוח בהתאם לעקרונות הבאים:

הכלל היסודי המנחה את מגדל ביטוח בקביעת המדיניות הוא פיזור הסיכון בין מבטחי המשנה השונים. בנוסף, בוחנת מגדל ביטוח את האיתנות הפיננסית של מבטח המשנה כפי שמתבטאת בדירוג האשראי של מבטח המשנה, הנבחן בהתאם לדירוגי

⁷² הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

חברת S&P (Standard and Poor's). אם לא קיים למבטח המשנה דירוג S&P (Standard and Poor's), ייבחן הדירוג על פי חברת Moody's או A.M.Best.⁷³

כמו כן, נקבעה תקרת חשיפה כוללת למבטח משנה בזיקה להון העצמי של מבטח המשנה ולהון העצמי של מגדל ביטוח.

במגדל ביטוח קיימים מנגנוני ניהול ובקרה של חשיפה למבטחי המשנה.

30.6.2. במסגרת מדיניות ביטוח המשנה, מגדל ביטוח מבחינה בין סוגי העסקים הבאים:

עסקי "זנב קצר"⁷⁴

עסקים אלה כוללים את ענפי הרכוש למיניהם, בגינם רוכשת מגדל ביטוח בעיקר ביטוח משנה יחסי. השייר המצטבר מוגן בפני אירועי קטסטרופה בחוזה הפסד יתר.

בסוגי עסקים אלה, ההתקשרויות נעשות עם מבטחי משנה מדירוג BBB+ ומעלה על פי דירוג S&P (Standard and Poor's).

עסקי "זנב ארוך"⁷⁵

הסיכונים המכוסים הם בעיקר ענפי חבויות ורכב חובה. רבות מתביעות אלה מגיעות לערכאות, ולעתים קביעת החבות וגובה השיפוי עלולה להתפרס על פני שנים רבות. בעסקי "זנב ארוך", הואיל ועל מגדל ביטוח להתקשר עם מבטחי משנה אשר להערכתה יהיו ברי פירעון לטווח הארוך, מספר מבטחי המשנה עליהם ניתן להסתמך מוגבל למדי. לפיכך, מדיניות מגדל ביטוח בשנת 2018 הייתה להתקשר, בסוגי עסקים אלה, עם מבטחי משנה בדרגה שלא יפחת מקבוצת (A) על פי דירוג S&P.

לפרוט נוסף בקשר לחשיפה למבטחי משנה ראה גם באור 4.1.ב.37 לדוחות הכספיים.

30.7. חשיפת מבטחי המשנה לאירועי קטסטרופה מסוג רעידת אדמה ופגעי טבע בביטוח כללי

בגין אירועי קטסטרופה (רעידת אדמה ופגעי טבע), רכשה מגדל ביטוח, בנוסף לכיסוי במסגרת הסכמי ביטוח משנה יחסיים, ביטוח משנה מסוג "הפסד יתר" לענפי רכוש, קבלנים, הנדסי ורכב רכוש⁷⁶ בגין השייר המצטבר, בסכום מוגדר לחשיפה, אשר ינבע מאירוע כאמור, וזאת בהתבסס על אומדן מגדל ביטוח בדבר הנזק או האירוע הצפוי להתרחש עקב קטסטרופה. בהערכת הסיכון, השתמשה מגדל ביטוח, בין היתר, בתוכנות בינלאומיות ייעודיות, המבוססות על מודלים מתמטיים להערכת סיכוני קטסטרופה. אם יקרה אירוע שיגרום נזק שחומרתו תעלה על האומדן האמור, תיחשף מגדל ביטוח להפסדים אשר אינם מכוסים בביטוח משנה.

בהתאם למודלים כאמור, מגדל ביטוח מגינה על עצמה כנגד אירועי רעידת אדמה בעוצמה המתרחשת אחת לכ-400 שנים.

בשנת 2018, נרכש כיסוי לא יחסי בשיעור של 1.8%, המייצג MPL בשיעור של 5% (לפני השתתפות עצמית של המבוטח) בגין אירוע הצפוי להתרחש אחת לכ-400 שנים. בסוף שנת 2018, סכומי הביטוח המכוסים בביטוח משנה יחסי (חוזי ופקולטיבי) ברעידת אדמה, נכון ליום 31 בדצמבר 2018, הינם בסך כ-195 מיליארדי ש"ח, ואילו סכומי הביטוח בשייר, עליהם מגדל ביטוח מגינה באמצעות חוזה ביטוח משנה לא יחסי, הינם בסך של כ-118 מיליארד ש"ח.

החשיפה לרעידת אדמה מכוסה ברובה ע"י מבטחים מדירוג A- ומעלה לפי דירוג S&P (Standard and Poor's), בהתאם למדיניות ביטוח משנה המפורטת בסעיף 30.6.1 לעיל. שני

⁷³ לעיתים, במסגרת הסדרי ביטוח כולל, נכללים הסדרי ביטוח משנה עם חברות לא מדורגות.

⁷⁴ "זנב קצר" - "Short tail" - ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלום הינו קצר יחסית.

⁷⁵ "זנב ארוך" - "Long tail" - ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלום הינו ארוך.

⁷⁶ כיסוי לאירועי קטסטרופה בביטוחי משנה מסוג רכב רכוש נכלל החל משנת 2017.

מבטחי המשנה המשתתפים בכיסוי ביטוח משנה לאירועי קטסטרופה, שחלקם מסך החשיפה עולה על 10%, הינם סוויס רי והנובר רי.

30.8. ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי (במיליוני ש"ח)

ענפי פעילות	ענף רכב חובה (1) (2)			ענף רכב רכוש (3) (4)			ענפי הרכוש האחרים (ראה פירוט לפי סוגי פרמיות למטה) (5) (6)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
פרמיות שהועברו למבטחי משנה	11.2	11.2	10.9	5.8	7.3	5.5	324.8	380.0	370.8
תוצאות מבטחי המשנה - רווח / (הפסד)	9.8	(5.4)	(2.6)	3.8	3.9	(1.4)	154.5	121.6	180.0
סה"כ									
שאר ענפי החבויות (7) (8)			סה"כ						
2016	2017	2018	2016	2017	2018				
115.3	108.4	84.8	457.1	506.9	472.0				
3.8	33.4	(3.9)	171.9	153.5	172.1				

פירוט ענפי הרכוש האחרים לפי סוגי פרמיות			
2016	2017	2018	
262.4	280.5	230.8	פרמיות ביטוח משנה - יחסי
1.2	1.2	1.1	פרמיות ביטוח משנה - לא יחסי
107.2	98.3	92.9	פרמיות ביטוח משנה - כסוי לאירועי קטסטרופה (9)
370.8	380.0	324.8	סה"כ פרמיות ביטוח משנה

(1) בענפי רכב חובה וחבויות, תוצאות מבטחי המשנה משקפות את הרווח/(הפסד) של שנת החיתום השוטפת וכן שינויים שחלו בתביעות התלויות של מבטחי משנה בשנות חיתום ותיקות.

(2) ההפסד למבטחי משנה בענף רכב חובה בשנים 2017 ו-2016 הושפע בעיקרו מהתפתחות שלילית בניסיון התביעות כאמור.

(3) הירידה בהיקף פרמיות ביטוח המשנה בענף רכב רכוש בשנת 2018 לעומת שנת 2017, הושפעה בעיקרה מקיטון בהיקף ביטוח כלי רכב יקרים.

(4) הרווח למבטחי משנה בענף רכב רכוש בשנים 2017-2018 לעומת הפסד בשנת 2016 הושפע מקיטון בתביעות בגין כלי רכב יקרים.

(5) הירידה בפרמיות ביטוח משנה בענפי הרכוש האחרים בשנת 2018 לעומת שנת 2017 הושפעה בעיקרה מאי חידוש עסק גדול.

(6) הרווח למבטחי משנה בענפי הרכוש מאופיין בתנודתיות גבוהה יחסית בניסיון התביעות בביטוחי עסקים.

(7) העלייה בפרמיות ביטוח משנה בשאר ענפי החבויות בשנים 2018-2016 הושפעה בעיקרה מגידול בהיקף פרמיות ברוטו בענפים אלה.

(8) הקיטון ברווח למבטחי משנה בענפי החבויות בשנת 2018 לעומת שנת 2017 נבע ממספר תביעות גדולות שחלק מבטחי המשנה בהן גבוה, לעומת התפתחות חיובית בניסיון התביעות של מבטחי המשנה בשנת 2017. לעומת זאת, ההפסד למבטחי משנה בשנת 2016 הושפע בעיקרו מעדכון

אומדן תביעות מבטחי המשנה בעיקר בעקבות פרסום תקנות הביטוח הלאומי לעניין קיטון בשיעור ריבית היוון קצבאות.

(9) הפרמיה כוללת את כל סוגי הסדרי ביטוח המשנה לכסוי סיכויי קטסטרופה (ביטוח משנה יחסי, ביטוח משנה פקולטטיבי וביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכסוי השייר המצטבר).

31. הון אנושי

31.1. מבנה ארגוני של הקבוצה

נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח, המבנה הארגוני של הקבוצה הינו כדלקמן:

חטיבת חיסכון ארוך טווח ובריאות - מרכזת את פעילות ביטוח החיים והבריאות וכן את הטיפול בתשלומי תביעות/זכויות בתחומי ביטוח החיים, הפנסיה, הגמל והבריאות. במהלך אוקטובר 2018 נוספה לחטיבה יחידת אקטואריה ביטוח חיים ובריאות שנכללה קודם לכן בחטיבה הפיננסית. כמו כן, במהלך אוקטובר 2018, מגדל מקפת וכן מערך תפעול חסכון ארוך טווח הוצאו מהחטיבה ועברו לכפיפות ישירה למנכ"ל מגדל ביטוח.

מגדל מקפת - מנהלת את קרנות הפנסיה וקופות הגמל של הקבוצה.

עד לחודש פברואר 2019, רוכזה פעילות הגופים המוסדיים בכל הקשור לניהול קרנות הפנסיה וקופות הגמל יחד עם פעילות מרחב מעסיקים ולקוחות. במהלך חודש פברואר 2019 הועבר מרחב מעסיקים ולקוחות לכפיפות לחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה.

מערך תפעול חסכון ארוך טווח - מרכז את פעילויות התפעול השונות, לרבות גבייה, הפקה, פדיונות ושינויים, של מוצרי חיסכון ארוך טווח ובריאות. כאמור לעיל, במהלך אוקטובר 2018 עבר המערך מחטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות לכפיפות ישירה של מנכ"ל מגדל ביטוח.

חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה - מרכזת את פעילות הקבוצה מול סוכני/סוכנויות ביטוח/משווקים פנסיונים של המוצרים הביטוחיים והמוצרים הפנסיוניים. ריכוז הפעילות נעשה על ידי המרחבים האזוריים ועל ידי מערכי המכירה הארציים של ערוצי ההפצה השונים של הקבוצה, יחידת חיתום עסקי ורפואי וכן יחידת השירות לסוכנים. כאמור לעיל, במהלך פברואר 2019 עבר מרחב מעסיקים ולקוחות מחטיבת חיסכון ארוך טווח ובריאות לחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה.

תחום השירות - מרכז את פעילות השירות בקבוצה, ובכלל זה את יחידת שירות הלקוחות. לאור העובדה שהקבוצה הציבה כיעד אסטרטגי את טיוב איכות שירות לקוחותיה, הועבר התחום מחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה לכפיפות ישירה למנכ"ל מגדל ביטוח.

יחידות הביטוח הכללי - במסגרת פעילות ביטוח כללי נכללות היחידות הבאות:

(א) **תחום ביטוח כללי וביטוח משנה** - מרכז את כל פעילויות המטה, מוצרים, סוקרים, חתם ראשי וכן את פעילות מרחב עסקים גדולים ופעילות ביטוח המשנה של מגדל ביטוח בתחום הביטוח הכללי.

(ב) **תחום תביעות ביטוח כללי** - המרכז את פעילות התביעות בתחום זה.

חטיבת השקעות - מרכזת את הידע, המומחיות וכוח האדם הנדרשים לניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה, הכולל את השקעות העמיתים, השקעות נוסטרו, נדל"ן, אשראי, אנליזה, קרנות גידור, השקעות ריאליות, פעילות Private Equity וגזברות.

חטיבת פיננסים - מרכזת את נושאי הכספים בקבוצה והאקטואריה בביטוח כללי. במהלך אוקטובר 2018 הועברה יחידת האקטואריה בביטוח חיים ובריאות, מחטיבת הפיננסים לחטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות.

ניהול סיכונים - היחידה משמשת כגורם מתווה ומטמיע בפועל של מדיניות החברה לניהול סיכונים, מתודולוגית ניהול הסיכונים לרבות נהלי העבודה, תהליכי הדיווח וכלים ממכנים תומכים, וכגורם המנחה לנושא ניהול הסיכונים בחברה ולאגפי הקבוצה השונים. במהלך פברואר 2018 עבר התחום מחטיבת הפיננסים ואקטואריה לכפיפות ישירה למנכ"ל החברה.

חטיבת הטכנולוגיות - מרכזת את יחידת שירותי המחשוב המספקת את שירותי מערכות המידע לקבוצה ואת יחידת אבטחת המידע.

יחידת מטה החברה - אחראית על פעילות יחידות האכיפה הפנימית והבקרה, תחום משאבי אנוש, הארגון והשיטות, השיווק, יחידת תלונות הציבור, תחום מנהל, לוגיסטיקה ורכש וכן האחריות על היערכות לשעת חירום.

מזכירות החברה ומערך הייעוץ המשפטי הנמצאים בכפיפות ישירה למנכ"ל החברה.

מערך הביקורת פנימית משמש את חברות הקבוצה. המבקר הפנימי כפוף ליו"ר הדירקטוריון.

תחום השירותים הפיננסיים מתנהל בקבוצה בעיקר באמצעות קבוצת מגדל שוקי הון הפועלת כחברה נפרדת.

פעילויות **סוכנויות הביטוח של הקבוצה** מרוכזות בעיקרן במגדל סוכנויות.

הפעילויות הנלוות האחרות, שעיקרן הינו הפעילויות של מגדל בריאות, מתבצעות כיחידות נפרדות (במצבת העובדים המפורטת להלן, הן כלולות ב"אחר").

31.2. מצבת עובדי הקבוצה⁷⁷

בהתאם לתחומי הפעילות הנזכרים בחלק ב' לדוח זה, קיימות חטיבות/יחידות שונות (כגון עובדי חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה, השקעות, פיננסים ואקטואריה, יחידת המטה, טכנולוגיות וכו') אשר מספקות שירותים ליותר מתחום אחד מתחומי הפעילות, לפיכך אין בקבוצה חלוקה ברורה לגבי שיוך כלל העובדים בהתאם לתחומי הפעילות האמורים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2018, הועסקו בקבוצה 5,278 עובדים, לעומת 5,164 עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2017.⁷⁸

⁷⁷ מובהר, כי בסעיף זה ההתייחסות הינה לנתונים אודות מועסקים שהינם עובדי הקבוצה, או עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם, ואינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי דפוס העסקה אחרים, כגון עובדים המועסקים על-ידי נותני שירותים לחברה. כמו כן, מצבת עובדי הקבוצה כוללת עובדים/ות בחופשת לידה ובחופשה ללא תשלום, אשר נכון ליום 31.12.2018 הסתכם מספרם בכ-264 עובדים לעומת כ-240 נכון ליום 31.12.2017. יצוין כי עובדים יומיים נספרים על פי היקפי משרה.

⁷⁸ הנתונים לגבי מצבת העובדים אינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי חברות המוחזקות בשיעור של 50% ומטה שאינן מהותיות.

ניתן לחלק את מצבת העובדים בקבוצה למועד הנ"ל (במונחי משרה מלאה, כולל עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם) בהתאם לחלוקה הבאה ובהתאם למבנה הארגוני המובא להלן:

מספר עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2017	מספר עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2018	החטיבה/יחידה
288	305	הנהלת הקבוצה ופונקציות המטה
1,510	224	חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות
-	406	מגדל מקפת ומרחב מעסיקים ולקוחות
-	986	מערך תפעול חסכון ארוך טווח ובריאות
1,113	795	חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה
-	379	תחום שירות
268	262	יחידות ביטוח כללי
84	83	חטיבת השקעות
190	168	חטיבת פיננסים
368	356	חטיבת טכנולוגיות
23	23	מערך הביקורת הפנימית
160	165	תחום השירותים הפיננסיים - קבוצת מגדל שוקי הון
1,092	1,060	סוכנויות ביטוח של הקבוצה
68	67	אחר
5,164	5,278	סה"כ

31.3. תיאור השקעות החברה בהדרכה ופיתוח ארגוני

הקבוצה משקיעה בהדרכות מקצועיות לעובדים ולסוכנים, בהתאם לתפקיד העובד והחטיבה בה הוא פועל, והיא פועלת על פי תכנית הדרכה ופיתוח ארגוני התומכת בהשגת היעדים העסקיים שהוצבו על-ידה בכל היחידות הארגוניות באופן שוטף, בגמישות ובהתאם לצרכים, ובין היתר שולחת את עובדיה להשתלמויות מקצועיות, כנסים והדרכות רלוונטיות.

לקבוצה תכניות הדרכה ייעודיות לקידום הערוץ הניהולי והמקצועי וכן הכשרות מקצועיות לעובדים חדשים במערכי השירות והתפעול, המותאמים לצרכיה המקצועיים של הקבוצה. בנוסף, מקיימת הקבוצה מעת לעת סדנאות העשרה לעובדי הקבוצה בנושאים מגוונים.

31.4. הטבות וטיבם של הסכמי העסקה/חתימה על הסכם קיבוצי

מרבית עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת מועסקים תחת הסכם קיבוצי כמפורט בסעיף 31.4.1 להלן. שאר עובדי הקבוצה מועסקים באמצעות הסכמים אישים כאמור בסעיף 31.4.2 להלן.

31.4.1. הסכם קיבוצי

למגדל ביטוח ומגדל מקפת הסכם קיבוצי עם הסתדרות העובדים הכללית החדשה, שהוכרה כארגון היציג בקרב עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת.

ההסכם הקיבוצי חל על מרבית עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת המועסקים על-ידיהן במועד חתימת ההסכם, וכן על עובדים שיתקבלו לעבודה במגדל ביטוח ומגדל מקפת החל ממועד חתימת ההסכם הקיבוצי. ההסכם הקיבוצי אינו חל על עובדים בדרג של מנכ"ל, משנה למנכ"ל, וסמנכ"לים, וכן אינו חל על עובדים המשמשים בתפקידים שזוהו ופורטו בהסכם. ההסכם הקיבוצי אינו חל על חברות אחרות בקבוצת מגדל אחזקות (שאינן מגדל ביטוח או מגדל מקפת).

תקופתו המקורית של ההסכם הקיבוצי הייתה בין ה-1 לינואר 2015 ועד ליום 31 לדצמבר 2017, וביום 23 בנובמבר 2017 הוסכם על הארכת תוקף ההסכם הקיבוצי לשנה נוספת עד ליום 31 בדצמבר 2018. בתקופת תוקפו של ההסכם הקיבוצי הצדדים ישמרו על שקט תעשייתי הדדי לגבי העניינים והנושאים שהוסדרו בהסכם.

נכון למועד זה, החברה מקיימת דיונים בעניין חידושו של ההסכם הקיבוצי לתקופה שבין 1 לינואר 2019 ועד ליום 31 לדצמבר 2021.

31.4.2 הסכמי עבודה אישיים

יחסי העבודה בין הקבוצה לעובדיה (למעט העובדים הכפופים להסכם הקיבוצי כמפורט לעיל) מושתתים על הסכמי עבודה אישיים. הסכמי העבודה האישיים מגדירים את תנאי העסקתם לרבות משכורת בסיס, תנאים סוציאליים ותנאים נלווים, וכן תנאי סיום העסקה.

בקבוצה קיימות מספר קבוצות עובדים, המתוגמלים מעבר לשכר הבסיסי, גם בשכר הנגזר מביצועים או על-פי עמידה ביעדים.

לעניין תגמול נושאי משרה ראה סעיף 31.5 להלן.

31.5 מדיניות ועקרונות תגמול נושאי משרה

31.5.1 שינוי ועדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה לשנים 2017-2019

ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה שינוי ועדכון של מדיניות התגמול של החברה⁷⁹, וזאת, בין היתר, עקב עדכונים ברגולציה החלה על החברה ועל הגופים המוסדיים בקבוצה, וכן לאור רצון החברה לעדכן את מדיניות התגמול בעקבות סוגיות שעלו במהלך יישום המדיניות הנוכחית ("מדיניות התגמול המעודכנת").

מדיניות התגמול המעודכנת חלה על כל נושאי המשרה בחברה. יוער, כי כל נושאי המשרה בחברה מכהנים בנוסף כנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצה וכפופים בהתאם גם למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, המפורטת בסעיף 31.5.2 להלן.

ביום 12 בדצמבר 2017 אושרו באסיפה הכללית של החברה שינויים במדיניות התגמול של החברה וזאת בהמשך להחלטת דירקטוריון החברה על שינוי מדיניות התגמול של החברה מאז עדכונה בחודש דצמבר 2016 ולאור רצון החברה לעדכן את מדיניות התגמול בעקבות סוגיות שעלו במהלך יישום המדיניות הנוכחית. עיקרי השינויים המוצעים במדיניות התגמול ביחס למדיניות התגמול הנוכחית של החברה מפורטים בדיווח מיידי אודות זימון אסיפה כללית של החברה מיום 7 בנובמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-097540, מיום 12 בדצמבר, 2017 מספר אסמכתא: 2017-01-111091, מיום 13 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-111412 ומיום 19 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-113938.

31.5.2 מדיניות תגמול הגופים המוסדיים

ביום 30 ביוני 2014 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים מדיניות תגמול לשנים 2014-2016, בהמשך לחוזר הממונה על שוק ההון מיום 10 באפריל 2014 ("חוזר הממונה המקורי"). במהלך החודשים דצמבר 2015 ופברואר 2016 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים עדכון למדיניות התגמול האמורה בהתאם להוראות חוזר הממונה מיום 7 באוקטובר 2015, מדיניות תגמול בגופים מוסדיים

⁷⁹ מדיניות התגמול של החברה אושרה לראשונה על ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 12 בספטמבר 2013. לפרטים ראה דיווחים מיידיים מיום 2.9.2013 מספר אסמכתא: 2013-01-134847 וכן 12.9.2013 מספר אסמכתא: 2013-01-144555. ביום 27 באוקטובר 2014 אישרה האסיפה הכללית של החברה שינוי ועדכון של מדיניות התגמול של החברה. לפרטים ראה דיווחים מיידיים מיום 22.9.2014 מספר אסמכתא: 2014-01-161913 ומיום 27.10.14 מספר אסמכתא: 2014-01-181653.

("החוזר המעודכן"). ביום 24 בנובמבר 2016 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים מדיניות תגמול לשנים 2017-2019 בהתאם לחוזר הממונה המקורי, החוזר המעודכן וחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016. במדיניות תגמול הגופים המוסדיים נקבעו הוראות פרטניות לגבי רכיבי השכר של "בעל תפקיד מרכזי" שזוהו ככאלה על-פי חוזר הממונה.

לפירוט עיקרי ההסדרים שנקבעו במדיניות התגמול, ראה גם באור 3.נ.38 לדוחות הכספיים.

המדיניות מתוקפת ומתעדכנת מעת לעת. במהלך השנים 2018-2019 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים שינויים במדיניות התגמול, זאת לאור הצורך לעדכן את המדיניות בעקבות סוגיות שעלו במהלך יישום המדיניות, כפי שזו אושרה בחודש נובמבר 2017.

עיקרי מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, אשר עודכנה לאחרונה, מתפרסמת אף באתר האינטרנט של החברה בקישור הבא:

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/Investorsconnection/Pages/RewardPolicy.aspx>

31.6. קבוצת נושאי המשרה הבכירה

נכון למועד הדוח, קבוצת נושאי המשרה הבכירה (שאינם דירקטורים) בקבוצה מונה 18 עובדים והיא כוללת את נושאי המשרה הבכירה המפורטים בתקנה 26א בפרק פרטים נוספים על התאגיד ("המנהלים הבכירים").

נושאי המשרה⁸⁰ מועסקים על-פי הסכמים אישיים, המפרטים את תנאי העסקתם.

לפרטים אודות השכר והתגמולים שניתנו בשנת 2018 לרבות תנאי העסקתם של מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה ובתאגידים שבשליטת החברה, ראה תקנה 21 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

31.7. שינויים בנושאי משרה בכירה בחברה

31.7.1. ביום 25 בינואר 2019, החל מר תמיר סולומון את תפקידו כמבקר הפנימי של החברה ושל מגדל ביטוח, במקומה של גב' מיכל לשם, אשר הודיעה ביום 13 בדצמבר 2018 על רצונה לסיים את כהונתה כמבקרת ראשית של קבוצת מגדל, ראה סעיף 41 להלן.

31.7.2. דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל ביטוח, קיבלו ביום 20 בספטמבר 2018 את ההחלטות הבאות בקשר לתחומים שלהלן, אשר נכנסו לתוקף ביום 2 באוקטובר 2018:

חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות

(א) מינוי מר יוסי סירוטה למנהל חטיבת חיסכון ארוך טווח ובריאות, בדרג משנה למנכ"ל וחבר הנהלה, בכפיפות ישירה למנכ"ל מגדל ביטוח. במסגרת תפקידו זה יהא מר סירוטה אחראי גם על האקטואריה בתחום ביטוח חיים ובריאות (שהייתה כפופה עד אוקטובר 2018 לחטיבת הפיננסים כאמור בסעיף 31.1 לעיל).

⁸⁰ מאז 2010 מסווגת הקבוצה כ"נושאי משרה" על פי חוק החברות, את מנהליה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה מנהלים אשר נושאים בתואר "סמנכ"ל" ואשר הינם כפופים ישירות למנכ"ל. כמו כן, נכללים במסגרת הסיווג מנהלים אשר ממלאים תפקידים אשר על פי מהותם ותוכנם, לרבות ביחס לגופים מוסדיים בחברות מאוחדות על פי ההסדר התחיקתי החל עליהם, תפקידים המחייבים כפיפות למנכ"ל או שיש לגביהם הוראות רגולציה המעידות על היותם בתפקיד אשר מהבחינה המהותית הינם "נושאי משרה". לעומת זאת, מנהלים הנושאים תואר "סמנכ"ל" אך אינם כפופים בפועל למנכ"ל ותפקידם מבחינת תכנון ומהותו אינו תואם את התואר אותו הוא נושא, אינם נכללים בגדר מי שהחברה רואה בו "נושא משרה" על פי חוק החברות, וזאת לאור בחינה של התוכן והמהות שנלווים לסוגי התפקידים שבהם מכהנים המנהלים. לסיווג האמור לא הייתה השלכה על המנהלים הנכללים בגדר "נושאי משרה בכירה של התאגיד" כפי שהם מפורטים בתקנה 26 א' בפרק "פרטים נוספים על התאגיד".

(ב) העברת מגדל מקפת מחטיבת חיסכון ארוך טווח ובריאות לכפיפות ישירה למנכ"ל מגדל ביטוח, אשר מכהן גם כיו"ר דירקטוריון מגדל מקפת.

(ג) העברת מערך תפעול חיסכון ארוך טווח, בניהולו של מר עמית אורון, מחטיבת חיסכון ארוך טווח ובריאות, לכפיפות ישירה למנכ"ל מגדל ביטוח, כאמור בסעיף 31.1 לעיל.

לפרטים נוספים, ראה דיווחים מיידיים מיום 20 בספטמבר 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-088797, ומיום 7 באוקטובר 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-092628.

31.7.3 חטיבת פיננסים

ביום 30 בספטמבר 2018 סיים מר ערן צ'רנינסקי את תפקידיו כמנכ"ל החברה, מנהל הכספים של החברה ומנהל חטיבת פיננסים ואקטואריה של מגדל ביטוח, וזאת לאחר שביום 26 ביוני 2018 הודיע מר ערן צ'רנינסקי, על רצונו לסיים את תפקידיו בקבוצה.

ביום 1 באוקטובר 2018 החל מר יוסי בן ברוך (אשר הודיע ביום 31 ביולי 2018 על פרישתו ביום 31 באוגוסט 2018 מתפקידו כמנכ"ל מגדל שוקי הון) לכהן כמנהל למנכ"ל ומנהל חטיבת פיננסים של מגדל ביטוח, וכמנהל הכספים של החברה, וזאת לאחר שהתקבל אישור הממונה. לפרטים נוספים, ראה דוחות מיידיים של החברה מיום 16 באוגוסט 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-078036), מיום 31 ביולי 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-072006) ומיום 17 בספטמבר 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-088287).

31.7.4 מגדל שוקי הון

לאחר פרישת מר יוסי בן ברוך מתפקידו כמנכ"ל מגדל שוקי הון ביום 31 באוגוסט 2018, ביום 1 בספטמבר 2018, החל מר שגיא שטיין לכהן כמנכ"ל מגדל שוקי הון.

לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי של החברה מיום 16 באוגוסט 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-078048).

31.7.5 מגדל מקפת

ביום 1 בפברואר 2019, סיים מר בצלאל צוקר את תפקידיו כמנכ"ל מגדל מקפת ומנכ"ל יוזמה לעצמאים, ופרש לגמלאות. בהמשך לאמור, ביום 1 בפברואר 2019, החל את תפקידיו כמנכ"ל מגדל מקפת ומנכ"ל יוזמה לעצמאים, מר אפי סנדרוב, וזאת לאחר שנתקבלו אישורי הדירקטוריון של החברה, מגדל מקפת, יוזמה לעצמאים וכן לאחר קבלת אישור הממונה למינוי.

לפרטים נוספים, ראה דוחות מיידיים של החברה מיום 1 בינואר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-000030), מיום 24 בינואר 2019 מספר אסמכתא: 2019-01-009549, מיום 28 בינואר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-010122) ומיום 28 בינואר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-010137).

31.7.6 מבטח סימון סוכנות לביטוח

ביום 30 ביוני 2018 סיים מר רענן כהן את תפקידו כיו"ר דירקטוריון מבטח סימון. לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי של החברה מיום 14 ביוני 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-051447. החל מיום 1 ביולי 2018 מכהן מר שלמה אליהו כיו"ר מבטח סימון, ראה דוח מיידי של החברה מיום 1 ביולי 2018 מספר אסמכתא: 2018-01-058314.

לפירוט אודות שינויים בדירקטוריון החברה ושינויים נוספים בנושאי המשרה הבכירה בחברה בשנת הדוח ראה סעיף 2.4.9 בחלק א' לעיל.

32. שיווק והפצה**32.1. כללי**

ערוצי השיווק וההפצה העיקריים של הקבוצה בתחומי הפעילות של החברה (לא כולל תחום השירותים הפיננסיים⁸¹), הינם:

32.1.1. סוכני וסוכנויות ביטוח

מרבית תכניות הביטוח של הקבוצה משווקות באמצעות סוכני ביטוח וסוכנויות ביטוח, לרבות סוכנויות הביטוח המוחזקות על-ידי הקבוצה.

הקבוצה נמצאת בקשרים עסקיים עם כ-2,900 סוכנויות ביטוח (תאגידים⁸²) וסוכני ביטוח ("סוכנים") הפזורים ברחבי הארץ. הקבוצה קשורה עם מרבית הסוכנים בעסקי ביטוח חיים, פנסיה וגמל, ביטוחי בריאות וביטוח כללי והם מבצעים את עיקר המכירות של הקבוצה.

ערוץ ההפצה באמצעות הסוכנים הינו ערוץ ההפצה המשמעותי של הקבוצה. חלק מפעילות השיווק וההפצה באמצעות סוכנים, מתבצע אף באמצעות סוכנויות ביטוח בשליטת הקבוצה באמצעות מגדל סוכנויות שהבולטות שבהן הינן מבטח סימון, שגיא יוגב ושחם בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך והבריאות בקבוצה, ופלתורס ואורלן סוכנויות ביטוח בתחום הביטוח הכללי בקבוצה.

32.1.2. הפצה ישירה

במסגרת זו, השיווק וההפצה של מוצרי הקבוצה נעשה במישרין, באמצעות עובדי הקבוצה. עיקר הפעילות במסגרת ערוץ ההפצה הישירה הינה בענפי הפנסיה והגמל באמצעות משווקים פנסיוניים.

במסגרת ערוץ הפצה זה, קיימות התקשרויות ישירות מול מעסיקים, ועדי עובדים/ארגוני עובדים המאפשרים הצטרפות יזומה לקרנות הפנסיה/קופות הגמל שבניהול הקבוצה, כמו גם השתתפות במכרזים המתפרסמים על-ידי מעסיקים/ארגוני עובדים.

חלק מהפוליסות הקבוצתיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות משווקות במכירה ישירה על-ידי הקבוצה, בעיקר באמצעות השתתפות במכרזים.

בנוסף, למגדל מוקד טלפוני לשיווק ביטוחי פרט (ביטוחי ריסק מוות ובריאות), נסיעות לחו"ל וביטוחי קולקטיב במסגרת ביטוח כללי.

עיקר פעילות השיווק וההפצה הישירה בביטוח כללי הינה מול לקוחות גדולים כגון חברות שעיסוקן ברכב, או שברשותן צי רכב, בנקים למשכנתאות, או השתתפות במכרזים של לקוחות שונים.

32.1.3. תאגידים בנקאים - ערוץ הפצה זה כולל את ההפצה והשיווק של מוצרים בענפי הגמל והפנסיה באמצעות יועצים פנסיוניים בסניפי הבנק (פעילות שאינה מהותית).

32.1.4. אי תלות בערוצי הפצה

בשנת 2018 אין לקבוצה, סוכן בודד שהיקף הפרמיות שלו עולה על 10% מהיקף הפרמיות בכל תחום פעילות רלבנטי.

לפירוט אודות הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בשנת 2018 דרך הסוכנויות שבשליטת הקבוצה ראה להלן.

⁸¹ לפרטים אודות שיווק והפצה בנוגע לתחום השירותים הפיננסיים ראה סעיף 20 בחלק ב' לעיל.

⁸² חלק מסוכני הביטוח הינם תאגידים המעסיקים עובדים, כאשר מספר העובדים באותה סוכנות אינו כלול במסגרת המספר לעיל.

32.1.5. שיעור פעילות ההפצה והשיווק בחלוקה בין הערוצים השונים

בענפי הפנסיה והגמל, שם מבוצע עיקר הפעילות ישירה, חלקם של ערוצי ההפצה במונחי פרמיות ודמי גמולים הינו כדלקמן:

פנסיה - הפצה באמצעות סוכנים כ-67% מדמי הגמולים בשנת 2018 (לעומת כ-68% בשנת 2017 ו-69% בשנת 2016), הפצה ישירה כ-32% בשנת 2018 (לעומת כ-31% בשנת 2017 וכ-30% בשנת 2016) והפצה באמצעות תאגידים בנקאיים כ-1% מדמי הגמולים (בדומה לשנים 2017 ו-2016).

גמל - הפצה באמצעות סוכנים כ-44% מדמי הגמולים בשנת 2018 (בדומה לשנים 2017 ו-2016), הפצה ישירה כ-48% (לעומת כ-47% בשנת 2017 וכ-44% בשנת 2016) והפצה באמצעות תאגידים בנקאיים כ-8% מדמי הגמולים (לעומת כ-9% בשנת 2017 וכ-11% בשנת 2016).

הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בשנת 2018 דרך הסוכנויות שבשליטת הקבוצה (כולל גם נתונים של סוכני משנה של הסוכנויות האמורות) הינן כדלקמן:

כ-23% מסך עסקי ביטוח חיים בשנת 2018 (לעומת כ-25% בשנת 2017 וכ-26% בשנת 2016), כ-24% מסך עסקי הפנסיה בשנת 2018 (לעומת כ-25% בשנת 2017 וכ-26% בשנת 2016), כ-13% מסך עסקי הגמל בשנת 2018 (לעומת כ-14% בשנת 2017 וכ-15% בשנת 2016), כ-23% מעסקי הבריאות בשנת 2018 (לעומת כ-24% בשנת 2017 וכ-25% בשנת 2016) וכ-8% מעסקי ביטוח כללי בשנת 2018 (לעומת כ-11% בשנת 2017 וכ-8% בשנת 2016).

לפרטים אודות מצבת כוח האדם של סוכנויות הביטוח שבשליטת הקבוצה, ראה הטבלה שבסעיף 31.2 לעיל.

32.2. הסדרת פעילות הסוכנים/המשווקים הפנסיונים/יועצים פנסיוניים

פעילות הסוכנים מפקחת אף היא על-ידי הממונה, והוראות חוק חוזה ביטוח, חוק הפיקוח וחוק השיווק והייעוץ (בכל הקשור למוצרים הפנסיוניים), חלות גם על פעילותם ובכלל זה הרישיונות הנדרשים לפעילותם של הסוכנים ודרכי פעילותם.

ככלל, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006, מסדירות את שיעורי ואופן עמלת ההפצה המקסימלית שישולמו ליועץ פנסיוני במוצרי הגמל והפנסיה ("תקנות ההפצה").

שינויים מהותיים בדינים המתייחסים לערוצי ההפצה שפורסמו במהלך תקופת הדוח:

(א) רפורמת קרנות ברירת מחדל

ביום 31 במרס 2019 יסתיימו כל הסכמי ברירת המחדל של החברות המנהלות מול מעסיקים שהיו בתוקף ביום 13 במרס 2016. לפרטים, לרבות הערכת החברה בדבר השלכות צפויות של האמור, ראה סעיף 6.3.4 לחלק ב' לדוח זה.

(ב) הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף לביטוח - הבהרה

בחודש פברואר 2018 פורסמה על ידי הממונה הבהרה בעניין הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף למוצר ביטוח פנסיוני ("ההבהרה"). ההבהרה מחדדת ומדגישה כי בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, סוכן ביטוח פנסיוני שמבצע עסקה לגבי מוצר פנסיוני עבור לקוח, לרבות צירוף למוצר פנסיוני, מחויב בביצוע הליך שיווק פנסיוני הכולל, בין היתר, חובת ברור צרכי הלקוח וחובת נימוק בכתב את המלצתו של הסוכן ללקוח בנוגע למוצר הפנסיוני. עוד מדגישה ההבהרה כי בהתאם להוראות החוק לעיל, כאשר לא מבוצע הליך שיווק פנסיוני כאמור, גוף מוסדי אינו רשאי לשלם עמלת הפצה לסוכן בגין צירוף מבוטח.

להערכת החברה, יישום ההוראות הרגולטוריות האמורות בסעיפים (א) ו-(ב) לעיל, עשוי להביא לצמצום בהיקף המכירות של מוצרים פנסיוניים.

(ג) מבנה עמלות ביטוחי ריסק חדשים

בחודש פברואר 2019 קיבלה החברה היתר מהממונה לשיווק מוצרי ביטוח ריסק חדשים ובשלב זה, לחברה אין אישור לשווק ביטוח ריסק כחלק מפוליסת ביטוח המנהלים. במסגרת ההיתר קבע הממונה הוראה חדשה לפיה התבקשה החברה לשנות את מבנה עמלות הסוכנים בגין שיווק פוליסות ביטוח חיים, וליישם מנגנון של החזר עמלות במקרה של ביטול הפוליסה. לפרטים נוספים, לרבות הערכת החברה בדבר השלכות צפויות של האמור לעיל, ראה סעיף 6.3.6 לחלק ב' לדוח זה.

המידע הכלול בסעיף 32.2 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

32.3. תיאור מבנה העמלות ושיעורי העמלות הממוצעים לפי תחומי הפעילות**32.3.1. תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך****(א) סוכנים**

הקבוצה משלמת לסוכנים עמלות בשיעורים משתנים בגין שיווק המוצרים ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת ובהתאם להסכמים פרטניים שנחתמים עם הסוכנים.

יצוין כי בעקבות כניסתו לתוקף של חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 20), התשע"ז-2017 ("תיקון 20"), באפריל 2017, שעניינו איסור על קיומה של זיקה בין גובה דמי הניהול שייגבו מעמית מצטרף לקופת גמל ובין גובה עמלת ההפצה המשולמת לסוכן הביטוח, הותאמו ההסכמים הפרטניים של החברה.

(1) מבנה העמלות בביטוח חיים

- עמלות שוטפות - העמלות המשתלמות לסוכנים הינן "עמלות שטוחות", דהיינו עמלה המשתלמת בשיעור דומה במשך מספר שנים ולאחר מכן, ברוב ההסכמים, תשלום עמלות בשיעור הנמוך, בדרך כלל, משיעור העמלה השטוחה (ברוב תכניות הביטוח המשוקות על-ידי הקבוצה "העמלה השטוחה" משתלמת במשך 15 שנה). יצוין כי, ביחס לחלק ממוצרי ביטוח חיים, העמלה משתלמת בשיעור קבוע לאורך כל תקופת הביטוח, וכן קיימת אפשרות לתשלום העמלה בשיעורים משתנים לאורך תקופת הביטוח. בנוסף, במוצרים מסוימים משתלמת עמלה בשיעור קבוע מצבירה לאורך כל תקופת הביטוח.

יצוין כי בעקבות כניסתו לתוקף של תיקון 20 הנדון לעיל, בגין חלק מהתכניות ששווקו טרם ה-1 באפריל 2017, ממשיכה להשתלם עמלה מדמי הניהול מצבירה ומדמי הניהול מפרמיה, בנוסף למנגנון העמלות המתואר.

- עמלות בגין מכירות - בדרך כלל עמלה חד פעמית אשר נגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות שנקבע לו ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק. בחלק

מפוליסות ביטוח החיים העמלה מחושבת כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר, לרבות הסדרים המתייחסים לביטולי פוליסות. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

- במוצרי ביטוח מסוימים - משתלמות עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חיסכון מקופות ו/או תוכניות ביטוח שאינן של החברה ו/או היקף הפקדות חד-פעמיות.

(2) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הפנסיה

- עמלות שוטפות - העמלות משתלמות מדמי גמולים והינם בשיעור מדמי הגמולים הנגבים בפועל ובמקרים מסוימים הינה בשיעור קבוע מהצבירה.
- יצוין כי בעקבות כניסתו לתוקף של תיקון 20 הנדון לעיל בגין תכניות מסוימות ששווקו טרם ה-1 באפריל 2017, משתלמת עמלה מדמי הניהול מצבירה ועמלה מדמי גמולים תוך התחשבות ברווחיות המוצר.
- עמלת שימור תיק - בשנת הדוח שולמה לסוכנים מסוימים עמלה בסכומים שאינם מהותיים, שהותנתה בעמידה ביעדי שימור תיק וביעדי היקף מכירות.
- עמלות בגין מכירות - הקבוצה משלמת עמלה הנגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידה ביעד המכירות. העמלות נקבעו כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר וכפוף לביטולים כמתואר לעיל ביחס לעמלות ביטוח חיים. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(3) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הגמל

- עמלות היקף - עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חיסכון מקופות שאינן של החברה. בנוסף עבור מכירות שוטפות של קרן ההשתלמות וקופת גמל להשקעה, החברה משלמת עמלה הנגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידה ביעד המכירות וכפוף לביטולים.
- בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.
- עמלות שוטפות - משולמות לסוכני ביטוח בגין שיווק קופות הגמל כשיעור מהצבירה.
- בקשר עם האמור לעיל, יצוין כי בעקבות כניסתו לתוקף של תיקון 20 הנדון לעיל, בגין תכניות ששווקו טרם ה-1 באפריל 2017, משתלמת עמלה מדמי הניהול מצבירה תוך התחשבות ברווחיות המוצר.

(ב) משווקים פנסיונים

החברה מתגמלת את המשווקים הפנסיונים בענפי החיסכון ארוך הטווח, ביטוח חיים ובראות על עמידה ביעדי מכירות שמשנתנים מעת לעת וכן בגין צירוף עמיתים חדשים. סכום העמלה למשווק מורכב משיעור עמידת המשווק ביעדים שנקבעו, כשהוא מוכפל בעמלת יעד שקלית שנקבעה לו וכן מסכום המתקבל בגין צירוף עמיתים.

(ג) יועצים פנסיונים

התאגידים הבנקאיים זכאים לעמלת הפצה בהתאם לתקנות ההפצה ועל פי ההסכמים שנחתמו עימם.

(ד) שיעור עמלות ממוצעות

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום⁸³:

2016	2017	2018	
ביטוח חיים			
6.6	6.6	6.7	שיעור מפרמיה
33.5	32.2	37.1	בשנה הראשונה - שיעור מפרמיה משוננת
פנסיה			
1.9	1.4	1.0	שיעור מדמי גמולים ⁽¹⁾
גמל			
0.2	0.2	0.2	שיעור מנכסים מנוהלים ממוצעים

(1) מגמת הירידה בשיעור העמלה מדמי הגמולים בפנסיה הינה תוצאה של הגברת התחרות והמשך השחיקה בשיעור דמי הניהול בפנסיה.

32.3.2 תחום ביטוח בריאות

(א) **ביטוחי פרט** - הקבוצה משלמת לסוכני הביטוח עמלות בשיעורים משתנים בגין שיווק המוצרים ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת.

מבנה העמלות מורכב בדרך כלל מאחד או יותר מהבאים:

(1) עמלות שוטפות - העמלות המשתלמות הינן "עמלות שטוחות", וכן קיימת אפשרות לתשלום עמלה בשיעורים משתנים לאורך תקופת הביטוח, בהתאם להסכמים הפרטניים עם הסוכנים.

(2) עמלות בגין מכירות - חלק מההסכמים עם הסוכנים כוללים עמלה חד פעמית הנגזרת מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק שנקבע לו.

(3) בנוסף מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(ב) **ביטוחים קבוצתיים** - העמלות משולמות בשיעור מוסכם מהפרמיה.

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

2016	2017	2018	
26.3	27.1	27.2	שיעור מפרמיה

העלייה הקלה בשיעור העמלות הממוצע בשנת 2017 לעומת שנת 2016 הושפעה מגידול בעמלה בגין מכירות חדשות, לפירוט ראה סעיף 2.7 בדוח הדירקטוריון.

32.3.3 תחום ביטוח כללי

העמלה המשולמת לסוכנים בתחום ביטוח כללי מחושבת כשיעור מוסכם מהפרמיות כאשר שיעור העמלה משתנה בהתאם לענף הספציפי. להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

⁸³ כולל עמלות סוכנים, משווקים פנסיונים ויועצים פנסיונים.

2016	2017	2018	
4.7	*5.1	4.7	ענף ביטוח רכב חובה*
14.4	16.3	14.2	ענף ביטוח רכב רכוש
15.8	15.9	16.4	ענפי רכוש (ללא רכב)
13.6	13.9	14.7	ענפי חבויות
12.5	13.6	12.8	סה"כ

* הוצג מחדש

שיעור העמלות הנמוך בענפי רכב רכוש ורכב חובה בשנים 2018 ו-2016 הושפע משינוי תמהיל המבוטחים ובפרט מזכייתה של מגדל ביטוח במרכז לביטוח עובדי המדינה בשנים אלו.

32.3.4. העמדת הלוואות לסוכנים

לעיתים מעמידה הקבוצה הלוואות לסוכניה, בביטחון תזרימי עמלות עתידיים או בביטחונות אחרים. ההלוואות ניתנות בתנאים מסחריים במסגרת הכללים שנקבעו על-ידי הממונה. לפירוט ראה באור 9 לדוחות הכספיים.

33. ספקים ונותני שירותים

33.1. כללי

הקבוצה רוכשת מוצרים ושירותים ממספר רב של ספקים ונותני שירותים⁸⁴. בחירתם של אלה נעשית בהתאם לאיכות וטיב השירות המוצע על ידם, זמינותם, תחומי מומחיותם, התנאים המסחריים שהם מציעים וכו'. בדרך כלל התקשרויות אלו הינן לתקופה בלתי קצובה ואינן כוללות הסדר בלעדיות (יוער כי באופן עקרוני נמנעת הקבוצה, ככל שמתאפשר, מקיומה של "תלות בספק"⁸⁵ אחד, ופועלת ליצירת גיוון בקרב ספקיה).

33.2. ספקי מחשב ותוכנה

הקבוצה קשורה בהסכמים שונים עם ספקי ציוד חומרה, תוכנה ופתרונות מחשוב אחרים, המספקים לה פתרונות טכנולוגיים מגוונים בנושאים של ציוד מחשוב, לרבות שרתים וציוד קצה, תקשורת, מערכות הפעלה ווירטואליזציה, מערכי אחסון וניהול מידע, תוכנות לסוגיהן, בסיסי נתונים, כלי ניטור ובקרה, אבטחת מידע ושירותים מקצועיים אחרים, לרבות שירותי מומחה. חלק מספקים אלה הינם חברות המתמחות במתן שירותים ייעודיים, שלעתים, בעת אירועים משבריים (לרבות בתחום הטכנולוגי), החברה עשויה להידרש לשיתוף פעולה שלהם. התשלומים השוטפים לכל אחד מספקים אלה אינם מהותיים. הספקים הנמנים על קטגוריה זו, ואשר לחברה קיימת תלות בהם, הינם: היטאצ'י דטה סיסטמס ישראל בע"מ, Microsoft Ltd., Oracle Ltd., אס.פי.אל. תוכנה בע"מ, IBM Ltd., חילן טק בע"מ, SAP SE, א.מ.ת. מיחשוב בע"מ וקבוצת Neoxam Portfolio Management.

⁸⁴ מובהר בזאת, כי בספקים ונותני שירותים הקבוצה איננה כוללת את המשווקים/יועצים הכלולים בערוץ ההפצה והשיווק כמתואר בסעיף 32 לעיל, וכן איננה כוללת את מבטחי המשנה, המתוארים בסעיף 30 לעיל.

⁸⁵ כהגדרת מונח זה בחוזר הממונה לעניין עדכון הוראות בדוח התקופתי של חברות ביטוח.

34. רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב

34.1. להלן טבלה המרכזת את נכסי המקרקעין המהותיים בבעלות החברה או הנשכרים על-ידה והכלולים ברכוש הקבוע:

מיקום	שטח במ"ר	שימוש עיקרי	בבעלות/שכירות
פתח תקוה	62,312	בנייני המשרדים העיקריים של הקבוצה לרבות מרבית פעילות סוכנויות הביטוח המוחזקות על-ידי הקבוצה ("סוכנויות הקבוצה")	בעלות
	5,321	בעיקר משרדים המשמשים את סוכנויות הקבוצה	שכירות
	2,839	שטח שבנייתו טרם הושלמה / טרם אוכלס	בעלות
ראשון לציון	1,004	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות
	3,011	מרכז שירות לקוחות ותפעול	שכירות
תל-אביב	3,843	בנייני המשרדים של קבוצת שוקי הון	חכירה ארוכת טווח
	565	בנייני המשרדים של חברות המוחזקות על ידי מגדל בריאות	שכירות
ירושלים	1,357	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות
	2,395	בנייני סניף הקבוצה בירושלים	חכירה ארוכת טווח
נתניה	1,533	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות
	2,527	בנייני סניף הקבוצה בחיפה	בעלות
חיפה	1,874	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות

יצוין כי ישנם אתרים נוספים בהם הקבוצה שוכרת מבנים לצורך פעילותה ולצורך פעילות הסוכנויות המוחזקות על ידה, בהיקף לא מהותי.

מרכז המחשבים העיקרי המשמש את הגופים המוסדיים בקבוצה מצוי בפתח תקוה. בהתאם להוראות הממונה בעניין ניהול המשכיות עסקית, למרכז המחשבים שני אתרים מרוחקים נוספים הכוללים אתר גיבוי ועותק נוסף (שלישי) של המידע.

לפירוט בדבר העלות המופחתת של קרקע ובנייני משרדים ושיפורים במושכר ופרטים נוספים בדבר הרכוש הקבוע של הקבוצה ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

34.2. מידע על השקעות החברה במערכת המחשב

מערכות המחשוב והמידע של הקבוצה חיוניות לניהול עסקיה בכלל ולהתמודדות עם התחרות והרגולציה בפרט. בבעלות החברה מגוון רחב של ציוד מחשוב הכולל שרתים, מערכות אחסון וגיבוי, ציוד תקשורת, עמדות קצה וציוד היקפי אחר, וכן מגוון רחב של זכויות בעלות או שימוש בתוכנות שונות לרבות תוכנות בפיתוח עצמי.

לקבוצה גוף ייעודי, מגדל טכנולוגיות, המשמש כיחידה פנימית לתחום מערכות מידע טכנולוגיות, המספקת את מרבית שירותי המחשוב ליחידות השונות בקבוצה, והיא אשר מפעילה, במידת הצורך, ספקים וחברות תוכנה שונות, לצורך מתן שירותי המחשוב המוענקים לקבוצה. לכן האדם המועסק ביחידה זו, ראה סעיף 31 לעיל.

לקבוצה מערכות מידע הכוללות חומרה, תוכנות וציוד נוסף שעלותן המופחתת ליום 31 בדצמבר 2018 הינה כ-290 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-268 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

בשנת 2018, השקעות הקבוצה במחשבים ובפיתוח מערכות מידע הסתכמו בסך של כ-154 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-133 מיליון ש"ח בשנת 2017. ראה באורים 4 ו-6 לדוחות הכספיים.

ההשקעות במערכות המחשב מיועדות הן לתמיכה ביעדים האסטרטגיים העסקיים של הקבוצה והן לעמידה בדרישות רגולציה משתנות.

בתקופת הדוח השקעות הקבוצה במערכות המחשב התמקדו בעיקר בתחומים הבאים: פיתוח מערכות שירות ומכירה לערוצי ההפצה ובכלל זה קווי עסקים דיגיטליים, שיפור יכולות מערך השירות ללקוחות הקבוצה לרבות באמצעות מערכות CRM וניהול מוקדי שירות, יישום חוזרי רגולציה שונים, חיזוק יכולות המכירה של זרועות ההפצה הישירות, השבחת מערכות ביטוח כללי, תמיכה בפיתוח מוצרי ביטוח חיים וביטוח בריאות, חיזוק יכולות ההגנה על מידע החברה, לרבות מפני איומי סייבר, ושיפור מתמשך של זמינות ויציבות מערכות הייצור.

35. עונתיות

35.1. חיסכון ארוך טווח

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים וביטוח בריאות וההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה וקופות הגמל אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, ניכר בחודש דצמבר גידול מסוים בהפקדות של פרמיות/דמי גמולים לתכניות פנסיוניות, ביחס לשאר חודשי השנה, במטרה למצות את הטבות המס הגלומות בהפקדה לחסכון פנסיוני.

יצוין בהקשר לכך, כי ברבעונים השלישי והרביעי של שנת 2016 וכן בשנת 2017 חלה עליה בהפקדות בעקבות כניסתו לתוקף של תיקון מס' 16 לחוק קופות הגמל, בו נקבע, בין היתר, כי יוגדלו ההפרשות לתגמולים של כל השכירים במשק (הן תגמולי העובד והן תגמולי המעביד).

להלן התפלגות הפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח חיים⁸⁶ לפי רבעונים בשנים 2016, 2017 ו-2018 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2016		2017		2018		
באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	
23.4	1,832	24.4	2,174	24.2	2,295	רבעון 1
23.3	1,822	23.8	2,126	24.2	2,300	רבעון 2
25.3	1,984	25.3	2,255	24.8	2,349	רבעון 3
28.0	2,197	26.5	2,361	26.8	2,544	רבעון 4
100.0	7,835	100.0	8,916	100.0	9,488	סה"כ לשנה

להלן התפלגות דמי הגמולים בפנסיה בשנים 2016, 2017 ו-2018 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2016		2017		2018		
באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	
23.5	1,480	24.0	1,660	24.2	1,750	רבעון 1
24.0	1,508	24.5	1,694	24.7	1,788	רבעון 2
25.8	1,621	25.4	1,760	25.1	1,819	רבעון 3
26.7	1,680	26.1	1,808	26.0	1,878	רבעון 4
100.0	6,289	100.0	6,922	100.0	7,235	סה"כ לשנה

להלן התפלגות דמי הגמולים בגמל בשנים 2016, 2017 ו-2018 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2015		2016		2017		
באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	
22.1	385	21.6	412	22.1	425	רבעון 1
21.9	382	24.7	471	22.4	431	רבעון 2
22.0	384	22.9	437	23.0	442	רבעון 3
34.0	592	30.9	589	32.5	624	רבעון 4
100.0	1,743	100.0	1,909	100.0	1,923	סה"כ לשנה

35.2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי רכבים של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם, בדרך כלל בינואר, וכן

⁸⁶ לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה שהסתכמו בכ-594 מיליון ש"ח בשנת 2018 לעומת כ-451 מיליון ש"ח בשנת 2017 וכ-447 מיליון ש"ח בשנת 2016.

מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח לתקופה לפני מס מנוטרלת באמצעות העתודה לסיכונים שטרם חלפו.

במרכיבי ההוצאות האחרים כגון תביעות ובמרכיבי ההכנסות האחרים כגון הכנסות מהשקעות לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות בענפי הרכוש, לרוב ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח.

בשנת 2018 אירעו נזקי חורף אשר ברבעון הראשון הוערכו בכ-7 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובשייר, ברבעון השני הוערכו בכ-12 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובכ-3 מיליון ש"ח במונחי שייר, וברבעון הרביעי בסך של כ-13 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובכ-8 מיליון ש"ח במונחי שייר. בשנת 2017 לא אירעו נזקי חורף בהיקף משמעותי, ואילו בשנת 2016 אירעו נזקי חורף ברבעונים הראשון והרביעי אשר הוערכו בסכום כולל של כ-6 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובכ-4 מיליון ש"ח במונחי שייר (עיקר הנזקים אירעו ברבעון הרביעי של השנה).

להלן התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח כללי לפי רבעונים בשנים 2016, 2017 ו-2018 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2016		2017		2018		
מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	
721	29.5	692	31.4	927	38.6	רבעון 1
613	25.1	560	25.5	529	22.0	רבעון 2
488	20.0	494	22.5	465	19.4	רבעון 3
619	25.4	456	20.6	481	20.0	רבעון 4
2,441	100.0	2,202	100.0	2,402	100.0	סה"כ לשנה

העלייה במשקל הפרמיות ברבעון הראשון של שנת 2018 יחסית לשנים 2016-2017 הושפעה בעיקרה מזכיית מגדל ביטוח במרכז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2018. זאת, לעומת המשקל הגבוה של הפרמיות ברבעון הרביעי של שנת 2016 אשר הושפע בעיקרו מזכיית מגדל ביטוח במרכז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2017, אשר נכנס לתוקף בסוף שנת 2016.

35.3. שירותים פיננסים

להערכת החברה תחום הפיננסים בכללותו אינו מתאפיין בעונתיות.

36. נכסים לא מוחשיים

36.1. כללי

הקבוצה משתמשת לצורך פעילותה בשמות החברות ובלוגו שלהן אשר חלקם נרשמו כסימן מסחרי כגון: "מגדל אחזקות" "מגדל ביטוח", "מגדל מקפת" ועוד.

36.2. מאגרי מידע

לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרי מידע רשומים שונים, אשר במסגרתם נשמרים הנתונים הנמסרים על-ידי לקוחות הקבוצה. המידע הצבור במאגרים אודות לקוחות, כולל מידע שנמסר על ידם בעת רכישת מוצר ממוצרי הקבוצה וכן מידע נוסף שנמסר לקבוצה, או אשר הקבוצה מאתרת אותו, בקשר עם השירותים הניתנים על ידה (כגון מידע עקב טיפול בתביעות ביטוח וכו'). כמו כן, לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרים רשומים אודות סוכני הקבוצה, ספקים, עובדים וכו', פרטים אשר שמירתם במאגר ממוחשב ורישומם מחויבים על פי הוראות הדין. מאגרי המידע משמשים את הקבוצה בתפעול השוטף של עסקיה.

36.3. מוניטין ועודפי עלות

בחברה נרשמו מוניטין ועודפי עלות בעיקר ברכישת סוכנויות ביטוח, תיקי ביטוח, חברות ניהול של קרנות פנסיה, קרן השתלמות ופעילויות שירותים פיננסים.

בשנת 2018 נרשמה הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לפעילות הגמל בסך כ-23 מיליון ש"ח, לעומת כ-6 מיליון ש"ח בשנת 2017 וכ-21 מיליון ש"ח בשנת 2016.
לפירוט נוסף, ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

37. דיון בגורמי סיכון

37.1. טבלת גורמי הסיכון לגבי הפעילות הביטוחית והחיסכון ארוך הטווח

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות הקבוצה			
סיכונים	גורמי סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית
סיכונים מקרו	מצב המשק והתעסוקה		✓
	סיכוני שוק	✓	
	- סיכון ריבית	✓	
	- סיכוני שוק (מכשירים הונניים / נכסים ריאליים)	✓	
	- סיכונים הקשורים במדד המחרים לצרכי		✓
סיכונים ענפיים	- סיכון מטבע		✓
	סיכוני אשראי	✓	
	סיכוני הביטוח		
	- אריכות חיים לרבות שיעור מיומש גמלא	✓	
	- תחלואה	✓	
	- סיכון רעידת אדמה		✓
	- יתר סיכוני הביטוח		✓
	רמת שימור תיק	✓	
	ביטוח משנה (צד נגדי)		✓
	תחרות ומתחרים	✓	
	טעמי הציבור		✓
	שינויי רגולציה	✓	
	תקדימים משפטיים (תביעות ייצוגיות וסמכויות ממונה)	✓	
	תמהיל העסקים	✓	
סיכונים לקבוצה	סיכוני נזילות		✓
	הליכים משפטיים לרבות סמכויות ממונה	✓	
	מוניטין	✓	
	סיכונים תפעוליים	✓	
	- תלות במערכות מידע	✓	
	- אבטחת מידע וסייבר	✓	
	- סיכונים תפעוליים אחרים		✓
	סיכוני ציות		✓

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון על הקבוצה הינה על סמך הערכת הנהלת הקבוצה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך דוח זה. ייתכן כי בפועל מידת ההשפעה תהיה שונה, לאור שינויים שיחולו במאפייני פעילות הקבוצה או בתנאי השוק ו/או בהתנהלות הגופים הרגולטוריים המפקחים על פעילות הקבוצה.

החברה מנהלת את תחומי הפעילות שלה, תוך שימוש במתודות של ניהול סיכונים. הקבוצה שמה דגש בפעילותה על ניהול הסיכונים אליהם היא חשופה, וזאת במטרה לזהות ולהעריך את השפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלה על הקבוצה, תוך התייחסות למתאם בין הסיכונים. כמו כן דירקטוריון החברה אישר תאבון סיכון וסיבולת סיכון לסיכונים השונים. לתיאור גורמי הסיכון העיקריים בפעילות הביטוח של הקבוצה וניהולם - ראה באור 37.ב.3 לדוחות הכספיים.

37.2. גורמי הסיכון העיקריים בפעילות השירותים הפיננסים

תחום השירותים הפיננסים פועל במספר ענפים שונים בשוק ההון, שחלקם מתאפיין בתנודתיות גבוהה, בין היתר בשל השפעות אירועים פוליטיים וכלכליים בארץ ובעולם. הסיכונים השונים אליהם חשוף תחום השירותים הפיננסים קשורים בין השאר לפעילויות המסחר בחשבונות שמנוהלים עבור הקבוצה, לנכסים המנוהלים עבור לקוחות שונים (קרנות נאמנות וניהול תיקים), לסיכונים משפטיים ולסיכונים נוספים הקשורים לחשיפות התפעוליות בפעילות.

יצוין, כי לאחר השלמת המיזוג בין מגדל שירותי בורסה עם ולתוך אי. בי. אי שירותי בורסה ביום 28 באוקטובר 2015 כמפורט בסעיף 16.2.3 לעיל, נותרה לחברה חשיפה לסיכונים הנובעים מתביעות משפטיות, ככל ויוגשו כנגד אי.בי.אי, בגין פעילות העבר של מגדל שירותי בורסה (פעילות ברוקראז וקסטודי) בעילות שמועדן לפני מועד המיזוג, אשר בגין נתנה מגדל שוקי הון התחייבות לשיפוי כלפי החברה הממוזגת, בהתאם ובכפוף להוראות הסכם המיזוג.

לתיאור החשיפה לסיכוני שוק ולדרכי ניהולם, ראה סעיף 5 לדוח הדירקטוריון.

עיקרי הסיכונים בפעילות השירותים הפיננסים הם:

37.2.1. סיכוני מקרו

סיכוני שוק - אירועים פוליטיים וכלכליים בארץ ובעולם משפיעים על היקף הפעילות בשוק ההון וכתוצאה מכך גם על פעילות תחום השירותים הפיננסים, נכסיו ותוצאותיו העסקיות.

חברות בתחום השירותים הפיננסיים מבצעות עסקאות בנכסים סחירים עבור עצמן בחשבונות נוסטרו. עסקאות אלו חושפות את תחום השירותים הפיננסיים לסיכונים הנובעים מתנודות המסחר של האפיקים השונים בשוק ההון (שערי מניות, אג"חים, שערי המטבעות, שיעורי ריבית, וכדומה) לרבות בשל שינוי בשערי הריבית ומטבע חוץ, אירועים פוליטיים, ביטחוניים וכלכליים.

37.2.2. סיכונים ענפיים

(א) **ירידה בשווי הנכסים המנוהלים ובהיקפי פעילות -** תוצאותיו של תחום השירותים הפיננסיים מושפעות במישרין מהשווי הכולל של הנכסים שבניהול תחום השירותים הפיננסיים. ירידה בהיקף הנכסים המנוהלים עלולה להשפיע באופן מהותי על רווחיות תחום השירותים הפיננסיים.

(ב) **רגולציה -** תחום השירותים הפיננסיים כפוף לרגולציה רחבה ביותר, המשתנה ומתעדכנת לעיתים תכופות. לשינויים רגולטוריים נוספים ו/או החמרה בדרישות רגולטוריות קיימות ו/או אי-עמידה של חברות תחום השירותים הפיננסיים בדרישות רגולטוריות עלולה להיות השפעה מהותית על עסקי תחום השירותים הפיננסיים ו/או על תוצאותיו וכן להנחיות רגולטוריות מסוימות ישנן השלכות כספיות.

37.2.3. סיכונים מיוחדים לתחום השירותים הפיננסים

(א) **סיכונים משפטיים -** תחום השירותים הפיננסים חשוף לתביעות שעלולות להיות מוגשות על ידי לקוחות, ספקים או צדדים שלישיים בטענות של אי קיום, לכאורה, של הוראות הדין ו/או הסכמים ו/או רשלנות מקצועית, לרבות חשיפה לתביעות ייצוגיות, וכן חשוף לקנסות ואמצעי אכיפה מנהליים שעלולים להיות מוטלים ע"י רשויות הפיקוח במקרה של הפרת הוראות הדין.

(ב) **סיכון נזילות -** חברות המנהלות נכסים או משקיעות בנכסים בשוק ההון, עשויות להחזיק נכס שקיימת בעיית נזילות בגינו או בעיה בעמידה בתשלום חוב מצד המנפיק.

(ג) **סיכונים תפעוליים -** תחום השירותים הפיננסים חשוף לסיכונים הקשורים לתפעול פעילותו ולאופן תפקוד מערכים שונים שבאחריותו, הן מיחשביים והן

אנושיים. כמו כן חשוף התחום לרשלנות ולמעילות מצד עובדיו, ולהונאות מצד לקוחות. תקלות במערכות מסחר ו/או בקווי תקשורת לצד טעויות אנוש מצד הסוחרים, עלולים לגרום למצב של אי-ביצוע או ביצוע שגוי של עסקאות, ולחשיפה של התחום לתנודות המסחר בנכסים נשוא הוראות הלקוחות לתביעות בהיקפים מהותיים. התחום עשוי להיות חשוף לאירועי אבטחת מידע, בהם צד שלישי ינסה לפרוץ למערכות המחשב על מנת לבצע פעילות לא מורשה או להיחשף למידע שאינו מורשה אליו.

(ד) **פגיעה במוניטין** - מוניטין תחום השירותים הפיננסיים ושמו הטוב מהווים גורם חשוב בהתקשרות עם לקוחות חדשים ושמירה על לקוחות קיימים. לפגיעה בשם הטוב עלולה להיות פגיעה על עסקי תחום השירותים הפיננסיים.

37.2.4 טבלת גורמי הסיכון לגבי תחום השירותים הפיננסיים

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות השירותים הפיננסיים			
השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון
		V	סיכוי שוק ההון
		V	ירידה בשווי הנכסים המנוהלים ובהיקפי פעילות
		V	רגולציה
סיכונים מיוחדים לתחום			
	V		סיכונים משפטיים
		V	סיכונים תפעוליים
	V		סיכון מזילות
V			טעויות ביצוע
	V		פגיעה במוניטין

37.3. פעילות החברות מגדל בריאות ומגדל ניהול אינה מהותית ועל כן להערכת החברה הסיכון בגיבן אינו מהותי.

38. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

38.1 הסכם קיבוצי

לתיאור ההסכם הקיבוצי שבין מגדל ביטוח ומגדל מקפת ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, שהוכרה כארגון היציג בקרב עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת - ראה סעיף 31.4.1 לעיל.

חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי⁸⁷

⁸⁷ חלק זה והתיאור והנתונים המובאים בחלק זה מובאים בהתאם לחוזר לצירוף שאלון ממשל תאגידי בהתאם להנחיה רשות ניירות ערך לפי סעיף 36א(ב) לחוק ניירות ערך, ראה חלק פרטים נוספים על התאגיד שאלון ממשל תאגידי.

39. דירקטורים חיצוניים

נכון למועד הדוח, במגדל אחזקות מכהנים 2 דירקטורים חיצוניים, ובמגדל ביטוח מכהנים 3 דירקטורים חיצוניים.

ביום 11 במרס 2019 הודיע מר אברהם ביגר לחברה ולמגדל ביטוח על התפטרותו, לאור מינויו על ידי האסיפה הכללית של חברת פז חברת נפט בע"מ כדירקטור בפז חברת נפט בע"מ (ראה דוח מידי מיום 12 במרס 2019 מספר אסמכתא 2019-01-021061). מר אברהם ביגר היה דירקטור חיצוני בחברה ובמגדל ביטוח וכן חבר ועדת ביקורת, הועדה לבחינת הדוחות הכספיים וועדת תגמול במגדל אחזקות, וחבר ועדת בקורת, הועדה לבחינת הדוחות הכספיים, ועדת תגמול גופים מוסדיים קבוצתית וועדת סולבנסי וניהול סיכונים במגדל ביטוח.

ביום 24 במרס 2019 מונה מר מישאל וקנין לדירקטוריון מגדל ביטוח כדירקטור חיצוני, לאחר הודעת הממונה כי אינו מתנגד למינוי האמור. לפירוט ראה דוח מידי של החברה מיום 24 במרס 2019 מספר אסמכתא 2019-01-025636.

מיום פרישתו של מר אברהם ביגר ועד למינויו של מר מישאל וקנין ("התקופה שבין המינויים"), דירקטוריון מגדל ביטוח מנה 2 דירקטורים חיצוניים בלבד, בעוד שהדרישה הרגולטורית הינה לכהונה של שליש מחברי הדירקטוריון כדירקטורים חיצוניים (בהינתן שמספר הדירקטורים המכהנים במגדל ביטוח הינו 8 דירקטורים, מחייבת הדרישה 3 דירקטורים חיצוניים).

פרישת מר ביגר לא פגעה בהרכב החוקי והמניין החוקי של ועדות הביקורת של החברה ושל מגדל ביטוח וכן לא בוועדות הנוספות בהן כיהן כאמור לעיל, למעט בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של החברה ושל מגדל ביטוח.

לאור ההרכב החסר בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של מגדל אחזקות ולאור העובדה שבתקופה שבין המינויים נדרשו דיונים של ועדה זו במגדל אחזקות, ועדת הביקורת של החברה, אשר בהתאם להוראות הדין יכולה בתנאים שנקבעו בתקנות לשמש כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, מילאה תפקיד זה ביחס לדוח התקופתי.

במגדל ביטוח אין חובה רגולטורית לקיים ועדה לבחינת דוחות כספיים. ועדת הביקורת של המבטח מחויבת לדון בחוות דעתו של רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים של מבטח וכן נאותות הדוחות הכספיים של המבטח, ובכלל זה המדיניות החשבונאית, שלימות הגילוי וסקירת הבקורות הפנימיות של המבטח. בהתאם, לאחר פרישתו של מר אברהם ביגר, הדיון בכל הקשור לדוח התקופתי הובא לוועדת הביקורת של מגדל ביטוח.

לפרטים אודות הדירקטורים החיצוניים בחברה ראה תקנה 26 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

40. אירועים הקשורים בממשל תאגידי בשנת הדוח

ביום 7 בנובמבר 2018 החליט דירקטוריון החברה על הקמת ועדת דירקטוריון שתפקידה לגבש המלצות בפני הדירקטוריון בעניינה של מגדל ביטוח. ביום 16 בדצמבר 2018 החליט דירקטוריון החברה על הפסקת פעילות ועדה זו, חרף חוות דעת משפטית שקיבל לפיה אין מניעה בדין להקמתה ולפועלה כוועדה מייעצת לדירקטוריון החברה, וזאת נוכח פניות הממונה של שוק ההון ביטוח וחסכון לחברי דירקטוריון מגדל ביטוח בנושא, הכל כמפורט בדיווח החברה בנושא (לפירוט ראה דוח מידי של החברה מיום 17 בדצמבר 2018 מספר אסמכתא: 2018-01-123237).

ביום 13 בדצמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה על דרך של המרצת פתיחה כנגד החברה, מגדל ביטוח ושלושת הדירקטורים שמונו להיות חברי הועדה, בקשר עם הקמתה. החברה חלקה על כל טענות התובע. התביעה נדחתה בהסכמה ביום 24 בינואר 2019 שכן התייתרה נוכח החלטת דירקטוריון החברה על ביטול הוועדה (לפירוט ראה דוח מידי של החברה מיום 27 בינואר 2019 מספר אסמכתא: 2019-01-009750).

ביום 24 בדצמבר 2018 הודיע פרופ' עודד שריג, על התפטרותו מתפקידו כיושב ראש דירקטוריון מגדל ביטוח. מכתב התפטרותו של מר שריג כלל שורת טענות בדבר פגמים לכאורה שנפלו בממשל התאגידי

של החברה, ואלו פורטו בדיווח החברה בנושא (לפירוט ראה דוח מידי של החברה מיום 24 בדצמבר 2018 מספר אסמכתא: 2018-01-125889).

על רקע טענותיו של מר שריג, קיימה ועדת הביקורת של מגדל ביטוח, אשר הסתייעה ביועץ חיצוני בלתי תלוי בעל התמחות בממשל תאגידי, דיונים ממושכים בטענותיו של מר שריג. הועדה קיבלה סקירה משפטית ביחס לסוגיות שעלו בפניה ושמעה את עמדתם של שורה ארוכה של בעלי תפקיד בחברה, לרבות מר שריג עצמו, בקשר לנושאים האמורים. בתום דיוניה, הגישה הוועדה ליושב ראש דירקטוריון מגדל ביטוח ביום 10 במרס 2019 דוח על מסקנותיה ובו התייחסה למספר ליקויים שנמצאו על ידה כטעונים שיפור. כן ציינה הוועדה כי התמונה הכללית שעלתה בפניה שונה בתכלית מזו המצטיירת ממכתבו של מר שריג וכי הוועדה לא מצאה ליקויים - לא בהיקף ולא בעצמה - שתוצאתם היא העדר היכולת להבטיח את כספי המבוטחים והחוסכים, כעולה ממכתבו של מר שריג. לצד מסקנותיה, המליצה הוועדה בפני יושב ראש דירקטוריון מגדל ביטוח לעדכן כללים ונהלים במספר נושאי ממשל תאגידי, שתכליתם חיזוק השמירה על הפרדת הסמכויות בחברה, הממשקים בין הגורמים השונים בחברה והמעקב הנדרש משומרי הסף בחברה.

בכוונת דירקטוריון מגדל ביטוח לדון במסקנות הוועדה והמלצותיה בשבועות הקרובים, בד בבד עם גיבוש נהלי העבודה המתחייבים עם כניסתו הצפויה לתוקף של חוזר דירקטוריון גוף מוסדי שפורסם על ידי הממונה (ראה סעיף 26.3.2 לעיל). במסגרת עבודתה של הוועדה לא התגלו ממצאים המלמדים על ליקויים הקשורים לבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של החברה.

41. גילוי בדבר מבקר הפנים⁸⁸

המבקר הפנימי הראשי בחברה נכון למועד פרסום דוח זה, הינו מר תמיר סולומון ותחילת כהונתו ביום 25 בינואר 2019. הוא משמש אף כמבקר הפנים של מגדל ביטוח.

בתקופה מיום 1 בינואר 2018 ועד ליום 24 בינואר 2019 כיהנה הגב' מיכל לשם כמבקרת הפנים של החברה. גב' מיכל לשם, הודיעה ביום 13 בדצמבר 2018 על רצונה לסיים את כהונתה כמבקרת ראשית של קבוצת מגדל, לאחר כ-20 שנות עבודה בקבוצת מגדל, ולפנות לאתגרים חדשים. למיטב ידיעת התאגיד, מבקרת הפנים איננה מחזיקה בניירות ערך של התאגיד, למעט החזקת כתבי אופציות ומניות שנכללו בתכניות התגמול לנושאי המשרה בחברה כאמור בבאור 33 בדוחות הכספיים, אשר אין בהן כדי להשפיע על טיב עבודתה של מבקרת הפנים⁸⁹.

תכנית העבודה השנתית של מגדל אחזקות ומגדל ביטוח בכל הקשור לעבודות הביקורת הפנימית, מוגשת על-ידי המבקר הפנימי ומאושרת על-ידי ועדת הביקורת של החברה ושל מגדל ביטוח.

תכנית העבודה לשנת 2018, נגזרת מתכנית עבודה רב שנתית לשנים 2018-2021.

בשנת 2017 ערכה הביקורת הפנימית סקר סיכונים שהיווה בסיס להכנת תכנית עבודת הביקורת ל-4 השנים הבאות, כמו גם תוצאות ביקורות קודמות, שינויים ואירועים ארגוניים ותוכניים, חוקים ותקנות והנחיות הרגולציה. במידת הצורך נוספים לתכנית העבודה נושאים, ככל שהמבקר סבור כי מן הראוי להכלילם ותכנית העבודה מותירה בידי המבקר שיקול דעת לשינויים בתכנית בהתחשב בצרכים העולים מדי פעם בפעם מהיקף הפעילות, תוך יידוע ועדת הביקורת.

יו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון ומליאתה, המנכ"ל ורואי החשבון של התאגיד מעורבים בגיבוש תכנית העבודה.

עסקאות עם בעלי עניין מובאות לדין ולאישור על ידי הגורמים המוסמכים לאחר שנבחנו על ידי הגורמים המקצועיים. במסגרת תכנית העבודה בוחנת הביקורת גם עסקאות שאושרו עם בעלי עניין. בדיקת עסקאות מהותיות אחרות, מבוצעת מעת לעת במסגרת תכנית העבודה ועל פי כללי הביקורת המקובלים.

דוחות המבקר מוגשים בכתב. ככלל, עם הוצאת דוחות ביקורת על-ידי מערך הביקורת הפנימית וכחלק מתהליך העבודה השוטף, מתקיימים דיונים עם המבוקרים על דוחות הביקורת. דוחות הביקורת מוגשים

⁸⁸ הגילוי הניתן בדבר מבקר פנים ורואה חשבון כמפורט להלן בחלק זה מתייחס אף לתחום שירותים פיננסיים והוא ניתן בהתאם לחוזר המפקח הנזכר במבוא לעיל.

⁸⁹ לפרטים על מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על ידי גב' מיכל לשם, נכון ליום 31 בדצמבר 2018 (למיטב ידיעת התאגיד) ראה דוח מידי של החברה מיום 3 בינואר 2019 מספר אסמכתא 2019-01-001317.

באופן שוטף ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל ולראשי החטיבות לאורך השנה. דוחות ביקורת שמוגשים לחברות בנות נדונים בוועדות ביקורת של החברות הבנות.

כמו כן, מגישה הביקורת הפנימית ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל וליו"ר ועדת הביקורת דווח על מעקב אחר ביצוע תכנית העבודה השנתית (ביצוע מול תכנון).

במהלך שנת 2018 קיימה ועדת הביקורת של מגדל אחזקות 17 ישיבות, וועדת הביקורת של מגדל ביטוח קיימה 19 ישיבות, מתוכן ב-14 דיונים על דוחות ביקורת.

המבקר הפנימי הראשי מועסק במשרה מלאה, בנוסף לצוות עובדים הכפוף לו, בהיקף של 29 עובדי הקבוצה. על צוות זה נמנים גם מבקרים בחברות בנות של הקבוצה, בהן קיימת חובה למנות מבקר פנים או שהוחלט, כי ראוי לנוכח ההיקפים והחשיפות למנותם. המבקר הראשי של הקבוצה מעביר למבקרים אלה הנחיות מקצועיות להבטחת שמירה על עקרונות הביקורת הכלליים והתקנים המקצועיים המופעלים על-ידו. בחלק מן המשימות הכלולות בתכנית העבודה של המבקר מסתייעת הביקורת הפנימית גם ביועצים ואנשי מקצוע חיצוניים, בהתאם לסוג ומורכבות הפעילות.

להלן פרוט שעות הביקורת שהושקעו בקבוצה בשנת 2018:

היקף הכוללת בקבוצה	היקף במגדל ביטוח	היקף ביקורת במגדל ויזמה	היקף מקפת ביקורת במגדל שוקי הון	היקף בסוכנויות ביקורת
48,724	28,256	10,708	3,060	6,700

היקף שעות הביקורת הפנימית נובע מתכנית העבודה של החברה.

המבקר איננו מסתייע בגורמים אחרים בקבוצה שאינם יחידת הביקורת או אנשי המקצוע המועסקים על-ידו.

תגמול

מבקר הפנים הראשי מועסק על-פי הסכם עבודה אישי.

סך התגמול בגין העסקתה של הגב' מיכל לשם כמבקר פנים בקבוצה כפי שהוכר בדוחות הכספיים לשנת 2018 הסתכם בכ-1.1 מיליון ש"ח. ראה בעניין זה הפירוט המובא בתקנה 21 לגבי יתר נושאי המשרה בחברה. להערכת הדירקטוריון, תנאי התגמול של המבקר הפנימית כאמור לעיל, תואמים את מדיניות התגמול של החברה, אין בהם כדי ליצור חשש של השפעה על שיקול דעתה המקצועי של המבקר הנ"ל.

42. רואה חשבון מבקר

42.1. שם משרד המבקר של החברה ושם השותף המטפל בחברה

רואי החשבון של החברה הינו משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון ובנוסף סומך חייקין רואי חשבון שהינם מבקרים משותפים בכל החברות המהותיות שבמסגרת הקבוצה.

השותף המטפל מטעם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר הינו רו"ח ניר מרדכי. השותפה המטפלת מטעם משרד סומך חייקין במגדל אחזקות הינה רו"ח דבורה ויזל ובמגדל ביטוח הינה רו"ח שירה ליכטנשטט.

מועד תחילת כהונתם של משרדי רואי החשבון כרואי חשבון משותפים הינו אפריל 1998.

בחודש אוגוסט 2018 החליטה האסיפה הכללית של החברה לבחור מחדש רואי החשבון המבקרים המשותפים סומך חייקין וקוסט פורר גבאי את קסירר ולהסמיך את דירקטוריון החברה לקבוע את שכרם לשנת 2018. ראה גם דוח מידי מיום 29 באוגוסט 2018 מספר אסמכתא: 2018-01-082185.

בטבלה שלהלן מפורט שכר רואי החשבון (לא כולל מע"מ) עבור שירותים שניתנו על ידם בשנים 2017-2018 ומספר השעות שהושקעו:

2018					
שירותי ביקורת ⁽¹⁾	שירותים הקשורים לביקורת	שירותי מס מיוחדים	שירותים אחרים	סה"כ ⁽²⁾	
שכר (אלפי ש"ח)					
5,740	70	785	610	7,205	מגדל ביטוח וחברות מוחזקות על ידה
305	-	92	35	432	מגדל שוקי הון
160	-	14	5	179	החברה
61	-	-	-	61	מגדל בריאות ואיכות חיים וחברות מוחזקות על ידה
6,266	70	891	650	7,877	סה"כ
שעות					
24,627	445	2,420	2,567	30,059	מגדל ביטוח וחברות מוחזקות על ידה
1,996	-	424	157	2,577	מגדל שוקי הון
693	-	40	20	753	החברה
350	-	-	-	350	מגדל בריאות ואיכות חיים וחברות מוחזקות על ידה
27,666	445	2,884	2,744	33,739	סה"כ

⁽¹⁾ שירותי ביקורת כוללים שכר טרחה בגין ביקורת SOX וביקורת סולבנס.

⁽²⁾ מתייחס למלוא השעות ושכר הטרחה שבגין.

כ-1.0% משכר הטרחה בגין שירותי ביקורת שולם לרואי חשבון אחרים.

2017					
שירותי ביקורת ⁽¹⁾	שירותים הקשורים לביקורת	שירותי מס מיוחדים	שירותים אחרים	סה"כ ⁽²⁾	
שכר (אלפי ש"ח)					
4,240	225	639	648	5,752	מגדל ביטוח וחברות מוחזקות על ידה
311	-	26	44	381	מגדל שוקי הון
160	30	-	-	190	החברה
82	-	-	-	82	מגדל בריאות ואיכות חיים וחברות מוחזקות על ידה
4,793	255	665	692	6,405	סה"כ
שעות					
21,424	813	1,552	2,841	26,630	מגדל ביטוח וחברות מוחזקות על ידה
1,724	-	188	197	2,109	מגדל שוקי הון
725	60	-	-	785	החברה
507	-	-	-	507	מגדל בריאות ואיכות חיים וחברות מוחזקות על ידה
24,380	873	1,740	3,038	30,031	סה"כ

⁽¹⁾ שירותי ביקורת כוללים שכר טרחה בגין ביקורת SOX.

⁽²⁾ מתייחס למלוא השעות ושכר הטרחה שבגין.

כ-1.3% משכר הטרחה בגין שירותי ביקורת שולם לרואי חשבון אחרים.

43. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, ביצעה בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי והאפקטיביות שלה. ההערכה כוללת: בקורות ברמת הארגון (ELC), בקורות על תהליך סגירה ועריכת הדוחות, בקורות כלליות על מערכות מידע ובקורות על תהליכים מהותיים מאוד (המבוצעים במסגרת מגדל ביטוח).

בנוסף להצהרות המנהלים ולדוח בדבר אפקטיבית הבקרה הנדרשים בהתאם לתקנות ניירות ערך, מצורפים הצהרות, דוחות וגילויים בהתייחס לבקרה הפנימית בגופים המוסדיים המאוחדים אשר חלות עליהם הוראות הממונה. אלה מצורפים בפרק 6 לדוח תקופתי זה.

מידע נדרש בהתאם לחוזר המפקח

הגופים המוסדיים בקבוצה אמצו את מודל הבקרה הפנימי של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית

43.1. בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלות הגופים המוסדיים בקבוצה, בשיתוף המנכ"לים ומנהלי הכספים שלהם, בהתאמה, העריכו לתום תקופת הדיווח את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגופים המוסדיים האמורים בדוח הכספי שלהם. על בסיס הערכה זו, המנכ"לים ומנהלי הכספים בגופים המוסדיים בקבוצה, בהתאמה, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגופים המוסדיים הינם אפקטיביים על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגופים המוסדיים נדרשים לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

43.2. בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך תקופת הדיווח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2018, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים בקבוצה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים על דיווח כספי.

לדוחות הכספיים של הגופים המוסדיים בקבוצה מצורפים ההצהרות, הדוחות והגילויים הנדרשים בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, וזאת בהתאם להוראות חוזרי אחריות ההנהלה ושלבי הביניים שנקבעו בהם ליישום החוזרים.

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

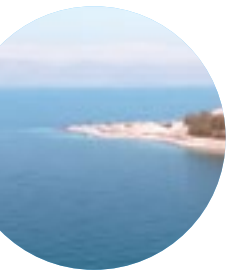
דורון ספיר

מנכ"ל

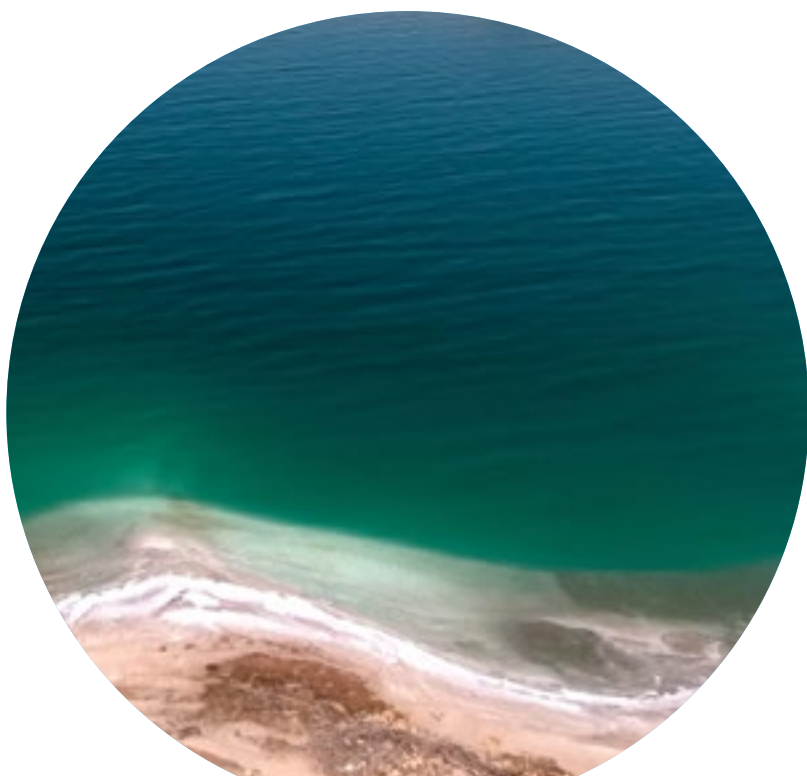
שלמה אליהו

יו"ר הדירקטוריון

26 במרס 2019

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד

פרק 2 - דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד - תוכן עניינים

1.	תיאור הקבוצה.....	1
1.1.	כללי.....	1
1.2.	התפתחויות עיקריות בקבוצה במהלך שנת 2018 ועד למועד פרסום הדוח.....	1
2.	הסברי הדירקטוריון למצב עניני התאגיד.....	1
2.1.	ניתוח המצב הכספי ותוצאות הפעילות.....	1
2.2.	תיאור התפתחות תוצאות הפעילות ברבעון הרביעי של שנת הדוח ("הרבעון המדווח").....	2
2.3.	תיאור התפתחות תוצאות הפעילות בשנת הדוח ("התקופה המדווחת").....	3
2.4.	תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך.....	6
2.5.	מידע נוסף על תוצאות עסקי ביטוח חיים.....	8
2.6.	פרטים נוספים בהתפתחות הרווח בביטוח חיים.....	8
2.7.	תחום ביטוח בריאות.....	9
2.8.	תחום ביטוח כללי.....	10
2.9.	תחום השירותים הפיננסים.....	12
2.10.	הוצאות הנהלה וכלליות.....	13
2.11.	נתונים מאזניים עיקריים מהדוחות הכספיים.....	13
2.12.	מקורות מימון.....	14
3.	מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העסקית.....	14
3.1.	סביבה מקרר כלכלית.....	14
3.2.	משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2.....	16
4.	יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה.....	17
5.	דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם.....	18
5.1.	האחראים על ניהול סיכוני שוק בתאגיד.....	18
5.2.	תיאור סיכוני השוק.....	18
5.3.	שווי הוגן בסיכון.....	20
5.4.	מדיניות התאגיד בניהול סיכוני שוק.....	20
5.5.	הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק ואופן מימושה.....	21
5.6.	דוח בסיסי הצמדה ליום 31 בדצמבר 2018.....	21
5.7.	נתוני נגזרים ליום 31 בדצמבר 2018.....	21
6.	היבטי ממשל תאגידי.....	21
6.1.	מעורבות החברה בקהילה ובתרומות.....	21
6.2.	דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית ודירקטורים בלתי תלויים.....	22
6.3.	מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות.....	22
6.4.	המבקר הפנימי של החברה.....	22
6.5.	רואה החשבון המבקר.....	22
7.	אירועים לאחר תקופת הדיווח.....	22

דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2018 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות הקבוצה בתקופת הדוח ("שנת הדוח"). דוח הדירקטוריון הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי על כל חלקיו, ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.

1. תיאור הקבוצה

1.1. כללי

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("החברה") הינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ. החברה באמצעות חברות הבנות שלה ("קבוצת מגדל", "הקבוצה"), פועלת בעיקר בתחום הביטוח, הפנסיה, הגמל והשירותים הפיננסיים.

נכון למועד דוח זה, חברת אליהו הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ, מחזיקה כ-68.46% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה.

מגדל ביטוח היא חברת הביטוח הגדולה והמובילה בתחום ביטוח החיים וחיסכון לטווח ארוך בישראל¹.

לפרטים נוספים בדבר אחזקות בעלי השליטה בחברה, למבנה האחזקות העיקרי של הקבוצה ולתיאור תחומי הפעילות של הקבוצה, ראה סעיפים 2.2, 2.3 ו-3 בחלק א' לדוח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד ("תיאור עסקי התאגיד").

1.2. התפתחויות עיקריות בקבוצה במהלך שנת 2018 ועד למועד פרסום הדוח

לתיאור התפתחויות עיקריות מהותיות בקבוצה ובסביבתה העסקית, שאירעו במהלך שנת הדוח ולאחריה, ראה סעיף 2.4 בחלק א' לפרק תיאור עסקי התאגיד, סעיף 3.1 להלן וכן באור 40 בדוחות הכספיים.

2. הסברי הדירקטוריון למצב עניני התאגיד

2.1. ניתוח המצב הכספי ותוצאות הפעילות

מיליוני ש"ח	2018	2017	שינוי ב-%	2016	10-12/2018	10-12/2017	שינוי ב-%
תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך							
פרמיות שהורווחו ברוטו, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי גמולים ⁽¹⁾	19,238.9	18,213.5	6%	16,314.8	5,235.5	4,909.5	7%
רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	554.0	422.0		414.3	(180.4)	56.0	
רווח (הפסד) כולל לפני מס	279.5	554.6		361.4	(370.2)	108.5	
תחום ביטוח בריאות							
פרמיות שהורווחו ברוטו	1,486.8	1,325.7	12%	1,177.2	383.5	347.7	10%
רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	62.6	46.6		6.2	(21.8)	(2.6)	
רווח (הפסד) כולל לפני מס	28.6	57.2		2.8	(46.0)	(0.5)	
תחום ביטוח כללי							
פרמיות שהורווחו ברוטו	2,407.7	2,380.8	1%	2,182.5	619.5	573.2	8%
פרמיות ברוטו	2,402.1	2,202.0	9%	2,440.7	481.2	455.6	6%
פרמיות בשייר	1,945.1	1,695.1	15%	1,968.7	334.3	331.1	1%
רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	135.8	19.0		(155.9)	57.9	(16.7)	
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(6.0)	107.1		(178.0)	(39.7)	8.2	
תחום שירותים פיננסיים							
הכנסות	159.2	172.1	(7%)	132.2	42.3	40.1	5%
רווח לתקופה לפני מס	11.8	26.0		0.5	4.6	1.9	
רווח כולל לפני מס	12.4	25.8		0.6	5.2	1.8	

¹ נכון ליום 30.9.2018, על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

מיליוני ש"ח	2018	2017	שינוי ב-%	2016	10-12/2018	10-12/2017	שינוי ב-%
סך תחומי הפעילות							
סה"כ פרמיות שהורווחו ברוטו, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי גמולים	23,133.4	21,920.1	6%	19,674.4	6,238.5	5,830.3	7%
סה"כ פרמיות ברוטו, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי גמולים ⁽²⁾	23,127.8	21,741.2	6%	19,932.6	6,100.3	5,712.7	7%
סה"כ רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	764.2	513.6		265.1	(139.8)	38.6	
סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מס	314.4	744.7		186.8	(450.7)	117.9	
אחר⁽³⁾							
רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	12.5	64.6		21.3	(7.4)	48.4	
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(206.8)	203.5		15.1	(141.7)	70.1	
רווח לתקופה לפני מסים	776.7	578.2		286.4	(147.2)	87.0	
רווח כולל לתקופה לפני מסים⁽⁴⁾	107.6	948.2		201.9	(592.4)	188.0	
מסים על ההכנסה							
מסים על הכנסה - במונחי רווח לתקופה	225.8	197.5		81.2	(77.4)	41.4	
מסים על הכנסה - במונחי רווח כולל	(3.1)	322.1		40.0	(229.8)	74.7	
רווח (הפסד) לתקופה	550.8	380.7	45%	205.1	(69.8)	45.6	(253%)
רווח (הפסד) כולל לתקופה	110.7	626.1	(82%)	161.9	(362.6)	113.3	(420%)
תשואה להון (על בסיס רווח לתקופה)	9.4%	7.2%		3.9%	(1.1%)	0.8%	
תשואה להון (על בסיס רווח כולל)	1.9%	11.8%		3.1%	(5.7%)	2.0%	
תשואה להון במונחים שנתיים (על בסיס רווח כולל)⁽⁵⁾	1.9%	11.8%		3.1%	(23.0%)	7.8%	

⁽¹⁾ תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף הפרמיות, אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. נתוני דמי הגמולים המיוחסים לקרנות הפנסיה וקופות הגמל אשר מנוהלות על ידי הקבוצה אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים.

⁽²⁾ בביטוח כללי כולל נתוני פרמיות ברוטו ובביטוח חיים ובריאות כולל פרמיות שהורווחו ברוטו.

⁽³⁾ סעיף אחר כולל בעיקרו את תוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה, וכן הכנסות מהשקעות נטו (ובכלל זה הכנסות מחברות כלולות) שלא נזקפו לתחומי הפעילות וכן התאמות במסגרת איחוד הדוחות.

⁽⁴⁾ הרווח הכולל לתקופה כולל גם את תוצאות פעילות ההשקעה של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה (תיק הנוסטרו) שטרם מומשו.

⁽⁵⁾ התשואה להון ברבעון הרביעי מחושבת במונחים שנתיים (מוכפלת פי 4).

2.2. תיאור התפתחות תוצאות הפעילות ברבעון הרביעי של שנת הדוח ("הרבעון המדווח")

ברבעון המדווח נרשם הפסד כולל בסך כ-363 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-113 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ההפסד הכולל ברבעון המדווח נבע בעיקרו מהפסדי השקעות, בעיקר באפיקי המניות. ההפסד קוזז בחלקו בשל עלייה של עקום הריבית בקיזוז השפעת עדכון הנחות גמלה, שהביאו לקיטון בהפרשות בביטוח חיים בסך כולל של כ-153 מיליון ש"ח לפני מס (כ-101 מיליון ש"ח לאחר מס), וכן בשל שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות בתחומי ביטוח בריאות וביטוח כללי (לעניין זה, התוצאות החיתומיות מחושבות כרווח בניכוי הכנסות ריאליות מהשקעות נטו לאחר זקיפת התשואה לעתודות הביטוחיות) (להלן "תוצאות חיתומיות").

הרווח הכולל ברבעון המקביל אשתקד הושפע בעיקרו מרווחים מהשקעות על רקע עליות בשערי המניות ובשערי אגרות החוב וקוזז בחלקו בשל ירידה של עקום הריבית ועדכון הנחות גמלה שהביאו לגידול בהפרשות בביטוח חיים בסך של כ-237 מיליון ש"ח לפני מס (כ-154 מיליון ש"ח לאחר מס).

בביטוח חיים, עליית עקום הריבית ברבעון המדווח בקיזוז שנוי בהנחות גמלה, הביאו לקיטון בהפרשות בסך כ-153 מיליון ש"ח לפני מס, מזה: כ-97 מיליון ש"ח בגין העתודה המשלימה לגמלאות וכ-56 מיליון ש"ח בגין בחינת נאותות העתודות (LAT). לעומת זאת, ברבעון המקביל אשתקד נרשם גידול בהפרשות בסך של כ-237 מיליון ש"ח לפני מס, שנבע מירידה של עקום הריבית ושינוי בהנחות גמלה.

בביטוח כללי, שינוי של עקום הריבית ופער בין השווי ההוגן והשווי בספרים של הנכסים הלא סחירים, הביאו להקטנת ההפרשות בענפי החבויות בסך של כ-10 מיליון ש"ח בשייר לפני מס ברבעון המדווח, זאת לעומת גידול בהפרשות בסך של כ-25 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד שנבע משינויים בעקום הריבית ובשווי הנכסים.

במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד פוליסות מבטיחות תשואה בביטוח חיים נרשמו הפסדי השקעות לעומת רווחי השקעות ברבעון המקביל אשתקד וכן נרשמו הפסדי השקעות ריאליים בתחומי ביטוח כללי וביטוח בריאות וכן הפסדים מהשקעות העומדות כנגד ההון².

ברבעון המדווח, הושגה תשואה ריאלית שלילית בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004, ולפיכך נמחקו דמי הניהול המשתנים שנרשמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בסך של כ-252 מיליון ש"ח לפני מס. בשל התשואה הריאלית השלילית שהושגה, החברה לא גבתה דמי ניהול משתנים, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. לעומת זאת, ברבעון המקביל אשתקד נגבו דמי ניהול משתנים בסך כ-286 מיליון ש"ח לפני מס.

כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים עד כה, לא תוכל החברה לגבות דמי ניהול משתנים. נכון ליום 31 בדצמבר 2018, אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בכ-155 מיליון ש"ח לפני מס.

נכון למועד הסמוך לפרסום הדוחות הכספיים, בעקבות המגמה החיובית בשווקי ההון, החברה כיסתה את מלוא הפסדי ההשקעות הריאליים שנצברו לחובת המבוטחים, כאמור לעיל, והחלה לרשום דמי ניהול משתנים.

בביטוח חיים, חלה עלייה בהכנסות מדמי הניהול הקבועים בפוליסות המשתתפות ברווחים בעקבות גידול בהיקף הנכסים המנוהלים וכן חל קיטון בהוצאות הנהלה וכלליות.

בענף הפנסיה, חל שיפור בתוצאות בעיקר כתוצאה מירידה בהוצאות הרכישה, ובפרט מקיטון בעמלות.

בענף הגמל, נרשם הפסד כולל בשל הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לגמל בסך של כ-23 מיליון ש"ח שנרשמה ברבעון המדווח, זאת לעומת הפרשה לירידת ערך מוניטין בסך כ-6 מיליון ש"ח שנרשמה ברבעון המקביל אשתקד.

בתחום ביטוח הבריאות, חל ברבעון המדווח שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות בשל קיטון בתביעות בביטוחי הפרט וכן בשל שיפור בתוצאות ביטוחי הקולקטיבים.

בתחום הביטוח הכללי, חל שיפור בתוצאות החיתומיות (ללא השפעת ההפרשות המיוחדות כמתואר לעיל) שהתרכז בעיקרו בענפי הרכב.

בתחום השירותים הפיננסיים, העלייה ברווח הכולל ברבעון המדווח לעומת הרבעון המקביל אשתקד נבעה בעיקרה מגידול בהכנסות מענף קרנות הנאמנות בשל גידול בנכסים המנוהלים הממוצעים.

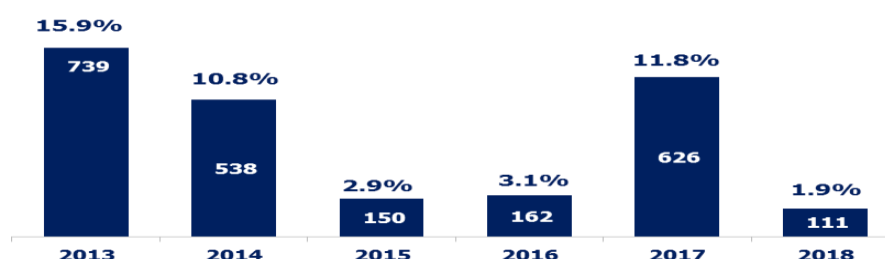
במגזרי הפעילות האחרים, הכוללים בעיקרם את תוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה, חלה ירידה מסוימת ברווח ברבעון המדווח לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

לפרוט נוסף בדבר התפתחות התוצאות ברבעון הרביעי של שנת הדוח, ראה במסגרת תחומי הפעילות להלן.

לפרטים נוספים בדבר התפתחות הפרמיות והרווח לפי רבעונים בשנת 2018 ראה תקנה 10א' בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

2.3 תיאור התפתחות תוצאות הפעילות בשנת הדוח ("התקופה המדווחת")

להלן התפתחות הרווח הכולל לתקופה (במיליון ש"ח) ושיעור תשואה להון בשנים 2013-2018:

² הכנסות מהשקעות נטו (ובכלל זה הכנסות מחברות כלולות) שלא נזקפו לתחומי הפעילות.

הרווח הכולל בשנת 2018 הושפע משינויים של עקום הריבית, בקיזוז השפעת עדכון הנחות גמלה, אשר הביאו לקיטון בהפרשות בביטוח חיים בסך של כ-601 מיליון ש"ח לפני מס (כ-396 מיליון ש"ח לאחר מס), כמתואר להלן. בנוסף, חל שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות, בעיקר בתחומי ביטוח בריאות וביטוח כללי. מנגד, הרווח האמור קוזז ברובו בשל הפסדים מהשקעות, בעיקר על רקע ירידות בשערי המניות ובשערי אגרות החוב בעיקר ברבעון הרביעי של השנה.

בשנת 2017 הרווח הכולל הושפע מעלייה ניכרת בתשואות שהושגו על ידי הקבוצה בשווקי ההון, בעיקר על רקע עלייה בשערי המניות וכן מעלייה בשערי אגרות החוב, וקוזז בחלקו כתוצאה מגידול בהפרשות בביטוח חיים בסך של כ-452 מיליון ש"ח לפני מס (כ-294 מיליון ש"ח לאחר מס) בעיקר בשל ירידה של עקום הריבית ועדכון הנחות גמלה.

בביטוח חיים, עליית עקום הריבית בשנת 2018 בקיזוז השינוי בהנחת גמלה, הביאו לקיטון בהפרשות בסך כ-601 מיליון ש"ח לפני מס, מזה: כ-404 מיליון ש"ח בגין העתודה המשלימה לגמלאות וכ-197 מיליון ש"ח בגין בחינת נאותות העתודות (LAT). לעומת זאת, בשנת 2017 נרשם גידול בהפרשות בסך של כ-452 מיליון ש"ח לפני מס בשל ירידה של עקום הריבית ושינוי בהנחות גמלה ובשנת 2016 גידול בסך של כ-431 מיליון ש"ח לפני מס. לפירוט ראה באור 3.3.37.ב(5) בדוחות הכספיים.

בביטוח כללי, שינוי של עקום הריבית ופער בין השווי ההוגן והשווי בספרים של הנכסים הלא סחירים, הביאו להגדלת ההפרשות בענפי החבויות (בענפים בהם מחושבות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי) בסך של כ-12 מיליון ש"ח בשייר לפני מס בשנת 2018, זאת לעומת גידול בהפרשות בסך של כ-20 מיליון ש"ח בשנת 2017 ושל כ-13 מיליון ש"ח בשנת 2016.

בעניין שינויים בהפרשות בענפי רכב חובה וחבויות בגין השפעת פרסום תקנות ביטוח לאומי, לפיהן, בין היתר, שיעור הריבית לצורך היוון קצבה שנתית הוקטן ל-2% במקום 3% ונקבע מנגנון לעדכון שיעור ריבית ההיוון בעתיד, ראה באור 3.3.37.ג(5) בדוחות הכספיים.

במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד פוליסות מבטיחות תשואה בביטוח חיים נרשמו הפסדי השקעות בשנת 2018, לעומת רווחי השקעות בשנים 2017 ו-2016, זאת בשל תשואות ריאליות שליליות שהושגו בהשקעות שאינן אגרות חוב מיועדות. בנוסף, בשנת 2018 נרשמו הפסדי השקעות ריאליות מהשקעות בתחומי ביטוח כללי וביטוח בריאות וכן הפסדים מהשקעות העומדות כנגד ההון³, זאת לעומת רווחים מהשקעות בשנים 2017 ו-2016.

בתקופה המדווחת, לא נגבו דמי ניהול משתנים בפוליסות המשתתפות ברווחים בביטוח חיים ששווקו עד שנת 2004 בשל תשואות ריאליות שליליות שרשמה החברה בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים, כאמור בסעיף 2.2 לעיל. דמי הניהול המשתנים שנגבו בשנת 2017 הסתכמו בסך של כ-679 מיליון ש"ח לפני מס, לעומת כ-330 מיליון ש"ח לפני מס בשנת 2016.

לפירוט נוסף בדבר המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתתף ברווחים, ראה באור 18 בדוחות הכספיים וכן סעיפים 2.5 ו-2.6 להלן.

פעילות הקבוצה ותוצאותיה מושפעות במידה ניכרת משווקי ההון, ובין היתר גם משיעורי הריבית הנמוכים אשר להם השלכה על התשואות הגלומות בתיקי הביטוח ובנכסים הפיננסיים האחרים וכנגזרת גם על דמי הניהול / והמרווח הפיננסי מהשקעות.

בדבר ההתפתחות בשווקי ההון בארץ ובעולם, בשנת הדוח ולאחר תאריך המאזן, ראה גם סעיף 3.1 להלן.

בביטוח חיים, בשנת 2018 חלה עלייה בהכנסות מדמי הניהול הקבועים בפוליסות המשתתפות ברווחים בעקבות גידול בהיקף הנכסים המנוהלים. בנוסף, חלה עלייה ברווח מסיכון בשל קיטון בתביעות. בשנת 2017, חלה ירידה ניכרת ברווח מסיכון שהתרכזת בביטוח אובדן כושר עבודה, ואשר נבעה מגידול בתביעות, זאת לעומת קיטון בתביעות ועדכון אומדן היקף התשלומים השוטפים המשפיע על חישוב עתודות אי כושר עבודה בתשלום אשר בעקבותיו קטנו העתודות בסך של כ-78 מיליון ש"ח בשנת 2016.

בענף הפנסיה, בשנת 2018 חל שיפור בתוצאות בעיקר כתוצאה מירידה בהוצאות הרכישה, ובפרט מקיטון בעמלות.

בענף הגמל, נרשם הפסד כולל בשל הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לגמל בסך של כ-23 מיליון ש"ח בשנת 2018, לעומת הפרשה לירידת ערך מוניטין בסך של כ-6 מיליון ש"ח בשנת 2017 והפרשה לירידת ערך מוניטין בסך של כ-21 מיליון ש"ח בשנת 2016.

³ הכנסות מהשקעות נטו (ובכלל זה הכנסות מחברות כלולות) שלא נזקפו לתחומי הפעילות.

בתחום ביטוח הבריאות, חל בשנת 2018 שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות⁴ לעומת שנת 2017 בשל קיטון בתביעות בביטוחי הפרט וכן בשל שיפור בתוצאות ביטוחי הקולקטיבים. בשנת 2017 חלה הרעה בתוצאות החיתומיות לעומת שנת 2016 בענפי ביטוח סיעודי וביטוח תאונות אישיות בשל גידול בתביעות, שקוזזה ברובה בשל שיפור בתוצאות החיתומיות ביתר ביטוחי הפרט והקולקטיבים.

בתחום הביטוח הכללי, בשנת 2018 חל שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות (ללא השפעת ההפרשות המיוחדות כמתואר לעיל), אשר התרכז בביטוחי הרכב. כמו כן בשנת 2017 לעומת שנת 2016 חל שיפור בתוצאות החיתומיות (ללא השפעת ההפרשות המיוחדות כמתואר לעיל), אשר התרכז בעיקרו בביטוח רכב רכוש וענפי רכוש אחרים, שיפור זה קוזז בחלקו בשל התפתחות שלילית בניסיון התביעות בביטוח רכב חובה.

בתחום השירותים הפיננסיים, הירידה ברווח הכולל בשנת 2018 לעומת שנת 2017 נבעה בעיקרה מקיטון בהכנסות בעיקר בגין שיערוך חלקה של החברה במניות הבורסה בסך כ-14 מיליון ש"ח אשר נרשם בשנת 2017. בשנת 2017 הגידול ברווח לעומת שנת 2016 נבע בעיקרו מגידול בהכנסות מענף קרנות הנאמנות בשל עלייה בדמי הניהול הממוצעים ובנכסים המנוהלים וכן מרווח כתוצאה משיערוך חלקה של החברה במניות הבורסה, כאמור לעיל.

במגזרי הפעילות האחרים, הכוללים בעיקרם את תוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה, חלה עלייה ברווח בשנת 2018 לעומת שנים 2017 ו-2016 בשל גידול בהכנסות.

בסך הוצאות הנהלה וכלליות בקבוצה חלה בשנת 2018 ירידה קלה לעומת שנת 2017, זאת לאחר עלייה שחלה בשנת 2017 לעומת שנת 2016, לפירוט ראה סעיף 2.10 להלן ובאור 32 בדוחות הכספיים.

לפירוט בדבר התוצאות הכספיות לפי תחומי הפעילות ראה להלן וכן באור 3 בדוחות הכספיים.

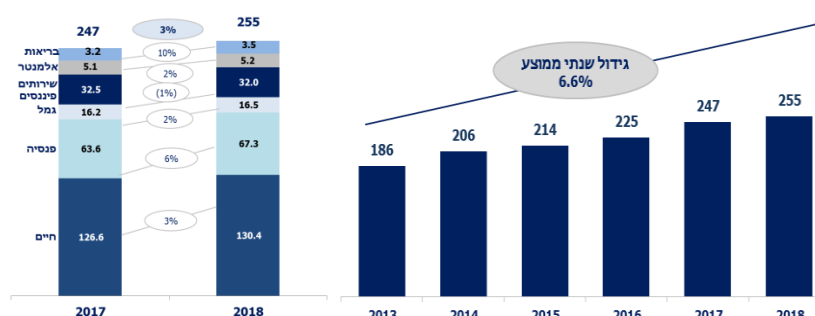
תיאור התפתחות היקף הפעילות של הקבוצה בשנת הדוח

בשנת 2018 נמשכה העלייה בסך הפרמיות, התקבולים בגין חוזי השקעה ודמי הגמולים בקבוצה.

להלן התפתחות סך הפרמיות, התקבולים בגין חוזי ההשקעה ודמי הגמולים מעסקי הביטוח, קרנות הפנסיה וקופות הגמל, בשנים 2013-2018 (במיליארדי ש"ח):

להלן התפתחות סך הנכסים המנוהלים⁵ בקבוצה בשנים 2013-2018 וכן התפלגות הנכסים המנוהלים לפי תחומי פעילות ליום 31 בדצמבר 2018 לעומת 31 בדצמבר 2017 (במיליארדי ש"ח):

⁴ ראה הגדרת תוצאות חיתומיות בסעיף 2.1 לעיל.

⁵ הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה, קופות הגמל, קרנות הנאמנות וניהול התיקים, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

הגידול בהיקף הנכסים המנוהלים בשנת 2018 בתחום ביטוח החיים וחיסכון ארוך טווח הושפע בעיקרו מהגידול בצבירות נטו⁶, על אף העברות כספיים נטו לגופים מוסדיים אחרים שהתרכזו בענף הפנסיה, וקוזז בחלקו בשל תשואות שליליות שהושגו על ידי הקבוצה בשוקי ההון, לפירוט ראה סעיף 2.4 להלן.

2.4 תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

היקף הפעילות ברבעון המדווח ובשנת הדוח

ביטוח חיים

הפרמיות השוטפות (כולל תקבולים שוטפים בגין חוזי השקעה) הסתכמו בכ-1,979 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-1,907 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-4%. בשנת 2018 הסתכמו הפרמיות השוטפות בכ-7,820 מיליון ש"ח לעומת כ-7,580 בשנת 2017, עלייה של כ-3%, וזאת לאחר עלייה של כ-7% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 אשר נבעה בחלקה מגידול בשיעורי ההפקדות לחיסכון פנסיוני בהתאם לתיקון מס' 16.

הפרמיות החד פעמיות בגין חוזי ביטוח והתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה הסתכמו בכ-755 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-590 ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-28%. בשנת 2018 הסתכמו הפרמיות החד פעמיות והתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה בכ-2,261 מיליון ש"ח לעומת כ-1,786 מיליון ש"ח בשנת 2017, עלייה של כ-27%, וזאת לאחר עלייה של כ-52% בשנת 2017 לעומת שנת 2016.

בשנת 2018 המכירות החדשות בתוכניות ביטוח חיים (כולל חוזי השקעה) נותרו ברמה דומה לשנת 2017, וזאת לעומת עלייה של כ-32% בשנת 2017 בהשוואה לשנת 2016, שחלה על רקע גידול במכירות מוצרי ביטוח החיים (ביטוח מנהלים) באמצעות סוכנים וכן כתוצאה מעלייה בשיעורי ההפקדות לחיסכון פנסיוני בהתאם לתיקון מס' 16.

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת (במונחים שנתיים) הסתכם ברבעון הרביעי של שנת הדוח בכ-2.4% לעומת כ-2.1% ברבעון המקביל אשתקד. בשנת 2018 שיעור הפדיונות הסתכם בכ-2.1%, בדומה לשנת 2017.

קרנות פנסיה

דמי הגמולים⁷ הסתכמו בכ-1,878 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-1,808 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-4%. בשנת 2018 הסתכמו דמי הגמולים בכ-7,235 מיליון ש"ח לעומת כ-6,922 מיליון ש"ח בשנת 2017, עלייה של כ-5%, וזאת בהמשך לעלייה של כ-10% בשנת 2017 לעומת שנת 2016. העלייה הושפעה ממכירות חדשות ומהגדלות שכר, בניכוי ביטולים, כאשר בשנת 2017 העלייה הושפעה גם מגידול בשיעורי ההפקדות לחיסכון פנסיוני בהתאם לתיקון מס' 16.

במכירות החדשות בפנסיה⁸ חלה ירידה של כ-7% בשנת 2018 לעומת שנת 2017, וזאת לאחר עלייה של כ-13% בשנת 2017 לעומת שנת 2016.

בשנת 2018, בענף הפנסיה נמשכה מגמת העברות הכספיים נטו לגופים מוסדיים אחרים⁹ לעומת שנת 2017. העברות הכספיים לקרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה בשנת 2018 הסתכמו בכ-1,582 מיליון ש"ח (לעומת כ-1,878 מיליון ש"ח בשנת 2017), ומנגד העברות הכספיים מקרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה לקרנות/קופות אחרות הסתכמו בכ-3,529 מיליון ש"ח (לעומת כ-3,832 מיליון ש"ח בשנת 2017). העברות הכספיים נטו לגופים מוסדיים אחרים, כאמור, הסתכמו בכ-1,947 מיליון ש"ח בשנת 2018 (לעומת כ-1,954 מיליון ש"ח בשנת 2017). העברות הכספיים לקרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה ומנגד העברות הכספיים מקרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה לקרנות אחרות הושפעו בחלקן מהסדרת "איחוד חשבונות אגב הצטרפות" ומיישום הוראות חוזר איחוד חשבונות.

בשיעורי הפדיונות (כולל ניד יוצא) חלה ירידה בשנת 2018 לעומת שנת 2017, לפירוט ראה סעיף 8.4 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

⁶ צבירה שוטפת, נטו, מוגדרת כפרמיות/דמי גמולים בתוספת מעבר מבטוחים/עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי תביעות וקצבאות.

⁷ דמי הגמולים בפנסיה ובגמל אינם כוללים העברות כספיים בגין מעבר עמיתים לקרן/קופה.

⁸ המכירות החדשות בפנסיה מיוחסות לעמיתים פעילים שהצטרפו לקרן במהלך השנה, בהתאם להגדרה בחוזר 1-9-2017 עדכון דוח תקופתי של חברות מנהלות.

⁹ העברות הכספיים כוללות העברות בין פוליסות ביטוח החיים וקופות הגמל/קרנות הפנסיה של הקבוצה לקרנות הפנסיה/קופות הגמל של הקבוצה.

קופות גמל

דמי הגמולים⁷ הסתכמו בכ-624 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-605 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-3%. בשנת 2018 הסתכמו דמי הגמולים בכ-1,923 מיליון ש"ח לעומת כ-1,925 מיליון ש"ח בשנת 2017, וזאת לעומת עלייה של כ-10% בדמי הגמולים בשנת 2017 לעומת שנת 2016. יצוין, כי דמי הגמולים בשנת 2017 כללו תקבולים שהתקבלו בגין תקופות קודמות בקופות הגמל לחיסכון ארוך טווח לכל ילד.

בשנת 2018, בענף הגמל חל צמצום משמעותי בהעברות הכספים נטו לגופים מוסדיים אחרים⁹ לעומת שנת 2017. בשנת 2018, העברות הכספים לקופות הגמל של הקבוצה הסתכמו בכ-1,061 מיליון ש"ח (לעומת כ-640 מיליון ש"ח בשנת 2017), ומנגד העברות הכספים מקופות הגמל של הקבוצה לקופות אחרות הסתכמו בכ-1,284 מיליון ש"ח (לעומת כ-1,570 מיליון ש"ח בשנת 2017). העברות הכספים נטו לגופים מוסדיים אחרים, כאמור, הסתכמו בכ-223 מיליון ש"ח בשנת 2018 (לעומת כ-930 מיליון ש"ח בשנת 2017).

בשיעורי הפדיונות (כולל ניד יוצא) חלה ירידה בשנת 2018 לעומת השנים 2017 ו-2016, לפירוט ראה סעיף 8.4 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לשינויים שחלו בנתחי השוק של הקבוצה בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך, ובכלל זה עליה בנתח השוק במונחי פרמיות בביטוח חיים ומנגד ירידה בנתחי השוק בענפי הפנסיה וקרנות ההשתלמות, ראה סעיף 7.3 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

תוצאות הפעילות - רווח כולל לפני מס ברבעון המדווח**ביטוח חיים**

ההפסד הכולל ברבעון המדווח בביטוח חיים הסתכם בכ-362 מיליון ש"ח לעומת כ-103 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. לפירוט ראה סעיף 2.2 לעיל.

פנסיה

הרווח הכולל ברבעון המדווח בפנסיה הסתכם בכ-13 מיליון ש"ח לעומת כ-10 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העלייה ברווח הכולל הושפעה בעיקרה מקיטון בהוצאות הרכישה, ובפרט מקיטון בעמלות, שקוזז בחלקו בשל קיטון ברווחי השקעות בתיק הנוסטרו.

קופות גמל

ההפסד הכולל ברבעון המדווח בגמל הסתכם בכ-21 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך כ-5 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההפסד ברבעון המדווח הושפע מרישום הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לגמל בסך של כ-23 מיליון ש"ח וזאת לעומת רישום הפרשה בסך של כ-6 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

תוצאות הפעילות - רווח כולל לפני מס בתקופה המדווחת**ביטוח חיים**

הרווח הכולל בשנת הדוח בביטוח חיים הסתכם בכ-251 מיליון ש"ח בשנת 2018 לעומת כ-527 מיליון ש"ח בשנת 2017 וכ-326 מיליון ש"ח בשנת 2016, לפירוט ראה סעיף 2.3 לעיל.

שיעור העמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות והוצאות הנהלה וכלליות מהפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בשנת 2018 בכ-11.1% לעומת כ-11.4% בשנת 2017 וכ-12.1% בשנת 2016.

לפרטים נוספים בדבר עסקי ביטוח חיים, המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתתף ברווחים, ראה להלן סעיפים 2.5 ו-2.6 להלן וכן באור 18 בדוחות הכספיים.

פנסיה

הרווח הכולל בשנת 2018 בפנסיה הסתכם בכ-47 מיליון ש"ח, לעומת כ-25 מיליון ש"ח בשנת 2017 וכ-43 מיליון ש"ח בשנת 2016. העלייה ברווח הכולל בפנסיה בשנת 2018 לעומת שנת 2017, הושפעה בעיקרה מקיטון בהוצאות הרכישה, ובפרט מקיטון בעמלות, וקוזזה בחלקה בשל קיטון מסוים ברווחי השקעות בתיק הנוסטרו. הירידה ברווח הכולל בפנסיה בשנת 2017 לעומת שנת 2016, הושפעה בעיקרה מגידול בהוצאות הרכישה שנבע בעיקרו מעלייה בהפחתת הוצאות הרכישה הנדחות וכן מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות.

דמי הניהול בשנת 2018 נותרו ברמה דומה לשנת 2017, על אף עלייה בהיקף הנכסים המנוהלים ובדמי הגמולים, וזאת בשל המשך שחיקה בשיעור דמי הניהול הממוצעים לנוכח התחרות בשוק.

גמל

ההפסד הכולל בשנת 2018 בגמל הסתכם בכ-19 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל בסך כ-3 מיליון ש"ח בשנת 2017 והפסד כולל בסך כ-8 מיליון ש"ח בשנת 2016. ההפסד הכולל בשנת 2018 הושפע בעיקרו מרישום הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לגמל בסך של כ-23 מיליון ש"ח וכן מגידול בעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות. העלייה ברווח הכולל בשנת 2017 לעומת שנת 2016 הושפעה מרישום הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לגמל בסך של כ-6 מיליון ש"ח בשנת 2017 לעומת רישום הפרשה בסך של כ-21 מיליון ש"ח בשנת 2016.

בהכנסות מדמי הניהול חלה בשנת 2018 ירידה קלה בשל קיטון בשיעור דמי הניהול הממוצעים.

לפירוט אודות הירידה הנמשכת בשיעורי דמי הניהול הממוצעים, לנוכח התגברות התחרות, בענפי הפנסיה והגמל, ראה סעיף 6.6 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מהפרמיה/דמי גמולים בביטוח חיים, פנסיה וגמל, ראה סעיף 32.3.1 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

2.5 מידע נוסף על תוצאות עסקי ביטוח חיים

להלן מידע נוסף על תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים (ראה באור 18 בדוחות הכספיים):

הגידול ברווח הכולל בשנת 2018 לעומת שנת 2017 **בפוליסות שהופקו עד שנת 1990** (בעיקרן מבטיחות תשואה ומגובות באג"ח ח"ץ) הושפע בעיקרו מעלייה של עקום הריבית בקיזוז השפעת עדכון הנחות גמלה, שהביאו לקיטון בהפרשות בגין העתודה המשלימה לגמלאות ובגין בחינת נאותות העתודות (LAT) בסך של כ-411 מיליון ש"ח בשנת 2018. לעומת זאת, בשנת 2017 נרשם גידול בהפרשות האמורות בסך של כ-237 עקב ירידת עקום הריבית ושינוי בהנחות גמלה. הגידול האמור ברווח, קוזז בחלקו בשל הפסדים מהשקעות כנגד הפוליסות מבטיחות התשואה שנרשמו בשנת הדוח לעומת רווחי השקעות בשנת 2017.

הירידה ברווח הכולל **בפוליסות שהופקו עד שנת חיתום 2003** (בעיקרן משתתפות ברווחים) בשנת 2018 לעומת שנת 2017 נבעה בעיקרה מאי גבייה של דמי ניהול משתנים בשל התשואה הריאלית השלילית שנרשמה בפוליסות אלו, לעומת גביית דמי ניהול משתנים בסך כ-679 מיליון ש"ח בשנת 2017. מנגד, עלייה של עקום הריבית בקיזוז השפעת עדכון הנחות גמלה, הביאו לקיטון בהפרשות בגין העתודה המשלימה לגמלאות ובגין בחינת נאותות העתודות (LAT) בסך כ-190 מיליון ש"ח בשנת 2018, זאת לעומת גידול בהפרשות האמורות בשל ירידה של עקום הריבית ושינוי בהנחות גמלה בסך כ-215 מיליון ש"ח בשנת 2017.

בשנות החיתום 2004 ואילך, הן בפוליסות מסוג משתתף ברווחים והן בפוליסות מבטיחות תשואה, חלק ניכר מהרווחיות נובע מדמי הניהול הקבועים התלויים בהיקף העתודות, שבשלב זה של חיי הפוליסות הינו נמוך יחסית. הגידול בהפסד הכולל בשנת 2018 לעומת שנת 2017 נבע בעיקרו מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות ובעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

הגידול ברווח מסיכון פרט בשנת 2018 לעומת שנת 2017 הושפע מגידול ברווח מסיכון, בעיקר בשל קיטון בתביעות מוות. כמו כן, התוצאות מושפעות משינויים בהכנסות מהשקעות בגין נכסים העומדים כנגד העתודות בפוליסות אלו.

בסיכון הקבוצתי חלה ירידה קלה ברווח הכולל בשנת 2018 לעומת שנת 2017.

לפירוט, ובכלל זה פילוח ההתחייבויות הביטוחיות לפי חשיפה פיננסית ולפי חשיפה ביטוחית, ראה גם באור 2.ב.37 בדוחות הכספיים.

2.6 פרטים נוספים בהתפתחות הרווח בביטוח חיים

תשואות משוקללות בפוליסות המשתתפות ברווחים (קנ"י) (באחוזים):

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004			פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	
3.69	7.57	(1.98%)	4.66	8.35	(0.72%)	תשואה ריאלית חיובית (שלילית) ברוטו
2.45	6.29	(3.14%)	3.44	6.57	(1.32%)	תשואה ריאלית חיובית (שלילית) נטו
3.37	7.90	(0.81%)	4.35	8.68	0.46%	תשואה נומינלית חיובית (שלילית) ברוטו
2.14	6.61	(1.98%)	3.12	6.89	(0.14%)	תשואה נומינלית חיובית (שלילית) נטו

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004					פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י')				
רבעון רביעי 2017	רבעון ראשון 2018	רבעון שני 2018	רבעון שלישי 2018	רבעון רביעי 2018	רבעון רביעי 2017	רבעון ראשון 2018	רבעון שני 2018	רבעון שלישי 2018	רבעון רביעי 2018
2.49	0.13	0.46	2.21	(4.67%)	2.99	0.66	0.73	2.24	(4.23%)
2.18	(0.16)	0.16	1.90	(4.95%)	2.44	0.43	0.49	1.78	(3.93%)
2.60	(0.17)	1.66	2.41	(4.57%)	3.10	0.35	1.93	2.46	(4.14%)
2.28	(0.47)	1.36	2.11	(4.85%)	2.54	0.13	1.69	2.00	(3.84%)

רווחי (הפסדי) השקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול בגינם - להלן פרטים
 בדבר אומדן סכום רווחי (הפסדי) ההשקעה שנזקפו למבוטחים בביטוח חיים וחוזי השקעה משתתפים ברווחים ודמי
 ניהול המחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, וזאת על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות
 הביטוח בדוחות העסקיים של החברה:

רבעון רביעי 2017	רבעון ראשון 2018	רבעון שני 2018	רבעון שלישי 2018	רבעון רביעי 2018	2016	2017	2018
2,491	(314)	1,393	2,016	(4,339)	2,378	6,158	(1,244)
477	214	240	396	(49)	995	1,411	801

רווחי (הפסדי) ההשקעה שנזקפו למבוטחים
לאחר דמי ניהול

דמי ניהול

2.7 תחום ביטוח בריאות

היקף הפעילות ברבעון המדווח ובשנת הדוח

הפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח בריאות הסתכמו בכ-384 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-348 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-10%. בשנת 2018 הסתכמו הפרמיות בכ-1,487 מיליון ש"ח לעומת כ-1,326 מיליון ש"ח בשנת 2017, עלייה של כ-12%, וזאת לאחר עלייה של כ-13% בשנת 2017 לעומת שנת 2016.

העלייה בפרמיות ברבעון המדווח לעומת הרבעון המקביל אשתקד, כמו גם העלייה הנמשכת בפרמיות בשנים 2018 ו-2017, נובעת בעיקרה מגידול בפרמיות ביטוחי פרט, בשל השפעת המכירות החדשות בניכוי ביטולים. מגמת העלייה בפרמיות ניכרת בכל מוצרי הבריאות אותם הקבוצה משווקת.

בנוסף, חלה עליה בפרמיות מביטוחים קבוצתיים אחרים. מנגד, בביטוח סיעודי קבוצתי חלה ירידה בפרמיות בשנת 2018 לעומת שנת 2017, אשר נבעה ממעבר חלק מהפוליסות לביטוחי פרט בהתאם להוראות חוזר תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 3 פרק 1 - תיקונים לגבי ביטוח סיעודי קבוצתי.

במכירות החדשות של ביטוחי הבריאות בקבוצה, חלה עלייה בשנת הדוח של כ-7% בהשוואה לשנת 2017, אשר התרכזת בעיקרה בביטוח הוצאות רפואיות וביטוח מחלות קשות וקוזזה בחלקה כתוצאה מירידה במכירות ביטוח סיעודי. לפירוט נוסף ראה באור 19 בדוחות הכספיים.

בשנת 2018 שיעורי הביטולים בפוליסות פרט בביטוח סיעודי נותרו ברמה דומה לשנת 2017, וזאת לאחר עלייה בשיעורי הביטולים בשנת 2017 לעומת שנת 2016. ביתר ביטוחי הפרט חלה עלייה בשיעורי הביטולים לעומת שנת 2017, וזאת בהמשך לעלייה בשיעורי הביטולים בשנת 2017 לעומת שנת 2016. לפירוט ראה סעיף 11 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

בשנת הדוח חלה עליה בנתח השוק של הקבוצה בביטוחי בריאות, לפירוט ראה סעיף 10.2 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

תוצאות הפעילות - רווח כולל לפני מס

ברבעון המדווח - ברבעון המדווח נרשם הפסד כולל בסך כ-46 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל בסך כ-0.5 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההפסד ברבעון המדווח נבע בעיקרו מהפסדים ריאליים מהשקעות העומדות כנגד ההתחייבויות הביטוחיות, לעומת רווחי השקעות ריאליים ברבעון המקביל אשתקד. מנגד, חל שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות בשל קיטון בתביעות בביטוחי הפרט וכן שיפור בתוצאות ביטוחי הקולקטיבים.

בשנת הדוח - הרווח הכולל הסתכם בכ-29 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך כ-57 מיליון ש"ח בשנת 2017 ורווח בסך כ-3 מיליון ש"ח בשנת 2016.

הקיטון ברווח הכולל בשנת 2018 לעומת שנת 2017 נבע בעיקרו מהפסדים ריאליים מהשקעות העומדות כנגד ההתחייבויות הביטוחיות, לעומת רווחי השקעות ריאליים בשנת 2017. מנגד, חל שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות¹⁰ בשל קיטון בתביעות בביטוחי הפרט וכן שיפור בביטוחי הקולקטיבים.

הגידול ברווח הכולל בשנת 2017 לעומת שנת 2016, נבע בעיקרו מגידול בהכנסות הריאליות מהשקעות העומדות כנגד ההתחייבויות הביטוחיות. מנגד, חלה הרעה בתוצאות החיתומיות אשר התרכזו בענפי ביטוח סיעודי וביטוח תאונות אישיות בשל גידול בתביעות, שקוזזה ברובה בשל שיפור בתוצאות החיתומיות ביתר ביטוחי הפרט והקולקטיבים. התוצאות החיתומיות כאמור, הושפעו גם מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות שחל בשנת 2017.

שיעור העמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות והוצאות הנהלה וכלליות מהפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בשנת 2018 בכ-34.3% לעומת כ-34.8% בשנת 2017 וכ-35.4% בשנת 2016.

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מהפרמיה, ראה סעיף 32.3.2 בחלק ד' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

לפרטים נוספים ראה באורים 3 ב' ו-19 בדוחות הכספיים.

2.8 תחום ביטוח כללי

היקף הפעילות ברבעון המדווח ובשנת הדוח

הפרמיות ברוטו בביטוח כללי הסתכמו בכ-481 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-456 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-6%. בשנת 2018 הסתכמו הפרמיות בכ-2,402 מיליון ש"ח לעומת כ-2,202 מיליון ש"ח בשנת 2017, עלייה של כ-9%, וזאת לאחר ירידה של כ-10% בשנת 2017 לעומת שנת 2016.

העלייה בפרמיות ברבעון המדווח התרכזת בעיקרה בביטוחי רכוש אחרים ובביטוחי החבויות ונבעה בעיקרה מגידול במספר עסקים גדולים. מנגד, חלה ירידה בפרמיות בביטוח רכב חובה בשל קיטון בכמות הפוליסות.

העלייה הניכרת בפרמיות ברוטו בשנת 2018 לעומת שנת 2017 התבטאה בעיקרה בביטוחי הרכב, והושפעה גם מזכייתה של מגדל ביטוח במרכז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2018 אשר נכנס לתוקף בתחילת השנה, בהיקף פרמיות ברוטו בסך של כ-188 מיליון ש"ח. זאת כאשר הפרמיות בעבור מרכז עובדי המדינה לשנת 2017, בסך של כ-147 מיליון ש"ח, נרשמו בחודש דצמבר 2016 ועל כן נכללו בדוחות של שנת 2016. בנוסף, הגידול בפרמיות ביטוחי הרכב הושפע מגידול בכמות הפוליסות.

מנגד, בביטוחי רכוש אחרים ובביטוחי החבויות חלה ירידה בפרמיות לעומת שנת 2017 שנבעה בעיקרה מאי חידוש עסק גדול וכן משינוי במועדי חידוש פוליסות בהן הכיסוי הביטוחי ארוך משנה במספר עסקים גדולים.

לפירוט בדבר נתחי השוק של הקבוצה בביטוח כללי, ראה סעיף 13 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לפירוט בדבר התפלגות הפעילות בביטוח כללי לפי סוגי לקוחות ובדבר שיעורי החידושים בביטוח רכב חובה, רכב רכוש ודירות, ראה סעיף 14 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

תוצאות הפעילות - רווח כולל לפני מס

ברבעון המדווח

ברבעון המדווח נרשם הפסד כולל בסך כ-40 מיליון ש"ח לעומת רווח כולל בסך כ-8 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מרווח כולל ברבעון המקביל אשתקד להפסד כולל ברבעון המדווח נבע בעיקרו מהפסדי השקעות ריאליים לעומת רווחי השקעות ריאליים ברבעון המקביל אשתקד. מנגד, חל שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות שהתרכז בענפי הרכב.

בנוסף, שינוי של עקום הריבית ופער בין השווי ההוגן והשווי בספרים של הנכסים הלא סחירים, הביאו להקטנת ההפרשות בענפי החבויות בסך של כ-10 מיליון ש"ח בשייר ברבעון המדווח, זאת לעומת גידול בהפרשות בסך של כ-25 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד שנבע משינויים בעקום הריבית ובשווי הנכסים.

להלן ניתוח התוצאות החיתומיות (ללא השפעת ההפרשות המיוחדות כמתואר לעיל) לפי ענפים:

¹⁰ ראה הגדרת תוצאות חיתומיות בסעיף 2.1 לעיל.

בענף רכב חובה - חל שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות ברבעון המדווח שהושפע משיפור בשנת החיתום השוטפת, וכן מהתפתחות שלילית בניסיון התביעות בשנות חיתום ותיקות שהובילה לגידול בהערכה האקטוארית ברבעון המקביל אשתקד.

בענף רכב רכוש - חל שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות אשר הושפע מהתפתחות חיובית בניסיון התביעות לרבות בגין שנת נזק קודמת.

בענפי רכוש (ללא רכב) - חל שיפור בתוצאות החיתומיות לעומת הרבעון המקביל אשתקד בענפי רכוש אחר, וזאת על אף נזקי חורף שאירעו ברבעון המדווח.

בענפי החבויות - חל קיטון בתוצאות החיתומיות לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בעיקר בשל התפתחות חיובית בניסיון התביעות בענפי אחריות מקצועית ואחריות המוצר ברבעון המקביל אשתקד, הגבוהה יותר מהתפתחות בניסיון התביעות ברבעון המדווח. מנגד, בביטוח צד ג' חלה התפתחות חיובית בהערכה האקטוארית בגין שנות חיתום ותיקות.

בשנת הדוח

בשנת הדוח ההפסד הכולל הסתכם בכ-6 מיליון ש"ח לעומת רווח כולל בסך כ-107 מיליון ש"ח בשנת 2017 והפסד כולל בסך כ-178 מיליון ש"ח בשנת 2016.

המעבר מרווח כולל בשנת 2017 להפסד כולל בשנת 2018 נבע בעיקרו מהפסדי השקעות ריאליים לעומת רווחי השקעות ריאליים בשנת 2017. מנגד, בשנת 2018 חל שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות אשר התרכז בביטוחי הרכב.

בנוסף, שינוי של עקום הריבית ופער בין השווי ההוגן והשווי בספרים של הנכסים הלא סחירים, הביאו להגדלת ההפרשות בענפי החבויות (בענפים בהם מחושבות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי) בסך של כ-12 מיליון ש"ח בשייר בשנת 2018, זאת לעומת גידול בהפרשות בסך של כ-20 מיליון ש"ח בשנת 2017 ושל כ-13 מיליון ש"ח בשנת 2016.

כמו כן, בשנת 2016 נרשמה הפרשה בסך של כ-160 מיליון ש"ח בשייר בענפי רכב חובה וחבויות, בעקבות פרסום תקנות הביטוח הלאומי, כאמור בסעיף 2.2 לעיל.

להלן ניתוח התוצאות החיתומיות (ללא השפעת ההפרשות המיוחדות כמתואר לעיל) לפי ענפים:

בענף רכב חובה - חל שיפור ניכר בתוצאות החיתומיות בשנת 2018 לעומת שנת 2017 שהושפע מהתפתחות חיובית בניסיון התביעות שהובילה לקיטון בהערכה האקטוארית בגין שנות חיתום ותיקות, זאת בהשוואה לגידול בהערכה האקטוארית בשנת 2017.

בשנת 2017 חל קיטון בתוצאות החיתומיות לעומת שנת 2016 בשל התפתחות שלילית בניסיון התביעות, בעיקר בשנות חיתום ותיקות, שהובילה לגידול בהערכה האקטוארית בשנת 2017, כאמור לעיל, וכן להפסדים בשנת החיתום השוטפת.

יצוין, כי הפסדי הביטוח השיורי ("הפול") הקטינו את רווחי הקבוצה ברכב חובה בשנת 2018 בסך של כ-42 מיליון ש"ח, לעומת כ-55 מיליון ש"ח בשנת 2017 וכ-58 מיליון ש"ח בשנת 2016. ההפסדים בשנים 2016-2018 הושפעו בחלקם מתקנות הביטוח הלאומי.

לפירוט הרכב הרווח והתפתחות הרווח לפי שנות חיתום בענף רכב חובה - ראה באור 5ג17 ובאור 7ג17 בדוחות הכספיים.

בענף רכב רכוש - חל שיפור בתוצאות החיתומיות בשנת 2018 לעומת שנת 2017 אשר הושפע בעיקרו משיפור בניסיון התביעות, לרבות בגין שנת נזק קודמת. המעבר מהפסד חיתומי בשנת 2016 לרווח חיתומי בשנת 2017, הושפע ברובו מעלייה בפרמיה הממוצעת. לפירוט שינויים ב-LR ו-CR ראה טבלה להלן.

בענפי הרכוש (ללא רכב) - חלה ירידה קלה בתוצאות החיתומיות בשנת 2018 לעומת שנת 2017 הנובעת בעיקרה מנזקי סופת החורף בתקופה המדווחת לעומת התפתחות חיובית בניסיון התביעות בשייר אשתקד שהובילה לקיטון בהערכה האקטוארית בגין נזקי שריפות. בשנת 2017 חל שיפור בתוצאות החיתומיות לעומת שנת 2016, אשר נבע מהתפתחות חיובית בניסיון התביעות בשייר, כאמור לעיל. לפירוט שינויים ב-LR ו-CR ראה טבלה להלן.

בענפי החבויות - שיפור חיתומי בשנת 2018 אשר התרכז בענף צד ג' בשל התפתחות חיובית בהערכה האקטוארית בגין שנות חיתום ותיקות. השיפור האמור קוזז בחלקו בשל קיטון ברווח בענפי חבויות אחרים. בשנת 2017 חלה עלייה קלה בהפסד החיתומי לעומת שנת 2016.

לנתונים בנושא הרכב הרווח והתפתחות הרווח לפי שנות חיתום בענפי החבויות - ראה באור 6ג17 ו-8ג17 בדוחות הכספיים.

להלן נתונים בדבר מדדי רווחיות חיתומית - Loss Ratio ("LR") ו-Combined Ratio ("CR") - בענפי הרכוש¹¹,¹².

ענפי הרכוש (ללא רכב)			ענף רכב רכוש		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
39.4%	46.0%	39.2%	86.7%	75.7%	69.0%
47.6%	41.7%	45.3%	86.5%	76.0%	69.2%
66.2%	72.9%	66.8%	112.2%	96.9%	91.1%
87.5%	80.5%	81.9%	112.1%	97.4%	91.4%

שיעור העמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות והוצאות הנהלה וכלליות מהפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בשנת 2018 בכ-22.1% לעומת כ-21.6% בשנת 2017 וכ-22.9% בשנת 2016.

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מפרמיה ברוטו, ראה סעיף 32.3.3 לפרק תיאור עסקי התאגיד.

2.9 תחום השירותים הפיננסיים¹³

נכסים מנוהלים - ביום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו הנכסים המנוהלים בכ-32.0 מיליארד ש"ח לעומת כ-32.5 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017. הירידה הקלה התבטאה בקיטון בהיקף הנכסים המנוהלים בפעילות ניהול תיקים. לפירוט ראה סעיף 16.4.3 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

סך נכסי המאזן - ביום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו הנכסים במאזן בכ-549 מיליון ש"ח לעומת כ-593 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017. הירידה בהיקף הנכסים הושפעה בעיקרה מקיטון בנכסים השוטפים בעקבות חלוקת דיבידנד בסך של 66 מיליון ש"ח שבוצעה על ידי מגדל שוקי הון למגדל אחזקות. יצוין כי במהלך התקופה בוצע מימוש השקעה בקרנות זרות בסך של כ-62 מיליון ש"ח, לפירוט ראה סעיף 5.5.2 להלן.

יצוין, כי היקף ההשקעות בבטוחות, יתרות המזומנים ושווי המזומנים של התחום, משתנים בהתאם למצב שוק ההון.

תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

ברבעון הרביעי של שנת הדוח, ההכנסות הסתכמו בכ-42 מיליון ש"ח לעומת כ-40 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

העלייה בהכנסות ברבעון המדווח, נבעה בעיקרה מגידול בהכנסות מניהול קרנות נאמנות בשל עלייה בהיקף הנכסים המנוהלים הממוצעים וכן מהכנסות מרווחי המסחר בבורסה של חברת מגדל עשיית שוק בע"מ בפעילות קרנות הסל של החברה.

הרווח הכולל הסתכם בכ-5 מיליון ש"ח לעומת כ-2 מיליון ש"ח ברווח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח נבע בעיקרו מעלייה בהכנסות כאמור לעיל.

¹¹ Loss Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח לבין הפרמיות שהורווחו. Combined Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, עמלות ועלויות רכישה בניכוי הכנסות מעמלות ביטוח משנה והוצאות הנהלה וכלליות לבין הפרמיות שהורווחו.

¹² הנתונים אינם כוללים הפחתה שיטתית של נכסים בלתי מוחשיים ניתנים לזיהוי שנוצרו ברכישת תיק אליהו.

¹³ נתוני ההכנסות, הוצאות והרווח לפני מס כוללים את תוצאות פעילות השירותים הפיננסיים המבוצעת במסגרת מגדל שוקי הון וכן הכנסות/הוצאות אחרות.

תוצאות הפעילות בתקופה המדווחת

בתקופה המדווחת, ההכנסות הסתכמו בכ-159 מיליון ש"ח לעומת כ-172 מיליון ש"ח בשנת 2017 וכ-132 מיליון ש"ח בשנת 2016. הקיטון בהכנסות בשנת 2018, נבע בעיקרו מהכנסות בגין שיערוך חלקה של החברה במניות הבורסה וכן משיערוך אחזקתה בחברת אי בי אי בסך כ-14 מיליון ש"ח שנרשמו בשנת 2017 לעומת שיערוך בסך כ-2 מיליון ש"ח בשנת 2018. בנוסף, הקיטון בהכנסות הושפע מירידה בהכנסות מחיתום והפצה.

הרווח הכולל הסתכם בכ-12 מיליון ש"ח בתקופה המדווחת לעומת רווח כולל של כ-26 מיליון ש"ח בשנת 2017 ורווח כולל של כ-1 מיליון ש"ח בשנת 2016. הירידה ברווח הכולל בשנת 2018 לעומת שנת 2017 נבעה בעיקרה מקיטון בהכנסות כאמור לעיל. הגידול ברווח הכולל בשנת 2017 לעומת שנת 2016, נבע בעיקרו מעלייה בהכנסות מניהול קרנות נאמנות בעקבות עלייה בשיעור דמי הניהול הממוצעים וכן מעלייה בהיקף הנכסים המנוהלים וכן מגידול בהכנסות שנבע משיערוך חלקה של החברה במניות הבורסה וקוזז בחלקו בשל עלייה בהוצאות, בעיקר משתנות, בשל הגידול בהיקף הפעילות.

2.10. הוצאות הנהלה וכלליות

בשנת 2018 הוצאות הנהלה וכלליות של הקבוצה¹⁴ הסתכמו בכ-1,766 מיליון ש"ח לעומת 1,779 מיליון ש"ח בשנת 2017 וכ-1,675 מיליון ש"ח בשנת 2016. הירידה הקלה בהוצאות בשנת 2018 לעומת שנת 2017 נבעה בעיקרה מקיטון ברכיבי שכר משתנים וזאת על אף הגידול במצבת העובדים. הגידול בהוצאות בשנת 2017 לעומת שנת 2016 הושפע מעלייה בעלויות בגין עובדים, ובכלל זה גידול ברכיבי שכר משתנים וגידול במצבת העובדים.

לפירוט נוסף בדבר הוצאות הנהלה וכלליות ראה באור 32 בדוחות הכספיים.

2.11. נתונים מאזניים עיקריים מהדוחות הכספיים

היקף הנכסים בגין חוזים תלויי תשואה ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם בכ-104.8 מיליארד ש"ח, עלייה של 4% לעומת 31 בדצמבר 2017. העלייה הושפעה בעיקרה מגידול בצבירות נטו בתיק הנכסים המנוהלים שקוזז בחלקו בשל תשואות שליליות שהושגו על ידי הקבוצה בשווקי ההון.

יתרת הפרמיה לגבייה ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה בכ-736 מיליון ש"ח, לעומת כ-765 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2017. הירידה בפרמיה לגבייה נובעת בעיקרה מפרמיות לגבייה של ביטוח חיים כתוצאה משיפור בתהליכי הטיפול של החברה בפיגורים.

יתרת ההון ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה בכ-5,953 מיליון ש"ח לעומת כ-5,908 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. הגידול נובע בעיקרו מרווח כולל בסך כ-112 מיליון ש"ח בשנת הדוח בניכוי דיבידנד בסך כ-66 מיליון ש"ח אשר חולק בחודש ספטמבר 2018.

לפירוט בנוגע לתוצאות החישוב בהתאם למשטר כושר הפירעון החדש (סולבנסי 2), ראה סעיף 3.2 להלן, באור 7 לדוחות הכספיים.

יתרות המזומנים ושווי המזומנים הסכמו בכ-13.3 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2018 לעומת כ-10.8 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017. העלייה נובעת מגידול בתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת נטו וכן מעלייה במזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון (תמורה מהנפקת אג"ח ו' ואג"ח ז' בניכוי פירעון של אג"ח ב'), לפירוט ראה את דוח תזרים המזומנים לדוחות הכספיים של החברה.

¹⁴ הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות הנזקפות לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח ולסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

2.12. מקורות מימון

במיליוני ש"ח	31.12.2018	31.12.2017
התחייבויות פיננסיות	6,574	3,771
הלוואות לזמן ארוך ⁽¹⁾	5,124	3,624
הלוואות לזמן קצר ⁽²⁾	38	16
נגזרים ומכירות בחסר ⁽³⁾	1,412	131
מזה:		
נגזרים בגין התחייבויות עבור פוליסות תלויות תשואה	1,209	74
מכירות בחסר ⁽⁴⁾	20	27

(1) יתרת ההלוואות לזמן ארוך נכון ליום 31 בדצמבר 2018 מורכבת בעיקרה מהנפקות של מגדל גיוס הון, לרבות הנפקות של אג"ח ו' ואג"ח ז' ובניכוי פירעון של אג"ח ב' שבוצעו בשנת 2018. יתרת ההנפקות בדוחות הכספיים (ללא ריבית לשלם) הינה כ-5,120 מיליון ש"ח. אגרות החוב האמורות משמשות במגדל ביטוח כהון רובד 2. לפירוט ראה באור 24. בדוחות הכספיים. לעניין פירעון של אג"ח א', ראה באור 40 לדוחות הכספיים.

(2) בהיקף האשראי לזמן קצר חלות תנודות בהתאם לפעילות השוטפת של מגדל שוקי הון.

(3) יתרת הנגזרים הכלולה בהתחייבויות הפיננסיות משקפת את ההתחייבויות שנוצרה ליום המאזן בשל הפעילות בנגזרים, בעיקר בנושא החשיפה למט"ח ולמניות חו"ל. לפירוט ראה באור 24 לדוחות הכספיים.

(4) יתרת המכירות בחסר מיוחסת לפעילות מגדל שוקי הון בניהול קרנות השקעה מניות.

3. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העסקית

3.1. סביבה מקרו כלכלית

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על הקבוצה¹⁵.

התפתחויות במשק ובתעסוקה

הקבוצה פועלת במסגרת המשק הישראלי אשר מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני משליך על מכירותיה בתחומים שונים, על היקף תביעות הביטוח ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעולה. לרמת התעסוקה והשכר במשק הישראלי השפעה בעיקר על היקף עסקי ביטוח חיים והחיסכון לטווח ארוך של הקבוצה.

הסביבה העולמית - במהלך שנת 2018 הנתונים המאקרו כלכליים מצביעים על שיפור בכלכלה העולמית, בעיקר בארה"ב, אם כי במהלך המחצית השנייה של השנה חלה התמתנות מסוימת שהתבטאה בעיקרה באירופה. מדדים שונים מצביעים על חוסר ודאות ועלייה בסיכונים, זאת על רקע "מלחמות הסחר", הסיכון הפוליטי באירופה והתנודתיות בשווקים הפיננסיים של המשקים המתעוררים. הסביבה המוניטרית בעולם נותרה מרחיבה, אך הציגה מגמת צמצום, כאשר הבנק המרכזי של ארה"ב (ה-Fed) העלה את הריבית בהיקף מצטבר של 1.0% במהלך שנת 2018.

המשק הישראלי - בשנת 2018, נמשכה הצמיחה של המשק, אם כי בקצב מתון יחסית לשנת 2017. הצמיחה התבטאה בגידול ביצוא, בצריכה הפרטית ובצריכה הציבורית ובמידה מתונה יותר בהשקעה בנכסים קבועים. על פי אומדן של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2018¹⁶, בשנת 2018 עלה התוצר המקומי הגולמי בשיעור של כ-3.3%, לעומת עלייה של 3.5% בשנת 2017 ועלייה של כ-4.0% בשנת 2016. בתוצר המקומי לנפש חלה עלייה של כ-1.3% בשנת 2018, לאחר עלייה של כ-1.5% בשנת 2017 ושל כ-2.0% בשנת 2016.

שוק העבודה - במהלך שנת 2018 שיעור האבטלה נותר ברמה נמוכה ושיעורי ההשתתפות בכוח העבודה והתעסוקה נותרו גבוהים. שיעור האבטלה ירד בשנת 2018 לכ-4.0% בממוצע לעומת כ-4.2% בממוצע

¹⁵ הסקירה מבוססת, בין היתר, על פרסומי בנק ישראל ועל פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

¹⁶ לפי אומדן החשבונות הלאומיים לשנת 2018 שפורסם ביום 10 במרס 2019.

בשנת 2017. בשכר הריאלי חלה עלייה של כ-2.8% לעומת ממוצע שנת 2017, וכן חלה עלייה של כ-2.0% במספר משרות השכיר לעומת שנת 2017.

שוק ההון

חברות הביטוח, קרנות הפנסיה וקופות הגמל והחברות הפועלות במסגרת השירותים הפיננסיים, משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוק ההון. לתשואות בשוק ההון באפיקים השונים, השלכה מהותית, הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה.

ברבעון הרביעי של שנת 2018 חלה ירידה חדה במדדי המניות המובילים בעולם, כך שבסיכומה של שנת 2018 נרשמו ירידות שערים ניכרות במדדי המניות בארץ ובעולם. אף בשערי אגרות החוב חלו ירידות בשנת 2018, שהתרכזו בעיקרן ברבעון השני והרביעי של שנת 2018

להלן מגמות עיקריות באפיקי ההשקעה העיקריים והשלכותיהן:

שינוי במדדי שוק ההון	2018	10-12/2018
אינפלציה (מדד ידוע)	1.2%	0.1%
אינפלציה (מדד בגין)	0.8%	(0.3%)
אג"ח ממשלתיות שקליות בריבית קבועה (ריאלי)	(2.6%)	(0.5%)
אג"ח ממשלתיות צמודות (ריאלי)	(2.6%)	(1.6%)
אג"ח קונצרניות (ריאלי)	(3.0%)	(2.7%)
מדד ת"א 35 (ריאלי)	(4.2%)	(11.0%)
מדד ת"א 90 (ריאלי)	(4.2%)	(9.0%)
מדד ת"א 125 (ריאלי)	(3.4%)	(10.3%)
מדד MSCI (נומינלי)	(11.2%)	(13.1%)
מדד NASDAQ 100 (נומינלי)	(1.0%)	(17.0%)
מדד DOW JONES (נומינלי)	(5.6%)	(11.8%)
שער הדולר (נומינלי)	8.1%	3.3%

ריבית - הריבית המוניטרית לחודש דצמבר 2018 עמדה על 0.25%, לעומת 0.1% בחודש דצמבר 2017, זאת לאחר שבנק ישראל העלה את הריבית ב-0.15% בסוף חודש נובמבר 2018. הריבית הריאלית (בהתחשב בציפיות לאינפלציה) בסוף שנת 2018 הייתה שלילית בשיעור של כ-0.9%, לעומת ריבית ריאלית שלילית של כ-0.4% בדצמבר 2017.

אגרות חוב ממשלתיות - ברבעון המדווח חלה עלייה בתשואות לפדיון של האג"ח השקליות והאג"ח הצמודות בכל הטווחים, ובסיכומה של שנת 2018 נרשמה עלייה בתשואות לפדיון במרבית הטווחים.

אגרות חוב קונצרניות - ברבעון המדווח ובסיכומה של שנת 2018 חלו עליות בתשואות לפדיון באג"ח הקונצרניות הצמודות והשקליות, אשר הושפעו מעלייה בתשואות לפדיון באג"ח הממשלתיות וכן מעלייה במרווח הסיכון מול האג"ח הממשלתיות.

שינויי הריבית והאינפלציה הצפויה גרמו לשינויים בתשואות הגלומות בתיקי הנכסים הפיננסיים שמחזיקות חברות הביטוח, לרבות תיקי הנכסים המוחזקים מול הפוליסות המשתתפות ברווחים, מהן נגזרים רווחי ההשקעות של חברות הביטוח.

לרמת הריביות הנמוכה השפעה על הקטנת התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ולהקטנת הערך הגלום של תיק ביטוח החיים, כמו גם להקטנת התשואה העתידית של כספי העמיתים. לפרטים נוספים בדבר השפעת הריבית על העתודות בביטוח חיים וכן על העודף/גירעון בקרנות הפנסיה, ראה סעיף 2.4.1 בחלק א' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

לאחר תאריך המאזן ועד סמוך למועד פרסום הדוח, חלו עליות שערים ניכרות במדדי המניות בארץ ובעולם וכן נרשמו עליות שערים באגרות החוב בשל ירידות בתשואות לפדיון. בארץ, מדד המחירים לצרכן המצטבר בגין חודשים ינואר - פברואר 2019 נותר ללא שינוי.

3.2. משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2

בהתאם לחוזר הסולבנסי, חברת ביטוח נדרשת לקיים משטר כושר פירעון כלכלי, במטרה להבטיח את כושר פירעונה כלפי מבטחיה. לאחר שקיבלה מגדל ביטוח אישור מהממונה שבוצעה ביקורת רואה חשבון לראשונה על יישום הוראות חוזר הסולבנסי, החל מחודש נובמבר 2018, משטר כושר הפירעון היחיד החל על מגדל ביטוח הינו האמור בחוזר הסולבנסי, חלק תקנות ההון.

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון של מגדל ביטוח לפי משטר סולבנסי 2 (באלפי ש"ח):

ליום 31.12.2016	ליום 31.12.2017	
מבוקר*	בלתי מבוקר ובלתי סקור	
ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות		
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	11,986,350	11,062,807
הון נדרש לכושר פירעון	12,667,214	11,931,350
גירעון	(680,864)	(868,543)
יחס כושר פירעון	95%	93%
אירועים מהותיים שהתרחשו בתקופה שבין תאריך המאזן לתאריך הדיווח והשפיעו על יחס כושר הפירעון של מגדל ביטוח		
גיוס מכשיר הון רובד 2 **	1,113,050	
עודף ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות	432,187	
יחס כושר פירעון (ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות)	103%	
עמידה באבני דרך בהתחשב בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות		
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	11,986,350	10,651,598
הון נדרש לכושר פירעון	7,653,038	6,663,948
עודף	4,333,312	3,987,650

* הביקורת נערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. תקן זה רלוונטי לביקורת חישובי הסולבנסי ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים.

** מכשיר הון רובד 2 שהונפק ביום 31 בדצמבר 2017 ושתמורתו התקבלה ביום 1 בינואר 2018. ראה באור 7.ג. לדוחות הכספיים.

סף הון (MCR) (באלפי ש"ח):

ליום 31.12.2016	ליום 31.12.2017	
מבוקר*	בלתי מבוקר ובלתי סקור	
סף הון (MCR)	2,219,543	2,998,776
הון עצמי לעניין סף הון	8,662,581	7,919,379

* הביקורת נערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי/ תקן זה רלוונטי לביקורת חישובי הסולבנסי ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים.

בחישובי יחס כושר הפירעון של החברה ליום 31 בדצמבר 2017, הובאו בחשבון מחקרים אקטואריים שהתגבשו לאחר מועד פרסום הדיווח השנתי של החברה לשנת 2017, כפי שיושמו בדוחות הביניים לשנת 2018. אלמלא עדכון המחקרים כאמור, יחס כושר הפירעון של החברה היה גבוה יותר.

תוצאת החישוב אינה כוללת הנפקת הון רובד 2 (אגרות חוב סדרה ז') בסך כ-705 מיליון ש"ח שבוצעה בדצמבר 2018, פדיון מוקדם של אגרות החוב (סדרה א') שבוצע בינואר 2019 בסך כ-518 מיליון ש"ח ופדיון מוקדם של אגרות החוב (סדרה ב') שבוצע בדצמבר 2018 בסך כ-331 מיליון ש"ח. כמו כן, החישוב אינו כולל את השפעת פעילות החברה ותוצאותיה בשנת 2018, על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות והשפעות אקסוגניות כגון שינוי של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית.

בדוח יחס כושר פירעון מודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

לפרוט נוסף ראה באור 7.ג לדוחות הכספיים וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2017 שפורסם באתר האינטרנט של החברה.

4. יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה

הסביבה העסקית והתחרות הגוברת מחייבים את החברה לבחון מעת לעת את אופן התמודדותה והיערכותה לגבי היעדים והאסטרטגיה העסקית שלה. לנוכח התפתחויות מהותיות בסביבה העסקית של החברה שחלו בשנים האחרונות, החברה ביצעה בשנת 2017 ותחילת שנת 2018 תהליך של תיקוף ועדכון האסטרטגיה העסקית שלה, לרבות התייחסות לסוגיות המרכזיות הבאות: תמהיל המוצרים שהחברה משווקת, אופן התמחור ועשיית העסקים, תמהיל ערוצי ההפצה, אופן ניהול ההשקעות וניהול מצב ההון של מגדל ביטוח לנוכח משטר כושר הפירעון החדש.

היעד האסטרטגי המרכזי של הקבוצה כפי שנקבע על-ידי דירקטוריון החברה הינו: רווחיות משמעותית ועקבית לאורך זמן, תוך הרחבת וגיוון בסיסי הרווח של החברה. יעד זה יושג באמצעות היעדים האסטרטגיים הבאים: מובילות בתחומי הביטוח והחיסכון, מובילות בהשקעות, בשירות, בחדשנות ובטכנולוגיות, לצד התייעלות באמצעות טכנולוגיה, תהליכים והון אנושי.

להלן פירוט בדבר היעדים האסטרטגיים של הקבוצה נכון למועד הדוח:

מובילות בתחומי הביטוח והחיסכון - לשם השגת יעד אסטרטגי זה פועלת הקבוצה לשמירה על תמהיל מוצרים רחב.

בתחום החיסכון לטווח ארוך פועלת הקבוצה להמשך מובילות בתחום, תוך המשך פיתוח מוצרים חדשים שיותאמו למציאות הרגולטורית והתחרותית המשתנה, ולהתאמת מערכות ההפצה לצרכים המשתנים בשוק לשם שיפור יכולות המכירה ושימור התיק, לרבות התמקדות בהעברת צבירות למטרות חיסכון.

בנוסף פועלת הקבוצה לגיוון מקורות הרווח, תוך הרחבת תחומי הביטוח הכללי, ביטוח הבריאות, וכן מוצרי סיכון וחיסכון בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך. כמו כן, פועלת הקבוצה להרחבת המכירות ללקוחות קיימים. קביעת היעדים העסקיים כאמור נבחנת על רקע פעילותה של החברה לעמידה ביחס כושר פירעון בהתאם לחוזר הסולבנס, ובכלל זה באמצעות התאמת תמהיל המוצרים, רכישת ביטוחי משנה ועוד.

השקעות - הקבוצה פועלת להשגת תשואות עודפות, תוך ניהול סיכונים מושכל. לצורך כך פועלת הקבוצה לגיוון השקעותיה, ובכלל זה להרחבת פעילות ההשקעות לשווקים בחו"ל ולהעמקת ההשקעה באפיקים שינוי, להערכת הקבוצה, תשואות עודפות, בין היתר, בתחומי הנדל"ן, באשראי, בהשקעות בקרנות השקעה והשקעות בתשתיות.

שירות - החברה פועלת לשיפור מתמיד בנאמנותם ובשביעות רצונם של הלקוחות ושל ערוצי ההפצה, ושמה לה למטרה להיות מהמובילים בשירות בענף בקשר עם לקוחותיה וערוצי ההפצה. לצורך כך, שמה החברה דגש על מתן שירות ייחודי המשלב טכנולוגיה ואמצעים דיגיטליים לשם ייעול ופישוט תהליכי המכירה והתפעול, בהתאם לצרכי לקוחותיה.

חדשנות טכנולוגית - הקבוצה שמה לה למטרה להיות שחקן מוביל בחדשנות טכנולוגית, אשר תשמש אמצעי לתמיכה בחדשנות במוצרי הביטוח, השיווק, ההשקעות והשירות. כמו כן תפעל החברה להשתמש בחדשנות כאמצעי לאוטומציה של תהליכים עתירי כוח אדם והרחבת פעולות בביצוע עצמי על ידי הלקוחות וערוצי ההפצה.

התייעלות בטכנולוגיה, תהליכים והון אנושי - הקבוצה פועלת לשיפור היעילות התפעולית, בין היתר, באמצעות בחינת שיפור התהליכים העסקיים המרכזיים של הקבוצה, יישום מערכות טכנולוגיות מתקדמות לרבות פיתוח אמצעים דיגיטליים שונים, כמו גם באמצעות שינויים ארגוניים, והכל תוך שמירה והמשך טיפוח ההון האנושי המקצועי והאיכותי של הקבוצה.

המידע הכלול בחלק זה לעיל בכל הקשור ליעדים ולאסטרטגיה העסקית של החברה, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד אשר משקף את מדיניות החברה ותכניתיה נכון למועד פרוסום הדוח. המידע כולל תחזיות, הערכות ומידע אחר של החברה בקשר לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה תלויה בחברה בלבד. הערכותיה של הקבוצה

מבוססות, בין השאר על העובדות והנתונים המפורטים בחלק זה. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן ההערכות כתוצאה משינויים שיחולו באיזה מהעובדות והנתונים המפורטים לעיל, ו/או כתוצאה משינויים שיחולו בגורמי הסיכון שחלים על הקבוצה בכללותה, המפורטים בבאור 37 בדוחות הכספיים ובסעיף 37 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

5. דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

הדיווח המובא להלן בדבר ניהול הסיכונים מתייחס להשקעות של החברה והחברות המהותיות המאוחדות שלה, למעט חברות הביטוח, וזאת בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 ("תקנות הדוחות").

לפירוט ניהול הסיכונים של מגדל ביטוח, ראה באור 37 בדוחות הכספיים וכן סעיף 37 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

5.1. האחראים על ניהול סיכוני שוק בתאגיד

האחראית על סיכוני השוק של החברה הינה גברת מיכל גור כגן, מנהלת הסיכונים של הגופים המוסדיים בקבוצה.

בקבוצת מגדל שוקי הון פועלת מחלקת ניהול ובקרת סיכונים, בראשה עומד סמנכ"ל ניהול ובקרת סיכונים, שמפעיל תכנית בקורות בלתי תלויות על פעילויות מגדל שוקי הון ובהן גם על ניהול ההשקעות ועמידה במדיניות החברה ותיאבון לסיכון שנקבע. בנוסף, בחודש אוקטובר 2018, הוקמה יחידת מטה ייעודית לניהול סיכוני שוק לפעילות קרנות הנאמנות ועושה השוק. היחידה כפופה לסמנכ"ל במטה מגדל שוקי הון.

5.2. תיאור סיכוני השוק

פרט לעסקי קבוצת מגדל ביטוח, יש לחברה השקעות עיקריות נוספות המתרכזות במגדל אחזקות עצמה וכן במגדל שוקי הון, חברה מאוחדת, כמפורט להלן:

5.2.1. החברה (מגדל אחזקות)

כלל, החברה חשופה לסיכוני שוק, כגון: שינויים בריביות, במדד המחירים לצרכן, בשערי המט"ח ובמחירי המניות בארץ ובחו"ל, לאור החזקותיה בנכסים פיננסיים שונים.

עם זאת, נכון ליום 31.12.2018 היקף הנכסים הפיננסיים של החברה, החושפים אותה לסיכוני ריבית, מדד מחירים לצרכן ומט"ח, אינו מהותי ולפיכך אין לחברה חשיפה מהותית לסיכוני שוק.

5.2.2. מגדל שוקי הון

מגדל שוקי הון פועלת בתחומים שונים של שוק ההון, המתאפיינים בתנודתיות כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בארץ ובעולם. תנודות אלו משפיעות על שערי ניירות הערך בבורסה ועל היקף הפעילות בשוק ההון וכתוצאה מכך גם על פעילותה, נכסיה ותוצאותיה העסקיות. כמו כן מושפעות תוצאות מגדל שוקי הון גם מהחלטות הרגולטורים והגופים המחקקים השונים.

הטבלאות להלן מתארות את השפעת השינויים בגורמי שוק על שווי המכשירים הפיננסיים של מגדל שוקי הון (באלפי ש"ח):

גורם שוק - מט"ח

רווח (הפסד) מהשינויים		רווח (הפסד) מהשינויים		מכשיר רגיש
ירידה של 5% בגורם השוק	ירידה של 10% בגורם השוק	עלייה של 5% בגורם השוק	עלייה של 10% בגורם השוק	
(872)	(1,743)	872	1,743	מזומנים ושווי מזומנים
(1,244)	(2,488)	1,244	2,488	חייבים ויתרות חובה
(14)	(28)	14	28	השקעות לזמן קצר
974	1,949	(974)	(1,949)	אשראי והלוואות
995	1,991	(995)	(1,991)	זכאים ויתרות זכות
(161)	(319)	161	319	סה"כ

בחישוב הרגישויות למט"ח, נותרו השקעות לזמן קצר של מגדל שוקי הון בנכסים פיננסיים שנקובים במט"ח, אשר כנגדם היא מבצעת גידור כלכלי לחשיפה למט"ח באמצעות השקעתה באופציות שקל דולר ועסקאות החלף (SWAP).

גורם שוק - מדד המחירים לצרכן

מכשיר רגיש	רווח (הפסד) מהשינויים		רווח (הפסד) מהשינויים		שווי הוגן
	עלייה של 10% בגורם השוק	עלייה של 5% בגורם השוק	ירידה של 10% בגורם השוק	ירידה של 5% בגורם השוק	
השקעות לזמן קצר	45	23	453	(45)	(23)
חייבים	12	6	119	(12)	(6)
מסים שוטפים לקבל	144	72	1,438	(144)	(72)
סה"כ	201	101	2,010	(201)	(101)

גורם שוק - ריבית ⁽¹⁾

מכשיר רגיש	רווח (הפסד) מהשינויים			שווי הוגן	רווח (הפסד) מהשינויים		
	עלייה של 10% בגורם השוק (מכפלתי)	עלייה של 5% בגורם השוק (מכפלתי)	עלייה של 2% בגורם השוק (מכפלתי)		ירידה של 10% בגורם השוק (מכפלתי)	ירידה של 5% בגורם השוק (מכפלתי)	ירידה של 2% בגורם השוק (חיבורי)
מק"מ	(1)	(0.3)	(22)	1,498	1	0.3	23
אג"ח ונגזרים	(11)	(5)	(20)	4,198	11	6	21
סה"כ	(11)	(6)	(43)	5,696	12	6	44

(1) בתרחישי הריבית - השינויים של 5% ו-10% הינם שינויים של % מהריבית עצמה (לדוגמה בריבית בסיסית של 4% העלייה ב-10% הינה ל-4.4%) ואילו השינוי של 2% הוא שינוי חיבורי (לדוגמה אם הריבית הבסיסית הינה 4% השינוי הוא ל-6%).

(2) להערכת החברה 2% הינו שיעור העלייה המרבי המייצג לאורך זמן.

גורם שוק - מכשירים הוניים ⁽⁴⁾

מכשיר רגיש	רווח (הפסד) מהשינויים		שווי הוגן	רווח (הפסד) מהשינויים	
	עלייה של 10% בגורם השוק	עלייה של 5% בגורם השוק		ירידה של 10% בגורם השוק	ירידה של 5% בגורם השוק
השקעות לטווח קצר ⁽¹⁾	2,401	1,200	24,007	(2,401)	(1,200)
מכירות בחסר	(1,991)	(995)	(19,906)	1,991	995
קרנות סל	299	150	2,990	(299)	(150)
נגזרים	(137)	(68)	4	137	68
סה"כ	572	286	7,095	(572)	(286)

(1) השקעות טווח קצר כוללות קרנות גידור, קרן המתמקדת ביצירת תשואה אבסולוטית במגוון תנאי שוק תוך שמירה על נזילות גבוהה וקרן המתמקדת באפיק המנייתי.

לא נמצאו גורמי סיכון בהם השינוי היומי המקסימאלי (בערך מוחלט) שאותר במהלך 10 השנים האחרונות הקודמות לתאריך הדיווח, גבוה מ-10%.

5.2.3. ההנחות בבסיס חישובי הרגישויות - תרחישי קיצון

ערכי הקיצון בתנודתיות גורמי הסיכון נבדקו כשינויים היומיים המרביים ב-10 השנים האחרונות. תרחיש הקיצון עבור ריביות ליום 31 בדצמבר 2018 הינו שינוי אבסולוטי (חיבורי) של 2% בריבית, שהינו בהתאם להוראות רשות ניירות ערך לתרחיש קיצון מינימאלי. תרחיש זה נקבע לאחר בדיקת בסיסי הנתונים של עקומי הריביות שהעלתה כי במהלך 10 השנים האחרונות לא נצפו שינויים אבסולוטיים העולים על 2% לאופק של יום.

5.2.4. פעילות אחרת

נכון ליום 31.12.2018 פעילות החברות מגדל בריאות ומגדל ניהול אינה מהותית ועל כן להערכת החברה הסיכון בגין אינו מהותי.

5.3. שווי הוגן בסיכון

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים התש"ל-1970) נמדד ערך בסיכון (Value at Risk - VaR) עבור תיקי הנוסטרו של מגדל שוקי הון, ברמת מובהקות של 95% ליום 31.12.2018.

תוצאות מדידת ה-VaR ליום 31.12.2018:

אחזקה בקרנות סל ואג"ח ממשלת ארה"ב, כ-58 אלפי ש"ח.

ערך ה-VaR מציג הפסד מקסימלי בהסתברות של 95% עבור הפוזיציה הקיימת ליום המדידה.

להלן פירוט הנחות המודל העיקריות שנעשה בהם שימוש במודל ה-VaR שאומץ ע"י מגדל שוקי הון:

מודל ה-VaR המדווח על ידי מגדל שוקי הון הינו יומי וברמת מובהקות של 95%.

חישובי ה-VaR בוצעו בשיטת חישוב מונטה קרלו. החישוב מתבצע ע"י הטענת הפוזיציות במערכת ויצירת תרחישים שונים בגורמי הסיכון. הרווחים וההפסדים שנוצרו בעקבות התרחישים דורגו מהגבוה לנמוך (מרווח להפסד) כאשר הערך הנתון בסיכון מחושב על פי הערך הקיצוני בהתאם לרמת ההסתברות של 95%.

5.4. מדיניות התאגיד בניהול סיכוני שוק**5.4.1. מגדל אחזקות**

הסיכונים העיקריים להם חשופה הקבוצה הם סיכונים הקשורים בפעילות הביטוח, שהינה הפעילות העיקרית של הקבוצה.

לתיאור סיכונים אלה ואופן ניהולם ראה באור 37.

5.4.2. מגדל שוקי הון

מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה, באמצעות עובדיהן, מפקחות על החשיפות השונות הנובעות מסיכוני השוק של קבוצת מגדל שוקי הון כמפורט להלן:

חשיפה לאינפלציה, שינוי בשערי מט"ח ובשערי ריבית - מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה אינן מגינות על עצמן מפני סביבה אינפלציונית בצורה מלאה אלא באופן חלקי (בהיקפים על פי שיקול דעתן) על ידי רכישת נכסים צמודי מדד וצמודי מט"ח.

סיכוני שוק ההון (נוסטרו) - בשנת 2016 השקיעה מגדל שוקי הון, באמצעות חברה נכדה (מגדל אל. בי. בע"מ), כ-20 מיליון דולר ב-2 קרנות זרות. הקרן הראשונה מתמקדת ביצירת תשואה אבסולוטית במגוון תנאי שוק תוך שמירה על נזילות גבוהה. הקרן השנייה מתמקדת באפיק המנייתי. על מנת לגדר את חשיפתה לקרן זו ולנסות לייצר תשואה עודפת ללא תלות בחשיפה ישירה לשוק המניות, ביצעה החברה מכירות בחסר של מניות מאותו סקטור בו משקיעה הקרן ובנוסף גידרה את יתר החשיפה המנייתית באמצעות חוזים סינטטיים מאותו המדד להשוואה. ההשקעה בשתי הקרנות הינה דולרית והחברה מגדרת את השפעת שער החליפין באמצעות אופציות שקל דולר.

בחודש מרס 2018 מימשה החברה את מלוא השקעתה בקרן הראשונה המתמקדת ביצירת תשואה אבסולוטית, כמו כן במהלך השנה מימשה החברה חלק מהשקעתה בקרן השנייה המתמקדת באפיק המנייתי, כך שהיתרה ליום ה-31 בדצמבר 2018 הינה בסך של כ-24 מיליון ש"ח. החל מחודש אוקטובר 2018 מבוצעת ההשקעה במישרין על ידי מגדל שוקי הון.

מקרי חדלות פירעון למוסדות פיננסיים ישראלים וזרים בשל החזקת נכסים - נכון למועד הדוח, פעילות מגדל קרנות נאמנות בניירות ערך זרים ("הנכסים"), עבור קרנות הנאמנות שבניהולה, מבוצעת בבנקים

בישראל, אשר מחזיקים את הנכסים, עבור לקוחותיהם, אצל קסטודיאנים בחו"ל. מגדל קרנות נאמנות קיבלה מהבנקים בישראל מכתבים המאשרים, כי הנכסים רשומים על ידי הקסטודיאן בחו"ל בחשבון המתנהל אצל הקסטודיאן בחו"ל על שם הבנק הישראלי עבור לקוחותיו, וזאת בנפרד מחשבון הנוסטרו של הבנק הישראלי ובנפרד מנכסי הקסטודיאן עצמו. כמו כן, במסגרת המכתבים הנ"ל, ניתן פירוט בנוגע לאופן בו מתבצעת הבחירה בקסטודיאן בחו"ל ובנוגע לבקורות השונות שהבנק הישראלי מבצע על פעילות הקסטודיאן.

סיכוי עבר שהיו קשורים עם פעילות חבר הבורסה של הקבוצה - כאמור בסעיף 16.2.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד ביום 28.10.2015 הושלם המיזוג של מגדל שירותי בורסה עם ולתוך שירותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי בע"מ ("המיזוג").

עד למועד השלמת המיזוג, הייתה החברה חשופה לסיכונים בגין פעילות מגדל שירותי בורסה, לרבות בקשר עם פעילותה עבור לקוחות שמקבלים שירותי ברוקראז' וקסטודי (לרבות אשראי שהועמד ללקוחות) כגון: חדלות פירעון של מוסדות פיננסיים ישראלים וזרים בשל החזקת נכסים, סיכויי אשראי ללקוחות, סיכויי סליקה קסטודיאן, סיכויי אשראי בגין פעולות בנגזרים ולטעויות ביצוע.

בעקבות המיזוג ונכון למועד הדוח החברה אינה חשופה לסיכונים הללו אך חשופה לתביעות משפטיות שעשויות לנבוע מסיכונים אלו, או חלקם, בגין פעילות העבר בעילות שמועדן לפני מועד המיזוג, וזאת ככל שתחול עליהן ההתחייבות לשיפוי שנתנה מגדל שוקי הון כלפי החברה הממוזגת, בהתאם ובכפוף להוראות הסכם המיזוג.

5.5. הפיקוח על מדיניות ניהול סיכויי שוק ואופן מימושה

5.5.1. מגדל אחזקות

כאמור, נכון לתאריך הדוח, היקף הנכסים הפיננסיים של החברה אינו מהותי.

5.5.2. מגדל שוקי הון

דירקטוריון מגדל שוקי הון מקבל דיווח בתחום סיכויי השוק אחת לרבעון. מנכ"ל מגדל שוקי הון ומנכ"ל החברות הבנות של מגדל שוקי הון מקבלים דיווחים שוטפים לגבי הסיכונים בתחומים השונים ממנהל הסיכונים והבקרה הראשי.

5.6. דוח בסיסי הצמדה ליום 31 בדצמבר 2018

לנתונים בדבר בסיסי הצמדה ראה באור ג.37. בדוחות הכספיים.

5.7. נתוני נגזרים ליום 31 בדצמבר 2018

ביום 31.12.2018 ובמהלך השנה לא החזיקה מגדל אחזקות בנגזרים בסכומים משמעותיים.

ביום 31.12.2018 למגדל שוקי הון יתרת התחייבות בגין נגזרים בסך כ-290 אלפי ש"ח הנובעת מגידור חשיפה למט"ח שביצעה כנגד השקעה בסך של כ-24 מיליון ש"ח בקרן נאמנות בחו"ל.

6. היבטי ממשל תאגידי

6.1. מעורבות החברה בקהילה ובתרומות

כחברה מובילה במשק הישראלי מבקשת החברה לסייע לשיפור המצב החברתי במדינת ישראל ולהאצת שינויים חברתיים משמעותיים, במקביל למעורבות חברתית של עובדיה. בשנת 2018 תרמה וסייעה החברה לעמותות וארגונים הפועלים לשיפור רווחתם של בני הגיל השלישי והרביעי, לחיזוק תשתיות במגזר החברתי, לפרויקטים קהילתיים בערים פתח תקווה, אשקלון, ירושלים וחיפה בהן יש לחברה משרדים ולתכניות לקידום נהיגה בטוחה בקרב נהגים צעירים.

בשנת 2018 הסתכם היקף התרומות בכ-6.3 מיליון ש"ח.

בנוסף, העניקה הקבוצה בשנת 2018 חסויות לאגודות ספורט ומוסדות אקדמיים בסכום של כ-1.7 מיליון ש"ח.

בהתאם לתקנה 10(ב)(6) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), תש"ל-1970, יפורטו להלן תרומות אשר היקפן עלה על 50 אלפי ש"ח לגופים להם קשורים עם החברה, דירקטור, מנכ"ל, בעל שליטה או קרובו וכן טיב הקשרים, ככל שהיו.

מקבל התרומה	סכום התרומה באלפי ש"ח	קשר למקבל התרומה	תפקיד בחברה
"והדרת, המועצה הלאומית לקידום מעמד הזקן", עמותת רשומה	200	ישראל אליהו, בנו של בעל השליטה בחברה, הינו חבר הוועד המנהל/הוועד הציבורי בעמותות הנזכרות, לפי העניין	יו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון וחבר ועדת נוסטרו במגדל חברה לביטוח
עמותת "לב אוהב", עמותת רשומה	448		
המרכז הבינתחומי הרצליה	200	יוחנן דנינו, מכהן כעמית בכיר במכון למדיניות נגד טרור הפועל במרכז הבינתחומי, וכיו"ר הוועד המנהל של עמותת ספורט גשר לחינוך.	כיהן עד חודש אוקטובר 2018, כיו"ר דירקטוריון החברה, מגדל ביטוח, ומגדל גיוס הון
ספורט - גשר לחינוך, עמותת רשומה	100		

6.2. דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית ודירקטורים בלתי תלויים

לפרטים בדבר דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובכלל זה השכלתם, ניסיונם, כישוריהם וידיעותיהם, שעל בסיסם דירקטוריון החברה רואה בדירקטורים האמורים כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ראה תקנה 26 בפרק פרטים נוספים על התאגיד וסעיף 9 בשאלון ממשל תאגיד. בתקנון החברה לא נקבעה הוראה בדבר שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים.

6.3. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות

לפרטים אודות מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות ראה באור 38ב. בדוחות הכספיים.

6.4. המבקר הפנימי של החברה

לפרטים אודות המבקר הפנימי של החברה ראה סעיף 40 בחלק ה' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

6.5. רואה החשבון המבקר

לפרטים אודות רואה החשבון המבקר ראה סעיף 41 בחלק ה' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

7. אירועים לאחר תקופת הדיווח

בדבר אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח, ראה באור 40 לדוחות הכספיים. בדבר התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית לאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 3.1 לעיל.

הדירקטוריון מודה להנהלות חברות הקבוצה, לעובדי הקבוצה ולסוכניה על תרומתם להישגיה.

שלמה אליהו

יו"ר הדירקטוריון

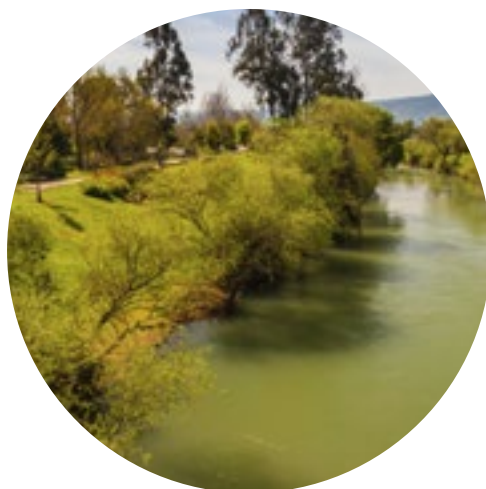
דורון ספיר

מנכ"ל

26 במרס 2019

דוחות כספיים מאוחדים

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר 2018

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2018

תוכן העניינים

עמוד

2	 דוח רואה החשבון המבקר בדבר ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי	
3	 דוח רואי החשבון המבקרים	
4	 דוחות מאוחדים על המצב הכספי	
6	 דוחות רווח והפסד מאוחדים	
7	 דוחות מאוחדים על הרווח הכולל	
8	 דוחות מאוחדים על השינויים בהון	
11	 דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים	
	 באורים לדוחות הכספיים המאוחדים	
14	 כללי	באור 1 -
15	 עיקרי המדיניות החשבונאית	באור 2 -
43	 מגזרי פעילות	באור 3 -
55	 נכסים בלתי מוחשיים	באור 4 -
57	 הוצאות רכישה נדחות	באור 5 -
58	 רכוש קבוע	באור 6 -
60	 השקעות בחברות מוחזקות	באור 7 -
65	 נדל"ן להשקעה	באור 8 -
68	 חייבים ויתרות חובה	באור 9 -
68	 פרמיות לגבייה	באור 10 -
69	 נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	באור 11 -
71	 פירוט השקעות פיננסיות אחרות	באור 12 -
77	 מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	באור 13 -
77	 מזומנים ושווי מזומנים אחרים	באור 13א -
78	 הון	באור 14 -
79	 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	באור 15 -
79	 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	באור 16 -
80	 התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי	באור 17 -
89	 נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	באור 18 -
94	 פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות	באור 19 -
96	 תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, חוזי השקעה וביטוח בריאות	באור 20 -
97	 מסים על ההכנסה	באור 21 -
102	 נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים	באור 22 -
106	 זכאים ויתרות זכות	באור 23 -
107	 התחייבויות פיננסיות	באור 24 -
115	 פרמיות שהורווחו בשייר	באור 25 -
116	 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	באור 26 -
117	 הכנסות מדמי ניהול	באור 27 -
117	 הכנסות מעמלות	באור 28 -
118	 הכנסות אחרות	באור 29 -
118	 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	באור 30 -
118	 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	באור 31 -
119	 הוצאות הנהלה וכלליות	באור 32 -
119	 תשלום מבוסס מניות	באור 33 -
120	 הוצאות אחרות	באור 34 -
120	 הוצאות מימון	באור 35 -
120	 רווח למניה	באור 36 -
121	 ניהול סיכונים	באור 37 -
169	 יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים	באור 38 -
185	 התחייבויות תלויות והתקשרויות	באור 39 -
220	 אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח	באור 40 -
221	 נספח לדוחות הכספיים	

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144א'
תל-אביב, 6492102
טל. +972 3 623 2525
פקס +972 3 562 2555
ey.com

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

בדבר ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי

בהתאם לסעיף 9ב (ג) בתקנות ניירות ערך
(דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970

ביקרנו רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד "החברה") ליום 31 בדצמבר 2018. רכיבי בקרה אלה נקבעו כמוסבר בפסקה הבאה. הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי המצורפת לדוח התקופתי לתאריך הנ"ל. אחריותנו היא לחוות דעה על רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי שבוקרו על ידינו נקבעו בהתאם לתקן ביקורת 104 של לשכת רואי חשבון בישראל "ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי", על תיקוניו, (להלן "תקן ביקורת 104"). רכיבים אלה הינם: (1) בקורות ברמת הארגון, לרבות בקורות על תהליך העריכה והסגירה של דיווח כספי ובקורות כלליות של מערכות מידע; (2) בקורות על תהליכים שהינם מהותיים מאוד לדיווח הכספי ולגילוי של מגדל חברה לביטוח בע"מ ושל חברות בנות מהותיות נוספות (להלן: "רכיבי בקרה מבוקרים").

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקן ביקורת 104. על-פי תקן זה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה לזהות את רכיבי הבקרה המבוקרים ולהשיג מידה סבירה של ביטחון אם רכיבי בקרה אלה קוימו באופן אפקטיבי מכל הבחינות המהותיות. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, זיהוי רכיבי הבקרה המבוקרים, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית ברכיבי הבקרה המבוקרים, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של אותם רכיבי בקרה בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו, לגבי אותם רכיבי בקרה, כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. ביקורתנו התייחסה רק לרכיבי הבקרה המבוקרים, להבדיל מבקרה פנימית על כלל התהליכים המהותיים בקשר עם הדיווח הכספי, ולפיכך חוות דעתנו מתייחסת לרכיבי הבקרה המבוקרים בלבד. כמו כן, ביקורתנו לא התייחסה להשפעות הדדיות בין רכיבי הבקרה המבוקרים לבין כאלה שאינם מבוקרים ולפיכך, חוות דעתנו אינה מביאה בחשבון השפעות אפשריות כאלה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו בהקשר המתואר לעיל.

בשל מגבלות מובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי בכלל, ורכיבים מתוכה בפרט, עשויים שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו החברה קיימה באופן אפקטיבי, מכל הבחינות המהותיות, את רכיבי הבקרה המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2018.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 והדוח שלנו, מיום 26 במרס 2019, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 39(1) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב,
26 במרס 2019

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144א'
תל-אביב, 6492102
טל. +972 3 623 2525
פקס +972 3 562 2555
ey.com

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים

לבעלי המניות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2018 ו- 2017 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הינה כ- 351,304 אלפי ש"ח וכ- 341,775 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר 2018 ו- 2017 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ- 23,481 אלפי ש"ח, כ- 39,723 אלפי ש"ח וכ- 58,112 אלפי ש"ח לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון). התשל"ג- 1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2018 ו- 2017 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א- 1981.

כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע- 2010, עד כמה שתקנות אלו חלות על חברות ביטוח.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 39(1) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקן ביקורת 104 של לשכת רואי חשבון בישראל "ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי", על תיקוניו, רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2018, והדוח שלנו מיום 26 במרס 2019, כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על קיומם של אותם רכיבים באופן אפקטיבי.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב,
26 במרס 2019

ליום 31 בדצמבר		באור	נכסים
2017	2018		
אלפי ש"ח			
1,182,273	1,162,425	4	נכסים בלתי מוחשיים
5,639	5,457	ר. 21	נכסי מסים נדחים
1,963,402	2,022,770	5	הוצאות רכישה נדחות
644,399	618,542	6	רכוש קבוע
347,650	151,097	7	השקעות בחברות כלולות
5,992,310	6,230,525	8	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
605,038	648,883	8	נדל"ן להשקעה - אחר
1,035,690	999,443	16-15	נכסי ביטוח משנה
129,144	252,974		נכסי מסים שוטפים
658,632	1,838,814	9	חייבים ויתרות חובה
765,307	735,878	10	פרמיות לגביה
85,292,178	86,245,691	11	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		12	השקעות פיננסיות אחרות:
10,939,902	11,355,930	א.12	נכסי חוב סחירים
23,548,565	24,667,280	ב.12	נכסי חוב שאינם סחירים
1,102,334	919,139	ד.12	מניות
2,565,844	2,790,100	ה.12	אחרות
38,156,645	39,732,449		סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
8,497,605	10,564,992	13	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
2,299,697	2,723,446	א.13	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
-	206,065	ב.7	נכסים המוחזקים למכירה
<u>147,575,609</u>	<u>154,139,451</u>		סך הכל נכסים
<u>100,525,815</u>	<u>104,799,754</u>	11	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה בחברת ביטוח מאוחדת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

ליום 31 בדצמבר		באור	
2017	2018		
אלפי ש"ח			
הון והתחייבויות			
הון			
		14	
110,629	110,629		הון מניות
273,735	273,735		פרמיה על מניות
497,404	52,142		קרנות הון
5,017,616	5,505,836		עודפים
5,899,384	5,942,342		סך הכל הון המיוחס לבעלי המניות של החברה
8,478	10,242		זכויות שאינן מקנות שליטה
5,907,862	5,952,584		סך הכל הון
התחייבויות			
34,944,200	35,661,315	15	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
99,893,451	103,407,603	16	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
531,762 ^c	260,256	21	התחייבויות בגין מסים נדחים
328,429	330,732	22	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
75,172 ^c	77,175		התחייבויות בגין מסים שוטפים
2,124,098	1,875,474	23	זכאים ויתרות זכות
3,770,635	6,574,312	24	התחייבויות פיננסיות
141,667,747	148,186,867		סך הכל התחייבויות
147,575,609	154,139,451		סך הכל ההון וההתחייבויות

^c סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

26 במרס 2019

יוסי בן ברוך
מנהל כספים

דורון ספיר
מנכ"ל

שלמה אליהו
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2016	2017	2018		
אלפי ש"ח				
11,194,490	12,622,168	13,382,300		פרמיות שהורווחו ברוטו
708,795	769,593	734,310		פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
10,485,695	11,852,575	12,647,990	25	פרמיות שהורווחו בשייר
4,921,136	9,558,756	1,342,184	26	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,588,039	2,026,140	1,413,090	27	הכנסות מדמי ניהול
317,861	335,922	364,246	28	הכנסות מעמלות
108,243	60,752	47,151	29	הכנסות אחרות
17,420,974	23,834,145	15,814,661		סך הכל ההכנסות
14,713,193	20,740,201	12,301,865		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
335,885	411,019	329,431		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
14,377,308	20,329,182	11,972,434	30	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,637,107	1,715,267	1,824,112	31	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
971,285	1,037,894	1,017,133	32	הוצאות הנהלה וכלליות
102,898	85,677	75,432	34	הוצאות אחרות
104,905	128,480	172,942	35	הוצאות מימון
17,193,503	23,296,500	15,062,053		סך הכל ההוצאות
58,887	40,560	24,052	ב.7	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
286,358	578,205	776,660		רווח לפני מסים על הכנסה
81,234	197,506	225,838	1.21	מסים על ההכנסה
205,124	380,699	550,822		רווח לתקופה
203,265	378,955	549,040		מיוחס ל:
1,859	1,744	1,782		בעלי המניות של החברה
				זכויות שאינן מקנות שליטה
205,124	380,699	550,822		רווח לתקופה
0.19	0.36	0.52	36	רווח בסיסי ומדולל למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
205,124	380,699	550,822	רווח לתקופה
רווח (הפסד) כולל אחר			
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד			
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר			
61,201	597,971	(405,947)	
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד			
(241,852)	(281,367)	(349,839)	
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד			
82,848	68,999	77,738	
הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ			
854	(1,672)	1,493	
45,113	(130,031)	231,802	21
השפעת המס על נכסים פיננסיים זמינים למכירה			
(305)	570	(509)	21
השפעת המס על רכיבים אחרים של רווח כולל אחר			
(52,141)	254,470	(445,262)	
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס			
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד			
רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכנית הטבה מוגדרת			
7,330	(13,938)	7,515	ב.22
הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע שהועבר לנדל"ן להשקעה			
5,186	-	-	
(3,563)	4,846	(2,353)	21
השפעת המס			
8,953	(9,092)	5,162	
(43,188)	245,378	(440,100)	
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס			
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו			
161,936	626,077	110,722	סה"כ רווח כולל לתקופה
מיוחס ל:			
בעלי המניות של החברה			
160,089	624,301	108,958	
1,847	1,776	1,764	זכויות שאינן מקנות שליטה
161,936	626,077	110,722	רווח כולל לתקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה											
הון מניות	פרמיה על מניות	נכסים פיננסיים זמינים למכירה	שערך השקעה בעקבות עליה לשליטה	עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	קרנות הון		הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
					תרגום של פעילויות חוץ	אלפי ש"ח					
110,629	273,735	485,961	6,989	(1,735)	(1,157)	7,346	5,017,616	5,899,384	8,478	5,907,862	יתרה ליום 1 בינואר 2018
-	-	-	-	-	-	-	549,040	549,040	1,782	550,822	רווח לתקופה
-	-	(446,246)	-	-	984	-	5,180	(440,082)	(18)	(440,100)	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
-	-	(446,246)	-	-	984	-	554,220	108,958	1,764	110,722	סך הכל רווח כולל
-	-	-	-	-	-	-	(66,000)	(66,000)	-	(66,000)	דיבידנד ששולם
110,629	273,735	39,715	6,989	(1,735)	(173)	7,346	5,505,836	5,942,342	10,242	5,952,584	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה											
הון מניות	פרמיה על מניות	נכסים פיננסיים זמינים למכירה	שערך השקעה בעקבות עליה לשליטה	עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	קרנות הון	תרגום של פעילויות חוץ	הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
אלפי ש"ח											
110,629	273,735	230,389	6,989	(1,735)	(55)	7,346	4,757,785	5,385,083	6,702	5,391,785	יתרה ליום 1 בינואר 2017
-	-	-	-	-	-	-	378,955	378,955	1,744	380,699	רווח לתקופה
-	-	255,572	-	-	(1,102)	-	(9,124)	245,346	32	245,378	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
-	-	255,572	-	-	(1,102)	-	369,831	624,301	1,776	626,077	סך הכל רווח (הפסד) כולל
-	-	-	-	-	-	-	(110,000)	(110,000)	-	(110,000)	דיבידנד ששולם
110,629	273,735	485,961	6,989	(1,735)	(1,157)	7,346	5,017,616	5,899,384	8,478	5,907,862	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	נכסים פיננסיים זמינים למכירה	שערך השקעה בעקבות עליה לשליטה	עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	תרגום של פעילויות חוץ אלפי ש"ח	הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
יתרה ליום 1 בינואר 2016	110,629	273,735	283,079	6,989	(1,252)	(604)	3,352	4,550,144	2,482	5,228,554
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	203,265	1,859	205,124
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס	-	-	(52,690)	-	-	549	3,994	4,971	(12)	(43,188)
סך הכל רווח (הפסד) כולל	-	-	(52,690)	-	-	549	3,994	208,236	1,847	161,936
זקיפת הטבה בגין כתבי אופציה לעובדים	-	-	-	-	-	-	-	(595)	-	(595)
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-	-	-	(2,415)	(2,415)
רכישת זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	(483)	-	-	(483)	(393)	(876)
יציאה מאיחוד	-	-	-	-	-	-	-	-	5,181	5,181
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	110,629	273,735	230,389	6,989	(1,735)	(55)	7,346	4,757,785	6,702	5,391,785

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח	
2016	2017	2018		
אלפי ש"ח				
(1,801,101)	2,031,098	1,023,004	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה				
(5,687)	(4,531)	-		השקעה בחברות כלולות
(23,408)	-	-		מתן הלוואה לחברה כלולה
344,104	750	2,420		תמורה ממימוש השקעה בחברה כלולה בניכוי עלויות עסקה
(17,056)	-	-	ד	מזומנים שנגרעו בשל רכישות במסגרת צרוף עסקים, נטו
(630)	(641)	-	ה	מזומנים שנגרעו בשל מימוש חברות מאוחדות, נטו
(29,306)	(33,787)	(21,630)		השקעה ברכוש קבוע
(109,741)	(112,717)	(133,118)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
4,836	10,425	10,467		פירעון הלוואות שניתנו לחברות כלולות
-	4,085	-		פירעון הלוואות שניתנו לחיצוניים
11,848	2,169	5,439		דיבידנד שהתקבל מחברות כלולות
285	2,291	1,485		תמורה ממימוש נכסים בלתי מוחשיים
89	5,531	88		תמורה ממימוש רכוש קבוע
175,334	(126,425)	(134,849)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון				
2,574	-	-		קבלת הלוואות מבנקים ואחרים
901,115	-	1,833,822		תמורה מהנפקת אגרות חוב
(10,877)	-	(17,369)		בניכוי הוצאות הנפקה
(230)	(2,101)	-		פירעון הלוואות מבנקים ואחרים
-	-	(331,475)		פדיון אגרות חוב
11,595	1,706	19,959		שינוי באשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים ואחרים, נטו
(1,458)	-	-		רכישת זכויות שאינן מקנות שליטה
(2,415)	-	-		דיבידנד לזכויות שאינן מקנות שליטה
-	(110,000)	(66,000)		דיבידנד
900,304	(110,395)	1,438,937		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
(65,247)	(210,136)	164,044		השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
(790,710)	1,584,142	2,491,136		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
10,003,870	9,213,160	10,797,302	ב	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
9,213,160	10,797,302	13,288,438	ג	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

נספח א- תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על ההכנסה⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
205,124	380,699	550,822
(58,887)	(40,560)	(24,052)
(2,930,362)	(7,184,246)	1,013,370
(218,033)	(168,832)	(329,549)
(1,064,041)	(1,172,257)	(1,417,460)
(34,176)	(27,589)	(153,324)
(100,920)	(427,965)	178,496
864	11,589	27,243
(1,140)	(1,792)	(1,213)
360	(581)	(97)
(30,395)	3,356	-
1,951	-	-
(158,255)	(181,931)	(90,872)
(5,076)	20	(7,225)
64,070	55,040	54,033
153,186	141,590	134,420
24,709	12,175	22,736
6,210,706	10,370,259	3,514,152
1,463,509	1,154,485	717,115
(595)	-	-
(272,419)	(8,978)	36,247
(60,954)	(69,026)	(59,368)
81,234	197,506	225,838
(199,296)	(108,255)	(163,463)
(5,198,426)	(4,289,739)	(3,813,984)
(12,640)	(3,144)	(38,627)
130,000	-	-
(2,829,646)	(1,521,799)	(2,113,290)
(149,677)	(46,207)	29,429
(520,588)	340,367	(1,182,631)
303,485	473,404	(90,139)
9,697	162	9,818
(5,401,755)	(2,492,948)	(3,522,397)
(59,507)	(122,031)	(151,684)
2,632,306	2,794,150	2,880,579
(9,604)	(9,371)	(390,049)
832,335	1,480,599	1,655,733
(1,801,101)	2,031,098	1,023,004

רווח לתקופה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים

חלק החברה בתוצאות חברות מוחזקות, נטו

רווחים, נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות אחרות

הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות

הפסד (רווח) ממימוש

נכסים בלתי מוחשיים

רכוש קבוע

חברות מוחזקות

הפסד מעלייה לשליטה בחברה כלולה

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר

פחת והפחתות

רכוש קבוע

נכסים בלתי מוחשיים

ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

שינוי בעסקאות תשלום מבוסס מניות

שינוי בנכסי ביטוח משנה

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

מסים על הכנסה

שינויים בסעיפים מאזניים אחריםהשקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

רכישת נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר

רכישת נדל"ן להשקעה

תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

פרמיות לגביה

חייבים ויתרות חובה

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות ששימשו לפעילות שוטפת

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה

ריבית ששולמה

ריבית שהתקבלה

מסים ששולמו, נטו

דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

⁽¹⁾ תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים בעיקר מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

הבאורים המוצגים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		

7,801,126	7,267,318	8,497,605
2,202,744	1,945,842	2,299,697
10,003,870	9,213,160	10,797,302

נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

7,267,318	8,497,605	10,564,992
1,945,842	2,299,697	2,723,446
9,213,160	10,797,302	13,288,438

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

נספח ד - מזומנים שנגרעו בשל רכישות במסגרת צירוף עסקים, נטו

(23,524)	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
(1,165)	-	-	רכוש קבוע
(238)	-	-	השקעות בחברות כלולות
4,746	-	-	מימוש זכויות הונות בחברה כלולה
(8,190)	-	-	חייבים ויתרות חובה
1,854	-	-	התחייבויות מסים נדחים
550	-	-	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
519	-	-	התחייבויות מס שוטפות
5,294	-	-	זכאים ויתרות זכות
3,098	-	-	התחייבויות פיננסיות
(17,056)	-	-	

נספח ה - מזומנים שנגרעו בשל מימוש חברות מאוחדות, נטו

4,356	7,622	-	נכסים בלתי מוחשיים
977	603	-	רכוש קבוע
248	-	-	השקעה בחבה כלולה
-	648	-	נכסי מס שוטפים
-	422	-	נכסי מס נדחים
987	8,617	-	חייבים ויתרות חובה
4,630	(4,085)	-	השקעות פיננסיות
(420)	(805)	-	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
5,181	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה
-	(465)	-	התחייבויות בגין מיסים נדחים
-	(981)	-	התחייבויות בגין מיסים שוטפים
(7,040)	(8,550)	-	זכאים ויתרות זכות
(6,783)	(311)	-	התחייבויות פיננסיות
(2,766)	(3,356)	-	הפסד הון
(630)	(641)	-	

נספח ו - פעילות מהותית שאינה כרוכה בתזרימי המזומנים

24,124	33,974	29,400
6,125	11,068	987
693	-	-

רכישת רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים ונדל"ן להשקעה כנגד זכאים
תמורה ממכירת חברות מוחזקות ותיקי ביטוח שטרם התקבלו
דיבידנד מחברות כלולות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

א. הישות המדווחת

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב אפעל 4, קריית אריה, פתח תקווה. הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2018 כוללים את אלה של החברה, של החברות הבנות שלה (להלן יחד - "הקבוצה") והשקעות בחברות כלולות. הקבוצה עוסקת בעיקר בפעילות ביטוח, פנסיה, גמל ושירותים פיננסים. ניירות הערך של החברה רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ב. שליטה בחברה

החברה נשלטת על-ידי חברת אליהו הנפקות בע"מ (להלן - "אליהו הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ (לשעבר - "אליהו חברה לבטוח בע"מ") (להלן - "אליהו בטוח") המחזיקה בכ-68% מהון המניות של החברה. כפי שנמסר לחברה על ידי אליהו בטוח:

- בחודש ספטמבר 2017 ביצעה אליהו הנפקות הנפקה פרטית של אגרות חוב לטווח ארוך למשקיעים מסווגים אשר נרשמו למסחר בבורסה במסגרת רצף המוסדיים.
- במסגרת ההנפקה, אליהו הנפקות הנפיקה, ללא תמורה לרוכשי אגרות החוב, אופציות לרכישת 159,900 אלפי מניות החברה מידי אליהו הנפקות, בשלוש סדרות שוות בכמותן, אשר יהיו ניתנות למימוש במשך שנתיים, שלוש שנים וארבע שנים בהתאמה ממועד העברת המניות לאליו הנפקות.
- בחודש יוני 2017 מכרה אליהו בטוח כ-0.73% מאחזקותיה בחברה בעסקה מחוץ לבורסה.
- מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה הסופי בחברה ובאליהו בטוח, בין היתר, באמצעות החברות שלמה אליהו אחזקות בע"מ ואחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, שבשליטתו.

ג. הגדרות

החברה	- מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ.
הקבוצה	- מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ והחברות המאוחדות שלה.
חברות מאוחדות/ חברות בנות	- חברות אשר לחברה שליטה בהן ואשר דוחותיהן מאוחדים עם דוחות החברה.
חברות כלולות	- חברות אשר לחברה השפעה מהותית בהן ואינן חברות מאוחדות, ואשר השקעת החברה בהן כלולה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה בשיטת השווי המאזני.
חברות מוחזקות	- חברות מאוחדות וחברות כלולות.
החברה האם	- אליהו הנפקות בע"מ (להלן - "אליהו הנפקות").
מגדל ביטוח	- מגדל חברה לביטוח בע"מ.
מקפת	- מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
יזמה	- יזמה - קרן פנסיה לעצמאים בע"מ.
מגדל גיוס הון	- מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, חברה בת של מגדל ביטוח.
הגופים המוסדיים	- הגופים המוסדיים על פי חוק הפיקוח בקבוצה שהינם מגדל ביטוח, מקפת ויזמה.
צדדים קשורים	- כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 24 (2009) בדבר צדדים קשורים.
בעלי עניין	- כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
המפקח או הממונה	- הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
חוק הפיקוח	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981.

באור 1 - כללי (המשך)

ג. הגדרות (המשך)

- תקנות ההון
- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקון.
- כללי ההשקעה
- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר גופים מוסדיים "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" אשר פורסם על-ידי המפקח.
- תקנות פרטי דין וחשבון
- תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, על תיקון.
- חוזי ביטוח
- חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
- חוזי השקעה
- פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
- חוזים תלויי תשואה
- חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזרי ביטוח חיים ובריאות בהם ההתחייבויות בשל מרכיב החסכון או הסיכון שבהן, צמודות לתשואות תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה).
- נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
- סך הכל נכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מחוזים תלויי תשואה.
- נכסי ביטוח משנה
- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
- עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים, ביטוח כללי וביטוח בריאות.
- פרמיות
- פרמיות לרבות דמים.
- פרמיות שהורווחו
- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.
- אגרות חוב
- כתבי התחייבויות נדחים.
- הון רובד 2
- מכשיר הון רובד 1 נוסף שלא נכלל ברובד 1, מכשיר הון רובד 2, מכשיר הון משני מורכב, מכשיר הון שלישי מורכב.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס המדידה בדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים ערוכים על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות העיקריים כלהלן: התחייבויות ביטוחיות, מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, נדל"ן להשקעה, התחייבויות לסיום יחסי עובד מעביד, מיסים נדחים והשקעות בחברות כלולות.

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה סעיפים ט, י, יא, יג, יח ו-כב להלן.

ב. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים נערכו על ידי הקבוצה בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS").

כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 והתקנות שהותקנו על פיו והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התשע"א-2010, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג וייעוד ההשקעות הפיננסיות

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

ראה סעיף יא.6 להלן.

2. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח או שהם חוזי השקעה.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להפעיל שיקול דעת ולהסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, נוכח שינויים רגולטוריים נרחבים בהם מצוי ענף הביטוח והחסכון ארוך הטווח אשר עשויה להיות להם השלכות מהותיות שלא ניתן להעריך בשלב זה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים מוכרים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

אומדנים קריטיים

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים, שנערכו תוך יישום המדיניות החשבונאית והם בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים:

- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה - התחייבויות אלה מבוססות על שיטות הערכה אקטואריות ועל הערכות בדבר משתנים דמוגרפיים וכלכליים. ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לפרטים נוספים ראה באורים 2.37.ב. ו-3.37.ב.

לגבי שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב העתודות בביטוח חיים לרבות העתודה המשלימה לגמלאות, ראה באור 3.37.ב.(5).

בקשר לבדיקת נאותות העתודה, ראה סעיף 1.1.ז. להלן.

ג. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים קריטיים (המשך)

- התחייבויות תלויות - כנגד הקבוצה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו כנגד הקבוצה, הסתמכו החברות על חוות דעת יועציה המשפטיות. הערכות אלה של יועציה המשפטיות מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה.

בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות, הליכים משפטיים והליכים אחרים שהוגשו כנגד הקבוצה, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי הקבוצה למבוטחי. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח הנוגעים לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ושינויים רגולטורים.

לפרטים נוספים ראה באור 1.39.

- קביעת שווי הוגן של נכסי חוב שאינם סחירים - השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצורכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון וציטוטי המחירים נקבעים על ידי חברה המספקת אותם לגופים מוסדיים.

לפרטים נוספים ראה באור 1.12.

- ירידת ערך מוניטין - הקבוצה בוחנת ירידת ערך מוניטין לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע משימוש או משימוש מתמשך ביחידה מניבת המזומנים (או קבוצת יחידות מניבות מזומנים) שאליה (שאליהן) הוקצה המוניטין. כמו כן נדרשת ההנהלה לאמוד שיעורי ניכיון מתאימים לתזרימי מזומנים אלה.

לפרטים נוספים ראה באור 4.ב.

- קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות - ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת לפחות אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה, תחלואה ומשתנים נוספים כאמור בסעיפים 1.1(ה), 1.1(ו) ו- 1.3(ו) להלן. אם תחת הנחות אלו לא תתקיים ברות ההשבה, יתכן שיהיה צורך בהאצת ההפחתה או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.

לפרטים נוספים ראה באור 5.

- ירידת ערך השקעות פיננסיות - כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד. בתאריך הדיווח בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.

לפרטים נוספים ראה באור 12.

- קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה - נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי השווי ההוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. השווי ההוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות הנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון המתאים לתזרימי מזומנים אלה וכן בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.

במידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מערכי השווי והנהלת הקבוצה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקבוצה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים.

לפרטים נוספים ראה באור 8.

ד. שינוי סיווג

1. בוצע סיווג מחדש בגין התחייבויות למס בגין דיבידנדים שמקורם ברווחי שערך בחברה כלולה. בהתאם לכך הוגדלו סכומי התחייבויות בגין מסים שוטפים כנגד התחייבויות בגין מסים נדחים.

2. בוצעו סיווגים בתוך מרכיבי באורים: 11.ב., 11.ג., 21, 24.ב., 37.ב., 37.ג.

לסיווגים המפורטים לעיל לא הייתה השפעה על ההון, על הרווח וההפסד ועל הרווח הכולל.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. מבנה הדוחות הכספיים ותקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה, עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לעסקי סיעוד ומחלות ואשפוז, ולעסקי ביטוח כללי בענפי חבויות וביטוח רכב חובה.

הדוחות על המצב הכספי המאוחדים, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של חברת ביטוח מאוחדת, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, המספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, תואמת את תקן חשבונאות בינלאומי מספר 1 - הצגת הדוחות הכספיים.

ו. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש שהינו מטבע הפעילות של חברות הקבוצה ומעוגל לאלף הקרוב. מטבע זה משקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת הקבוצה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות הרלוונטי של חברות הקבוצה לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם הפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת התקופה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך התקופה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף תקופת הדיווח. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים בדרך כלל ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום של מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה, אשר מוכרים ברווח כולל אחר (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר נזקפים לרווח והפסד).

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הנכסים וההתחייבויות בגין פעילויות חוץ תורגמו לש"ח לפי שער החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות בגין פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שער החליפין שבתוקף במועדי העסקאות. הפרשי שער הנובעים מתרגום פעילויות חוץ מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון בקרן תרגום של פעילויות חוץ.

ככלל, הפרשי שער בגין הלוואות שנתקבלו או הועמדו לפעילויות חוץ, מוכרים ברווח והפסד בדוחות המאוחדים. כאשר סילוקן של הלוואות שנתקבלו או שהועמדו לפעילות חוץ אינו מתוכנן ואינו צפוי בעתיד הנראה לעין, רווחים והפסדים מהפרשי שער הנובעים מפריטים כספיים אלה נכללים כחלק מההשקעה בפעילות החוץ, נטו, מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון כחלק מקרן תרגום של פעילות חוץ.

בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה או השפעה מהותית, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

ז. שינויים במדיניות החשבונאית

החל מיום 1 בינואר 2018 הקבוצה מיישמת את IFRS15 - הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות, ראה סעיף כ להלן.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. דוחות כספיים מאוחדים, צירופי עסקים ומוניטין

1. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלחברה יש שליטה בהן (חברות בנות). השליטה מתקיימת כאשר הקבוצה חשופה או בעלת זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותה בנרכשת ויש לה את היכולת להשפיע על תשואות אלה באמצעות כוח ההשפעה שלה בנרכשת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על ידי הקבוצה ועל ידי אחרים. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

יתרות ועסקאות הדדיות בקבוצה ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין החברה והחברות הבנות בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות המאוחדות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות המאוחדות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2. צירופי עסקים ומוניטין

הקבוצה מיישמת לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (Acquisition method).

הקבוצה מכירה במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכות הונית בנרכשת שהוחזקה קודם לכן על ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

הרוכשת מכירה במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות בהווה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של הנכסים שהועברו לבעלים הקודמים של הנרכשת, התחייבויות שהתהוו לרוכש מול הבעלים הקודמים של הנרכשת וזכויות הוניות שהונפקו על ידי הקבוצה. בצירוף עסקים שהושג בשלבים, ההפרש בין השווי ההוגן למועד הרכישה של הזכויות ההוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הקבוצה לבין הערך הפנקסני לאותו מועד נזקף לדוח רווח והפסד במסגרת סעיף הכנסות או הוצאות אחרות. כמו כן, התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של תמורה מותנית. לאחר מועד הרכישה, הקבוצה מכירה בשינויים בשווי ההוגן של התמורה המותנית המסווגת כהתחייבות פיננסית בדוח רווח והפסד, ואילו תמורה מותנית המסווגת כמכשיר הוני אינה נמדדת מחדש.

עלויות הקשורות לרכישה שהתהוו לרוכשת בגין צירוף עסקים כגון: עמלות למתווכים, עמלות ייעוץ, עמלות משפטיות, הערכת שווי ועמלות אחרות בגין שירותים מקצועיים או שירותי ייעוץ, למעט אלו הקשורות בהנפקת מכשירי חוב או הון בקשר עם צירוף העסקים, מוכרות כהוצאות בתקופה שבה השירותים מתקבלים.

לעניין בחינת ירידת ערך של מוניטין, ראה סעיף טז להלן.

כשמוניטין מוקצה ליחידות מניבות מזומנים, בעת מימוש יחידה מניבת מזומנים, ההפרש בין התמורה לבין הנכסים נטו בתוספת יתרת מוניטין המוקצית ליחידה שטרם הופחתה, נזקף לדוח רווח והפסד. רווח או הפסד ממימוש חלק מהיחידה מניבת המזומנים כולל את חלק המוניטין הנמדד בהתאם לחלק היחסי שמומש מתוך היחידה מניבת המזומנים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. דוחות כספיים מאוחדים, צירופי עסקים ומוניטין (המשך)

3. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה נובעות מההון בחברה בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם.

הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח הכולל מיוחס לבעלי המניות של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לבין השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק בעלי המניות של החברה לקרן הון.

אובדן שליטה

בעת אובדן שליטה, הקבוצה גורעת את הנכסים ואת ההתחייבויות של חברת הבת, זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברה הבת. יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד אובדן השליטה. הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברת בת מסווגים מחדש לרווח והפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הבת הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים. בעת אובדן השליטה רווח והפסד ממימוש נזקף לסעיף הוצאות אחרות או הכנסות אחרות.

ט. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה.

בבחינת קיומה של השפעה מהותית, מובאים בחשבון שיעורי החזקה, זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקות.

השקעות בחברות כלולות מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרות לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות העסקה. ההשקעה כוללת הפרשים מקוריים שחושבו במועד הרכישה. המוניטין מחושב במועד הרכישה, ואינו מופחת באופן שיטתי. ההשקעה מוצגת בניכוי הפסדים מצטברים מירידת ערך. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד, וברווח כולל אחר של חברות מוחזקות, המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר תיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה ראייה לירידת ערך.

כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות, כולל השקעה לזמן ארוך המהווה חלק מהשקעה במוחזקת, מופחת לאפס והקבוצה אינה מכירה בהפסדים נוספים, אלא אם לקבוצה יש מחויבות לתמיכה בישות המוחזקת או אם שילמה הקבוצה סכומים בעבורה.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות הכלולות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים.

אובדן השפעה מהותית

הקבוצה מפסיקה ליישם את שיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבדה את ההשפעה המהותית או השיגה שליטה ומטפלת בהשקעה הנותרת כנכס פיננסי או כחברה מאוחדת, לפי העניין.

במועד בו הקבוצה מפסיקה להיות בעלת השפעה מהותית, הקבוצה מודדת בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה לה בחברה הכלולה לשעבר ומכירה ברווח או הפסד במסגרת סעיף הכנסות או הוצאות אחרות בכל הפרש בין השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה.

הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לרווח הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. השקעה בחברות כלולות (המשך)

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית

בעת עלייה בשיעור החזקה בחברה כלולה תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה מיישמת את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי ההחזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי.

בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה גורעת חלק יחסי מהשקעתה ומכירה ברווח או הפסד מהמכירה במסגרת סעיף הכנסות או הוצאות אחרות בדוח רווח והפסד.

כמו כן, באותו מועד, חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח או הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתחייבים.

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים

IFRS4 הדן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש.

להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף כ להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה במגדל ביטוח, מר לייבוש אולמן, שהינו עובד של מגדל ביטוח. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים הצמודות למדד וההשקעות הצמודות למדד המשמשות כיסוי להתחייבויות אלה, נכללו בדוחות הכספיים לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן לרבות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים בקשר לפוליסות שלפי תנאיהן ההצמדה הינה חצי שנתית.

(ד) הנחיות המפקח בדבר התחייבויות לתשלום קצבה

בחוזרים שפרסם המפקח בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות לחישוב ההפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קצבה והשלמתן באופן ראוי.

לפרטים נוספים ראה באור 37.ב.3.

(ה) הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים

(1) הוצאות הרכישה הנדחות (להלן - "ה-DAC") בגין פוליסות ביטוח חיים כוללות עמלות לסוכנים, משווקים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו, נמחק במועד הביטול.

(2) לפחות אחת לשנה בודק האקטואר של מגדל ביטוח את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסינה את יתרת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית במקובץ ברמת כל מוצרי הפרט ולכל שנות החיתום ביחד.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר של מגדל ביטוח מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

(ו) הוצאות רכישה נדחות בגין רכישת חוזים לניהול נכסים

עמלות לסוכנים ולמפקחי רכישה המשולמות עבור רכישת חוזים לניהול נכסים (קרנות פנסיה וקופות גמל) נרשמות כהוצאות רכישה נדחות אם ניתן לזהותן בנפרד ולמדוד אותן באופן מהימן ואם השבתן, באמצעות דמי ניהול, צפויה. ה-DAC מופחת על פני התקופה המשוערת לקבלת הכנסות מדמי ניהול, לרבות התחשבות בביטולים. האקטואר בודק מדי שנה את ברות השבת ה-DAC וזאת על מנת לשקף את שווי הנכס. הנחות הממונה המשמשות לבדיקה הזו כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמורה ותחלואה הנקבעות על ידי אקטואר החברה מדי שנה על פי בדיקות נסיון העבר ומחקרים רלבנטיים עדכניים.

(ז) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות (Liability Adequacy Test)

מגדל ביטוח עורכת בדיקה לגבי הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות. במידה והבדיקה מעלה כי כל ההכנסות של הפוליסות הרלבנטיות אינן מכסות את כל ההוצאות של פוליסות אלו, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור פוליסות אישיות ובנפרד עבור פוליסות קולקטיביות. במקרה של פוליסות קולקטיביות הבדיקה מתבצעת ברמת הקולקטיב הבודד. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי המפקח ובהתאם לחוזר ביטוח 14-1-2015 מיום 2 באוגוסט 2015 בנושא ה-LAT.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול ועמלות, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמורה, שעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר, מחקרים רלוונטיים אחרים והוראות רגולטוריות.

(ח) תביעות תליות

תביעות תליות מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מגדל ביטוח על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתשלומי גמלאות, ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אי כושר עבודה, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

(ט) חוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות לסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח והפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשל חלקם של המבוטחים בהכנסות מהשקעות, דמי ניהול, עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות.

(י) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של המבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף זכאים ויתרות זכות. כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מסעיף פרמיה שהורווחה ברוטו.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף כ להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה והוצאות הרכישה הנדחות, בביטוח כללי חושבו בהתאם לתקנות שירותים פיננסיים (ביטוח) (חשוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה, גב' רוני גינור שהינה עובדת מגדל ביטוח.

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:

(1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן.

(2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, רכב חובה ומקיף דירות, ההפרשה מבוססת בין היתר על מודל, שנקבע בתקנת חישוב עתודות.

(3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות (כולל IBNR) וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי עבור מגדל ביטוח, בוצע על-ידי האקטוארית הממונה גב' רוני גינור.

3.2 בענפים מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי, סחורות בהעברה וענפים נכנסים קבעה האקטוארית הממונה כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענפים אלה חושבו בהתבסס על הערכה פרטנית לכל תביעה, לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי מגדל ביטוח שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

3.3 שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.

3.4 להערכת מגדל ביטוח התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

(ה) בדיקת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנהוג המיטבי כמפורט בבאור 37.ב.3(ג)(5).

(ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

(ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה בע"מ (להלן - "הפול"), מחברות ביטוח אחרות (לרבות ביטוח משותף) וסוכנויות חיתום נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכל בהתאם לשיעור השתתפות של מגדל ביטוח בהם.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף כ להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה במגדל ביטוח, מר דניאל כצמן, שהינו עובד מגדל ביטוח.

(ג) תביעות תלויות

ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת סעיף ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

בענף נסיעות לחו"ל קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענפים אלה חושבו בהתבסס על הערכה פרטנית לכל תביעה, לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי מגדל ביטוח שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

(ד) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף זכאים ויתרות זכות. כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מסעיף פרמיה שהורווחה.

(ה) העתודה לסיכונים שטרם חלפו (Unexpired Risk Reserve), הכלולה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח כוללת, במידת הצורך, הפרשה בגין הפסד צפוי בשייר (פרמיה בחסר) המחושבת, על בסיס הערכה אקטוארית המבוססת על אומדן תזרים מזומנים בגין החוזה.

(ו) הוצאות רכישה נדחות

(1) הוצאות הרכישה הנדחות כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות בשיעורים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-6 שנים ובביטוחי בריאות ארוכי טווח (כגון סיעוד ומחלות קשות) לא יותר מ-15 שנה. הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות לפוליסות שבוטלו נמחקות במועד הביטול.

(2) מידי שנה בודק אקטואר של מגדל ביטוח את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC בגין הפוליסות שנמכרו מספיקות ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית לכל שנות החיתום יחד.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמורה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר של מגדל ביטוח מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

יא. מכשירים פיננסיים1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב בלתי סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיה לגביה, חייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון: הלוואות ואשראי שנתקבלו, מכשירי חוב, אשראי ספקים וזכאים אחרים.

הכרה לראשונה בנכסים פיננסיים שאינם נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה בהלוואות וחייבים ובפקדונות במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה, לרבות נכסים אשר יועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד, מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע המועד בו התחייבה הקבוצה לקנות או למכור את הנכס. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במניות ובמכשירי חוב, לקוחות, חייבים אחרים ומזומנים ושווי מזומנים.

גרירת נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של הקבוצה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר הקבוצה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה. לעניין קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות, ראה סעיף 3 להלן. מכירות נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה מוכרות במועד קשירת העסקה משמע, במועד בו התחייבה הקבוצה למכור את הנכס.

נכסים פיננסיים מסווגים לקבוצות הבאות:מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים ושווי מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מיידי ופקדונות בנקאיים לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר, אשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד 3 חודשים, ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לקבוצה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים מירידת ערך.

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

נכס פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מסווג כמוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה לראשונה. נכסים פיננסיים מיועדים לשווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הקבוצה מנהלת השקעות מסוג זה ומקבלת החלטות קניה ומכירה בגין בהתבסס על שווי הוגן, וזאת בהתאם לאופן שבו תיעדה הקבוצה את ניהול הסיכונים או אסטרטגיית ההשקעה, אם הייעוד נועד למנוע חוסר עקביות חשבונאית (an accounting mismatch), או אם מדובר במכשיר משולב הכולל נגזר משובץ. עלויות העסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. נכסים פיננסיים אלה נמדדים בשווי הוגן והשינויים בהם נזקפים לרווח והפסד.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, הלוואות וחייבים נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים מירידת ערך.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. מכשירים פיננסים (המשך)

1. מכשירים פיננסים שאינם נגזרים (המשך)

נכסים פיננסים זמינים למכירה

נכסים פיננסים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסים שאינם נגזרים אשר יועדו כנכסים פיננסים זמינים למכירה או אשר לא סווגו לאף אחת מהקבוצות האחרות. במועד ההכרה לראשונה נכסים פיננסים זמינים למכירה מוכרים בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. בתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה בשווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, לרווחים או הפסדים משינויים במדד, בשער החליפין, ולצבירת הריבית האפקטיבית במכשירי חוב, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסים זמינים למכירה. דיבידנד המתקבל בגין נכסים פיננסים זמינים למכירה נזקף לדוח רווח והפסד במועד הזכאות לתשלום. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או ההפסדים שנצברו בקרן הון בגין נכסים פיננסים זמינים למכירה מועברים לרווח והפסד.

2. התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה במכשירי חוב שהונפקו במועד היווצרותם. יתר ההתחייבויות הפיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר. התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה בשווי הוגן בניכוי כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, התחייבויות פיננסיות נמדדות בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.

גרעת התחייבויות פיננסיות

התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות הקבוצה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

3. קיצוז מכשירים פיננסים

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקוזזים והסכומים מוצגים בנטו בדוח על המצב הכספי כאשר לקבוצה קיימת באופן מיידי (Currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקיצוז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

4. מכשירים פיננסים נגזרים

נגזרים מוכרים לראשונה בשווי הוגן. עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים הנגזרים בשווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים מיידית לרווח והפסד לסעיף רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון.

5. נכסים פיננסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים פיננסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערך בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית/ירידת המדד בפועל.

6. הקבוצה קיבלה החלטות לסיווג וליועד נכסים כדלקמן:

נכסים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות

מרבית נכסים אלו, הכוללים מכשירים פיננסים סחירים ומכשירים פיננסים לא סחירים, יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, וזאת מהנימוקים הבאים: מדובר בתיקים מנוהלים, נפרדים ומזוהים, אשר הצגתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי של הצגת נכסים והתחייבויות לפי בסיסי מדידה שונים (mismatch), כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסים מדווח להנהלה (ועדת ההשקעות הרלוונטית) באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

חלק ממכשירי החוב הלא סחירים, הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות, נמדדים על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתאפשר על פי הוראת שעה שפרסם המפקח ובהתאם לתקינה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. מכשירים פיננסיים (המשך)

6. הקבוצה קיבלה החלטות לסיווג ולייעוד נכסים כדלקמן: (המשך)

מכשירים פיננסיים הכוללים נגזרים משובצים שנדרש להפרידם -

מכשירים אלו יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסים סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או שאינם מהווים נגזרים

נכסים אלו סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

נכסים שאינם סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו)

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, לרבות אג"ח ח"ץ, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.
מכשירים הוניים שאינם סחירים סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

השקעות בניירות ערך סחירים בדוחות הכספיים של חברה בת מאוחדת העוסקת בניהול השקעות

נכסים אלו סווגו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד כיוון שמדובר בנכסים פיננסיים המוחזקים למסחר.

7. קביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות.

בקביעת השווי ההוגן של נכס או התחייבות, משתמשת הקבוצה בנתונים נצפים מהשוק ככל שניתן. מדידות שווי הוגן מחולקות לשלוש רמות במדרג השווי ההוגן בהתבסס על הנתונים ששימשו בהערכה, כדלקמן:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות זהים.
- רמה 2: נתונים נצפים מהשוק, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לפרטים נוספים בדבר שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן ראה באור 12.1.

8. רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים רווחים (הפסדים) ממכירה ומירידת ערך נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב ורווחים (הפסדים) ממימוש השקעות המחושבים כהפרש בין תמורת המימוש נטו ובין העלות המקורית או העלות המופחתת ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה, הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמינים למכירה), הכנסות מדיבדנדים, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה.
הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.
הכנסות מדיבדנדים מוכרות במועד בו מוקנית לקבוצה הזכות לקבלת תשלום.

רווחים והפסדים מהפרשי שער, משינויים בשווי ההוגן של ההשקעות ומימוש השקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פקדונות ויתרות מבטחי משנה ושינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות האשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד במועד התהוותן.

יב. רכוש קבוע

1. הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות של מספר פריטי רכוש קבוע נקבעה לפי שוויים ההוגן ליום 1 בינואר 2007, מועד המעבר ל-IFRS (עלות נחשבת).

העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד המתייחס, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבע לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכר נטו בסעיף הכנסות אחרות או הוצאות אחרות, לפי העניין, בדוח רווח והפסד.

2. עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרות כחלק מהערך בספרים של הרכוש הקבוע אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית הגלומה בהן תזרום אל הקבוצה וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריט הרכוש הקבוע שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

3. פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריט הרכוש הקבוע מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. קרקעות בבעלות אינן מופחתות.

שיעורי הפחת בהם נעשה שימוש בתקופה השוטפת ובתקופות ההשוואתיות הינו כדלקמן:

2%-4%	בניינים
5%-20%	שיפורים במושכר
15%	כלי רכב
17%-33%	מחשבים ותוכנה
6%-33%	ריהוט וציוד

קרקעות בחכירה ממנהל מקרקעי ישראל, המטופלות כחכירה מימונית, מופחתות על-פני אורך תקופת החכירה.

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופת החיים המשוערת של השיפור, לפי הקצר שבהם.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח ומותאמים במידת הצורך.

יג. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה-או חלק ממבנה-או שניהם) המוחזק (על ידי הקבוצה כבעלים או בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

כמו כן, זכויות בנדל"ן להשקעה החכורות על ידי הקבוצה בחכירה תפעולית ומיועדת להשכרה לצד ג' מסווגות ומטופלות כנדל"ן להשקעה.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות בתוספת עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין לרכישה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקבוצה על הערכות שווי שמבוצעות על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. נדל"ן להשקעה (המשך)

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימוש. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח והפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

העברת נכס מנדל"ן להשקעה לרכוש קבוע מתבצעת כאשר יש שינוי בשימוש, כגון התחלת שימוש בנכס על ידי הבעלים.

העלות הנחשבת של הנכס המועבר מנדל"ן להשקעה, לרכוש קבוע הוא השווי ההוגן במועד המעבר.

כאשר השימוש בנדל"ן הופך משימוש על ידי הבעלים לנדל"ן להשקעה אשר נמדד לפי שווי הוגן, הנכס נמדד מחדש לפי שווי הוגן ומסווג כנדל"ן להשקעה. כל רווח שנוצר מהמדידה מחדש נזקף לרווח כולל אחר ומוצג בקרן שערך בהון אשר לא ישוחרר לרווח והפסד, אלא אם הרווח מבטל הפסד קודם מירידת ערך של הנדל"ן, ובמקרה זה הרווח נזקף תחילה לדוח רווח והפסד. כל הפסד נזקף ישירות לרווח והפסד.

נדל"ן להשקעה בפיתוח המיועד לשימוש עתידי כנדל"ן להשקעה נמדד אף הוא בשווי הוגן כאמור לעיל וזאת כאשר השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה. כשהשווי ההוגן אינו ניתן למדידה מהימנה, בשל אופי והיקף סיכוני הפרויקט, אזי הוא נמדד על פי עלותו, בניכוי הפסדים מירידת ערך במידה שקיימים, עד למועד שבו השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה או השלמת הבנייה, כמוקדם מביניהם. בסיס העלות של נדל"ן להשקעה בפיתוח כולל את עלות המקרקעין, עלויות תכנון ופיתוח ישירות תוספתיות ודמי תיווך בשל התקשרויות בהסכמים להשכרתו.

לפרטים נוספים ראה באור 8.

יד. חכירות

המבחנים לסיווג חכירה כמימונית או כתפעולית מבוססים על מהות ההסכמים והם נבחנים במועד ההתקשרות על-פי הכללים להלן שנקבעו ב-IAS17:

הקבוצה כחוכר

1. חכירה מימונית

בחכירה מימונית, הועברו לקבוצה באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס החוכר. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החוכרים ומוכרת התחייבות בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימליים העתידיים. לאחר ההכרה לראשונה מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה. תשלומי החכירה מוקצים בין הוצאות המימון ופירעון של ההתחייבות בגין החכירה לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

2. חכירה תפעולית

הסכמי חכירה, בהם לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הגלומים בבעלות על הנכס החוכר, מסווגים כחכירה תפעולית. זאת, פרט לחכירות תפעוליות של נכסי נדל"ן אשר הקבוצה בחרה לסווג כנדל"ן להשקעה. תשלומי החכירה מוכרים כהוצאה ברווח והפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה.

הקבוצה כמחכיר

חכירה תפעולית

נכסים אשר לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס, מסווגים כחכירה תפעולית. עלויות ראשוניות ישירות שהתהוו בגין הסכם החכירה, מתווספות לעלות הנכס המוכר ומוכרות כהוצאה לאורך תקופת החכירה לפי אותו בסיס. תקבולי החכירה מוכרים כהכנסה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. תקבולי חכירה מותנים נזקפים לדוח רווח והפסד כהכנסה במועד שבו לחברה זכאות לקבלם.

טו. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים במועד הרכישה לפי השווי ההוגן.

לאחר ההכרה הראשונית נכסים בלתי מוחשיים נמדדים על-פי עלותם בניכוי הפחתה מצטברת ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי וכפופים לבחינת ירידת ערך מידי שנה וכן בכל עת שקיים סימן המצביע כי ייתכן שחלה ירידת ערך. אורך החיים השימושיים של נכסים אלה נבחן מידי שנה כדי לקבוע אם הערכת אורך החיים כבלתי מוגדר עדיין תקפה. אם האירועים והנסיבות אינם תומכים עוד בהערכה כאמור, השינוי באורך החיים השימושיים מבלתי מוגדר למוגדר מטופל כשינוי באומדן חשבונאי מכאן ולהבא, ובאותו מועד נבחנת גם ירידת ערך והנכס מופחת באופן שיטתי על פני תקופת אורך החיים השימושיים שלו.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על כך שקיימת לגביהם ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי עם אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה. שינויים באורך החיים השימושיים או בדפוס הצריכה הצפוי של ההטבות הכלכליות הצפויות לנבוע מהנכס מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הוצאות ההפחתה בגין נכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים שימושיים מוגדר נזקפות לדוח רווח והפסד.

1. מוניטין

מוניטין שנוצר כתוצאה מרכישה של צרופי עסקים, מוצג במסגרת נכסים בלתי מוחשיים. למידע בדבר מדידת המוניטין בעת ההכרה הראשונה ראה סעיף 2.ח. לעיל.

בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו.

2. עלויות פיתוח תוכנה

עלויות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית, צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח ולקבוצה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. עלות שהוונה כוללת את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר ועלויות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימוש המיועד. עלויות פיתוח אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

בתקופות עוקבות, עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

3. תוכנות

נכסי הקבוצה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

4. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. כל העלויות האחרות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

5. הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. מוניטין אינו מופחת בהיותו נכס בעל אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר.

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות של הנכסים הבלתי מוחשיים העיקריים:

(א) עודפי עלות שנוצרו ברכישת סוכנויות ביטוח או מצירוף עסקים שנרכשו מסוכנויות ביטוח, המיוחסים בעיקרם לתיקי עמלות, מופחתים בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופה של 5-10 שנים.

(ב) דמי ניהול עתידיים - הפרש מקורי המתייחס לדמי ניהול עתידיים צפויים מופחת בהתאם לתקופה החזויה לקבלת דמי הניהול. עיקר הסכום מיוחס לקרנות השתלמות ומופחת על פני 20 שנה תוך התחשבות בקצב הביטולים.

(ג) תוכנות מחשב - מופחתות בקו ישר על פני 3-6 שנים.

(ד) תיק לקוחות - מופחת על פני 10 שנים בשיטת סכום ספרות השנים הפוחת.

האומדנים בדבר שיטת ההפחתה ואורך החיים השימושיים נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

טז. ירידת ערך

1. נכסים פיננסים

ירידת ערך של נכס פיננסי שאינו מוצג בשווי הוגן דרך רווח והפסד נבחנת כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית לכך שאירוע הפסד התרחש לאחר מועד ההכרה לראשונה בנכס ואירוע הפסד זה השפיע באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של הנכס הניתן לאמידה מהימנה.

ראייה אובייקטיבית לכך שחלה ירידת ערך של נכסים פיננסים עשויה לכלול הפרת חוזה על ידי חייב, ארגון מחדש של סכום המגיע לקבוצה בתנאים אשר הקבוצה לא הייתה שוקלת במקרים אחרים, קיום סממנים לכך שחייב או מנפיק חוב יפשוט רגל או היעלמות שוק פעיל עבור נייר ערך, מידע נצפה שמצביע על כך שקיימת ירידה הניתנת למדידה בתזרים מזומנים צפוי מקבוצה של נכסים פיננסים.

ראיות לירידת ערך של נכסים פיננסים זמינים למכירה

בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, בוחנת הקבוצה גם את הפער שבין השווי ההוגן של הנכס לעלותו המקורית תוך התייחסות לתנודתיות של שער המכשיר, למשך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס נמוך מעלותו המקורית ולשינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. בנוסף, ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראייה אובייקטיבית לירידת ערך.

ראיות לירידת ערך של מכשירי חוב

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה קולקטיבית. ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. הלוואות וחייבים אלה אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

בבחינה קולקטיבית של ירידת ערך, הקבוצה עושה שימוש במגמות היסטוריות של ההסתברות להפרה, עיתוי קבלת ההחזר וסך ההפסד בפועל, בהתאם לשיקול דעת ההנהלה בדבר השאלה האם ההפסדים בפועל צפויים להיות גדולים או קטנים יותר בהשוואה להפסדים העולים מהמגמות ההיסטוריות לאור המצב הכלכלי ותנאי האשראי הקיימים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. ירידת ערך (המשך)

1. נכסים פיננסיים (המשך)

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת

הפסד מירידת ערך של נכס פיננסי, הנמדד לפי עלות מופחתת, מחושב כהפרש בין ערך הנכס בספרים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, מהוון בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס. הפסדים נזקפים לדוח רווח והפסד ומוצגים כהפרשה להפסד כנגד יתרת נכסים פיננסיים אלו.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת ההפסד המצטבר שנזקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר מועבר לרווח והפסד הינו הפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד.

ביטול הפסדים מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נזקף לרווח והפסד. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי הון, נזקף לרווח הכולל האחר.

2. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי מגדל ביטוח אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לקבוצה הפסדים.

(ב) מגדל ביטוח מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת מגדל ביטוח, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת מגדל ביטוח בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות (Cut Off) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגביה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיה לגביה מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור ועל ביטולי פרודוקציה בפועל בשנים קודמות.

4. נכסים שאינם פיננסיים

עיתוי בחינת ירידת ערך

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הקבוצה, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים מצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים, כאמור, מחושב אומדן סכום בר ההשבה של הנכס. הקבוצה בוחנת ירידת ערך מוניתין אחת לשנה, בתאריך קבוע, או לעיתים קרובות יותר אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שקיימת ירידת ערך.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. ירידת ערך (המשך)

4. נכסים שאינם פיננסים (המשך)

מדידת סכום בר השבה

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש לבין שווי הוגן, בניכוי עלויות מימוש. בקביעת שווי השימוש, מהוונת הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס או ליחידה המניבה מזומנים. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין מקובצות כך שהרמה בה נבחנת ירידת ערך של מוניטין משקפת את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך בכל מקרה אינה גדולה ממגזר פעילות לפני קיבוץ מגזרים דומים. מוניטין שנרכש במסגרת צירוף עסקים מוקצה ליחידות מניבות מזומנים, לרבות אלו הקיימות בקבוצה גם טרם צירוף העסקים, אשר צפויות להניב הטבות מהסינרגיה של הצירוף.

חברות כלולות

מוניטין המהווה חלק מחשבון השקעה בחברה כלולה אינו מוכר בנפרד ולכן אינו נבחן בנפרד בבחינת ירידת ערך. לחילופין, נבחנת ירידת ערך להשקעה בכללותה כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך.

הכרה בהפסד מירידת ערך

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

ביטול הפסד מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, לגביהם הוכרו הפסדים מירידת ערך בתקופות קודמות, בכל מועד דיווח נבדק האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח והפסד.

יז. הון מניות

מניות רגילות מסווגות כהון.

יח. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לעובדים.

סיווג הטבות לעובדים, לצורכי מדידה, כהטבות לטווח קצר או כהטבות אחרות לטווח ארוך נקבע בהתאם לתחזית הקבוצה לסילוק המלא של ההטבות.

1. הטבות לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן עד 12 חודשים מתום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים.

הטבות אלו כוללות משכורות, דמי הבראה, ימי חופשה ותשלומים לביטוח לאומי נמדדות על בסיס לא מהוון ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים או במקרה של היעדרויות שאינן נצברות (חופשת לידה) - בעת ההיעדרות בפועל. התחייבות בגין בונוס, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

(א) תכנית להפקדה מוגדרת

לקבוצה תוכניות להפקדה מוגדרת בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (בסעיף זה- "החוק"), לפיהן הקבוצה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתכנית, במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד ולא נדרשת הפרשה נוספת בדוחות הכספיים.

(ב) תכנית להטבה מוגדרת

הקבוצה מפעילה תכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם.

מחויבות של הקבוצה, המתייחסת לתכנית הטבה מוגדרת בגין הטבות לאחר סיום העסקה, מחושבת לגבי כל תכנית בנפרד על ידי אומדן הסכום העתידי של ההטבה שיגיע לעובד בתמורה לשירותיו, בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הטבה זו מוצגת לפי ערך נוכחי בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. הקבוצה קובעת את הריבית נטו על ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת על-ידי הכפלת ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת בשיעור ההיוון ששימש למדידת המחויבות בגין הטבה מוגדרת, כפי ששניהם נקבעו בתחילת תקופת הדיווח השנתית. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן ומועד פירעון דומים לתנאי המחויבות של הקבוצה. החישובים נערכים על ידי אקטואר מוסמך לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה.

מדידה מחדש של ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת כוללת רווחים והפסדים אקטואריים, תשואה על נכסי תכנית (למעט ריבית) וכן שינוי כלשהו בהשפעה על תקרת הנכסים (ככל שרלוונטי, למעט ריבית). מדידות מחדש נזקפות מיידית, דרך רווח כולל אחר לעודפים.

עלויות ריבית בגין מחויבות להטבה מוגדרת, הכנסות ריבית בגין נכסי תכנית וריבית בגין השפעה של תקרת הנכסים שנזקפו לרווח והפסד מוצגות בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות.

כאשר חל שיפור או צמצום בהטבות שמעניקה הקבוצה לעובדים, אותו חלק מההטבות המוגדלות המתייחס לשירותי עבר של העובדים או הרווח או הפסד מהצמצום מוכרים מיידית ברווח והפסד כאשר מתרחש התיקון או הצמצום של התכנית.

נכסים שעומדים כנגד מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי מגדל ביטוח, אינם מהווים נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, ומקוזזים מההתחייבויות בגין חוזי הביטוח.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. הטבות לעובדים (המשך)

3. הטבות אחרות לטווח ארוך

המחויבות נטו של הקבוצה בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך, שאינן מתייחסות לתכניות הטבה לאחר העסקה, היא בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן ומועד הפירעון שלהן דומים לתנאי המחויבויות של הקבוצה. החישוב נעשה לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה. רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח או הפסד בתקופה בה הם נוצרו.

עובדי הקבוצה זכאים להטבות בגין ימי מחלה וחלקם זכאים למענקי יובל. הטבות אלה מטופלות כהטבות אחרות לטווח ארוך מאחר שהקבוצה צופה כי הטבות אלו ינוצלו בתקופה שלאחר שנה מתאריך הדיווח.

4. הטבות בגין פיטורין

הטבות בגין פיטורין לעובדים מוכרות כהוצאה כאשר הקבוצה התחייבה באופן מובהק, ללא אפשרות ממשית לביטול, לפיטורי עובדים לפני הגיעם למועד הפרישה המקובל על פי תכנית פורמלית מפורטת.

5. עסקאות תשלום מבוסס מניות

עסקאות המסולקות במכשירים הוניים

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל.

עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע שהם תנאי שוק, הקבוצה מביאה בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, לכן, הקבוצה מכירה בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר אם התקיימו התנאים הללו.

בעסקאות בהן מעניקה חברת האם לעובדי הקבוצה זכויות למכשיריה ההוניים, מטפלת הקבוצה בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, כלומר מכירה בשווי ההוגן של ההענקה ישירות בהון, בהתאם לאמור לעיל.

עסקאות המסולקות במזומן

עלות עסקה המסולקת במזומן נמדדת לפי השווי ההוגן במועד ההענקה. לפרטים נוספים ראה באור 33. השווי ההוגן מוכר כהוצאה על פני תקופת ההבשלה ובמקביל מוכרת התחייבות נמדדת מחדש בכל תקופת דיווח לפי השווי ההוגן עד לסילוקה, כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד, תוך התחשבות בהיקף השירותים שסופקו על ידי העובדים עד אותו מועד.

יט. הפרשות

הפרשה מוכרת כאשר לקבוצה יש מחויבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי תידרש זרימת הטבות כלכליות לסילוק המחויבות. ההפרשות נקבעות על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות. הערך בספרים של ההפרשה בגין התחייבות לזמן ארוך מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה מחויבות קיימת (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר; יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות; וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן. בעת בחינת הצורך בהכרה בהפרשות ובכימותן, מסתייעת הנהלת הקבוצה ביועציה המשפטית.

חוזים מכבידים

הפרשה לחוזים מכבידים מוכרת כאשר ההטבות הצפויות להתקבל מהחוזים על ידי הקבוצה נמוכות ביחס לעלויות הבלתי נמנעות כתוצאה מעמידה במחויבויות החוזיות. ההפרשה נמדדת על פי הנמוך מבין הערך הנוכחי של העלות החזויה לביטול החוזה והערך הנוכחי של העלות החזויה נטו להמשך קיום החוזה. בטרם מוכרת ההפרשה, מכירה הקבוצה בירידת ערך של הנכסים הקשורים לאותו חוזה.

כ. הכרה בהכנסה

החל מיום 1 בינואר 2018 הקבוצה מיישמת לראשונה את IFRS15- הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות. התקן מחליף בין היתר את IAS 18 הכנסות. התקן אינו חל על הכרה בהכנסה מחוזי ביטוח אך חל על חלק מההכנסות האחרות של הקבוצה שאינן חוזי ביטוח. התקן מציג מודל בן חמישה שלבים שיחול על הכנסות הנובעות מחוזים עם לקוחות:

- שלב 1- זיהוי החוזה עם הלקוח, לרבות התייחסות לקיבוץ חוזים וטיפול בשינויים בחוזים.
- שלב 2- זיהוי מספר מחויבויות ביצוע נפרדות בחוזה.
- שלב 3- קביעת מחיר העסקה, לרבות התייחסות לתמורה משתנה, רכיב מימון משמעותי, תמורות שאינן במזומן ותמורה שתשולם ללקוח.
- שלב 4- הקצאת מחיר העסקה לכל מחויבות ביצוע נפרדת על בסיס מחיר המכירה היחסי הנפרד תוך שימוש במחירים נצפים אם הם זמינים או באומדנים והערכות.
- שלב 5- הכרה בהכנסה בעת עמידה במחויבות ביצוע, תוך הבחנה בין קיום מחויבות במועד מסוים לבין קיום מחויבות לאורך זמן.

ליישום התקן לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של החברה.

להלן מדיניות ההכרה בהכנסה של הקבוצה:

1. פרמיות

(א) פרמיות במגזר ביטוח חיים ובמגזר ביטוח בריאות, לרבות פרמיות חסכון ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן.

ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי מגדל ביטוח עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין. השתתפות המבוטחים בביטוח קבוצתי ברווחים מנוכה מסעיף פרמיות שהורווחו ברוטו.

(ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמות כהכנסות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין ובניכוי השתתפות המבוטחים ברווחים, על בסיס ההסכמים שבתוקף.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כ. הכרה בהכנסה (המשך)

2. דמי ניהול

(א) דמי ניהול בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה תלויי תשואה

דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח על בסיס התשואה וצבירת החסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים.

דמי הניהול כוללים את המרכיבים דלקמן:

פוליסות שנמכרות החל מיום 1 בינואר 2004 - דמי ניהול קבועים בלבד.

בגין פוליסות שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר 2003 - דמי ניהול קבועים ומשתנים.

דמי הניהול הקבועים מחושבים בשיעורים קבועים מצבירת החסכון ונרשמים על בסיס צבירה.

דמי הניהול המשתנים מחושבים כשיעור מהרווח הריאלי השנתי (מה-1 בינואר ועד ה-31 בדצמבר) שנזקף לפוליסה בניכוי דמי הניהול הקבועים שנגבו מאותה הפוליסה.

במהלך השנה נרשמים דמי הניהול המשתנים על בסיס צבירה בהתאם לתשואה החודשית הריאלית, ככל שהיא חיובית. בחודשים בהם התשואה הריאלית שלילית מוקטנים דמי הניהול המשתנים עד לגובה סך דמי הניהול המשתנים שנרשמו במצטבר מתחילת השנה. תשואה שלילית שלא בוצעה בגינה הקטנה של דמי הניהול במהלך שנה שוטפת, תנוכה, לצורך חישוב דמי הניהול מתשואה חיובית בתקופות עוקבות.

(ב) דמי ניהול מקרנות פנסיה ומקופות גמל

הכנסות מניהול קרנות פנסיה ומקופות גמל נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהעמיתים, בהתאם להנחיות המפקח.

(ג) דמי ניהול מקרנות נאמנות ומניהול תיקי לקוחות

הכנסות מדמי ניהול מקרנות נאמנות והכנסות מניהול תיקי השקעות נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים.

3. עמלות

הכנסות מעמלות ביטוח כללי בסוכנויות ביטוח מוכרות כהכנסה בעת התהוותן.

הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי, חיים ובריאות נזקפות בעת התהוותן.

הכנסות מעמלות ביטוח חיים בסוכנויות ביטוח נזקפות על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח, בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים של פוליסות ביטוח.

4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון - ראה סעיף יא.8 לעיל.

בדוח על תזרימי המזומנים החברה בחרה להציג ריבית שהתקבלה, דיבידנד שהתקבל וריבית ששולמה במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת. דיבידנדים ששולמו מוצגים במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות מימון.

כא. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי הביטוח וחוזי השקעה), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך, בהתאם למודלים פנימיים של הקבוצה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמדו.

כב. מסים על הכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המס נובע מצירוף עסקים או פריטים אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר.

מס שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

מס נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. הקבוצה לא מכירה במסים נדחים לגבי ההפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאין משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות, ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין ובמידה והקבוצה שולטת במועד היפוך ההפרש.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזקת במטרה להשיב את מרבית (substantially all) ההטבות הכלכליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן ההשבה הצפויה של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח.

נכס מס נדחה מוכר בספרים בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הקבוצה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות. עבור נדל"ן להשקעה הנמדד תוך שימוש במודל השווי ההוגן, קיימת הנחה הניתנת להפרכה שהערך בספרים של הנדל"ן להשקעה יושב באמצעות מכירה.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הקבוצה מקצזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות משפטית הניתנת לאכיפה לקיצוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה, או בחברות שונות, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים השוטפים מיושבים בו זמנית.

תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, כאשר חלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או כאשר מדיניות הקבוצה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

עסקאות בינחברתיות

מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

עמדות מס לא ודאיות

הפרשה בגין עמדות מס לא וודאיות לרבות הוצאות מס וריבית נוספות, מוכרות כאשר יותר צפוי מאשר לא, כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות.

כג. רווח (הפסד) למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד הנקי המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

כד. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם:

1. IFRS17 - חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש).

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר.

התקן החדש ייושם החל מיום 1 בינואר 2021. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS9 מכשירים פיננסיים, מיושם במקביל. בחודש נובמבר 2018 הוחלט ב- IASB להציע דחייה של מועד היישום לראשונה של IFRS17 בשנה אחת ליום 1 בינואר 2022.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

- א) גישת יישום למפרע חלקי.
- ב) גישת השווי ההוגן.

החברה אישרה תוכנית היערכות ליישום התקן ובוחנת את השלכותיו על הדוחות הכספיים.

2. IFRS9 - מכשירים פיננסיים

בחודש יולי 2014 ה- IASB פרסם את הנוסח המלא והסופי של IFRS9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS9 ("התקן החדש") משנה בעיקר את הוראות הסיווג והמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS39. התקן החדש קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם ("מבחן הקרן והריבית בלבד").
- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן החדש קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים יזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם: (המשך)

2. IFRS9 - מכשירים פיננסיים (המשך)

כמו כן, התקן החדש כולל מודל חדש הבנוי משלושה שלבים למדידת ירידת ערך של מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומתבסס על הפסדי אשראי צפויים (Expected Credit Loss Model). כל שלב קובע את אופן המדידה של הפסדי האשראי הצפויים וזאת בהתבסס על שינויים שחלו בסיכון האשראי של מכשיר החוב. כמו כן, ניתנת הקלה במודל זה לנכסים פיננסיים בעלי תקופות אשראי קצרות, כגון לקוחות.

לעניין גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות קובע התקן החדש את אותן הוראות שנדרשות לפי הוראות IAS39 לגבי גריעה ולגבי התחייבויות פיננסיות שלא נבחרה לגביהן חלופת השווי ההוגן. לגבי התחייבויות שלגביהן נבחרה חלופת השווי ההוגן, סכום השינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות - המיוחס לשינויים בסיכון האשראי של החברה - יזקף לרווח כולל אחר. כל יתר השינויים בשווי ההוגן יזקפו לרווח או הפסד.

התקן החדש כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור.

התקן ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018.

בחודש ספטמבר 2016 פורסם תיקון לתקן IFRS4 אשר מתיר לישות שמנפיקה חוזי ביטוח לאמץ את IFRS9 עם התאמות ("The overlay approach") או לדחות את אימוץ IFRS9 ליום 1 בינואר 2021 ("גישת הדחיה" או "הפטור הזמני").

בחודש ספטמבר 2018 הוחלט ב- IASB להציע הארכה של הפטור הזמני מיישום IFRS9 לחברות ביטוח אשר אימצו את גישת הדחיה, עד ליום 1 בינואר 2022.

לצורך יישום גישת הדחיה על הישות לעמוד בקריטריונים הבאים:

- (א) הישות לא יישמה קודם לכן גרסה כלשהי של IFRS9.
- (ב) פעילויות הישות הן באופן ניכר פעילויות הקשורות לביטוח.

בהתאם לתקן, פעילויות הישות הן באופן ניכר פעילויות הקשורות לביטוח כאשר:

(א) הערך בספרים של התחייבויותיה הנובע מחוזי ביטוח, כולל רכיבי פיקדון או נגזרים משובצים אשר הופרדו מחוזי הביטוח, הוא משמעותי ביחס לסך הערך בספרים של כלל התחייבויות; וכן

(ב) שיעור הערך בספרים של ההתחייבויות הקשורות לביטוח ביחס לסך הערך בספרים של כלל ההתחייבויות הינו:

- גדול מ-90% או;
- בין 80%-90% כולל, וכן למבטח אין פעילות משמעותית שאיננה קשורה לביטוח.

החברה מיישמת את הפטור הזמני מ-IFRS9 כפי שמתאפשר על ידי IFRS4 מאחר והיא עומדת בקריטריונים לעיל שכן פעילויותיה קשורות בעיקרן לביטוח. ליום 31 בדצמבר 2015, הערך בספרים של התחייבויות החברה הנובעות מחוזים שבתחולת IFRS4 מהווה כ-94% מסך הערך בספרים של התחייבויות החברה. מאז אותו מועד לא חלו שינויים בפעילות החברה המחייבים הערכה מעודכנת.

כד. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם: (המשך)

3. IFRS16 - חכירות

בינואר 2016 פרסם ה- IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי 16 בדבר חכירות ("התקן החדש"). התקן מחליף את תקן דיווח כספי בינלאומי 17, חכירות (IAS17) ואת הפרשנויות הקשורות לתקן. בהתאם לתקן, חכירה מוגדרת כחוזה, או חלק מחוזה, אשר מעביר בתמורה לתשלום את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן מוגדרת. להלן עיקרי השפעות התקן:

- התקן דורש מחוכרים להכיר בכל החכירות בדוח על המצב הכספי (פרט לחריגים מסוימים, ראה להלן). חוכרים יכירו בהתחייבות בגין תשלומי החכירה ומנגד יכירו בנכס זכות שימוש, באופן דומה לטיפול החשבונאי בחכירה מימונית בהתאם לתקן הקיים- IAS17, חכירות.
- כמו כן, החוכרים יכירו בהוצאות ריבית ובהוצאות פחת בנפרד.
- תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית אשר מבוססים על ביצוע או שימוש יוכרו כהוצאה מצד החוכרים או כהכנסה מצד המחכירים במועד היווצרותם.
- במקרה של שינוי בתשלומי חכירה משתנים הצמודים למדד, על החוכר להעריך מחדש את ההתחייבות בגין החכירה כאשר השפעת השינוי תיזקף לנכס זכות השימוש.
- הטיפול החשבונאי מצד המחכיר נותר ללא שינוי מהותי לעומת התקן הקיים, קרי, סיווג כחכירה מימונית או כחכירה תפעולית.
- התקן החדש כולל שני חריגים שבהם החוכרים רשאים לטפל בחכירות בהתאם לטיפול החשבונאי הקיים בהתייחס לחכירות תפעוליות וזאת במקרה של חכירות נכסים בעלי ערך כספי נמוך או במקרה של חכירות לתקופה של עד שנה.

התקן החדש מאפשר לחוכרים לבחור באחת מגישות היישום הבאות:

א) יישום למפרע מלא - לפי גישה זו, נכס זכות השימוש וההתחייבות יוצגו בדוח על המצב הכספי כאילו מאז ומעולם נמדדו בהתאם להוראות התקן החדש. במקרה זה, השפעת יישום התקן החדש לתחילת התקופה המוקדמת ביותר המוצגת תיזקף להון. כמו כן, החברה תציג מחדש את דוחותיה הכספיים המוצגים כמספרי השוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן לראשונה תחת גישה זו, תחושב תוך שימוש בשיעור הריבית הגלום בחכירה אלא אם שיעור זה אינו ניתן לקביעה בנקל שאז יש להשתמש בשיעור הריבית התוספתי של החוכר במועד ההתקשרות בחכירה.

ב) יישום למפרע חלקי - לפי גישה זו, לא נדרשת הצגה מחדש של מספרי השוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן לראשונה, תחושב תוך שימוש בשיעור הריבית התוספתי של החוכר הקיימת במועד היישום לראשונה. לגבי יתרת הנכס זכות השימוש, החברה יכולה להחליט, לגבי כל חכירה בנפרד, ליישם את אחת משתי החלופות הבאות:

- הכרה בנכס בגובה ההתחייבות שהוכרה, עם התאמות מסוימות.
- הכרה בנכס כאילו מאז ומעולם נמדד בהתאם להוראות התקן החדש.

הפרש כלשהו הנוצר במועד היישום לראשונה בעקבות יישום למפרע חלקי, אם נוצר, ייזקף להון.

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019. הקבוצה בחנה את השלכות התקן ולהערכתה ליישום לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם: (המשך)

4. פרשנות של דיווח כספי בינלאומי IFRIC23, עמדות מס לא וודאיות

בחודש יוני 2017 פרסם ה- IASB את IFRIC23 - טיפול באי-ודאות הקשורה למסים על ההכנסה ("הפרשנות"). הפרשנות מבהירה את כללי ההכרה והמדידה של נכסים או התחייבויות בהתאם להוראות IAS12 - מסים על ההכנסה במצבים בהם קיימת אי-ודאות הקשורה למסים על ההכנסה. הפרשנות מתייחסת ומספקת הנחיות לבחינת קיבוץ מקרים של אי-ודאות המתייחסים למסים על הכנסה, בחינת התייחסות של רשויות המס, מדידת השלכות אי-הודאות הקשורה למסים על הכנסה על הדוחות הכספיים וכן טיפול בשינויים בעובדות ובנסיבות של אי-הודאות. הפרשנות תיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019. במועד היישום לראשונה, החברה תיישם את הפרשנות באחת משתי השיטות:

(א) יישום למפרע מלא ללא תיקון מספרי השוואה וזקיפת ההשפעה המצטברת למועד היישום לראשונה ליתרת הפתיחה של יתרת הרווח.

(ב) יישום למפרע מלא לרבות תיקון מספרי השוואה.

הקבוצה בחנה את השלכות הפרשנות ולהערכתה ליישומה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

כה. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע	מדד בגין
	%	
8.1	1.2	0.8
(9.8)	0.3	0.4
(1.5)	(0.3)	(0.2)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

א. כללי

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזק כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

תוצאות, נכסי והתחייבויות כל מגזר כוללים פריטים המיוחסים ישירות למגזר ופריטים אשר ניתן ליחסם על בסיס סביר.

כללי החשבונאות שיושמו בדיווח המגזרי תואמים את כללי החשבונאות המקובלים שאומצו לצורך העריכה וההצגה של הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה.

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרנות השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח לביטוח חיים, פנסיה וגמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות מרכז את כל פעילות הקבוצה בביטוח בריאות - המגזר כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, ניתוחים, השתלות, ביטוח שיניים ועוד.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים, וענפי חבויות אחרים.

- ענף רכב חובה
ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנהוג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.
- ענף רכב רכוש
ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.
- ענפי חבויות אחרים
ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית, אחריות המוצר, גוף אוניות וגוף מטוסים.
- ענפי רכוש ואחרים
יתר ענפי ביטוח כללי שאינם רכב וחבויות לרבות אובדן רכוש, מקיף בתי עסק, מקיף דירות, בנקים למשכנתאות, תאונות אישיות, מטענים בהובלה, ביטוח הנדסי וסיכונים אחרים.

4. מגזר שירותים פיננסיים

מגזר זה כולל בעיקר, שירותי ניהול נכסים פיננסיים ושיווק להשקעות (בעיקר ניהול קרנות נאמנות וניהול תיקים), שירותי ביצוע בבורסה ובשווקים מוסדרים (ברוקראז')⁽¹⁾, עשיית שוק בניירות ערך שונים ושירותים אחרים.

5. מגזרי פעילות אחרים

מגזרי פעילות אחרים כוללים תוצאות מפעילות סוכנויות ביטוח.

6. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה הקבוצה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות, פעילויות נלוות/משיקות לפעילות הקבוצה, והחזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון מגדל ביטוח בהתאם לתקנות ההון.

⁽¹⁾ לעניין מיזוג מגדל שירותי בורסה בע"מ, ראה באור 2.39.ה.1).

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	בריאות	ביטוח כללי	שירותים פיננסים	מגזרי פעילות אחרים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח							
9,487,790	1,486,789	2,407,721	-	-	-	-	13,382,300
195,640	87,412	451,258	-	-	-	-	734,310
9,292,150	1,399,377	1,956,463	-	-	-	-	12,647,990
1,066,178	27,780	130,824	216	572	144,448	(27,834)	1,342,184
1,260,035	-	-	153,055	-	-	-	1,413,090
82,991	15,783	78,190	4,048	341,792	-	(158,558)*	364,246
-	-	1,770	1,860	35,565	49,928	(41,972)	47,151
11,701,354	1,442,940	2,167,247	159,179	377,929	194,376	(228,364)	15,814,661
9,732,187	921,608	1,687,164	-	-	-	(39,094)	12,301,865
76,912	51,312	201,207	-	-	-	-	329,431
9,655,275	870,296	1,485,957	-	-	-	(39,094)	11,972,434
862,384	433,240	479,095	51,779	152,115	-	(154,501)	1,824,112
599,677	76,388	54,025	94,620	157,553	50,800	(15,930)	1,017,133
27,115	-	8,480	459	4,746	34,632	-	75,432
13,690	401	4,445	559	527	170,508	(17,188)	172,942
11,158,141	1,380,325	2,032,002	147,417	314,941	255,940	(226,713)	15,062,053
10,761	-	564	-	58	12,669	-	24,052
553,974	62,615	135,809	11,762	63,046	(48,895)	(1,651)	776,660
(274,512)	(34,053)	(141,840)	676	686	(219,997)	-	(669,040)
279,462	28,562	(6,031)	12,438	63,732	(268,892)	(1,651)	107,620

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

(*) נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 111,119 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 29,229 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח כללי בסך של 16,134 אלפי ש"ח ובתחום השירותים הפיננסים בסך של 2,076 אלפי ש"ח.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	בריאות	ביטוח כללי	שירותים פיננסים	מגזרי פעילות אחרים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח							
8,915,630	1,325,697	2,380,841	-	-	-	-	12,622,168
172,620	114,348	482,625	-	-	-	-	769,593
8,743,010	1,211,349	1,898,216	-	-	-	-	11,852,575
9,052,026	210,420	138,366	12,294	76	172,020	(26,446)	9,558,756
1,872,811	-	-	153,343	-	-	(14)	2,026,140
61,517	27,980	74,967	6,130	337,829	-	(172,501) ^(*)	335,922
-	-	1,569	307	35,794	72,589	(49,507)	60,752
19,729,364	1,449,749	2,113,118	172,074	373,699	244,609	(248,468)	23,834,145
17,936,044	1,019,380	1,826,649	-	-	-	(41,872)	20,740,201
78,884	78,004	254,131	-	-	-	-	411,019
17,857,160	941,376	1,572,518	-	-	-	(41,872)	20,329,182
842,961	385,485	464,199	56,537	132,328	-	(166,243)	1,715,267
601,253	75,926	50,713	88,568	176,942	63,310	(18,818)	1,037,894
10,667	-	9,955	554	4,703	62,209	(2,411)	85,677
13,641	327	(2,383)	400	557	131,307	(15,369)	128,480
19,325,682	1,403,114	2,095,002	146,059	314,530	256,826	(244,713)	23,296,500
18,284	-	882	-	198	21,196	-	40,560
421,966	46,635	18,998	26,015	59,367	8,979	(3,755)	578,205
132,623	10,552	88,113	(177)	660	138,222	-	369,993
554,589	57,187	107,111	25,838	60,027	147,201	(3,755)	948,198

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

^(*) נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 121,881 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 26,019 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח כללי בסך של 21,463 אלפי ש"ח ובתחום השירותים הפיננסים בסך של 3,138 אלפי ש"ח.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	בריאות	ביטוח כללי	שירותים פיננסים	מגזרי פעילות אחרים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח							
7,834,838	1,177,180	2,182,472	-	-	-	-	11,194,490
187,761	67,303	453,731	-	-	-	-	708,795
7,647,077	1,109,877	1,728,741	-	-	-	-	10,485,695
4,615,145	98,912	113,138	(5,071)	964	121,554	(23,506)	4,921,136
1,457,252	-	-	130,787	-	-	-	1,588,039
82,765	10,633	68,215	6,488	307,711	-	(157,951)*	317,861
22,125	-	14,874	-	28,216	93,890	(50,862)	108,243
13,824,364	1,219,422	1,924,968	132,204	336,891	215,444	(232,319)	17,420,974
12,127,413	843,569	1,783,574	-	-	-	(41,363)	14,713,193
74,890	47,565	213,430	-	-	-	-	335,885
12,052,523	796,004	1,570,144	-	-	-	(41,363)	14,377,308
801,746	345,678	453,802	54,653	130,663	-	(149,435)	1,637,107
549,874	71,520	45,655	76,457	159,302	86,723	(18,246)	971,285
25,764	-	14,034	465	8,563	59,017	(4,945)	102,898
9,838	-	2,687	90	492	103,462	(11,664)	104,905
13,439,745	1,213,202	2,086,322	131,665	299,020	249,202	(225,653)	17,193,503
29,649	-	5,435	-	835	22,968	-	58,887
414,268	6,220	(155,919)	539	38,706	(10,790)	(6,666)	286,358
(52,866)	(3,372)	(22,110)	55	(257)	(5,883)	-	(84,433)
361,402	2,848	(178,029)	594	38,449	(16,673)	(6,666)	201,925

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (הפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

* נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 107,362 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 27,712 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח כללי בסך של 19,294 אלפי ש"ח ובתחום השירותים הפיננסים בסך של 3,583 אלפי ש"ח.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים
אלפי ש"ח			
9,487,790	-	-	9,487,790
195,640	-	-	195,640
9,292,150	-	-	9,292,150
1,066,178	1,735	6,630	1,057,813
1,260,035	112,207	346,619	801,209
82,991	-	-	82,991
-	-	-	-
11,701,354	113,942	353,249	11,234,163
9,732,187	-	-	9,732,187
76,912	-	-	76,912
9,655,275	-	-	9,655,275
862,384	49,515	127,350	685,519
599,677	55,134	174,308	370,235
27,115	27,115	-	-
13,690	-	-	13,690
11,158,141	131,764	301,658	10,724,719
10,761	-	-	10,761
553,974	(17,822)	51,591	520,205
(274,512)	(1,148)	(4,548)	(268,816)
279,462	(18,970)	47,043	251,389

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי
בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות
המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

**סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני
מסים על ההכנסה**

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים
אלפי ש"ח			
8,915,630	-	-	8,915,630
172,620	-	-	172,620
8,743,010	-	-	8,743,010
9,052,026	903	2,882	9,048,241
1,872,811	114,430	347,024	1,411,357
61,517	-	-	61,517
-	-	-	-
19,729,364	115,333	349,906	19,264,125
17,936,044	-	-	17,936,044
78,884	-	-	78,884
17,857,160	-	-	17,857,160
842,961	45,860	154,284	642,817
601,253	56,699	172,734	371,820
10,667	10,667	-	-
13,641	-	-	13,641
19,325,682	113,226	327,018	18,885,438
18,284	-	-	18,284
421,966	2,107	22,888	396,971
132,623	629	1,647	130,347
554,589	2,736	24,535	527,318

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי
בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות
המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

**סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על
ההכנסה**

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים
אלפי ש"ח			
7,834,838	-	-	7,834,838
187,761	-	-	187,761
7,647,077	-	-	7,647,077
4,615,145	1,613	4,029	4,609,503
1,457,252	118,341	343,713	995,198
82,765	-	-	82,765
22,125	-	-	22,125
13,824,364	119,954	347,742	13,356,668
12,127,413	-	-	12,127,413
74,890	-	-	74,890
12,052,523	-	-	12,052,523
801,746	46,248	151,544	603,954
549,874	55,861	153,669	340,344
25,764	25,764	-	-
9,838	-	-	9,838
13,439,745	127,873	305,213	13,006,659
29,649	-	-	29,649
414,268	(7,919)	42,529	379,658
(52,866)	(168)	745	(53,443)
361,402	(8,087)	43,274	326,215

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות**סך כל ההכנסות**תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי
בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
וחוזי השקעה בשיירעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון**סך כל ההוצאות**חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות
המטופלות לפי שיטת השווי המאזני**רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה**

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

**סך כל הרווח (הפסד) הכולל לתקופה לפני
מסים על ההכנסה**

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים ^(*)	ענפי חבויות אחרים ^(*)	סה"כ
אלפי ש"ח				
506,746	930,429	624,043	340,911	2,402,129
11,222	5,824	324,785	115,254	457,085
495,524	924,605	299,258	225,657	1,945,044
12,514	(10,245)	210	8,940	11,419
508,038	914,360	299,468	234,597	1,956,463
63,786	14,012	8,982	44,044	130,824
-	92	64,047	14,051	78,190
883	193	85	609	1,770
572,707	928,657	372,582	293,301	2,167,247
497,514	635,044	246,982	307,624	1,687,164
1,385	2,386	111,323	86,113	201,207
496,129	632,658	135,659	221,511	1,485,957
59,651	186,934	160,311	72,199	479,095
13,106	16,364	13,219	11,336	54,025
2,161	4,032	1,303	984	8,480
774	199	2,920	552	4,445
571,821	840,187	313,412	306,582	2,032,002
281	62	27	194	564
1,167	88,532	59,197	(13,087)	135,809
(70,722)	(15,503)	(6,802)	(48,813)	(141,840)
(69,555)	73,029	52,395	(61,900)	(6,031)
2,210,305	541,788	560,178	1,852,765	5,165,036
2,080,597	539,869	238,068	1,465,186	4,323,720

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנהפרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי
בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
בשיירעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי
שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
ליום 31 בדצמבר 2018התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר
ליום 31 בדצמבר 2018^(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	ענפי חבויות אחרים (*)	סה"כ	
אלפי ש"ח					
428,569	743,904	678,869	350,667	2,202,009	פרמיות ברוטו
11,197	7,268	379,985	108,490	506,940	פרמיות ביטוח משנה
417,372	736,636	298,884	242,177	1,695,069	פרמיות בשייר
84,290	143,300	(6,364)	(18,079)	203,147	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
501,662	879,936	292,520	224,098	1,898,216	פרמיות שהורווחו בשייר
67,495	18,316	4,133	48,422	138,366	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	297	63,620	11,050	74,967	הכנסות מעמלות
747	203	83	536	1,569	הכנסות אחרות
569,904	898,752	360,356	284,106	2,113,118	סך כל ההכנסות
573,158	671,636	303,358	278,497	1,826,649	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
16,611	2,916	181,356	53,248	254,131	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
556,547	668,720	122,002	225,249	1,572,518	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
60,134	174,728	163,837	65,500	464,199	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
12,817	13,604	13,219	11,073	50,713	הוצאות הנהלה וכלליות
2,539	4,275	1,736	1,405	9,955	הוצאות אחרות
508	145	(3,405)	369	(2,383)	הוצאות מימון
632,545	861,472	297,389	303,596	2,095,002	סך כל ההוצאות
420	114	47	301	882	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(62,221)	37,394	63,014	(19,189)	18,998	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
41,936	11,376	4,718	30,083	88,113	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(20,285)	48,770	67,732	10,894	107,111	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
2,186,592	522,229	598,066	1,754,555	5,061,442	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2017
1,998,504	519,145	228,875	1,435,461	4,181,985	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2017

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים ^(*)	ענפי חבויות אחרים ^(*)	סה"כ	
אלפי ש"ח					
558,375	884,688	661,471	336,160	2,440,694	פרמיות ברוטו
10,951	5,458	370,750	84,804	471,963	פרמיות ביטוח משנה
547,424	879,230	290,721	251,356	1,968,731	פרמיות בשייר
(45,737)	(174,398)	(9,883)	(9,972)	(239,990)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
501,687	704,832	280,838	241,384	1,728,741	פרמיות שהורווחו בשייר
54,711	10,389	7,169	40,869	113,138	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	164	59,302	8,749	68,215	הכנסות מעמלות
8,234	1,151	598	4,891	14,874	הכנסות אחרות
564,632	716,536	347,907	295,893	1,924,968	סך כל ההכנסות
569,068	615,120	250,756	348,630	1,783,574	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
13,565	5,733	117,048	77,084	213,430	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
555,503	609,387	133,708	271,546	1,570,144	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
61,364	168,885	158,908	64,645	453,802	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
13,599	11,803	12,420	7,833	45,655	הוצאות הנהלה וכלליות
3,902	6,268	2,073	1,791	14,034	הוצאות אחרות
437	96	1,825	329	2,687	הוצאות מימון
634,805	796,439	308,934	346,144	2,086,322	סך כל ההוצאות
2,670	507	263	1,995	5,435	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(67,503)	(79,396)	39,236	(48,256)	(155,919)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(10,865)	(2,060)	(1,070)	(8,115)	(22,110)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(78,368)	(81,456)	38,166	(56,371)	(178,029)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
2,212,892	661,979	548,718	1,685,795	5,109,384	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2016
1,964,127	658,149	225,064	1,384,014	4,231,354	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2016

^(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-87% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ה. פרטים על נכסי והתחייבויות המגזר

ליום 31 בדצמבר 2018							
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	בריאות	ביטוח כללי	שירותים פיננסים	מגזרי פעילות אחרים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח							
280,588	-	188,749	353,852	102,610	238,043	(1,417)	1,162,425
1,368,935	538,488	190,534	-	-	-	(75,187)	2,022,770
73,010	-	5,722	-	1,062	71,303	-	151,097
6,099,013	131,512	-	-	-	-	-	6,230,525
489,497	23,800	122,192	-	-	13,394	-	648,883
111,604	46,523	841,316	-	-	-	-	999,443
273,771	42,902	419,205	-	-	-	-	735,878
84,483,553	1,762,138	-	-	-	-	-	86,245,691
3,929,364	138,499	2,106,945	5,693	1,216	5,174,213	-	11,355,930
22,547,943	827,718	754,071	5,962	4,973	526,613	-	24,667,280
454,506	16,153	185,079	35,487	1	227,913	-	919,139
1,577,877	56,214	516,219	27,237	681	611,872	-	2,790,100
28,509,690	1,038,584	3,562,314	74,379	6,871	6,540,611	-	39,732,449
10,341,990	223,002	-	-	-	-	-	10,564,992
1,092,564	46,693	635,459	64,630	83,037	801,063	-	2,723,446
2,229,665	260,241	269,883	56,069	125,589	1,295,671	(1,315,266)	2,921,852
135,353,880	4,113,883	6,235,374	548,930	319,169	8,960,085	(1,391,870)	154,139,451
102,794,525	2,005,229	-	-	-	-	-	104,799,754
29,196,689	1,299,590	5,165,036	-	-	-	-	35,661,315
101,224,791	2,182,812	-	-	-	-	-	103,407,603
1,259,669	39,655	35,473	58,614	1,381	5,171,062	8,458	6,574,312
2,057,679	53,338	1,034,865	109,807	317,788	312,638	(1,342,478)	2,543,637
133,738,828	3,575,395	6,235,374	168,421	319,169	5,483,700	(1,334,020)	148,186,867

נכסים

נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
השקעות בחברות כלולות
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
נדל"ן להשקעה - אחר
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגביה
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך כל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
נכסים אחרים

סך כל הנכסים

סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

התחייבויות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ה. פרטים על נכסי והתחייבויות המגזר (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017							
סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים	שירותים פיננסים	ביטוח כללי	בראות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
אלפי ש"ח							
1,182,273	(1,522)	217,331	108,961	352,571	197,229	-	307,703
1,963,402	(73,206)	-	-	-	204,935	495,994	1,335,679
347,650	-	183,226	1,380	-	4,750	-	158,294
5,992,310	-	-	-	-	-	125,377	5,866,933
605,038	-	6,071	-	-	117,903	19,098	461,966
1,035,690	-	-	-	-	879,457	44,916	111,317
765,307	-	-	-	-	401,762	47,059	316,486
85,292,178	-	-	-	-	-	1,730,088	83,562,090
10,939,902	-	4,939,992	1,262	1,512	2,234,663	109,358	3,653,115
23,548,565	(100,000)	366,714	5,894	7,451	631,240	680,587	21,956,679
1,102,334	-	252,805	1	55,214	222,797	16,903	554,614
2,565,844	-	490,132	703	80,300	471,377	45,026	1,478,306
38,156,645	(100,000)	6,049,643	7,860	144,477	3,560,077	851,874	27,642,714
8,497,605	-	-	-	-	-	177,796	8,319,809
2,299,697	-	472,672	97,070	29,004	332,859	47,981	1,320,111
1,437,814	(1,149,938)	1,344,171	149,728	66,872	86,358	211,065	729,558
147,575,609	(1,324,666)	8,273,114	364,999	592,924	5,785,330	3,751,248	130,132,660
100,525,815	-	-	-	-	-	1,916,353	98,609,462
34,944,200	-	-	-	-	5,061,442	1,089,689	28,793,069
99,893,451	-	-	-	-	-	2,090,217	97,803,234
3,770,635	(93,278)	3,623,925	101,296	43,345	5,781	3,411	86,155
3,059,461	(1,174,535)	1,190,827	263,703	109,738	718,107	71,937	1,879,684
141,667,747	(1,267,813)	4,814,752	364,999	153,083	5,785,330	3,255,254	128,562,142

נכסים

נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
השקעות בחברות כלולות
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
נדל"ן להשקעה - אחר
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגביה
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך כל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
נכסים אחרים

סך כל הנכסים

סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

התחייבויות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

מוניטין	תיקי ביטוח	הפרשים מקוריים המיוחסים לשווי	דמי ניהול עתידיים	מותר	תוכנות מחשב	תיק לקוחות	אחר	סה"כ
אלפי ש"ח								
1,080,983	740,502	214,593	8,972	1,363,293	81,115	31,376	3,520,834	
-	437	-	-	119,047	-	-	119,484	
-	(1,334)	-	-	(62,131)	-	-	(63,465)	
(12,055)	-	-	(1,413)	(4,537)	-	(8,360)	(26,365)	
1,068,928	739,605	214,593	7,559	1,415,672	81,115	23,016	3,550,488	
-	2,018	-	-	134,617	-	1,642	138,277	
-	(1,296)	-	-	(23,604)	-	-	(24,900)	
1,068,928	740,327	214,593	7,559	1,526,685	81,115	24,658	3,663,865	
196,750	725,655	178,058	8,835	1,122,783	42,401	21,962	2,296,444	
-	3,720	5,386	14	120,881	9,955	1,634	141,590	
12,175	-	-	-	-	-	-	12,175	
-	(1,334)	-	-	(61,917)	-	-	(63,251)	
(7,680)	-	-	(1,290)	(3,350)	-	(6,423)	(18,743)	
201,245	728,041	183,444	7,559	1,178,397	52,356	17,173	2,368,215	
-	3,713	4,888	-	116,063	8,480	1,276	134,420	
22,736	-	-	-	-	-	-	22,736	
-	(327)	-	-	(23,604)	-	-	(23,931)	
223,981	731,427	188,332	7,559	1,270,856	60,836	18,449	2,501,440	
844,947	8,900	26,261	-	255,829	20,279	6,209	1,162,425	
867,683	11,564	31,149	-	237,275	28,759	5,843	1,182,273	

עלות

יתרה ליום 1 בינואר 2017
רכישות ופיתוח עצמי⁽¹⁾
גרועות במשך השנה
יציאה מאיחוד

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
רכישות ופיתוח עצמי⁽¹⁾
גרועות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

הפחתה שנצברה והפסדים מירידות ערך שנצברו

יתרה ליום 1 בינואר 2017
הפחתה שהוכרה במהלך השנה
ירידת ערך
גרועות במשך השנה
יציאה מאיחוד

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
הפחתה שהוכרה במהלך השנה
ירידת ערך
גרועות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

ערך בספרים נטו

ביום 31 בדצמבר 2018

ביום 31 בדצמבר 2017

⁽¹⁾ בגין תוכנות מחשב נכללו סכומים בגין פיתוח עצמי בשנים 2017 ו-2018 בסך של כ-104 מיליון ש"ח ובסך של כ-90 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין ליום 31 בדצמבר 2018 הוקצה המוניטין ליחידות מניבות המזומנים הבאות: פנסיה, גמל, ביטוח כללי, שירותים פיננסיים ואחרות (סוכנויות ביטוח ופעילויות שאינן מיוחסות למגזרי הפעילות).

להלן הערך בספרים של המוניטין שהוקצה ליחידות מניבות המזומנים הבאות:

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
190,866	190,866	פנסיה
86,307	63,621	גמל
349,886	349,886	שירותים פיננסיים
168,470	168,470	ביטוח כללי
72,154	72,104	אחרות
<u>867,683</u>	<u>844,947</u>	

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין נבחן הסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים לה הוקצה המוניטין ביחס לערכה בספרים. ככל שהסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים עולה על ערכה בספרים, היחידה והנכסים שהוקצו לה יחשבו כבלתי פגומים בערכם.

הסכום בר ההשבה של יחידת הפנסיה נקבע על בסיס תחזית הכנסות בניכוי הוצאות צפויות מתיק הפנסיה הקיים על בסיס הערך הגלום של תיק זה, בהתאמה לשיעורי היוון ותשואה כלכליים. ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות בין היתר הנחות בגין שיעורי דמי הניהול הצפויים, ביטולים, הוצאות תפעול, עמלות ותשואות תיק ההשקעות, הנקבעות מדי שנה על-ידי הנהלת הקבוצה על-פי הסביבה העסקית ורמת התחרות בענף, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

הסכום בר ההשבה עולה על הערך בספרים של היחידה.

הסכום בר ההשבה של יחידת הגמל התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרים המזומנים העתידי הנגזר ממכלול הפעילויות של היחידה.

ליום 31 בדצמבר 2018, נמצא כי הערך בספרים של יחידת הגמל אשר מורכב בעיקר ממוניטין, דמי ניהול עתידיים והוצאות רכישה נדחות, היה גבוה מסכום בר ההשבה שלה שהינו 144,591 אלפי ש"ח. לפיכך, הוכר הפסד מירידת ערך בסך 22,686 אלפי ש"ח (בשנת 2017 - 5,835 אלפי ש"ח). ההפסד מירידת הערך כאמור יוחס למוניטין. ירידת הערך בשנת הדוח נובעת בעיקרה מעלייה בשיעור ריבית ההיוון. בנוסף חלו מספר שינויים בפרמטרים העסקיים שהיו בעלי השפעה מקזזת בחלקה ובהם עליה בצבירה נטו בהון העמיתים, שחיקה בשיעור דמי הניהול ועליה בהוצאות.

הסכום בר ההשבה של יחידת השירותים הפיננסיים, הכוללת בעיקר את פעילות קרנות הנאמנות, התבסס על השווי ההוגן שלה בניכוי עלויות מימוש ונקבע על בסיס אומדן תזרים המזומנים העתידי הנגזר ממכלול הפעילויות של היחידה.

הסכום בר ההשבה עולה על הערך בספרים של היחידה.

הסכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של ענפי הביטוח הכללי.

הסכום בר ההשבה עולה על הערך בספרים של היחידה.

היחידות האחרות מיוחסות לפעילות סוכנויות הביטוח בקבוצה ופעילויות שאינן מיוחסות למגזרי פעילות. הסכום בר ההשבה של כל אחת מהיחידות האחרות התבסס על שווי השימוש שלהן ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים בכל יחידה.

לימים 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2017 הוכרו הפסדים מירידת ערך בסכום שאינו מהותי.

ירידות הערך נכללות בסעיף הוצאות אחרות.

מידות השווי ההוגן מסווגות ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן. להגדרת הרמות השונות בהיררכיה ראה באור 2. יא.7 בדבר קביעת השווי ההוגן.

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר (המשך)

הנחות המפתח ששימשו בחישוב הסכום בר ההשבה

החישוב של ברות ההשבה של יחידת הפנסיה מתבסס בין היתר על ההנחות העיקריות הבאות:
תשואה עתידית על הנכסים לפי שקלול של אג"ח מיועדות וריבית ריאלית חסרת סיכון בתוספת 1%.
שיעור ריבית היוון ריאלי לאחר מס כ- 8%.

החישוב של הסכום בר ההשבה של יחידת הגמל מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:
שיעור ריבית היוון ריאלי לפני מס כ-13.6% ולאחר מס כ-9.8% (בשנת 2017 שיעור ריבית היוון נומינלי לפני מס כ-13% ולאחר מס כ-9%). שיעור זה נקבע בהתבסס על מודל W.A.C.C, על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.

שיעור צמיחה ריאלי לטווח ארוך כ-1% (בשנת 2017 שיעור צמיחה נומינלי לטווח ארוך כ-2%). שיעור זה נקבע בהתבסס על שיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך המקובל בפעילות מסוג זה.
תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של 5 שנים.

החישוב של הסכום בר ההשבה של פעילות קרנות הנאמנות מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:
שיעור ריבית היוון ריאלי לפני מס כ-14.1% ולאחר מס כ-10.2% (בשנת 2017 שיעור ריבית היוון ריאלי לפני מס כ-12.8% ולאחר מס כ-9.2%). שיעור זה נקבע בהתבסס על מודל W.A.C.C, על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.

שיעור צמיחה ריאלי לטווח הארוך כ-2% (בשנת 2017 שיעור צמיחה ריאלי לטווח הארוך כ-2%). שיעור זה נקבע בהתבסס על שיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך המקובל בפעילות מסוג זה.
שיעור דמי ניהול ממוצעים בקרנות הנאמנות בטווח הארוך כ-0.57% (בשנת 2017 כ-0.53%).
תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של 5 שנים.

החישוב של הסכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:
שיעור ריבית היוון נומינלי לפני מס כ-16.7% ולאחר מס כ-11% (בשנת 2017 שיעור ריבית היוון נומינלי לפני מס כ-15.3% ולאחר מס כ-10%), תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של חמש שנים, יחס נזק כולל בענפי הביטוח הכללי השונים של כ-89%-133% (בשנת 2017 כ-82.9%-130.5%), שיעור צמיחת פרמיות בביטוח רכב חובה ורכוש כ-2% ושיעור צמיחת פרמיות ביתר הענפים כ-3% (בשנת 2017 כ-2% בביטוח רכב חובה ורכוש וכ-3% ביתר הענפים), שיעור צמיחה נומינלי של הרווח הביטוחי הנקי לטווח ארוך כ-1.5% (בשנת 2017 כ-1.5%).

החישוב של הסכום בר ההשבה של סוכנויות הביטוח ופעילויות שאינן מיוחסות למגזרי פעילות מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:

ממוצע שיעור הריבית להיוון לפני מס כ-16.5% ולאחר מס כ-12.7% (בשנת 2017 כ-16.4% לפני מס וכ-12.6% לאחר מס), ושיעור הצמיחה לטווח ארוך בעיקר כ-2.5%-0% (בשנת 2017 כ-2.5%-1%).
שיעורים אלה נקבעו על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
1,058,395	1,108,071
218,418	201,485
1,276,813	1,309,556
481,654	522,680
204,935	190,534
1,963,402	2,022,770

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:
ביטוח חיים
פנסיה וגמל

ביטוח בריאות
ביטוח כללי

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות (המשך)

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ובביטוח בריאות

סה"כ	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח			
		סה"כ	פנסיה וגמל	ביטוח חיים	
		אלפי ש"ח			
1,688,866	433,576	1,255,290	236,709	1,018,581	יתרה ליום 1 בינואר 2017
292,038	114,205	177,833	32,245	145,588	תוספות
161,763	61,079	100,684	12,424	88,260	עמלות רכישה
453,801	175,284	278,517	44,669	233,848	הוצאות רכישה אחרות
					סך הכל תוספות
230,466	89,205	141,261	20,208	121,053	הפחתה שוטפת
153,734	38,001	115,733	42,752	72,981	הפחתה בגין ביטולים
1,758,467	481,654	1,276,813	218,418	1,058,395	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
333,851	128,085	205,766	24,419	181,347	תוספות
166,415	59,416	106,999	12,073	94,926	עמלות רכישה
500,266	187,501	312,765	36,492	276,273	הוצאות רכישה אחרות
					סך הכל תוספות
240,594	95,019	145,575	22,021	123,554	הפחתה שוטפת
185,903	51,456	134,447	31,404	103,043	הפחתה בגין ביטולים
1,832,236	522,680	1,309,556	201,485	1,108,071	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

באור 6 - רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה

שנת 2018

סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים ותוכנה	קרקע ובנייני משרדים	
1,239,024	19,228	208,015	730	221,173	789,878	עלות
28,367	585	3,385	38	19,758	4,601	עלות ליום 1 בינואר 2018
(10,424)	(477)	(875)	(56)	(8,959)	(57)	תוספות במשך השנה
1,256,967	19,336	210,525	712	231,972	794,422	גריעות במשך השנה
						עלות ליום 31 בדצמבר 2018
594,625	13,760	146,053	218	190,706	243,888	פחת שנצבר
54,033	1,138	9,394	87	15,933	27,481	פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2018
(10,233)	(477)	(765)	(33)	(8,951)	(7)	תוספות במשך השנה
638,425	14,421	154,682	272	197,688	271,362	גריעות במשך השנה
						פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2018
618,542	4,915	55,843	440	34,284	523,060	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2018

באור 6 - רכוש קבוע (המשך)

א. הרכב ותנועה (המשך)

שנת 2017						
קרקע ובנייני משרדים	מחשבים ותוכנה	כלי רכב	ציוד וריהוט משרדי	שיפורים במושכר	סה"כ	
אלפי ש"ח						
						עלות
791,823	232,351	964	208,185	25,224	1,258,547	עלות ליום 1 בינואר 2017
3,368	14,167	474	7,332	2,627	27,968	תוספות במשך השנה
(5,313)	(24,205)	(526)	(7,344)	(8,375)	(45,763)	גריעות במשך השנה
-	(1,140)	(182)	(158)	(248)	(1,728)	יציאה מאיחוד
789,878	221,173	730	208,015	19,228	1,239,024	עלות ליום 31 בדצמבר 2017
						פחת שנצבר
215,815	200,508	585	143,412	21,107	581,427	פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2017
28,906	15,235	114	9,743	1,042	55,040	תוספות במשך השנה
(833)	(24,161)	(393)	(7,033)	(8,297)	(40,717)	גריעות במשך השנה
-	(876)	(88)	(69)	(92)	(1,125)	יציאה מאיחוד
243,888	190,706	218	146,053	13,760	594,625	פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2017
545,990	30,467	512	61,962	5,468	644,399	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2017

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כרכוש קבוע

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
513,480	490,928	בבעלות
32,510	32,132	בחכירה מהוונת ^(*)
545,990	523,060	

^(*) נכסים בחכירה מהוונת בסך של 20,606 אלפי ש"ח (בשנת 2017 - 21,649 אלפי ש"ח) אשר יתרת תקופת החכירה בגינם הינה עד 16 שנה.

נכסים בחכירה מהוונת בסך של 11,526 אלפי ש"ח (בשנת 2017 - 10,861 אלפי ש"ח) אשר יתרת תקופת החכירה בגינם עולה על 45 שנה.

ג. מידע נוסף

בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של הנכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2018 הינה בסך של כ- 269 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 כ- 238 מיליון ש"ח).

בשנת 2018 גרעה הקבוצה רכוש קבוע שהופחת במלואו ואינו משמש את הקבוצה, אשר עלותו המקורית הינה כ- 7 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 כ- 28 מיליון ש"ח).

א. פרטים בדבר חברות בנות

להלן רשימה של החברות הבנות העיקריות של הקבוצה:

זכויות בעלות של הקבוצה בחברה הבת לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		מיקום עיקרי של פעילות החברה	
2017	2018		
%			
100	100	ישראל	מגדל חברה לביטוח בע"מ
100	100	ישראל	מגדל מקפת ניהול קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ
100	100	ישראל	יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ
100	100	ישראל	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	מבטח סיימון סוכנויות לביטוח בע"מ
100	100	ישראל	שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ
100	100	ישראל	שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ
73.28	73.28	ישראל	סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ
100	100	ישראל	מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ
-	-	ישראל	אינפומד אתרי רפואה בע"מ ^(*)
100	100	ישראל	בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ
100	100	ישראל	מגדל שוקי הון (1965) בע"מ

^(*) ביום 3 באוקטובר 2017, מכרה חברה בת של החברה, מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ, את מלוא אחזקתה במניות ובזכויות ההצבעה בחברת אינפומד אתרי רפואה בע"מ.

ב. פרטים בדבר חברות כלולות

1. הרכב החברות הכלולות

ליום 31 בדצמבר 2018				
מיקום הפעילות העיקרי	זכויות החברה בהון ובהצבעה	היקף ההשקעה בחברות כלולות	הלוואות ושטרי הון שהעמידה החברה לחברות כלולות	
			אלפי ש"ח	סך הכל
ישראל	26.60	- ⁽²⁾	330,201	330,201
קניון רמת אביב בע"מ ⁽¹⁾				
חברות כלולות אחרות		-	26,961	26,961
סך הכל		-	357,162	357,162
סווג כנכס המוחזק למכירה ⁽¹⁾		-	(206,065)	(206,065)
סך הכל חברות כלולות		-	151,097	151,097

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ב. פרטים בדבר חברות כלולות (המשך)

1. הרכב החברות הכלולות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017				
מיקום הפעילות העיקרי	זכויות החברה בהון ובהצבעה	החברה ושותרי הון שהעמידה	היקף ההשקעה בחברות כלולות	סך הכל
	%	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
קניון רמת אביב בע"מ	26.60	10,416 ⁽²⁾	311,789	322,205
חברות כלולות אחרות		51	25,394	25,445
סך הכל חברות כלולות		10,467	337,183	347,650

⁽¹⁾ בחודש דצמבר 2013 פורסם החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 ("חוק הריכוזיות"), הקובע, בין היתר, הוראות לעניין הפרדה בין תאגידים ריאליים משמעותיים לבין גופים פיננסיים משמעותיים, לרבות מבטחים וחברות מנהלות, כגון איסור על מבטח ו/או חברה מנהלת, להחזיק ב-10% או יותר מאמצעי השליטה (לרבות זכויות הצבעה) בתאגיד ריאלי משמעותי מעבר לשש שנים מיום פרסום החוק.

לאור האמור לעיל, ולאור העובדה כי קניון רמת אביב בע"מ (להלן: "הקניון") הינו תאגיד ריאלי משמעותי, כהגדרת מונח זה בחוק הריכוזיות, ליום 31 בדצמבר 2018 סיווגה החברה סכום של 206,065 אלפי ש"ח (זכויות של 16.6% מהון הקניון) כנכס המוחזק למכירה אשר יימדד החל ממועד זה כנמוך מבין ערכו בספרים לבין שווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה. החל ממועד זה החברה לא תרשום את חלקה ברווחי הקניון בגין החלק המוחזק למכירה.

⁽²⁾ בחודש ספטמבר 2016, העמידה חברה נכדה של החברה, מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, לקניון, הלוואה בסכום של כ-23 מיליון ש"ח. ההלוואה ניתנה לקניון על ידי בעלי מניותיה בהתאם לשיעור אחזקתם. ההלוואה נשאה ריבית שנתית של 4% ונפרעה מעודפי המזומנים בקניון כפי שהיו מעת לעת. ההלוואה נפרעה במלואה במהלך שנת 2018.

⁽³⁾ ביום 21 במרס 2016 התקשרה מגדל ביטוח עם גורם מפיץ בעסקה למכירת 26,000,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע"נ כ"א של אמות השקעות בע"מ (להלן: "אמות"), שהיו כ-9.4% מהון המניות המונפק והנפרע של אמות, והמוחזקות בתיק הנוסטרו של מגדל ביטוח. כפי שנמסר למגדל ביטוח, הגורם המפיץ התקשר עם צדדים שלישיים לשם מכירת המניות אליהם בעסקאות מחוץ לבורסה. המכירה בוצעה במחיר של 12.68 ש"ח למניה (אקס דיבידנד) ובתמורה כוללת נטו של כ-329 מיליון ש"ח. סך הרווח שרשמה מגדל ביטוח בשנת 2016 הסתכם לכ-33 מיליון ש"ח לפני מס.

ביום המכירה חדלה אמות מלהיות חברה כלולה של מגדל ביטוח ויתרת ההשקעה במניות אמות טופלה כנכס פיננסי המשוערך לפי שווי הוגן דרך רוח כולל אחר.

⁽⁴⁾ לפרטים בדבר הלוואות שניתנו לחברות כלולות, ראה באור 1.38 בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ב. פרטים בדבר חברות כלולות (המשך)

2. הרכב ההשקעה בחברות כלולות

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
142,715	142,715	עלות המניות
194,468	214,447	חלק החברה ברווחים ובקרנות הון שנצברו ממועד הרכישה, בניכוי דיבידנדים
10,467	-	השקעות אחרות - שטרי הון והלוואות
<u>347,650</u>	<u>357,162</u>	
<u>6,112</u>	<u>6,112</u>	מוניטין הכלול בהשקעה

3. חלק הקבוצה בתוצאות הפעולות של החברות הכלולות

הנתונים המוצגים הינם בהתאם לשיעורי ההחזקה בחברות הכלולות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
58,887	40,560	24,052	חלק הקבוצה ברווח הנקי *
854	(1,672)	1,493	חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר
			* כולל הפחתת הפרשים מקוריים.

ג. ניהול ודרישת ההון של חברות הקבוצה

1. מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. חברות הקבוצה, שהינן גופים מוסדיים, כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה").

מדיניות מגדל ביטוח היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה.

בחודש נובמבר 2018 קבע דירקטוריון מגדל ביטוח יעד יחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2 (להלן - "יעד הון"), ראה סעיף 2 להלן. יעד ההון יעלה בהדרגה בכ- 3% כל שנה, החל מ- 100% נכון ליום 31 בדצמבר 2017, ועד לשיעור של 120% ב-31 בדצמבר 2024 (תום תקופת הפריסה).

בהתאם לאמור, יעד ההון ליום 31 בדצמבר 2018 נקבע על 103%.

מובהר בזאת כי אין ודאות כי מגדל ביטוח תעמוד ביעד הון זה בכל נקודת זמן.

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

החל משנת 2016 חל על מגדל ביטוח משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בנוסף למשטר ההון הקודם. החל מחודש נובמבר 2018 זהו משטר ההון היחיד החל עליה כמפורט להלן.

בחודש יוני 2017 פורסמו הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II (להלן - "חוזר סולבנסי") שנועדו לכוון משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל. זאת, בהתבסס על הוראות דירקטיבה המכונה "Solvency II" (להלן - "הדירקטיבה"), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים:

נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הראשון, תוך התאמה לשוק המקומי והוא מיושם בישראל החל מ-30 ביוני 2017, על נתוני 31 בדצמבר 2016.

ג. ניהול ודרישת ההון של חברות הקבוצה (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראה להלן) והון רובד 2, דהיינו, מכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (סך כל אלה: הון רובד 1 נוסף, מכשירי הון רובד 2, הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וכן סיכונים תפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לדרישות ההון כדלהלן:

א) עמידה בדרישות ההון (SCR)

ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017, וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 (להלן - "תקופת הפריסה") יעלה בהדרגה, ב- 5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR.

ב) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים, החל משנת 2017, עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

החוזר כולל מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR, כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (בתקופת הפריסה - 50% מההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה).

הוראות גילוי ודיווח בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי לשנת 2017 ואילך

בחודש דצמבר 2017 פורסם חוזר "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II". בחודש אוגוסט 2018 נשלחו מכתבים למנהלי חברות הביטוח הכוללים הוראות והבהרות בקשר לחוזר זה. החוזר על הבהרותיו יכונה להלן "חוזר הגילוי".

בחוזר הגילוי נקבע, בין היתר, כי דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר 2017 יפורסם באתר האינטרנט של החברה עד 29 בנובמבר 2018; בגין נתוני דצמבר 2018 עד 15 ביולי 2019 ובגין נתוני 30 ביוני 2019 יפורסם עד 31 בדצמבר 2019. מכאן ואילך יכלול דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב. דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר של כל שנה יבוקר בידי רואה החשבון המבקר של החברה וזאת החל מהדוח על נתוני דצמבר 2018, אימוץ מוקדם אפשרי. כמו כן החוזר כולל הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אישורו על ידי האורגנים המתאימים בחברה, ביקורתו על ידי רואה החשבון המבקר של החברה ודרישות הגילוי לגביו.

מגדל ביטוח בחרה להקדים את ביצוע הביקורת וקיבלה, בחודש נובמבר 2018, את אישור הממונה על ביצוע ביקורת לראשונה בגין נתוני 31 בדצמבר 2017. בהתאם לכך החל ממועד קבלת האישור מגדל ביטוח נדרשת לעמוד בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II בלבד.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2017, ובהתחשב בהנפקת הון רובד 2 שביצעה מגדל ביטוח ביום 31 בדצמבר 2017 ושתמורתה הופקדה במגדל ביטוח ונרשמה בדוחות הכספיים ביום 1 בינואר 2018, למגדל ביטוח עודף הון ללא התחשבות בהוראות המעבר. בהתחשב בהוראות המעבר בתקופת הפריסה למגדל ביטוח עודף הון גם ללא הנפקת ההון רובד 2 כאמור.

לעניין הנפקת אגרות חוב סדרה ז' בחודש דצמבר 2018, ופדיון מוקדם של אגרות חוב סדרה א' וסדרה ב' בחודשים ינואר 2019 ודצמבר 2018, בהתאמה, ראה באור 24 להלן.

ג. ניהול ודרישת ההון של חברות הקבוצה (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

הוראות גילוי ודיווח בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי לשנת 2017 ואילך (המשך)

החישוב שערכה מגדל ביטוח כאמור, נבדק על ידי רואי החשבון המבקרים של מגדל ביטוח, בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. תקן זה רלוונטי לביקורת חישובי הסולבנס ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים. יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותי מההנחות בחישוב.

בדוח המיוחד של רואה החשבון המבקר מופנית תשומת הלב לאמור בדוח יחס כושר פירעון בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטורים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתה על יחס כושר הפירעון.

לפרוט נוסף ראה סעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי שפורסם באתר האינטרנט של מגדל ביטוח.

3. דרישות ההון מחברות מנהלות בקבוצה כוללות דרישות הון בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים ולהוצאות השנתיות, אך לא פחות מהון התחלתי בסך 10 מיליון ש"ח. נכון למועד דוח זה חברות אלו עומדות בדרישות תקנות ההון.

4. דיבידנד

בהתאם למכתב הממונה שפורסם בחודש אוקטובר 2017 (להלן - "המכתב"), חברת ביטוח שקיבלה את אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום הוראות חוזר סולבנס, תהיה רשאית לחלק דיבידנד אם עמדה ביחס כושר פירעון בשיעור של לפחות 100% לאחר ביצוע החלוקה, כשהוא מחושב ללא הוצאות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה, ראה סעיף ג.1. לעיל.

בנוסף, על חברת הביטוח למסור לממונה בתוך עשרים ימי עסקים ממועד החלוקה תחזית רווח שנתית של החברה לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד; תכנית שרות חוב מעודכנת של החברה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, וכן תכנית שרות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה בחברה שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות; תכנית ניהול הון שאושרה על ידי דירקטוריון החברה; פרוטוקול הדיון בדירקטוריון החברה בו אושרה חלוקת הדיבידנד, בצרף חומר הרקע לדיון.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2017, המתבסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות לאותו יום ובהתחשב בהנפקת הון רובד 2 שתמורתה התקבלה ביום 1 בינואר 2018, למגדל ביטוח יחס כושר פירעון כלכלי הגבוה מיחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב ליום 31 בדצמבר 2017.

תוצאת החישוב אינה כוללת הנפקת הון רובד 2 (אגרות חוב סדרה ז') בסך כ-705 מיליון ש"ח שבוצעה בדצמבר 2018, פדיון מוקדם של אגרות החוב (סדרה א') שבוצע בינואר 2019 בסך כ-518 מיליון ש"ח ופדיון מוקדם של אגרות החוב (סדרה ב') שבוצע בדצמבר 2018 בסך כ-331 מיליון ש"ח. כמו כן, החישוב אינו כולל את השפעת פעילות החברה ותוצאותיה בשנת 2018 על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות והשפעות אקסוגניות כגון שינוי של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית.

5. לפרטים נוספים אודות אגרות החוב ראה באור 24.ה.

באור 8 - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה

נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה						
סה"כ		מושכר למשרדים ואחר		מושכר למסחר		
2017	2018	2017	2018	2017	2018	
אלפי ש"ח						
5,686,004	5,992,310	4,219,985	4,469,114	1,466,019	1,523,196	יתרה ליום 1 בינואר
						תוספות במשך השנה
117,863	138,274	104,454	71,106	13,409	67,168	רכישות
6,512	9,069	6,200	2,756	312	6,313	עלויות והוצאות שהוונו
124,375	147,343	110,654	73,862	13,721	73,481	סך הכל תוספות
						גריעות במשך השנה
-	-	-	-	-	-	מימושים
-	-	-	-	-	-	סך הכל גריעות
181,931	90,872	138,475	86,335	43,456	4,537	שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)
5,992,310	6,230,525	4,469,114	4,629,311	1,523,196	1,601,214	יתרה ליום 31 בדצמבר

נדל"ן להשקעה - אחר						
סה"כ		מושכר למשרדים ואחר		מושכר למסחר		
2017	2018	2017	2018	2017	2018	
אלפי ש"ח						
600,576	605,038	448,144	449,254	152,432	155,784	יתרה ליום 1 בינואר
						תוספות במשך השנה
4,454	34,473	3,219	4,647	1,235	29,826	רכישות
28	2,147	6	3	22	2,144	עלויות והוצאות שהוונו
4,482	36,620	3,225	4,650	1,257	31,970	סך הכל תוספות
						גריעות במשך השנה
-	-	-	-	-	-	מימושים
-	-	-	-	-	-	סך הכל גריעות
(20)	7,225	(2,115)	9,093	2,095	(1,868)	שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)
605,038	648,883	449,254	462,997	155,784	185,886	יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. נכסי הנדל"ן להשקעה נמדדים בשווי הוגן ומסווגים לרמה 3 במדרג השווי ההוגן.

ג. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן של נדל"ן להשקעה

סוג הנכס	טכניקות הערכה לקביעת השווי ההוגן	הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה	יחסי הגומלין בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה ומדידת השווי ההוגן
נכסים להשכרה למטרת מסחר/משרדים	השווי ההוגן נאמד תוך שימוש בטכניקת היוון הכנסות: מודל הערכת השווי מבוסס על הערך הנוכחי של אומדן התזרים התפעולי מהשכרה הנובע מהנכס. הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו לפני מס, המהוונים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה או לחילופין קביעת שיעור היוון המשקף את הסיכון הספציפי. הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי (הפחתה בשיעור ההיוון לשוכרים כדוגמת גוף ממשלתי, גוף מוסדי, שוכרים בעלי עורף פיננסי חזק במיוחד), וכן הערכה כללית לגבי יתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים. לעיתים, השווי ההוגן נקבע בהתבסס על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה במאפייניו ולרבות מיקום, מצב פיסי, ייעוד וכדומה, במידה שקיימות עסקאות כאלו, ולעיתים מתבצע שילוב בין השוואת עסקאות של נכסים דומים לטכניקת היוון הכנסות.	• שווי שוק של תשלומי שכירות. • שיעור היוון של תזרימי המזומנים (6% עד 10%, ממוצע משוקלל 7.18% בשנת 2018 ו-6% עד 10%, ממוצע משוקלל 7.20% בשנת 2017).	אומדן השווי ההוגן יגדל אם: • שווי השוק של תשלומי השכירות יגדל. • שיעור ההיוון של תזרימי המזומנים יקטן.

ד. ניתוח רגישות

שיעור ההיוון מהווה אומדן משמעותי בקביעת השווי ההוגן משום ששינוי בו ישפיע באופן מהותי על השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה. יחד עם זאת, יצוין כי שינוי בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה עבור חלק מחוזי הביטוח (חוזים תלויי תשואה) אינו משפיע במלואו על הרווח וההפסד של הקבוצה מכיוון שלגביהם עיקר השינוי בשווי נזקף לזכויות עמיתים.

בניתוח רגישות להלן מוצגת ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון בשיעורים המפורטים (הניתוח להלן אינו כולל את ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון לגבי נכסים ששוויים ההוגן נאמד בגישת ההשוואה לנכסים דומים. שווים של נכסים אלו הינו זניח ביחס לסך השווי של נכסי הנדל"ן להשקעה):

גידול (קיטון) ברווח והפסד לפני מס		גידול (קיטון) בשווי ההוגן ליום 31 בדצמבר		באלפי ש"ח
2017	2018	2017	2018	
(71,807)	(77,422)	(356,135)	(368,280)	עליה של 0.5%
82,592	88,333	408,435	419,477	ירידה של 0.5%

ה. תהליכי הערכה המיושמים בחברה

השווי של נדל"ן להשקעה נקבע על בסיס הערכות שווי שבוצעו על ידי מערך חיצוני בלתי תלוי, בעל כישורים מקצועיים מתאימים ובעל ניסיון עדכני לגבי מיקום וסוג הנכס המוערך. הערכות השווי נבחנות על ידי הגורמים הרלוונטיים בחברה.

ו. התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה

לעניין התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה, ראה באור 2.39.ג.

ז. הסדרי חכירה תפעולית

לפרטים בדבר הסדרי חכירה תפעולית בהם הקבוצה משמשת כמחכיר והמסווגים כנדל"ן להשקעה, ראה באור 2.2.39. בדבר חכירות.

ח. הכנסות שכירות והוצאות תפעוליות שהוכרו בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			הכנסות שכירות מנדל"ן להשקעה הוצאות תפעוליות ישירות ^(*)
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
418,659	440,297	459,280	
(45,908)	(52,733)	(49,191)	
372,751	387,564	410,089	

^(*) הוצאות תפעוליות ישירות הנובעות מנדל"ן להשקעה אשר לא הפיק הכנסות שכירות במהלך התקופה אינן מהותיות.

ט. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה

ליום 31 בדצמבר		בבעלות בחכירה מהוונת
2017	2018	
אלפי ש"ח		
3,162,763	3,294,157	
3,434,585	3,585,251	
6,597,348	6,879,408	

חלק מזכויות הבעלות וזכויות החכירה טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין וברשות מקרקעי ישראל, לפי העניין, לרוב בשל הסדרי רישום טכניים.

באור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ט. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה (המשך)

יתרת תקופות החכירה בשנים:

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
264,331	276,847	עד 15 שנה
834,457	932,306	15-50 שנה
2,335,797	2,376,098	מעל 50 שנה
3,434,585	3,585,251	סך הכל

באור 9 - חייבים ויתרות חובה

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
1,839	1,384	מוסדות ורשויות ממשלתיות
43,678	38,601	הכנסות לקבל
24,024	29,508	הוצאות מראש
31,410	31,521	עובדים
9,506	1,888	מקדמות לספקים
354,525	1,556,386	חייבים בגין ניירות ערך ^(*)
7,240	7,200	מקדמות על חשבון עמלות לסוכני ביטוח
71,305	73,523	חברות ביטוח ותווכני ביטוח
115,794	99,654	אחרים ^(**)
(689)	(851)	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
658,632	1,838,814	סך הכל חייבים ויתרות חובה

^(*) כולל בעיקר בטחונות בבנקים בגין פעילות בנגזרים פיננסים.^(**) לעניין עסקאות עם בעל שליטה ראה באור 38.ה-38.ג, עסקאות עם בעל שליטה. ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 37.ג.

ב. הפרשה לחובות מסופקים

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
(444)	(689)	יתרה ליום 1 בינואר
(245)	(162)	שינוי בהפרשה בתקופה
(689)	(851)	יתרה ליום 31 בדצמבר

באור 10 - פרמיות לגביה

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
784,912	749,534	פרמיות לגביה ^(*)
(19,605)	(13,656)	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
765,307	735,878	סך הכל פרמיות לגביה
200,169	186,934	^(*) כולל המחאות לגביה והוראות קבע

לעניין תנאי ההצמדה של הפרמיה לגביה ראה באור 37.ג.

באור 10 - פרמיות לגבייה (המשך)

ב. גיול

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
378,499	378,450
112,465	151,676
62,231	53,354
209,561	146,451
762,756	729,931
2,551	5,947
765,307	735,878

פרמיה לגביה שערכה לא נפגם:

ללא פיגור

בפיגור^(*)

מתחת ל-90 ימים

בין 90 ל-180 ימים

מעל 180 ימים

סך הכל פרמיה לגביה שערכה לא נפגם

פרמיה לגביה שערכה נפגם

סך הכל פרמיה לגביה

^(*) כולל סכום של 273,771 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 316,486 אלפי ש"ח) חובות בפיגור במגזר ביטוח חיים. חובות אלה מגובים בעיקרם בערך הפדיון של הפוליסה.

ג. התנועה בהפרשה לחובות מסופקים בגין הפרמיות לגביה

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
(8,364)	(19,605)
(11,241)	5,949
(19,605)	(13,656)

יתרה ליום 1 בינואר

שינוי בהפרשה בתקופה

יתרה ליום 31 בדצמבר

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
5,992,310	6,230,525
30,526,127	33,872,015
16,088,830	14,778,188
17,711,499	15,388,859
20,965,722	22,206,629
85,292,178	86,245,691
8,497,605	10,564,992
743,722	1,758,546
100,525,815	104,799,754
908,248	912,404
1,065,222	1,008,126

נדל"ן להשקעה

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים^(*)

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל השקעות פיננסיות

מזומנים ושווי מזומנים

אחר

סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

^(*) מתוכם נכסי חוב הנמדדים בעלות מופחתת

שווי הוגן של נכסי חוב הנמדדים בעלות מופחתת

לעניין החשיפה בגין נכסי פוליסות תלויות תשואה ראה באור 1.ב.37.

לעניין פרטים בדבר הצמדה על נכסי חוב ראה באור 1.ד.37.

לעניין ציטוטי המחיר ושיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים ראה באור 1.ו.12.

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

ליום 31 בדצמבר 2018			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
33,872,015	-	4,492,706	29,379,309
13,865,784	3,731,197	10,134,587	-
15,388,859	1,854,124	-	13,534,735
22,206,629	4,528,940	121,425	17,556,264
85,333,287	10,114,261	14,748,718	60,470,308
1,008,126	-	1,008,126	-

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל השקעות פיננסיות

נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים
ההוגן (11 א' לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2017			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
30,526,127	-	2,622,014	27,904,113
15,180,582	2,634,313	12,546,269	-
17,711,499	2,072,516	-	15,638,983
20,965,722	2,758,254	121,505	18,085,963
84,383,930	7,465,083	15,289,788	61,629,059
1,065,222	-	1,065,222	-

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים^(*)

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל השקעות פיננסיות

נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים
ההוגן (11 א' לעיל)^(*) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

ג. נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב	נכסי חוב סחירים
			שאינם סחירים	
אלפי ש"ח				
7,465,083	2,758,254	2,072,516	2,634,313	-
185,674	(10,027)	106,935	88,766	-
4,234,113	2,306,201	429,160	1,498,752	-
(696,528)	(525,488)	(156,168)	(14,872)	-
(475,762)	-	-	(475,762)	-
-	-	-	-	-
(598,319)	-	(598,319)	-	-
10,114,261	4,528,940	1,854,124	3,731,197	-
148,957	(23,664)	105,184	67,437	-

יתרה ליום 1 בינואר 2018

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו

ברווח והפסד^(*)

השקעות

מימושים

פדיונות

העברות אל רמה 3

העברות מתוך רמה 3

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

^(*) סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח

והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון

ליום 31 בדצמבר 2018

המעבר בין הרמות נובע משימוש בנתוני שוק נצפים ושאונים נצפים.

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ג. נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
נכסי חוב סחירים	נכסי חוב שאינם סחירים ^(**)	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח				
-	1,569,736	1,618,624	2,127,840	5,316,200
יתרה ליום 1 בינואר 2017				
-	(48,604)	126,638	(5,377)	72,657
סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד ^(*)				
-	1,469,629	410,191	744,577	2,624,397
השקעות				
-	-	(82,937)	(108,786)	(191,723)
מימושים				
-	(356,448)	-	-	(356,448)
פדיונות				
-	-	-	-	-
העברות אל רמה 3				
-	-	-	-	-
העברות מתוך רמה 3				
-	2,634,313	2,072,516	2,758,254	7,465,083
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017				
סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2017 ^(***)				
-	(37,809)	139,561	(5,617)	96,135

המעבר בין הרמות נובע משימוש בנתוני שוק נצפים ושאינם נצפים.
^(**) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.
^(***) הוצג מחדש

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2018				
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
	אלפי ש"ח			
11,355,930	-	11,350,237	5,693	נכסי חוב סחירים (א)
24,667,280	24,667,128	-	152	נכסי חוב שאינם סחירים (ב)
919,139	-	883,652	35,487	מניות (ד)
2,790,100	-	2,426,137	363,963	אחרות (ה)
39,732,449	24,667,128	14,660,026	405,295	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2017				
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
	אלפי ש"ח			
10,939,902	-	10,938,390	1,512	נכסי חוב סחירים (א)
23,548,565	23,547,167	-	1,398	נכסי חוב שאינם סחירים (ב)
1,102,334	-	1,047,120	55,214	מניות (ד)
2,565,844	-	2,357,557	208,287	אחרות (ה)
38,156,645	23,547,167	14,343,067	266,411	סך הכל

א. נכסי חוב סחירים

הרכב

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	

1,512	5,240
7,050,634	6,897,328
7,052,146	6,902,568

אגרות חוב ממשלתיות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקות למסחר
זמינות למכירה
סך הכל אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים

-	453
3,887,756	4,452,909
3,887,756	4,453,362
10,939,902	11,355,930

שאינם ניתנים להמרה

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקים למסחר
זמינים למכירה
סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
סך הכל נכסי חוב סחירים

1,866	37,971

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ב. נכסי חוב שאינם סחירים

הרכב

ליום 31 בדצמבר			
שווי הוגן		ערך בספרים	
2017	2018	2017	2018
אלפי ש"ח			
27,710,870	27,357,173	20,811,223	21,247,399
1,386	152	1,386	152
2,387,194	2,519,471	2,163,787	2,400,643
766,342	1,175,956	572,169	1,019,086
3,154,922	3,695,579	2,737,342	3,419,881
30,865,792	31,052,752	23,548,565	24,667,280
		51,640	53,939

אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות *

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
מוצגים כהלוואות וחייבים, למעט פקדונות בבנקים
פקדונות בבנקים
סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

* השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות חושב על פי מועד הפירעון החוזי.

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב (ריבית אפקטיבית)

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אחוזים	

0.2	0.8
0.9	2.4
3.4	5.3

נכסי חוב סחיריםבסיס הצמדה

צמוד למדד המחירים לצרכן

שקלי

צמוד מט"ח

נכסי חוב שאינם סחיריםבסיס הצמדה

צמוד למדד המחירים לצרכן

שקלי

צמוד מט"ח

5.1	5.1
2.2	1.8
5.1	5.1

ד. מניות

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	

-	-
-	-
983,224	808,792
983,224	808,792

סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקות למסחר

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד שיועדו לראשונה

זמינות למכירה

סך הכל מניות סחירות

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

זמינות למכירה

סך הכל מניות שאינן סחירות

55,214	35,487
63,896	74,860
119,110	110,347

1,102,334	919,139

סך הכל מניות

126,193	108,481

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ה. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	

77,760	226,894
1,758,473	1,425,368
5,181	34,629
1,841,414	1,686,891

סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקות למסחר

זמינות למכירה

מכשירים נגזרים (ה1)

סך הכל השקעות פיננסיות סחירות

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד שיועדו בעת ההכרה לראשונה

זמינות למכירה

מכשירים נגזרים (ה1)

סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות

68,609	47,031
599,084	1,000,769
56,737	55,409
724,430	1,103,209

2,565,844	2,790,100

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

334,817	375,155

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ה1. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריכי הדוחות הכספיים. החשיפה למכשירים נגזרים על ריבית מוצגת במונחי שווי:

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
(177,705)	381,799	מניות
-	312,150	סחורות
(4,232,929)	(4,678,730)	מטבע זר
78	6,357	ריבית
-	(262,769)	אג"ח

1. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

להלן שיעורי הריבית הממוצעים המשוקללים עבור נכסי חוב שאינם סחירים הכלולים בכל קבוצת דירוג בהשקעות פיננסיות אחרות^(*):

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
%		
0.1	0.4	AA ומעלה
1.0	2.2	A
4.3	5.4	BBB
4.4	5.3	לא מדורג

^(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודירוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

לעניין דרוג פנימי ראה באור 37.ב.4.ב(1).

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח מכשירים פיננסים המוצגים על פי שווים ההוגן.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2018				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
11,355,930	-	1,435,609	9,920,321	נכסי חוב סחירים
152	152	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים
919,139	110,347	-	808,792	מניות
2,790,100	1,070,376	32,833	1,686,891	אחרות
15,065,321	1,180,875	1,468,442	12,416,004	סך הכל
31,052,600	662,314	30,390,286	-	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12.ב לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2017				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
10,939,902	-	1,245,907	9,693,995	נכסי חוב סחירים
1,386	1,386	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים
1,102,334	119,110	-	983,224	מניות
2,565,844	672,122	52,308	1,841,414	אחרות
14,609,466	792,618	1,298,215	12,518,633	סך הכל
30,864,406	300,964	30,563,442	-	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12.ב לעיל)

נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים
אלפי ש"ח				
792,618	672,122	119,110	1,386	-
יתרה ליום 1 בינואר 2018				
(56,119)	(59,361)	2,713	529	-
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו: ברווח והפסד ^(*)				
6,686	(2,467)	9,153	-	-
ברווח כולל אחר				
599,081	597,306	1,775	-	-
השקעות				
(161,391)	(137,224)	(22,404)	(1,763)	-
מימושים				
1,180,875	1,070,376	110,347	152	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018				
מתוכם ^(*)				
סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2018				
(53,363)	(52,187)	(1,219)	43	-

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות (המשך)

נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
ונכסים פיננסים זמינים למכירה				
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות אלפי ש"ח	נכסי חוב שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים
626,980	523,207	103,221	552	-
יתרה ליום 1 בינואר 2017				
(49,574)	(55,959)	5,549	836	-
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:				
(6,212)	(16,552)	10,340	-	-
ברוח והפסד ^(*)				
221,426	221,426	-	-	-
ברוח כולל אחר				
(2)	-	-	(2)	-
השקעות				
792,618	672,122	119,110	1,386	-
מימושים				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017				
(49,573)	(55,958)	5,549	836	-
מתוכם ^(*)				
סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו				
ברוח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון				
ליום 31 בדצמבר 2017				

ח. גיול השקעות בנכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
20,811,223	21,247,399	אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות
2,718,445	3,404,988	נכסי חוב שערכם לא נפגם
1,835	1,758	ללא פיגור
872	782	בפיגור ^(*)
4,821	8,265	עד ל-90 ימים
		בין 90 ל-180 ימים
		מעל 180 ימים
2,725,973	3,415,793	סך הכל נכסי חוב שערכם לא נפגם
63,009	58,027	נכסי חוב שערכם נפגם
(51,640)	(53,939)	נכסים שערכם נפגם ספציפית, ברוטו
11,369	4,088	ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
23,548,565	24,667,280	סך הכל נכסי חוב שערכם נפגם ספציפית
		סך הכל נכסי חוב לא סחירים

^(*) בעיקר הלוואות בשעבוד פוליסות שכנגדן קיימים ערכי פדיון מלאים ו/או משכנתאות. יצוין, כי הסכומים שלעיל אינם מהווים את הסכום בפיגור בפועל אלא את יתרת החוב המעורבת בפיגור.

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ט. גילויים נדרשים לפי IFRS9

- הטבלה להלן מציגה את השווי ההוגן של הנכסים הפיננסים ליום 31 בדצמבר 2018, לפי חלוקה לשתי קבוצות:
- נכסים שעומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן (להלן: "קבוצה א").
 - כל יתר הנכסים הפיננסים (להלן: "קבוצה ב").

ליום 31 בדצמבר 2018		
קבוצה א'	קבוצה ב'	
אלפי ש"ח		
1,008,126	85,333,287	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
-	919,139	השקעות פיננסיות אחרות - מניות
-	2,790,100	השקעות פיננסיות אחרות - אחרות
11,023,817	332,113	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
31,052,752	-	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים *
-	10,564,992	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
2,723,446	-	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים

* כולל אגרות חוב מיועדות.

באור 13 - מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
10,564,992	8,497,605	מזומנים ופקדונות למשיכה מיידי
-	-	פקדונות לזמן קצר
10,564,992	8,497,605	מזומנים ושווי מזומנים

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ-0.46% (שנת 2017 כ-0.11%).

לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 1.ד.37.

באור 13א - מזומנים ושווי מזומנים - אחרים

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
2,723,446	2,299,697	מזומנים ופקדונות למשיכה מיידי
-	-	פקדונות לזמן קצר
2,723,446	2,299,697	מזומנים ושווי מזומנים

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ-0.33% (שנת 2017 כ-0.17%).

לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 1.ג.37.

באור 14 - הון

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018	
מונפק ^(*)	רשום	מונפק ^(*)	רשום	מונפק ^(*)	רשום
אלפי ש"ח					
10,539	15,000	10,539	15,000	10,539	15,000

* בערכים נומינליים.

ב. 1. התנועה בהון המניות

במהלך השנה לא חל שינוי בהון הרשום של החברה.

2. ההון המונפק והנפרע

כמות המניות המונפקות והנפרעות בכל אחת מהשנים הינו 1,053,908,234 וערכן הנקוב הינו 10,539 אלפי ש"ח. לעניין תשלום מבוסס מניות, ראה באור 33.

ג. המניות נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, והן מקנות זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. דיבידנד שחולק

הדיבידנדים הבאים חולקו על ידי החברה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
-	110,000 ^(**)	66,000 ^(*)

סך הכל דיבידנד

* 0.06 ש"ח למניה כ"א.

** 0.10 ש"ח למניה כ"א.

ביום 27 באוקטובר 2015, החליט דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 200 מיליון ש"ח בכפוף לאישור האסיפה הכללית. האסיפה הכללית שזומנה לאישור חלוקת הדיבידנד האמור נדחתה למועד לא ידוע.

באור 15 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר					
2017	2018	2017	2018	2017	2018
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
		אלפי ש"ח			
28,505,053	28,954,301	107,208	107,852	28,612,261	29,062,153
241,944	191,510	-	-	241,944	191,510
28,746,997	29,145,811	107,208	107,852	28,854,205	29,253,663
61,136	56,974	-	-	61,136	56,974
28,685,861	29,088,837	107,208	107,852	28,793,069	29,196,689
1,049,780	1,255,400	39,909	44,190	1,089,689	1,299,590
4,181,985	4,323,720	879,457	841,316	5,061,442	5,165,036
33,917,626	34,667,957	1,026,574	993,358	34,944,200	35,661,315

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

חוזי ביטוח

חוזי השקעה

בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה
במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת
לעובדי הקבוצה

סך הכל ביטוח חיים וחסכון ארוך
טווח

חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח
בריאות

חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח
כללי

סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח
וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

באור 16 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר					
2017	2018	2017	2018	2017	2018
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
		אלפי ש"ח			
96,241,067	99,489,410	4,109	3,752	96,245,176	99,493,162
1,704,283	1,880,536	-	-	1,704,283	1,880,536
97,945,350	101,369,946	4,109	3,752	97,949,459	101,373,698
146,225	148,907	-	-	146,225	148,907
97,799,125	101,221,039	4,109	3,752	97,803,234	101,224,791
2,085,210	2,180,479	5,007	2,333	2,090,217	2,182,812
99,884,335	103,401,518	9,116	6,085	99,893,451	103,407,603

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

חוזי ביטוח

חוזי השקעה

בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה
במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת
לעובדי הקבוצה

סך הכל ביטוח חיים וחסכון ארוך
טווח

חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח
בריאות

סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח
וחוזי השקעה תלויי תשואה

בחוזי ביטוח תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסוימות של מגדל ביטוח בניכוי דמי ניהול. חוזים אלה כוללים, בין היתר, תוכניות ביטוח המזכות/מחייבות את המבוטח בבנוס/מאילוסי לפי תוצאות ההשקעות של תיק הפוליסות המשתתפות ברווחי השקעה של מגדל ביטוח. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או בהפסד מההשקעות שביצעה מגדל ביטוח.

ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת הכיסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כיסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

א1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

ליום 31 בדצמבר					
2017	2018	2017	2018	2017	2018
ש"ח		אלפי ש"ח		ברוטו	
ש"ח		אלפי ש"ח		ברוטו	
319,880	298,426	53,790	65,119	373,670	363,545
3,114,085	3,247,357	453,392	452,168	3,567,477	3,699,525
3,433,965	3,545,783	507,182	517,287	3,941,147	4,063,070
1,998,504	2,080,597	188,088	129,708	2,186,592	2,210,305
429,803	439,838	168,286	162,784	598,089	602,622
-	-	-	-	-	-
318,217	338,099	203,989	161,245	522,206	499,344
748,020	777,937	372,275	324,029	1,120,295	1,101,966
4,181,985	4,323,720	879,457	841,316	5,061,442	5,165,036
54,272	44,982	7,967	12,216	62,239	57,198
108,248	100,151	34,448	33,185	142,696	133,336
162,520	145,133	42,415	45,401	204,935	190,534
1,971,380	2,060,955	188,088	129,708	2,159,468	2,190,663
1,408,313	1,439,846	311,127	375,363	1,719,440	1,815,209
639,772	677,786	337,827	290,844	977,599	968,630
4,019,465	4,178,587	837,042	795,915	4,856,507	4,974,502

ענפי רכב חובה וחבויות
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
 סך ענפי רכב חובה וחבויות (ראה ב.1 להלן)
 מתוך זה סך ההתחייבויות בגין ענפי רכב חובה
 (ראה ג3 ו-4 להלן)
ענפי רכוש ואחרים
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 הפרשה לפרמיה בחסר
 תביעות תלויות
 סך ענפי רכוש ואחרים (ראה ב.2 להלן)
 סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים
 במגזר ביטוח כללי
הוצאות רכישה נדחות
 ענפי רכב חובה וחבויות
 ענפי רכוש ואחרים
 סך הכל הוצאות רכישה נדחות
התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות
רכישה נדחות
 רכב חובה
 ענפי חבויות אחרים
 ענפי רכוש ואחרים
 סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי
 הוצאות רכישה נדחות

א2. התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישוב

ליום 31 בדצמבר					
2017	2018	2017	2018	2017	2018
ש"ח		אלפי ש"ח		ברוטו	
ש"ח		אלפי ש"ח		ברוטו	
3,403,355	3,558,163	272,901	353,283	3,676,256	3,911,446
26,359	24,942	376,527	255,586	402,886	280,528
2,588	2,351	7,953	4,544	10,541	6,895
749,683	738,264	222,076	227,903	971,759	966,167
4,181,985	4,323,720	879,457	841,316	5,061,442	5,165,036

הערכות אקטואריות
 סך הכל הערכות אקטואריות ע"י גברת רוני
 גינור אקטוארית ממונה ביטוח כללי
הפרשות על בסיס הערכות אחרות
 הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות
 התלויות הידועות
 תוספת לתביעות התלויות בגין תביעות
 שאירעו אך טרם דווחו (IBNR)
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 סך הכל ההתחייבויות הביטוח בגין חוזי
 ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

1. ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017	2018	2017	2018	2017	2018
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
3,293,003	3,379,693	543,982	499,215	3,836,985	3,878,908
יתרה לתחילת השנה ⁽¹⁾					
691,566	758,307	76,206	72,910	767,772	831,217
אומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת ⁽²⁾					
8,944	36,995	1,447	5,442	10,391	42,437
שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד					
15,942	(89,826)	1,539	16,226	17,481	(73,600)
שינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות ⁽³⁾					
716,452	705,476	79,192	94,578	795,644	800,054
סך השינוי בעלות התביעות המצטברת					
6,478	9,367	228	35	6,706	9,402
תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה ⁽⁴⁾					
623,284	575,001	123,731	88,687	747,015	663,688
בגין שנת חיתום שוטפת					
629,762	584,368	123,959	88,722	753,721	673,090
בגין שנות חיתום קודמות					
3,379,693	3,500,801	499,215	505,071	3,878,908	4,005,872
סך תשלומים לתקופה ⁽⁵⁾					
יתרה לסוף השנה ⁽¹⁾					

הערות

- (1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- (2) עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות. עלות התביעות המצטברת מתעדכנת על סמך המודל לאור התפתחות התביעות בפועל.
- (3) הקיטון באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות לשנת 2018, נובע בעיקר מענפים רכב חובה, צד שלישי ומקצועית.
- (4) התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות בייחוס לשנות החיתום.
- (5) הירידה בתשלומים בברוטו נובעת בעיקר מענף רכב חובה. הירידה במשנה נובעת מקיטון בתשלומי תיק הביטוח של חברת אליהו אשר נרכשו אשתקד.

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך)

2. ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2017	2018	2017	2018	2017	2018	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
אלפי ש"ח						
770,873	639,772	296,016	337,827	1,066,889	977,599	יתרה לתחילת השנה ⁽¹⁾
817,721	833,282	197,420	114,875	1,015,141	948,157	אומדן עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח ⁽²⁾
(16,777)	(64,965)	(13,148)	(1,166)	(29,925)	(66,131)	שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח ⁽³⁾
575,293	559,636	67,667	50,649	642,960	610,285	תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה ⁽⁴⁾
213,685	188,799	85,393	105,804	299,078	294,603	בגין אירועים של שנת הדוח
788,978	748,435	153,060	156,453	942,038	904,888	בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
788,978	748,435	153,060	156,453	942,038	904,888	סך תשלומים
(132,845)	18,132	10,599	(4,239)	(122,246)	13,893	שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו מהוצאות רכישה נדחות ⁽⁶⁾
(10,222)	-	-	-	(10,222)	-	שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר ⁽⁵⁾
639,772	677,786	337,827	290,844	977,599	968,630	יתרה לסוף השנה ⁽¹⁾

הערות

- ⁽¹⁾ יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- ⁽²⁾ עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.
- ⁽³⁾ הירידה בעלות התביעות לשנת נזק 2018 בברוטו ובמשנה נובעת מתביעות אשתקד בענפי ההנדסי אשר מכוסות ברובן בביטוח משנה. הגידול בשייר נובע מגידול בעלות התביעות בענפי דירות.
- ⁽⁴⁾ השינוי באומדן עלות התביעות המצטברת נובע בעיקרו מענף רכב ודירות בו חלה התפתחות חיובית של ניסיון התביעות.
- ⁽⁵⁾ התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן בייחוס לשנות הנזק.
- ⁽⁶⁾ הגידול בתשלומים נובע מעליה בהיקף העסקים בעיקר בענף רכב רכוש.
- ⁽⁵⁾ אין הפרשה לפרמיה בחסר בשנים 2018 ו-2017 עקב שיפור בתוצאות החיתומיות.
- ⁽⁶⁾ בשנת הדוח אין שינוי מהותי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה. הקיטון בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה אשתקד נובע בעיקרו מענף רכב רכוש עקב רישום קולקטיב עובדי המדינה ביום האחרון של שנת 2016 על פי תנאי המכרז.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

1. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

ליום 31 בדצמבר 2018

סה"כ	שנת חיתום									
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018										
	9,402	6,786	8,242	7,080	6,755	6,731	5,017	5,917	6,636	9,547
		70,397	84,962	63,799	58,606	43,201	29,434	29,116	32,477	48,543
			236,224	192,401	164,609	146,318	77,769	69,405	79,011	91,553
				300,734	280,228	247,172	142,879	134,029	137,880	141,257
					352,178	331,790	195,127	216,017	187,065	205,528
						388,339	266,436	279,358	245,164	251,552
							308,310	343,120	294,551	313,633
								377,023	335,743	351,085
									358,868	381,238
										391,696
אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה										
	831,217	776,958	916,937	732,652	745,924	718,328	444,530	469,908	483,760	537,174
		775,079	907,792	775,893	748,066	766,534	460,232	485,293	501,446	551,815
			917,004	771,293	733,790	714,399	478,253	504,607	512,403	566,376
				795,007	770,893	700,093	413,330	463,520	435,803	486,852
					769,320	720,872	429,345	470,173	444,781	466,001
						675,554	453,520	471,268	423,986	449,481
							444,985	469,678	442,215	448,282
								475,314	435,322	461,951
									430,584	448,523
										440,216
(34,546)		1,879	(67)	(62,355)	(21,254)	38,845	(31,655)	(11,794)	5,219	46,636
(0.61%)		0.24%	0.01%	8.51%	2.84%	5.44%	7.66%	2.54%	1.20%	9.58%
6,554,280	831,217	775,079	917,004	795,007	769,320	675,554	444,985	475,314	430,584	440,216
2,793,171	9,402	70,397	236,224	300,734	352,178	388,339	308,310	377,023	358,868	391,696
3,761,109	821,815	704,682	680,780	494,273	417,142	287,215	136,675	98,291	71,716	48,520
134,427										
110,336										
4,005,872										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה⁽²⁾

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2018

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2018

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009⁽³⁾

יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי⁽⁴⁾

סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2018

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.

(4) כולל גם את נתוני רכישת תיק ביטוח כללי לשנים שקדמו לחיתום 2008 וצורפו בשנת 2016. ראה באור 2.ה.38.

(5) נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והוחרג מהמשולשים. ראה באור 2.ה.38.

הערות

* רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.

אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורוחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

*** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

**** לפי בחינה שביצעה החברה בענפי הרכוש ואחרים עלות התביעות נפתרת בדרך כלל תוך שנה, לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

2. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

ליום 31 בדצמבר 2018

סה"כ	שנת חיתום									
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018										
	9,367	6,556	8,124	6,969	6,568	6,476	4,900	5,769	6,139	9,482
		68,442	83,822	62,460	58,037	41,996	28,005	27,510	31,059	47,077
			233,886	190,220	163,361	144,867	75,269	66,126	75,222	88,969
				297,608	277,033	242,542	139,952	119,899	131,312	137,157
					348,011	326,972	190,160	186,659	178,639	198,099
						382,154	251,938	244,017	229,728	242,044
							293,609	297,382	275,007	301,790
								324,912	310,590	336,324
									329,753	363,643
										372,189
	758,307	699,840	866,977	702,764	679,122	655,545	392,236	393,911	397,979	455,208
		680,185	860,314	732,234	705,010	691,262	397,154	392,377	399,717	460,210
			870,126	734,106	689,395	631,736	412,814	408,274	407,639	471,926
				754,183	721,155	670,012	395,962	397,462	392,863	442,684
					711,139	691,365	401,766	409,074	402,981	425,887
						647,822	426,653	408,208	404,559	411,615
							418,049	406,924	408,772	427,906
								409,017	398,447	431,966
									390,557	422,220
										414,246
(60,026)		19,655	(3,149)	(51,419)	(6,129)	(16,086)	(22,087)	(11,555)	2,306	28,438
(1.15%)		2.81%	(0.36%)	(7.32%)	(0.87%)	(2.55%)	(5.58%)	(2.91%)	0.59%	6.42%
6,053,631	758,307	680,185	870,126	754,183	711,139	647,822	418,049	409,017	390,557	414,246
2,659,931	9,367	68,442	233,886	297,608	348,011	382,154	293,609	324,912	329,753	372,189
3,393,700	748,940	611,743	636,240	456,575	363,128	265,668	124,440	84,105	60,804	42,057
103,344										
3,757										
3,500,801										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה⁽²⁾

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2018

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2018

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009⁽³⁾

יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי⁽⁴⁾

סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2018

⁽¹⁾ הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

⁽²⁾ עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.

⁽³⁾ ללא נתוני רכישת תיק ביטוח כללי לשנים שצורפו אשתקד. ראה באור 2.38.

⁽⁴⁾ נתוני תיק תביעות אשר צורף אשתקד והוצג מהמשולשים. ראה באור 2.38.

הערות

* רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.

** אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

*** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג3. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר 2018

סה"כ	שנת חיתום						אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018			
	2018	2017	2016	2015	2014	2013				
	7,008	4,878	5,456	5,170	3,569	3,643	2,950	3,781	3,853	7,066
		53,057	66,260	46,337	42,404	26,827	15,672	13,603	16,120	33,891
			185,503	149,535	126,104	105,504	44,818	35,972	41,773	62,116
				226,643	206,149	178,284	84,688	60,943	71,608	94,055
					252,819	236,562	113,372	101,730	98,051	132,852
						273,424	155,306	134,955	134,728	164,179
							184,424	172,426	162,695	209,759
								186,193	178,928	234,192
									187,471	251,256
										255,038
	506,594	419,320	570,184	456,328	480,057	487,222	244,312	244,624	254,748	313,703
		399,297	566,909	475,416	485,071	503,656	247,764	243,242	250,795	314,646
			579,783	467,988	436,541	513,564	254,339	249,582	255,527	323,770
				504,240	471,719	440,595	211,935	223,009	233,794	289,695
					467,828	464,645	222,705	206,434	226,182	272,508
						441,169	247,680	216,031	205,435	261,567
							245,962	216,601	218,116	272,198
								218,063	211,840	282,294
									207,031	279,713
										272,721
66,806		20,023	(9,599)	(47,912)	17,243	72,395	(34,027)	4,946	26,763	16,974
1.96%		4.78%	(1.68%)	(10.50%)	3.55%	14.10%	(16.06%)	2.22%	11.45%	5.86%
3,842,688	506,594	399,297	579,783	504,240	467,828	441,169	245,962	218,063	207,031	272,721
1,811,580	7,008	53,057	185,503	226,643	252,819	273,424	184,424	186,193	187,471	255,038
2,031,108	499,586	346,240	394,280	277,597	215,009	167,745	61,538	31,870	19,560	17,683
60,028										
99,527										
2,190,663										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה⁽²⁾

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2018

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2018

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009⁽³⁾

יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי⁽⁴⁾

סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2018

⁽¹⁾ הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

⁽²⁾ עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.

⁽³⁾ ללא נתוני רכישת תיק ביטוח כללי לשנים שצורפו אשתקד. ראה באור 2.38.

⁽⁴⁾ נתוני תיק תביעות אשר צורף אשתקד והוחרג מהמשולשים. ראה באור 2.38.

הערות

* רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.

** אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

*** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג4. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר 2018

סה"כ	שנת חיתום									
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018										
	7,008	4,818	5,456	5,170	3,569	3,643	2,950	3,781	3,853	7,066
		52,997	66,260	46,337	42,404	26,827	15,672	13,603	16,120	33,891
			185,503	149,535	126,104	105,504	44,818	35,972	41,773	62,116
				226,643	206,149	178,283	84,688	60,943	71,608	94,055
					252,819	237,132	113,372	101,730	98,051	132,852
						273,995	155,390	134,956	132,634	164,179
							186,407	172,430	159,648	209,759
								185,823	175,557	234,192
									184,330	251,557
										256,020
	503,886	416,620	567,032	447,483	472,101	480,543	239,957	239,528	248,867	306,866
		396,529	562,744	472,263	460,450	492,707	241,875	237,576	245,003	307,581
			575,721	465,346	433,388	449,442	248,273	243,745	249,560	316,493
				501,531	469,078	437,123	210,226	221,411	230,089	284,559
					465,119	461,574	221,309	204,820	224,579	269,675
						438,197	245,797	217,615	203,342	259,652
							245,236	217,202	216,006	271,732
								217,693	208,913	282,954
									203,890	280,286
										273,704
(30,308)		20,091	(8,689)	(54,048)	(4,669)	11,245	(35,010)	3,718	26,199	10,855
(0.92%)		4.82%	(1.53%)	(12.08%)	(1.01%)	2.50%	(16.65%)	1.68%	11.39%	3.81%
3,821,506	503,886	396,529	575,721	501,531	465,119	438,197	245,236	217,693	203,890	273,704
1,811,545	7,008	52,997	185,503	226,643	252,819	273,995	186,407	185,823	184,330	256,020
2,009,961	496,878	343,532	390,218	274,888	212,300	164,202	58,829	31,870	19,560	17,684
47,749										
3,245										
2,060,955										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה⁽²⁾

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2018

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2018

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009⁽³⁾

יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי⁽⁴⁾

סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2018

⁽¹⁾ הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

⁽²⁾ עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.

⁽³⁾ ללא נתוני רכישת תיק ביטוח כללי לשנים שצורפו אשתקד. ראה באור 2.38.

⁽⁴⁾ נתוני תיק תביעות אשר צורף אשתקד והוחרג מהמשולשים. ראה באור 2.38.

הערות

* רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.

** אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

*** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח רכב חובה

שנת חיתום						
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
אלפי ש"ח						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
267,262	547,154	528,210	508,762	565,459	415,302	520,391
פרמיות ברוטו						
רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר ^ד						
31,926	105,256	38,777	(35,446)	(61,937)	(41,848)	(50,561)
^ד כולל עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים בסך						
-	52,222	12,514	889	-	-	-
השפעת הכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום						
58,593	87,019	57,872	43,299	38,399	10,390	(651)

ג. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח חבויות אחרות

שנת חיתום						
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
אלפי ש"ח						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
243,170	283,588	307,435	304,549	338,655	349,108	329,204
פרמיות ברוטו						
רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר ^ד						
8,598	(2,076)	(29,946)	(46,426)	(89,067)	(102,631)	(88,510)
^ד כולל עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים בסך						
-	6,638	4,831	2,210	-	-	-
השפעת הכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום						
41,518	39,468	32,335	24,857	20,252	4,869	(305)

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג7. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום
שוטפת	קודמות	שוטפת	קודמות
ברוטו	שייר	ברוטו	שייר
אלפי ש"ח			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2018	(45,410)	(14,308)	(50,561)	(18,994)
2017	(34,183)	8,484	(38,778)	18,493
2016	(61,478)	(19,504)	(66,531)	(11,837)

ג8. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח חבויות אחרות

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום
שוטפת	קודמות	שוטפת	קודמות
ברוטו	שייר	ברוטו	שייר
אלפי ש"ח			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2018	(72,540)	14,401	(88,510)	26,610
2017	(81,389)	125,737	(94,241)	105,135
2016	(76,547)	16,234	(99,716)	43,345

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

ליום 31 בדצמבר 2018						
סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 *
	קבוצתי	פרט	שאינו תלוי תלוי תשואה תלוי תשואה			
			אלפי ש"ח			
3,654,553	-	-	3,654,553	-	-	-
65,078,345	-	-	-	-	45,815,094	19,263,251
39,729,174	-	-	29,284,453	62,133	10,382,588	-
11,155,439	-	-	1,187,493	256,423	3,872,431	5,839,092
2,298,715	-	-	14,247	-	1,147,024	1,137,444
3,792,614	-	-	1,694	-	1,032,328	2,758,592
2,846,475	157,822	563,916	1,078,281	-	869,094	177,362
128,555,315	157,822	563,916	35,220,721	318,556	63,118,559	29,175,741
2,072,046	-	-	1,880,536	190,818	692	-
130,627,361	157,822	563,916	37,101,257	509,374	63,119,251	29,175,741
29,253,663	35,648	388,890	569,286	509,374	395,039	27,355,426
101,373,698	122,174	175,026	36,531,971	-	62,724,212	1,820,315
130,627,361	157,822	563,916	37,101,257	509,374	63,119,251	29,175,741

(א) לפי חשיפה ביטוחית
התחייבויות בגין חוזי ביטוח קצבה
ללא מקדמים מובטחים
קצבה עם מקדמים מובטחים:
עד חודש מאי 2001
מחודש יוני 2001
קצבה בתשלום
הוני (ללא אופציה לקצבה)
עתודה משלימה לגמלאות (**)
מרכיבי סיכון אחרים

סך הכל בגין חוזי ביטוח
התחייבויות בגין חוזי השקעה

(ב) לפי חשיפה פיננסית

שאינו תלוי תשואה
תלוי תשואה

סך הכל

(*) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים ברובם באגרות חוב מיועדות.

(**) העתודה המשלימה לגמלאות הכלולה בטבלה לעיל הינה בגין מרכיב גמלה נדחית. מרכיב נוסף כלול בסעיף קצבה בתשלום. ראה באור 37.ב.3.(6).
סכום נוסף בגין הצבירה הקיימת בגובה 3,114 מיליון ש"ח, ייזקף לרווח והפסד לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 37.ב.3.(6).

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017						
סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (*)
	פרט	קבוצתי	שאינו תלוי תשואה			
			תלוי תשואה אלפי ש"ח			
2,406,032	-	-	2,406,032	-	-	-
65,420,898	-	-	-	-	45,987,470	19,433,428
38,393,388	-	-	27,936,490	61,482	10,395,416	-
9,585,357	-	-	897,817	276,647	3,340,046	5,070,847
2,434,364	-	-	14,989	-	1,218,065	1,201,310
3,978,203	-	-	1,519	-	1,062,035	2,914,649
2,639,195	181,266	523,661	899,604	-	862,438	172,226
124,857,437	181,266	523,661	32,156,451	338,129	62,865,470	28,792,460
1,946,227	-	-	1,704,283	241,265	679	-
126,803,664	181,266	523,661	33,860,734	579,394	62,866,149	28,792,460
28,854,205	57,942	342,305	479,196	579,394	398,795	26,996,573
97,949,459	123,324	181,356	33,381,538	-	62,467,354	1,795,887
126,803,664	181,266	523,661	33,860,734	579,394	62,866,149	28,792,460

(א) לפי חשיפה ביטוחית
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח קצבה
 ללא מקדמים מובטחים
 קצבה עם מקדמים מובטחים:
 עד חודש מאי 2001
 מחודש יוני 2001
 קצבה בתשלום
 הוני (ללא אופציה לקצבה)
 עתודה משלימה לגמלאות **
 מרכיבי סיכון אחרים

סך הכל בגין חוזי ביטוח
 התחייבויות בגין חוזי השקעה

(ב) לפי חשיפה פיננסית

שאינו תלוי תשואה
 תלוי תשואה

סך הכל

(*) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים ברובם באגרות חוב מיועדות.

(**) העתודה המשלימה לגמלאות הכלולה בטבלה לעיל הינה בגין מרכיב גמלה נדחית. מרכיב נוסף כלול בסעיף קצבה בתשלום. ראה באור 37.ב.3.(6).
 סכום נוסף בגין הצבירה הקיימת בגובה 2,912 מיליון ש"ח, ייזקף לרווח והפסד לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 37.ב.3.(6).

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004			
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990
48,132	-	-	-	-	21,839	26,293
7,948,407	-	-	5,472,917	-	2,197,686	277,804
1,491,164	35,454	575,191	595,981	-	239,227	45,311
9,487,703	35,454	575,191	6,068,898	-	2,458,752	349,408
543,366	-	-	402,091	(21,813)	360,007	(196,919)
9,780,122	24,061	257,029	5,499,852	12,459	2,606,541	1,380,180
(47,935)	-	-	(40,325)	(7,623)	13	-
520,205	11,753	182,945	(89,408)	10,199	28,376	376,340
(268,816)	(1,391)	(9,501)	(13,622)	(23,485)	(10,326)	(210,491)
251,389	10,362	173,444	(103,030)	(13,286)	18,050	165,849
33,769	-	-	-	-	-	-
(5,696)	-	-	-	-	-	-
279,462	-	-	-	-	-	-
593,847	-	-	591,041	2,806	-	-
744,412	-	180,206	564,206	-	-	-
1,804,994	-	-	1,804,957	-	-	37
28,027	-	-	28,027	-	-	-
456,499	-	-	453,693	2,806	-	-
746,231	-	-	746,231	-	-	-
1,096,130	-	-	585,575	-	479,511	31,044

פרמיות ברוטו

מסורת/מעורב

מרכיב החסכון

אחר

סך הכל

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים

הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח חיים

סך הכל רווח (הפסד) כולל

מעסקי ביטוח חיים

רווח מפנסיה וגמל

הפסד כולל אחר מפנסיה וגמל

סך כל הרווח הכולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

תקבולים בגין חוזי השקעה

שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי

השקעה - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

העברות לחברה בגין חוזי ביטוח

וחוזי השקעה

העברות מהחברה בגין חוזי

ביטוח וחוזי השקעה

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של מגדל ביטוח הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלוי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004			
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990
58,119	-	-	-	-	25,398	32,721
7,429,466	-	-	4,909,008	-	2,224,855	295,603
1,428,198	52,289	521,125	545,399	-	258,121	51,264
8,915,783	52,289	521,125	5,454,407	-	2,508,374	379,588
1,842,999	-	-	366,467	7,293	1,043,776	425,463
17,833,105	52,119	293,287	7,483,039	10,011	8,053,650	1,940,999
102,939	-	-	90,962	11,930	47	-
396,971	14,370	116,467	(59,672)	(4,259)	366,910	(36,845)
130,347	932	4,074	5,464	10,418	4,618	104,841
527,318	15,302	120,541	(54,208)	6,159	371,528	67,996
24,995	-	-	-	-	-	-
2,276	-	-	-	-	-	-
554,589	-	-	-	-	-	-
450,907	-	-	418,108	32,799	-	-
724,205	-	146,434	577,771	-	-	-
1,481,374	-	-	1,481,333	-	-	41
23,122	-	-	23,122	-	-	-
304,826	-	-	272,027	32,799	-	-
629,742	-	-	629,742	-	-	-
950,717	-	-	528,883	-	406,211	15,623

פרמיות ברוטו

מסורת/מעורב

מרכיב החסכון

אחר

סך הכל

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים

רווח כולל אחר מעסקי ביטוח חיים

סך הכל רווח (הפסד) כולל מעסקי ביטוח חיים

רווח מפנסיה וגמל

רווח כולל אחר מפנסיה וגמל

סך כל הרווח הכולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

הערות

- המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מועדות.
- הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
- המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של מגדל ביטוח הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
- תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016							
פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים)							
סה"כ	לפי מועד הנפקת הפוליסה						
	פוליסות ללא מרכיב חסכון						
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004				
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990	
אלפי ש"ח							
פרמיות ברוטו							
69,215	-	-	-	-	29,667	39,548	מסורתי/מעורב
6,368,328	-	-	3,887,584	-	2,171,700	309,044	מרכיב החסכון
1,393,744	65,321	484,858	509,928	-	277,028	56,609	אחר
7,831,287	65,321	484,858	4,397,512	-	2,478,395	405,201	סך הכל
1,251,246	-	-	314,379	10,425	677,483	248,959	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
12,082,177	77,789	219,542	4,981,616	4,938	5,034,918	1,763,374	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
45,236	-	-	48,092	(2,877)	21	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
379,658	(11,598)	153,498	83,769	23,995	301,204	(171,210)	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
(53,443)	(1,507)	(786)	(1,817)	(7,709)	(1,755)	(39,869)	הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
326,215	(13,105)	152,712	81,952	16,286	299,449	(211,079)	סך הכל רווח (הפסד) כולל מעסקי ביטוח חיים
34,610							רווח מפנסיה וגמל
577							רווח כולל אחר מפנסיה וגמל
361,402							סך הכל רווח כולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
447,325	-	-	444,996	2,329	-	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
508,941	-	112,721	396,220	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
879,508	-	-	879,425	-	-	83	פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
58,851	-	-	58,851	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
296,960	-	-	294,631	2,329	-	-	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
242,229	-	-	242,229	-	-	-	העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
583,693	-	-	308,588	-	263,412	11,693	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

הערות

- המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
- הגדלות בפוליסות קיימות אין נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
- המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של מגדל ביטוח הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
- תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 19 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות

א.1. פירוט ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה פיננסית

נתונים ליום 31 בדצמבר 2018					תלוי תשואה אחר סך הכל
סה"כ	אחר (*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
2,182,812	-	132,624	-	2,050,188	
1,299,590	13,169	749,870	23,777	512,774	
3,482,402	13,169	882,494	23,777	2,562,962	

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

נתונים ליום 31 בדצמבר 2017					תלוי תשואה אחר סך הכל
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
2,090,217	-	149,873	-	1,940,344	
1,089,689	13,090	693,299	27,096	356,204	
3,179,906	13,090	843,172	27,096	2,296,548	

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

א.2. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה ביטוחית

נתונים ליום 31 בדצמבר 2018					קצבה בתשלום מרכיבי סיכון אחרים סך הכל
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
213,507	-	15,168	17,935	180,404	
3,268,895	13,169	867,326	5,842	2,382,558	
3,482,402	13,169	882,494	23,777	2,562,962	

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

נתונים ליום 31 בדצמבר 2017					קצבה בתשלום מרכיבי סיכון אחרים סך הכל
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
198,809	-	16,048	19,154	163,607	
2,981,097	13,090	827,124	7,942	2,132,941	
3,179,906	13,090	843,172	27,096	2,296,548	

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 19 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
אחר ^(*)			סיעודי	
סה"כ	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט
		אלפי ש"ח		
1,486,919	37,701	1,050,502	6,384	392,332
פרמיות ברוטו				
921,608	20,601	554,602	11,318	335,087
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו				
62,615	2,071	109,112	(3,871)	(44,697)
רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות				
(34,053)	(132)	(17,617)	(854)	(15,450)
הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות				
28,562	1,939	91,495	(4,725)	(60,147)
סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות				
237,056	-	190,691	-	46,365
פרמיה משוננת - חדשה ^(**)				

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

^(**) מתוכם פרמיות פרט בסך של 893,304 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 194,899 אלפי ש"ח.

כולל הרחבות בפוליסות.

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

מתוכם פרמיות פרט בסך של 893,304 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 194,899 אלפי ש"ח.

(**) כולל הרחבות בפוליסות.

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי	
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט
	אלפי ש"ח			
1,326,388	36,366	930,211	14,936	344,875
פרמיות ברוטו				
1,019,380	25,581	587,829	17,583	388,387
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו				
46,635	(3,581)	52,470	(1,651)	(603)
רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות				
10,552	45	6,235	330	3,942
רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות				
57,187	(3,536)	58,705	(1,321)	3,339
סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות				
222,024	-	167,149	-	54,875
פרמיה משוננת - חדשה ^(**)				

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

^(*) מתוכם פרמיות פרט בסך של 800,967 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 165,610 אלפי ש"ח.

כולל הרחבות בפוליסות.

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

מתוכם פרמיות פרט בסך של 800,967 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 165,610 אלפי ש"ח.

(**) כולל הרחבות בפוליסות.

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
סיעודי			אחר (*)	
פרט	קבוצתי	ז"א	ז"ק	סה"כ
אלפי ש"ח				
302,076	12,655	830,374	32,144	1,177,249
290,451	15,801	515,187	22,130	843,569
(14,641)	(4,465)	28,680	(3,354)	6,220
(1,038)	(121)	(2,198)	(15)	(3,372)
(15,679)	(4,586)	26,482	(3,369)	2,848
57,427	-	147,639	-	205,066

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות

הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות

סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

פרמיה משוננת - חדשה **

הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

מתוכם פרמיות פרט בסך של 738,876 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 123,642 אלפי ש"ח.

כולל הרחבות בפוליסות.

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

מתוכם פרמיות פרט בסך של 738,876 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 123,642 אלפי ש"ח.

(**) כולל הרחבות בפוליסות.

באור 20 - תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, חוזי השקעה וביטוח בריאות

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח			
ביטוח בראות	סה"כ	חוזי השקעה	חוזי ביטוח
אלפי ש"ח			
2,768,009	115,647,745	1,919,330	113,728,415
105,727	8,179,039	98,690	8,080,349
248,650	7,903,444	450,907	7,452,537
-	(1,411,357)	(15,710)	(1,395,647)
(36,024)	(4,337,538)	(511,239)	(3,826,299)
93,544	822,331	4,249	818,082
3,179,906	126,803,664	1,946,227	124,857,437
38,113	782,498	(35,507)	818,005
260,439	8,559,285	593,847	7,965,438
-	(801,209)	(16,519)	(784,690)
(31,527)	(4,107,404)	(403,574)	(3,703,830)
35,471	(609,473)	(12,428)	(597,045)
3,482,402	130,627,361	2,072,046	128,555,315

יתרה ליום 1 בינואר 2017	
ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה ⁽¹⁾	
גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות ⁽²⁾	
קיטון בגין דמי ניהול מצבירה	
קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה	
שינויים אחרים ⁽³⁾	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	
ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה ⁽¹⁾	
גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות ⁽²⁾	
קיטון בגין דמי ניהול מצבירה	
קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה	
שינויים אחרים ⁽³⁾	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	

הערות

⁽¹⁾ ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדוח.

⁽²⁾ גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה, בניכוי דמי ניהול הנגבים כשיעור מהפרמיה.

⁽³⁾ שינויים אחרים - בשנת 2018 נרשם קיטון בהפרשות בעקבות בדיקת נאותות העתודות בביטוח חיים לרבות העתודה המשלימה לגמלאות בסך של כ-601 מיליון ש"ח. בשנת 2017 נרשם גידול בהפרשות האמורות בסך של כ-452 מיליון ש"ח. (ראה באור 37.ב.3.(א)). הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עתידיות, IBNR, קצבאות בתשלום וכדומה (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי הצמדה ורווחי ההשקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון. עיקר הקיטון בסעיף בשנה המדווחת נובע מהכנסות מהשקעות שנזקפו לעתודות כאמור שהיו נמוכות משמעותית מאלו שנזקפו אשתקד.

א. כללי

על הכנסות החברה וכל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - "הפקודה"). בנוסף, על הכנסות החברות בקבוצה המסווגות כ"מוסדות כספיים" כהגדרתן בחוק מע"מ תשל"ו-1975 חלים מס רווח ושכר. יצוין כי פעילותן של חברות המסווגות כמוסדות כספיים בענפי הביטוח, הפנסיה והפיננסים, מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

ב. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח

בין התאחדות חברות לביטוח חיים לבין שלטונות המס קיימים הסכמים ענפיים המסדירים את הטיפול בנושאים ייחודיים לענף הביטוח שעיקריו מפורטים להלן. ההסכם הענפי האחרון שנחתם בין שלטונות המס והתאחדות חברות ביטוח חיים הינו לשנת המס 2016.

הטיפול בסעיפי המס בדוחות הכספיים מבוסס על ההסכמים האמורים.

ההסכמים הענפיים מתייחסים, בין היתר, לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות לרכישת חוזי ביטוח חיים בגין שנות חיתום עד וכולל 2014 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 - על פני עשר שנים. הוצאות כאמור המתייחסות לחוזי ביטוח חיים שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

הוצאות רכישה של חוזי פנסיה וגמל (כהגדרתן בהסכם) בגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני עשר שנים או על-פי קצב ההפחתה בדוחות הכספיים, לפי בחירת החברה. לא תותר הקדמת הוצאה המתייחסת לחוזי פנסיה וגמל שבוטלו.

הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז אינן כלולות בהסכם הענפי ומופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים. הוצאות שמתייחסות לפוליסות כאמור שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות הפטורות ממס ו/או החייבות במס מופחת המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם הענפי תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

3. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

4. מיסוי ההכנסות מנכסים המוחזקים כהשקעות חופפות להתחייבויות תלויות תשואה - על מנת למנוע עיוותי מס אפשריים הוסכם על דרך לטיפול ברווחים מניירות ערך סחירים ורווחים משערך וממימוש נכסי מקרקעין שתגרום להקבלת הכנסות להוצאות.

5. המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים - בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007) התשס"ז-2007 מיום 11 בינואר 2007, נקבעו כללים לגבי המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים שנכללה בדוחות הכספיים עד ליום 31 בדצמבר, 2006. על-פי הכללים, חלק מהעתודה המחושב בגובה 0.17% מסכום הביטוח בסיכון, בשייר עצמי, הקיים בביטוח חיים ואשר בגינו הוגדרה דרישת הון, יהיה פטור ממס. בהסכם המיסוי הענפי צוין כי בבסיס הפטור עומדת דרישת ההון, שבאה לידי ביטוי כאמור לעיל, ובמידה ותתבטל או תקטן דרישת ההון ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן.

בחודש ינואר 2017, החליט דירקטוריון מגדל ביטוח על פרישה מאיגוד חברות הביטוח בישראל ע"ר והתאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ, בתוקף מתום 2017. ממועד זה חדלה מגדל ביטוח מלטפל בנושאי הרגולציה השונים באמצעות גופים אלו. להערכת מגדל ביטוח לפרישה זו אין השלכות מהותיות על סעיפי המסים בדוחות הכספיים של החברה.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ג. שיעורי המס

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים, שמהווים את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.
2. בחודש ינואר 2016 פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הפחתת שיעור מס החברות מ-26.5% ל-25%, וזאת בתחולה מיום 1 בינואר 2016. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה מגדל ביטוח, מיום 1 בינואר 2016 ואילך יעמוד על 35.9%.
3. בחודש דצמבר 2016, אושר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018, התשע"ז-2016) אשר במסגרתו הופחת מס החברות משיעור של 25% ל-24% החל מינואר 2017 ולשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, בשנת 2017 יעמוד על 35.04% והחל מינואר 2018 על 34.19%.
4. השינויים בשיעורי המס, כמתואר בסעיפים 2 ו-3 לעיל, הביאו בשנת 2016 להקטנת יתרת המסים הנדחים למועדי השינוי של החברות המוחזקות של החברה בסך כ-37,745 אלפי ש"ח, כנגד הקטנת הוצאות מסים בסך כ-27,459 אלפי ש"ח וכנגד הגדלת הרווח הכולל האחר בסך כ-10,286 אלפי ש"ח. בנוסף הביאו השינויים בשיעור מס החברות להגדלת חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני בסך כ-24,210 אלפי ש"ח.
5. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על חברות הקבוצה, לרבות מוסדות כספיים, בעקבות השינויים האמורים:

שנה	שיעור מס		
	שיעור מס רווח באחוזים	שיעור מס חברות	שיעור מס אפקטיבי כולל במוסדות כספיים
2016	17.00	25.00	35.90
2017	17.00	24.00	35.04
2018 ואילך	17.00	23.00	34.19

ד. שומות מס

שומות מס חברות

1. למגדל ביטוח שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2015 למעט סוגיה המתייחסת לחבות במס רווח בגין דיבידנד מחברות מוחזקות ששורשר לחברה בשומות לשנים 2011-2015.
- בגין השנים 2011 ו-2012 הוציא פקיד השומה למגדל ביטוח צווים עליהם היא הגישה בחודש ינואר 2016 ובחודש מאי 2016, בהתאמה, ערעורים לבית המשפט המחוזי בתל אביב.
- לשנים 2013-2015 הוצאו למגדל ביטוח בדצמבר 2018 שומות לפי מיטב שפיטה בגין אותה סוגיה, עליהן הגישה בחודש ינואר 2019 מגדל ביטוח השגה.
- להערכת הנהלת מגדל ביטוח, לא נדרשת הפרשה למס בגין סוגיה זו מעבר לרשום בדוחות הכספיים.
2. בחודש נובמבר 2012 קיבלה מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, חברה בבעלות מלאה של מגדל ביטוח (להלן בסעיף קטן זה - "החברה") שומות לפי מיטב שפיטה לשנים 2007, 2009 ו-2010 לפיהן הכנסות דיבידנדים שקיבלה מחברה כלולה שלה, שמקורם ברווחי שערך של נכסי מקרקעין, חייבות במס בידה.
- החברה הגישה השגה על שומות אלו וזו נדחתה על ידי פקיד השומה שהוציא לחברה בגין שנים אלו צווים, עליהם הגישה החברה ערעורים לבית המשפט המחוזי בתל אביב.
- לאחר הגשת הערעורים הגיעו החברה ופקיד השומה להסכם בעניין חבות המס החלה על החברה בגין סוגיה זו מחד ומנגנון הניצול בעתיד בגין תשלום המס מאידך. ביום 18 במרס 2019 ניתן תוקף של פסק דין להסכם האמור.
- השלכות המס של ההסכם האמור קיבלו ביטוי בדוחות הכספיים.

3. לחברה ולחברות המאוחדות האחרות של החברה שומות מס סופיות מכה הסכם או מכה התיישנות עד וכולל שנת 2013.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ה. הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים אחרים

לקבוצה הפסדים עסקיים לצורכי מס המועברים לשנים הבאות ומסתכמים ליום 31 בדצמבר 2018 לסך של כ-180 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - לסך של כ-193 מיליון ש"ח) בגינם נרשמו בדוחות הכספיים נכסי מסים נדחים בסך של כ-41 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - כ-45 מיליון ש"ח).

בנוסף, לא הוכרו נכסי מסים נדחים בגין הפסדים עסקיים להעברה בסך של כ-87 מיליון ש"ח וכן בגין הפסדי הון לצורכי מס בסך של כ-114 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - כ-81 מיליון ש"ח ו-98 מיליון ש"ח, בהתאמה) בהיעדר צפי לניצולם בעתיד הנראה לעין.

ו. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
116,160	179,886	280,847	מסים שוטפים
(26,864)**	(33,630)**	(42,384)	מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים*
19,397**	51,250**	(12,625)	מסים בגין שנים קודמות
(27,459)	-	-	השפעת השינוי בשיעורי המס
81,234	197,506	225,838	מסים על הכנסה

* ראה גם סעיף ז' להלן.

** סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ז. מסים נדחים

הרכב	הוצאות רכישה נדחות	נכסים זמינים למכירה	רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה	השקעות בחברות כלולות	נכסים בלתי מוחשיים	הפסדים לצורכי מס	אחרים	סה"כ
	אלפי ש"ח							
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2017	(245,070)	(82,440)	(53,057)	(8,614) *	(154,756)	52,692	56,064	(435,181)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	38,400	(19,014)	(3,624)	24,903 *	(9,120)	(7,698)	9,783	33,630
שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	-	(130,031)	-	570	-	-	4,846	(124,615)
חברה שיצאה מאיחוד	-	-	-	-	465	(422)	-	43
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2017	(206,670)	(231,485)	(56,681)	16,859 *	(163,411)	44,572	70,693	(526,123)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	43,495	13,619	(5,962)	(7,597)	4,231	(3,196)	(2,206)	42,384
שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	-	231,802	-	(509)	-	-	(2,353)	228,940
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2018	(163,175)	13,936	(62,643)	8,753	(159,180)	41,376	66,134	(254,799)

* סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ז. מסים נדחים (המשך)

המסים הנדחים המוצגים בדוח על המצב הכספי כוללים:

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
5,639	5,457
(531,762) [*]	(260,256)
<u>(526,123)</u>	<u>(254,799)</u>

נכסי מסים נדחים
התחייבויות בגין מסים נדחים

^{*} סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

ח. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
<u>286,358</u>	<u>578,205</u>	<u>776,660</u>
<u>35.90%</u>	<u>35.04%</u>	<u>34.19%</u>
102,803	202,603	265,540
(8,923)	(13,594)	(15,666)
6,328	5,295	2,105
(13,850)	(15,263)	(20,466)
(18,242)	(13,691)	(7,898)
(27,459)	-	-
7,145	2,422	3,472
11,142	-	-
16,618	23,933	(5,028)
<u>5,672</u>	<u>5,801</u>	<u>3,779</u>
<u>81,234</u>	<u>197,506</u>	<u>225,838</u>
<u>28.37%</u>	<u>34.16%</u>	<u>29.08%</u>

רווח לפני מסים על ההכנסה

שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה ג' לעיל)

מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל
הפחתה בגין אי החלת מס רווח על חברות שאינן מוסד כספי

עליה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים

הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
הכנסות פטורות, בעיקר מדיבידנדים
חלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות
השפעת השינוי בשיעורי המס על המסים הנדחים
גידול (קיטון) בהפסדים שבגינם לא נזקפו מסים נדחים וניצול הפסדים
לצורכי מס משנים קודמות, בגינם לא נזקפו מסים נדחים בעבר, נטו
הפרשים זמניים שבגינם לא נוצרו מסים נדחים
מסים בגין שנים קודמות
הפרשים בבסיס המדידה ואחרים

מסים על ההכנסה

שיעור מס אפקטיבי

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך, הטבות בגין פיטורין, כהגדרתן בתקן חשבונאות בינלאומי מס' 19, וכן תשלומים מבוססי מניות. לפרטים נוספים בדבר המדיניות החשבונאית לגבי הטבות אלה ראה באור 2.יח. באשר להטבות לאנשי מפתח ניהוליים ראה באור 38.ח, בדבר צדדים קשורים ובעלי עניין.

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את הקבוצה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 כמתואר להלן. התחייבויות הקבוצה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות הקבוצה בשל הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על תחזית הקבוצה למשכורת העובד בעת פיטורין או פרישה.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות סכומים בפוליסות ביטוח מתאימות ומסווגות כתוכנית הפקדה מוגדרת או כתוכנית הטבה מוגדרת כמפורט להלן:

תוכניות הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (להלן: "סעיף 14"), על-פי הפקדותיה השוטפות של הקבוצה בפוליסות בחברות ביטוח ו/או בקרנות פנסיה, פטורות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות הפקדה מוגדרת. ההוצאות בגין תוכניות ההפקדה המוגדרת הסתכמו בשנים 2017, 2018 ו-2016 לסך של 64,220 אלפי ש"ח, 57,126 אלפי ש"ח ו-52,526 אלפי ש"ח בהתאמה ונכללו במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות.

תוכנית הטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכנית הפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הקבוצה כתוכנית הטבה מוגדרת לפיה נרשמת התחייבות בגין הטבות לעובדים.

נכסי התוכנית

לקבוצה תוכניות הטבה מוגדרות בגין מופקדים סכומים בקופות גמל, בקרנות פנסיה ובפוליסות ביטוח מתאימות.

א. הרכב ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים נטו

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
13,972	12,885	התחייבויות בגין תוכנית הטבה מוגדרת שאיננה ממומנת
400,131	413,262	התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת ממומנת
414,103	426,147	סך הכל התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת - ראה ב.1 בניכוי שווי הוגן של נכסי התוכנית - ראה ב.1 ו-ד להלן
155,519	169,662	
258,584	256,485	סך הכל התחייבות, נטו בגין תוכניות הטבה מוגדרות הטבות לזמן קצר - הפרשה לחופשה הטבות אחרות לזמן ארוך - ראה ג להלן
51,923	57,750	
17,922	16,497	
328,429	330,732	סך הכל התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית

הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד ^(*)												רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר					
יתרה ליום 1 בינואר 2018	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	סה"כ	תשלומים מהתוכנית	נכסי תוכנית ^(**)	תשואה על נכסי תוכנית	שינויים בהנחות הדמוגרפיות	שינויים בהנחות הפיננסיות	הפסד (רווח) אקטוארי אחר	סה"כ	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018					
414,103	12,169	43,565	55,734	(32,519)	-	-	(15,255)	4,084	(11,171)	-	426,147	התחייבויות להטבה מוגדרת					
(155,519)	(4,975)	-	(4,975)	13,681	3,656	-	-	-	3,656	(26,505)	(169,662)	שווי הוגן של נכסי תוכנית					
258,584	7,194	43,565	50,759	(18,838)	3,656	-	(15,255)	4,084	(7,515)	(26,505)	256,485	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת					

^(*) ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.
^(**) למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו.

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	יציאה מאיחוד	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד	רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר					הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד ^(*)					יתרה ליום 1 בינואר 2017
			סה"כ	הפסד (רווח) אקטוארי אחר	שינויים בהנחות הפיננסיות	שינויים בהנחות הדמוגרפיות	תשואה על נכסי תוכנית נכסי תוכנית ^(**)	תשלומים מהתוכנית	סה"כ	עלות שירות שוטף	הוצאות ריבית, נטו	הוצאות ריבית, נטו	
414,103	(1,579)	-	18,266	617	14,727	2,922	-	(38,696)	56,687	41,377	15,310	379,425	התחייבויות להטבה מוגדרת
(155,519)	1,166	(23,992)	(4,328)	-	-	-	(4,328)	14,695	(5,782)	-	(5,782)	(137,278)	שווי הוגן של נכסי תוכנית
258,584	(413)	(23,992)	13,938	617	14,727	2,922	(4,328)	(24,001)	50,905	41,377	9,528	242,147	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

^(*) ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.
^(**) למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו.

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

2. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

2016	2017	2018	
	%		
4.46	3.06	3.64	שיעור ההיוון ביום 31 בדצמבר
3.91	3.94	3.96	שיעור עליית שכר

שינויים אפשריים באופן סביר בתאריך הדיווח באחת מההנחות האקטואריות, בהנחה שיתר ההנחות נותרות ללא שינוי, משפיעים על המחויבות להטבה מוגדרת כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		
-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח				
(13,773)	22,905	(12,656)	20,368	שיעור עליות שכר עתידיות
29,038	(19,300)	28,297	(17,029)	שיעור היוון

3. התשואה בפועל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
	%		
3.55	6.95	0.54	תשואה בפועל על נכסי התוכנית

4. השפעת התוכנית על תזרימי המזומנים העתידיים של הקבוצה

- אומדן הקבוצה להפקדות הצפויות בנכסי התוכנית בשנת 2019 בתכנית הטבה מוגדרת ממומנת הינו בסך כ-28 מיליון ש"ח.
- אומדן הקבוצה לאורך חיי התוכנית (לפי ממוצע משוקלל) לסוף תקופת הדיווח הינו כ-6 שנים.

ג. הטבות אחרות לזמן ארוך

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
3,411	2,958	מחלה
14,511	13,539	מענק יובל
17,922	16,497	

ד. הרכב נכסי התוכנית

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
	%	
6.1	5.4	קופה מרכזית לפיצויים
22.7	23.3	ביטוח מנהלים
71.2	71.3	קופות גמל וקרנות פנסיה
100	100	

ליום 31 בדצמבר			
2017	2018		
אלפי ש"ח			
223,365	62,244	זכאים בגין ניירות ערך	
136,527	89,852	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת	
178,215	155,516	הוצאות לשלם	
116,316	117,110	ספקים ונותני שירותים	
20,237	31,129	מוסדות ורשויות ממשלתיות	
42,431	45,420	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה	
		<u>חברות ביטוח ותווכני ביטוח</u>	
215,050	159,899	פקדונות של מבטחי משנה	
108,149	180,213	חשבונות אחרים	
323,199	340,112	סך הכל חברות ביטוח ותווכני ביטוח	
438,536	453,341	סוכני ביטוח	
444,211	413,136	מבוטחים ועמיתים	
5,356	8,094	הפרשה להשתתפות מבוטחים ברווחים	
120,330	115,181	פרמיה מראש	
75,375	44,339	אחרים	
2,124,098	1,875,474	סך הכל זכאים ויתרות זכות	

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 37.ג.

התחייבויות פיננסיות - באור 24

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של הקבוצה לסיכוני ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ראה באור 1.37.1.

א.1. פרוט התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר			
שווי הוגן		ערך בספרים	
2017	2018	2017	2018
אלפי ש"ח			
-	34,703	-	34,703
20,389	7,545	20,388	7,740
3,959,861	5,206,631	3,684,550	5,186,331
3,980,250	5,248,879	3,704,938	5,228,774
73,542	1,208,777	73,542	1,208,777
30,181	182,952	30,181	182,952
26,874	19,911	26,874	19,911
130,597	1,411,640	130,597	1,411,640
4,110,847	6,660,519	3,835,535	6,640,414
		64,900	66,102
		3,770,635	6,574,312

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת: הלוואות מתאגידים בנקאיים
הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים
כתבי התחייבות נדחים (להלן: "אגרות חוב")^{*}
סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

נגזרים המוחזקים עבור חוזים תלויי תשואה
נגזרים המוחזקים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה מכירות בחסר
סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
סך הכל

בניכוי ריבית לשלם בגין כתבי התחייבויות נדחים המוצגת במאזן בסעיף זכאים

סך התחייבויות פיננסיות

^{*} השווי ההוגן של אגרות החוב שאינן סחירות, הניתן לצורכי גילוי בלבד, ניתן על ידי חברת מרווח הוגן. ראה באור 1.12.
השווי ההוגן של אגרות החוב הסחירות, הניתן לצורכי גילוי בלבד, נקבע בהתאם למחירן בסגירת המסחר נכון למועד הדיווח.

א.2. תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון

הלוואות מתאגידים בנקאיים	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים	כתבי התחייבות נדחים	סה"כ
			אלפי ש"ח
-	20,388	3,684,550	3,704,938
34,703	251	1,816,453	1,851,407
-	(14,995)	(331,475)	(346,470)
-	-	(151,683)	(151,683)
34,703	(14,744)	1,333,295	1,353,254
-	1,333	-	1,333
-	763	168,486	169,249
34,703	7,740	5,186,331	5,228,774

יתרה ליום 1 בינואר 2018

תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון

שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון

תוספות
פירעונות
תשלומי ריבית
סה"כ מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
שינויים אחרים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

א.2. תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון (המשך)

הלוואות מתאגידים בנקאיים	הלוואות מתאגידים בנקאיים	כתבי התחייבות נדחים	סה"כ
אלפי ש"ח			
6,085	14,388	3,677,789	3,698,262
יתרה ליום 1 בינואר 2017			
תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון			
שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון			
6,311	10,706	-	17,017
(12,421)	(905)	-	(13,326)
(96)	-	(121,935)	(122,031)
(6,206)	9,801	(121,935)	(118,340)
סה"כ מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון			
(13)	(3,366)	-	(3,379)
-	(1,036)	-	(1,036)
-	-	-	-
134	601	128,696	129,431
-	20,388	3,684,550	3,704,938
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017			

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

1. פרטים בדבר ריבית והצמדה

ריבית אפקטיבית ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אחוזים	
3.2	3.6
3.6	3.5
3.5	2.1

בסיס הצמדה
מדד המחירים לצרכן
שקלי
מט"ח

2. מועדי פירעון

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
411,276	625,064
511,347	-
-	-
-	-
2,782,315	4,603,710
3,704,938	5,228,774

שנה ראשונה^(*)
שנה שניה^(*)
שנה שלישית
שנה רביעית
שנה חמישית ואילך

סה"כ

לפרטים בדבר מועדי פירעון של התחייבויות פיננסיות בלתי מהוונות ראה באור 2.ב.37.
^(*) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ג. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד בחלוקה לרמות

להלן ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. היתרה בדוחות הכספיים של זכאים ויתרות זכות תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2018				נגזרים מכירות בחסר
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
1,391,729	52,447	883,360	455,922	
19,911	-	-	19,911	
<u>1,411,640</u>	<u>52,447</u>	<u>883,360</u>	<u>475,833</u>	סך התחייבויות פיננסיות
5,248,879	-	560,148	4,688,731	התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (א.24 לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2017				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
103,723	3,629	64,142	35,952	נגזרים
26,874	-	-	26,874	מכירות בחסר
130,597	3,629	64,142	62,826	סך התחייבויות פיננסיות
3,980,250	-	875,116	3,105,134	התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (א.24 לעיל)

ד. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אחוזים		
3.5	2.2	הלוואות
1.7	3.4	אגרות חוב המהוות הון משני
1.6	2.4	אגרות חוב המהוות הון שלישוני

ה. אגרות חוב

ה.1. הנפקות ופדיונות בשנת 2018

1. הנפקת אגרות חוב סדרה ו'

בחוודש דצמבר 2017 הנפיקה מגדל גיוס הון 1,120,617,000 אגרות חוב (סדרה ו'), בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת, וזאת על פי דוח הצעת מדף מיום 28 בדצמבר 2017 ועל פי תשקיף המדף של מגדל גיוס הון. אגרות החוב (סדרה ו') אינן צמודות למדד. שיעור הריבית השנתית אותה נושאות אגרות החוב (סדרה ו') הינו 2.63%. הריבית בגין אגרות החוב (סדרה ו') משולמת פעם בשנה, ביום 31 בדצמבר, בין השנים 2018 ל-2030. קרן אגרות החוב (סדרה ו') תיפרע בתשלום אחד ביום 31 דצמבר 2030.

מגדל גיוס הון תהא רשאית לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, ובתנאי שהמועד הראשון לפדיון המוקדם יהא ביום 31 בדצמבר 2025. ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם, תשולם תוספת ריבית על הריבית אותה נושאות אגרות החוב באותה עת, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפירעון בפועל) שתהא בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה. ביצוע הפדיון המוקדם יתאפשר באחד מאלה: א) הנפקה של מכשיר הון (כמשמעותו בחוזר הרכב ההון) בעל איכות זהה או עדיפה; ב) באישורו מראש של המפקח על הביטוח ובתנאים שיקבע.

תמורת ההנפקה מאגרות החוב (סדרה ו') הופקדה ונרשמה בדוחות הכספיים ביום 1 בינואר 2018 במגדל ביטוח ובהתאם לאישור הממונה הן הוכרו כהון רובד 2 במגדל ביטוח, בכפוף למגבלות על שיעורו המרבי של ההון המשני. מגדל ביטוח התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שיהיו דרושים לפירעון אגרות החוב (סדרה ו') למחזיקים בהן. אגרות החוב (סדרה ו') דורגו בדירוג של Aa3.il (hyb) על ידי מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג"). אופק הדירוג יציב.

הוצאות הנפקה נדחות בגין אגרות החוב בסך של כ- 3.3 מיליון ש"ח, שולמו לצד קשור של החברה.

2. הנפקת אגרות חוב סדרה ז'

בחוודש דצמבר 2018 הנפיקה מגדל גיוס הון 713,205,000 אגרות חוב (סדרה ז') בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת וזאת על פי דוח הצעת מדף מיום 12 בדצמבר 2018 ועל פי תשקיף המדף של מגדל גיוס הון.

אגרות החוב שהונפקו אינן צמודות למדד ושיעור הריבית השנתית אותה נושאות אגרות החוב הינו 4.1%. הריבית בגין אגרות החוב סדרה ז' משולמת פעם בשנה, ביום 31 בדצמבר, בין השנים 2019 ל- 2031. קרן אגרות החוב תפרע בתשלום אחד ביום 31 בדצמבר 2031.

מגדל גיוס הון תהא רשאית לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, ובתנאי שהמועד הראשון לפדיון המוקדם יהא ביום 31 בדצמבר 2026. ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם, תשולם תוספת ריבית על הריבית אותה נושאות אגרות החוב באותה עת, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפירעון בפועל) שתהא בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה. ביצוע הפדיון המוקדם יתאפשר באחד מאלה: א) הנפקה של מכשיר הון (כמשמעותו בחוזר הרכב ההון) בעל איכות זהה או עדיפה; ב) באישורו מראש של המפקח על הביטוח ובתנאים שיקבע.

תמורת ההנפקה שימשה לפדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה א') ואגרות חוב (סדרה ב'), בהתאם לתנאיהן, אשר הנפיקה מגדל גיוס הון בחודש ינואר 2012 וחוודש דצמבר 2012, בהתאמה, ובהתאם לאישור הממונה הן הוכרו כהון רובד 2 במגדל ביטוח, בכפוף למגבלות על שיעורו המרבי של ההון המשני.

הוצאות הנפקה נדחות בגין אגרות החוב בסך של כ- 2.1 מיליון ש"ח שולמו לצד קשור של החברה.

3. פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה א' וסדרה ב')

ביום 12 בדצמבר 2018 החליטה מגדל גיוס הון על ביצוע פדיון מוקדם מלא, ביוזמתה, של אגרות חוב (סדרה א' וסדרה ב') בהתאם לתנאיהן, אשר הונפקו במסגרת הנפקה פרטית למשקיעים מסווגים ואשר נסחרו טרם פדיון ברשימת רצף המוסדיים. הפדיון המוקדם המלא של אגרות חוב (סדרה ב') בוצע ביום 31 בדצמבר 2018 והפדיון המוקדם המלא של אגרות חוב (סדרה א') בוצע ביום 3 בינואר 2019.

בהתאם להוראות שטר הנאמנות לאגרות חוב (סדרה ב') הסכום ששולם למחזיקי אגרות החוב בפדיון המוקדם המלא, הינו סכום השווה לערך הנקוב של אגרות החוב בסך של כ- 325 מיליון ש"ח בתוספת ריבית והפרשי הצמדה עד ליום התשלום, כך ששולם למחזיקי אגרות החוב סך של כ- 335 מיליון ש"ח.

בהתאם להוראות שטר הנאמנות לאגרות חוב (סדרה א'), הסכום ששולם למחזיקי אגרות החוב בפדיון המוקדם המלא, הינו סכום השווה לערך הנקוב של אגרות החוב בסך של כ- 500 מיליון ש"ח בתוספת ריבית והפרשי הצמדה עד ליום התשלום, כך ששולם למחזיקי אגרות החוב סך של כ- 518 מיליון ש"ח.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.2. פרטים והרכב אגרות החוב המשמשות כהון רובד 2 במגדל ביטוח:

אגרות חוב	סוג מכשיר ⁽⁶⁾⁽¹⁾	מועד הנפקה	שווי נקוב	תמורת הנפקה ⁽²⁾	סוג ריבית	שיעור ריבית נקובה	שיעור ריבית אפקטיבית	תנאי הצמדה	מועד תשלום הקרן	מועד תשלומי ריבית ⁽³⁾	דירוג חברת מידרוג בע"מ ⁽⁴⁾	מועד ראשון לפדיון מוקדם אפשרי	מסחר בבורסה	מועד תשלומי ריבית
סדרה א' ⁽⁵⁾ הון משני מורכב	הון משני מורכב	1.2012	500,000	497,529	קבועה	3.50%	3.61%	שקלי צמוד	12.2021	חצי שנתי	Aa3.il (hyb)	03.01.2019	לא סחיר	שני תשלומים חצי שנתיים שווים בימים 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2012-2021 (כולל)
סדרה ב' ⁽⁵⁾ הון משני מורכב	הון משני מורכב	12.2012	324,656	322,942	קבועה	2.35%	2.46%	שקלי צמוד	12.2024	חצי שנתי	Aa3.il (hyb)	31.12.2018	לא סחיר	שני תשלומים חצי שנתיים שווים בימים 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2013-2024 (כולל)
סדרה ג' הון משני מורכב	הון משני מורכב	6.2015	1,191,594	1,179,150	קבועה	3.58%	3.74%	שקלי	12.2027	שנתי	Aa3.il (hyb)	31.03.2023	סחיר	בתשלום שנתי אחד, ביום 31 במרס של כל שנה בין השנים 2016-2027
סדרה ד' הון שלישוני מורכב	הון שלישוני מורכב	12.2015	711,215	704,654	קבועה	3.39%	3.53%	שקלי	12.2027	שנתי	Aa2.il (hyb)	31.03.2023	סחיר	בתשלום שנתי אחד, ביום 31 במרס של כל שנה בין השנים 2017-2027
סדרה ה' הון משני מורכב	הון משני מורכב	9.2016	901,115	890,238	קבועה	3.29%	3.47%	שקלי	6.2029	שנתי	Aa3.il (hyb)	30.06.2024	סחיר	בתשלום שנתי אחד, ביום 30 ביוני של כל שנה בין השנים 2017-2029
סדרה ו' מכשיר הון רובד 2	מכשיר הון רובד 2	1.2018	1,120,617	1,110,159	קבועה	2.63%	2.76%	שקלי	12.2030	שנתי	Aa3.il (hyb)	31.12.2025	סחיר	בתשלום שנתי אחד ביום 31 בדצמבר של כל שנה בין השנים 2018-2030
סדרה ז' מכשיר הון רובד 2	מכשיר הון רובד 2	12.2018	713,205	706,294	קבועה	4.10%	4.24%	שקלי	12.2031	שנתי	Aa3.il (hyb)	31.12.2026	סחיר	בתשלום שנתי אחד ביום 31 בדצמבר של כל שנה בין השנים 2019-2031

הערות:

- (1) אגרות החוב תוכרנה כהון רובד 2 במגדל ביטוח בכפוף למגבלות על שיעור המירבי של הון רובד 2, כאמור בהוראות הממונה לעניין הרכב הון עצמי של חברת ביטוח.
- (2) תמורת ההנפקה הינה לאחר ניכוי הוצאות הנפקה נדחות המופחתות בשיטת הריבית האפקטיבית.
- (3) התשלום האחרון של הריבית ישולם ביחד עם פירעון הקרן.
- (4) אופק הדירוג יציב. לעניין דרוג חברת מידרוג ראה סעיף ה.5. להלן.
- (5) לפרטים אודות פדיון מוקדם מלא של אגרות החוב (סדרה א') ואגרות החוב (סדרה ב') ביום 3 בינואר 2019 וביום 31 בדצמבר 2018, בהתאמה, ראה סעיף ה.3.1. לעיל.
- (6) אגרות החוב אינן מובטחות בשעבוד כלשהו.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.2. פרטים והרכב אגרות החוב המשמשות כהון רובד 2 במגדל ביטוח: (המשך)

יתרת הוצאות הנפקה נדחות ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר 2017				ליום 31 בדצמבר 2018			
2017	2018	שווי הוגן ^ט	ריבית צבורה	ערך בספרים	שווי הוגן ^ט	ריבית צבורה	ערך בספרים	אגרות חוב	
393	3	524,000	-	511,347	517,900	-	517,860	סדרה א'	
300	-	330,727	-	327,255	-	-	-	סדרה ב'	
8,805	7,279	1,333,632	31,994	1,182,789	1,268,452	31,994	1,184,315	סדרה ג'	
4,724	3,902	792,080	18,083	706,491	757,302	18,083	707,313	סדרה ד'	
9,347	8,067	979,422	14,823	891,768	916,614	14,823	893,048	סדרה ה'	
-	9,223	-	-	-	1,036,795	-	1,111,394	סדרה ו'	
-	6,906	-	-	-	709,568	1,202	706,299	סדרה ז'	

^ט השווי ההוגן של אגרות חוב (סדרות א' ו-ב') שאינן סחירות נקבע בהתאם לציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ונקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים. השווי ההוגן של סדרות ג'-ז' נקבע לפי השווי בבורסה ליום המאזן.

ה.3. מעמדן של אגרות החוב

מגדל ביטוח התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שהיו דרושים לפירעון אגרות החוב (סדרות א' ו-ב') ושיהיו דרושים לפירעון אגרות החוב (סדרות ג'-ז') המהוות הון רובד 2, למחזיקים בהן. התחייבות זו של מגדל ביטוח הינה נדחית ליתר התחייבויותיה של מגדל ביטוח כלפי נושיה כמפורט להלן:

התחייבות מגדל ביטוח הינה נדחית ליתר התחייבויותיה כלפי נושיה וקודמת להתחייבויותיה כלפי נושיה על-פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון הראשוני שלה.

אגרות חוב המהוות מכשיר הון שלישוני מורכב של מגדל ביטוח הכלולות בהון רובד 2, כאמור, קודמות גם להתחייבויותיה כלפי נושיה על-פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון המשני המורכב ומכשיר הון רובד 2 של מגדל ביטוח.

1. שעבודים ובטחונות

אגרות החוב אינן משועבדות בשעבוד כלשהו.

2. דחיית מועדי פירעון הקרן ו/או הריבית

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי בהתקיימן של נסיבות משהות (המפורטות להלן) יידחה תשלום הקרן ו/או הריבית בגין מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 במגדל ביטוח ותשלומי קרן במכשירי הון שלישוני מורכב במגדל ביטוח, מבלי שהדבר יפגע בזכות מגדל ביטוח לשלם תשלומים אחרים ברמת קדימות גבוהה יותר.

הדחייה כאמור תהיה עד למועד בו יחדלו להתקיים הנסיבות המשהות או עד לשלוש שנים ממועד פירעון הקרן ו/או הריבית הרלוונטי הקבוע במקור, לפי המוקדם מביניהם, וזאת אלא אם אישר הממונה את תשלום הקרן ו/או הריבית הרלוונטי במועד מוקדם יותר.

"נסיבות משהות" בהתייחס לאגרות חוב המהוות הון רובד 2 במגדל ביטוח, משמען התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

(א) ביחס לדחיית תשלום ריבית של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 של מגדל ביטוח: על פי הדוח הכספי האחרון של מגדל ביטוח שפורסם קודם למועד פירעון ריבית, למגדל ביטוח אין רווחים ראויים לחלוקה כמשמעותם בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות");

(ב) ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2, או ביחס לדחיית תשלום קרן של מכשירי הון שלישוני מורכב: על פי הדוח הכספי האחרון של מגדל ביטוח שפורסם טרם מועד פירעון קרן ו/או ריבית רלוונטי;

(1) סכום ההון העצמי של מגדל ביטוח נמוך מההון הנדרש לנסיבות משהות בהתאם לחוזר סולבנטי כמתואר בסעיף ה' להלן.

(2) מגדל ביטוח לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח.

(ג) דירקטוריון מגדל ביטוח הורה על דחיית תשלום קרן או ריבית, אם ראה כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של מגדל ביטוח לעמוד בהון הנדרש לנסיבות משהות, או לפרוע במועדן התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של אגרות החוב, ובלבד שהתקבל לכך אישור מראש של הממונה.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.3. מעמדן של אגרות החוב (המשך)

2. דחיית מועדי פירעון הקרן ו/או הריבית (המשך)

המונחים "הון עצמי" ו"הון נדרש לנסיבות משהות" נכללו בסעיף זה בהתאם לעמדת הממונה לגבי הפרשנות הראויה למונחים "הון נדרש" ו"הון מוכר" לעניין נסיבות משהות, בחברות ביטוח שקיבלו את אישור הממונה לביצוע ביקורת רואה חשבון על יישום הוראות חוזר הסולבנסי, כמפורט בבאור 2.ג.7. יובהר כי מגדל ביטוח קיבלה בחודש נובמבר 2018 את אישור הממונה על ביצוע ביקורת רואה חשבון על יישום הוראות חוזר הסולבנסי.

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי כל עוד לא נפרעו תשלומי קרן ו/או ריבית אשר מועד תשלומם נדחה, מגדל ביטוח לא תבצע כל חלוקה, כהגדרתה בחוק החברות, לא תפרע כל שטר הון, כתב התחייבות או הלוואה מאת בעלי השליטה בה או שלבעלי השליטה בה יש עניין אישי בהם ולא תשלם כל סכום בשל עסקה שאושרה או הטעונה אישור בהתאם להוראות סעיף 270(4) סיפא לחוק החברות אלא לאחר שנפרעו כל תשלומי הקרן או הריבית שנדחו כאמור. בהתייחס להון משני מורכב והון שלישוני מורכב, המגבלות כאמור לא יחולו על סוגי תשלומים כמפורט בהוראות הממונה "לעניין הרכב הון עצמי של חברות ביטוח". בהתייחס למכשירי הון רובד 2 המגבלות לא יחולו על סוגי תשלומים כמפורט בחוזר הסולבנסי.

3. פדיון מוקדם

מגדל גיוס הון תהא רשאית ללא מתן זכות בחירה למחזיקים באגרות החוב ו/או לנאמן, לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, ובתנאי שהמועד הראשון לפדיון המוקדם יהא כמפורט בטבלה בסעיף ה.2 לעיל. ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם, תשולם תוספת ריבית על הריבית אותה נושאות אגרות החוב באותה עת המפורטות בטבלה כאמור, בגין יתרת התקופה (מועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפדיון בפועל) שתהא בשיעור ובתנאים המפורטים להלן:

א) לגבי מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 תשולם תוספת ריבית של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה. ביצוע הפדיון המוקדם של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 יתאפשר באחד מאלה: (א) הנפקה של מכשיר הון בעל איכות זהה או עדיפה; (ב) באישור מראש של הממונה על הביטוח ובתנאים שיקבע. (ג) ככלל, פדיון מוקדם יתאפשר במידה שההון העצמי של חברת ביטוח לאחר הפדיון המוקדם יעלה על ה-SCR.

ב) לגבי הון שלישוני מורכב תשולם תוספת ריבית של 30% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה ובתנאים המפורטים לגבי מכשירי הון משני מורכב בסעיף א) לעיל.

4. פירעון מיידי

ביחס לאגרות החוב סדרה ו' ואגרות החוב סדרה ז' נקבע כי ניתן יהיה להעמידן לפירעון מיידי במקרה בו מגדל ביטוח תקבל החלטת פירוק (פרט לפירוק למטרות מיזוג עם חברה אחרת, או שינוי במבנה החברה) או אם יינתן ביחס למגדל ביטוח צו פירוק קבוע וסופי על ידי בית המשפט, או ימונה לה מפרק קבוע, ואילו ביחס ליתר אגרות החוב שהנפיקה מגדל גיוס הון, נקבע כי ניתן יהיה להעמידן לפירעון מיידי בקרות מקרים מסוימים נוספים, ובין היתר, במקרה של (1) איחור מעל תקופה קצובה בפירעון סכום כלשהו בקשר לאגרות החוב; (2) מגדל ביטוח תפסיק את תשלומיה ו/או תודיע על כוונתה להפסיק את תשלומיה; (3) הפרת תנאים מהותיים הכלולים באגרות החוב; (4) ביטול רישיון המבטח של מגדל ביטוח וכד'. דחייתם של תשלומי קרן ו/או ריבית בגין אגרות החוב, בשל התקיימותן של נסיבות משהות כאמור, אינה מקימה זכות להעמדה לפירעון מיידי של אגרות החוב. הנאמן לא יהיה רשאי להעמיד לפירעון מיידי את אגרות החוב שטרם נפרעו ללא קבלת אישור מראש ובכתב של הממונה.

5. דרוג

מגדל ביטוח מדורגת בדירוג Aa1 לאיתנות פיננסית (IFSR) על ידי החברה המדרגת, מידרוג בע"מ.

בתאריך 25 בספטמבר 2018 הודיעה מידרוג בע"מ כי היא מותירה על כנם את הדירוגים הבאים:

דירוג של Aa1.il לאיתנות הפיננסית (IFSR) של מגדל ביטוח, דירוג של Aa3.il לכתבי התחייבות נדחים מסוג הון משני (סדרות א', ב', ג' ו-ה') וכן עבור כתבי התחייבות נדחים מסוג מכשירי הון רובד 2 (סדרה ו'), דירוג של Aa2.il לכתבי התחייבות נדחים מסוג הון שלישוני מורכב (סדרה ד'). אופק הדירוג יציב.

ביום 27 בנובמבר 2018, ערב הנפקת אגרות החוב (סדרה ז'), קבעה מידרוג בע"מ דרוג של Aa3.il עבור הסדרה החדשה מסוג מכשירי הון רובד 2 (סדרה ז').

ה.4. הנאמן בגין אגרות החוב הינו רזניק פז נבו נאמניות בע"מ. שם האחראית בחברת הנאמנות - עו"ד הגר שאול. דואר אלקטרוני hagar@rpn.co.il; טלפון: 03-6389200; פקס 03-6389222; כתובת: יד חרוצים 14, תל אביב.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)ה.5. דרוג

להלן פרטים בדבר דירוג אגרות החוב:

הדירוג הקבוע למועד הדוח ומועד מתן הדירוג	אופק הדירוג	דירוגים בין מועד הנפקת הסדרה למועד הדוח	תאריך	הדירוג שנקבע למועד הנפקת הסדרה	שם החברה המדרגת	סדרה
25.09.18 Aa3.il (hyb)	יציב	Aa2 Aa2 Aa2 Aa2.il (hyb) Aa3.il (hyb) Aa3.il (hyb)	29.11.12 27.11.13 13.01.15 15.11.15 12.09.16 28.09.17	Aa2 (ניתן ביום 18.12.11)	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה א')
25.09.18 Aa3.il (hyb)	יציב	Aa2 Aa2 Aa2 Aa2.il (hyb) Aa3.il (hyb) Aa3.il (hyb)	27.11.13 13.01.15 28.05.15 15.11.15 12.09.16 28.09.17	Aa2 (ניתן ביום 29.11.12)	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה ב')
25.09.18 Aa3.il (hyb)	יציב	Aa2.il (hyb) Aa3.il (hyb) Aa3.il (hyb)	15.11.15 12.09.16 28.09.17	Aa2 (ניתן ביום 28.05.15)	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה ג')
25.09.18 Aa2.il (hyb)	יציב	Aa1.il (hyb) Aa2.il (hyb) Aa2.il (hyb)	15.11.15 12.09.16 28.09.17	Aa1.il (hyb) (ניתן ביום 15.11.15)	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה ד')
25.09.18 Aa3.il (hyb)	יציב	Aa3.il (hyb) Aa3.il (hyb)	15.09.16 28.09.17	Aa3.il (hyb) (ניתן ביום 15.09.16)	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה ה')
25.09.18 Aa3.il (hyb)	יציב	Aa3.il (hyb) Aa3.il (hyb)	25.09.18	Aa3.il (hyb) 18.12.17	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה ו')
27.11.18 Aa3.il (hyb)	-	-	-	Aa3.il (hyb) (ניתן ביום 27.11.2018)	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה ז')

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.6. למיטב ידיעת החברה, במהלך שנת 2018 ונכון ליום 31 בדצמבר 2018, מגדל גיוס הון עמדה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטרי הנאמנות לאגרות החוב, לא התקיימו תנאים כלשהם המקיימים עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי והיא לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטרי הנאמנות.

ה.7. מגדל ביטוח התחייבה כלפי מגדל גיוס הון כי תישא בכל הוצאותיה, לרבות הוצאות הנפקה, הוצאות התפעול השוטף וכן החזר הוצאות שיפוי לדירקטורים, אם וככל שתהיינה כאלה.

באור 25 - פרמיות שהורווחו בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
ש"ח	אלפי ש"ח	ברוטו	שייר
9,292,063	195,640	9,487,703	פרמיות בביטוח חיים
1,399,499	87,420	1,486,919	פרמיות בביטוח בריאות
1,945,044	457,085	2,402,129	פרמיות בביטוח כללי
12,636,606	740,145	13,376,751	סך הכל פרמיות
11,384	(5,835)	5,549	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה ^(*)
12,647,990	734,310	13,382,300	סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
ש"ח	אלפי ש"ח	ברוטו	שייר
8,743,163	172,620	8,915,783	פרמיות בביטוח חיים
1,212,028	114,360	1,326,388	פרמיות בביטוח בריאות
1,695,069	506,940	2,202,009	פרמיות בביטוח כללי
11,650,260	793,920	12,444,180	סך הכל פרמיות
202,315	(24,327)	177,988	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה ^(*)
11,852,575	769,593	12,622,168	סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			
ש"ח	אלפי ש"ח	ברוטו	שייר
7,643,526	187,761	7,831,287	פרמיות בביטוח חיים
1,109,936	67,313	1,177,249	פרמיות בביטוח בריאות
1,968,731	471,963	2,440,694	פרמיות בביטוח כללי
10,722,193	727,037	11,449,230	סך הכל פרמיות
(236,498)	(18,242)	(254,740)	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה ^(*)
10,485,695	708,795	11,194,490	סך הכל פרמיות שהורווחו

^(*) בעיקרו בביטוח כללי, ראה באור 17. השינוי בפרמיה שטרם הורווחה בין השנים 2016 ו-2017 נובע בעיקרו מעסקה שנחתמה בסוף שנת 2016 עם קולקטיב גדול.

באור 26 - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		

498,940	537,005	466,678	רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה נדל"ן להשקעה
366,129	1,046,982	170,127	השקעות פיננסיות
221,639	606,817	262,667	נכסי חוב סחירים
847,852	2,058,544	291,460	נכסי חוב שאינם סחירים
1,557,506	3,661,598	(1,887,627)	מניות
(46,897)	(184,485)	242,920	השקעות פיננסיות אחרות
3,445,169	7,726,461	(453,775)	מזומנים ושווי מזומנים
			סך הכל רווחים מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו
			רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים
			הכנסות מנדל"ן להשקעה
5,076	(20)	7,225	שערוך נדל"ן להשקעה
30,869	32,487	34,283	הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה
35,945	32,467	41,508	סך הכל הכנסות מנדל"ן להשקעה
			רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד
97,767	103,912	216,582	נכסים זמינים למכירה (א)
27,986	233,677	(441,888)	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (ב)
(21,107)	(9,882)	(5,520)	נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים (ג)
1,266,079	1,412,002	1,654,186	הכנסות ריבית ^(*) והפרשי הצמדה מנכסים פיננסים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד
(43)	204	(7)	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
(55,321)	(161,727)	141,810	רווחים (הפסדים) מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים ^(**)
124,661	221,642	189,288	הכנסות מדיבידנד
4,921,136	9,558,756	1,342,184	סך הכל רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון
5,126	9,377	9,471	^(*) בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד שערכם נפגם

^(**) לעניין הפרשי שער בגין התחייבויות פיננסיות ראה באור 35.

א. רווחים (הפסדים) נטו מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		

241,852	281,367	349,839	רווחים נטו מניירות ערך שמומשו
(144,085)	(177,455)	(133,257)	ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
97,767	103,912	216,582	סך הכל רווחים מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה

באור 26 - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
(2)	(205)	-
27,988	233,882	(441,888)
27,986	233,677	(441,888)

שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש
בגין נכסים שיועדו בעת ההכרה הראשונית
בגין נכסים מוחזקים למסחר

סך כל הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי
הוגן דרך רווח והפסד

ג. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
(1)	240	(3,281)
(21,106)	(10,122)	(2,239)
(21,107)	(9,882)	(5,520)

רווחים (הפסדים) נטו ממימוש נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים
עליות (ירידות) ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים
כהלוואות וחייבים

באור 27 - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
462,054	461,454	458,826
330,452	679,457	-
649,012	716,190	784,690
15,734	15,710	16,519
1,457,252	1,872,811	1,260,035
130,787	153,329	153,055
1,588,039	2,026,140	1,413,090

דמי ניהול בענפי הפנסיה והגמל
דמי ניהול משתנים בגין חוזי ביטוח חיים
דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים
דמי ניהול בגין חוזי השקעה

סך דמי ניהול מעמיתים וממבוטחים

דמי ניהול אחרים

סך הכל הכנסות מדמי ניהול

באור 28 - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
149,760	165,328	183,234
161,613	164,464	176,964
6,488	6,130	4,048
317,861	335,922	364,246

עמלת סוכנויות ביטוח
עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
עמלות אחרות

סך הכל הכנסות מעמלות

באור 29 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
74,821	58,602	39,067
3,838	1,569	1,770
-	581	97
29,584	-	6,217
108,243	60,752	47,151

הכנסות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות
הכנסות מתיק תביעות שנרכש בביטוח כללי^(*)
רווח הון ממכירת רכוש קבוע, נטו
רווחי הון אחרים, נטו

סך הכל הכנסות אחרות

(*) לפרטים נוספים ראה באור 2.ה.38.

באור 30 - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
972,667	1,114,935	1,132,236
73,639	77,708	75,978
899,028	1,037,227	1,056,258
1,884,717	2,168,649	2,266,668
1,558,658	1,869,185	1,418,589
545,918	672,379	819,698
4,888,321	5,747,440	5,561,213
7,118,966	12,006,781	4,141,997
45,236	102,939	(47,935)
12,052,523	17,857,160	9,655,275
1,781,325	1,825,449	1,685,964
213,430	254,131	201,207
1,567,895	1,571,318	1,484,757
804,455	978,708	883,714
47,565	78,004	51,312
756,890	900,704	832,402
14,377,308	20,329,182	11,972,434

בגין חוזי ביטוח חיים

תביעות ששולמו ותלויות מקרי מוות, נכות ואחרים
בניכוי ביטוח משנה

פוליסות שנפדו

פוליסות שמועדן תם

גמלאות

סך הכל תביעות

גידול בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות) בשייר

גידול בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשל מרכיב התשואה

סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
בשייר בגין חוזי ביטוח חיים

סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

ברוטו

ביטוח משנה

בשייר

סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות

ברוטו

ביטוח משנה

בשייר

סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
בשייר

באור 31 - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
512,873	547,992	602,193
541,746	565,708	573,450
(60,954)	(69,026)	(59,368)
993,665	1,044,674	1,116,275
622,073	656,975	695,221
21,369	13,618	12,616
1,637,107	1,715,267	1,824,112

עמלות רכישה

הוצאות רכישה אחרות

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

סך הכל הוצאות רכישה

עמלות שוטפות אחרות

הוצאות שיווק אחרות

סך הכל עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

באור 32 - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
1,024,285	1,154,463	1,165,832	שכר עבודה ונלוות
191,371	175,921	170,096	פחת והפחתות
136,288	131,583	130,424	אחזקת משרדים ותקשורת
70,665	62,846	56,466	שיווק ופרסום
65,219	70,521	57,390	ייעוץ מקצועי ומשפטי
186,867	183,878	185,501	אחרות
1,674,695	1,779,212	1,765,709	סך הכל (*)
			בניכוי:
(140,295)	(161,992)	(162,510)	סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
(563,115)	(579,326)	(586,066)	סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
971,285	1,037,894	1,017,133	הוצאות הנהלה וכלליות
321,648	319,590	310,144	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

באור 33 - תשלום מבוסס מניות

ההוצאה (ההכנסה) שהוכרה בדוחות הכספיים בעבור שירותים שהתקבלו מעובדים מוצגת בטבלה שלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
(183)	-	-	בגין מענקים המסולקים במזומן (*)
(595)	-	-	בגין מענקים הוניים (**)
(778)	-	-	

(*) אופציית מכר על מניות חברה בת שפקעה בשנת 2016.

(**) עסקאות תשלום מבוסס המניות שהוענקו על ידי החברה לעובדיה הסתיימו.

באור 34 - הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
25,885	20,709	18,357
24,709	12,175	22,736
51,944	51,123	34,339
360	-	-
-	1,670	-
102,898	85,677	75,432

הפחתת נכסים לא מוחשיים (למעט תוכנות מחשב) *

ירידת ערך

הוצאות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות

הפסד הון ממכירת רכוש קבוע, נטו

הפסדי הון אחרים, נטו

סך הכל הוצאות אחרות

* לפרטים נוספים ראה באור 4.א.

באור 35 - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
130	523	431
100,510	128,695	168,487
557	614	659
1,090	823	(49)
2,618	(2,175)	3,414
104,905	128,480	172,942

הוצאות ריבית והפרשי הצמדה

התחייבויות לבנקים וחברה כלולה

הוצאות מימון בגין אגרות חוב

הוצאות ריבית למבטחי משנה

הפרשי שער, נטו בגין התחייבויות *

עמלות והוצאות מימון אחרות

סך הכל הוצאות מימון

* לעניין הפרשי שער בגין השקעות פיננסיות ראה באור 26.

באור 36 - רווח למניה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
בש"ח		
0.19	0.36	0.52

רווח בסיסי ומדולל למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה בש"ח

א. רווח בסיסי למניה

חישוב הרווח הבסיסי למניה לשנת 2018 התבסס על הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות בסך של 549,040 אלפי ש"ח (בשנים 2017 ו-2016 רווח נקי בסך של 378,955 אלפי ש"ח ו-203,265 אלפי ש"ח, בהתאמה) מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור. הממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה לכל אחת מהשנים הינו 1,053,908,234.

ב. רווח מדולל למניה

הרווח המדולל למניה זהה לרווח הבסיסי למניה עקב פקיעתן של תוכניות האופציות בקבוצה.

א. כללי

1. הסיכונים העיקריים

לקבוצה פעילות ביטוחית וחסכון ארוך טווח ופעילות בתחום השירותים הפיננסים. הפעילות הביטוחית מתמקדת בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל), ביטוח בריאות וביטוח כללי. פעילות השירותים הפיננסים מתמקדת במתן שירותי ניהול נכסים פיננסים ושיווק השקעות, ובנקאות להשקעות.

פעילויות הקבוצה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכונים שוק;
- סיכונים נזילות;
- סיכונים ביטוחיים;
- סיכונים אשראי;
- סיכונים תפעוליים לרבות אבטחת מידע וסייבר.

לסיכונים אלה נלווים סיכונים כלליים כגון: סיכונים רגולציה וציות, סיכונים משפטיים, סיכונים מוניטין, סיכונים עסקיים (דוגמת גידול בתחרותיות, שינוי בטעמי הציבור) וכו'. לפירוט נוסף ראה סעיף ב.5. להלן.

סיכונים שוק - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכונים שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

סיכונים נזילות - הסיכון שהקבוצה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה במועדן.

סיכונים ביטוחיים - סיכונים ביטוח חיים ובריאות נובעים מאי הוודאות בתשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעור מימוש גמלה, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות, ביטולים או פדיונות.

הסיכונים האקטואריים בקרן הפנסיה חלים על העמיתים כאשר השפעתם על החברה המנהלת הינם בהיבט של דמי הניהול. סיכונים ביטוח כללי נובעים בעיקר מתמחור, הערכת רזרבות וקטסטרופה.

סיכונים אשראי - סיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווא/מבטח משנה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים בדירוג הלוואים ובמרווחי האשראי בשוק ההון.

סיכונים תפעוליים - הסיכון להפסד כתוצאה מהתממשות סיכונים תפעוליים שונים כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. חלק מהותי מפעילויות הקבוצה נשען על מערכות מידע שונות. היעדר תשתיות מספקות לרבות בתחום אבטחת מידע וסייבר ו/או ליקויים או כשלים במערכות המידע עלול לחשוף את הקבוצה לאי עמידה בדרישות רגולטוריות וכן לכשלים בתפעול התהליכים השונים.

לפירוט נוסף של הסיכונים ראה סעיף ב להלן.

דירקטוריון מגדל ביטוח מגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל תיקי העמיתים ברווחים לסיכונים השונים, לרבות קביעת תקרות חשיפה לסיכונים ככל שניתן לקבוע אותן, התייחסות לרמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים.

הדירקטוריון מינה ועדה לניהול סיכונים וסולבנסי מטעמו, אשר דנה בסוגיות הנוגעות לניהול סיכונים וניהול ההון תחת משטר סולבנסי 2.

בחודש נובמבר 2018 קבע דירקטוריון מגדל ביטוח יעד ליחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2 ("יעד ההון" המבטא את תאבון הסיכון הכולל של המבטח). יעד ההון יעלה בהדרגה בכ- 3% כל שנה, החל מ- 100% נכון ליום 31 בדצמבר 2017, ועד לשיעור של 120% ב-31 בדצמבר 2024 (תום תקופת הפריסה כפי שנקבע בחוזר סולבנסי).

בבאור זה ניתן מידע בדבר החשיפה של הקבוצה לכל אחד מהסיכונים שלעיל, תיאור מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי העבודה, זיהוי הסיכונים והבקורות בקבוצה. גילוי כמותי נוסף נכלל לאורך הדוחות הכספיים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

2. דרישות חוקיות

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח

המסגרות הרגולטוריות מסדירות וקובעות, בין היתר, הסדרים ביחס לסיכונים להם החברות חשופות באמצעות הצבת דרישות רגולטוריות ובין היתר כדלקמן:

במסגרת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו) התשס"ז-2007 ובהקשר לניהול החשיפות לסיכונים, על הדירקטוריון להגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל המבוטחים לסיכונים שונים, לקבוע תקרות חשיפה לסיכונים ככל שניתן לקבוע אותן, לקבוע רמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים, לאשר כלים ובקורות למדידת הסיכונים ולניהולם ודרכי התמודדות עם הסיכונים ועם התממשותם.

ניהול ההשקעות - נקבעו הוראות הנוגעות לאופן ניהול ההשקעות על-ידי הגופים המוסדיים המציבות, בין היתר, דרישות למידת הפיזור, מגבלות על השקעות, ונזילות.

ניהול אשראי - נקבעו הוראות הנוגעות להבטחת קיומם של מנגנוני ניהול, פיקוח ובקרה נאותים לניהול סיכונים אשראי אגב פעילות השקעות לרבות הקמת ועדת אשראי ותפקידיה, קביעת מדיניות העמדת אשראי כמו גם דרכי הפיקוח, הבקרה והדיווח לועדות ההשקעה השונות ולדירקטוריון.

מבטחי משנה - נקבעו הוראות לגבי ניהול החשיפה למבטחי משנה ("חשיפת מבטחי משנה").

דרישות הון - נקבעו הוראות לעניין הון נדרש לכוסר פירעון, לפרטים נוספים ראה באור 7.ג.

ניהול סיכונים

במהלך ינואר 2014 פרסם המפקח את פרק 10 בחוזר המאוחד העוסק בפונקציית ניהול הסיכונים בגוף מוסדי. החוזר כולל הנחיות כלליות המפרטות את תנאי הכשירות של מנהל הסיכונים והקמת יחידה לניהול סיכונים, אשר תהיה נפרדת מקווי העסקים שאת פעילותם השוטפת היא בודקת. בנוסף, מפרט החוזר את סמכויותיו של מנהל הסיכונים לקבלת מידע וגישה לנתונים הדרושים לביצוע תפקידי היחידה לניהול סיכונים וכן את המשאבים הנדרשים לכך. כמו כן, מפרט החוזר את תפקידי ודרכי עבודתו של מנהל הסיכונים הכוללים בין היתר: זיהוי הסיכונים המהותיים, כימות והערכה של הסיכונים המהותיים שזוהו ודיווחים לאורגנים הרלוונטיים.

סיכונים תפעוליים - בנוסף להסדרים לעיל, פרסם המפקח הוראות לעניין ניהול חשיפות ספציפיות שעיקרן הן: מעילות והונאות ("חוזר מעילות"), ניהול סיכונים טכנולוגיות מידע וניהול סיכונים סייבר שמועד תחילתו במהלך שנת 2017 תוך ביטול חוזר ניהול סיכונים אבטחת מידע ("אבטחת מידע").

אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי (SOX) - בנוסף, על פי תקנות ניירות ערך, החברה מיישמת את ההליכים הנדרשים הנוגעים לבחינת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הגילוי ועל הדיווח הכספי בחברה, ומצרפת את הדוחות וההצהרות הנדרשות בקשר לכך לדוחותיה הכספיים. במקביל, הגופים המוסדיים בקבוצה, מיישמים את הוראות הפיקוח על הביטוח ככל הנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הגילוי ועל הדיווח הכספי בגופים אלו.

בפעילות השירותים הפיננסיים

מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה פועלות בהתאם להוראות דין החלות עליהן, ובין השאר כפופות לפיקוח של רגולטורים שונים כגון רשות ניירות ערך וכדומה, המגדירים הוראות, כללים ומגבלות על פעילות חברות הקבוצה וביניהם: כללים לניהול השקעות וניהול קרנות נאמנות, התנהלות מול לקוחות מנוהלים, וכו"ב.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

א) מערך ניהול הסיכונים הכולל

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח

- היחידה לניהול סיכונים האחראית על זיהוי הסיכונים וכימותם, דיווח על חשיפות לסיכונים שוטפים או מיוחדים לגופים המדווחים (דהיינו לועדות השקעה, דירקטוריון, פורום ניהול הסיכונים וכו'), יישום מערכות להערכת הסיכונים וניהולם (לרבות הטמעת מערכת מיכונית לחישובי סולבנסי II) בתחומים השונים בקבוצה ויישום הוראות הרגולציה בכל הקשור לניהול סיכונים בתחומי השונים. כמו כן עוסקת היחידה בהערכת הלימות ההון הכלכלית תחת משטר סולבנסי 2 ושילוב שיקולי הון כלכלי בתהליכי קבלת ההחלטות העסקיות. היחידה פועלת בשיתוף עם יחידות המטה האחראיות על פעילות הביטוח, פעילות ביטוח משנה, פעילות ההשקעות ותחום כספים.
- בקבוצה מתקיימים פורומים מקצועיים וכן פורום בנושא ניהול סיכונים באופן תדיר בראשות המנכ"ל הדנים בנושאים מקצועיים והסיכונים הכרוכים בהם.

החברה מינתה מנהלת סיכונים לחברת הביטוח ולגופים המוסדיים שבניהולה.

בפעילות השירותים הפיננסים

האחראי הכללי לניהול הסיכונים של כל אחת מחברות מגדל שוקי הון הוא המנכ"ל של אותה חברה, כאשר בנוסף בקבוצה פועלות מחלקות ציות ואכיפה האחראיות על הטמעת ואכיפת הוראות הרגולציה הרלוונטיות, וכן מחלקת ניהול ובקרת סיכונים באמצעותה מתבצע ניטור של הפרת הוראות רגולטוריות והנחיות פנימיות של ההנהלה. מחלקות אלה אינן תלויות במנכ"לים של החברות הבנות ועבודתן מתבצעת באופן עצמאי ובלתי תלוי תוך שימוש בכלי תוכנה ושיטות מתקדמות. בין השאר, הופצו בחברות הקבוצה מתודולוגיות לניהול סיכון, מסמכי חשיפות מוצגים תדיר, ונהלים מתעדכנים ומופצים בהתאם למתודולוגיה סדורה. לגבי חלק מהפעילויות הוגדרו מסמכי מדיניות שבין השאר מתייחסים לתיאבון לסיכון וכן לאופן ניהולו. מחלקות אלה מדווחות בדירקטוריונים של מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה על ליקויים שאותרו, לרבות חריגות ממסמכי המדיניות ונהלים. בנוסף, בחודש אוקטובר 2018, הוקמה יחידת ניהול סיכונים שוק ייעודית לביצוע בקרת סיכונים שוק לפעילות קרנות הנאמנות ועושה השוק. היחידה כפופה לסמנכ"ל במטה שוקי הון.

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה

מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה נועדה לתמוך בהשגת יעדיה העסקיים ושמירה על איתנותה הפיננסית תוך הערכת ההפסדים העלולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים העומדים בפני החברה כתוצאה מפעילותה העסקית, והגבלת הפסדים אלו בהתאם למדיניות הסיכון שנקבעה וזאת תוך התייחסות לשינויים החלים בסביבה העסקית ובהנחיות ודרישות הרגולציה.

ניהול הסיכונים בקבוצת מגדל מבוסס על שלושה קווי הגנה: מנהלי התחומים העסקיים, גורמי ניהול סיכונים וביקורת פנים.

זיהוי הסיכונים המהותיים, הערכת אופן ניהולם כמו גם כימות החשיפה והשפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלו על המצב הכספי העתידי של חברות הקבוצה ומבטוחיה, נעשה במשותף על ידי היחידה לניהול סיכונים ויחידות המטה האחראיות על פעילות הביטוח, פעילות ביטוח משנה, פעילות ההשקעות ותחום כספים בהתאמה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסיכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

בקרת ניהול הסיכונים מתבצעת במספר מוקדים בקבוצה כלהלן

- יחידות המטה אחראיות כל אחת בתחומה, על עמידה בנהלי הקבוצה והנחיות הדירקטוריון וועדות ההשקעה לגבי מגבלות החשיפות לסיכונים.
- בקבוצה קיימים פורומים מקצועיים של התחומים השונים, ההשקעות, ענפי הביטוח והפנסיה בראשות המנכ"ל וראשי התחומים. התפתחות החשיפה לסיכונים הביטוחיים בענפי הביטוח השונים נסקרת באופן שוטף בפני פורומים אלו, ובהתאם לכך, כמו גם ההתפתחויות בגורמים נוספים, מתקבלות החלטות ניהוליות לביצוע בתחומים אלו.
- מערך הבקרה, הפרוש בתחומי הפעילות השונים בקבוצה מנהל ישירות על ידי מנהל הבקרה או מונחה מקצועית על ידו. מערך הבקרה בוחן את התשתיות שמוסדו לצורך התמודדות עם הסיכונים השונים בתהליכי עבודה ובהוראות הדין בהתאם לתכנית בקרה שנתית.
- יחידת ניהול הסיכונים, ראה סעיף א.3.א) לעיל.
- ביקורת הפנים משלבת בתכנית העבודה שלה נושאים שהוגדרו בסקר הסיכונים כנושאים המחייבים תשומת לב מיוחדת.

מוצרים חדשים

תהליך הכניסה לתכנית ביטוח חדשה או לתחום פעילות חדש בקבוצה, מתבצע בהתאם לנוהל השקת מוצר חדש העונה, בין היתר, גם על הנחיות הרגולציה בנושא זה. זיהוי וכימות הסיכונים הכרוכים במוצר מתבצע כלהלן:

סיכונים ביטוחיים - מדידת החשיפה לסיכונים הביטוחיים נעשית תוך התייחסות הן לתוחלת הסיכון, המשמשת כבסיס לתמחור המוצר, והן לחשיפה להפסדים פוטנציאליים הצפויים מעבר לתוחלת הסיכון, בתרחישים שונים.

סיכוני שוק - במוצרים בהם מעורבת הבטחת תשואה מסוג כלשהו, נמדדת החשיפה לסיכוני שוק בין היתר על ידי כלים סטוכסטיים באמצעותם נמדדים הן תוחלת ההפסד בגין סיכוני שוק (המהווה את הבסיס לתמחור המוצר) והן ההפסד הפוטנציאלי הצפוי ברמת וודאות נתונה, בגין סיכונים אלו.

סיכון כולל - נמדדת ההלימה לתיאבון הסיכון ומדיניות ניהול הסיכונים של החברה וההשפעה על מצב ההון תחת משטר סולבנסי 2.

סיכוני שוק ונזילות

סיכוני השוק מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של ועדות ההשקעה של תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל (בהם הסיכון הינו בעיקרו על העמיתים), וכן של תיקי הנכסים של הנוסטר.

גופים אלו מקבלים דיווחים על החשיפה של תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה לשינויים בשוקי הכספים וההון הכוללים כאמור, שיעורי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה, לרבות ניהול הנכסים מול ההתחייבויות, ובהתייחס לכך, מגדירים רמות חשיפה לאפיקי ההשקעה השונים כמסגרות לביצוע ההשקעות על ידי חטיבת ההשקעות של הקבוצה ובכפוף לתקנות דרכי ההשקעה.

החברה מתמודדת עם סיכוני השוק, בין היתר, באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גאוגרפיים. כמו כן נקבעות מגבלות חשיפה לאפיקי השקעה ותאבון סיכון כולל לתרחישים פיננסיים.

למידע בדבר החשיפה לבסיסי ההצמדה של התיקים המנוהלים, ראה סעיף ג' ו-ד' להלן.

סיכון נזילות מנוהל על-ידי מנהלי ההשקעות הן על ידי מעקב שוטף על מצב מח"מ הנכסים מול מח"מ ההתחייבויות בתיקי ההשקעה השונים כמו גם כימות ההפסד הצפוי בתרחיש קיצון של מימוש נכסים מייד. הנושא נדון בדירקטוריון ובעדות ההשקעה של התיקים המנוהלים, הן תיקי הנוסטר והן תיקי העמיתים, הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל. בהתייחס לנתונים אלו, נקבעות מגבלות החשיפה לגורמי הסיכון של הנכסים בתיקים המנוהלים. המעבר לסלי השקעות מקטין את סיכון הנזילות במיוחד של הקופות הקטנות.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

כימות החשיפה לסיכוני שוק וסיכוני נזילות של תיקי ההשקעות נעשה עבור סיכוני שוק הן באמצעות מדידת ערך בסיכון (VaR), המודד את הנזק המירבי הפוטנציאלי בהסתברות נתונה בתקופה נתונה, והן על ידי בחינת הנזק הצפוי לקבוצה בתרחישי רגישות שונים היסטוריים והיפותטיים. במסגרת כימות החשיפה לסיכוני שוק נמדדת החשיפה לסיכון ריבית בתיקי הנוסטרו זאת באמצעות בדיקת התאמת המח"מ של הנכסים מול ההתחייבויות (ALM), השפעת השינויים בעקומי הריביות על השווי ההוגן שלהם והעמידה במגבלת החשיפה שנקבעה.

עבור סיכון נזילות, לגבי תיקי העמיתים בהם קיימת חשיפה גבוהה, מחושב גם ההפסד הצפוי כתוצאה מתרחיש קיצון של מימוש צבירות מיידי. בנוסף, מחושבים לגבי התיקים המנוהלים (תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל) מדדי ביצוע שונים, המתייחסים לקשר שבין התשואה המושגת לרמת הסיכון בתיק.

מדידת החשיפות של תיקי הנכסים השונים של הקבוצה נעשית מידי חודש והיא כוללת מדדי הסיכון המתוארים לעיל, כמו גם את מצב החשיפות לגורמי סיכון בהשוואה למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון וועדות ההשקעה השונות.

דוחות החשיפה מדווחים באופן שוטף לוועדות ההשקעה הרלבנטיות לתיקי הנכסים השונים.

סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים מנוהלים על-ידי מנהלי תחומי הביטוח והאקטוארים של הענפים השונים לרבות קרנות הפנסיה (בהם הסיכונים חלים על העמיתים). הדירקטוריון מקבל את הערכת החשיפה להפסד המירבי הצפוי מהסיכונים הביטוחיים המהותיים, ברמת הוודאות שנקבעה בהתבסס על מרכיבי הסיכון כלהלן:

- גודל ההפסד המירבי הצפוי כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד (אירוע קטסטרופה), כמו גם החשיפה להשתנות בלתי צפויה של גורמי סיכון המכוסים בפוליסות הנמכרות על ידי החברה, ברמת וודאות נתונה בתקופה של שנה.
- השפעת האמצעים הננקטים על-ידי החברה לפיזור, הקטנה או הגבלה של הסיכונים הביטוחיים הן באמצעות נהלי חיתום וכללים לקבלת עסקים והן באמצעות הסדרי ביטוח משנה, להקטנת ההפסד הצפוי והשפעה על ההון הנדרש כנגד סיכונים אלו כתוצאה מהחשיפה לסיכונים הביטוחיים.

בהתייחס להערכת חשיפות החברה לסיכונים הביטוחיים וכן לסיכון האקטוארי של עמיתי קרן הפנסיה, קובע הדירקטוריון את מגבלות החשיפה של החברה או הקרן לסיכונים אלו.

בביטוח חיים, בריאות וקרן הפנסיה - כימות החשיפה להפסד הנובע ממרכיבי הסיכון של עסקי ביטוח חיים ובריאות והסיכונים האקטואריים בקרנות הפנסיה כגון סיכון תמותה ומחלות, תוחלת חיים, אירוע גדול במיוחד כגון רעידת אדמה, מלחמה או טרור (אירוע קטסטרופה) ועליה בשיעורי הביטולים (בכללם פדיונות) נעשה באמצעות השפעת תרחישי קיצון על שווי תיקי החסכון ארוך הטווח תוך התחשבות בקורלציות בין גורמי הסיכון, באופק זמן של שנה.

החברה מבצעת מעת לעת מחקרים וניתוחים שונים על ההתפתחויות לחשיפות לסיכונים הביטוחיים/אקטואריים, כגון סיכון מוות, תוחלת חיים, אובדן כושר עבודה, ביטולים, הוצאות וכו' והשפעתן על עתודות הביטוח, כמו גם על רווחיות המוצרים ושווי המכירות החדשות של הקבוצה.

בביטוח כללי - כימות החשיפה להרעה משמעותית בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסות, כמו גם לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד, כגון רעידת אדמה (שהינה אירוע הקטסטרופה העיקרי אליו היא חשופה), והשפעת הסדרי ביטוח משנה על ההפסד הפוטנציאלי לקבוצה, מתבצעים באמצעות בחינת תרחישים לגורמי הסיכון המרכזיים להם חשופה החברה ברמת וודאות שנקבעה. בנוסף, הקבוצה מבצעת בשוטף בדיקות רווחיות לענפי הפעילות השונים.

קיימת בקרה שוטפת לגבי ההתפתחויות והמגמות בחשיפות לסיכונים הביטוחיים של ענפי הביטוח השונים, הנובעות בעיקרן מהשינויים בשכיחות התביעות וחומרתן כמו גם בהוצאות ובעלויות האחרות, והשפעתן הן על רווחיות המוצרים והן על עתודות הביטוח.

הקבוצה מתמודדת עם סיכוני הביטוח באמצעות שימוש בביטוח משנה. כמו כן פיזור חוזי הביטוח וכן פיזור בין ענפים, אזורים גיאוגרפיים, סוגי סיכון, גובה הכיסוי וכו' מקטינים את הסיכונים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

סיכוני אשראי

סיכוני אשראי של ההשקעות - מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של ועדות ההשקעה. המדיניות כוללת מגבלות חשיפה שעיקרהן חשיפות ללווה בודד, לקבוצת לוויים, חשיפה לקבוצות דירוג אשראי וכו'. בקביעת המגבלות כאמור נלקחות בחשבון גם הדרישות הרגולטוריות. לחברה ועדת אשראי הדנה ומאשרת עסקאות עפ"י מדרגי הסמכויות שהוקנו לה על ידי כל אחת מועדות ההשקעה השונות.

למידע בדבר דירוג האשראי של הנכסים בתיקים המנוהלים, ראה סעיף ב.4.א(2) להלן.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים, מתבסס בעיקרו על בחינת הנזק הצפוי לקבוצה מנכסי האשראי בתרחישים שונים כפי שנובעת מדירוג האשראי וממח"מ הנכס.

דירוג האשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות מתבסס על דירוג חיצוני במידה שקיים, ועל דירוג פנימי של מחלקת המחקר של תחום ההשקעות, הבוחנת גם את הדירוג החיצוני.

לעניין דרוג פנימי ראה סעיף ב.4.ב(1) להלן.

מצבת הלוויים במסגרת האשראי שניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה נבדקת אחת לרבעון על ידי יחידת המחקר הקבוצתית, אם חל שינוי בסיכון האשראי של הלווה. בנוסף יחידת האשראי בודקת באופן שוטף את אמות המידה הפיננסיות (covenants) של האשראי וכן את העמידה בהנחיות הרגולציה, הדירקטוריון וועדות ההשקעה. החשיפה לסיכוני אשראי של תיקי ההשקעות השונים ובכלל זה החשיפה ללוויים, ענפים ומגזרים, דירוגי הלוויים, חובות בעייתיים וכד', מובאת לדיון בועדות ההשקעה אחת לרבעון.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של ההשקעות באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גיאוגרפיים תוך בחינת איתנותם של הגופים בהם משקיעה החברה ויכולת הפירעון שלהם טרם ביצוע ההשקעה ובמהלך חיי ההשקעה.

סיכוני אשראי של מבטחי משנה - מנוהלים על ידי ראש תחום ביטוח משנה המביא בפני הדירקטוריון את החשיפה לסיכוני האשראי בגין מבטחי המשנה. הדירקטוריון קובע את מגבלות החשיפה לדירוגי סיכון אשראי של מבטחי המשנה, בין היתר, בהתייחס לסוג הענף הביטוחי (זנב ארוך/קצר), למבטח משנה בודד ובהתחשב גם עם המגבלות הקבועות בהסדר התחיקתי.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי מבטחי המשנה מתבסס בעיקרו על ההסתברות להפסד ברמת ודאות נתונה כפי שנובעת מדירוג האשראי של מבטחי המשנה.

החל משנת 2018 הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P.

למידע בדבר סיכוני אשראי מבטחי משנה, ראה סעיף ב.4.1 להלן.

תחום ביטוח משנה בוחן את החוסן הפיננסי של מבטחי המשנה.

בחטיבה הפיננסית נערך מעקב שוטף אחר הגביה ממבטחי משנה.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של מבטחי משנה באמצעות פיזור בין מבטחי המשנה, מגבלות חשיפה למבטח בודד ומגבלות דרוג אשראי.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

סיכונים תפעוליים

סיכונים תפעוליים עיקריים - מנוהלים על-ידי מנהלי החטיבות ונתמכים ע"י גורמים ופונקציות שונים בארגון ובכללם מערך הבקרה, יחידת האו"ש, ציות והאכיפה, SOX, אבטחת מידע, ניהול סיכונים תפעוליים, לרבות מניעת הונאות ומעילות, חטיבת הטכנולוגיות ולרבות הביקורת הפנימית. מסמכי מדיניות בהתחשב בהוראות הרגולציה הקיימות, הקשורות בניהול סיכונים תפעוליים, אושרו ע"י דירקטוריון החברה והחברה פועלת על פיהם.

כימות ההפסד הנובע מסיכונים תפעוליים נכלל במסגרת חישוב יחס כושר הפירעון על ידי פרמטרים מקובלים המתייחסים להיקף פעילות הקבוצה בענפי הביטוח השונים.

החברה מתמודדת עם הסיכונים התפעוליים באמצעות ביצוע מיפוי סיכונים תפעוליים ובניית תכניות הפחתה לסיכונים השיריים הגבוהים.

אבטחת מידע וסייבר - בשנים האחרונות חלה עליית מדרגה משמעותית במפת איומי הסייבר העולמית. במהלך השנים האחרונות התרחשו מתקפות רבות בישראל ובעולם כנגד תשתיות לאומיות, גופי ממשל ומגוון רחב של תאגידים.

פעילותה העסקית של הקבוצה נשענת במידה רבה על מערכות מידע אשר תומכות בתהליכים העסקיים. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיות הנתונים חיוניים לצורך קיום פעילות עסקית תקינה. עם התקדמות הטכנולוגיה, תדירות האיומים משתנה וכנגזרת מכך, עולה רמת הסיכון לקבוצה וללקוחותיה. שילוב טכנולוגיות חדשות בליבה העסקית של הקבוצה כמו גם במערכות קצה בקבוצה ובקרב לקוחותיה מעלות את רמת הסיכון בפני תקיפות סייבר.

הקבוצה כארגון פיננסי מוביל, מהווה מטרה לתוקפים שונים. מערכות המחשוב, רשתות התקשורת של הקבוצה, ספקיה, סוכניה ולקוחותיה מותקפים באופן תדיר וסביר שימשיכו להיות תחת התקפות סייבר כגון: וירוסים, תוכנות זדוניות, התקפות "דיוג" וכן התקפות נוספות שמטרתן העיקרית הינה פגיעה בשירות, גניבה או שיבוש נתונים.

הקבוצה נערכת באופן תדיר להתמודדות עם איומי הסייבר ומשקיעה משאבים רבים בנושא זה. מנגנוני הפיקוח והבקרה הקיימים בקבוצה כוללים ועדות הנהלה ודירקטוריון אשר דנות בסיכונים סייבר ועוקבות אחר תכנית העבודה השנתית בתחום זה. בנוסף, קיימת בקבוצה מדיניות ניהול סיכונים סייבר, שעולה לאישור דירקטוריון הקבוצה אחת לשנה, וכן מגוון רחב של נהלי והוראות עבודה הנגזרות ממנה. לקבוצה תכנית עבודה סדורה אך גמישה המתעדכנת מעת לעת בהתאם להתפתחות האיומים המשתנים באופן תדיר. התכנית מושתתת על בסיס ניתוח מתאר האיומים והסיכונים הרלוונטי לקבוצה וכוללת פעולות שמטרתן להפחית את ההסתברות להתממשותם. בנוסף, הנחיות וליווי צמוד של תחום אבטחת המידע והסייבר מבוצעים בשגרת העבודה השוטפת, החל משלב יזום פרויקטים טכנולוגיים ואחרים, בעלי היבטים אבטחתיים וכלה בהתמודדות שוטפת עם סיכונים פנימיים וחיצוניים, דוגמת דלף מידע, השבתת רשת, שיבוש מידע וגניבה בלתי מורשית למידע, אשר עלולים להשפיע על הפעילות העסקית.

מניעת מעילות והונאות - כחלק ממערך ניהול הסיכונים לקבוצה אחראי מניעת מעילות והונאות וכן מערך בקרה אשר אמון על הבקורות בתחום זה. הקבוצה פועלת בתחום זה בהתאם להוראות חוזר הממונה בעניין הונאות ומעילות ובהתאם למדיניות אשר אושרה ע"י דירקטוריון הקבוצה.

היערכות למקרה אסון (שעת חירום) - לחברה מסגרת עבודה כללית להמשכיות עסקית הכוללת תרחישי ייחוס והשלכותיהן על הקבוצה, מיפוי תהליכים חיוניים לשעת חירום, יעדי שירות למצב חירום ותכנית להמשכיות עסקית. התכנית להמשכיות עסקית (BCP) מתייחסת להיבטים שונים הנדרשים במצב חירום, לרבות כח אדם, תשתיות פיזיות ותשתיות טכנולוגיות. התכנית כוללת, בין השאר, נהלי עבודה בשעת חירום עבור התהליכים העסקיים החיוניים והתומכים בהם, תכנית גיבוי לכה אדם חיוני, תכנית מעבר לאתר חלופי (עבור עובדי הקבוצה התומכים בתהליכים העסקיים החיוניים לחירום), ואתר גיבוי (אתר DRP) למידע אודות מבטחים ועמיתים המאפשר RPO (Return Point Objective) ו-RTO (Return To Operation) בטווחי זמן מוגדרים לתמיכה ביעדי השירות בחירום. לחברה עותק נוסף (שלישי), אשר מבטיח התאוששות של המידע במקרים בהם נפגע מידע באתר הראשי ובאתר החלופי בו זמנית. התכנית להמשכיות עסקית מוטמעת בקרב העובדים באמצעות יישום תכנית תרגילים תקופתית בהיקפים שונים, בכפוף להוראות הממונה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים

1. סיכוני שוק

סיכון שוק הינו כאמור הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ. לעניין השפעת ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינויים במשתנים אלו על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל ראה סעיף ב.1.א) להלן.

סיכון ריבית - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשערי הריבית בשוק.

במרבית עסקי הקבוצה מח"מ הנכסים אינו תואם את מח"מ ההתחייבויות, בעיקר בהתחייבויות ביטוח חיים (כמו גם, ביטוחי בריאות לזמן ארוך ופנסיה) בהן מח"מ ההתחייבויות ארוך ממח"מ הנכסים. כתוצאה מכך, לירידת הריבית ישנה השפעה של הקטנת התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ולהקטנת הערך הגלום של תיק ביטוח חיים כמו גם להקטנת התשואה הגלומה העתידית של כספי העמיתים. בביטוח כללי, לירידת הריבית ישנה השפעה להקטנת רווחיות המוצרים הנובעת מהקטנת ההכנסות מההשקעות כנגד העתודות.

סיכוני שוק (מכשירים הוניים/נכסים ריאליים) - סיכונים הנובעים משינוי בשערי מניות או משינוי בשווי ההוגן של נכסים אחרים.

סיכונים הקשורים במדד המחירים לצרכן - הפסד ריאלי כתוצאה משחיקת ערך הנכסים השקליים כתוצאה מעליית אינפלציה מעבר לציפיות לאינפלציה הגלומות בשוק ההון, זאת כנגד ההתחייבויות הביטוחיות הצמודות למדד.

סיכון מטבע - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ.

להכנסות מההשקעות העומדות כנגד עתודות הביטוח וההון העצמי השפעה מהותית על רווחי חברות הביטוח. חלק ניכר מתיק הנכסים של הקבוצה מושקע בניירות ערך סחירים בשוק ההון, ובנגזרים פיננסיים, המתאפיינים בתנודתיות כתוצאה מאירועים פוליטיים, ביטחוניים וכלכליים בארץ ובעולם. ניירות ערך סחירים נרשמים בהתאם לשוויים בבורסה בתאריך הדוח. כתוצאה מכך לתנודתיות בשווי של השקעות אלה בתיקי הנוסטרו וכן להשפעת השינויים בהכנסות מהשקעות על דמי הניהול המשתנים בתיקי הפוליסות המשתתפות ברווחים עשויה להיות השפעה מהותית על הרווחיות ועל ההון העצמי של הקבוצה וכן על שווי תיק ביטוח חיים. ירידת שווי הנכסים כנגד הפוליסות המשתתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל מקטינה גם את היקף דמי הניהול הקבועים הנגבים בתיקים אלו. היקף ההשפעה על הרווחים תלוי במאפייני ההתחייבויות הביטוחיות (תלויות תשואה, שאין תלויות תשואה) ותנאי דמי הניהול במוצרים שכנגדם מוחזקת העתודה הרלבנטית.

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים בתשואה שמניבות השקעות העומדות כנגד ההתחייבויות בגין פוליסות אלו, בניכוי דמי ניהול כמפורט להלן:

- לגבי פוליסות שהונפקו עד שנת 2004 דמי ניהול קבועים וכן דמי ניהול משתנים בשיעור 15% מהתשואה הריאלית לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים.
- בפוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך - דמי ניהול קבועים.

לחברה קיימת חשיפה ישירה בגין השפעה של שינויים בעקום הריבית על חישוב ההתחייבויות הביטוחיות עבור חוזים אלו. בנוסף, קיימת לחברה חשיפה הנגזרת מדמי הניהול המשתנים בהתאם לתנודתיות בתשואה הנזקפת למבוטחים, וזאת רק לגבי פוליסות שהוצאו עד 2004, ומן ההיקף הכולל של ההתחייבויות ממנה נגזרים דמי הניהול הקבועים של המבטח לגבי כלל המוצרים תלויי התשואה.

מבחינה רגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים כוללים את ההשפעה הישירה בלבד של שינוי עקום הריבית על חישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין החוזים תלויי התשואה כאמור.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

כל שינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה בגין פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, שהיקף ההתחייבויות בגינם ליום 31 בדצמבר 2018 כ-64 מיליארד ש"ח (בדומה לאשתקד) ישפיע על דמי הניהול בסך של כ-96 מיליון ש"ח (בדומה לאשתקד). כאשר התשואה בחוזים אלה הינה שלילית הקבוצה אינה גובה דמי ניהול משתנים אלא את דמי הניהול הקבועים בשיעור שנתי של 0.6% מהצבירה בלבד, כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את התשואה הריאלית השלילית שנצברה.

מאחר שליום 31 בדצמבר 2018, נצברה תשואה ריאלית שלילית נטו למבוטחים בשיעור של 1.32%, אומדן דמי הניהול שלא ייגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית כאמור הינו כ-155 מיליון ש"ח (לפני מס). יצוין כי התשואות שנרשמו לאחר תאריך המאזן היו גבוהות מהתשואה הריאלית השלילית שנצברה ליום 31 בדצמבר 2018 כאמור, לפרטים נוספים ראה באור 40 ובאור 27.

השפעת שינוי כאמור על פוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך איננה מהותית.

בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה - עיקרו של תיק ביטוח החיים הינו בגין פוליסות מבטיחות תשואה המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל לכל אורך תקופת הפוליסה. לפיכך קיים לחברה כיסוי פיננסי חופף על עיקר ההתחייבויות מבחינת ריבית והצמדה למשך חיי הפוליסות. ליום 31 בדצמבר 2018 כיסו אגרות החוב המיועדות כ-67% מכלל ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בתוכניות אלו (בדומה לאשתקד). אין הקבלה מלאה בין בסיס ההצמדה של הנכסים לבסיס ההצמדה של ההתחייבויות בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה (בגין חלק תיק ביטוח החיים שאינו מגובה באגרות חוב מיועדות), בביטוח כללי ובהון.

לשינויים בשווקי ההון, במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין עשויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

(א) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי ההשקעה בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות, מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן בהכרח ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

א) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018

שיעור השינוי בש"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הונניים ⁽³⁾		שיעור השינוי בריבית ^{(1) (2)}	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
173,401	(175,344)	32,417	(32,417)	(40,008)	61,183	(1,459,914)	781,049
(33,077)	31,133	32,417	(32,417)	(263,181)	283,821	(898,478)	295,817
רווח (הפסד)							
רווח (הפסד) כולל ⁽⁴⁾							

ליום 31 בדצמבר 2017

שיעור השינוי בש"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הונניים ⁽³⁾		שיעור השינוי בריבית ^{(1) (2) *}	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
178,785	(168,671)	32,453	(32,453)	3,816	(8,017)	(1,594,106)	912,758
(20,098)	31,492	32,453	(32,453)	(212,895)	208,694	(1,176,089)	540,499
רווח (הפסד)							
רווח (הפסד) כולל ⁽⁴⁾							

(1) ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך בספרים של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי. במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון, מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי החוב שאינם סחירים בריבית קבועה, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבויות פיננסיות הנמדדות, לאחר ההכרה לראשונה, בעלות מופחתת, בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית והתחייבויות בגין חוזי השקעה.

(2) הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים, בשנת 2018 כ-24% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלוי תשואה. ההשפעה של ירידה של 1% בשיעור הריבית על הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות בביטוחי חיים ובריאות הכלולה בניתוח הרגישות מוערכת בהפסד של כ-1,416 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד הפסד של כ-1,551 מיליון ש"ח אחרי מס). ההשפעה של עלייה של 1% בשיעור הריבית מוערכת ברווח של כ-740 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד רווח של כ-873 מיליון ש"ח אחרי מס). ראה סעיף ב.1. לעיל.

בביטוח כללי, החברה מהוונת את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד שלישי וחבות מעבידים. השפעה של ירידה בריבית חסרת סיכון ב-1% תביא לגידול בהתחייבויות ולהקטנת הרווח והרווח הכולל בסך של כ-38 מיליון ש"ח אחרי מס (בדומה לאשתקד). עליית ריבית חסרת סיכון ב-1% תגדיל את הרווח והרווח הכולל על ידי הקטנת ההתחייבויות בסך של כ-35 מיליון ש"ח אחרי מס (בדומה לאשתקד).

(3) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה (בהתאם להגדרות ב-IFRS7 אין כוללות השקעות בחברות כלולות).

(4) ניתוחי הרגישות ביחס לרווח (הפסד) הכולל מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

(5) השינוי בשערי חליפין של מטבע חוץ כולל השפעה על פריטים לא כספיים ואחרים שערכם במאזן מסתכם בכ-2.7 מיליארד ש"ח.

* כולל סכומים שהוצגו במלל שנה קודמת בגין חשיפה ישירה של התחייבויות תלויות תשואה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

(ב) סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההון או בתזרים המזומנים הנובע מהנכס או ההתחייבות. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר 2018

סה"כ	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה
45,227,945	33,872,015	11,355,930
22,088,583	841,184	21,247,399
17,356,885	13,937,004	3,419,881
516,234	237,856	278,378
13,288,438	10,564,992	2,723,446
999,443	6,085	993,358
99,477,528	59,459,136	40,018,392
54,661,923	45,340,618	9,321,305
154,139,451	104,799,754	49,339,697
5,285,120	1,112	5,284,008
139,068,918	103,407,603	35,661,315
330,732	148,907	181,825
144,684,770	103,557,622	41,127,148
3,502,097	1,279,189	2,222,908
148,186,867	104,836,811	43,350,056
5,952,584	(37,057)	5,989,641
1,351,127	1,150,344	200,783

נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

אג"ח ח"ץ

אחר

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושוי מזומנים

נכסי ביטוח משנה

סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסים ללא סיכון ריבית ישיר *

סך הכל נכסים

התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

אחרים

סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר **

סך הכל התחייבויות

סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות

סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן אשראי)

* נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

** התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: נגזרים, עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

(ב) סיכון ריבית ישיר (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017		
סה"כ	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה
41,466,029	30,526,127	10,939,902
21,628,902	817,679	20,811,223
18,008,493	15,271,151	2,737,342
89,068	14,705	74,363
10,797,302	8,497,605	2,299,697
1,035,690	9,116	1,026,574
93,025,484	55,136,383	37,889,101
54,550,125	45,389,432	9,160,693
147,575,609	100,525,815	47,049,794
3,710,036	-	3,710,036
134,837,651	99,893,451	34,944,200
328,429	146,225	182,204
138,876,116	100,039,676	38,836,440
2,791,631	322,352	2,469,279
141,667,747	100,362,028	41,305,719
5,907,862	163,787	5,744,075
1,001,730	854,059	147,671

נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

אג"ח ח"ץ

אחר

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושוי מזומנים

נכסי ביטוח משנה

סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסים ללא סיכון ריבית ישיר^(*)

סך הכל נכסים

התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

אחרים

סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר^(**)

סך הכל התחייבויות

סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות

סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן אשראי)

^(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

^(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: נגזרים, עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

ג) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במניות^{*}

ליום 31 בדצמבר 2018						
% מסך הכל	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	נסחרות	נסחרות	
			במדד מניות	במדד ת"א		
			היתר	125		
			אלפי ש"ח			
28.4	260,338	78,380	-	432	181,526	ענף משק
7.1	64,934	12,886	2,763	-	49,285	תעשייה
4.5	41,406	-	-	1,340	40,066	בינוי ונדל"ן
5.0	46,344	31,789	365	5,076	9,114	חשמל ומים
-	-	-	-	-	-	מסחר
-	-	-	-	-	-	מלונאות ותיירות
-	-	-	-	-	-	תחבורה ואחסנה
13.5	123,838	95,022	-	2,625	26,191	תקשורת ושרותי מחשב
18.1	166,766	42,596	-	2,331	121,839	בנקים
7.2	65,878	30,391	35,487	-	-	שירותים פיננסים
6.1	56,481	12,925	3,965	-	39,591	שירותים עסקיים אחרים
10.1	93,154	54,881	-	-	38,273	חברות אחזקה
100.0	919,139	358,870	42,580	11,804	505,885	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2017						
% מסך הכל	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	נסחרות	נסחרות	
			בארץ	במדד מניות	במדד ת"א	
			אלפי ש"ח	היתר	125	
31.1	342,430	69,031	-	8,495	264,904	ענף משק
6.9	76,115	17,191	2,725	4,648	51,551	תעשייה
3.8	41,933	-	-	2,973	38,960	בינוי ונדל"ן
1.6	17,211	6,081	-	-	11,130	חשמל ומים
0.0	-	-	-	-	-	מסחר
0.7	8,201	8,201	-	-	-	מלונאות ותיירות
21.4	236,147	117,632	-	3,181	115,334	תחבורה ואחסנה
13.5	148,840	23,771	-	-	125,069	תקשורת ושרותי מחשב
7.4	81,360	26,146	55,214	-	-	בנקים
4.6	51,235	12,051	4,047	2,244	32,893	שירותים פיננסים
9.0	98,862	55,674	-	-	43,188	שירותים עסקיים אחרים
100.0	1,102,334	335,778	61,986	21,541	683,029	חברות אחזקה
						סך הכל

^{*} לא כולל השקעות בחברות כלולות. ראה באור 1.ב.7.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהקבוצה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה במועדן. הקבוצה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הודאות לגבי המועד בו תידרש הקבוצה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. אולם, חלק ניכר מההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.

חוזים תלויי תשואה, בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות ותו לא. לפיכך אם ערך ההשקעות יעלה תהיה במקביל עליה בגובה התחייבויות הקבוצה בניכוי דמי הניהול שגובה הקבוצה.

חוזים שאינם תלויי תשואה, בביטוח חיים בסך של כ-32 מיליארד ש"ח המהווים כ-23% מההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים ליום 31 בדצמבר 2018 (אשתקד, סך של כ-31 מיליארד ש"ח ו-24% בהתאמה) הינם בגין חוזים שאינם תלויי תשואה אך מבטיחים תשואה מוסכמת. חוזים אלו מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל. הקבוצה זכאית לממש אג"ח אלו בעת שנדרש פדיון הפוליסות האמורות.

סיכון הנזילות כנגד התחייבויות ביטוחיות של הקבוצה נובע, אפוא, בעיקר מיתרת הנכסים שאינם אגרות חוב מיועדות ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים ליום 31 בדצמבר 2018 כ-11% מכלל נכסי הקבוצה (כ-16 מיליארד ש"ח), בדומה לאשתקד.

מתוך יתרת הנכסים האמורה ליום 31 בדצמבר 2018, סך של כ-9 מיליארד ש"ח (אשתקד כ-10 מיליארד ש"ח) הינם נכסים סחירים ויתרות מזומנים ושווי מזומנים.

יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישיקפו את שווי השוק שלהם.

על פי תקנות ההשקעה, על מגדל ביטוח להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בתקנות ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

מגדל ביטוח מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של מגדל ביטוח. היות ומדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות בדוח על המצב הכספי.

א) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים ובראות נכללו בטבלאות כדלקמן: כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, דהיינו גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החסכון יימשך כהוני ולא כקצבה.

גמלאות בתשלום, אובדן כושר עבודה בתשלום וסיעודי בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי. תביעות תלויות ועתודות הסיכון - מדווח בעמודה "ללא מועד פירעון מוגדר".

ב) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי נכללו בטבלאות כדלקמן: התחייבויות, בענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים), המוערכים על ידי אקטואר - מדווחים על בסיס אומדן אקטוארי, על פי ניסיון תשלומי התביעות בעבר. התחייבויות ביטוחיות בענפי רכוש ואחרים, שהינם ענפים מקובצים (אינם סטטיסטיים) ובענפים בהם ההפרשות הינן על בסיס הערכות שאינן אקטואריות - מדווחים בעמודה של זמן פירעון עד 3 שנים.

ג) מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות *

עד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים	מעל 15 שנים ועד 10 שנים	ללא מועד פירעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח						
ליום 31 בדצמבר 2018	6,779,303	9,615,356	10,605,526	5,996,497	1,773,989	37,129,689
ליום 31 בדצמבר 2017	6,327,396	8,600,267	10,410,635	6,808,320	1,477,175	36,161,736

* לא כולל התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

עד 3 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	ללא מועד פירעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח				
ליום 31 בדצמבר 2018	2,831,118	923,082	1,234,787	4,991,907
ליום 31 בדצמבר 2017	2,777,631	896,893	1,209,900	4,885,771

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה

עד שנה (1)	מכל שנה ועד 5 שנים	מכל 5 שנים ועד 10 שנים	מכל 10 שנים ועד 15 שנים	מכל 15 שנים ועד 30 שנים	ללא מועד פירעון מוגדר	סה"כ
באלפי ש"ח						
2,128,559	622,316	4,770,225	-	-	-	7,521,100
35,080	119,197	51,707	10,956	129	-	217,069
1,880,536	-	-	-	-	-	1,880,536
600,482	897,404	2,931,787	-	-	-	4,429,673
55,816	80,959	107,527	16,874	238	-	261,414
1,704,283	-	-	-	-	-	1,704,283

ליום 31 בדצמבר 2018

התחייבויות פיננסיות (2)

התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה (3)

ליום 31 בדצמבר 2017

התחייבויות פיננסיות (2) *

התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה (3)

(1) התחייבויות פיננסיות עד שנה כוללות סך של כ-35 מיליון ש"ח העומדות לפירעון לפי דרישה (בשנת 2017 - לא היו התחייבויות פיננסיות לפירעון לפי דרישה).

(2) כולל התחייבויות פיננסיות בגין פוליסות תלויות תשואה בסך כ-1,209 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018 (שנת 2017 כ-74 מיליון ש"ח).

(3) התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה הינן עד שנה שכן עומדות לפירעון לפי דרישה.

* סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים

(א) כללי

הקבוצה מוכרת פוליסות ביטוח אשר מכסות סיכונים שונים, כגון סיכונים מוות בעיקר לפני גיל פרישה, סיכון אריכות חיים למקבלי קצבה לאחר גיל פרישה ("אריכות חיים"), נכות, מחלות קשות, (לרבות מצב סיעודי, אבדן כושר עבודה, כמו גם מחלות מקצוע), אש, נזקי טבע (אירוע קטסטרופה כגון רעידת אדמה), גניבה, פריצה, חביות בגין נזקי גוף וכו'. תמחור הפוליסה וכן ההערכות האקטואריות לגבי ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, נעשים בעיקר על סמך ניסיון עבר והמצב המשפטי והרגולטורי הידועים.

החובה להפקיד כספי חסכון של ביטוחי מנהלים החל מחודש ינואר 2008 למסלול הקצבתי ונטיית הציבור להעדיף מסלול קצבה על פני מסלול הוני בגיל הפרישה, משפיעים באופן משמעותי על החשיפה של החברה לסיכון אריכות חיים.

השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים ובחומרתם, ובמצב המשפטי והרגולטורי עשויים להשפיע על התוצאות העסקיות של הקבוצה.

סיכוני הביטוח

סיכוני ביטוח חיים ובריאות

נובעים בעיקרם מאי הודאות בתשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות וביטולים (בכללם פדיונות).

סיכוני ביטוח כללי

סיכון תמחור - הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום וכן מהחשיפה להרעה בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסה מעבר להערכה האקטוארית על פיה נקבעה הפרמיה לכיסוי סיכונים אלו. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

סיכון הערכת ההתחייבות הביטוחית (רזרבה לתביעות תלויות) - החשיפה להרעה בתשלומים העתידיים של התביעות התלויות מעבר להערכת התחייבות החברה לתביעות אלו. המודלים האקטואריים על פיהם, בין היתר, מעריכה החברה את התחייבויות הביטוחיות מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות.

חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות.

סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

סיכון קטסטרופה

חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה), כגון רעידת אדמה מלחמה או טרור, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בביטוח כללי הינו רעידת אדמה ובביטוח חיים ובריאות הינו מלחמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מרבי (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה) שהינה בעיקרה כ-1.8% מהסכום בסיכון הינו כ-5,709 מיליון ש"ח ברוטו ומתוכו כ-200 מיליון ש"ח בשייר עצמי.

* למעט חשיפה בגין כיסוי רכב רכוש המכוסה בהסכמי ביטוח משנה חוזיים, לגביה מיושם MPL בשיעור של כ-0.5%.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(א) כללי (המשך)

בעסקי ביטוח חיים קיים חוזה ביטוח משנה מסוג קטסטרופה (CAT) שמכסה תביעות מוות ונכות עבודה תמידית ומוחלטת בעקבות אירוע קטסטרופה (כגון רעידת אדמה או מלחמה מכל סוג שהיא, לרבות מלחמה גרעינית, ביולוגית או כימית). החל משנת 2017 הכיסוי של הסכם ביטוח משנה זה הינו כ-80 מיליון דולר אחרי השתתפות עצמית בגובה כ-20 מיליון דולר עבור כל מקרה אירוע. יש לציין כי חוזה ה-CAT לא כולל סיכון מגיפות.

למידע נוסף בדבר ענפי הביטוח השונים אשר בגינם נוצרת למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי, ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכונים ביטוח באורים 3, ד, 17, 18, א, ו-19.

תמהיל העסקים

פעילות הקבוצה מתמקדת בעיקרה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. לשינויים בתמהיל הענפים השונים בתחום החסכון ארוך הטווח, בצמיחה של ענף הפנסיה על חשבון ענף ביטוח חיים, השפעה מהותית בטווח הארוך על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

רמת שימור תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך של החברה חשוף לביטולי פוליסות ופדיונות כמו גם לניוד צבירות. רמת שימור התיק מושפעת בעיקרה מהצמיחה במשק ומרמת התעסוקה, מהוראות הרגולציה, מטעמי הציבור וכן מרמת התחרות בין האפיקים השונים של מוצרי החסכון ארוך הטווח כמו גם מרמת התחרות בין כל הגופים העוסקים בתחום, ההולכת וגוברת. לרמת שימור תיק הביטוח, לרבות המעבר בין סוגי החסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל) שלהם שיעורי רווחיות שונים, השלכה ניכרת על רווחיות חברות הביטוח.

למבחני רגישות לגבי שינויים בשיעורי הביטולים, ראה סעיף ב.3.ב(7) להלן.

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות

(1) כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר. באופן כללי בהתאם להוראות המפקח ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות ובאופן עקבי לשנה קודמת. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח, פרמיה תקופתית וסכום הביטוח.

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

תוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חסכון מזהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החסכון שהצטבר כולל תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

- קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).

- קרן צמודה למדד בתוספת ריבית קבועה מובטחת או מזוכה בתשואה מובטחת כנגד נכסים מותאמים (חוזים מבטיחי תשואה).

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

בגין מרכיבים ביטוחיים המצורפים לפוליסות אלו (אי כושר עבודה, מקרה מוות, סיעודי וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית"):

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה משלבות מרכיב של סכום חסכון במקרה שהמבוטח נשאר בחיים בתום תקופת התוכנית עם מרכיב ביטוחי של סיכון מוות במשך תקופת התוכנית. בגין מוצרים אלה מחושבת התחייבות ביטוחית לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, כולל תשלום בתום התקופה, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על ההנחות לפיהן תומחרו המוצרים ו/או על הנחות שהופקו מניסיון התביעות, כולל שיעורי הריבית (להלן - ריבית תעריפית), לוח התמורות או התחלואה. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve", אשר אינה כוללת בזרם התקבולים הצפוי את המרכיב שהועמס בתעריף הפרמיות לכיסוי העמלות וההוצאות, ומנגד אינה מנכה את ההוצאות והעמלות הצפויות. בגין מוצרים מסורתיים תלוי תשואה מחושבת העתודה בהתאם לתשואה שהושגה בפועל בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות לגמלאות בתשלום מחושבות בהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה אשר פורסמו בחוזר המפקח משנת 2013.

התחייבויות בגין גמלאות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלה או טרם הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, מחושבות בהתאם להסתברות למשיכת הגמלה ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים, וכן על פי שיעורי הביטולים שצפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלה עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי המפקח. שינויים בהנחות לגבי שיעור ההיוון, תוחלת החיים, שיעורי הביטולים, בשיעור המבוטחים שיבחרו במשיכת גמלה ו/או שינויים אחרים ישפיעו על ההתחייבויות האמורות.

ההתחייבויות האמורות כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.

ההפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות מבוצעת באופן הדרגתי על ידי שימוש בפקטור ההיוון K, פקטור זה מוגבל עד לשיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי הנובעים מהשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיות בניכוי ההוצאות המתייחסות לפוליסה. פקטור ה-K נקבע כך שיביא לצבירה הדרגתית נאותה של העתודה עד למועד הפרישה הצפוי.

תוכניות ביטוח חיים אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות וסיעודי) הנמכרות כפוליסות עצמאיות או שהן מצורפות לפוליסות עם תוכנית יסודית מסוג "עדיף", "מסלולי השקעה" או "מסורתית". בגין תוכניות אלו מחושבת התחייבות אקטוארית. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve".

בגין תביעות מתמשכות בתשלום, בביטוח סיעודי ובביטוח אובדן כושר עבודה, מחושבת התחייבות ביטוחית בהתאם למשך תקופת התשלום הצפויה, כשהיא מהוונת לפי שיעור הריבית התעריפית שבמוצר וצפי לתקופה העתידית של התביעה בהתאם לגיל התובע וותק התביעה לפי ניסיון החברה.

העתודות בגין ביטוחי הוצאות רפואיות פרט מחושבות כערך נוכחי של תביעות עתידיות צפויות על בסיס ניסיון העבר בניכוי פרמיות נטו צפויות (Net Premium). הנחות החישוב לגבי פרמטרים הקשורים להנחות תחלואה וביטולים התבססו על בסיס ניסיון החברה עם מרווח שמרנות, כמקובל לחישוב עתודות.

התביעות התלויות בתתי-ענפים ניתוחים, תרופות ומחלות קשות מחושבות על בסיס המשולשים (Bornhuetter-Ferguson, Chain Ladder) לסכומי תביעות ששולמו לפי חודשי נזק, ללא היוון וללא טווח סמך.

התביעות התלויות בתתי-ענפים השתלולים וניתוחים בחו"ל מחושבות על בסיס דווח מחלקת תביעות.

ההתחייבות הביטוחית בגין ביטוח קבוצתי מורכבת מהתחייבות בגין פרמיה שטרם הורווחה, עתודה ל-IBNR (תביעות אשר אירעו אך טרם דווחו), עתודה להמשכיות והפרשה להפסדים עתידיים, ככל שנדרשת.

ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים כוללות בעיקר הפרשות לתביעות תלויות עבור מקרי מוות.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

(א) שיעור ההיוון

בגין תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתי") ומוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה הריבית המשמשת להיוון הינה כדלקמן:

בתוכניות ביטוח המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות ריבית תעריפית בשיעורים של בין 3% ל-5% צמודה;
בגין מוצרים תלויי תשואה, שהונפקו בשנים 1991 ואילך ריבית תעריפית בשיעור 2.5%, צמודה.
בהתאם לתנאי הפוליסה שינויים בריבית יזקפו למבוטחים.
ירידה בשיעור הריבית הכלכלית עשוי להגדיל את העתודה המשלימה לגמלאות עקב שימוש בריבית היוון ברוטו, כפי שמצוין בחוזר 2013-1-2.

בנוסף, ירידה בשיעור הריבית לטווח הארוך עלולה להגדיל את עתודות הביטוח בגין המרכיב החופשי (שאינו מגובה באגרות חוב מיועדות) של פוליסות שמרכיב החסכון בהן כולל תשואה מובטחת הגבוהה משיעור ריבית ההיוון, וזאת כתוצאה מהצורך בהעמדת עתודה נוספת במסגרת בדיקת נאותות העתודות (LAT). ראה באור 2.1.2. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב.(5)(א) להלן.

(ב) שיעורי תמורה ותחלואה

(1) שיעורי התמורה ששימשו לחישוב התחייבויות ביטוחיות בגין תמורה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמורה של מקבלי גמלאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי אי כושר עבודה או סיעוד) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף.

(2) ההתחייבות לקצבאות בתשלום מחושבת בהתאם ללוח תמורת גמלאים שפרסם הממונה בחוזר 2013-1-2.

עליה בהנחה של שיעור התמורה, עקב עליה בשיעור התמורה בפועל לרמה העולה על ההנחה הקיימת, תביא לגידול בהתחייבויות ביטוחיות בגין תמורת של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה ולקיטון ההתחייבות לגמלאות המשולמות לכל החיים.
יצוין כי בעשורים האחרונים קיימת מגמה של גידול תוחלת החיים. הנחת התמורה המשמשת לחישוב ההתחייבות לקצבה לוקחת בחשבון גם הנחה בגין גידול עתידי בתוחלת החיים.
הנחות אלה עשויות להשתנות מעת לעת ולעניין ניתוח רגישות ראה סעיף ב.3.ב.(7) להלן.

(3) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה. בענפי סיעוד ואובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום הקצבאות בהתאם לניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה.
ככל ששיעורי התחלואה וחומרתה יעלו כך תגדל ההתחייבות הביטוחית בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה.

(ג) הנחות גמלה

חוזי ביטוח חיים, הכוללים מרכיב חסכון, התנהלו, בגין כספי חסכון שהופקדו עד שנת 2008 בשני מסלולים: מסלול הוני או מסלול קצבתי. בחלק מהחוזים המבוטח רשאי לבחור את המסלול במועד הפרישה. היות וסכום ההתחייבות הביטוחית שונה בכל אחד משני מסלולים אלו, מוטל על החברה לקבוע את שיעור הפוליסות בהן יבחרו המבוטחים במסלול הגמלה. שיעור זה נקבע על פי ניסיון הקבוצה המתעדכן מעת לעת. החל משנת 2008 כל פרמיות החסכון שהופקדו במסגרת ביטוח מנהלים מיועדות לקצבה.

מדי שנה החברה מבצעת מחקר בנושא הנחות גמלה לרבות שיעור לקיחת גמלה, מסלולי פרישה, וגיל פרישה ומעדכנת את העתודה המשלימה לגמלאות בהתאם. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב.(5)(א) להלן.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(ד) פקטור ההיוון K

ההפרשה ההדרגתית לעתודה משלימה לגמלאות נעשית על ידי שימוש בפקטור K, כאמור בסעיף ב.3(ב)(2) לעיל.

פקטור ה-K נקבע כך שיביא לצבירה הדרגתית נאותה של העתודה עד למועד הפרישה הצפוי. החברה קובעת K אחד בגין פוליסות שמרכיב החסכון שלהן כולל תשואה מובטחת ושני בגין פוליסות שמרכיב החסכון בהן תלוי תשואה.

נכון לתאריך הדוחות הכספיים ערך ה-K שהחברה משתמשת עבור פוליסות מבטיחות תשואה עומד על 0.02% ועבור פוליסות משתפות ברווחים 0.86% (ליום 31 בדצמבר 2017 0.02% ו-0.83% בהתאמה).

ערכי ה-K עלו בשנת 2018 עקב עליית הריבית.

לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3(ב)(5)(א) להלן.

(ה) שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על אמידת ההתחייבויות הביטוחיות בגין גמלה נדחית ובגין חלק מביטוחי הבריאות. ביטולי חוזי ביטוח יכולים לנבוע מביטול פוליסות היזום על ידי החברה עקב הפסקת תשלומי הפרמיות או פדיונות פוליסות לבקשת בעליהן. ההנחות לגבי שיעורי הביטולים מבוססות על ניסיון החברה ומבוססות על סוג הביטול, סוג המוצר וותק של תקופת הכיסוי.

(ו) שיעורי המשכיות

בביטוחי בריאות קבוצתיים וביטוחים סיעודיים קבוצתיים זכאים המבוטחים להמשיך ולהיות מבוטחים באותם תנאים גם אם החוזה הקולקטיבי לא יחודש. בגין אופציה זו של המבוטחים קיימת לחברה מחויבות, המבוססת על הנחות לגבי שיעורי המשכיות של הביטוחים הקולקטיבים ושיעורי המשכיות של החוזים עם המבוטחים לאחר סיום החוזה הקולקטיבי. במסגרת תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 3 פרק 1 - תיקונים לגבי ביטוח סיעודי קבוצתי, אשר פורסם בחודש דצמבר 2016, נקבע כי לא יתאפשר שיווק או חידוש תכנית הכוללת כיסוי לביטוח סיעודי בפוליסה קבוצתית מעבר ליום 31 בדצמבר 2017.

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT)

החברה בודקת את נאותות העתודות בביטוח חיים לרבות העתודה המשלימה לגמלאות.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיית אי נזילות ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים, תמותה, הנחות גמלה ותחלואה והן נקבעות על ידי האקטואר על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים והוראות רגולטוריות.

בשנת 2015 פורסם על ידי המפקח חוזר בדיקת נאותות העתודות (LAT) בדוחות הכספיים של חברות ביטוח (להלן: "החוזר"). מטרת החוזר היא להביא לאחידות ולשיפור במספר הנחות אקטואריות המשמשות לצורך חישוב בדיקת נאותות העתודות (LAT). ההנחיות מתייחסות, בין היתר, לאופן קביעת פרמיית אי הנזילות המשמשת בהיוון ההתחייבויות הביטוחיות, ובאופן קביעת האומדנים האקטואריים בבסיס חישוב בדיקת נאותות העתודות. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3(ב)(5)(א) להלן.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT) (המשך)

יתרת ההפרשות בגין ה-LAT, בספרי החברה, מסתכמת לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 לסך של כ- 165 מיליון ש"ח וכ- 362 מיליון ש"ח בהתאמה.

השינוי ביתרת ה-LAT מביא לידי ביטוי סך השינויים שחלו השנה במכלול הגורמים התפעוליים, הדמוגרפיים והפיננסיים המשמשים בסיס להערכת ההתחייבויות האקטואריות, כולל שינויים שנעשו בעתודה המשלימה לגמלאות.

(5) השפעת השינויים באומדנים ובהנחות העיקריים ששימשו בחישוב עתודת ביטוח חיים

(א) השפעת השינויים על העתודה המשלימה לגמלאות ועל בחינת נאותות העתודות

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
מיליוני ש"ח		
110	(369)	שינוי בשיעור ריבית היוון בחישוב העתודה המשלימה לגמלאות
70	(256)	הגדלת (הקטנת) העתודות לגמלה בעקבות שינוי צפי ההכנסות העתידיות הנגזר משינוי הריבית (K)
180	(625)	סך הגידול (קיטון) בהפרשות לגמלה כתוצאה משינוי הריבית
57	221	שינוי בהנחות הגמלה
237	(404)	סך הכל השפעה על עתודה משלימה לגמלאות
215	(197)	גידול (קיטון) בעקבות בחינת נאותות העתודות (LAT)
452	(601)	סך הכל לפני מס
294	(396)	סך הכל לאחר מס

(ב) לאחר תאריך הדיווח חלה ירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון, דבר הצפוי להביא להגדלה נוספת של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ראה באור 40.א. בדבר אירועים לאחר תאריך הדיווח.

(6) יתרת העתודה המשלימה לגמלאות

העתודה המשלימה לגמלאות, הכלולה בספרי החברה, מסתכמת לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 לסך של כ- 5,480 מיליון ש"ח ו- 5,449 מיליון ש"ח בהתאמה*. יתרת ההפרשות אשר תיזקף לרווח והפסד, על ידי שימוש בפקטורי ההיוון K כאמור לעיל, בצורה הדרגתית עד הגעת המבוטחים לגיל פרישה מסתכמת ליום 31 בדצמבר 2018 לסך של כ- 3,114 מיליון ש"ח (אשתקד כ- 2,912 מיליון ש"ח).

* מזה כ- 3,793 מיליון ש"ח בגין גמלה נדחית (ב-2017 כ- 3,978 מיליון ש"ח בגין גמלה נדחית).

יצוין כי הנתונים, המפורטים לעיל, בקשר לעתודה המשלימה לגמלאות ובקשר ליתרת ההפרשות אשר תיזקף בעתיד מתייחסים לכספים שנצברו בפוליסות עד לתום כל אחת מתקופות הדיווח ואינם כוללים התחייבות בגין תוספת צבירה עתידית.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(7) ניתוחי רגישות

ליום 31 בדצמבר 2018							
שיעור תחלואה		שיעורי הביטולים ^(***)		שיעור תמותה		שיעור לקיחת גמלה ^(**)	
אלפי ש"ח							
+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10%	+5%	-5%
(3,583)	2,762	5,488	(5,131)	192,587	(1,099,731)	(317,725)	99,823

רווח (הפסד)

רווח (הפסד)

ליום 31 בדצמבר 2017							
שיעור תחלואה		שיעורי הביטולים ^(***)		שיעור תמותה		שיעור לקיחת גמלה ^(**)	
אלפי ש"ח							
+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10%	+5%	-5%
(4,061)	4,065	15,068	(14,086)	311,256	(1,213,605)	(341,113)	150,573

רווח (הפסד)

רווח (הפסד)

^{*} בעיקר עקב העתודה המשלימה לגמלאות.
^{**} לצורך ניתוח הרגישות לשיעור לקיחת גמלה הוספו/הופחתו 5% משיעור לקיחת הגמלה. לסכום העתודה המשלימה לגמלאות ראה באור 18 א.
^{***} שיעורי הביטולים כוללים פדיונות, סילוקים והקטנות.

(ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם פועלת הקבוצה

פעילות מגדל ביטוח מתמקדת בענפים רכב חובה, רכב רכוש, ביטוחי רכוש וביטוחי חבויות.

ביטוח רכב חובה מכסה, בהתאם לפקודת ביטוח רכב את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("הפלת"ד") בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

התעריף לביטוח רכב חובה מחייב אישור על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון מערכות בטיחות וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג הצעיר, ותק רישיון נהיגה, ניסיון תביעות בעבר וכו').

ביטוח רכב רכוש הינו ביטוח רשות והוא הביטוח הוולונטרי הנפוץ ביותר במסגרת ביטוח כללי. ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרם לצד ג'. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב הניזוק ו/או לגבול האחריות לצד ג' בפוליסה.

התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג, שנת ייצור וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות בעבר וכו').

תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מדיניות החיתום של הקבוצה כפי שנקבעת מעת לעת.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם פועלת הקבוצה (המשך)

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבטוח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים וביטוחי חבויות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות המוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בד"כ לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשיך מספר שנים, וזאת ממספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבטוח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית.

במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבטוח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי רכוש מיועדים להעניק למבטוח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- הפרשה לפרמיה בחסר
- תביעות תלויות
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה משקפת את מרכיב הפרמיה המתייחס לתקופה שלאחר תאריך המאזן על פי כללים חשבונאיים מקובלים.

כמו כן, בהתאם להנחיות המפקח מדווח במידת הצורך הפרשות לפרמיה שאינה מכסה את העלות הצפויה של התביעות (להלן פרמיה בחסר) בענפי רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות. הפרשה זו, אם קיימת, נרשמת בסעיף תביעות תלויות.

בהתאם להוראות המפקח, התביעות התלויות, לרבות חלקם של מבטחי משנה בהן, בענפים שאינם מקובצים (הסטטיסטיים) (ענפי החבויות, רכב חובה, רכב רכוש, דירות ותאונות אישיות), חושבו על ידי האקטוארית הממונה בביטוח כללי רוני גינור, שהצהירה בין היתר כי ההערכות נעשו בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים וכי ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידה, לפי מיטב שיקול דעתה המקצועית ובהתאם להנחיות, ההוראות והכללים.

ההערכות האקטואריות מבוססות בעיקרן על מסדי הנתונים בגין התביעות המשולמות הכוללות גם הוצאות ישירות ליישוב תביעות והשתתפות עצמית. שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח נכללו בהערכות גם עלויות עקיפות ליישוב תביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

(ב) בהתאם להוראות המפקח התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח נקבעת על ידי האקטואר לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. הערכת תביעות תלויות בקבוצה מבוססת במירב הענפים על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי תביעות (מודל Paid) בפועל, ובחלקם על עלות מצטברת של התביעות (תשלומי התביעות בפועל בתוספת הערכות פרטניות - מודל Incurred). ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות ושכיחות התביעות בקבוצת הסיכון הרלוונטית. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשיעורי הריבית, שערי חליפין ובעיתוי ביצוע התשלומים וחומרתם. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמש האקטואר לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (בחברה ו/או בענף) כגון L/R לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון. ככל שהזמן עובר מצטבר מידע נוסף על התביעות.

(ד) כמו כן, נכללות הערכות איכותיות באשר לשינוי מגמות בעתיד אחרי הפעלת שיקול דעת כשאר שינויים לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר. האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

(ה) בהערכת תביעות גדולות במיוחד, ההערכה מבוססת על הערכות פרטניות של מומחי החברה.

(ו) תיתכנה תופעות חדשות שאין להן ביטוי של ממש בתשלומי התביעות הנוכחיים. אם יתברר שהניסיון בפועל יהיה שונה מן הניסיון המצטבר בתשלומי התביעות הנוכחיים, עלול לעלות בעתיד הצורך בהפרשות נוספות.

(ז) ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן הסטטיסטי.

(ח) הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי.

(ט) בענפים חבות מעבידים וצד שלישי מצאה החברה כי נדרשה השלמה על פי עקרונות הנוהג המיטבי ובהתאם לכך החל מה-31 בדצמבר 2015 החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו. ההיוון הינו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. בשנת 2018 חל גידול בהתחייבויות הביטוחיות בענפים אלו בסך של כ-12 מיליון ש"ח, לעומת גידול של כ-20 מיליון ש"ח בשנת 2017, בשל שינויים בשיעורי ריבית ההיוון ופערים בין השווי ההוגן והשווי בספרים של הנכסים הלא סחירים.

(י) התביעות התלויות מחושבות ברמת ברוטו, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

(יא) ההפרשה לתביעות תלויות עבור הסדר ביטוח שיורי (להלן - "פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שנעשה על ידי אקטואר "פול".

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

לצורך הערכת התביעות התלויות נעשה שימוש במודלים האקטוארים המפורטים להלן, בשילוב ההנחות השונות:

(א) Link Ratio - שיטה סטטיסטית זו מתבססת על התפתחות התביעות (התפתחות התשלומים ו/או התפתחות סך התביעות, התפתחות כמות התביעות ועוד), כדי להעריך את ההתפתחות הצפויה לתביעות הקיימות והעתידיות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר לאחר תקופה מספיקה מאירוע או חיתום הפוליסה, כאשר קיים מידע מספיק מהתביעות הקיימות על מנת להעריך את סך התביעות הצפויות. במידת הצורך נעשה שימוש בשיטת שרמן (Sherman power curve) המתאימה התפלגות לא לינארית למקדמי ההתפתחות שחושבו בשיטת ה-Link Ratio. באמצעות ההתפלגות ניתן לחשב את מקדמי ההתפתחות לתקופות מוקדמות עליהן אין לנו מידע ("זנב ההתפתחות").

(ב) Bornhuetter-Ferguson - שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סה"כ התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, ע"ס שיטות אחרות (כגון Link Ratios). הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר בתקופה האחרונה בה אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

(ג) הממוצעים - לעיתים, בדומה לשיטת Bornhuetter-Ferguson, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, ישנו שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות בשנים המאוחרות. בדומה, עלות התביעות מחושבת על בסיס תחזית כמות תביעות (שיטת Link Ratio) והתביעה הממוצעת ההיסטורית.

(ד) אחר - עבור תביעות מסוג מחלות מקצוע בביטוח חבות מעבידים, שהינן תביעות על בסיס נזק מתמשך מחושבת הפרשה על בסיס עלות עתידית צפויה. בתביעות מסוג זה אין תאריך מסוים בו העובד נפגע והתגבשות הנזק הינה כתוצאה מחשיפה ארוכה לגורמי הסיכון. תביעות מסוג זה מאופיינות בפרק זמן ארוך מאוד מתחילת החשיפה לגורמי הסיכון ועד לדיווח על התביעה (תביעות זנב ארוך).

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שיושמו בענפי הביטוח העיקריים

(א) ענפי רכב חובה וחבויות

בענפים אלו ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות תשלומים ותלויות (Link Ratio). המודל הנו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו.

בגין תקופות שאין בשלות נעשה שילוב בין עלות התביעות/Loss Ratio המבוססים על אומדן אפריורי, לבין העלות ממודל התפתחות התשלומים/סכומי התביעות.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב ותביעות גדולות.

הואיל והערכת התביעות התלויות מחושבת כאמור ברמת הברוטו, קיים מודל להערכת תביעות תלויות ביטוח משנה כדלהלן:

בביטוח משנה בלתי יחסי (Excess) המודל בגין שנות החיתום הוותיקות מבוסס על התייחסות פרטנית לתביעות. בגין שנות החיתום האחרונות האומדן מבוסס על מודל תביעות גדולות החוזה את כמות התביעות שתעבורנה את ה-Excess וכן את ממוצע סכום התביעות הללו. בביטוח משנה יחסי לרבות פקולטטיבי, מבוסס המודל על פי הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים הוותיקות ולשנים אחרונות לפי שיעור Loss Ratio.

כמו כן, נעשה שימוש במודל סטוכסטי למדידת השונות הצפויה בעתודות, וזאת לצורך עמידה בדרישות עמדת הממונה לגבי הנוהג המיטבי לחישובי עתודות בביטוח כללי.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שישמשו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(ב) רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות (Link Ratio) תוך התייחסות לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג', סוגי רכב וסוגי הנזקים כגון תאונות, גניבות ונזקי טבע.

בחודשי הנזק האחרונים הקבוצה משתמשת בשיטת הממוצעים המבוססת על עלות תביעה לפוליסה. קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב. שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון שכן המודל האקטוארי מתבסס על ההתפתחות של כל התשלומים (חיוביים ושלייליים).

הערכת התביעות התלויות מחושבת ברמת ברוטו. מרכיב ביטוח המשנה בענף זה אינו מהותי.

(ג) דירות

בענף דירות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות סכומי התביעות (Link Ratio). בחודשי הנזק האחרונים נעשה שימוש בשיטת הממוצעים המבוססת על תביעה לפוליסה. קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב.

בענף זה ביטוח המשנה הינו יחסי, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת נזק.

(ד) תאונות אישיות

בענף תאונות אישיות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות סכומי התביעות (Link Ratio). בשנות החיתום האחרונות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Loss Ratio. קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב.

בענף זה ביטוח המשנה הוא בחלקו ביטוח משנה יחסי ובחלקו ביטוח משנה מסוג Excess of Loss, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת חיתום.

(ה) ענפים בהם בוצעו הפרשות על בסיס שאינו אקטוארי

בענפים הבאים לא יושם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה.

התביעות התלויות בענפים אלו נכללו על בסיס ההערכות הכוללות את המרכיבים הבאים:

- תביעות תלויות ידועות הכוללות הפרשה מתאימה לסילוק והוצאות הטיפול עד לסוף התקופה ואשר טרם שולמו לתאריך הדוחות הכספיים. הפרשה זו מתבססת בעיקרה על הערכה פרטנית לכל תביעה לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות. רוב ההתחייבויות מגובות בביטוח משנה ולכן ההשפעה לא מהותית.
- הפרשה בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו לחברה (IBNR) המבוססת על ניסיון העבר. בנוסף, ההפרשה בגין צירוף תיק תביעות ביטוח כללי במהלך השנה הינה על בסיס הערכות פרטניות של מומחי החברה.

(5) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי

- הפרשות לתביעות תלויות נערכות תוך לקיחת הנחות זהירות לגבי גורמי סיכון הנובעים משינויים רגולטוריים, פסקי משפט תקדימיים ואחרים שחלו במהלך השנים כגון: הלכת השנים האבודות, זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי (מל"ל), הטלת חובת דיווח למל"ל, ביטול הסכם עם המל"ל וחתימה על הסכם מחודש בסוף שנת 2014, העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים לקופות החולים, שינוי ריבית היוון קצבאות ועוד. ככל שהתביעות בשל גורמי הסיכון לא מתממשות בהתאם לאומדנים נוצר עודף או חוסר בהתפתחות התביעות התלויות. כמו כן החברה אינה נוהגת להוון את התביעות התלויות (למעט בענפים חבות מעבידים וצד שלישי), דבר שמהווה רכיב זהירות נוסף.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(5) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי (המשך)

- החל מיום 31 בדצמבר 2015 החברה יישמה את עמדת הממונה בהקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי בהתאם להוראות המפקח הכוללת, בין היתר, את הקביעות הבאות:

(א) "זהירות" משמעה כי, לגבי עתודה שחושבה על ידי אקטואר, "עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" פרושה כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכונן לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.

(ב) שיעור היוון תזרים המזומנים - לצורך קביעת שיעור הריבית להיוון תזרים ההתחייבויות נדרש האקטואר להתחשב בנושאים המפורטים בתקן ההיוון של אגודת האקטוארים בישראל, ולהציג את השיקולים (כולל הנחות ומגבלות) בבחירת שיעורי ההיוון. בהתאם לתקן האמור ריבית ההיוון המתאימה לבחינה תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות.

(ג) קיבוצ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כגודרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק) בענף. בענפים שאינם סטטיסטיים, ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.

(ד) קביעת גובה התחייבויות ביטוחיות בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ולסיכונים שטרם חלפו.

- בחודש מרס 2016 פורסמו המלצות ועדה בין משרדית בראשות השופט (בדימוס) ד"ר אליהו וינוגרד לעניין עדכון תוחלת החיים ושיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית של המוסד לביטוח לאומי, אשר נקבע על שיעור של 2% במקום 3%, וכן נקבע מנגנון לעדכון שיעור ריבית ההיוון בעתיד. החברה מעריכה שהתיקון עשוי להשפיע על גובה הסכומים שיהיה עליה לשלם לנפגעים. בחודש ספטמבר 2016 תוקנו התקנות תוך דחיית תחילתן בשנה לחודש אוקטובר 2017.

להערכת מגדל ביטוח, בהתבסס גם על חוות דעת יועציה המשפטיות, בתי המשפט לא יאמצו בהכרח את ריבית ההיוון שנקבעה בתקנות. משכך, החל משנת 2016 מבוצעת הפרשה הלוקחת בחשבון את שיעורי ריבית ההיוון שנקבעו בתקנות עד למועד העדכון הבא (קרי, 2% עד וכולל שנת 2019), וממועד העדכון הבא (קרי, שנת 2020), ריבית בשיעור 1.6%, המהווה שיעור משוקלל בין ריבית חסרת סיכון לבין ריבית כלכלית סבירה על פי חוות דעת יועציה כאמור לעיל. בהתאם לכך ביצעה החברה אומדן של השפעת העדכון האמור והגדילה את ההפרשות בשנת 2016 בסך של כ-160 מיליון ש"ח בענפים חובה וחבויות. בשנת 2017 עדכנה החברה את ההפרשות כך שיתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2017 הייתה בסך של כ-210 מיליון ש"ח. בשנת 2018 לא חלו שינויים מהותיים בהפרשה וההפרשה עומדת על כ-200 מיליון ש"ח.

בחודש פברואר 2018, במסגרת דיון בנושא זה בבית המשפט העליון, לאחר שנטען כי יש להפחית את שיעור ריבית ההיוון של הפיצויים לניזוק, עד ל-1%, הובאה בפני בית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה בקשר עם התקנות האמורות, בה צוין, בין היתר, כי השיקולים שנקבעו בחשבון במסגרת תיקון התקנות, אינם בהכרח מלוא השיקולים שיש לשקול לעניין שיעור ריבית ההיוון, אלא רחבים יותר. כמו כן הוחלט על הקמת ועדה בין משרדית ("הועדה") אשר תבחן את הנושא ותגיש מסקנותיה. בהתאם לכך, דחה בית המשפט העליון את הכרעתו בנושא למועד מאוחר יותר.

בינואר 2019 פרסמה הועדה דוח להערות הציבור בית המשפט העליון הודיע כי הועדה מעוניינת להשלים את הבחינה של מספר נושאים, וכי לאחר קבלת הערות הציבור צפויה לפרסם את הדוח הסופי. האומדן להפרשה זו מבוסס על הנחות שונות ואלמנטים רבים של שיקול דעת, שאת חלקם קשה לאמוד בייחוד לאור העובדה שהם אינם סטטיסטיים ולכן לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית, וכן עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן האקטוארי.

יודגש כי בשלב זה קיימת אי ודאות גבוהה בקשר להשפעת העדכון האמור, ככל שתהיה השפעה כזו בכלל, על התחייבויות החברה. לאור האמור יתכן שהתפתחות התביעות בעתיד תהיה שונה משמעותית מאומדני החברה ובהתאם לכך יתכן שהחברה תידרש לעדכן את הערכותיה בהמשך.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה

סיכון אשראי הינו, כאמור, הסיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים במרווחי האשראי בשוק ההון.

לאי עמידה של הצד הנגדי בהתחייבויותיו כתוצאה מהרעה ביכולת ההחזר שלו לרבות חדלות פירעון השפעה על התוצאות העסקיות של מגדל ביטוח.

נכסי אשראי הניתנים מכספי העמיתים וכן נכסי אשראי סחירים בתיקי הנוסטרו, המחושבים עפ"י השווי ההוגן, מושפעים בנוסף גם משינויים במרווחי האשראי כפי שבאים לידי ביטוי בשוק ההון או מירידת דירוג האשראי של החייב.

לעניין מקורות הדירוג ראה סעיף ד.2 ו-ד.3 להלן.

הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2018			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים (*)	
34,143,038	24,222,717	9,920,321	בארץ
1,880,172	444,563	1,435,609	בחו"ל
<u>36,023,210</u>	<u>24,667,280</u>	<u>11,355,930</u>	סך הכל נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר 2017			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים (*)	
32,963,338	23,269,343	9,693,995	בארץ
1,525,129	279,222	1,245,907	בחו"ל
<u>34,488,467</u>	<u>23,548,565</u>	<u>10,939,902</u>	סך הכל נכסי חוב

(*) נכסי חוב סחירים מסווגים בעיקר לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן.

ראה גם פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים

(א) נכסי חוב

דירוג מקומי ^(*)				
ליום 31 בדצמבר 2018				
ס"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה
אלפי ש"ח				
6,896,957	-	-	-	6,896,957
3,023,364	3,804	3,163	483,703	2,532,694
9,920,321	3,804	3,163	483,703	9,429,651
21,247,399	-	-	-	21,247,399
651,682	7,748	-	245,664	398,270
1,019,086	-	-	-	1,019,086
223,316	223,316	-	-	-
43,783	43,783	-	-	-
51,258	-	-	24,465	26,793
19,334	-	-	19,334	-
881,761	103,454	-	362,954	415,353
85,098	85,098	-	-	-
24,222,717	463,399	-	652,417	23,106,901
34,143,038	467,203	3,163	1,136,120	32,536,552
452,026	-	-	155,095	296,931
86,567	-	-	11,362	75,205

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסים

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות

משכנתאות

הלוואות על פוליסות

הלוואות בשעבוד נדל"ן

הלוואות בשעבוד מניות המקנות שליטה

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על ידי

מגדל ביטוח

דירוג בינלאומי^(*)

ליום 31 בדצמבר 2018				
ס"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
5,611	-	-	-	5,611
1,429,998	-	467,284	945,191	17,523
1,435,609	-	467,284	945,191	23,134
25,347	6,016	-	19,331	-
-	-	-	-	-
419,216	320,139	-	62,355	36,722
444,563	326,155	-	81,686	36,722
1,880,172	326,155	467,284	1,026,877	59,856

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב קונצרניות

פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסים

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

^(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(א) נכסי חוב (המשך)

דירוג מקומי^(*)

ליום 31 בדצמבר 2017				
AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	לא מדורג	סה"כ
7,052,146	-	-	-	7,052,146
2,092,459	535,216	3,688	10,486	2,641,849
9,144,605	535,216	3,688	10,486	9,693,995
20,811,223	-	-	-	20,811,223
350,181	249,233	1,555	18,966	619,935
572,169	-	-	-	572,169
-	-	-	241,954	241,954
-	-	-	51,466	51,466
26,333	2,318	-	-	28,651
-	-	-	-	-
356,936	407,571	-	179,438	943,945
-	-	-	-	-
22,116,842	659,122	1,555	491,824	23,269,343
31,261,447	1,194,338	5,243	502,310	32,963,338
308,415	149,770	-	-	458,185
75,206	5,001	-	-	80,207

דירוג בינלאומי^(*)

ליום 31 בדצמבר 2017				
A ומעלה	BBB	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	לא מדורג	סה"כ
-	-	-	-	-
-	789,066	456,841	-	1,245,907
-	789,066	456,841	-	1,245,907
-	20,439	-	6,403	26,842
-	-	-	-	-
-	49,035	-	203,345	252,380
-	69,474	-	209,748	279,222
-	858,540	456,841	209,748	1,525,129

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב קונצרניות

פקדונות בבנקים ומוסדות פיננסים

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

^(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(ב) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

דירוג מקומי *					חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה נכסי מסים נדחים השקעות פיננסיות אחרות מזומנים ושווי מזומנים
ליום 31 בדצמבר 2018					
סה"כ	לא מדורג	מ-BBB נמוך	BBB עד A	AA ומעלה	
אלפי ש"ח					
247,740	198,550	-	18,861	30,329	
5,457	-	-	-	5,457	
530,906	530,906	-	-	-	
2,617,441	-	-	21,530	2,595,911	

דירוג מקומי *					חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה נכסי מסים נדחים השקעות פיננסיות אחרות מזומנים ושווי מזומנים
ליום 31 בדצמבר 2017					
סה"כ	לא מדורג	מ-BBB נמוך	BBB עד A	AA ומעלה	
אלפי ש"ח					
255,396	215,491	-	3,315	36,590	
5,639	-	-	-	5,639	
309,062	309,062	-	-	-	
2,018,533	-	-	9,403	2,009,130	

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(ג) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בארץ)

דירוג מקומי ^(*)					מסגרות אשראי בלתי מנוצלות
ליום 31 בדצמבר 2018					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	AA ומעלה	
		אלפי ש"ח			
123,264	10,048	-	90,063	23,153	

דירוג מקומי ^(*)					מסגרות אשראי בלתי מנוצלות
ליום 31 בדצמבר 2017					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה	
אלפי ש"ח					
131,806	43,083	-	88,723	-	

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(ד) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בחו"ל)

דירוג בינלאומי *				
ליום 31 בדצמבר 2018				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
23,037	23,037	-	-	-
הלוואות לחברות כלולות **				
102,188	843	-	-	101,345
חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה				
-	-	-	-	-
נכסי מסים נדחים				
2,259,194	2,259,194	-	-	-
השקעות פיננסיות אחרות				
106,005	-	-	-	106,005
מזומנים ושווי מזומנים				

דירוג בינלאומי *				
ליום 31 בדצמבר 2017				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
24,828	24,828	-	-	-
הלוואות לחברות כלולות **				
4,463	3,744	-	719	-
חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה				
-	-	-	-	-
נכסי מסים נדחים				
2,256,782	2,256,782	-	-	-
השקעות פיננסיות אחרות				
281,164	-	-	-	281,164
מזומנים ושווי מזומנים				

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

** ראה באור 6.1.38.

(ה) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בחו"ל)

דירוג בינלאומי *				
ליום 31 בדצמבר 2018				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
77,519	75,757	-	1,762	-
מסגרות אשראי בלתי מנוצלות				

דירוג בינלאומי *				
ליום 31 בדצמבר 2017				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
15,865	6,561	-	9,304	-
מסגרות אשראי בלתי מנוצלות				

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

(1) בחודש אוגוסט 2017 אישר המפקח למגדל ביטוח שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידיה והוא בהמשך לאישור לשימוש במודל לדירוג אשראי מחודש אוגוסט 2013 (להלן - המודל). על פי האישור, לעניין הוראות הדין לגבי דירוג אשראי, יראו בדירוג על-פי המודל כדירוג המקביל מבחינת הסיכון לדירוג של חברה מדרגת בכפוף לתנאים שפורטו באישור.

(א) השימוש במודל ייעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו למפקח אגב תהליך בחינת המודל;

(ב) כל שינוי מהותי במבנה המודל, טעון אישור מראש של המפקח;

(ג) ניתן לעשות שימוש במודל במסגרת חישוב דרישות ההון תחת משטר סולבנסי 2, בכפוף לתנאים המפורטים בהוראות משטר ההון כאמור.

(2) קיים שוני בסולמות דירוג בין נכסי חוב בארץ לבין נכסי חוב בחו"ל. בהתאם לחוזר שוק ההון 2008-6-1 בדבר פרסום סולם המרה בין סולם הדירוג הישראלי לסולם הדירוג הבינלאומי, במהלך 2009 פרסמו חברות הדירוג ניתוח השוואתי בין סולם הדירוג המקומי לסולם הדירוג הבינלאומי.

(3) מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בסעיף ד' להלן.

(4) לעניין החשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה ראה סעיף ב. (4.1) להלן.

(5) הקבוצה חשופה בפעילותה גם לחייבים אחרים כגון מעסיקים, ומבוטחים. עליה במקרי חדלות פירעון של עסקים בישראל עשויה להשפיע גם על היקף חובות מעבידים בגין אי העברת תשלומים בגין הפקדות לביטוח פנסיוני עבור עובדיהם, המחייבת את הגופים המוסדיים בקבוצה לנקיטת הליכים. לעניין יתרות פרמיה לגבייה בסך 735,878 אלפי ש"ח (שנת 2017 - 765,307 אלפי ש"ח) ראה באור 10.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(6) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסים סחירים ושאנים סחירים

ליום 31 בדצמבר 2018		
סיכון חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
	%	סכום
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח
-	2.1	760,679
44,622	4.2	1,497,434
130,052	3.0	1,068,037
-	-	7,866
-	0.6	219,872
10,048	0.9	340,896
-	8.5	3,046,690
-	0.6	205,076
16,061	0.5	186,912
-	0.2	84,130
-	1.3	455,651
-	78.1	28,149,967
200,783	100.0	36,023,210

ענף משק

תעשייה

בינוי ונדל"ן

חשמל ומים

מסחר

תחבורה ואחסנה

תקשורת ושרותי מחשב

בנקים

שירותים פיננסים

שירותים עסקיים אחרים

חברות אחזקה

אנשים פרטיים

אג"ח מדינה

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2017		
סיכון חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
	%	סכום
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח
-	2.0	699,227
46,447	3.4	1,160,987
68,319	2.0	694,274
-	0.1	46,302
-	0.6	218,460
-	1.0	358,197
-	6.9	2,384,308
-	1.1	376,001
25,907	0.4	138,956
6,998	0.2	80,497
-	1.4	467,889
-	80.9	27,863,369
147,671	100.0	34,488,467

ענף משק

תעשייה

בינוי ונדל"ן

חשמל ומים

מסחר

תחבורה ואחסנה

תקשורת ושרותי מחשב

בנקים

שירותים פיננסים

שירותים עסקיים אחרים

חברות אחזקה

אנשים פרטיים

אג"ח מדינה

סך הכל

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(7) סיכונים גיאוגרפיים

פירוט מדינות/אזורים שהחשיפה להם עולה על 1% מסך ההשקעות

ליום 31 בדצמבר 2018									
אגרות חוב	אגרות חוב	מניות	תעודות/קרנות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות ^(*)	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
אלפי ש"ח									
ישראל	28,146,226	4,018,491	602,307	45,074	27,001	648,883	39,312,011	20,846	39,332,857
ארה"ב	3,741	215,466	164,514	352,327	32,373	-	1,352,296	(152,724)	1,199,572
שוויץ	-	66,715	-	-	-	-	404,535	-	404,535
אחר	-	829,719	152,318	217,976	777,618	-	3,183,593	563,058	3,746,651
סכום כולל	28,149,967	5,130,391	919,139	615,377	836,992	648,883	44,252,435	431,180	44,683,615

פירוט מדינות/אזורים שהחשיפה להם עולה על 1% מסך ההשקעות

ליום 31 בדצמבר 2017									
אגרות חוב	אגרות חוב	מניות	תעודות/קרנות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות ^(*)	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
אלפי ש"ח									
ישראל	27,863,369	3,370,815	811,335	31,989	35,102	605,038	37,282,480	(220,987)	37,061,493
ארה"ב	-	182,784	211,651	518,988	30,869	-	1,338,820	21,951	1,360,771
שוויץ	-	33,210	-	22,721	-	-	645,192	-	645,192
אחר	-	947,724	79,348	688,907	507,657	-	3,112,058	21,331	3,133,389
סכום כולל	27,863,369	4,534,533	1,102,334	1,262,605	573,628	605,038	42,378,550	(177,705)	42,200,845

^(*) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, השקעות בחברות כלולות, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1 סיכויי אשראי מבטחי משנה

מגדל ביטוח מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, הנעשה ברובו באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את מגדל ביטוח מחובתה כלפי מבטחיה על פי פוליסות הביטוח.

מגדל ביטוח חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה). על כן יש ביציבות הפיננסית של מבטחי המשנה וביכולת הפירעון שלהם, כדי להשפיע על התוצאות העסקיות של החברה. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר דירוג מבטחי המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיהם הכספיות לחברה.

החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק.

בהתאם להנחיית המפקח קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות בעיקר על דירוגם. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי בחינה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה.

כמו כן, חשיפות מגדל ביטוח מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים גבוהים יחסית.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1 סיכוני אשראי מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018											
חובות בפיגור (ב)			נכסי ביטוח משנה								
מל שנה	שנה לצד	סה"כ חשיפה (א) (ג)	סכום כתבי אשראי שנתקבלו ממבטחי משנה	פקדונות מבטחי משנה	בביטוח	בביטוח	בביטוח	בביטוח	יתרות בחובה (זכות) נטו	סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2018	קבוצת דירוג (ד)
					חבויות	רכוש	בראות	חיים			
באלפי ש"ח											
-	-	99,167	-	96,207	148,269	44,896	15,777	10,894	(24,462)	194,566	AA ומעלה
-	-	195,321	6,432	22,798	84,516	75,712	28,465	98,493	(62,635)	249,343	Swiss Reinsurance Co (ה)
-	-	294,488	6,432	119,005	232,785	120,608	44,242	109,387	(87,097)	443,909	אחרים
-	-	164,786	806	40	115,711	60,548	1,246	679	(12,552)	44,087	A
-	1,814	224,220	334	40,853	166,728	141,401	1,035	1,538	(45,295)	250,475	Assicurazioni Generali SpA (ו)
-	1,814	389,006	1,140	40,893	282,439	201,949	2,281	2,217	(57,847)	294,562	אחרים
-	-	908	-	-	5	884	-	-	19	848	BBB
57	221	(1,578)	-	1	2,058	588	-	-	(4,223)	826	נמוך מ- BBB - או לא מדורג (ז)
57	2,035	682,824	7,572	159,899	517,287	324,029	46,523	111,604	(149,148)	740,145	סך הכל

הערות

1. (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתבי האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם.
(ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ-2,073 אלפי ש"ח.
(ג) סך כל ההפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות התלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ-2,073 אלפי ש"ח המהווים כ-0.3% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2018.
(ד) החל משנת 2018 הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P (בשנת 2017 לפי AMBest), במקרים בהם לא ניתן דירוג ע"י S&P הדירוג נקבע על ידי חברת דירוג אחרת והומר לצרכי דיווח לדירוג S&P, לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- עד A+. שינוי חברת הדירוג כאמור, לא גרם לשינוי מהותי בדירוג של מבטחי המשנה.
(ה) כולל יתרות הנובעות מהסכם ביטוח משנה במסגרת רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי. לפרטים ראה באור 2.38.
(ו) ג'נרלי אינה מדורגת על ידי S&P, לפיכך הדירוג נקבע לפי חברת AMBest. יצוין שג'נרלי מדורגת BBB+, בהמרה ל S&P, על ידי חברת MOODY'S.
(ז) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ-265 אלפי ש"ח.
2. סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ-5,509 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה). לפרטים ראה גם באור 3.37. מבטח המשנה המשמעותי ביותר הינו סוויס רי, וחלקו בחשיפה זו הינו כ-983 מיליון ש"ח.
3. לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2018. כמו כן, קיימת חשיפה של כ-93 מיליון ש"ח, לחברת ביטוח ישראלית, בגין עסקת ביטוח משנה בביטוח חיים.

¹ ראה באור 2.38.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1 סיכוני אשראי מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017											
חובות בפיגור (ב)			נכסי ביטוח משנה								
מכל שנה	שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א) (ג)	סכום כתבי אשראי שנתקבלו ממבטחי משנה	פקדונות מבטחי משנה	בביטוח חבויות	בביטוח רכוש	בביטוח בריאות	בביטוח חיים	יתרות בחובה (זכות) נטו	סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2017	קבוצת דירוג (ד)
-	-	119,673	-	151,044	213,872	59,018	16,688	8,895	(27,756)	201,539	AA ומעלה
-	-	14,621	-	186	5,425	10,715	16,467	558	(18,358)	86,561	(ה) Swiss Reinsurance Co
-	-	228,753	5,950	28,661	79,832	95,084	9,502	98,054	(19,108)	184,789	Hannover Reinsurance Co
-	-	363,047	5,950	179,891	299,129	164,817	42,657	107,507	(65,222)	472,889	אחרים
-	-	177,947	746	59	107,898	72,001	1,333	1,596	(4,076)	104,220	A
-	-	173,361	308	34,516	95,826	133,774	926	2,214	(24,555)	210,838	(i) Assicurazioni Generali SpA
-	-	351,308	1,054	34,575	203,724	205,775	2,259	3,810	(28,631)	315,058	אחרים
-	-	30	-	-	-	80	-	-	(50)	-	BBB
255	106	487	-	584	4,329	1,603	-	-	(4,861)	5,973	נמוך מ- BBB - או לא מדורג (ז)
255	106	714,872	7,004	215,050	507,182	372,275	44,916	111,317	(98,764)	793,920	סך הכל

סך הכל

הערות

1. (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתבי האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם.
(ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ-2,012 אלפי ש"ח.
(ג) סך כל ההפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות התלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ-2,012 אלפי ש"ח המהווים כ-0.3% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2017.
(ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג AMBest והומר, לצורכי דיווח, לדירוג חברת S&P לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי השקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.
(ה) כולל יתרות הנובעות מהסכם ביטוח משנה במסגרת רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי. לפרטים ראה באור 2.ה.38.
(ו) סך הפרמיות של ג'נרלי (בעל השליטה לשעבר בחברה) כולל פרמיות בביטוח משנה פקולטטיבי בשיעור 100% בסך של כ-64 מיליון ש"ח בגין מבוטח אחד.
(ז) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ-1,138 אלפי ש"ח.
2. סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ-5,531 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה). לפרטים ראה גם באור 3.ב.37.
(א) מבטח המשנה המשמעותי ביותר הינו סוויס רי, וחלקו בחשיפה זו הינו כ-1,076 מיליון ש"ח.
3. לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2017. כמו כן, קיימת חשיפה של כ-92 מיליון ש"ח, לחברת ביטוח ישראלית, בגין עסקת ביטוח משנה בביטוח חיים.
^ט ראה באור 2.ה.38.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים

(א) מצב המשק והתעסוקה

לרמת התעסוקה השפעה ניכרת על עסקי הקבוצה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. להרעה ברמת התעסוקה, ירידה במספר המועסקים וגידול בשיעור האבטלה ולירידה ברמת השכר למועסק, השפעה על היקף המכירות החדשות ועל שיעורי הביטולים בתיק. בנוסף, למצב המשק בכללותו השלכה על עסקי הקבוצה בתחומים השונים לפעילותה. מיתון במשק עלול לגרום לגידול בחובות אבודים, גידול בתביעות אובדן כושר, לצמצום הכיסויים הנרכשים בפוליסות ולעלייה ברמת ההונאות. כמו כן מצב המשק עשוי להשפיע על שווי השוק של נכסי הקבוצה בישראל. בשנת 2018 נתוני המשק העידו על קצב צמיחה מתון יחסית לשנת 2017 ועל אבטלה נמוכה.

הקבוצה עוקבת אחר התפתחויות במצב המשק ונערכת בהתאם לתנאי השוק.

(ב) שינויים ברגולציה וציות

חברות הקבוצה כפופות לרגולציה נרחבת בתחומי פעילותה. שינויים בהוראות הדין או הנחיות רגולטוריות משפיעים על תוכן פעילות החברות וכדאיות שיווק המוצרים השונים המשווקים על ידן ואף על הדיווח הכספי של החברות. אי עמידה בדרישות רגולטוריות, לרבות בשוגג, עלולה לגרום סנקציות ויכולה להוות בסיס להשתת עיצומים, לתביעות כספיות ובמקרי קיצון גם לשלילת רישיון.

לרגולציה בתחומי הביטוח והחסכון ארוך טווח השלכה ניכרת על התעריף הנגבה וכן על שיעור דמי הניהול הנגבים במוצרים השונים, תהליכי המכירה, אופי המוצרים, היכולת לבדל מוצרים מהמתחרים ועל רמת ההוצאות של החברות. להוראות הדין, להנחיות ולהסכמים הנוגעים למבנה החסכון במשק ובעיקר לגבי החסכון הפנסיוני, לרבות השלכות המיסוי שלו, השפעות על שינויים בהיקף הפעילות של התחום ועל מידת התחליפיות בין המוצרים השונים, לרבות אפשרויות הנידוי ביניהם. כמו כן שינויים בחקיקה וברגולציה עשויים להשפיע על החברה גם בהתייחס למוצרים שנמכרו בעבר, הן בדרך של תחולה רטרואקטיבית והן עקב השפעתם על פרשנות ההסכמים שנכרתו בעבר והן כנגזרת של התחרות. כתוצאה, להוראות אלו השפעות הן על תיק ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך של החברות והן על המכירות העתידיות שלהן.

ריבוי שינויי רגולציה יוצר עומס על מערכי הטכנולוגיה והתפעול ועלול להגביר את החשיפה לטעויות תפעוליות או יכולת ציות להנחיות החדשות, עקב הצורך בשינוי תהליכים.

שוק הביטוח הפנסיוני עובר שינויים מהותיים הנוגעים, בין היתר, למוצרים הפנסיוניים המשווקים על ידי חברות הביטוח ואופן שיווקם, לערוצי ההפצה השונים וכן ביחס למבטחים, למועמדים לביטוח ולזכויותיהם. כך, בשנים האחרונות נקבעו הוראות ביחס לקרנות פנסיה ברירת מחדל והסכמי ברירת מחדל, מגבלות בשיווק ביטוח לאובדן כושר עבודה (מגבלת ה-35% מסך כל ההפקדות לרכיב התגמולים), איחוד חשבונות וניוד חשבונות, עידוד כניסת מתחרים לחברות המנהלות הגדולות ולמנהלי ההסדרים ומעורבות גוברת של הרגולטור באישור תכניות ותעריפים. בנוסף נקבעו הוראות שונות ביחס לסוכנים ולבעלי רישיון, המקדמות תחרות בין הסוכנים, כגון הגבלת יכולת הסוכנים וסוכנויות ההסדר לעסוק בשיווק ובתפעול בו זמנית, איסור על קיום זיקה בין העמלה המשולמת לסוכן לבין דמי הניהול והחזר עמלת היקף במקרה של ביטול פוליסה.

דרישה רגולטורית מרכזית עבור חברות הביטוח הינה דרישות הלימות הון. שינויים רגולטוריים בדרישות ההון עשויים להשפיע על פעילויות החברות והיקפיהן. לפרטים בדבר דרישות ההון של החברה ראה באור ג.7. לדוחות הכספיים.

כמן כן, סוכנויות הביטוח של החברה כפופות אף הן לרגולציה, לרבות רגולציה הנוגעת להחזקת סוכנויות על-ידי מבטח וכן חובות המוטלים על משווקים פנסיוניים. לשינויים בהוראות הדין הנוגעים לפעילותן של סוכנויות הביטוח, השפעה על פעילות הסוכנויות ורווחיותן.

החברה עוקבת אחר ההלכות ורגולציה חדשה בתחומי פעילותה ו/או בתחומים שיש בהם כדי להשפיע על החברה על מנת לאתר את עקרונות היסוד והכיוונים הכלליים אליהם נעשה ניסיון לחתור מצד בתי המשפט, המחוקק או הרגולטור, על מנת לכלכל את צעדי החברה באופן שיהלום עקרונות וכיוונים אלו, גם אם טרם קיבלו ביטוי קונקרטי בהלכה או רגולציה חדשה. יחד עם זאת, קשה לצפות הלכה / חקיקה / רגולציה חדשה לרבות שינויים בדגשים או בכיוונים של הרשויות הרלבנטיות וכן חוסר ודאות טבעי ביחס להולדתן של אלו. מאחר ומטבע הדברים מדובר בהתרחשות של אירוע עתידי בלתי ידוע ובלתי ודאי הסיכון האמור הינו בר ניהול או הקטנה במידה מועטה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים (המשך)

ג. גידול בתחרות

עלייה ברמת התחרות בתחומים בהם הקבוצה פועלת, עלולה לפגוע ברווחיות הקבוצה. המפקח, בהסדרה רגולטורית, מוביל מהלכים בעשור האחרון המגבירים את התחרות בתחום חסכון ארוך טווח. מבחינת מידת התחלפות בין המוצרים, קביעת מוצרים אחידים וברמת ומבנה דמי הניהול.

ד. שינוי בטעמי הציבור

נטיית הציבור לבחור במוצרים התחליפיים או שלא לבצע ביטוח, או בהקשר של מימוש גמלה עשויה להשפיע על הביקוש למוצרי הקבוצה ועל הרווחיות בתחומים השונים. קשת המוצרים הרחבה שמציעה החברה במרבית תחומי הביטוח ממתנת סיכון זה. החברה מתמודדת עם הסיכון באמצעות מעקב אחרי טעמי הציבור והתאמת מוצריה בהתאם.

ה. סיכונים משפטיים - תקדימים משפטיים ותובענות ייצוגיות ונגזרות, סמכויות המפקח ופרשנות

חברות הקבוצה חשופות להחלטות שיפוטיות, לרבות בתביעות ייצוגיות ונגזרות, הן המוגשות כנגדה והן כנגד גופים אחרים בענף, אשר יש בהן כדי ליצור לה פוטנציאל חבות לתשלום בסכומים מהותיים, וכן כדי ליצור תקדים משפטי מחייב ביחס לפעילות הקבוצה, לרבות בכל הנוגע לתשלום תביעות ביטוח והגדלת התשלום בגין אשר לא נצפה בעת הנפקת הפוליסות על ידה, ובהתאם להשפיע על פעילותה ו/או על תוצאותיה הכספיות ולהגדיל את התחייבויותיה הביטוחיות.

החשיפה של הקבוצה לתובענות ייצוגיות ונגזרות, כוללת חשיפה הן ביחס למקרים בהם נפתח הליך משפטי בגין, והן למקרים שהחשיפה הפוטנציאלית להגשת תובענה ייצוגית או נגזרת הובאה לידיעת חברות הקבוצה באמצעות גילוי עצמי ו/או באמצעות פניות של לקוחות בדרכים שונות, והן כאלה של חברות הקבוצה אין לגביהן ידיעה כאמור. בשנים האחרונות קיימת מגמה של גידול הן במספר הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות והן במספר התובענות אשר בתי המשפט מאשרים כייצוגיות, להערכת החברה הדבר מושפע, בין היתר, משינוי גישה כללית של בתי המשפט ביחס לתובענות ייצוגיות בכלל ומהמאפיינים היחודיים שיש לתחום הביטוח, הפנסיה והגמל בפרט. לעניין תביעות ייצוגיות, הליכים משפטיים ואחרים לרבות תביעות והליכים הקשורים לסיכונים רגולציה או סיכונים תפעוליים, ראה באור 9.1.39 (לדוחות הכספיים).

כמו כן הגופים המוסדיים בקבוצה כפופים לקביעות שונות במסגרת חוזרים, הכרעות, עמדות וכיוצא, הניתנות על-ידי הממונה באשר לאופן הפעולה של גופים אלו וכן הם כפופים לביקורות שעורך המפקח מעת לעת. הליכים אלו עלולים להביא לחיוב של הגופים המוסדיים בסכומים מהותיים ו/או להוראה ביחס לאופן פעולה המתייחס לתכניות הביטוח/פנסיה/גמל ששווקו בעבר, באופן שונה מזה שהיווה בסיס לשיווקן על ידי הקבוצה במקור ואשר יש בו כדי להגדיל עלויות של מוצרים אלו, לרבות להטיל עליה עיצומים כספיים. לדרכי התמודדות החברה ראה סעיף ב.5. לעיל.

מורכבותה של פעילות הקבוצה והיקפה, ובפרט תוקפם הארוך של הסכמי הביטוח, יוצרים חשיפה מהותית לסיכונים משפטיים העלולים לנבוע מליקויים אפשריים בתהליכים, מסמכים משפטיים, לרבות פוליסות וחוזי ביטוח משנה, מליקויים תפעוליים ביישומם של הסכמים או תהליכים ומשינויים החלים על פני זמן בפרשנות, גם בהתייחס למוצרים שנמכרו לפני שנים ארוכות ובהתאם - האפשרויות להקטין את הסיכון הגלום בהתפתחות בפסיקת בתי המשפט, לרבות פסיקת בית המשפט העליון, יישום כללי פרשנות במסגרתם או קביעת נורמות ראויות במסגרת הפסיקה, ביחס למוצרים שנמכרו בעבר, מוגבל מטבעו.

ניהול הסיכונים המשפטיים כרוך במתן יעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בחינה מתמדת של תהליכי העבודה, המסמכים והטפסים במקומות בהם קיים באופן טבעי ריבוי מופעים מאותו סוג או ענין ואשר יש בהם ייצוגיות מובנית. כמו כן, החברה בוחנת, ככל האפשר, תביעות והליכים שהוגשו כנגדה, כמו גם תביעות והליכים שלא כנגדה בענפי העיסוק שלה וכן פסיקות בהליכים אלו והיא מנסה להפיק לקחים ביחס לתהליכי העבודה הנוהגים על ידה.

ו. פגיעה במוניטין

מוניטין הקבוצה ושמה הטוב מהווים גורם חשוב בהתקשרות הקבוצה עם לקוחות חדשים ושמירה על לקוחות קיימים. לפגיעה בשמה הטוב של הקבוצה עלולה להיות פגיעה מהותית על עסקי הקבוצה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2018						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
נכסים						
1,162,425	-	1,162,425	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
5,457	-	5,457	-	-	-	נכסי מסים נדחים
2,022,770	33	2,022,737	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
618,542	-	618,542	-	-	-	רכוש קבוע
151,097	-	151,097	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
6,230,525	6,230,525	-	-	-	-	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
648,883	-	648,883	-	-	-	נדל"ן להשקעה אחר
999,443	6,085	-	9,952	820,609	162,797	נכסי ביטוח משנה
252,974	24,051	-	12,458	216,465	-	נכסי מסים שוטפים
1,838,814	1,442,449	29,508	182,086	865	183,906	חייבים ויתרות חובה
735,878	285,928	-	62,209	323,855	63,886	פרמיות לגבייה
86,245,691	86,245,691	-	-	-	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:						
11,355,930	-	-	1,559,687	5,737,301	4,058,942	נכסי חוב סחירים
24,667,280	-	-	559,121	23,064,002	1,044,157	נכסי חוב שאינם סחירים
919,139	-	919,139	-	-	-	מניות
2,790,100	-	2,748,740	38,162	-	3,198	אחרות
39,732,449	-	3,667,879	2,156,970	28,801,303	5,106,297	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
10,564,992	10,564,992	-	-	-	-	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
2,723,446	-	-	270,825	-	2,452,621	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
206,065	-	206,065	-	-	-	נכסים המוחזקים למכירה
154,139,451	104,799,754	8,512,593	2,694,500	30,163,097	7,969,507	סך הכל נכסים

(*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ *	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
5,952,584	-	5,952,584	-	-	-	סך הכל הון
						התחייבויות
35,661,315	-	-	40,073	34,886,465	734,777	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
103,407,603	103,407,603	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
260,256	-	260,256	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים
330,732	148,907	94,693	-	-	87,132	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
77,175	-	-	-	77,175	-	התחייבויות בגין מסים שוטפים
1,875,474	71,524	118,791	237,517	517,309	930,333	זכאים ויתרות זכות
6,574,312	1,208,777	35,127	186,306	519,201	4,624,901	התחייבויות פיננסיות
148,186,867	104,836,811	508,867	463,896	36,000,150	6,377,143	סך הכל התחייבויות
154,139,451	104,836,811	6,461,451	463,896	36,000,150	6,377,143	סך הכל הון והתחייבויות
-	(37,057)	2,051,142	2,230,604	(5,837,053)	1,592,364	סך הכל חשיפה מאזנית
-	-	713,234	(5,256,420)	-	4,543,186	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
-	(37,057)	2,764,376	(3,025,816)	(5,837,053)	6,135,550	סך הכל חשיפה

* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017					
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד
אלפי ש"ח					
נכסים					
1,182,273	-	1,182,273	-	-	-
5,639	-	5,639	-	-	-
1,963,402	39	1,963,363	-	-	-
644,399	-	644,399	-	-	-
347,650	-	337,183	-	51	10,416
5,992,310	5,992,310	-	-	-	-
605,038	-	605,038	-	-	-
1,035,690	9,116	-	18,416	839,873	168,285
129,144	21,987	-	11,663	95,494	-
658,632	360,300	24,024	53,838	1,538	218,932
765,307	352,280	-	34,560	316,119	62,348
85,292,178	85,292,178	-	-	-	-
10,939,902	-	-	1,371,916	5,939,127	3,628,859
23,548,565	-	-	341,279	22,646,532	560,754
1,102,334	-	1,102,334	-	-	-
2,565,844	-	2,513,222	2,900	-	49,722
38,156,645	-	3,615,556	1,716,095	28,585,659	4,239,335
8,497,605	8,497,605	-	-	-	-
2,299,697	-	-	354,039	-	1,945,658
147,575,609	100,525,815	8,377,475	2,188,611	29,838,734	6,644,974

(*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
5,907,862	-	5,907,862	-	-	-	סך הכל הון
						התחייבויות
34,944,200	-	-	50,127	34,134,524	759,549	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
99,893,451	99,893,451	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
531,762	-	531,762	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים (**)
328,429	146,225	98,387	-	-	83,817	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
75,172	-	-	-	75,172	-	התחייבויות בגין מסים שוטפים (**)
2,124,098	248,810	125,484	169,700	521,573	1,058,531	זכאים ויתרות זכות
3,770,635	73,542	57,055	16,434	838,601	2,785,003	התחייבויות פיננסיות
141,667,747	100,362,028	812,688	236,261	35,569,870	4,686,900	סך הכל התחייבויות
147,575,609	100,362,028	6,720,550	236,261	35,569,870	4,686,900	סך הכל הון והתחייבויות
-	163,787	1,656,925	1,952,350	(5,731,136)	1,958,074	סך הכל חשיפה מאזנית
-	-	(180,780)	(4,302,971)	-	4,483,751	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
-	163,787	1,476,145	(2,350,621)	(5,731,136)	6,441,825	סך הכל חשיפה

(*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.
 (**) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

1. פירוט הרכב ההשקעות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2018					
בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ אלפי ש"ח	לא כספיים ואחרים	סה"כ	
8,044,167	-	2,520,825	-	10,564,992	מזומנים ושווי מזומנים
12,169,033	16,824,007	4,878,975	31,090,999	64,963,014	נכסים סחירים
3,822,653	7,816,145	5,019,328	12,613,622	29,271,748	נכסים בלתי סחירים
<u>24,035,853</u>	<u>24,640,152</u>	<u>12,419,128</u>	<u>43,704,621</u>	<u>104,799,754</u>	סך הכל הנכסים
14,022,468	-	(27,017,028)	12,994,560	-	חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא

ליום 31 בדצמבר 2017					
בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ אלפי ש"ח	לא כספיים ואחרים	סה"כ	
7,645,663	-	851,942	-	8,497,605	מזומנים ושווי מזומנים
10,739,400	17,088,334	2,698,393	33,724,946	64,251,073	נכסים סחירים
6,733,811	8,210,942	2,009,240	10,823,144	27,777,137	נכסים בלתי סחירים
<u>25,118,874</u>	<u>25,299,276</u>	<u>5,559,575</u>	<u>44,548,090</u>	<u>100,525,815</u>	סך הכל הנכסים
10,189,386	57,700	(19,861,015)	9,613,929	-	חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ

דירוג מקומי *					
ליום 31 בדצמבר 2018					
AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ **	
15,354,761	-	-	-	15,354,761	נכסי חוב בארץ
11,994,416	2,013,015	17,117	-	14,024,548	אגרות חוב ממשלתיות
6,851,995	3,346,017	2,505	2,010,365	12,210,882	נכסי חוב אחרים - סחירים
34,201,172	5,359,032	19,622	2,010,365	41,590,191	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
1,620,239	1,110,955	-	-	2,731,194	סך הכל נכסי חוב בארץ
393,803	244,738	-	-	638,541	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על-ידי החברה

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ (המשך)

דירוג מקומי ^(*)				
ליום 31 בדצמבר 2017				
סה"כ ^(**)	לא מדורג	נמוך BBB-מ אלפי ש"ח	BBB עד A	AA ומעלה
15,254,974	-	-	-	15,254,974
12,649,139	-	33,821	2,492,811	10,122,507
14,763,085	2,145,833	-	3,296,517	9,320,735
42,667,198	2,145,833	33,821	5,789,328	34,698,216
2,558,669	-	-	1,033,637	1,525,032
441,306	-	-	26,475	414,831

נכסי חוב בארץ

אגרות חוב ממשלתיות
נכסי חוב אחרים - סחירים
נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
סך הכל נכסי חוב בארץ
מזה נכסי חוב בדירוג פנימי
כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם
הופחת על-ידי החברה

^(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודרוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

^(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל

דירוג בינלאומי ^(*)				
ליום 31 בדצמבר 2018				
סה"כ ^(**)	לא מדורג	נמוך BBB-מ אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
7,060,012	1,972,066	1,444,955	3,026,293	616,698
-	-	-	-	-

סך הכל נכסי חוב בחו"ל
מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

דירוג בינלאומי ^(*)				
ליום 31 בדצמבר 2017				
סה"כ ^(**)	לא מדורג	נמוך BBB-מ אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
3,947,759	973,273	893,624	2,031,403	49,459
-	-	-	-	-

סך הכל נכסי חוב בחו"ל
מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

^(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינן חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Moody's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

^(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ה. גילויים נדרשים לפי IFRS9

הטבלה להלן מציגה את הערך בספרים, ליום 31 בדצמבר 2018, של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

דירוג מקומי ^(*)					מזומנים ושווי מזומנים - אחרים השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים
ליום 31 בדצמבר 2018					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A	AA ומעלה	
2,617,441	-	-	21,530	2,595,911	
912,404	-	-	324,037	588,367	
9,661,945	3,804	3,163	418,819	9,236,159	
24,222,717	463,399	-	652,417	23,106,901	
דירוג בינלאומי ^(*)					מזומנים ושווי מזומנים - אחרים השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים
ליום 31 בדצמבר 2018					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
106,005	-	-	-	106,005	
-	-	-	-	-	
1,361,872	-	427,452	911,286	23,134	
439,603	321,195	-	81,686	36,722	

^(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א' לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר 2018		
ערך בספרים	שווי הוגן	
אלפי ש"ח		
50,389	9,733	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

א. כללי

1. החברה נשלטת על ידי חברת אליהו הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ (להלן - "אליהו בטוח") המחזיקה בכ-68% מהון המניות של החברה. כפי שנמסר לחברה על ידי אליהו בטוח, מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה הסופי בחברה ובאליהו בטוח. לפרטים נוספים בדבר החזקות בעל השליטה בחברה ראה באור 1.

פרטים ונתונים אודות עסקאות עם בעל השליטה, עם קרוביו או חברות בשליטתו או עסקאות עם צד שלישי שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי ("עסקאות בעל שליטה") מובאים בסעיפים ג' ו-ה' להלן.

2. נכון למועד הדוח מחזיק מר שלמה אליהו, במישרין ובעקיפין, בכ-27% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד לישראל בע"מ ("בנק אגוד") ולכן, החל ממועד רכישת השליטה, עסקאות של החברה ו/או חברות מאוחדות שלה עם בנק אגוד ו/או עם חברות בשליטתו מסווגות כעסקאות אשר לבעל השליטה בחברה עניין אישי בהן. זאת, בנוסף להיותן, החל ממועד כהונתו של מר שלמה אליהו כיו"ר דירקטוריון בחברה, התקשרויות אשר לנושא משרה בחברה עניין אישי בהן.

על פי הוראות הממונה על ההגבלים העסקיים באישור שניתן על ידו בקשר עם רכישת השליטה, החל ממועד השלמת העסקה לרכישת השליטה, החברה לא תתקשר (במישרין ובעקיפין), בהסכם עם חברות סוחרות אשר בעל השליטה מחזיק בהן 5% ומעלה מהון המניות, במישרין או בעקיפין, לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגינם תשולם מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ובתנאים שנקבעו על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים.

נכון למועד דוח זה, ההוראה האמורה רלוונטית רק להתקשרות עם בנק אגוד.

פרטים ונתונים ביחס לעסקאות עם בנק אגוד ("צד קשור אחר") מובאים בסעיפים ג' ו-ד' להלן.

3. פרטים ונתונים ביחס להתקשרויות עם חברות כלולות מובאים בסעיפים ג', ד' ו-ו' להלן.

לא נכלל בבאור תיאור של עסקאות בעל שליטה ו/או צדדים קשורים אחרים אשר ההתקשרות בגינם בוצעה בטרם הפכו להיות צד קשור. נתונים כספיים בקשר עם עסקאות אלו בתקופת הדוח כלולות בנתונים בסעיפים ג' ו-ד' להלן. יתרות ועסקאות בין החברה לבין צדדים קשורים ובעל ענין אשר בוצעו בעת היותו צד קשור ו/או בעל ענין, ואשר לאחר מכן ובמשך תקופת הדוח לא היה עוד בעל ענין ו/או צד קשור, מתוארות בבאור זה, עקב נתוני תקופות קודמות המצויות במספרי ההשוואה.

¹ למעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה מלאו מניותיה הוחזקו, במישרין או בעקיפין, על ידי החברה, דהיינו, מגדל שוקי הון.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות

1. הקבוצה מבצעת או עשויה לבצע עסקאות עם בעל עניין ו/או עסקאות בעל שליטה במהלך העסקים הרגיל שלה, לרבות, אך לא רק, עסקאות מן הסוגים ובעלות המאפיינים כמפורט להלן: רכישת נכסים, שכירות נכסי מקרקעין, רכישת של מוצרים ושירותים באמצעות בעל השליטה, שיתופי פעולה לרבות ביחס להשקעות משותפות וקבלת שירותים פיננסיים או כלכליים. מובהר כי העסקאות האמורות לעיל אינן מהוות רשימה סגורה.
2. כמפורט בסעיף 4 להלן, דירקטוריון החברה אימץ קווים מנחים וכללים לסיווגה של עסקה של מי מחברות הקבוצה בהתאם לקבוע בתקנה 41(א3)(1) לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010 ("נוהל זניחות"). כללים וקווים מנחים אלה משמשים לבחינת היקף הגילוי והדיווח הנדרש על-פי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970 ("תקנות הדיווח") על חברות ציבוריות בקשר עם עסקאות עם בעל עניין ו/או בעל השליטה, לרבות לעניין הדיווח בדוח התקופתי (כקבוע בתקנה 22 לתקנות הדיווח).
3. הנתונים הכספיים הכלולים בסעיפים ג' ו-ד' להלן כוללים נתונים כספיים של עסקאות זניחות. פירוט עסקאות בעל שליטה ו/או עם צדדים קשורים אחרים אינו כולל תיאור של עסקאות המסווגות כזניחות בהתאם למבחני הזניחות שקבע הדירקטוריון.
4. ביום 22 במרס 2017 החליט דירקטוריון החברה לעדכן את הקווים המנחים והכללים לסיווגה של עסקה עם בעל עניין ו/או עם בעל השליטה כ"עסקה זניחה". בהתאם להחלטה זו, עסקה כאמור תיחשב כ"עסקה זניחה", אם יתקיימו בה כל התנאים הבאים:

(1) היא איננה עסקה חריגה (כמשמעות המונח בחוק החברות).

(2) בהיעדר שיקולים איכותיים מיוחדים העולים מכלל נסיבות העניין, עסקה תחשב כעסקה זניחה אם יתקיים אחד התנאים המפורטים להלן:

(א) עסקת ביטוח -

1. הסכום הכולל של הפרמיות בגין העסקה, לרבות עסקאות נפרדות שקיימת ביניהן תלות, לא יעלה על 2 מיליון ש"ח (מותאם לעליית מדד המחירים לצרכן מהמדד הידוע בינואר 2017) ויחס הפרמיות לא יעלה על 0.5%.
2. יחס ההתחייבויות בתחום הרלוונטי לא יעלה על 0.5% (לצורך חישוב יחס ההתחייבות, ההתחייבות נשוא האירוע תהיה סכום הביטוח).

(ב) עסקאות ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות ופיננסים - העסקאות מבוצעות באותם תנאים הניתנים לעובדי הקבוצה.

(ג) התקשרויות אחרות -

1. היקף העסקה בכל עסקה אינו עולה על 5 מיליון ש"ח (בעסקה בתחום השקעות היקף העסקה של בעל השליטה או בעל העניין ייבחן על פי העמלות או דמי הניהול אותם יקבל בעל השליטה/בעל העניין או ישלם, לפי העניין), כשסכום זה מותאם לעליית מדד המחירים לצרכן מהמדד הידוע בינואר 2017

וכן-

2. תוצאות מדידתה למול אמת המידה הרלוונטית (אחת או יותר), כאמור להלן, לא עולה על 0.5%.

אמות המידה הרלוונטיות לבחינת סיווגה של עסקה מסוימת כעסקה זניחה הן:

- במכירה של ביטוח או רכישת ביטוח משנה - יחס פרמיות.
- ברכישת נכס - יחס נכסים.
- במכירת נכס - יחס רווחים, יחס נכסים.
- ברכישת/מכירת מוצרים או שירותים אחרים - יחס הוצאות או יחס הכנסות בגין שירותים, על פי העניין.
- בנטילת התחייבות כספית (כולל נטילת אשראי) - יחס התחייבויות.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות (המשך)

לעניין זה:

יחס פרמיות: הפרמיות נשוא האירוע חלקי סך הפרמיות השנתיות במגזר הפעילות הרלוונטי (ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות, ביטוח כללי) כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.

יחס נכסים: היקף הנכסים נשוא האירוע (נכסים נרכשים או נמכרים) חלקי סך הנכסים; היחס יימדד בנפרד ביחס לכספי עמיתים בניהול הקבוצה וביחס לכספי נוסטרו. במקרה של עסקה משותפת לכספי עמיתים ונוסטרו, ייבדק היחס הרלבנטי בנפרד לגבי כל סוג נכסים בהתאם לגובה הסכום של חלק הנוסטרו/כספי עמיתים, לפי העניין בעסקה אל מול הסך הכולל של הנכסים, כספי נוסטרו/כספי עמיתים לפי העניין, לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.

יחס רווחים: הרווחים או ההפסדים המשויכים לאירוע חלקי הרווח או ההפסד השנתי הכולל לתקופה (לרבות שינויים בקרנות הון) הממוצע בשלוש השנים הקלנדריות האחרונות.

יחס התחייבויות: ההתחייבויות נשוא האירוע חלקי סך ההתחייבויות לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.

יחס הון עצמי: הגידול או הקטון בהון העצמי חלקי ההון העצמי לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.

יחס הכנסות משירותים: היקף ההכנסות נשוא האירוע חלקי סך ההכנסות השנתיות הממוצעות בשלוש השנים האחרונות שאינן מפרמיות, מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.

יחס הוצאות בגין שירותים: היקף ההוצאות נשוא האירוע חלקי הוצאות הנהלה וכלליות השנתיות כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.

5. ביחס לעסקאות רב שנתיות, יחושב היקף העסקה לצרכי בחינת הזניחות על בסיס שנתי, כך לדוגמה בעסקת ביטוח למספר שנים, כהיקף העסקה ייחשבו דמי הביטוח השנתיים המשולמים או הנגבים. עסקאות נפרדות אשר קיימת ביניהן תלות, כך שבפועל הינן חלק מאותה התקשרות, יבחנו כעסקה אחת.

6. במקרים בהם, לפי שיקול דעת החברה, כל אמות המידה הכמותיות הנזכרות לעיל אינן רלבנטיות לבחינת זניחותה של עסקה, תיחשב העסקה כזניחה בהתאם לאמת מידה רלבנטית אחרת, שתיקבע על ידי החברה, ובלבד שאמת המידה הרלבנטית המחושבת לעסקה תהיה בשיעור של פחות מ-0.5% וכן שהיקף העסקה לא יעלה על סך של 5 מיליון ש"ח, כשסכום זה צמוד למדד כאמור לעיל.

7. בחינת השיקולים האיכותיים של עסקת בעל השליטה או בעל העניין, עשויה להוביל לסיווג העסקה כעסקה לא זניחה למרות המפורט לעיל. כך למשל ולשם הדוגמה בלבד, עסקת בעל שליטה לא תיחשב בדרך כלל כזניחה אם היא נתפסת כאירוע משמעותי על-ידי הנהלת החברה ומשמשת כבסיס לקבלת החלטות ניהוליות או אם במסגרת עסקת בעל השליטה או בעל העניין, צפוי בעל השליטה או בעל העניין, לקבל טובות הנאה שיש חשיבות במסירת דיווח עליהם בציבור.

8. עסקה שסווגה על-ידי חברה מוחזקת של החברה תחשב זניחה גם ברמת החברה. עסקה כאמור אשר סווגה על-ידי החברה המוחזקת כלא זניחה תבחן מול אמות המידה הרלבנטיות ברמת החברה.

9. דירקטוריון החברה יבחן את הצורך בעדכון הוראות נוהל זה מעת לעת, בשים לב לעסקאות בעלי השליטה או בעלי העניין, בהן מתקשרת החברה ושינויים בהוראות הדין הרלבנטיות.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. יתרות של בעלי עניין וצדדים קשורים

בעלי עניין, צדדים קשורים ואנשי מפתח ניהוליים בחברה ו/או בחברות בהן הם מכהנים כנושאי משרה, לרבות בעל השליטה ו/או קרוביו אשר מכהנים כנושאי משרה, עשויים לרכוש, מידי פעם, חוזי ביטוח, חוזי השקעה או מוצרים פיננסיים אחרים שהונפקו על ידי הקבוצה ו/או נמכרים על ידי חברות הקבוצה וזאת בתנאי שוק ובמהלך העסקים הרגיל. פרטים בדבר עסקאות אלו אינם כלולים בבאור זה.

הרכב

ליום 31 בדצמבר 2018			חייבים ויתרות חובה נכסי חוב (**) מניות זכאים ויתרות זכות (***) התחייבויות פיננסיות (***)
חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים (*)	קבוצת אליהו	
	אלפי ש"ח		
963	-	2,526	
23,037	75,984	-	
-	2,331	-	
-	(602)	-	
(2,798)	(6,246)	-	

(*) יתרת נכסי חוב הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין עמדה על סך של 94,359 אלפי ש"ח.

(**) לפני רכישת השליטה בחברה רכשו החברה וחברות הבנות שלה אגרות חוב ומניות של בנק אגוד והחל ממועד רכישת השליטה בחברה ונכון למועד הדוח הן אינן רוכשות ניירות ערך של בנק אגוד אולם, מעת לעת, הן מוכרות החזקות אלו במסגרת המסחר הרגילה.

(***) בחודש דצמבר 2018, במסגרת הנפקת אג"ח (סדרה ז') של מגדל גיוס הון, חברה בת של מגדל ביטוח, רכש בנק אגוד כ- 5 מיליון ש"ח ע.נ.

ליום 31 בדצמבר 2017			חייבים ויתרות חובה נכסי חוב (**) מניות זכאים ויתרות זכות (***) התחייבויות פיננסיות (***)
חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים (*)	קבוצת אליהו	
	אלפי ש"ח		
11,321	-	2,526	
24,885	98,001	-	
-	3,033	-	
-	(648)	-	
(2,687)	(5,956)	-	

(*) יתרת נכסי חוב הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין עמדה על סך של 126,694 אלפי ש"ח.

(**) לפני רכישת השליטה בחברה רכשו החברה וחברות הבנות שלה אגרות חוב ומניות של בנק אגוד והחל ממועד רכישת השליטה בחברה ונכון למועד הדוח הן אינן רוכשות ניירות ערך של בנק אגוד אולם, מעת לעת, הן מוכרות החזקות אלו במסגרת המסחר הרגילה.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו
אלפי ש"ח		
-	933	931
-	28	-
32	34	164
-	909	-
1,221	530	-
-	41	-
610	-	-
-	-	870
4,518	(1,765)	-

פרמיות שהתקבלו
עמלות והשתתפות ברווחים בביטוח קבוצתי
תביעות ששולמו
הסכמי הפצה ותפעול
עמלת סוכן ועמלות אחרות
הכנסות מדמי שכירות / דמי שימוש
הכנסות מדמי ניהול
עלויות העסקה
אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו
אלפי ש"ח		
-	975	408
-	112	-
-	33	229
-	1,053	-
671	626	-
-	38	-
917	-	-
-	-	1,042
429	(8,715)	(2)

פרמיות שהתקבלו
עמלות והשתתפות ברווחים בביטוח קבוצתי
תביעות ששולמו
הסכמי הפצה ותפעול
עמלת סוכן ועמלות אחרות
הכנסות מדמי שכירות / דמי שימוש
הכנסות מדמי ניהול
עלויות העסקה
אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו
אלפי ש"ח		
34	995	422
-	146	-
25	166	120
-	1,091	-
5,341	765	-
-	56	-
1,200	-	-
-	-	910
2,995	(743)	-

פרמיות שהתקבלו
עמלות והשתתפות ברווחים בביטוח קבוצתי
תביעות ששולמו
הסכמי הפצה ותפעול
עמלת סוכן ועמלות אחרות
הכנסות מדמי שכירות / דמי שימוש
הכנסות מדמי ניהול
עלויות העסקה
אחר

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה

להלן תיאור של עסקאות בעל שליטה תוך הפרדה של עסקאות חריגות לפי סעיף 270(4) לחוק החברות ועסקאות שאינם חריגות שאינן לפי סעיף 270(4) לחוק החברות.

עסקאות חריגות עם בעל שליטה		
מס'	צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר
1	מר אליהו אליהו	5 באפריל 2016 וביום 4 פברואר 2019 - אישור האסיפה הכללית של החברה
תנאי העסקה מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז - מר אליהו אליהו, אחיו של מר שלמה אליהו, החל לעבוד במגדל ביטוח ביום 1 בינואר 2013 בתפקיד מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז, בשכר חודשי של 50 אלפי ש"ח ותנאים נלווים ובכלל זה הבראה, חופשה, מחלה, אחזקת רכב, החזר הוצאות, הפרשות סוציאליות, ביטוח אובדן כושר עבודה והפרשות לקרן השתלמות. הגמול הכולל למר אליהו אליהו בשנת 2018 עמד על 870 אלפי ש"ח ובשנת 2017 עמד על כ-1,040 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס שכר) בתוספת בONUS ששולם בסך 164 אלפי ש"ח. תנאי העסקה של מר אליהו אליהו אושרו לראשונה בחודש מרס 2013 ולאחר מכן אושרו מחדש על ידי האסיפה הכללית בתום 3 שנים, הן ביום 5 באפריל 2016 והן ביום 4 בפברואר 2019. תוקף האישור הנוכחי, כפי שהתבקשה האסיפה הכללית לאשר, הינו עד ליום 30 בספטמבר 2020, מועד סיום כהונתו הצפוי של מר אליהו. לפרטים נוספים בדבר תנאי הכהונה של מר אליהו אליהו ראה דיווח מיידי של החברה מיום 28 בדצמבר 2018, אסמכתא מספר 127740-01-2018, בדבר זימון האסיפה הכללית ודיווח מיידי של החברה מיום 4 בפברואר 2019, אסמכתא מספר 012390-01-2019 בדבר תוצאות האסיפה הכללית.		
מענקי 2017 עד וכולל 2019 - אישור מענק שנתי נורמטיבי למר אליהו אליהו, בסך של 200 אלפי ש"ח, בגין כל שנה קלנדרית מהשנים 2017 עד וכולל 2019. בהתאם למדיניות התגמול המעודכנת, יהיה המענק השנתי למר אליהו אליהו מבוסס ביצועים. סכום המענק בכל שנה קלנדרית ייקבע על יסוד המענק הנורמטיבי, בהתאם לציון ביצוע בטווח שבין 70%-ל-140%. בציון 100% המענק יהא בסך השווה למענק הנורמטיבי. בציון ביצוע מתחת ל-70%, מר אליהו אליהו אינו זכאי לבONUS. בציון ביצוע של 140% ומעלה, מר אליהו אליהו יהא זכאי למענק מקסימלי של 280 אלפי ש"ח, לשנה. לפרטים נוספים בדבר המענק השנתי והנורמטיבי ראה דיווח מיידי מיום 22 בדצמבר 2016 (דוח מיידי משלים בדבר זימון אסיפה כללית), אסמכתא מספר 142339-01-2016 וכן דיווח מיידי בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017 (אסמכתא: 000333-01-2017). לפרטים בדבר אישור המענק השנתי הנורמטיבי למר אליהו אליהו לשנים 2014 עד וכולל 2016, בתנאים דומים למענק שאושר לשנים 2017 עד וכולל 2019, ראה דיווח מיידי מיום 22 בספטמבר 2014, אסמכתא מספר 161913-01-2014, בדבר זימון האסיפה הכללית ודיווח מיידי מיום 27 באוקטובר 2014, אסמכתא מספר 181653-01-2014 בדבר תוצאות האסיפה הכללית.		

¹ בכל מקום בבאור זה, משמעו מועד אישור האורגן הרלוונטי האחרון בהיבט של דיני החברות וזהות אותו האורגן. עסקאות שאושרו באסיפת בעלי המניות אושרו קודם לכן בועדת הביקורת ובדירקטוריון אותה החברה במקרים בהם נערך עדכון ו/או שינוי להתקשרות קודמת, תיאור מכלול ההתקשרות יהא בתאריך המוקדם מבין השניים.

עסקאות חריגות עם בעל שליטה			
מס' צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / הארגון מאשר	מהות העסקה ועיקריה	
2 אליהו בטוח	3 בפברואר 2016 - אישור האסיפה הכללית של החברה	הסכם לרכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי - מגדל ביטוח התקשרה עם אליהו בטוח בע"מ ("אליהו בטוח") בהסכם במסגרתו הועבר לאחריותה הבלעדית של מגדל ביטוח תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי, הכולל פוליסות שהונפקו על ידי אליהו בטוח עד ליום 31 בדצמבר 2012 ("תיק הביטוח"). במקביל להעברת תיק הביטוח העבירה אליהו בטוח למגדל ביטוח סכום (במזומן) השווה להערכה האקטוארית של ההתחייבויות הכלולות בתיק הביטוח (המיועד למימון הטיפול בתיק הביטוח) בהתאמות הקבועות בהסכם (ההערכה האקטוארית של החשיפה בגין התביעות שהיו כלולות בתיק הביטוח, נכון ליום 30 ביוני 2015, על פי דוחותיה הכספיים של אליהו בטוח, הייתה בסכום של כ-393 מיליון ש"ח), וכן את סכום ההוצאות העקיפות (לעניין אישור לתיקון סכום ההוצאות העקיפות ראה להלן).	
בתמורה לטיפול בתיק הביטוח תהא מגדל ביטוח זכאית ל-71% מהרווחים שינבעו מתיק הביטוח, ככל שיהיו, אך לא פחות מ-7 מיליון ש"ח (רווח מובטח על ידי אליהו בטוח, אשר יועבר כמקדמה במועד השלמת העסקה). במסגרת ההתקשרות וכתנאי לה, נחתם הסכם ביטוח משנה בין מגדל ביטוח לבין SWISS RE ("סוויס"), במסגרתו תעניק סוויס כיסוי ביטוחי לתיק הביטוח המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של מגדל ביטוח ("ביטוח המשנה של סוויס"). בהתאם להסכם ביטוח המשנה של סוויס, סוויס תהא זכאית לפרמיה בסך של כ-11 מיליון ש"ח (אשר תועבר כמקדמה מיד לאחר השלמת העסקה ובהתאם למנגנון שנקבע) וכן (בנוסף על הפרמיה האמורה) ל-29% מהרווחים אשר ינבעו מתיק הביטוח, ככל שינבעו. כמו כן במסגרת ההתקשרות, נקבעו הסדרים ביחס לחובת שיפוי ותשלום של אליהו בטוח במקרה בו סכום ההערכה האקטוארית וביטוח המשנה של סוויס לא יספיקו לכיסוי התביעות וההוצאות בקשר עם תיק הביטוח, כאשר שיפוי כאמור יילקח במסגרת ההתחשבנות בין הצדדים. כמו כן, התחייבה אליהו בטוח באופן נפרד לשפות את מגדל ביטוח במקרה בו הסכומים המופקדים בחשבון ההוצאות לא יספיקו לכיסוי ההוצאות העקיפות בקשר עם תיק הביטוח, שיפוי כאמור יקוזז מרווחים שיהיו למגדל ביטוח מתיק הביטוח, ככל שיהיו. בנוסף להתחייבות השיפוי, במועד השלמת העסקה תעמיד אליהו בטוח ערבות בנקאית אוטונומית מתאגיד בנקאי ישראלי לטובת מגדל ביטוח, בגובה של 5% מסכום ההערכה האקטוארית ("הערבות הבנקאית"). הערבות הבנקאית תהא בתוקף עד לשנת 2020 לכל הפחות, וסכום הערבות הבנקאית יתעדכן אחת לשנה, בהתאם לסכום הערכת התביעות הכלולות בתיק הביטוח, כמדווח בדוחות הכספיים של מגדל ביטוח. כמו כן נקבעו במסגרת ההתקשרות הסדרים שונים לשיפוי במקרים בהם ביטוח המשנה של סוויס אינו חל (כגון מחמת חריגים הקבועים בתנאי ביטוח המשנה של סוויס) ובמקרים של תביעות, דרישות והליכים שונים שנקבעו בין הצדדים, כאשר שיפוי מכוח הסדרים כאמור לא ייכלל במסגרת ההתחשבנות. בהתאם לכך נכון לתאריך המאזן נרשמו הפרשות בסך של כ-2.5 מיליון ש"ח, ראה באור 38.ג. ביום 21 באפריל 2016, לאחר שהתקבל אישור בית המשפט לעסקה, הושלמה העסקה ותיק הביטוח הועבר לאחריותה של מגדל ביטוח. לפרטים נוספים ראו דיווח בדבר זימון האסיפה הכללית לאישור התקשרות זו מיום 29 בדצמבר 2015, אסמכתא מספר 081583-01-2015, ודיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 3 בפברואר 2016, אסמכתא מספר 022456-01-2016. ודיווח מיידי מיום 24 באפריל 2016 בדבר השלמת העסקה, אסמכתא מספר 054871-01-2016. לעניין בקשות לתובענות ייצוגיות שהוגשו, ראה באור 1.39.ב. תביעה מספר 26.			
4 באוגוסט 2016 - אישור האסיפה הכללית של החברה	אישור תיקון להסכם רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי בשל טעות שנפלה בנוסח המקורי של ההסכם בנוגע לחישוב סכום ההוצאות העקיפות - עיקר התיקון הינו בנוגע לאופן חישוב סכום ההוצאות העקיפות אשר היה על אליהו בטוח להעביר למגדל ביטוח במועד השלמת ההסכם, כך שבהתאם לתיקון האמור סכום ההוצאות העקיפות יחושב כ-3% מההערכה האקטוארית המתואמת, לפני ביטוח משנה (במקום 3% מההערכה האקטוארית "המקורית" (קרי ההערכה האקטוארית למועד הקובע, 30 ביוני 2015), לפני ביטוח משנה). בהתאם להערכה האקטוארית המתואמת (נכון למועד ההשלמה, על פי הנתונים ליום 31 במרס 2016), סכום ההוצאות העקיפות בהתאם לתיקון האמור לעיל הסתכם לסך של כ-9.8 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים ראו דיווח בדבר זימון האסיפה הכללית מיום 28 ביוני 2016, אסמכתא מספר 068974-01-2016, דיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 4 באוגוסט 2016, אסמכתא מספר 097930-01-2016.		

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה (המשך)

עסקאות חריגות עם בעל שליטה		
מס'	צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר
3	ישראל אליהו	22 במרס 2017 - אישור דירקטוריון החברה
תנאי כהונה - מר ישראל אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של מגדל ביטוח וכיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ ("שוקי הון") ועד ליום 28 במאי 2018 כיהן כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח. בגין כהונתו בחברה ובמגדל ביטוח, מר ישראל אליהו זכאי לגמול שנתי בסך של כ-129 אלפי ש"ח ולגמול השתתפות בשיבות דירקטוריון ו/או ועדותיו בסך של כ-5 אלפי ש"ח לשיבה הזיהים לגמול אותו מקבלים הדירקטורים האחרים, לרבות הדח"צים (לא כולל יו"ר הדירקטוריון). מר ישראל אליהו אינו מקבל גמול בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון שוקי הון. לסכומים האמורים יתווסף מע"מ כדין והם יעודכנו פעם בשנה בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן. תנאים אלו, אשר אושרו לראשונה בחודש נובמבר 2013, הינם בהתאם לתקנה 1ב(3) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000 ("תקנות ההקלות"). הגמול הכולל אשר שולם למר ישראל אליהו בגין כהונתו בחברה ובמגדל ביטוח בשנת 2018 עמד על כ-221 אלפי ש"ח (כולל מע"מ). לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 19 בנובמבר 2013, אסמכתא מספר 01-196653-2013 ודיווח מיידי מיום 22 במרס 2017, אסמכתא מספר 01-027750-2017.		
4	עופר אליהו	30 בדצמבר 2016 - אישור האסיפה הכללית של החברה
תנאי כהונה - מר עופר אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, כיהן כמנכ"ל מגדל ביטוח ויו"ר דירקטוריון במקפת וביוזמה עד ליום 31 במאי 2018. לפרטים בדבר תנאי ההעסקה של מר עופר אליהו בתפקידים אלו, ראה סעיף 4.ד) להלן.		
5	בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בחברה	28 בנובמבר 2017 - אישור דירקטוריון החברה לביטוח נושאי משרה
ביטוח נושאי משרה - לפרטים בדבר פוליסת ביטוח נושאי המשרה של החברה ושל חברות מאוחדות, וכן פוליסת ביטוח נושאי משרה של שוקי הון, לרבות לנושאי משרה שהינם בעל השליטה או קרובו, ראה סעיף 4.ז) להלן. הכיסוי הביטוחי האמור לבעל השליטה ו/או קרוביו אושר בהתאם לתקנה 1ב לתקנות ההקלות.		
שיפוי לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוביו - ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה מתן כתבי שיפוי גם לנושאי משרה שהם בעל השליטה וקרוביו.		
מתן כתבי פטור - ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית מתן כתבי פטור לנושאי משרה ולדירקטורים, לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו, אשר לא היו בידם כתבי פטור באותו המועד. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של החברה מיום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) שעל סדר יומה, בין היתר, אישור מתן כתבי השיפוי והפטור, אסמכתא מספר 01-142339-2016 וכן דיווח מיידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 01-000333-2017.		
לפרטים אודות כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהינם בעל השליטה או למי שלבעל השליטה יש בו ענין אישי ראה באור 2.39.ד).		

1. חברות כלולות

1. לעניין השקעות בחברות כלולות ראה באור 7 השקעה בחברות מוחזקות.
2. א) בחודש ספטמבר 2016 העמידה מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, חברה בת של מגדל ביטוח, לקניין רמת אביב בע"מ ("רמת אביב") הלוואה בסכום של כ-23 מיליון ש"ח. ההלוואה ניתנה לרמת אביב על ידי בעלי מניותיה בהתאם לשיעור אחזקתם. ההלוואה נשאה ריבית שנתית של 4% ונפרעה מעודפי המזומנים בקניין כפי שהיו מעת לעת. ליום 31 בדצמבר 2018 ההלוואה נפרעה במלואה. יתרת ההלוואה ליום 31 בדצמבר 2017 כ-10 מיליון ש"ח.
- ב) בגין ההלוואה שניתנה לרמת אביב נרשמו הכנסות מימון בשנים 2017, 2018 ו-2016 של כ-127 אלפי ש"ח, כ-588 אלפי ש"ח וכ-211 אלפי ש"ח, בהתאמה.
3. מגדל ביטוח שילמה לאורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ, חברה כלולה עד לרכישת השליטה המלאה בה בתום שנת 2016, עמלות בגין שיווק מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיוניים בשנת 2016 בסכום כולל של כ-4,620 אלפי ש"ח.
4. בנוסף למפורט בסעיף 3 לעיל, מגדל ביטוח משלמת עמלות בגין שיווק מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיוניים לחברות כלולות נוספות בסכומים שאינם מהותיים.
5. בחודש אוגוסט 2013 נתנה מגדל ביטוח הלוואה לחברה כלולה בחו"ל בסך של כ-5,958 אלפי ש"ח לפירעון בתשלום אחד בתום 5 שנים. במהלך שנת 2015 נתנה מגדל ביטוח שתי הלוואות נוספות לחברה הכלולה בסך של כ-3,549 אלפי ש"ח, ההשקעה בחברה הכלולה נמכרה בתום הרבעון השני של שנת 2016. בגין הלוואות אלו נרשמו הכנסות מימון בשנת 2016 בסך של כ-327 אלפי ש"ח.
6. במהלך שנת 2015 נתנה מגדל ביטוח הלוואות לחברות כלולות בחו"ל בסך של כ-20,162 אלפי ש"ח לפירעון עד לתום שנת 2025. יתרת ההלוואות ליום 31 בדצמבר 2018 הינה 23,037 אלפי ש"ח וליום 31 בדצמבר 2017 הינה 24,823 אלפי ש"ח. בגין הלוואות אלו נרשמו הכנסות מימון בשנים 2017, 2018 ו-2016 בסך של כ-4,502 אלפי ש"ח, כ-93 אלפי ש"ח וכ-2,457 אלפי ש"ח, בהתאמה. הלוואות אלו מוצגות כנכסי חוב שאינם סחירים במסגרת השקעות פיננסיות אחרות.
7. בבעלות החברה נכסי נדל"ן שונים. בחלק מנכסי הנדל"ן האמורים נעשה שימוש עצמי וחלק מנכסי הנדל"ן מושכרים לשימוש חברות הקבוצה, לרבות חברות שאינן בבעלות מלאה של החברה, בסכומים שאינם מהותיים.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ז. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים)

חלק מאנשי המפתח הניהוליים בחברה זכאים לשכר, לבנוס, ולהטבות שלא במזומן (כגון רכב, ביטוח רפואי וכדומה). חלק מאנשי המפתח הניהוליים השתתפו גם בתכנית כתבי האופציה למניות של החברה. למידע נוסף, ראה באור 33 בדבר הסדרי תשלומים מבוססי מניות.

ח. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים

1. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016		2017		2018	
מס' סכום		מס' סכום		מס' סכום	
אנשים		אנשים		אנשים	
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח	
11,802	9	13,465	7	12,003	8
1,846	9	1,638	7	1,095	8
3	8	(30)	6	1	6
(221)	4	-	-	-	-
13,430		15,073		13,099	

הטבות לזמן קצר

הטבות לאחר העסקה

הטבות אחרות לזמן ארוך

תשלום מבוסס מניות (ראה באור 33)

2. הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016		2017		2018	
מס' סכום	מס' אנשים	מס' סכום	מס' אנשים	מס' סכום	מס' אנשים
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח			
5,211	10	3,662	11	5,729	9
5,211		3,662		5,729	

דמי ניהול לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה מטעמה

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה

(א) מדיניות התגמול גופים מוסדיים לשנים 2017 עד וכולל 2019

המדיניות מתוקפת ומתעדכנת מעת לעת. במהלך השנים 2018-2019 אישרו הדירקטורים של הגופים המוסדיים שינויים במדיניות התגמול, זאת לאור הצורך לעדכן את המדיניות בעקבות סוגיות שעלו במהלך יישום המדיניות, כפי שזו אושרה בחודש נובמבר 2017.

מדיניות תגמול גופים מוסדיים הינה בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון מיום 10 באפריל 2014, חוזר הממונה מיום 7 באוקטובר 2015, מדיניות תגמול בגופים מוסדיים - תיקון (חוזר הממונה המקורי וחוזר מדיניות תגמול המעודכן יקראו להלן ביחד בסעיף זה: "חוזר הממונה") וחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק התגמול"). על פי חוזר הממונה, על המוסדות המוסמכים לבחון את המדיניות אחת לשנה ובחינת מדיניות תגמול גופים מוסדיים ועדכונה נעשו כחלק מבחינה זו.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה (המשך)

(א) מדיניות התגמול גופים מוסדיים לשנים 2017 עד וכולל 2019 (המשך)

במדיניות תגמול גופים מוסדיים נקבעו הוראות פרטיות לגבי רכיבי השכר של "בעל תפקיד מרכזי" שזוהו ככאלה על-פי חוזר הממונה, והם כוללים, בין היתר את כלל נושאי משרה בגופים המוסדיים על-פי חוק החברות, נושאי משרה שהוגדרו ככאלו על-פי חוזר הממונה, קרובי בעל השליטה, גורמי השקעות וכן בעלי תפקידים שזוהו על-ידי הגופים המוסדיים כבעלי תפקיד מרכזי, ככל שלפעילותו של בעל התפקיד עשויה להיות השפעה משמעותית על פרופיל הסיכון של הגופים המוסדיים או שהוא מנהל של קבוצת עובדים הכפופה לאותם הסדרי תגמול ואשר הרכיב המשתנה בתגמולם, עשוי, במצטבר, לחשוף את הגוף המוסדי או את כספי החוסכים באמצעות אותו גוף מוסדי לסיכון מהותי.

מדיניות תגמול גופים מוסדיים הנוכחית החליפה את מדיניות תגמול גופים מוסדיים לשנים 2017 עד וכולל 2019 אשר אושרה בימים 7 בנובמבר 2017 ו- 22 בנובמבר 2017 על ידי הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים. מדיניות התגמול לשנים 2017 עד וכולל 2019 אושרה לראשונה בימים 21 בנובמבר 2016 ו-24 בנובמבר 2016.

המדיניות שאושרה בנובמבר 2016 החליפה את מדיניות התגמול שנקבעה לשנים 2014 עד וכולל 2016.

(ב) מדיניות התגמול של החברה לשנים 2017 עד וכולל 2019

ביום 12 בדצמבר 2017 אושרו באסיפה הכללית של החברה שינויים במדיניות התגמול של החברה ("מדיניות תגמול נוכחית") וזאת לאור רצון החברה לעדכן את מדיניות התגמול בעקבות סוגיות שעלו במהלך יישומה של מדיניות התגמול שאושרה בחודש דצמבר 2016. לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול הנוכחית ובדבר השינויים ביחס למדיניות התגמול הקודמת, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 7 בנובמבר מספר אסמכתא 2017-01-097540.

מדיניות התגמול הנוכחית החליפה את מדיניות התגמול לשנים 2017 עד וכולל 2019 אשר אושרה ביום 30 בדצמבר 2016 על ידי האסיפה הכללית של החברה אשר, בין היתר, הותאמה לעדכונים ברגולציה החלה על החברה ועל הגופים המוסדיים בשליטתה (לרבות הוראות חוק התגמול) ולסוגיות שעלו במהלך יישום מדיניות התגמול שקדמה לה. מדיניות תגמול זו החליפה את מדיניות התגמול שנקבעה לשנים 2014 עד וכולל 2016.

לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול שאושרה בחודש דצמבר 2016 ובדבר השינויים במדיניות תגמול זו ביחס למדיניות התגמול לשנים 2014 עד וכולל 2016 ראה דיווח מיידי של החברה מיום 22 בדצמבר 2016, בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים), אסמכתא מספר 2016-01-142339. לפירוט אודות מדיניות התגמול של החברה לשנים 2014 עד וכולל 2016 ראה דיווחי החברה מהימים 22 בספטמבר, 27 באוקטובר ו-30 ביוני 2014 מספר אסמכתאות 2014-01-161913, 2014-01-181653 ו-2014-01-103386, בהתאמה.

מדיניות התגמול חלה על כל נושאי המשרה בחברה, כאשר כל נושאי המשרה של החברה מכהנים בנוסף לכהונתם כנושאי משרה בחברה כנושאי משרה בגופים המוסדיים. מדיניות התגמול של החברה מותאמת למדיניות תגמול מוסדיים.

(ג) להלן עקרי הנושאים שנקבעו במדיניות תגמול גופים מוסדיים הנוכחית ובמדיניות התגמול הנוכחית של החברה לשנים 2017 עד וכולל 2019:

- קביעת תקרה לעלות השנתית החזויה המקסימלית של יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל ונושא משרה.
- הוראות לגבי הרכיב הקבוע - תקרות שכר חודשי, תנאים נלווים, הצמדה, מענק שנתי מובטח וכו'.
- יחס המכפלה ליו"ר הדירקטוריון בגופים המוסדיים.
- קביעת הוראות לגבי הרכיב משתנה/ מענק שנתי - תקופות המדידה, פריסת הרכיב המשתנה, מרכיבי הרכיב המשתנה (יעדי חברה, יעדים אישיים ורכיב שיקול דעת והערכה כללית) ואופן חישובו, תנאי הסף לתשלום המענק השנתי ורכיבים נדחים שלו, מתן אפשרות להענקת רכיב משתנה גם במקרים שלא התקיימו כל תנאי הסף והיחס בין רכיבי השכר הקבוע לרכיבי השכר המשתנה.
- הסדרי השבה של הרכיב המשתנה בנסיבות שפורטו במדיניות.
- הוראות ביחס לסיום העסקה.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - יו"ר דירקטוריון/מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח

(א) מר שלמה אליהו מכהן כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח מיום 29 באוקטובר 2012 וכיהן כיו"ר דירקטוריון החברה מיום 1 באוקטובר 2013 ועד ליום 18 בפברואר 2015. ביום 24 בפברואר 2014 דיווח מר שלמה אליהו לדירקטוריון החברה ולדירקטוריון מגדל ביטוח כי הוא מוותר על שכר כלשהו בקשר עם כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה וכדירקטור במגדל ביטוח ולא ידרוש שכר בגין כהונתו שלו. ראה לעניין זה דיווח מיידי של החברה מיום 24 בפברואר 2014, אסמכתא מספר 2014-01-046135.

ביום 18 ביוני 2018 מונה מר שלמה אליהו בשנית לכהן כיו"ר דירקטוריון החברה. גם בגין כהונה זו ויתר מר אליהו על קבלת שכר כלשהו והוא אינו זכאי לתמורה כספית או שווה כסף בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה. ראה לעניין זה דיווח מיידי של החברה מיום 28 במאי 2018, אסמכתא מספר 2018-01-043782.

(ב) מר יוחנן דנינו מונה כדירקטור בחברה ביום 24 בנובמבר 2015 וכיו"ר הדירקטוריון ביום 16 בדצמבר 2015.

ביום 1 באפריל 2018 סיים מר דנינו את כהונתו בחברה ובמגדל ביטוח.

מר דנינו, היה זכאי לדמי ניהול חודשיים בסך כולל של כ- 215 אלפי ש"ח צמוד למדד והכל בכפוף לתקרת שכר כוללת בסך הנמוך מבין 2,583 אלפי ש"ח או 90% מעלות התגמול למנכ"ל מגדל ביטוח. הסכומים ששולמו בקשר עם העסקתו של מר דנינו הוכפפו לחוק התגמול, ולפיכך בכל מקרה בו היתה חריגה מהסכום המקסימלי המותר לתשלום בהתאם לחוק התגמול, לא שולם הסכום החורג ומגדל ביטוח היתה פטורה מתשלומם.

בשנת 2018 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"הוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ- 36 אלפי ש"ח ובשנת 2017 בסך של כ- 54 אלפי ש"ח.

מר דנינו התחייב להעניק את שירותיו לתקופה בלתי קצובה, כאשר כל אחד מהצדדים להסכם היה רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של שישה חודשים מראש. בהתאם, שילמה מגדל ביטוח למר דנינו עבור תקופת ההודעה המוקדמת.

לפרטים נוספים אודות תנאי הכהונה של מר יוחנן דנינו ראה דוח מיידי שפורסם על ידי החברה ביום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) אשר על סדר יומה, בין היתר, אישור תנאי העסקה מעודכנים למר יוחנן דנינו, אסמכתא מספר 2016-01-142339 וכן דיווח מיידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 2017-01-000333.

להלן תיאור תנאי הכהונה כפי שהיו עד ליום 12 באוקטובר 2016: מר יוחנן דנינו העניק לחברה שירותים, באמצעות חברה בשליטתו המלאה, בהיקף של 90% משרה, על פי הסכם שהיה בתוקף מיום 2 בנובמבר 2015. על פי הסכם השירותים, דמי הניהול החודשיים של מר יוחנן דנינו הינם בגובה של 187 אלפי ש"ח, אשר יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן ויעודכנו מידי שנה והוא היה זכאי להחזר הוצאות וכן העמדת רכב (קבוצה 7) (גילום בשיעור של 100%). במסגרת תנאי הכהונה וכנגד התחייבותו ליתן שירותים במשך 24 חודשים לפחות על פי ההסכם ("תקופת ההתמדה"), אושר למר יוחנן דנינו מענק התמדה, המותנה בהשלמה של תקופת ההתמדה, בסך השווה לשש כפולות של דמי הניהול החודשיים שאושרו לו (בסך כולל השווה ל-1,122 אלפי ש"ח ("תשלום ההתמדה")).

לאחר אישור תנאי הכהונה, פנתה הממונה על שוק ההון ("הממונה") למגדל בדרישה שלא לשלם את תשלום ההתמדה מהנימוק שמדובר ברכיב משתנה ועל פי הוראות ההסדר התחיקתי דירקטורים זכאים לקבל רכיב קבוע בלבד. החברה, באמצעות יו"ר ועדת התגמול, קיימה דיונים עם הממונה ביחס לתשלום ההתמדה. בהמשך לדיונים אלו פנה יו"ר ועדת התגמול לממונה בשאלה אם קיימת מניעה לשלם למר יוחנן דנינו את החלק בתשלום ההתמדה בגינו נרשמה הפרשה חשבונאית עד למועד כניסתו לתוקף של חוק התגמול (בסך של כ-529 אלפי ש"ח). במהלך הרבעון השני של שנת 2017, הודיעה הממונה לחברה כי, בהתאם לעמדתה בדרישה המקורית, לא ניתן לשלם סכום זה מהנימוק שמדובר ברכיב משתנה ועל פי הוראות ההסדר התחיקתי דירקטורים זכאים לקבל רכיב קבוע בלבד. לפיכך בוטלה הפרשה בגין מענק זה.

(ג) מר עודד שריג כיהן כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח וכן בתפקידים נוספים בקבוצה מיום 1 אפריל 2018 ועד יום 1 במרץ 2019, וזאת לאחר שביום 24 בדצמבר 2018 הודיע מר שריג לדירקטוריון מגדל ביטוח ולדירקטוריון החברה על רצונו לסיים את תפקידו כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח. לפרטים נוספים, ראו סעיף 2.4.9 בחלק א' בדוח תיאור עסקי התאגיד.

תנאי העסקתו של מר שריג כללו שכר חודשי בסך של 187 אלפי ש"ח צמוד מדד וכן להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: ימי חופשה, ימי הבראה וטלפון נייד. בשנת 2018 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"הוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ- 56 אלפי ש"ח.

מר שריג הועסק במגדל ביטוח לתקופה בלתי קצובה כאשר כל אחד מהצדדים להסכם העסקה היה רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של שישה חודשים מראש.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - יו"ר דירקטוריון/מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח (המשך)

(ד) מר עופר אליהו כיהן כמנכ"ל מגדל ביטוח החל מיום 11 בפברואר 2014 ועד ליום 30 במאי 2018. מר עופר אליהו, הינו בנו של בעל השליטה בחברה, מר שלמה אליהו.

ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה את עדכון תנאי הכהונה של מר עופר אליהו בתוקף מיום 12 באוקטובר 2016. תנאי העסקתו של מר עופר אליהו, כפי שהיו בתוקף החל מ-1 בינואר 2014 ועד למועד העדכון, אושרו על-ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 13 באפריל 2014. לפרטים בדבר תנאי הכהונה של מר עופר אליהו עד למועד עדכון כאמור ראה דוחות מיידיים של החברה מיום 25 בפברואר 2014 מספרי אסמכתאות 01-046174 ו-01-046171-01-2014 מיום 31 במרס 2014, אסמכתא מספר 01-032985-01-2014 ומיום 13 באפריל 2014, אסמכתא מספר 01-046119-01-2014.

לאחר אישור האסיפה הכללית, בתוקף מיום 12 באוקטובר 2016, היו תנאי הכהונה כמפורט להלן: העלות השנתית המקסימלית של התגמול למר עופר אליהו לא תעלה על 2,865 אלפי ש"ח צמוד למדד אחת לשנה ("התקרה המוסכמת"). מר עופר אליהו היה רשאי להמיר את ההטבות והתנאים הנלווים הכלולים בהסכם הקודם שנחתם עימו, למעט הטבות שהוחרגו מההמרה, לתשלום במסגרת השכר החודשי. לאחר שמר עופר אליהו בחר להמיר ההטבות על פי הסכם קיים, בהתאם לזכותו כאמור לעיל, ושכרו הוטאם לתקרה המוסכמת, עמד השכר החודשי של מר עופר אליהו על כ-205 אלפי ש"ח. מר עופר אליהו יהיה רשאי לקטום את הפרשות המעסיק לחסכון פנסיוני עד לתקרת המס ולקבל את ההפרשה במזומן כאשר סכום זה לא הצטרף לשכר החודשי ולא יזכה בהפרשות סוציאליות או בתנאים נלווים (הטבות שהוחרגו מההמרה). העלות לחברה בגין המרת ההטבות על פי הסכם קיים והתאמת השכר לתקרה קיימת הורכבה מעלות חד פעמית בגין חוב ותק בסך של כ-100 אלפי ש"ח ועלות שוטפת בגין הפרשות לפיצויים ותגמולים על התוספת לשכר על ההטבות שהומרו בסכום של כ-65 אלפי ש"ח לשנה. בשנת 2018 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"הוצאה העודפת" על פי חוק התגמול התגמול בסך של כ-109 אלפי ש"ח ובשנת 2017 בסך של כ-250 אלפי ש"ח. הגמול הכולל ששולם למר עופר אליהו בשנת 2018 עמד על כ-1,229 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס שכר).

לפרטים נוספים אודות תנאי הכהונה המעודכנים של מר עופר אליהו ראה דוח מיידי שפורסם על ידי החברה ביום 22 בדצמבר 2016, בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) אשר על סדר יומה, בין היתר, אישור תנאי העסקה מעודכנים למר עופר אליהו, אסמכתא מספר 01-142339-01-2016 וכן דיווח מיידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 01-000333-01-2017.

להלן תיאור תנאי הכהונה של מר עופר אליהו כפי שהיו עד ליום 12 באוקטובר 2016: עד לאותו מועד הועסק מר עופר אליהו על-פי הסכם העסקה שנחתם ביום 30 באפריל 2014 והוא לתקופה בלתי קצובה. בהתאם להוראות סעיף 275 לחוק החברות, תוקף ההסכם לאחר 3 שנים כפוף לקבלת אישורים על-פי הדין. אישור כאמור התקבל בחודש דצמבר 2016. כל אחד מהצדדים רשאי להביא את הסכם העסקה לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של 3 חודשים.

שכרו החודשי של מר עופר אליהו נקבע לסך של 170,000 ש"ח, צמוד למדד ועדכון ההצמדה היה פעם בשנה. בנוסף תנאי העסקתו כללו הפרשות סוציאליות ונלוות וביטוח בגין אובדן כושר עבודה במסגרת פוליסת ביטוח קבוצתי של עובדי קבוצת מגדל ביטוח, ימי חופשה (26 יום), ימי הבראה, החזר הוצאות טלפון, אש"ל, העמדת רכב (קבוצה 7) (גילום בשיעור של 100%), עיתונים יומיים, בדיקות סקר רפואי, וכו'. בהתאם לתנאי ההסכם עמו מר עופר אליהו לא היה זכאי למענק הסתגלות.

הסכם ההעסקה של מר עופר אליהו כלל סעיף לפיו העסקתו בחברה הינו העסקה חדשה בהסכם אישי וזאת ללא רצף זכויות כלשהו להעסקתו בתקופת מעסיק אחר, לרבות הצהרה כי אין לו ולא יהיו לו תביעות או טענות כלפי החברה בגין תקופת העסקתו באליהו בטוח.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - י"ר דירקטוריון/מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח (המשך)

ה) ביום 1 ביוני מונה מר דורון ספיר למנכ"ל מגדל ביטוח וביום 26 ביוני 2018 מונה גם למנכ"ל החברה. מר ספיר מכהן בתפקידים נוספים בקבוצת מגדל.

מר ספיר זכאי לשכר חודשי מוערך בסך של כ- 196.5 אלפי ש"ח אשר יותאם בתחילת כל שנה קלאנדית לתקופת ההעסקה בהתאם להוראות חוק התגמול, באופן שההוצאה השנתית החזויה לחברה בגין סך התגמול הכולל למנכ"ל לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, תתאם את תקרת התגמול על פי חוק התגמול או סך של 2.5 מיליון ש"ח, הגבוה מביניהם ("מגבלת התגמול"), ובכל אופן לא יותר מ-3.5 מיליון ש"ח. שכרו החודשי של מר ספיר נכון למועד הדוח ולאחר התאמה הינו בסך של כ- 196.7 אלפי ש"ח. על פי תנאי ההעסקה, בכל מקרה בו עתיד להיות משולם סכום כלשהו אשר בגינו צפויה חריגה ממגבלת התגמול ("הסכום החורג"), לא ישולם הסכום החורג והחברה תהא פטורה מתשלומ. מר ספיר זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, טלפון נייד ולרכב מגולם או אחזקת רכב. בשנת 2018 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"ההוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ- 131 אלפי ש"ח. בהתאם לתנאי העסקה להם היה זכאי מר ספיר עם תחילת כהונתו כמנכ"ל מגדל ביטוח, הוענק למר ספיר מענק חתימה בגובה שלוש משכורות חודשיות אשר שולם לו עם המשכורת הראשונה לאחר תחילת כהונתו כמנכ"ל מגדל ביטוח ("מענק החתימה"). הסכם ההעסקה של מר ספיר הנו לתקופה קצובה בת שנתיים, החל מיום 1 ביוני 2018 ועד ליום 31 במאי 2020 ("התקופה הקצובה"). בתום התקופה הקצובה יתחדש ההסכם אוטומטית לתקופה בלתי קצובה באותם התנאים. כל צד להסכם רשאי להביא לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של שישה חודשים. במקרה של סיום יחסי עבודה בין מגדל ביטוח לבין המנכ"ל, שלא ביוזמת המנכ"ל, לפני תום התקופה הקצובה, המנכ"ל יהיה זכאי, בנוסף לפיצויי הפיטורין המגיעים לו על פי דין, לתשלום בשווי 50% מהשכר אשר היה אמור להיות משולם לו בתוספת תנאים סוציאליים ותנאים נלווים לשכר, בתקופה שממועד סיום יחסי העבודה ועד לתום התקופה הקצובה, ובכפוף להוראות כל דין.

תנאי ההעסקה של מר ספיר אושרו במוסדות המוסמכים של מגדל ביטוח. עם מינויו של מר ספיר כמנכ"ל החברה, ועל אף שהוא אינו מקבל תמורה נוספת כלשהי בגין כהונתו זו, מעבר לתנאי ההעסקה אשר אושרו במגדל ביטוח, תנאי העסקתו הובאו, למען הזהירות, לאישור האסיפה הכללית של החברה שנקבעה ליום 29 באוגוסט 2018, ואולם על רקע הצורך להבהיר מול הממונה את אופן יישום חוק התגמול ביחס למענק החתימה, הורידה החברה את הנושא מסדר היום של האסיפה הנ"ל. לאחר השלמת הבירור מול הממונה, ובהתאם לתוצאותיו, כמפורט להלן, זומנה אסיפה כללית חדשה ליום 3 באפריל 2019, לאישור תנאי כהונת המנכ"ל. יציין, כי מגדל ביטוח המשיכה לשלם למר ספיר את השכר הקבוע בהסכם, לרבות את התנאים הנלווים לו, גם לאחר מינויו כמנכ"ל החברה, וזאת לאור הסכם ההעסקה המחייב בינו לבין מגדל ביטוח.

במסגרת הבירור שבוצע עם הממונה ביחס למענק החתימה, עמדת המוסדות המוסמכים של החברה ושל מגדל ביטוח לאחר ייעוץ משפטי שקיבלו, היתה כי מענק החתימה הוענק כדין, וכי אין להחיל ביישום סעיף 2(א) לחוק התגמול הוראת יחסיות לתקופת הכהונה של נושא המשרה. זאת, לנוכח העדר הוראה כאמור בלשון סעיף החוק, ובמיוחד לאור קיומם של סעיפים אחרים בחוק התגמול בהם צוין נושא היחסיות של שנה במפורש. הממונה בחן את עמדת מגדל ביטוח וחוות הדעת המשפטיות בקשר עם יישום הוראות חוק התגמול כאמור לעיל, וביום 3 בפברואר 2019, מסר הממונה את החלטתו, לפיה הוא אינו מקבל את פרשנות מגדל ביטוח, ובהתאם נתבקשה מגדל ביטוח להביא לתיקון הסכם העסקה של מר ספיר, באופן שהוא ישיב את מענק החתימה, בערכו המקורי, עד ליום 30 ביוני 2019. בהתאם להנחיות הממונה, עודכן הסכם העסקה של מר ספיר והוא ישיב את מענק החתימה שקיבל בהתאם. יציין, כי הואיל והמענק האמור הינו בגין שנת 2018 ונרשם בשנת 2018, נרשמה חובת השבת המענק ביום 30 ביוני 2019 בספרי החברה בשנת 2018, זאת בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, המחייבים רישום בספרים על בסיס צבירה תוך הקבלה נכונה של הוצאות להכנסות. לאור האמור, סך התגמול למר ספיר המוצג בפרק פרטים נוספים על התאגיד, בחלק תקנה 21, אינו כולל את סכום מענק החתימה הנזכר לעיל. במסגרת עדכון הסכם ההעסקה אשר יובא לאישור האסיפה הכללית של החברה ביום 3 באפריל 2019, נכללה הוראה לפיה, אם וכלל שבתקופת העסקתו של מר ספיר במגדל ביטוח או בחברה, יחול שינוי בדיני התגמול או בפרשנות להם, אשר יאפשר את תשלום מענק החתימה למר ספיר, לרבות רכיב תגמול משתנה אחר, בסך כלשהו נמוך או שווה למענק החתימה (בערכו הנומינלי), ועדת התגמול של החברה וועדת הביקורת של מגדל ביטוח תהיינה מוסמכות לאשר תשלום כאמור למנכ"ל, ללא אישור נוסף של האסיפה הכללית.

לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 25 ביולי 2018 מספר אסמכתא 2018-01-068067, מיום 23 באוגוסט 2018 מספר אסמכתא 2018-01-080433 ומיום 26 בפברואר 2019 מספר אסמכתא 2019-01-016900.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - יו"ר דירקטוריון/מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח (המשך)

(ו) מר ערן צ'רנינסקי, כיהן כמנכ"ל החברה עד ליום 27 ביוני 2018, וכמנהל הכספים של החברה, מנהל חטיבת פיננסים ואקטואריה של מגדל ביטוח עד ליום 30 בספטמבר 2018.

ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה את עדכון תנאי הכהונה של מר ערן צ'רנינסקי בתוקף מיום 1 בנובמבר 2016. מר ערן צ'רנינסקי הועסק במגדל ביטוח על פי הסכם העסקה מיום 19 בספטמבר 2002 (כפי שתוקן במספר מועדים בשנים 2013 עד 2016) לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי היה לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של 60 יום.

בהתאם להחלטת האסיפה הכללית עמד שכרו החודשי של מר צ'רנינסקי, החל מיום 1 בנובמבר 2016, על 125 אלפי ש"ח, צמוד למדד (עדכון ההצמדה היה פעם בשנה). למר ערן צ'רנינסקי אושר מענק נורמטיבי, מותנה ביעדים, בהתאם למדיניות התגמול, בגובה של שש משכורות חודשיות לשנה. כן אושר למר ערן צ'רנינסקי, מענק שנתי מובטח אישי לשנת 2017 בסך שתי משכורות אשר, בהתאם להוראות מדיניות התגמול, קוזז מהמענק השנתי. מענק כאמור אושר למר צ'רנינסקי גם לשנת 2018, מכוח ההסמכה של האסיפה הכללית לועדת התגמול והדירקטוריון לאשר מענק זה. כמו כן נוספה הפרשה לקרן השתלמות עד התקרה הפטורה ממס. נקבע כי העלות השנתית המקסימלית של התגמול למר צ'רנינסקי לא תעלה על 2.5 מיליון ש"ח צמוד למדד אוקטובר 2016 (כולל פיצויים ותגמולים) ("התקרה המוסכמת") ולכן, לפני ביצוע תשלום רכיב משתנה מכל סוג שהוא למר ערן צ'רנינסקי, בוצעה בדיקה על מנת לבחון אם עלולה להיות חריגה מהתקרה המוסכמת, ובמידה שכן קטמה החברה כל תשלום רכיב משתנה על מנת לעמוד בתקרה המוסכמת.

בנוסף, תנאי העסקתו של מר ערן צ'רנינסקי כללו הפרשות סוציאליות ונלוות וביטוח בגין ביטוח אובדן כושר עבודה, ימי חופשה, ימי הבראה, החזר הוצאות אש"ל, העמדת רכב (גילום בשיעור של 90%), ביטוח רפואי וכו'.

במסגרת אישור האסיפה הכללית כאמור אושר למר ערן צ'רנינסקי מענק נורמטיבי בגובה של שש משכורות חודשיות לשנה המותנה ביעדים. בפועל, לא שולם למר צ'רנינסקי המענק השנתי, מעבר למענק האישי המובטח ששולם לו בסך של 250 אלפי ש"ח, זאת על מנת שלא לחרוג מהתקרה המוסכמת. בגין שנת 2018 מר צ'רנינסקי לא יהיה זכאי למענק שנתי.

בסיום ההסכם היה זכאי מר ערן צ'רנינסקי למענק הסתגלות בשיעור של 9 כפולות השכר החודשי בהתאם למדיניות התגמול. מחצית ממענק ההסתגלות משולם בשלושה תשלומים שווים נדחים שנתיים, ותשלומם מותנה בתנאים שונים לרבות התניית שני התשלומים האחרונים מבין אלו (שהינם בסך מצטבר של שלוש משכורות) באי תחילת עבודה במקום אחר. בהתאם, למר צ'רנינסקי שולם במועד סיום העסקתו מחצית מהמענק בסך של 562 אלפי ש"ח ולאחר כשנה יהיה זכאי לתשלום נוסף של כ-187 אלפי ש"ח. מר צ'רנינסקי לא יהיה זכאי לשני התשלומים הנדחים האחרונים של מענק ההסתגלות.

הגמול הכולל למר ערן צ'רנינסקי בשנת 2018 עמד על כ-1,421 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס שכר).

לפרטים נוספים אודות תנאי הכהונה של מר ערן צ'רנינסקי ראה דוח מיידי שפורסם על ידי החברה ביום 22 בדצמבר 2016, בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) אשר על סדר יומה, בין היתר, אישור תנאי העסקה מעודכנים למר ערן צ'רנינסקי, אסמכתא מספר 01-142339-2016 וכן דיווח מיידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 01-000333-2017.

עד ליום 1 בנובמבר 2016 עמד שכרו החודשי של מר צ'רנינסקי, החל מיום 25 במרס 2015 על 100 אלפי ש"ח, צמוד למדד עם עדכון הצמדה פעם בשנה.

תנאי העסקתו הקודמים של מר ערן צ'רנינסקי כמנכ"ל החברה אושרו על ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 7 ביוני 2015. לפרטים ראה דיווח מיידי של החברה מיום 30 באפריל 2015, אסמכתא מספר 01-009801-2015, ומיום 7 ביוני 2015, אסמכתא מספר 01-041994-2015.

במסגרת תכנית תגמול 2010, הוקצו למר צ'רנינסקי 69,616 מניות בהתאם לתנאי תכנית 2010.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - יו"ר דירקטוריון/מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח (המשך)

(ז) ביטוח נושאי משרה לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוביו - הדירקטורים ונושאי המשרה בקבוצה, לרבות בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, מנכ"ל החברה ונושאי משרה המכהנים במגדל ביטוח, במגדל שוקי הון ובחברות בשליטת מגדל ביטוח או מגדל שוקי הון, מבוטחים במסגרת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לתקופה של שניים עשר חודשים, החל מיום 1 בדצמבר 2018 ועד ליום 30 בנובמבר 2019. גבולות אחריות של הפוליסה החדשה הם 120 מיליון דולר לאירוע ולתקופה ובפרמיה שנתית שלא תעלה על 300 אלפי דולר ארה"ב. לפרטים ראה דיווח מיידי של החברה מיום 28 בנובמבר 2018, אסמכתא מספר 2018-01-114783.

על פי מדיניות התגמול החדשה, תקרת סכומי ביטוח אחריות נושאי משרה (ביטוח D&O) עבור נושאי המשרה, דירקטורים וחברי ועדות השקעה, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו שיכהנו בחברה ו/או בקבוצת מגדל אחזקות, הועלתה לסך של 200 מיליון דולר ובפרמיה שנתית שלא תעלה על 1.5 מיליון דולר. סכום זה נקבע על בסיס הערכה לגבי צורך עתידי כאשר היקף הביטוח יקבע כתלות בתנאי השוק, לרבות הפרמיה ביחס לכיסוי הביטוחי ולסיכון.

על פי מדיניות התגמול הקודמת, התקשרות בביטוח אחריות נושאי משרה בחברה ובקבוצת מגדל אחזקות בכלל עבור הדירקטורים ונושאי משרה, לרבות בעל השליטה וקרוביו שיכהנו כנושאי משרה בקבוצה, הינה בסכומי ביטוח שלא יעלו על 120 מיליון דולר. במסגרת האישור של הכיסויים הביטוחיים האמורים נקבע כי סכום הביטוח הכולל אותו יהיו זכאים לקבל דירקטורים המכהנים ו/או כיהנו בכהונה מקבילה הן בקבוצת שוקי הון והן בחברה ו/או ביתר חברות הבת שלה (למעט קבוצת שוקי הון), באופן מצרפי בגין כל הפוליסות האמורות, לא יעלה על 120 מיליון דולר. הכיסוי הביטוחי האמור אושר בהתאם לתקנה 1ב לתקנות ההקלות. לפרטים נוספים בדבר אישור התקשרות בפוליסות הביטוח הקודמות של החברה ושל קבוצת שוקי הון ראה דיווחים מיידיים מיום 28 בנובמבר 2018, אסמכתא מספר 2018-01-114783 וכן מימים 27 בינואר ו-24 בפברואר 2015, אסמכתאות מספר 2015-01-020140, ו-2015-01-037816, בהתאמה.

(ח) לפרטים אודות כתבי ויתור וכתבי שיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים בחברה שניתנו על ידה ועל ידי בעלי עניין בחברה (ג'נרלי, בנק לאומי, לאומי אחזקות ריאליות בע"מ (לשעבר-סאל חברה לאחזקות בע"מ) שבבעלות בנק לאומי), ראה באור 2.39.ד.

1. התחייבויות תלויותא. הליכים משפטיים ואחרים - כללי

סעיפים (ב) עד (ו) (כולל) להלן כוללים פרטים בדבר הליכים משפטיים ואחרים כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות. בסעיף (ב) להלן מתוארות בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות לרבות תובענות שהגשתן כתביעה ייצוגית אושרה ("הליכים ייצוגיים"), בסעיף (ג) להלן מתוארים הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח, בסעיף (ד) להלן מתוארים הליכים משפטיים אחרים ותובענות מהותיות אחרות ובסעיף (ו) להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה.

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף ההליכים הייצוגיים המוגשים נגד החברה ו/או חברות מאוחדות של החברה. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, וכחלק מגידול בבקשות מסוג זה כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברות המאוחדות. מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה ו/או החברות המאוחדות להפסדים במקרה של קבלת תביעה ייצוגית כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות. ההליכים הייצוגיים, מצויים בשלבים שונים של הבירור המשפטי, החל מהשלב של בירור הבקשה לאישור תובענה כייצוגית ועד שלב שבו תביעה אושרה כייצוגית והיא מתבררת ככזו. חלק מההליכים הייצוגיים מצויים בהליכי ערעור.

ניתן להגיש תובענות ייצוגיות בעילות שונות המפורטות בחוק לעניין זה והן כוללות ביחס למבטח כל ענין שבין החברה לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו. במסגרת החוק נקבעו תהליך ומגבלות בכל נוגע להסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות שמקשות על כינון פשרה בתובענות ייצוגיות ובהן, בין היתר, זכות ליועץ המשפטי לממשלה ולגורמים אחרים להגיש התנגדות להסדר הפשרה וכן מינוי בודק ביחס להסדר הפשרה. היקפה של התובענה הייצוגית נקבע עם אישורה והוא תלוי בעילות התביעה שאושרו והסעד שאושר ביחס לעילות אלו.

בהליכים משפטיים או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") - דהיינו הסתברות העולה על 50%) כי טענות התביעה תתקבלנה וההליך יתקבל (או במקרה של בקשה לאישור תובענה כייצוגית, יאשר ביהמ"ש את אישורה כייצוגית), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות.

בבקשות לאישור תובענות אשר אושרו כייצוגיות על ידי ביהמ"ש, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה במסגרת התביעה לגופה תתקבלנה במסגרת ניהול התובענה כתובענה ייצוגית. במקרה בו אושרה תביעה כייצוגית על ידי ביהמ"ש והוגש ערעור על ידי התובע בו הוא עותר להרחיב את פסק הדין שניתן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות בערעור, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה בערעור תתקבלנה.

במקרה בו, במי מההליכים קיימת נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם מדובר במקרה אשר לפי פירוט האמור לעיל לא הייתה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלמלא הפרשה או הנכונות לפשרה. במקרים בהם לפי פירוט האמור לעיל נדרשת הפרשה בדוחות הכספיים ויש נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בדוחות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות או סכום הנכונות לפשרה, לפי הגבוה מביניהם. במקרים בהם אושר הסדר פשרה, נכללה בדוחות הפרשה בגובה הערכת החברה ו/או חברות מאוחדות לעלות הסדר הפשרה.

בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה) אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, לא חל האמור לעיל, וכן בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית) הנמצאים בשלבים ראשוניים ולא ניתן להעריך את סיכויי התביעה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי ההליכים המשפטיים המפורטים בסעיפים ב.33-35 להלן, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין הליך זה.

להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה ו/או חברות מאוחדות או הפרשה בגובה נכונות החברה ו/או חברות מאוחדות לפשרה, לפי העניין.

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

להלן פירוט של הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות העומדות ותלויות כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה, בסדר כרונולוגי לפי מועד הגשתן:

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
1	9/1999 מחוזי - מרכז	מבוטח חיים נ' מגדל ביטוח	שימוש בלוח תמונה מיושן לקביעת הפרמיה בביטוח חיים, שאינו מותאם לתוחלת החיים. הסעדים המבוקשים כוללים בקשה להצהרה כי המבקש זכאי לבטל את הסכמי הביטוח ו/או זכאי לקבל סעדים הנובעים מהפרת חוזה.	מי שרכשו פוליסת ביטוח החל מיום תחילת החוק, קרי מיום 5 באוגוסט 1997.	ביום 10 בנובמבר 2011 פסק ביהמ"ש המחוזי: (א) חלה התיישנות בנושא ובהתאם הגדרת הקבוצה צומצמה למי שרכש פוליסות הכוללות מרכיב ריסק מחודש אוגוסט 1997 ועד למועד עדכון לוחות התמורה בחודש יוני 2001, בלבד, וכן, (ב) על צמצום עילות התביעה להטעיה ועושק. ביום 7 בפברואר 2016 נתן ביהמ"ש המחוזי החלטה הדוחה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2016 הוגש ערעור על פסק הדין על-ידי התובע לביהמ"ש העליון. ביום 2 באוגוסט 2016 הוגשה על-ידי מגדל ביטוח בקשה למחיקת הערעור, שבעקבותיה החליט ביהמ"ש העליון ביום 15 ביוני 2017 למחוק את חלק הערעור המופנה כלפי החלטת ההתיישנות (אשר נתנה ביום 10 בנובמבר 2011) והתובע הגיש הודעת ערעור מתוקנת. בהתאם להחלטת בית המשפט העליון מיום 2 בספטמבר 2017, טענות מגדל ביטוח באשר למחיקת חלקים גם מהודעת הערעור המתוקנת יתבררו במסגרת הערעור. הוגשו סיכומי הצדדים וכן נקבע מועד להשלמת טיעון בפני הרכב בית המשפט העליון ביום 17 ביוני 2019.	-
2	1/2008 מחוזי - ת"א	מבוטח חיים נ' מגדל וחברות נוספות	גביית מרכיב פרמיה המכונה "תת-שנתיות" שלא כדין ביחס לרכיבים ו/או כיסויים מסוימים בפוליסה ובסכום החורג מן הסכום המותר. במסגרת הסעדים נכללה בקשה להורות על החזר הסכום שנגבה מחברי הקבוצה כתת שנתיים שלא כדין וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן.	כל מי שנגבה ממנו תשלום בגין רכיב "תת שנתיים" בנסיבות ובסכום החורגים מהמותר.	ביום 29 ביולי 2016 נתן ביהמ"ש החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית ביחס לכל מי שנגבה ממנו תשלום בגין תת שנתיים ביחס לרכיב החסכון בפוליסות מסוג מעורב או ביחס לרכיב גורם פוליסה או ביחס לפוליסות המבטחות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. מגדל ביטוח ויתר החברות הנתבעות הגישו ביום 15 בדצמבר 2016 בקשת רשות ערעור על ההחלטה הנ"ל לביהמ"ש העליון. ביום 2 באפריל 2017 קיבל ביהמ"ש העליון את הבקשה שהגישו מגדל ביטוח ויתר חברות הביטוח לעיכוב ביצוע וקבע כי הדיון בפני ביהמ"ש המחוזי יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות הערעור. ביום 31 במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור שהגישו החברות על אישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 26 ביוני 2018 הוגשה בקשה לדיון נוסף בתיק. במסגרת זו הוגשה גם בקשה של עמותת נציגי ציבור להצטרף לדיון הנוסף כ"ידיד בית המשפט".	כ-2,300 מיליון ש"ח, מיוחס למגדל ביטוח כ-827 מיליון ש"ח.

¹ תאריך ההגשה של התובענות והבקשות הינו התאריך של הגשת התובענה והבקשה המקורי והערכאה הינה הערכאה בה הוגש במקור ההליך.

² הפניות לחוקים הנם בשמם המלא אך ללא שנת חקיקתם.

³ הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, כפי שהתבקש בבקשת האישור שהוגשה לראשונה בהליך, קבוצה אשר מהווה בסיס לאומדן סכום התובענה בכתב התביעה.

⁴ הסכום אותו העריך התובע בתביעה המקורית. הסכומים נקובים בקירוב.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
3	4/2008 בי"ד לעבודה - י-ם	מבוטחות בביטוח חיים ל' מגדל וחברות נוספות	הענקת גמלה חודשית לנשים בהגיען לגיל פרישה בסכום נמוך מהגמלה החודשית לגברים בעלי נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. זאת, כאשר הפרמיה הנגבית מנשים בגין ביטוח ריסק מוות הינה בשיעור זהה לזאת שנגבית מגברים למרות ששיעורי התמותה של נשים נמוכים יותר. במסגרת הסעדים התבקש סעד הצהרתי של ביהמ"ש כי ההפליה האמורה הינה פסולה וכי תינתן למבוטחות הזכות לבחור בין החלופות הבאות: (א) השוואת מקדמי הגמלה לאלו הנהוגים לגברים. (ב) הפחתה של סכומי הריסק שנגבו והעמדתם על סכומי הריסק הראויים למבוטחת אישה.	כלל הנשים שרכשו פוליסות ביטוח מנהלים בהן נעשתה אבחנה בין נשים וגברים לעניין תשלום הגמלה אך לא נעשתה אבחנה לעניין פרמיית הריסק.	ביום 17 באוגוסט 2014 נתן בית הדין האזורי לעבודה החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית. ביום 2 בדצמבר 2014 הוגשה על ידי מגדל ביטוח ויתר הנתבעות בקשת רשות ערעור על ההחלטה לבית הדין הארצי לעבודה אשר נעתר לבקשה. ביום 22 בדצמבר 2016 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו בנושא התומכת בטענות מגדל ביטוח ויתר הנתבעות. הצדדים ממתינים להחלטת ביה"ד הארצי לעבודה בבקשת רשות הערעור.	"מאות מיליוני ש"ח".
4	4/2010 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח חיים ל' מגדל וחברות נוספות	אי החזרת פרמיות לאחר הפסקת ביטוח במהלך החודש, כאשר הפרמיה נגבית מראש בתחילת החודש ו/או החזרת פרמיה בערכים נומינליים (ללא הפרשי הצמדה וריבית). במסגרת הסעדים נכללה בקשה להחזר סכומי הפרמיות העודפות שנגבו ממבוטחים שלא כדין וצו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן ולהשיב למבוטחים דמי ביטוח מיום היווצרות הזכות להחזר בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.	כל מבוטח של מי מהמשיבות שהפוליסה שלו (למעט פוליסת ביטוח אלמנטר) הופסקה בין אם עקב ביטולה ובין אם עקב קרות מקרה הביטוח.	ביום 23 ביוני 2015 נתן ביהמ"ש החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית, ביחס לסעד של השבה של דמי ביטוח שנגבו בגין התקופה שלאחר הפסקת הכיסוי הביטוחי בפוליסות ביטוח (למעט פוליסת ביטוח אלמנטר), הכוללות הוראה הקובעת כי הביטול ייכנס לתוקף באופן מיידי; וביחס למקרים בהם פוליסת הביטוח התבטלה עקב קרות מקרה הביטוח; וכן ביחס לתשלום הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק חוזה הביטוח בגין דמי ביטוח שהוחזרו למבוטחים בערך נומינאלי עקב ביטול הפוליסה שלהם או שקיבלו החזר תגמולי ביטוח בערך נומינאלי, בהתאמה, במהלך 7 שנים לפני מועד הגשת הבקשה (18 באפריל 2010) ועד ליום 14 במרס 2012. ביום 13 בספטמבר 2016 הוגש לביהמ"ש הסכם פשרה הכולל הוראה לפיה על מגדל ביטוח ויתר המשיבות להעביר לתרומה 80% מסכום ההחזר שימצא על ידי בודק, וכן התייחסות לגבי אופן ההתנהלות בעתיד. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור ביהמ"ש. ביום 2 במרס 2017 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסכם הפשרה בה פרט את הסתייגותיו ביחס אליו, ומגדל ביטוח הגישה תגובתה ביחס אליה. ביום 14 ביוני 2017 ניתנה החלטת בית משפט למינוי בודק להסכם הפשרה. עם סיום הליך הבדיקה הבודק עתיד להגיש עמדתו לבית המשפט ביחס למתווה בדיקה וביצועה.	כ-225 מיליון ש"ח (לתקופה של 10 שנים).

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
5	4/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	גביית כספים בגין "גורם פוליסה", העולים לעיתים כדי שיעור נכבד מהפרמיה המשולמת, ללא הסכמה חוזית וללא מתן גילוי נאות. הסעדים המבוקשים כוללים תשלום פיצוי/השבה השווה לסכום "גורם פוליסה" שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה ומתן צו עשה המורה לחדול מגבייה של סכומים אלה.	כל מי שהוא ו/או היה מבוטח אצל המשיבות ונגבה ממנו סכום כלשהו כ"דמי ניהול אחרים" ו/או "כ"גורם פוליסה".	ביום 10 ביוני 2015 הוגש לביהמ"ש הסכם הפשרה שבמסגרתו הוסכם על החזר כספי ביחס לעבר אשר יחולק לבעלי פוליסות מסוג "עדיף"/"יותר" של חברי הקבוצה המיוצגת בסכום כולל של 100 מיליון ש"ח, כשחלקה של מגדל ביטוח בו הינו 44.5 מיליון ש"ח. ביחס לעתיד הוסכם על הנחה של 25% מסכום גורם הפוליסה שנגבה בהן בפועל. סה"כ שווי הסכם הפשרה ביחס לכלל הנתבעות, כפי שהוערך על ידן, עומדת על 540 מיליון ש"ח. הסכם הפשרה שהוגש לאישור ביהמ"ש כלל גם הסכמה בנוגע לשכר הטרחה לתובע ובא כוחו בסך של כ- 43 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ, כשחלקה של מגדל בו הינו 44.5%. הבודק שמונה על ידי ביהמ"ש קבע כי קיים קושי לאשר את הסכם הפשרה במתכונתו הנוכחית. לשיטתו, כדי שהסדר הפשרה יהיה ראוי והוגן יש להגדיל את סך כל ההטבה לחברי הקבוצה ולהקטין את הפער בין חברי הקבוצה שייחיו מההנחה העתידית בגביית גורם הפוליסה לבין חברי הקבוצה שהפוליסות שלהם כבר יסולקו עד יום אישור הסכם הפשרה על ידי ביהמ"ש. בהתאם לכך, המליץ הבודק, בין היתר, להחיל את ההסדר לעתיד על השנים 2013 עד 2015.	כ-2,325 מיליון ש"ח (לתקופה של 7 שנים) מתוכם מיוחס למגדל ביטוח סך של כ- 1,024 מיליון ש"ח.
		התובעים מציינים בבקשת האישור, כי ביום 12 באפריל 2011 אושרה תביעה ייצוגית בעילה זהה לחלוטין כנגד חברת ביטוח אחרת. יצוין, בהתייחס לתביעה זו, כי בעקבות בקשת רשות ערעור שהגישה הנתבעת לביהמ"ש העליון, הורה ביהמ"ש על ביטול החלטת האישור והחזיר את הדיון בבקשת האישור לביהמ"ש המחוזי להמשך בירור התובענה.			ביום 26 בפברואר 2016 הוגשה עמדת היועמ"ש ביחס להסדר הפשרה לפיה אין לאשרו במתכונתו הנוכחית. היועמ"ש הצטרף לעיקריה ומסקנותיה של חוות דעת הבודק ביחס להסדר הפשרה והותיר לשיקול דעת ביהמ"ש מהו סכום הפיצוי הראוי בנסיבות אלו בהתאם לנתונים שבפניו. כן צוין בעמדת היועמ"ש, כי קיים קושי ביחס להסדר המוצע המאפשר לחברות הביטוח להמשיך בגבייה עתידית של גורם הפוליסה באופן שימנע בעתיד מחברי הקבוצה לתבוע בעניין זה, אך הותיר גם עניין זה לשיקול דעת ביהמ"ש לאור נסיבות התובענה דנן. כמו כן הביע היועמ"ש את עמדתו לפיה כל ההפחתה בגביית גורם פוליסה בעתיד צריכה להיות מופנית בשלמותה להגדלת רכיב החיסכון בפוליסה וכן התייחס למספר עניינים נוספים שנדרש להסדיר במסגרת ההסכם, ככל שיאושר.	
					ביום 21 בנובמבר 2016, נתן ביהמ"ש החלטה הדוחה את הסדר הפשרה ומקבלת באופן חלקי את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית וקבע כי למרות שהממונה התייר לחברות הביטוח לכלול בפוליסות ביטוח חיים הסדר המאפשר להם לגבות את גורם הפוליסה, הן לא כללו בפוליסות הביטוח, הסדר חוזי כזה ועל כן אין בסיס משפטי לגביית גורם הפוליסה והעברת הכספים לטובת גורם הפוליסה הקטינה את היקף החיסכון שנצבר לטובת המבוטחים. יחד עם זאת, נקבע כי אין מקום לאישור התובענה כייצוגית ביחס לפוליסות ריסק. ביחס לפוליסות משולבות חיסכון, לעומת זאת, נקבע כי קיים בסיס לאישור ניהול התובענה כייצוגית מאחר והעברת הכספים לטובת גורם פוליסה הקטינה את היקף החיסכון שנצבר לטובת המבוטחים.	
					עוד קבע ביהמ"ש, כי הסדר הפשרה אינו הוגן וסביר וזאת מאחר וחלק ההחזר בגין העבר אמנם מבטיח לחברי הקבוצה הטבה בהיקף משמעותי אולם אינו הוגן וסביר בהתחשב בחישובים שערכו גורמי הפיקוח שלפיהם העריך הבודק את סך הכספים שנגבו על ידי הנתבעות בתיק בין השנים 2004 ל-2012 (ועד בכלל) בגין גורם פוליסה כדי סך המגיע לכ-700 מיליון ש"ח ("אומדן הגבייה עפ"י הבודק") וכן חלק ההנחה העתידית במסגרת הסדר הפשרה, אינו עומד גם בדרישות ההרתעה שכן משמעותו היא הכשרה בדיעבד ומכאן ולהבא של גביית עיקר גורם הפוליסה על חשבון רכיב החיסכון. בהתאם, בבקשת האישור התקבלה ביחס לגביית גורם פוליסה החל משבע שנים קודם למועד הגשת התובענה (החל מ-2004.21.4) ממבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 1992-2003, אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם פוליסה. הסעדים הנתבעים שהוגדרו במסגרת אישור התובענה כייצוגית הינם עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטחים בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתם אילו לא היה נגבה גורם פוליסה או פיצוי המבוטחים בסכום האמור וכן הפסקת גביית גורם פוליסה מכאן ואילך.	

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
5	המשך				ביום 16 במאי 2017 הגישו מגדל ביטוח ויתר חברות הביטוח הנתבעות בקשת רשות ערעור לביהמ"ש העליון על החלטת ביהמ"ש לעיל. ביום 3 בספטמבר 2018 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו בתיק. עמדת היועמ"ש תומכת בפסק דינו של בית המשפט המחוזי ומקבלת את הנמקותיו. ביום 6 בפברואר 2019, בדיון שהתקיים, משכו מגדל ויתר חברות הביטוח הנתבעות את בקשת רשות הערעור שהוגשה לבית המשפט העליון והתיק הוחזר לבית המשפט המחוזי לבירור התובענה הייצוגית.	
6	5/2013 מחוזי - ת"א ⁵	מבוטחות בפוליסות ביטוח בריאות נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	אי תשלום הפרשי ריבית בגין תגמולי ביטוח מ-30 ימים לאחר מסירת התביעה ועד למועד התשלום. הסעד המבוקש הינו תשלום הפרשי הריבית אשר לא שולמו כדין.	כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) שקיבל במהלך 7 שנים שקדמו להגשת התביעה ו/או יקבל עד למתן פסק דין תגמולי ביטוח, מבלי שצורפה להם ריבית והצמדה כדין.	ביום 30 באוגוסט 2015 נתן ביהמ"ש החלטה לפיה הבקשה לאישור התביעה כייצוגית נדחתה בכל הקשור להפרשי הצמדה, אך התקבלה ביחס לתביעת הריבית החל מחלוף 30 יום ממסירת התביעה לתשלום תגמולי ביטוח (ולא מיום מסירת המסמך האחרון הדרוש למבטח לשם בירור החבות), וזאת ביחס לתקופה של 3 שנים לפני הגשת התביעה ועד למועד מתן ההחלטה האמורה, ולמעט ביחס לתגמולי ביטוח ששולמו על פי פס"ד.	כ-503 מיליון ש"ח, מתוכם כ-120 מיליון ש"ח ביחס למגדל ביטוח.
					ביום 3 באוגוסט 2016 התקיים דיון בבקשת רשות הערעור שהגישו הנתבעות לביהמ"ש העליון, שעיקרה השגה על קביעתו של ביהמ"ש המחוזי, לפיה הסדר פשרה קודם שכרתה מגדל ביטוח בשאלה זהה אינו מקים מעשה בית דין החוסם את הגשת בקשת האישור ואינו מקנה לנתבעות הגנה, אשר בסיומו נמחקה בקשת רשות הערעור, בהמלצת ביהמ"ש העליון ובהסכמת הצדדים, תוך שמירת זכותן של מגדל ביטוח ויתר המשיבות לשוב ולהעלות את הטענות מושא בקשת רשות הערעור במסגרת הערעור שיוגש, ככל שיוגש, על פסק הדין בתביעה הייצוגית. ההליך מצוי בבירור התביעה הייצוגית לגופה בפני ביהמ"ש. לעניין תשלום ריבית והפרשי הצמדה עפ"י פס"ד ראה גם תביעה מס' 26 בבאור זה להלן.	

⁵ עילת התביעה, הקבוצה והסכום הנתבע ביחס לקבוצה המתוארים הינם בהתאם להחלטה המאשרת את התביעה כייצוגית מיום 7 באוגוסט 2015. נתונים אלו בעת הגשת הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית היו שונים.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
7	7/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור האוכלוסייה המבוגרת	שימוש חסר תום לב בזכות על פי התקנון להעלות את דמי הניהול לשיעור המקסימלי המותר, בעת פרישת העמית לפנסיה וכן אי מתן הודעה מוקדמת לפני הפרישה לפנסיה. הסעדים המבוקשים הינם סעד של חיוב להשיב לפנסיונרים או לקופת הפנסיה את דמי הניהול העודפים שנגבו מהם ו/או שיגבו מהם שלא כדין, לחילופין להשיב לקופת קרן הפנסיה את כל דמי הניהול שנגבו מן הפנסיונרים ולבצע חלוקה צודקת והוגנת של הכספים שנגבו שלא כדין מהפנסיונרים, בין כל עמיתי הפנסיה, לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל מבטח בסמוך לפני יציאתו לפנסיה, לקבוע כי התנאי הקיים בתקנוני הנתבעות המתיר להן להעלות את דמי הניהול מעת לעת הינו (כביכול) תנאי מקפח בחוזה אחיד, וכן להורות על ביטול או שינוי באופן המסיר את הקיפוח הנטען.	כל עמית בקרן פנסיה חדשה מקיפה של המשיבות שזכאי לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאי לקבל פנסיית זקנה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. לבקשת ביהמ"ש, הועברו לרשות שוק ההון מספר שאלות להתייחסות לגבי הנושאים השנויים במחלוקת בתובענה. ביום 4 בספטמבר 2017 הוגשה עמדת הממונה בתיק בה צוין בהתאם לעמדת קרנות הפנסיה לפיה דמי הניהול לאחר הפרישה אינם דומים במהותם לדמי ניהול מהחיסכון השוטף. בהמלצת בית המשפט הצדדים מקיימים הליך גישור בתיק.	48 מיליון ש"ח "לכל הפחות מבלי שכומתו בשלב זה יתר הסעדים" וכן פיצוי בגין העתיד, לכל הנתבעות.
8	8/2015 מחוזי - ת"א	מבטח בפוליסת ביטוח חיים נ' מגדל ביטוח	אי תשלום בונסו של השתתפות ברווחים על פי נספח לפוליסת ביטוח המכונה "כפולה" והמרתו בסכום ביטוח נוסף מבלי להודיע על כך למבטוחים; תשלום סכום נמוך בהרבה מהסכום לו זכאים המבטוחים על פי הנספח האמור; אי קביעת שיעור השתתפות של המבטח ברווחים מידי שנה בחיי הפוליסה וקביעת שיעור אחיד ונמוך באורח בלתי סביר לשיעור השתתפות זה.	כל מי שהתקשר עם מגדל ביטוח ורכש ממנה פוליסת ביטוח חיים שלפיה הוא זכאי לתשלום במזומן של חלקו ברווחי הפוליסה עם הגיעו לגיל 65.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 25 ביוני 2017 הורה ביהמ"ש על החלפת תובע ייצוגי, לאחר שהתובע הייצוגי הלך לעולמו. בהמלצת בית המשפט, הצדדים הופנו לגישור והוא נכשל. הצדדים חזרו להתדיינות בבית המשפט והתיק קבוע להגשת סיכומים בבקשת האישור.	600 מיליון ש"ח.
9	9/2015 מחוזי - מרכז	מבטחת בפוליסת נ' מגדל וחברות אחרות	הפרת תנאי פוליסה עקב נקיטת עמדה פרשנית ביחס לאופן שבו ניתן ניקוד בגין רכיב "שליטה על הסוגרים" בעת בחינת זכאות מבטוחים לקבלת תגמולי ביטוח סיעוד רק מקום בו מצב זה הוא בשל מחלות אורולוגיות או גסטרואנטרולוגיות, בעוד שלפי הטענה יש מקום לתן ניקוד בגין רכיב זה גם אם מדובר באי שליטה תפקודית ואי עמידה בחובות גילוי עובר לרכישת הפוליסה בהקשר זה. הסעדים הנתבעים כוללים חיוב התובעות בפיצוי.	כל מי שהיה מבטח בביטוח סיעודי ולא קיבל בעת מקרה ביטוח ניקוד מתאים בגין רכיב שליטה על הסוגרים עקב הפרשנות האמורה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בהמלצת בית המשפט הצדדים פנו לגישור בתיק. הגישור בתיק לא צלח. התיק קבוע להגשת סיכומים בכתב בבקשת האישור.	עשרות ואף מאות מיליוני ש"ח.
10	9/2015 מחוזי - ת"א	עמית פנסיה נ' מגדל וחברות מנהלות קרנות פנסיה	טענה לפיה המשיבות משלמות לסוכני ביטוח עמלות הנגזרות מדמי הניהול, באופן שיוצר ניגוד עניינים בפעילות סוכני הביטוח ומביאות את העמית למצב בו הוא משלם דמי ניהול גבוהים מן הראוי. הסעדים הנתבעים הינם סעד הצהרתי לפיו המשיבות חייבות לשנות את ההסדר עם הסוכנים ולהתאימו לחוק, השבת כל דמי הניהול שנגבו ביתר וכל סעד אחר הנראה לביהמ"ש נכון וצודק בנסיבות העניין.	עמיתי קופות הגמל של החברות המנהלות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. התובע הגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון בקשר עם בקשתו לגילוי מסמכים שנחתה. בירור ההליך בבית המשפט המחוזי מעוכב עד לקבלת החלטה בבקשת רשות הערעור. בינואר 2017 אישרה הכנסת את תיקון 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשע"ז-2017 שקובע כי עמלת הפצה של קופות גמל לא תחושב בזיקה לשיעור דמי הניהול שהחברה המנהלת תגבה מעמית.	2 מיליארד ש"ח ככל הנראה ביחס לכל הנתבעות.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
11	9/2015 מחוזי - מרכז	עמיתים ביטוח ומגדל מקפת נ' מגדל ביטוח ומגדל מקפת	נזקים שנגרמו עקב מעשיו של סוחר לשעבר בדסק מניות של מגדל שהורשע, על פי הודאתו בעסקת טיעון, בפרשת תרמית של הרצת מניות וביצוע מניפולציות בניירות ערך. לעניין ההליכים הפליליים בנושא זה, ראה סעיף 2.ו. להלן. הסעדים הנתבעים כוללים פיצוי על הנזק שנגרם לעמיתים בכל דרך שימצא ביהמ"ש לנכון.	כל מעמית/לקוחות מגדל ביטוח ו/או מקפת נפגעו מחפצות הנטענות בין השנים 2006- 2011.	בקשה לסילוק על הסף שהגישה מגדל נדחתה. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, לאחר שנכשל הליך גישור בנושא. ביום 14 במרס 2018 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור התובענה כייצוגית. ביום 16 בספטמבר 2018 מגדל הגישה תגובה לבקשה המתוקנת בצירוף חוות דעת מומחה. ראה לעניין זה גם סעיף 2.ו. להלן.	הנזק לעמיתים הוערך בכ-65 מיליון ש"ח.
12	1/2016 מחוזי - מרכז	עמיתה הפנסיה נ' מגדל וחברות מנהלות אחרות	טענה בקשר עם החזקת אגרות חוב בדירוג אשראי נמוך בחריגה מהשיעור שהיה מותר בהתאם למגבלות ההשקעה, אשר חלו עליהן על פי תקנה 2ד41 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) (להלן: "תקנות קופות הגמל") במועדים הרלבנטיים לתובענה, וגבייה של דמי ניהול בגין חריגות אלו בניגוד להוראות תקנות קופות הגמל. הסעדים הנתבעים הינם בין היתר: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי המשיבות במקרה של חריגה מתקנות קופות הגמל, כפי שהיו בתוקף באותו המועד, פיצוי בגין הנזק שנגרם לחברי הקבוצה עקב החריגה הנטענת מתקנות קופות הגמל וכל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, הנראה לביהמ"ש נכון וצודק בנסיבות העניין.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שהחזיקו בקופות התובענה החל מיום 1 בינואר 2009 ועד ליום 4 ביולי 2012.	ביום 24 בנובמבר 2016 הורה ביהמ"ש, בעקבות בקשת הנתבעות, על העברת הדיון לבית הדין לעבודה. בית הדין הורה על קבלת עמדת הפיקוח על הביטוח ביחס לנושאים השנויים במחלוקת בבקשה לאישור התובענה כייצוגית, אשר הוגשה ביום 23 במאי 2017. מגדל מקפת מפרשת את עמדת הפיקוח ככזו שתומכת בטענותיה בתיק. ההליך מצוי בשלב המתנה להחלטת בית המשפט בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בעקבות פסק דין של בית המשפט העליון בנושא גביית תנשנתיים (ראה לעניין זה סעיף 2.ב. לעיל) ("תיק זליגמן") בכל הקשור לעמדת המאסדר בפרשנות רגולציה בתחום, התקיים דיון אשר במסגרתו נתן בית המשפט לתובע שהות להחליט אם הוא עומד על הבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. התובע הגיש בקשה לאפשר לו להודיע עמדתו בתיק עד לאחר הכרעה בבקשה לקיום דיון נוסף בתיק זליגמן. מגדל מקפת (ויתר הנתבעות) הגישו תגובה ובה התנגדות לבקשת השהות האמורה. בית המשפט השהה בשלב זה את מתן החלטתו בתיק למועדים שנקבעו בהחלטה.	לא הוערך על ידי התובע.
13	1/2016 מחוזי - מרכז	עמית הפנסיה נ' מגדל וחברות מנהלות אחרות	העלאת דמי ניהול לעמיתים מבלי שנשלחה אליהם הודעה, מראש או בדיעבד, על אותה העלאה ואגב כך הפרה של חובת הנאמנות והזהירות, הפרה של חובת הגילוי והדיווח על פי דין. התובע מבקש לבסס את תביעתו, בין היתר, על החלטת ביהמ"ש המחוזי בתל-אביב לאישור תובענה ייצוגית בת"צ 12-04-16623 לוי נגד פסגות. הסעדים המבוקשים הינם: פיצוי ו/או השבה בגובה דמי הניהול שנגבו ביתר, פיצוי בגובה סכום הפסד התשואה של דמי ניהול ששולמו ביתר וסעד כספי של פגיעה באוטונומיה; סעד הצהרתי לפי הפער בין דמי הניהול ששולמו לאחר ההעלאה ללא הודעה לבין דמי הניהול שהיו משולמים אלמלא ההעלאה הם חלק מנכסי העמית וכי הקרן הפרה את הוראות הדין ולחילופין כל סעד אחר שיימצא ביהמ"ש כנכון וצודק בנסיבות העניין.	כל מי שהינו עמית במגדל מקפת אשר דמי הניהול הנגבים ממנו הועלו ללא מתן הודעה וזאת במהלך 7 שנים שקדמו למועד הגשת התובענה ועד למתן פסק דין סופי בה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. התיק הועבר לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. ביום 10 בדצמבר 2018 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי הגיעו להסכמות משותפות בדבר הסכם פשרה. טרם הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור ההסדר. ראה גם תובענה מס' 7 ו-15 בסעיף זה.	לא הוערך על ידי התובע.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
14	1/2016 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' מגדל ביטוח	פגיעה בזכויות המבוטחים במסגרת יישום תיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (להלן: "תיקון 3 לחוק קופות הגמל"). זאת, לפי הטענה, מאחר והנתבעת לא נתנה למבוטחים, שברשותם הייתה פוליסה הונית לפני כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, את מקדמי הקצבה אשר היו להם בפוליסה קצבתית קודמת שהייתה ברשותם, אצל הנתבעת או בחברת ביטוח אחרת (להלן: "פוליסה קצבתית מוקדמת"). התובע מבקש לבסס את תביעתו בין היתר, על החלטת ביהמ"ש המחוזי מרכז לאישור תובענה ייצוגית בת"צ 48006-03-10 גרניט נגד כלל ביטוח ("תיק גרניט"). הסעדים הנתבעים כוללים הוראה לנתבעת להצמיד לפוליסות ההונית של מבוטחיה את מקדם הקצבה שהיה קיים להם קודם לתיקון 3 לחוק קופות הגמל בפוליסה קצבתית המוקדמת בעלת מקדם הקצבה העדיף; לחילופין, לחייב את הנתבעת לאפשר לתובע וליתר חברי הקבוצה להפריש את מלוא כספי החסכון הפנסיוני, באופן רטרואקטיבי החל ממועד כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל וכן מעתה ואילך, לפוליסה הקצבתית המוקדמת; לחילופין, לחייב את הנתבעת לפצות את התובע ואת יתר חברי הקבוצה בגובה הנזק הנתבע לזכויותיהם הפנסיוניות של חברי הקבוצה בגובה התעשרותה על חשבון חברי הקבוצה כתוצאה ממדיניותה הנ"ל; וכן לגבי מבוטחים שכבר פרשו מאז 1 בינואר 2008 והחלו לקבל קצבה נמוכה מכפי שהיו זכאים, לפי טענת התובע, על פי המקדם העדיף - להורות לנתבעת להשיב למבוטחים אלה את ההפרש בין הקצבה לה היו זכאים על פי המקדם העדיף, לבין הקצבה שקיבלו בפועל.	כל מי שהייתה בבעלותו, קודם לכניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, הן פוליסה הונית של הנתבעת והן פוליסה קצבתית (בין אם של הנתבעת ובין אם של חברת ביטוח אחרת), ואשר בעקבות התיקון הנ"ל לחוק לא קיבל מקדם קצבה בפוליסה ההונית או שקיבל בפוליסה ההונית מקדם קצבה גרוע ממקדם הקצבה בפוליסה הקצבתית הישנה שלו.	ההליך מצוי בברור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 4 במאי 2017 ניתנה החלטת ביהמ"ש המורה על העברת ההליך לבית הדין לעבודה. ביום 22 באוגוסט נדחתה בקשת רשות ערעור שהגיש התובע על החלטה זו לבית המשפט העליון. בהחלטה מיום 7 בפברואר 2018 דחה בית הדין לעבודה את בקשת התובע לאשר את התביעה כייצוגית על יסוד תיק גרניט וקבע כי יש לבחון התנהלות מגדל ביטוח מול מבוטחיה בנפרד. ביום 4 באפריל 2018 הודיע היועמ"ש, אשר הגיש בתיק גרניט, כי החליט שלא להתייצב בתיק. התיק בשלב הסיכומים. התובע הגיש בקשה לעיכוב הליכים בתיק עד להכרעה של בית המשפט המחוזי בתיק גרניט. מגדל ביטוח הגישה תגובה ובה התנגדה לבקשת העיכוב הנ"ל. ביום 15 באוגוסט 2018 נתן ביהמ"ש החלטה בה לא הורה בשלב זה על עיכוב ההליכים בתיק, אלא הורה לצדדים להגיש את סיכומיהם. ביהמ"ש ציין בהחלטתו כי לאחר הגשת הסיכומים, ככל שטרם תינתן הכרעה בתיק גרניט, הוא ישקול האם לעכב החלטתו עד להכרעה בתיק גרניט.	50 מיליון ש"ח לשנה. נזק מצטבר יהיה מכפלה של הנזק השנתי במספר השנים הרלבנטיות שייקבעו בפסק הדין.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
15	1/2016 מחוזי - מרכז	עמותת רשומה הפועלת למען אוכלוסיות חלשות ואנשים בעלי צרכים מיוחדים נ' מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל	גביית דמי ניהול בגין קצבאות נכות ושאיירים מקרן הפנסיה וזאת מבלי לגלות לעמיתים כי ייגבו מהם דמי ניהול בקשר עם קצבאות אלה ומבלי לגלות כי ייגבו בגין קצבאות אלה דמי ניהול בשיעור המקסימלי עם התחלת קבלת קצבת הנכות או השאיירים. זאת, בעת שמקבלי הקצבאות, אינם יכולים לנייד את יתרת החשבון האישי או את סכום עתודות הקצבאות שהקרן מחזיקה עבורם, תוך ניצול מצוקתם. הסעדים הנתבעים הינם: סעד כספי של השבה לכל אחד ממקבלי קצבאות הנכות את כל דמי הניהול שנגבו מהם ו/או שייגבו מהם שלא כדין ולחילופין להשיב לקרן הפנסיה את כל דמי הניהול שנגבו ו/או שייגבו מהם שלא כדין, לבצע חלוקה צודקת והוגנת של הכספים; לאסור על גביית דמי ניהול מקצבאות נכות ושאיירים ולחילופין לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים ולקבעם בשיעור ראוי; לחייב את המשיבות להשיב את ההפרש למקבלי הקצבאות ו/או לקרן ולחייב את המשיבות לבצע גילוי יזום בקשר עם דמי ניהול מקצבאות אלו וכן לקבוע כי התנאי הקבוע בתקנוני הקרן המתיר להן לקבוע מעת לעת את דמי הניהול באופן חד צדדי הוא תנאי מקפח בחוזה אחיד.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות מכל מין וסוג שהוא וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים וכן כל עמית פעיל ו/או מבוסס ו/או חבר בקרן פנסיה חדשה שנמנית על הנתבעות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי ניהול בקשר עם קצבאות נכות ושאיירים.	ביום 29 בינואר 2018 ניתנה החלטת ביהמ"ש המורה על העברת ההליך לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. ההליך מצוי בברור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ראה גם תובענות מס' 7 ו-13 נתונים, אך במסגרת חוות דעת אקטוארית שצורפה לבקשת האישור, העריכה כי מדובר בסכום גבוה, לכל הפחות 500 מיליון ש"ח.	
16	5/2016 מחוזי - מרכז	מבוסחים נ' מגדל ביטוח	טענות לפיהן מגדל ביטוח מחלקת את כספי הפרמיות המתקבלים אצלה באופן שרירותי בניגוד להוראות שמתקבלות אצלה, ובניגוד להסכמים ולהוראות הדין; שמגדל ביטוח מעבירה חלק מהכספים שנגבו ביתר לתכנית ביטוח אחרת שהמבוסס כלל לא ביקש; שמגדל ביטוח גובה פרמיה מהמבוססים עבור סיכונים שלא קיימים ועושה תיקונים רטרואקטיביים בדוחות שהיא מוציאה תוך הטעיית המבוססים וכי מגדל ביטוח נמנעת מלהכניס מנגנוני בדיקה שיכולים להתריע על טעויות אפשרויות וימנעו גביה בלתי חוקית. הסעדים העיקריים הנתבעים הינם: (א) לפצות את חברי הקבוצה בגין הנזקים הממוניים והלא ממוניים שנגרמו להם; (ב) לחייב את מגדל ביטוח להתאים את הפרמיות שהיא גובה למה שצריך היה לגבות ולאכוף על מגדל ביטוח את תיקון הדוחות; (ג) לחייב את מגדל ביטוח להשיב פרמיות שקיבלה ללא זכות שבדין ושעולות על המוסכם, וכן להשיב רווחים שהפיקה ודמי ניהול על כספים שגבתה ביתר; (ד) להצהיר כי מגדל ביטוח גבתה כספים שלא כדין ועליה לפעול לשנות את המצב הקיים; (ה) ליתן צו עשה בדבר שינוי נהלי עבודה ומערכות ובאשר לניסוח פוליסות.	(א) כל בעלי פוליסה ו/או המבוססים ו/או המוטבים בביטוח חיים ששילמו פרמיה גבוהה מזו שהוטחה להם בפוליסה, בין אם הפרמיה נקבעת ביחס לשכר המבוסס ובין אם הפרמיה נקבעת בסכום קבוע. (ב) כל המבוססים בביטוח חיים אשר הכספים שהועברו חולקו שלא בהתאם להסכם ולחלוקה שחילק המעביד, ובכלל זה בין הקופות הפנימיות השונות. (ג) כל המבוססים אשר בדוחות השנתיים שלהם שונתה יתרת הפתיחה (לרבות בדרך של "יתרת פתיחה עדכנית") מבלי שנמסר להם גילוי מלא ומפורט על השינוי ועל נימוקיו. (ד) כל מבוסס שכספים שהופקדו בעבורו הועברו לביטוח חדש שנפתח ללא הסכמתו. (ה) כל מבוסס אשר הפרמיה שנגבתה ממנו או חלקה אינם מטיבים את מצבו של המבוסס ו/או מניבים כל פיצוי נוסף בהינתן מקרה הביטוח.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בהמלצת בית המשפט, הצדדים הסכימו לנהל הליך גישור ביניהם והם מצויים בשלבי הידברות מקדימים לשם כך.	

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
17	10/2016 בית הדין האזורי לעבודה - ירושלים	מבוטח עמית בקן השתלמות נ' מגדל מקפת	טענה לגביית הוצאות ניהול השקעה ללא הוראה חוזית בתקנון בנושא. הסעד המבוקש הוא השבה של כל הוצאות ניהול ההשקעה/עמלות שנגבו מחברי הקבוצה במהלך שבע שנים מלפני מועד הגשת התביעה, בצירוף ריבית שקלית כחוק וכן להורות למגדל מקפת להימנע מלנכות מחשבונותיהם של חברי הקבוצה סכומים כלשהם בגין הוצאות ניהול השקעות/עמלות.	כל עמית בקרן "מגדל השתלמות" (בשמה זה ובשמותיה הקודמים, ולרבות כל הקרנות שמזגו לתוכה) בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 13 במאי 2018 הגישה רשות שוק ההון עמדתה בתיק המציינת כי הגופים המוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מהעמיתים גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי ובלבד שבוצע בהתאם לתקנות. ראה גם תובענות מס' 19 ו-21 בסעיף זה.	כ-94 מיליון ש"ח.
18	10/2016 מחוזי - מרכז	עמית גמל נ' מגדל ביטוח, מגדל מקפת ומבטח סימון	טענה לסיווג שגוי של כספי תגמולים המופקדים בקופות גמל לקצבה, אשר לכאורה יוביל למיסוי יתר של הקצבה שתתקבל מקופות הגמל במועד הזכאות. הסעד המבוקש הראשי הינו צו עשה, שיורה למגדל ביטוח ולמגדל מקפת לפעול לתיקון הרישומים לשם התאמתם לד"ן. הסעד החלופי המבוקש הוא פיצוי בסכום שלא הוערך בבקשת האישור. כמו כן התבקש בבקשת האישור צו עשה לשינוי התנהלות המשיבות ביחס לעתיד, כך שידרשו לקבל הוראות סיווג מתאימות.	שתי תתי קבוצות: (1) לקוחות מי מהנתבעות אשר הכספים שהופקדו על ידם או עבורם פוצלו בעת ההפקדה לשתי קופות גמל לקצבה שבניהול מקפת ו/או מגדל, ואשר בשל פיצול זה כספים אלו סווגו בחסר ל"קצבה מוכרת", כהגדרת המונח בסעיף 9א(א) לפקודת מס הכנסה. (2) לקוחות מי מהנתבעות, שהם עמיתים שכירים בקופת גמל לקצבה שבניהול מגדל מקפת או מגדל ביטוח, אשר הפקידו לקופה כספים על חשבון מרכיב תגמולי העובד, ואשר בשל כך כספים אלו סווגו בחסר ל"קצבה מוכרת".	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 28 במרס 2018 הגישה רשות המיסים מענה לשאלות בהמשך לפניית בית המשפט אשר להערכת יועציה המשפטיים של הנתבעות תומך בעמדתן. בהקשר זה יצוין כי ביום 1 במאי 2018 פרסם הממונה חוזר ביחס למרכיבי חשבון בקופות גמל אשר מתייחס למקרים נשוא התובענה אשר אף הוא לפי הערכת יועציה המשפטיים של הנתבעות, תומך בעמדתן. התובע הגיש בקשה לפסק דין חלקי ביחס לסעד חלקי שהתבקש בתביעה ולפיו ימונה בודק לבדוק תיקון שבוצע על ידי מגדל ביטוח בנושא. מגדל הגישה התנגדות לבקשת התובע והגישה בקשה למתן החלטה לדחיית התובענה כייצוגית. ביום 25 בדצמבר 2018 קבע בית המשפט כי הסמכות העניינית לדון בתובענה היא לבית הדין האזורי לעבודה, ובהתאם הועבר הדיון בבקשת האישור כנגד כל המשיבות לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב.	כ-9.5 מיליון ש"ח.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
19	12/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח מנהלים נ' מגדל ביטוח	טענה לגביית הוצאות ניהול השקעה ללא הוראה חוזית בפוליסות המתירה זאת. הסעד המבוקש הוא השבה של כל הוצאות ניהול ההשקעה שנגבו מחברי הקבוצה במהלך שבע שנים מלפני מועד הגשת התביעה, בצירוף ריבית שקלית כחוק וכן להורות למגדל ביטוח להימנע מלנכות מחשבוניהם על חברי הקבוצה סכומים כלשהם בגין הוצאות ניהול השקעות.	כל המבוטחים בביטוחי המנהלים ששווקו על ידי מגדל ביטוח (משתתף ברווחים, "יותר", "מגדלור" וכיו"ב), אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות בניגוד לדין ו/או כאשר הפוליסה לא כללה הוראה המאפשרת למגדל ביטוח לגבות הוצאות אלו.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביהמ"ש החליט ביום 15 ביוני 2017 על העברת התיק לבית הדין לעבודה. בהחלטה מיום 19 בפברואר 2018 הפנה בית הדין לממונה מספר שאלות בנושא לקבלת התייחסותו. ביום 24 ביוני התקבל מענה לשאלות. ראה גם תובענה מס' 17 לרבות עמדת הממונה שהוגשה בתיק זה וכן תובענה מס' 21 בסעיף זה.	567 מיליון ש"ח.
20	1/2017 מחוזי - מרכז	שני מבוטחים בביטוח רכב חובה נ' מגדל ביטוח	טענה לפיה מגדל ביטוח נמנעת מלגלות למבוטחיה כי על פי פרקטיקה הנהגת אצלה (והקיימת גם אצל יתר חברות הביטוח), הם זכאים להפחתת הפרמיה המשולמת על ידם בהגיעם למדרגות גיל ו/או וותק נהיגה הנהוגות אצלה. הסעדים המבוקשים הם לחייב את מגדל ביטוח להשיב לחברי הקבוצה את דמי הביטוח העודפים שנגבו בניגוד לדין עקב התנהלותה כאמור לעיל וכן צו עשה, המורה למגדל ביטוח לשנות את דרך התנהלותה כאמור לעיל.	מבוטחי מגדל ביטוח בביטוח רכב חובה, צד ג' ומקיף בתקופה שתחילתה בשבע השנים הקודמות להגשת התובענה, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת גיל ו/או וותק נהיגה המזכה על פי דין וכן על פי הפרקטיקה הנהוגה אצל מגדל ביטוח בהפחתת דמי הביטוח, ואשר מגדל ביטוח נמנעה מלנהוג כלפיהם על פי דין וכן על פי אותה פרקטיקה נהוגה וכתוצאה מכך לא קבלו את ההפחתה בפרמיה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. כ-62 מיליון ש"ח.	כ-62 מיליון ש"ח.
21	2/2017 מחוזי - מרכז	עמותה רשומה הפועלת למען האוכלוסייה המבוגרת נ' מגדל מקפת	טענה לפיה מגדל מקפת גבתה מעמיתיה בקרן הפנסיה ובקופות הגמל, תשלום בגין "הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופות הגמל" (הוצאות ישירות), בניגוד להוראות התקנון ובניגוד למצגיה החוזיים והטרומ חוזיים כלפי עמיתיה. בכך נטען שמגדל מקפת מפרה את החוזה בינה לבין עמיתיה ומפרה גם את הוראות הדין. הסעדים המבוקשים הם: (א) ליתן צו לפיו התנהלות מגדל מקפת הינה בלתי חוקית, באשר היא מפרה החוזה - התקנון בינה לבין עמיתיה; (ב) לחייב את מגדל מקפת להשיב לכל אחד מחברי הקבוצה את הסך המצטבר שנגבה ו/או נוכה מחשבונו בקשר עם כל סוג של הוצאה בקשר עם הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופות הגמל; (ג) לחילופין לחייב את מגדל מקפת להשיב לנכסי קרן הפנסיה ולנכסי קופות הגמל את כל ההוצאות הישירות שנגבו שלא כדין ולבצע חלוקה צודקת והוגנת של כספים אלה. (ד) להורות למגדל מקפת להציג באופן ברור ומפורש מעתה ואילך, בכל טופסי ההצטרפות ובכל התקנונים כי בנוסף לדמי הניהול ייגבה ו/או ינוכה סך נוסף בקשר עם הוצאת ישירות וכן לציין את השיעור המקסימלי שיגבה.	כל מי שהוא בעל זכות מכל מין וסוג שהוא, בכספים המצויים בקרן הפנסיה אשר בניהולה של מגדל מקפת החל מחודש יולי 2013 ואילך, וכן כל מי שהיה בעבר בעל זכות בכספים כאמור. וכן כל מי שהוא בעל זכות, מכל מין וסוג שהוא, בכספים המצויים בקופת הגמל אשר בניהולה של מגדל מקפת בשבע שנים שקדמו להגשת בקשת האישור ואילך, וכן כל מי שהיה בעבר בעל זכות בכספים כאמור.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בית המשפט החליט ביום 7 במרץ 2018 על העברת התיק לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. ביום 5 ביולי 2018 ביקש בית הדין שתערך פניה לממונה על מנת שיחווה את דעתו אם עמדותיו שהוצגו בתיקים האחרים באותו נושא תקפים גם לתיק זה. ביום 20 בנובמבר 2018 השיב הממונה והפנה לעמדתו שהוגשה בתיק אחר באותו נושא. ראה גם תובענות מס' 17 ו-19 בסעיף זה.	כ-287 מיליון ש"ח.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
22	2/2017 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים במגדל ביטוח נ' מגדל ביטוח	טענה לפיה מגדל ביטוח גבתה דמי עריכה או כל תשלום אחר מלקוחותיה בגין העמדת הלוואות בניגוד לטיוטת עמדת הפיקוח על הביטוח בנושא גביית דמי טיפול בהלוואות ובניגוד להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח). הסעדים המבוקשים במסגרת הבקשה לאישור התובענה כייצוגית הם: (א) השבת מלוא הסכומים שגבתה מגדל ביטוח מלקוחותיה בניגוד לדין; ו-(ב) צווים הצהרתיים המורים כי מגדל ביטוח פעלה שלא כדין וכי כל אדם שחויב בגין הסכומים הבלתי חוקיים, יהיה זכאי להשבה של מלוא הסכומים העודפים ששילם.	כלל הלקוחות של מגדל ביטוח שנטלו הלוואה ואשר חויבו בדמי עריכה או כל תשלום אחר כדמי הקמת הלוואה או כדמי טיפול בה ב-7 השנים האחרונות.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 23 בדצמבר 2017 פרסם הממונה הכרעה הכוללת הוראות להשבת דמי הטיפול שנגבו בגין הלוואות בתקופה של 7 שנים קודם ליום 30 בספטמבר 2017. בהכרעה זו צוין כי היא אינה חלה במקרים שבהם מוחזרים דמי הטיפול שנגבו לתיק העמיתים כפי שארע ביחס למגדל ביטוח. בהמלצת בית המשפט הצדדים הופנו לגישור.	כ-2 מיליון ש"ח.
23	5/2017 מחוזי - ת"א	עובדים של מעסיקים, שהנתבעות מנהלות ההסדר שלהם נ' מבטח סימון וסוכנויות ביטוח נוספות	טענה לפיה הנתבעות גרמו בפעילותן כסוכנויות ביטוח (מנהלות הסדר פנסיוני) לנזקים כלכליים לחברי הקבוצה, מאחר ועד לתיקוני חקיקה (תיקונים שבוצעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב ל-2015 ו-2016), עלויות תפעול ההסדרים הפנסיוניים, שסיפקו הנתבעות למעסיקים, סובסדו על ידי העובדים של אותם מעסיקים והנתבעות העדיפו את טובת המעסיקים, עמם התקשרו בהסכמי שירותים, על פני טובת העובדים, ששילמו בפועל על שירותי התפעול הללו, באמצעות דמי ניהול עודפים שנגבו מהם. הנזק הנטען לחברי הקבוצה הוא התשלום העודף של עלויות התפעול כאמור, שהועמס לפי הטענה על חברי הקבוצה באמצעות דמי ניהול עודפים שנגבו מהם. הסעדים הנתבעים הינם פיצוי/השבה בגין דמי ניהול עודפים שנגבו לטענת התובעים מחברי הקבוצה וכן כל סעד אחד שייראה לביהמ"ש ככונן וצודק בנסיבות העניין.	כל מי שנמנה על מצבת לקוחות הנתבעות בזמן שהן סיפקו למעסיק שירותי ניהול הסדר פנסיוני, במשך התקופה שתחילתה 7 שנים קודם להגשת התובענה ועד שהמעסיק החל לשאת בעלויות התפעול בהתאם לתיקון מס' 6 לחוק הייעוץ.	בקשת האישור כוללת טענות דומות לאלו שפורטו בבקשה לאישור תובענה ייצוגית אחרת, קודמת בזמן, שנמחקה על-ידי ביהמ"ש ביום 28 בנובמבר 2016 לנוכח המלצתו למחוק את ההליך. ביום 2 באוגוסט 2017 הוגשה מטעם המשיבות בקשה לסילוק בקשת האישור על הסף ("בקשת הסילוק"), ולחלופין העברתה לבית הדין לעבודה ולקביעת ערובה להוצאות וכן ביום 3 בדצמבר 2017 הגישה מבטח סימון תגובה לבקשת האישור. בית המשפט קבע ביום 6 במרס 2018 כי יתן החלטה בבקשת הסילוק על יסוד כתב הטענות שהגישו הצדדים. ביום 20 באוגוסט 2018 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט כי הסמכות העניינית נתונה לבית הדין לעבודה ובהתאם הורה על העברת התיק לבית הדין לעבודה. ביום 20 בינואר 2019 בקשת הסילוק והפקדת הערובה נדחתה על ידי בית המשפט. ביום 25 בפברואר הגישו המשיבות בקשה לצירוף נשיאות הארגונים העסקיים כמשיבה לבקשת האישור. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	357 מיליון ש"ח, מתוכם כ-131 מיליון ש"ח כנגד מבטח סימון סוכנות לביטוח.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
24	5/2017 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח רכב לעובדי המדינה נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	טענה לפיה הנתבעות, גבו ממבוטחים בביטוח רכב לעובדי מדינה, פרמיית ביטוח המגלמת סיכון גבוה יותר שאינו רלבנטי לתובעים ולחברי הקבוצה, וזאת תוך הפרה של הוראות סעיפים 55 ו-58 לחוק הפיקוח (איסור תיאור מטעה ואיסור פגיעה), הפרת חובה חקוקה, הפרת הוראות חוק החוזים לרבות הפרת חובת תם הלב בשלב המשא ומתן ובשלב החוזה ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים העיקריים הנתבעים: ליתן צו המורה לנתבעות להשיב על שאלונים ו/או לגלות בפני התובעים את כל המידע שיש בידם בקשר לגודל הקבוצה ושיעור הנזק שנגרם לה; להתיר לתובעים לתקן את כתב התובענה באופן של עדכון הנתונים המספריים והסכומים המתאימים כפי שיגולו על ידי הנתבעות; לפסוק לטובת חברי הקבוצה את סכום התובענה המהווה אומדן של שיעור הנזק שנגרם לחברי הקבוצה; וליתן צו המחייב את הנתבעות לשנות את הדרך בה הן נוהגות.	כל לקוח של הנתבעות, בשבע השנים האחרונות אשר רכש ממי מהנתבעות פוליסת ביטוח רכב לעובדי מדינה והיה זכאי להנחה בפרמיית הביטוח בשל העדר תביעות בשלוש שנים הקודמות, אך שילם פרמיה גבוהה יותר בשל אי התחשבות בעברו הביטוחי ו/או לפי פרמיה של העדר עבר ביטוחי.	כ-155 מיליון ש"ח כנגד כל הנתבעות יחד.	
25	7/2017 בית הדין האזורי לעבודה - ת"א	מבוטח מנהלים נ' מגדל ביטוח	טענה לפיה מגדל ביטוח אינה מחשבת את סכום הקצבה המשולמת למבוטח, כולה או חלקה, על פי מקדם המרה הנקוב בנספח המצורף לפוליסת ביטוח מנהלים הונית ו/או בהתאמה לו. נטען כי מגדל ביטוח מאפשרת את המרת סכום הביטוח ההוני לפי מקדם הקצבה שבנספח הנ"ל אך ורק ביחס להפרשות המעביד לתגמולים, ואילו ביחס ליתר הכספים שבפוליסה מאפשרת את המרת סכום הביטוח ההוני לפי מקדם קצבה נחות. הסעדים המבוקשים הינם: (א) להורות למגדל ביטוח לשלם לכל עמית החבר בקבוצה, אשר קיבל קצבה שחושבה או שחלקה חושב לפי מקדמים גבוהים מאלו המפורטים בנספח ו/או מן המקדמים הנגזרים מאלה הנקובים בנספח, פיצוי בגובה ההפרש בין הקיצבה ששולמה לו בפועל לבין הקיצבה שצריכה הייתה להיות משולמת לו אילו חושבה כולה לפי המקדמים הנקובים בנספח ו/או בהתאמה להם (בהתאם לגיל המבוטח במועד ההמרה), והכל בתוספת ריבית והפרשי הצמדה כדין. (ב) לצוות על מגדל ביטוח לחשב ולשלם לעמיתים חברי הקבוצה, מכאן ולהבא את הקצבה במלואה, לפי המקדמים המפורטים ו/או המותאמים למקדמים הנקובים בנספח.	כל מי שהתקשר עם מגדל ביטוח בהסכם להבטחת קיצבה הנספח לפוליסת ביטוח מנהלים הוני (תהא כותרתו אשר תהא) שקיבל בפועל ו/או עתיד לקבל ממגדל ביטוח סכום קצבה שחלקה ו/או כולה מחושב לפי מקדם הגבוה מזה הנקוב בנספח (לרבות נגזרותיו של אותו מקדם הנקוב בנספח).	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בהמשך לפניה לבקשת בית המשפט הגישו התאחדות התעשיינים וההסתדרות עמדה לפיה אין להן מה לתרום לתיק. כמו כן ביום 31 ביולי 2018 הגיש הממונה עמדה לפיה לא נראה שיש מקום להתערבות הפיקוח בתיק אשר מתמקד בעיקרו בפרשנות חוזית.	

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
26	9/2017 מחוזי י-ם	מבוטח נ' מגדל ביטוח ואליהו בטוח	לטענת התובעים, הנתבעות אינן מיישמות כנדרש את סעיף 5(ב) בחוק פסיקת ריבית והצמדה ואינן משלמות, כעניין של מדיניות, ריבית (לרבות ריבית פיגורים) והצמדה הנדרשים על פי אותו חוק. הסעדים העיקריים הינם: (א) הצהרה כי הנתבעות הפרו את הוראות הדין, כאשר הן לא הוסיפו לסכומי הכסף ששילמו הפרשי הצמדה ו/או ריבית ו/או ריבית צמודה במקרים בהן הן שילמו סכומים במועד מאוחר למועד הפירעון; (ב) לחייב את הנתבעות בפיצוי בגין הנזקים שנגרמו כתוצאה מהפרה זו; (ג) לחייב את הנתבעות לתקן את מדיניותן מכאן ואילך באופן שהן יחויבו לקיים את הוראות החוק ביחס לתשלום ריבית והצמדה על תשלום חוב פסוק. בנוגע לחלק התביעה אשר הוגשה כנגד אליהו בטוח בע"מ, הרי שבהתאם להסכם רכישת תיק Run Off בביטוח כללי שרכשה מגדל ביטוח מאליהו בטוח, בעלת השליטה בחברה ביום 21 באפריל 2016, ככל שהתביעה נגד אליהו בטוח כלולה בתיק ה-Run Off הרי היא מצויה באחריותה של מגדל ביטוח. היבטים של התביעה שאינם כלולים במסגרת תיק ה-Run Off אם וככל שיהיו לא יועברו לאחריותה של מגדל ביטוח. במסגרת ההסכם לרכישת תיק ה-Run Off נכללו הסדרים בנוגע לכיסוי ביטוח משנה בגין התביעות הכלולות בתיק ה-Run Off אשר נרכש וכן נכללו הסדרי שיפוי במקרים מסוימים. יוער כי - הודעה על כך נמסרה על ידי מגדל ביטוח לאליהו בטוח. Run Off בביטוח כללי באליהו ראה באור 38.ה.2.	כל מי ששולמו לו על ידי הנתבעות סכומי כסף שנפסקו לזכותו על ידי רשות שיפוטית במועד המאוחר למועד הפירעון (כהגדרת המונח בחוק פסיקת ריבית והצמדה) מבלי שהתווספו לתשלום הסכום הפסוק הפרשי הצמדה וריבית ו/או ריבית צמודה.	עשרות מיליוני ש"ח אם לא למעלה מכך, בכל מקרה מעל 2.5 מיליון ש"ח לצורך סמכות בית המשפט לעניין זה.	

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עלילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
27	10/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' מגדל ביטוח	לטענת התובע לפיה מגדל ביטוח מתעלמת מהוראות הדין לעניין הסדרת הליך השיווק והמכירה של כתבי השירות, וזאת בכך שמגדל ביטוח משווקת למבוטחים תוכניות ביטוח רכב רכוש הכוללות כחלק אינהרנטי ובלתי ניתן להפרדה כתבי שירות, וזאת מבלי שהיא מציגה ללקוחות את מחיר כתבי השירות במהלך הליך השיווק והן לאחריו, ומבלי שהיא מאפשרת למבוטח לוותר על כתבי שירות ולקבל בתמורה מחיר נמוך יותר שישקף את עלות כתב השירות שהוסר; תוך יצירת התניה בפועל בין רכישת כתבי השירות לתוכנית הביטוח; תוך אי מסירת מידע מהימן ושלם למבוטחים בהליך השיווק והמכירה ולאחריו; ותוך אי התאמת הביטוח לצרכי המועמד לביטוח.	כל מי שרכש ממגדל ביטוח כתבי שירות במסגרת פוליסת הביטוח רכוש רכב, צד ג' או מקיף, תוך שמגדל ביטוח הפרה את הוראות הדין ביחס להליך השיווק והמכירה של כתבי השירות; וזאת בתקופה שהחלה 7 שנים לפני הגשת בקשת האישור ועד למועד מתן פסק דין סופי בתובענה.	לא הוערך על ידי התובע.	

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
28	12/2017 מחוזי - ים	מועמדים שביקשו להתקבל לביטוח נ' מגדל ביטוח, חברות ביטוח נוספות וקופות חולים מכבי ושירותי בריאות כללית	סירוב לבטח את המבקשים ואנשים נוספים המצויים על הספקטרום האוטוסיטי בביטוח סיעודי; קביעת תנאים בלתי אפשריים ובלתי סבירים עבורם ללא כל מתן הסבר או הצדקה להתנהלות; אי מתן תשובה מפורטת ומכבדת למועמד לביטוח אודות הסירוב וההנמקות המפורטות עליו וכן הסירוב איננו מסתמך על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים, והכל בניגוד, לפי הטענה, למתחייב מחוק שוויון לאנשים על מוגבלות (להלן: "חוק השוויון"), מתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (הודעת מבטח בדבר מתן יחס שונה לאחד או בדבר סירוב לבטחו), ("תקנות השוויון"). הסעדים העיקריים המבוקשים במסגרת התובענה הינם: מתן צו הצהרתי כי המשיבות הפרו את חוק השוויון והתקנות; מתן צו עשה המורה למשיבות להפסיק להפלות את חברי הקבוצה, לקבוע נוהלי עבודה ברורים באשר לטיפול יחידני ללא משוא פנים לבעלי מוגבלויות, על בסיס הוראות חוק השוויון; מתן צו עשה למשיבות למלא אחר הוראות הדין ואחר ההכרעה העקרונית של הממונה הקובעים הליך מסודר בכל הנוגע לסירוב להענקת ביטוח; מתן צו עשה שיורה למשיבות לבטח באופן רטרואקטיבי את חברי הקבוצה, אשר ימצאו כשירים לקבלת ביטוח סיעודי לאחר הליך חיתום שוויוני בהתאם לנהלים שאזכרו לעיל; פיצוי לחברי הקבוצה בהתאם לאמור בסעיף 19 נ"א (ב) לחוק השוויון בפיוציים ללא הוכחת נזק ובמידת הצורך אף בפיוצי בנזק לא ממוני; פיצוי חברי הקבוצה בגין נזק ממוני.	אנשים עם מוגבלות מסוג אוטיזם אשר ביקשו להיות מבטחים בביטוח סיעודי אצל מי מהמשיבות וקיבלו מהמשיבות יחס שונה ומפלה שלא כדין ו/או לא נמסרה להם תשובה מפורטת אודות מתן היחס השונה בשבע השנים שקדמו להגשת בקשת האישור.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביולי 2018 הגישה קופת חולים כללית בקשה למחיקת התובענה כנגדה על הסף וביום 20 באוגוסט 2018 בקשת סילוק הוגשה גם על ידי מכבי שירותי בריאות. ביום 24 באוקטובר 2018 בית המשפט המליץ לצדדים לקיים הליך הידברות, לרבות במסגרת של גישור. בהתאם לכך הצדדים מקיימים ביניהם הליך הידברות,	לטענת המבקשים הנזק האישי שנגרם להם עולה כדי עשרות אלפי שקלים חדשים לכל מבקש. סכום הנזק לכל חברי הקבוצה לא ניתן להערכה מדויקת בשלב זה, מדובר בסכום שבסמכות בית המשפט המחוזי.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עליות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
29	1/2018 מחוז - מרכז	חברה הציבור נ' מגדל וחברות נוספות	אי תשלום תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים שבהם הנזקים לא תוקנו בפועל. הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה הם: (א) הצהרה כי הימנעות הנתבעות מלשלם תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ החל על התיקון במקרים שבהם הנזק לא תוקן בפועל נעשית שלא כדין; (ב) ליתן צו המורה לנתבעות מעתה ואילך לכלול במסגרת תגמולי הביטוח שהן משלמות גם את המע"מ החל על עלות התיקון, וזאת גם אם הנזק לא תוקן; כאשר כתוצאה מכך, גם באותו המקרה שבו מקבל מבטוח או צד ג' תגמולי ביטוח ב"ערך שיפוי" ולא ב"ערך כינון", יחויבו הנתבעות לשלם לו תגמולי ביטוח בגין מלוא הנזק, לרבות המע"מ. ובאשר לחברי תת הקבוצה לכלול בתגמולי הביטוח כאמור גם את המע"מ בשיעור שאינו מקוזז על ידי חברי תת הקבוצה; (ג) לחייב את הנתבעות בתשלום הפיצוי לחברי הקבוצה; (ד) בנוסף ו/או לחילופין למבוקש בס"ק ג' לעיל, היה ויפסק כי הפיצוי לחברי הקבוצה אינו מעשי בנסיבות העניין, עותרת התובעת להורות על מתן פיצוי לטובת הציבור כפי שימצא בית המשפט לנכון בנסיבות העניין.	כל מבטוח ו/או מוטב ו/או צד ג', בכל סוג ביטוח שהוא, אשר במועד הגשת תביעת הביטוח לא תיקן את הנזק שתבע בגינו, ואשר קיבל מחברת הביטוח תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין הנזק מבלי שתגמולי הביטוח כללו את רכיב המע"מ החל על עלות התיקון. כמו כן, מבקשת התובעת להגדיר לקבוצה תת קבוצה כדלקמן; כל חברי הקבוצה אשר זכאים בניכוי מס תשומות מלא, בשל שימוש עסקי ברכבם (כגון: בעלי מוניות, אוטובוסים או משאיות).	תובענה זו ובקשת האישור שנלוות לה הוגשו באותה עילה בגינה הוגשו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות (במסגרת ת"צ 55177-05-15) ("התביעה הקודמת") אשר נמחקה, ראה סעיף ג.1 להלן. מגדל ביטוח הגישה בקשה לסילוק של בקשת האישור על הסף ("בקשת הסילוק"). ביום 14 במאי 2018 קבע בית המשפט כי הסוגיות שהועלו בבקשת הסילוק מצריכות בירור עובדתי וראייתי, אשר מקומו בשלב הדיון בבקשת האישור ולא במסגרת בקשת הסילוק. ההליך מצוי בברור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	להערכת התובעת הפיצוי לחברי הקבוצה ממגדל ביטוח בגין כל שנה הינו בסך 12,996,194 ש"ח וכנגד כל החברות הינו 82,228,952 ש"ח לכל שנה. תקופת הפיצוי המבוקשת היא מה-4 ביוני 2001 עד שפורסם פסק הדין בעניין ע"א 1772/99 זלוצין נגד דיור לעולה בע"מ, פ"ד נה (4) 203, או לחילופין למשך תקופה שמאז הגשת התביעה הקודמת שהוגשה כנגד הנתבעות באותה העילה במסגרת ת"צ 55177-05-15 (סעיף ג.1. להלן) או לחילופי חילופין למשך תקופה של 7 שנים ממועד הגשת התובענה דנן.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות קייצוגיות ותובענות אשר אושרו קייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
30	2/2018 מחוזי - תל אביב - יפו	עמיתים גופים מוסדיים ביניהם מקפת נ' הגופים המוסדיים	טענה כי הגופים המוסדיים גובים מעמיתים אשר נטלו מהם הלוואות מהחברות המנהלות תשלום בגין דמי טיפול/דמי גביה/דמי תפעול/עמלה/עמלת פירעון מוקדם בקשר עם העמדת הלוואות ו/או עריכת מסמכי ההלוואות ו/או גביית תשלומי פירעון הלוואות ו/או ניהול ההלוואות. הסעד הנתבע הינו השבת כל סכומי העמלות שנגבו על ידי הגופים המוסדיים, במהלך תקופת שבע השנים שקדמו למועד הגשת התביעה וכן מתן צו עשה או פסק דין הצהרתי המורה כי הנתבעות אינן רשאיות לגבות לכיסן את העמלות נשוא התובענה.	כל עמיתי הנתבעות שנטלו הלוואות ואשר חויבו בתשלום כלשהו כמפורט בתביעה בקשר עם ההלוואה.	טרם הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה קייצוגית והצדדים הסכימו לצרף תובענה זו להליך הגישור יחד עם תובענה מס' 23 בסעיף זה. ראה גם תובענה מס' 22 בסעיף זה לעיל.	10 מיליון ש"ח.
31	2/2018 ביה"ד לעבודה - ת"א	עמיתים קרנות ביניהם מקפת נ' מגדל וקרנות נוספות	טענה בדבר קיומה של חובה אקטיבית של גילוי יזום הכולל הסבר לעמיתים רווקים שביטוח שאירים הינו מוצר ביטוחי חסר כל ערך עבורם ועל כן מומלץ להם להימנע מרכישתו ומתשלום דמי ביטוח עבורו. הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה כוללים: ליתן צו עשה המורה לנתבעות לזקוף לטובת קופת החסכון של חברי הקבוצה את כל הכספים ששולמו על ידם ונזקפו לטובת דמי ביטוח שאירים, בתוספת התשואה שהיו חברי הקבוצה מקבלים על הכספים אלו אילו הם היו נזקפים לטובת קופת החסכון שלהם במועד תשלומם לקרן הפנסיה; ליתן צו עשה המורה לנתבעות לגלות, להבהיר ולהסביר כראוי לכל מי שמצטרף או מצורף לקרן כי אם אין לו שאירים מוטב לו "לוותר" על רכישת ביטוח שאירים; וכן ליתן צו עשה המורה לנתבעות לגלות, להבהיר ולהסביר כראוי לכל מי שהן מעבירות אותו למסלול ביטוח שאירים על פי הוראות החוזר, כי אם אין לו שאירים מוטב לו להודיע שהוא "מוותר" על רכישת ביטוח שאירים.	כל מי שאין לו שאירים, אשר צורף או הצטרף לקרן פנסיה המנוהלת בידי מי מהנתבעות ואשר הקרן גבתה מהם דמי ביטוח בגין ביטוח שאירים שאין לו שאירים.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה קייצוגית. לא הוערך על ידי התובעים.	
32	5/2018 מחוזי - מרכז	מבטחת נ' מגדל ביטוח	טענה כי בפועלה של הנתבעת במסגרת בסילוק תביעות ביטוח בגין אובדן או גניבה של כבודה בביטוח נסיעות לחו"ל, פועלת הנתבעת שלא כדין ככל שהיא דוחה את הכיסוי עקב העדר אישור של הגשת תלונה במשטרה לגבי האובדן/הגניבה. הסעדים הנתבעים כוללים תשלום כל התביעות שנדחו עקב העדר אישור תלונה במשטרה, הצהרה כי הנתבעת הפרה את הוראות הדין והוראות הפוליסה, צו עשה המורה לנתבעת לפעול בהתאם לדין והפוליסה, השבה מלאה של כל הסכומים שנתבעו לפי פוליסת הביטוח ותביעתם נדחתה שלא כדין ופיצויים על נזק ממוני ושאינו ממוני מכוח דיני הנזיקין, הגנת הצרכן, חוק חוזה ביטוח, חוק החוזים וחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה).	כל מבטחי הנתבעת בביטוח נסיעות לחו"ל אשר תביעתם בגין אובדן/גניבה נדחתה רק מחמת אי המצאת אישור הגשת תלונה במשטרה וזאת ב-7 השנים הקודמות לבקשה.	טרם הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה קייצוגית. הצדדים מקיימים הליך הידברות לצורך סיום ההליך בפשרה. ביום 29 בנובמבר 2018 הוגש הסדר פשרה מוסכם לאישור בית המשפט.	לא ידוע במדויק. אומדן של 3 מיליון ש"ח.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות קייצוגיות ותובענות אשר אושרו קייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
33	12/2018 מחוזי - ירושלים	עמותה לקידום חברה כלכלית הוגנת נ' מגדל ביטוח	עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות מחזיקות ב כספים שלא כדין כתוצאה מכך שהן משלמות למבוטחים תגמולי ביטוח או החזרי פרמיה באמצעות המחאות שלא נפדו שתוקפן היה מוגבל בזמן. לפי הטענה הנתבעות נדרשות לשלם את הכספים למבוטחים בהתאם לאמצעי התשלום שפרטיו מצויים בידן ובעתיד לשלם את הכספים באופן בו משולמת הפרמיה. עוד נטען, כי ככל שלא ניתן לאתר מי מחברי הקבוצה יש לחייב את הנתבעת להעביר את הכספים לאפוסטרופוס הכללי.	הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כל מי שמתקיימים בו אחד או יותר מהתנאים הבאים: (1) מבוטחי הנתבעות, אשר זכאותם לתגמולי ביטוח או החזר דמי ביטוח הוכרה על ידי הנתבעות ואשר לכתובתם הרשומה נשלחו המחאות שלא נפדו על ידי המבוטחים מכל סיבה שהיא. (2) מבוטחי הנתבעות, אשר במועד משלוח ההמחאות כאמור או בסמוך לכך היו מצויים בידי הנתבעות פרטי חשבון הבנק או כרטיס החיוב שלהם ואשר באמצעותם ו/או מהם נגבתה על ידי הנתבעות הפרמיה, או שבאפשרות הנתבעות היה לברר פרטים אלו. (להלן: "חברי הקבוצה").	טרם הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה קייצוגית.	התובעת ציינה בתובענה כי אין באפשרותה להעריך כעת את שיעור הנזק המצטבר שנגרם לחברי הקבוצה, אולם ציינה כי היא מעריכה שמדובר במליוני שקלים ומעל 2.5 מיליון ש"ח.
34	1/2019 מחוזי - תל אביב	מבוטחת נ' מגדל ביטוח	עניינה של התובענה בטענה כי דחיית תביעה בפוליסת תאונות אישיות, במקרה של אשפוז בבית חולים בעל אוריינטציה שיקומית, בהסתמך על הגדרת הפוליסה למונח בית חולים ככזה שאינו כולל בי"ח שיקומי, הינה שלא כדין. לטענת התובע מדובר בסייג לכיסוי שהוצג באופן מטעה ו/או לא נוסח כראוי.	הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה לקוחות מגדל שרכשו פוליסת בריאות מסוג תאונות אישיות ואשר תביעתם מכוח רכיב פיצוי בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" על פי הגדרתו בפוליסה הינו מוסד רפואי מוכר על ידי הרשויות המוסמכות בישראל או בחו"ל כבית חולים כללי בלבד, ואשר אינו מוסד שיקומי ו/או מוסד לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או בית הבראה ו/או מוסד סיעודי.	טרם הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה קייצוגית.	בשלב זה מוערך ב- 24,246,000 ש"ח.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
35	1/2019 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' מגדל ביטוח	עניינה של התובענה בטענות כי הנתבעות שלא כדין, משיבות את החלק היחסי של דמי הביטוח בגין פוליסות רכב ודירה שבוטלו, באיחור של למעלה מ- 14 יום ונמנעות שלא כדין מהוספת ריבית צמודה בעת איחור בהשבת דמי ביטוח. כן נטען כי מגדל ונתבעת נוספת נמנעות גם מהשבה מלאה של הצמדה למדד.	הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מי שקיבל מהנתבעות החזר יחסי של דמי ביטוח בהתאם לחוזי הביטוח ולתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), תשמ"ו - 1986, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח רכב מנועי), תש"ע - 2010 ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות וכולתן), תשמ"ו - 1986 (להלן: "התקנות"), באיחור של למעלה מ- 14 יום מיום ביטול הביטוח; קבוצה נוספת אותה מבקשים התובעים לייצג היא של מבוטחי מגדל ונתבעת נוספת אשר קיבלו לטענת התובעים בניגוד לדין החזר יחסי של דמי הביטוח בצירוף הצמדה חסרה. (להלן: "חברי הקבוצה").	טרם הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	4,074,601 ש"ח.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
1	5/2015 מחוזי - מרכז	מבוטח פוליסת דירה של מגדל ביטוח נ' מגדל ביטוח	הימנעות המשיבות מלשלם תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ במקרים שהנזק לא תוקן בפועל.	כ-91 מיליוני ש"ח.	ביום 20 בפברואר 2017 דחה ביהמ"ש את הבקשה להחלפת המבקשים הייצוגיים באמון הציבור, חברה לתועלת הציבור ("אמון הציבור") וקיבל את הבקשה לסילוק על הסף של בקשת אישור התובענה כייצוגית. בהתאם לכך, הורה ביהמ"ש על מחיקת בקשת האישור והתובענה. ביום 3 בינואר 2018 קיבלו התובעים את המלצת בית המשפט העליון אליו ערערו ומשכו את ערעורם תוך שמירת זכותם להגיש תובענה ייצוגית חדשה בשם אמון הציבור. בהתאם הערעור שהוגש נדחה ללא צו להוצאות. לעניין תובענה ייצוגית בשם אמון הציבור שהוגשה לאחר מכן ראה סעיף ב.29 לעיל.
2	6/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח רכב חובה נ' מגדל ביטוח וחברות נוספות	תשלום כספים שעוכבו אצל המשיבות מחמת עיקולים ושולמו בערך נומינלי ללא הפרשי הצמדה וריבית בגין התקופה בה עוכבו עקב העיקול. עילות התביעה נסמכות על טובת ההנאה שהפיקו המשיבות בתקופת העיכוב בהתאם לסעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט ו/או סעיף 28 לחוק חוזה הביטוח. הסעד המבוקש הינו תשלום הפרשי הצמדה וריבית בשיעור המשקף את טובת ההנאה שהפיקו המשיבות בתקופת העיכוב.	כ-350 מיליון ש"ח.	ביום 29 במרס 2018, לאחר שאישר את התובענה כייצוגית ביום 12 בדצמבר 2012, אישר בית המשפט הסכם פשרה הכולל מנגנון לפיצוי בסכום הנקוב בהסכם הפשרה, הסדרה לעתיד והמלצה לגבי תשלום גמול ושכ"ט. במסגרת הפשרה כספים שלא ישולמו לזכאים ספציפיים יועברו לקרן לניהול וחלוקת כספים שנפסקו כסעד בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות.
3	8/2017 בית הדין האיזורי לעבודה - ת"א	מבוטח נ' מגדל ביטוח	סירובה של מגדל ביטוח להגיש תביעת חוב לביטוח לאומי בגין הפרשים של הפרשות של חסכון פנסיוני במצב של מעסיק בהליכי פירוק. הסעדים העיקריים הנתבעים: (א) סעד הצהרתי ולפיו במצב של פירוק המעסיק מגדל ביטוח חייבת להגיש תביעת חוב כאמור עד למועד חיסול החברה (שלאחריו לא ניתן להגיש עוד תביעת חוב), היא תפצה את העובד בגובה התשלומים לפי תביעת החוב, (ב) צו עשה המורה למגדל ביטוח לשנות נהליה ולהגיש תביעת חוב בגין זכויות פנסיוניות שלא שולמו, ככל שהחברות טרם חוסלו וכן לפרסם נוהל שיעגן את חובת הגשת תביעת החוב בהתאם לדין המהותי במצב של מעסיק בפירוק, (ג) צו עשה המורה למגדל ביטוח לפנות למבוטחיה בעת שחברה נכנסת להליכי פירוק בהתאם לנתוני הכנ"ר, על מנת שניתן יהיה לבחון את ההפרשות ואם הן מלאות וכן (ד) סעד כספי - פיצוי לכל חברי הקבוצה אשר מעסיקיהם חוסלו בגובה ההפרשות הפנסיוניות שלא נתבעו באמצעות הוכחות החוב.	כל העובדים המבוטחים במגדל ביטוח שמעסיקיהם נכנסו להליכי פירוק וקיים פער מהותי בין הדין החל בעניינם לבין תנאי הפוליסה עליה חתמו, ב-7 השנים שקדמו להגשת הבקשה ולא הוגשה בעניינם תביעת חוב על ידי מגדל ביטוח.	ביום 10 ביולי 2018 אושרה הסתלקות התובעים בתיק. תוך הפחתת שכר הטרחה והגמול עליו המליצו הצדדים. בגין הפחתה זו הגיש המבקש ערעור לביה"ד הארצי לעבודה. ביום 4 במרס 2019 ניתן פסק דין על ידי ביה"ד הארצי לעבודה, לפיו הערעור נמחק, לבקשת המערער, ובהסכמת מגדל ביטוח, ללא צו להוצאות.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
4	6/2017 מחוזי - מרכז	חברה המעסיקה עובדים נ' אליהו בטוח	השבה של דמי הפגיעה כמשמעותם בסעיף 94 לחוק ביטוח הלאומי ששילמו מעסיקים/מעבידים למוסד לביטוח לאומי בתקופה המתחילה בחודש ה-84 שקדם למועד הגשת בקשת האישור ומסתיימת במועד פסה"ד בתובענה הייצוגית או לחילופין עד מועד אישור הבקשה כתובענה ייצוגית (להלן: "התקופה הרלבנטית") בגין תקופת הזכאות הראשונה (12 הימים הראשונים שבעדם זכאי העובד לדמי פגיעה כמשמעותה בסעיף 94 לחוק הביטוח הלאומי וזאת בעקבות תאונות דרכים שנגרמו לעובדיהם, אשר הוכרו גם כתאונות עבודה ע"י המל"ל. הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התביעה הם פיצוי/השבה של דמי הפגיעה ששולמו על ידי חברי הקבוצה במהלך התקופה הרלבנטית בגין "תקופת הזכאות הראשונה" עקב תאונות דרכים שאירעו לעובדי חברי הקבוצה אשר הוכרו גם כתאונות עבודה. התביעה נכללת במסגרת תיק Run Off בביטוח כללי שרכשה מגדל ביטוח מאליו בטוח, בעלת השליטה בחברה ביום 21 באפריל 2016. במסגרת ההסכם לרכישת תיק ה- Run Off נכללו הסדרים בנוגע לכיסוי ביטוח משנה בגין תביעות הכלולות בתיק ה- Run Off אשר נרכשו וכן נכללו הסדרי שיפוי במקרים מסוימים. יוער כי - הודעה על כך נמסרה על ידי מגדל ביטוח לאליו בטוח. לענין עסקת Run Off בביטוח כללי באליו ראה באור 2.38. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017.	כ-14.5 (חלקה בטוח).	ביום 17 בספטמבר 2018 קיבל בית המשפט את בקשת ההסתלקות והורה על מחיקת בקשת האישור ודחיית תביעתה האישית של המבקשת.
5	6/2018 מחוזי - מרכז	מבטוח נ' מגדל ביטוח	טענה שלפיה בגין מכתבי התראה שנשלחים לחייבים טרם הגשת תביעה בסכום קצוב להוצאה לפועל מגדל ביטוח גובה הוצאות מסירה ושכר טרחת עו"ד שלא כדין. נטען גם שההוצאות שנגבות הן בסכומים שאינם פרופורציונאליים לגובה החוב. הסעדים העיקריים הנתבעים הם השבת כל הוצאות הגביה שנגבו שלא כדין בשבע השנים האחרונות בצירוף הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק וכן להורות לחברה בצו לחדול מגביית הוצאות הגביה בסכומים או בשיעורים בלתי פרופורציונאליים לחוב הנגבה, ובאופן הסוטה מתכליתן ומלשון של הוראות החוק הרלבנטיות.	על דרך האומדן כ-3 מיליון ש"ח	ביום 29 בנובמבר 2018 ניתן פסק דין שבו אישר בית המשפט בקשה מוסכמת להסתלקות הכוללת מתווה מוסכם ביחס ליידוע המבטוחים בדבר הוצאות גביית החוב.
6	6/2016 מחוזי - ת"א	עמותה רשומה הפועלת למען האוכלוסייה המבוגרת נ' מגדל ביטוח, חברות ביטוח נוספות ומשרד האוצר	טענה לפיה הפיקוח על הביטוח אישר לחברות הביטוח למכור וחברות הביטוח מכרו, פוליסות ביטוח סיעודי קולקטיבי שהינן "מוצר פגום" וזאת בשל התנאי בפוליסה המאפשר לחברות הביטוח לסיים באופן חד צדדי את הפוליסה או לא לחדשה לאחר תקופה מוגבלת, ללא אזהרת המבטוחים מראש באופן ראוי, תוך גרימת נזקים ישירים ועקיפים להם. התובענה הוגשה בעילות הטעייה, תרמית, הפרת חובה חקוקה ורשלנות, ומבוקשים במסגרתה סעד כספי וכן סעדים הצהרתיים וצווי עשה בדבר כיסוי ביטוחי והבטחת זכויות חברי הקבוצה.	7 מיליארד ש"ח ביחס לכל חברות הנתבעות	ביום 25 בדצמבר 2018 אישר בית המשפט הסתלקות מהבקשה ומחיקת התובענה ללא צו להוצאות.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
7	11/2017 מחוזי - מרכז	תנועת ויצו - הסתדרות עולמית ציונית נ' מגדל וחברות נוספות	גביית פרמיית ביטוח הכוללת "תוספת סיכון", הנובעת מאופי עבודתם של המבוטחים וזאת למרות העובדה שהמבוטחים כלל אינם עובדים במועד שבו נרכש הכיסוי הביטוחי וגם כאשר המבוטחים הספיקו לעבוד בעבודה אשר הצדיקה גביית פרמיה גבוהה יותר.	אינו ניתן להערכה.	ביום 17 בפברואר 2019 אישר בית המשפט הסתלקות התובע מהבקשה ודחה את התביעה ללא צו הוצאות

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ד. הליכים משפטיים אחרים

להלן מתוארות תובענות מהותיות אחרות, סכום התביעות מוצג נכון למועד הגשתן.

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
1	1/2018 מחוזי - מרכז	התעשייה האווירית לישראל בע"מ נ' פלתורס סוכנויות ביטוח בע"מ (חברה נינה של החברה, "פלתורס") וכנגד נתבעות נוספות	תביעה לתשלום יתרת תגמולי הביטוח בקשר עם אובדנו המוחלט של הלוויין "עמוס 6" (להלן: "הלוויין") בתוספת ריבית מרבית לפי סעיף 28א לחוק חוזה הביטוח (להלן: "הריבית"). על פי הנטען בתובענה, המבטחים בפוליסת טרום השיגור של הלוויין (הנתבעים אף הם בתביעה) חבים כלפי התעשייה האווירית לישראל במלוא יתרת תגמולי הביטוח שטרם שולמו על ידיהם בתוספת הריבית. עוד נטען בתובענה, כי פלתורס וחברת Marsh Ltd. (להלן: "מארש"), אשר על פי הנטען בתובענה שימשו בהתאמה, כסוכן ביטוח וכברוקר בקשר עם פוליסת טרום השיגור כאמור, הפרו את חובותיהן כלפי התעשייה האווירית וחבות אף הן במלוא יתרת תגמולי הביטוח, בנוסף ו/או לחילופין לחבות המבטחים. עיקר עילות התביעה הנטענות כלפי פלתורס במסגרת התובענה הן: הפרת חוזה, הפרת חובת תום הלב, הפרת חובות סוכן ביטוח והתרשלות. הסעדים המבוקשים נגד המבטחים הם: תשלום יתרת תגמולי הביטוח במלואם, פיצויים בגין הנזקים שנגרמו לכאורה לתעשייה האווירית עקב העיכוב בתשלום יתרת התגמולים וכן תשלום הריבית. הסעדים המבוקשים נגד פלתורס ומארש הם: (א) לקבוע כי כל אחת מבין פלתורס ומארש חבה בתשלום יתרת תגמולי הביטוח לתעשייה האווירית, בנוסף ו/או לחילופין לחבות המבטחים; (ב) לקבוע כי כל אחת מבין פלתורס ומארש נושאת באחריות לכל נזק שנגרם לכאורה לתעשייה האווירית בגין מחזליה הנטענים, וכי על כל אחת מהן לפצות את התעשייה האווירית בגין כך.	סכום התביעה (כולל הריבית) הועמד על סך של כ-303 מיליון ש"ח. יחד עם זאת, על פי המצוין בתובענה, על המבטחים לשלם לתעשייה האווירית סכום נוסף של 21 מיליון דולר, בתמורה להגשת התובענה נגד כלל הצדדים המערבים (לרבות פלתורס ומארש). על פי דיווחיה של התעשייה האווירית, הסכום האמור אכן שולם לה על ידי המבטחים בחודש מרס 2018, והוא אמור להיות מנוכה מסכום התביעה, כך שזה צפוי לעמוד על כ-231 מיליון ש"ח.	הוגשו כתבי הגנה בתיק: תע"א הגישה כתב תשובה. מארש הגישה הודעת צד ג' כנגד המבטחים ופלתורס ובמסגרתה היא עותרת לחיוב של מי מאלו, היה ותמצא חייבת בתשלום לתעשייה האווירית. (להלן: "הודעת צד ג"). הוגשו כתב הגנה להודעת צד ג'. מארש הגישה כתב תשובה. בהמלצת בית המשפט הצדדים מקיימים הליך גישור בתיק.
2	10/2018 מחוזי מרכז	דירות בע"מ נ' מגדל ביטוח ומגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל מגדל אחזקות נדל"ן	טענה לאי עמידה בהתחייבות חוזית וגרימת נזקים לתובעת בקניון הזהב בראשון לציון אשר בו מחזיקות מגדל ביטוח ומגדל מקפת בשיעור של 75% בשותפות עם דירות יוקרה המחזיקים 25% ומעניקים שירותי ניהול בקשר סיכול פרויקט "גולדמן מרקט" בקניון. קדמה לתביעה זו תביעה שהוגשה ע"י דירות יוקרה לצווים הצהרתיים בקשר לשוק האוכל אשר בסופה בית המשפט נתן החלטה ביום 3 במאי 2018 על מחיקה וחיוב הוצאות המבקשת בסך 7,500 ש"ח.	800 מיליון ש"ח.	הוגש כתב הגנה כתב הגנה ביום 29 בינואר 2019.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ה. סיכום נתוני תביעות משפטיות

(1) להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות, כפי שצינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח ⁽¹⁾
תובענות שאושרו כתביעות ייצוגיות⁽²⁾ (3)		
	5	2,196,061
צוין סכום המתייחס לקבוצה	3	1,971,061
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	1	225,000
לא צוין סכום התביעה	1	-
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות⁽³⁾		
	30	4,064,025
צוין סכום המתייחס לקבוצה ⁽⁴⁾	14	1,861,010
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	3	2,203,015
לא צוין סכום התביעה	13	-
תביעות מהותיות אחרות		
	2	1,102,900
צוין סכום המתייחס לקבוצה	2	1,102,900

(1) כל הסכומים באלפי ש"ח ובקירוב, למועד הגשת הבקשות או התובענות לפי העניין.

(2) כולל תובענה בה לא צוין סכום תביעה מדויק (שורה 3 בטבלה בסעיף ב' לעיל), שם הוערך סכום התביעה במאות מיליוני ש"ח מבלי שנקב בסכום תביעה.

(3) מקום בו צוין סכום המתייחס לקבוצה, הובא בחשבון הסכום המתייחס לקבוצה ולא הסכום המתייחס לכלל הנתבעות.

(4) כולל תובענה בה לא צוין סכום תביעה מדויק וניתנה הערכה בלתי מחייבת של כ-9.5 מיליון ש"ח (שורה 18 בטבלה בסעיף ב' לעיל).

(2) סכום ההפרשה הכולל בגין התובענות הייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, שהוגשו כנגד הקבוצה כמפורט בטבלה המסכמת בסעיף 1 לעיל מסתכם בכ-125 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 כ-81 מיליון ש"ח).

(3) סך כל ההפרשות הכולל בגין כל ההליכים כנגד הקבוצה, לרבות תובענות ייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, לרבות בגין הליכים כמפורט בסעיף ו' להלן, הינן כ-203 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 כ-166 מיליון ש"ח).

1. התחייבויות תלויות (המשך)

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה

להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים ואחרים המתנהלים כנגד החברה ו/או החברות המאוחדות:

(1) בחודש דצמבר 2012 פורסמה טיוטת הכרעה שעניינה הפקדות חד-פעמיות בפוליסות מבטיחות תשואה של מגדל ביטוח. על-פי טיוטת ההכרעה, הממונה סבור לכאורה כי היה על חברות הביטוח להודיע ו/או לקבל הסכמה לזקיפת תשואות תיק משתתף ברווחים ביחס להפקדות חד-פעמיות שנעשו בפוליסות מבטיחות תשואה. על פי טיוטת ההכרעה של הממונה יש לבצע פעולות מסוימות תוך חלוקת המבטוחים לשתי קבוצות - האחת מבטוחים שהפקדותיהם החד-פעמיות נשאו תשואה שווה או גבוהה מהתשואה המובטחת, והשנייה שהפקדותיהם החד-פעמיות נשאו תשואה נמוכה מהתשואה המובטחת. מגדל ביטוח הגישה תגובתה לטיטוט ההכרעה לפיה חלקה על הפרשנות בטיטוט ההכרעה, התקיים שימוע ונמסרו לפיקוח נתונים כבקשתו. עד למועד פרסום דוח זה, לא פורסמה הכרעה סופית בנושא. על כן, אין באפשרות החברה להעריך את השלכותיה, ככל שיהיו, במידה ותפורסם.

(2) ביום 27 ביולי 2015 הורשע בביהמ"ש המחוזי בתל אביב יפו (המחלקה הכלכלית), במסגרת הסדר טיעון, עובד לשעבר בתחום המסחר בשוק ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה ("הגופים המוסדיים", "העובד", בהתאמה). כתב האישום בו הודה העובד הוגש ביום 11 בפברואר 2015 על ידי פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה) כנגד העובד וכנגד נאשם נוסף, אשר לפי כתב האישום פעל עם העובד ("הנאשם הנוסף"). על פי כתב האישום העובד והנאשם הנוסף ניצלו את השליטה והידע של העובד, מתוקף תפקידו ומעמדו בגופים המוסדיים, לשם השאת רווחים לטובת עצמם וזאת באמצעות מסחר בניירות ערך עבור עצמם, בין על ידי רכישת מניות במתווה המלווה בהוראות מכירה של הגופים המוסדיים ו/או מכירת מניות במתווה המלווה בהוראות רכישה או בטרם תבוצע רכישה זו לחשבונות הגופים המוסדיים ובין על ידי שילוב של פעולות אלו. כמו כן, על פי כתב האישום העובד לשעבר והנאשם הנוסף פעלו באופן מרמתי במסחר בניירות ערך בעשרות ניירות ערך שונים, על ידי העברת מידע על ידי העובד לנאשם הנוסף בדבר הוראות בחשבונות הגופים המוסדיים וביצוע מוקדם של פעולות בניירות ערך על ידי הנאשמים בשערי רכישה נמוכים ושערי מכירה גבוהים יותר על פני חשבונות הגופים המוסדיים. על פי כתב האישום, בעשותו את האמור, נהג העובד לשעבר במרמה והפרת אמונים וכן לקח שוחד בעד פעולה הקשורה בתפקידו כעובד ציבור ותמורת השוחד שקיבל, ניצל העובד את תפקידו ומעמדו בגופים המוסדיים על מנת להפיק רווחים אישיים לו ולנאשם הנוסף. כמו כן, על פי כתב האישום פעולותיהם של הנאשמים השפיעה בדרכי תרמית על תנודותיהם של כ-59 שערי ניירות ערך, וקיבלו במרמה בנסיבות מחמירות רווחים בסך של כ-11.5 מיליון ש"ח. ביום 8 בספטמבר 2015 ניתן גזר הדין במסגרתו הוטל על העובד עונש מאסר בפועל של 44 חודשים; 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים; וקנס כספי בסך 500 אלפי ש"ח או 18 חודשי מאסר חלף הקנס. ביום 8 בינואר 2018 ניתן פסק דין בערעור שהגיש העובד על שיעור הקנס, המאסר חלף הקנס ומועד התשלום. הערעור על שיעור הקנס נדחה אך תקופת המאסר חלף הקנס הופחתה לשנה. ביום 8 בדצמבר 2017 הורשע הנאשם הנוסף בגין אותה פרשה בעבירות של מתן שוחד, קבלת דבר בנסיבות מחמירות, תרמית בניירות ערך ואיסור הלבנת הון. ביום 24 באפריל 2018 ניתן גזר הדין בעניינו של הנאשם הנוסף במסגרתו הוטל על הנאשם הנוסף עונש מאסר בפועל של 33 חודשים; 15 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים; וקנס כספי בסך 1.5 מיליון ש"ח או 18 חודשי מאסר חלף הקנס. לתובענה בנושא זה, יחד עם בקשה לאישורה כייצוגית ראה סעיף ב.11 לעיל.

(3) בינואר 2017 הגיש בעל חשבון פקדון ניירות ערך כנגד מגדל שירותי בורסה (נ.ע.) בע"מ ("מגדל שירותי בורסה") וחברת שירותי בורסה והשקעות לישראל - אי בי אי בע"מ (להלן: "אי.בי.אי") תביעה בבית המשפט המחוזי בתל אביב בצירוף בקשה לאשרה כתביעה ייצוגית (להלן יחדיו: "התובענה") בשל גביית עמלות ע"י המשיבות בגין ביצוע פעולות במסחר מקוון בניירות ערך באמצעות מערכת המסחר באינטרנט של הנתבעות בגין חיובים, הוצאות ואגרות עבור ספקים וצדדים שלישיים, שלא ניתן עליהן גילוי נאות. לגבי העמלות של המשיבות עצמן מצוין התובע, כי אלו אינן כלולות בבקשה לאישור התובענה כייצוגית והתובע מבקש לשמור לעצמו את הזכות לתבוע אותן בתביעה אישית נפרדת. התובע מבקש, כי בית המשפט יורה למשיבות להשיב לחברי הקבוצה את כל הכספים שנגבו מן הלקוחות בגין העמלות לגביהן לא ניתן גילוי נאות. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל אדם, אשר ביצע פעולות מקוונות של עסקה בנייר ערך, לרבות רכישת ו/או מכירת ניירות ערך ו/או אופציות ו/או כל מכשיר אחר שעניינו עסקה בנייר ערך באמצעות מערכת המסחר באינטרנט של המשיבות מבלי שניתן בפניו גילוי נאות טרם ביצוע העסקה אודות העמלות שייגבו ממנו ו/או סכומן ו/או שנגבו ממנו עמלות גבוהות מאלו שהוצגו בפניו טרם ביצוע הפעולה. לטענת התובע הנזק שנגרם הינו בסכום העולה על 2.5 מיליון ש"ח.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

מגדל שוקי הון, חברה בת בבעלותה ובשליטתה המלאה של החברה, העניקה לאי.בי.אי במסגרת עסקת המיזוג מיום 28 באוקטובר 2015 שבין מגדל שירותי בורסה לאי.בי.אי, שיפוי בקשר להליכים משפטיים כנגד מגדל שירותי בורסה (אשר עד למועד המיזוג הייתה חברה בת של מגדל שוקי הון), בכל הנוגע לחבות עבר בגין כל מעשה ו/או מחדל ו/או אירוע שעילתם לפני מועד המיזוג ואשר לא בוצעה הפרשה בגינם בדוח הכספי של מגדל שירותי בורסה עובר למיזוג. במסגרת המיזוג עם אי.בי.אי חוסלה מגדל שירותי בורסה ונמחקה מרשם החברות, וכל הזכויות וההתחייבויות כלפיה עברו מתוקף המיזוג לאי.בי.אי. ראה באור 2.39.ה.1). חברת הבת של החברה, מגדל שוקי הון קיבלה הודעה מאי.בי.אי בדבר הגשת התובענה וזאת בהתאם להסכם המיזוג. מגדל שוקי הון הגישה את תגובתה לבקשת האישור, והתובע הגיש תגובה לתשובה. ביום 27 ביוני 2018 התקיים קדם משפט. בית המשפט קבע את התיק להוכחות וכן הציע לצדדים לבחון אפשרות של הפניית התיק לגישור. בהתאם להמלצת בית המשפט הצדדים מקיימים הליך של גישור.

(4) בחודש יולי 2017 קיבלה מגדל ביטוח הודעה מחברה מנהלת שאיננה בבעלות החברה (להלן: "הנתבעת"), אודות כתב תביעה שהוגש בחודש אוקטובר 2016 נגד הנתבעת לביהמ"ש המחוזי בתל-אביב בת"צ 35374-10-16 ע"י בניו של מנוח שהינם מוטבים של המנוח בקופת גמל שמנהלת ע"י הנתבעת (להלן: "התובעים"). יחד עם התובענה הוגשה נגד הנתבעת בקשה לאישור התובענה כייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות. בהודעה הנ"ל ציינה הנתבעת כי עניינה של התובענה הוא בביטוח חיים קבוצתי אשר רכשה הנתבעת (וקודמותיה) עבור עמיתיה. עוד ציינה הנתבעת בהודעה הנ"ל, כי התובעים טוענים בבקשת האישור, בין השאר, כי הנתבעת (וקודמותיה), הפרה את חובותיה על-פי דין, ונמנעה מלשלוח הודעות למוטביו או ליורשיו של עמית שנפטר אודות קיומה של פוליסת ביטוח חיים וזכאותו לקבלת תגמולים מכח אותה פוליסה, כך שבסופו של יום חלה התיישנות על התביעה הביטוחית. בנוסף, מציינת הנתבעת, כי התובעים טוענים בבקשת האישור, כי היה על הנתבעת לפעול באופן אקטיבי לצורך קבלת כספי ביטוח החיים, להתריע בפני המוטבים או היורשים כי קיימת תקופת התיישנות מקוצרת על-פי הדין לצורך הגשת תביעה ביטוחית, ואף להגיש תביעה על-מנת לקבל את תגמולי הביטוח עבור אותם מוטבים/יורשים, אשר יוחזקו בחשבון העמית. כמו כן, טענה הנתבעת בהודעה הנ"ל כי היא אינה מרוויחה מקיומה של פוליסת ביטוח חיים קבוצתי לעמיתיה, וכי תשלומי הפרמיה שמשלמים העמיתים מועברים לחברת הביטוח במלואם; ועל-כן הגורם היחיד שהתעשר, לטענתה, כתוצאה מאי תשלום תגמולי ביטוח של פוליסת ביטוח החיים למוטבי או יורשי העמית (ככל שהיו מקרים כאלה) היא החברה המבטחת (ובין היתר מגדל ביטוח). כן הנתבעת ציינה בהודעתה, כי היא שומרת על טענותיה וזכויותיה כלפי מגדל ביטוח ככל שהתביעה תתקבל (להלן: "ההודעה").

במהלך השנים בהם ביטחה מגדל ביטוח את חברי קופת הגמל של הנתבעת, שילמה מגדל ביטוח תגמולי ביטוח ישירות לנתבעת בגין כל המבוטחים אשר נפטרו ובגינם הוגשה תביעה על ידי הנתבעת. מאחר והנתבעת היתה בעלת הפוליסה אין באפשרות החברה להעריך האם יש מבוטחים נוספים אשר יתכן והיו זכאים לקבלת תגמולי ביטוח טרם חלוף תקופת ההתיישנות. עד למועד פרסום דוח זה לא הוגשה דרישת תשלום כלשהי כנגד מגדל ביטוח בקשר עם הנטען בהודעה.

(5) לעניין שומות המס בקשר עם שנות המס 2007, 2009 ו-2010, וערעור שהגישה מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ בביהמ"ש המחוזי בתל-אביב בסוגיית מיסוי מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ בגין קבלת דיבידנדים מחברה כלולה שמקורם ברווחי שערור, הגיעו מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ ופקיד שומה להסכם בגין חבות המס בגין סוגיה זו. ביום 18 במרס 2019 ניתן תוקף של פסק דין להסכם השומות האמור. לפרטים ראה באור 2.ד.21.

השלכות המס של ההסכם האמור קיבלו ביטוי בדוחות הכספיים.

לעניין שומות המס לשנים 2011 ו-2012 בסוגיית החבות במס רווח בגין דיבידנד מחברות מוחזקות ששורשר לחברה וערעורים שהגישה מגדל ביטוח בבית משפט המחוזי בתל-אביב, ראה באור 1.ד.21.

להערכת הנהלת החברה, לא נדרשת הפרשה למס בגין סוגיה זו מעבר לרשום בדוחות הכספיים.

(6) בחודש מאי 2018 האריכה ועדת הכספים של הכנסת בשנתיים את התקנות לעניין גביית 'הוצאות ישירות' על עסקאות, המגבילות את גובה ההוצאות הישירות הנגבות מעבר לעמלות דמי הניהול במסגרת השקאות שונות, ומעמידות אותן על 0.25% לכל היותר.

(7) החברה ו/או החברות המאוחדות חשופות לתביעות או לטענות נוספות בעילות שונות, שאינן תביעות לכיסוי ביטוחי של מקרה ביטוח על פי הפוליסה שהופקה על ידי מגדל ביטוח, מצד לקוחות, לקוחות בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, מזה סכום מצטבר בגין תביעות שהוגשו בסך של כ-180 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 כ-89 מיליון ש"ח) וזאת מעבר לחשיפות הכלליות המתוארות בבאור זה ובכללן בסעיף 8.ו-9.ו לבאור זה.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

(8) הממונה, מפרסם מעת לעת, ניירות עמדה, עקרונות לניסוח תוכניות ביטוח, מסמכי נהגים ראויים ולא ראויים וכיוצא באלה מסמכים או טיוטות מסמכים הרלבנטיים לתחומי פעילותה של הקבוצה אשר יכול ויש להם השפעה על זכויות מבוטחים ו/או עמיתים ויכול ויש בהם ליצור חשיפה לקבוצה במקרים מסוימים הן ביחס לתקופת פעילותה קודם לכניסת אותם מסמכים לתוקף והן ביחס לעתיד.

לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופים המבטחים לטענות בקשר ו/או בעקבות הוראות אלו אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. לעיתים יכולה להיות השלכה מסוג זה גם לחוזרים שהממונה מפרסם ואשר ברגיל תחולתם העתידית.

כנגד הקבוצה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים ו/או עמיתים על פי תוכניות ביטוח ו/או קרנות ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בקבוצה. לעיתים הכרעות (או טיוטות הכרעה) של הממונה בתלונות אלו, ניתנות באופן רחב ביחס לקבוצת מבוטחים.

כמו כן, עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה ו/או מעביר אליהם בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול הגופים המוסדיים, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמים, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות המבוצעות על-ידי הגופים המוסדיים, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל הממונה עיצומים כספיים בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

(9) קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות, עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזי הביטוח, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר ביחס למוצרי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה, בהיותם מאופיינים באורח חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, לרבות בנושאי קביעת תעריפים, תשלומי הפקדות על-ידי מעסיקים ומבטחים, פיצולם ושיכום לרכיבי הפוליסות השונים, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. בהקשר זה יצוין, כי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים"), אשר נכנסו לתוקף בהדרגה החל מיום 1 בפברואר 2016 ועודו להקל על מורכבות זו, באמצעות הסדרה של זרימת מידע ממוכנת בין כלל הגורמים המעורבים לעניין אופן ביצוע ההפקדות ושיכום לרכיבי חשבון קופת הגמל, לרבות לעניין המיסוי. יחד עם זאת, יישומן של תקנות התשלומים הינו הליך מורכב אשר יש בו, בטווח הקצר, כדי ליצור קשיים תפעוליים, לרבות הגדלת הוצאות התפעול והמיכון עקב כך. עוד יצוין, כי מוצרי הקבוצה אשר מנוהלים על פני שנים בהם מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלו מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלו והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, תחום הביטוח בו עוסקות חברות הקבוצה הינו עתיר פרטים ונסיונות, ואשר קיים בו סיכון אינהרנטי שלא ניתן לכימות להתרחשות של טעות או שורה של טעויות מיכוניות או טעויות אנוש, הן בתהליכי עבודה מובנים והן במסגרת טיפול פרטני בלקוח, ואשר עלולות להיות להן תוצאות רחבות היקף הן ביחס להיקף התחולה למספר רב של לקוחות או מקרים והן ביחס להיקף הכספי הרלבנטי בהתייחס ללקוח בודד. הגופים המוסדיים בקבוצה מטפלים, באופן שוטף, בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

החברה וחברות מאוחדות חשופות לתביעות וטענות במישור דיני החוזים וקיום התחייבויות ביטוחיות במסגרת הפוליסה, ייעוץ לקוי, הפרת חובת נאמנות, ניגוד עניינים, חובת זהירות, רשלנות במסגרת אחריות מקצועית של הגופים המקצועיים בקבוצה לרבות סוכנויות הקבוצה וכיוצא ב טענות הקשורות בשירותים הניתנים על ידי חברות הקבוצה וכן מעת לעת מתקיימים נסיבות ואירועים המעלים חשש לטענות מסוג האמור. הקבוצה רוכשת פוליסות לכיסוי אחריות מקצועית, לרבות כנדרש על פי ההסדר התחיקתי, ובעת הצורך היא מדווחת לפוליסה או פוליסות אלו לצורך כיסוי חבות שמקורה באחריות מקצועית וניתנת להגנה ברכישת ביטוח. סכומי החשיפה האפשרית עולים על סכומי הכיסוי ואין וודאות בדבר קבלת כיסוי בפועל בעת קרות מקרה ביטוח.

לעניין חשיפות כלליות נוספות, ראה באור 37.א.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות

א. לפרטים בדבר רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי, ראה באור 38.ה.2.

ב. התחייבויות להשקעה ומתן אשראי

(1) סכום יתרת ההתחייבות להשקעות נוספות של מגדל ביטוח בקרנות השקעה ליום 31 בדצמבר 2018 הינו כ-8,371 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-7,035 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2017 כ-4,860 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-3,970 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

(2) סכום יתרת ההתחייבויות להשקעות נוספות של מגדל ביטוח בתאגידים שנרכשו ליום 31 בדצמבר 2018 הינו כ-4 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-4 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2017 כ-25 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-24 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

(3) סכום יתרת ההתחייבויות של מגדל ביטוח להעמיד אשראי, לפי דרישה, ליום 31 בדצמבר 2018 הינו כ-1,353 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-1,151 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2017 כ-1,003 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-854 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

ג. התקשרויות לרכישת נכסי נדל"ן

סכום יתרת ההתחייבות של מגדל ביטוח להשקעות בנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2018 הינו כ-66 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-54 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויים תשואה (שנת 2017 כ-166 מיליון ש"ח מתוכם סך של כ-124 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה). חלק מהסכומים הנ"ל מתבסס על מנגנון התחשבנות שנקבע בהסכם.

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה

(1) כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006

(א) החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה בחברה המאוחדת וכן למספר עובדים בקבוצה, לפיהם תשפה אותם מגדל, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולות שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בתאגידים האמורים, או בגין פעולות שפורטו בכתבי השיפוי.

(ב) החברה מסרה כתבי וויתור לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה במגדל ובחברות בנות של מגדל, לפיהם ויתרה החברה בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור, על תביעות נגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו כנושאי משרה בתאגידים האמורים.

(ג) החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה במגדל, בחברות בנות של מגדל ובחברות המוחזקות, לפיהם ישפו אותם, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם העניינים הבאים:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) חובות שיחולו על החברה ו/או החברות בקבוצת מגדל בגין היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור ורשומות למסחר בבורסה ובלבד שההתחייבות לשיפוי תחול אך ורק על חבויות הנובעות מפעולות שבוצעו בתקופה של עד שנה מתאריך התשקיף.

2. התקשרויות (המשך)

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)

(1) כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006 (המשך)

ד) החברה מסרה כתבי ויתור והתחייבות לדחיית תביעות לנושאי משרה בתאגידים המשתייכים לקבוצת מגדל לפיהם ויתרה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות על תביעות כנגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שייעשו על ידם כנושאי משרה בכל אחד מהתאגידים, לרבות פעולה בקשר עם התחומים המפורטים להלן:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) החובות שיחולו על התאגיד בקשר עם היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור או רשומות למסחר בבורסה.

כן התחייבה החברה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות, לגרום לדחייה של כל תביעה שתגיש כנגד התאגידים או איזה מהם אם כתוצאה מתביעה כאמור ייתבעו נושאי המשרה על ידי מי מהתאגידים בתביעה אשר לא תדחה על הסף.

(2) כתבי פטור ושיפוי שניתנו בשנת 2006

בחודש נובמבר 2006 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן התחייבות לפטור והתחייבות לשיפוי של נושאי משרה בחברה.

בהתאם לכך הודיעה החברה לנושאי המשרה בה כדלקמן:

התחייבות לפטור - החברה פוטרת את נושאי המשרה בחברה מכל אחריות כלפיה החברה עד כמה שהדבר מותר על-פי דין, לכל נזק שנגרם ו/או ייגרם לה אם נגרם ו/או ייגרם עקב הפרת חובת הזהירות אותם חבים נושאי המשרה כלפיה בפעולתם בתום לב בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או לפי בקשתה כנושאי משרה בחברה אחרת מקבוצת מגדל ו/או כנציגיה של החברה ולבקשתה בתאגיד אחר שהחברה מחזיקה בו בזכויות, במישרין או בעקיפין, או בעלת ענין בה (להלן - "החברה האחרת") כמפורט בכתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה.

התחייבות לשיפוי - החברה מתחייבת מראש לשפות את נושאי המשרה בחברה לרבות נושאי משרה בחברה האחרת בהתאם לנוסח כתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה. בהתאם לכתב השיפוי ובכפוף להוראות הדין החברה תתחייב לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי שתוטלנה עליהם או שיוציאו עקב פעולות שעשו (לרבות פעולות לפני תאריך כתב השיפוי) ו/או שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בחברה האחרת ובלבד שהפעולות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב השיפוי ובלבד שסכום השיפוי המירבי של השיפוי בגין סעיף 2.1.1 לכתב השיפוי הכולל והמצטבר שתשלם החברה לכל נושאי המשרה במצטבר על-פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו על-ידי החברה לא יעלה על סכום מצטבר השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) על-פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה לפני מתן השיפוי בפועל וזאת לכל אחד מנושאי המשרה וכולם ביחד, למקרה בודד ובמצטבר וזאת בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכשה החברה.

(3) קציבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי שניתנו בשנת 2011

בחודש נובמבר 2011 החליטה ועדת הביקורת של החברה לקצוב עד ליום 30 בנובמבר 2020 את תקופת האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל ענין אישי במתן כתבי פטור והשיפוי להם, המכהנים או שיכהנו מעת לעת ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 29 בנובמבר 2011, אסמכתא מספר 2011-01-344328.

2. התקשרויות (המשך)

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)

(4) כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012

- (א) התחייבות לשיפוי מראש בגין חבות כספית שהוטלה על נושא המשרה לתשלום לנפגעים מן ההפרה בהליך מנהלי וכן הוצאות שהוציא נושא משרה בקשר עם הליך מנהלי שהתנהל בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל בהתאם לכניסתו לתוקף של חוק האכיפה המנהלית ותיקונו של חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך") ובהתאם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה) תשע"א-2011.
- (ב) סכום השיפוי המרבי שישולם לנושאי משרה בקבוצת מגדל בכללותה, במסגרת כל כתבי השיפוי שהוצאו ויוצאו מעת לעת, לא השתנה, אלא שתוקן כי הוא לא יעלה על סכום השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל (חלף שיקבע לפי הדוחות השנתיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל).
- (ג) ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה גם לגבי תפקידים אחרים בהם יישא בעל כתב השיפוי בתאגיד קבוצת מגדל ו/או בתאגיד אחר בו הוא מכהן מטעם קבוצת מגדל.
- (ד) ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה הן לגבי אירוע שהתקיים בישראל והן לגבי אירוע שהתקיים מחוץ לישראל.

כמו כן, לאור התפתחויות שחלו בסביבה העסקית בה פועלת החברה וברגולציה החלה עליה, עודכנה רשימת האירועים בגינם רשאית החברה לתת התחייבות לשיפוי, כך שתכלול, בין היתר, התייחסות לאירועים הבאים: ניהול סיכונים, מדיניות השקעות, הליכי ובקורות SOX, עריכת דוחות כספיים ודוחות אחרים וניהול כספי לקוחות.

הוראות כתבי השיפוי המעודכנים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים"). כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

לפרטים נוספים אודות כתבי שיפוי אלו, ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 28 בדצמבר 2011, אסמכתא מספר 2011-01-378141, דוח מיידי מיום 2 בפברואר 2012, אסמכתא מספר 2012-01-032109, ודוח מיידי מיום 7 בפברואר 2012, אסמכתא מספר 2012-01-036555.

(5) כתבי שיפוי וכתבי פטור שניתנו בשנת 2016

בחודש דצמבר 2016 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן כתבי שיפוי גם לנושאי משרה שהם בעל השליטה וקרובו וכן מתן כתבי פטור לנושאי משרה ולדירקטורים, לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של החברה מיום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) שעל סדר יומה, בין היתר, אישור מתן כתבי השיפוי והפטור, אסמכתא מספר 2016-01-142339 וכן דיווח מיידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 2017-01-000333.

(6) ביטוח נושאי משרה

ביום 28 בנובמבר 2018 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול של החברה ביום 22 בנובמבר 2018, חידוש התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לנושאי משרה בקבוצה, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים ונושאי משרה בקבוצה, מנכ"ל החברה ונושאי משרה המכהנים במגדל שוקי הון (1965) בע"מ ובחברות בשליטת מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאות של החברה. הביטוח יחודש לתקופה של שניים עשר (12) חודשים, החל מיום 1 בדצמבר 2018, בגבולות אחריות של 120 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח ובתמורה לפרמיה שלא תעלה על 300,000 דולר. לפרטים ראו דיווח מיידי של החברה מיום 28 בנובמבר 2018, אסמכתא מספר 2018-01-114783.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ה. התקשרויות אחרות

(1) ביום 19 ביולי 2015 התקשרו מגדל שוקי הון, חברה בת בבעלותה המלאה של החברה ומגדל שירותי בורסה, חברה בת בבעלותה המלאה של מגדל שוקי הון אשר הינה חברת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, בהסכם מיזוג עם אי.בי.אי הולדינגס (1997) בע"מ ("אי.בי.אי הולדינגס") וחברה בת בבעלותה המלאה, שירותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי בע"מ, שאף היא חברת הבורסה לניירות ערך בתל אביב ("אי.בי.אי שירותי בורסה" או "החברה הממוזגת"), לצורך ביצוע מיזוג של מגדל שירותי בורסה עם ולתוך אי.בי.אי שירותי בורסה ("החברות המתמזגות").

מגדל קרנות נאמנות בע"מ, חברה המצויה בבעלותה המלאה של מגדל שירותי בורסה, אינה חלק מהמיזוג, ותנאי מתלה לעסקת המיזוג כי היא תחולק ו/או תועבר בדרך אחרת לבעלי המניות של מגדל שירותי בורסה ("עסקת ההנפה").

ביום 24 בספטמבר 2015 מלוא הון מניותיה המונפק והנפרע של מגדל קרנות נאמנות בע"מ, שהייתה חברה בבעלותה המלאה של מגדל שירותי בורסה, הועבר בדרך של חלוקתו כדידיננד בעין למגדל שוקי הון, כך שבמועד הדוח לא הייתה למגדל שירותי בורסה אחזקה במגדל קרנות נאמנות בע"מ.

בתמורה למיזוג הוקצו למגדל שוקי הון מניות רגילות של אי.בי.אי שירותי בורסה, כך שהיא מחזיקה ב-19.9% ממניות אי.בי.אי שירותי בורסה ("מניות התמורה"), ואי.בי.אי הולדינגס מחזיקה ביתרת המניות. יחסי השוו במיזוג חושבו על בסיס ההון העצמי, שכל אחת מבין החברות הממוזגות התחייבה להעמיד ליום 30 בספטמבר 2015, באופן שההון העצמי של מגדל שירותי בורסה יעמוד על 52 מיליון ש"ח, כשלצורך חישוב יחסי השוו במיזוג הופחתו כ-5 מיליון ש"ח מהסך האמור, וההון העצמי של אי.בי.אי שירותי בורסה למועד הקובע יעמוד על 184 מיליון ש"ח בקירוב, כפי שהיה במועד המיזוג.

עוד נקבע בהסכם כי מגדל שוקי הון לא תהיה רשאית למכור את מניותיה, אלא בהתאם למנגנונים הקבועים בהסכם:

(א) אופציית PUT למגדל שוקי הון למכור לאי.בי.אי הולדינגס את מניות התמורה, הניתנת למימוש, החל ממועד אישור הדוח הכספי לשנת 2020.

(ב) אופציית CALL לאי.בי.אי הולדינגס לרכוש ממגדל שוקי הון את מניות התמורה, הניתנת למימוש, החל ממועד אישור הדוח הכספי לשנת 2020.

(ג) זכות למגדל שוקי הון להצטרף למכירת מניות של החברה הממוזגת על ידי אי.בי.אי הולדינגס.

(ד) זכות של אי.בי.אי הולדינגס לחייב את מגדל שוקי הון להצטרף למכירת מניות החברה הממוזגת.

הסכם המיזוג כולל התחייבות לשיפוי שניתנה לכל אחת מבין אי.בי.אי בית השקעות ומגדל שוקי הון לחברה הממוזגת, בקשר עם אירועים שעילתם קודם למועד המיזוג ובקשר עם הצהרות ומצגים שבהסכם המיזוג. יצוין, כי מגדל שוקי הון רכשה ביטוח Run Off לכיסוי אחריות מקצועית בגין פעילות העבר של מגדל שירותי בורסה עד למועד המיזוג, ואשר יהיה בתוקף לתקופה של 7 שנים ממועד המיזוג.

ביום 28 באוקטובר 2015 הושלם המיזוג לאחר שרשם החברות אישר את המיזוג והוציא על כך תעודת מיזוג, זאת לאחר שהתקיימו כל התנאים המתלים לכך (פרט לקבלת אישור רשות המיסים עליו ויתרה מגדל שוקי הון).

כתוצאה מהשלמת המיזוג, החל מיום 28 באוקטובר 2015, מגדל שוקי הון מחזיקה ב-19.9% ממניות החברה הממוזגת, ואי.בי.אי הולדינגס מחזיקה ביתרת המניות בשיעור של 80.1%. ההחזקה של מגדל שוקי הון בחברה הממוזגת מטופלת כנכס פיננסי המשוערך לפי שווי הוגן.

במועד המיזוג, נכנס לתוקפו הסכם בעלי מניות בחברה ממוזגת, שנחתם בין מגדל שוקי הון ואי.בי.אי הולדינגס ("הסכם בעלי המניות").

בהסכם בעלי המניות נכללו, בין היתר, הוראות המתייחסות להסדרת שינוי מבנה הבורסה וחלוקת מניותיה בין חברי הבורסה. על פי הסכם בעלי המניות, ככל שהחברה הממוזגת תקבל מניות של הבורסה במסגרת שינוי מתווה בעלות הבורסה, הרי שמגדל שוקי הון תהיה זכאית לחלק מניות הבורסה הנובע מזכאותה של מגדל שירותי בורסה. הוסכם כי שווי המניות ינוטרל מכל פרמטר רלוונטי לצורך חישוב זכויות הצדדים על פי הסכם המיזוג, הסכם בעלי המניות וכל הסכם נלווה אחר לעסקת המיזוג, לרבות לצורך חישוב ההון העצמי של החברה הממוזגת, רווי נקי לאחר מס ומחיר למניה.

2. התקשרויות (המשך)

ה. התקשרויות אחרות (המשך)

לגבי שינוי המבנה האמור (הכולל את עסקת ההנפה ועסקת המיזוג) ניתנה החלטת מיסוי בהסכם לפיה שינוי המבנה, על כל שלביו, לא יתחייבו במס, בכפוף לקיום התנאים והמגבלות שנקבעו בחוק ובהחלטת המיסוי. כמו כן נקבעו בהחלטת המיסוי כללים לגבי חישוב המס בעת מכירת מניות החברה הממוזגת ו/או מגדל קרנות נאמנות בע"מ.

ביום 6 באפריל 2017, פורסם חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017, הכולל בין היתר הוראות בדבר שינוי מבנה ההתאגדות של הבורסה.

ביום 13 בספטמבר 2017, לאחר שהושלמו כל ההליכים הדרושים לפי חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017, וניתן אישור בית המשפט לפי סעיף 350 לחוק החברות, הוקצו מניות הבורסה לחברי הבורסה, ובמסגרת זו הוקצו לאי.בי.אי 8,550,416 מניות, מתוכן 4,480,416 מניות הנובעות מחלקה של מגדל שירותי בורסה, המהוות 4.77% מהון מניות הבורסה (4.48% בדילול מלא).

בהסכם המיזוג נקבע, כי כל עוד מניות הבורסה הנובעות מחלקה של מגדל שירותי בורסה לא יועברו למגדל שוקי הון (ובהיעדר אפשרות להעביר אליה מבחינה פרקטית או משפטית - כל עוד לא ניתן בעבורן פיצוי תחליפי בסכום שיוסכם בין הצדדים או כפי שייקבע על-ידי פוסק כלכלי בהיעדר הסכמה), ייחשבו המניות כמוחזקות על-ידי אי.בי.אי בנאמנות עבור מגדל שוקי הון.

עפ"י הסכם המיזוג, מגדל שוקי הון תישא בחבות המס ובכל הוצאה הנובעת מקבלת המניות האמורות והעברתן למגדל שוקי הון או החזקתן עבורה בנאמנות. הבורסה ורשות ניירות ערך אישרו את העברת המניות האמורות מאי.בי.אי למגדל שוקי הון. עפ"י אישור הרשות, העברת המניות והחזקתן בידי מגדל שוקי הון לא טעונה היתר החזקה.

בהתאם לכך, ובהמשך להחלטת מיסוי של רשות המיסים מיום 16 ביוני 2016, פנו הצדדים לפקיד השומה, על-מנת שיראה בהעברת המניות הנ"ל כהעברה מנאמן לנהנה, שאינה בבחינת אירוע מס. כמו כן פנו הצדדים לבורסה לרשות ניירות ערך לשם קבלת האישורים הדרושים להעברת המניות האמורות מאי.בי.אי למגדל שוקי הון.

על פי חוק שינוי מבנה הבורסה, במכירת מניות בתמורה העולה על שיעור ההחזקה כשהוא מוכפל בהון העצמי של הבורסה ליום 31 בדצמבר, 2015, שהינו כ-508 מיליון ש"ח, יועבר ההפרש לבורסה ע"י המוכר. כמו כן רווח הון שנצמח למגדל שוקי הון כתוצאה מההקצאה האמורה לא יחויב במס, אלא במועד המימוש.

מגדל שוקי הון טיפלה בשינוי הזכויות בדרך של גריעת הזכות הישנה ושערוך הנכס החדש בדוח רווח והפסד, בהתאם להערכת שווי שהתקבלה ממעריך שווי חיצוני. כתוצאה מהאמור לעיל, נרשם רווח משערוך מניות הבורסה לניירות ערך בסך של כ-13 מיליון ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. יתרת ההשקעה ליום 31 בדצמבר 2017 הינה כ-18 מיליון ש"ח.

בתחילת חודש ינואר 2018, פנתה הבורסה לחברי הבורסה, לרבות למגדל שוקי הון, אשר נכון לאותו מועד החזיקה, באמצעות אי.בי.אי. שירותי בורסה בכ-4.77% מהון מניות הבורסה (כ-4.48% בדילול מלא), בבקשה לקבל מהם הצעות למכירת אחזקותיהם בבורסה לפי שווי המשקף לבורסה ערך של 500 מיליון ש"ח.

בהמשך לאמור, באפריל 2018, התקבלה אצל מגדל שוקי הון באמצעות אי.בי.אי. שירותי בורסה, הודעה בדבר קיבול ההצעה למכירת כלל מניות הבורסה המוחזקות בידי אי.בי.אי. שירותי בורסה, הכוללת גם את חלק המניות המוחזק על-ידיה בנאמנות בעבור מגדל שוקי הון, וזאת לאחר שמגדל שוקי הון הציעה למכירה את כלל אחזקותיה ו/או זכויותיה במניות הבורסה במחיר שלא יפחת מסך של כ-22.1 מיליון ש"ח.

עם השלמת מכירת אחזקותיה של מגדל שוקי הון ו/או זכויותיה במניות הבורסה, באוגוסט 2018, העבירה אי.בי.אי. שירותי בורסה למגדל שוקי הון, סך של 22.4 מיליון ש"ח, המהווה את התמורה למגדל שוקי הון בגין השלמת העסקה למכירת מניות הבורסה. עם השלמת העסקה כאמור, לא נותרו בידי מגדל שוקי הון ו/או בידי אי.בי.אי. שירותי בורסה, בעבורה, מניות של הבורסה.

(2) למגדל ביטוח הסכמים עם פמי פרמיום בע"מ ("פמי"), המספקת לה שירותי אסיסטנס הניתנים למבוטחים לפי כתבי שירות/ריידרים/הרחבות לפוליסה הנמכרים בעיקר במסגרת ביטוח כללי (רכב רכוש, ביטוחי דירה ומשכנתא) וכן למתן שירותים בתחום הבריאות.

ההתקשרות ביחס למתן השירותים במסגרת ביטוח כללי הסתיימה ביום 31 במרץ 2017. ההתקשרות ביחס לכתבי שירות לקולקטיבים בתחום הבריאות תהיה בתוקף עד למועד סיום או חידוש של כל קולקטיב.

היקף הרכישות מפמי הסתכם בשנת 2018 בכ-11 מיליון ש"ח (לעומת 27 מיליון ש"ח בשנת 2017 וכ-29 מיליון ש"ח בשנת 2016).

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ה. התקשרויות אחרות (המשך)

ביום 1 בדצמבר 2012 התקשרה מגדל ביטוח עם אינפומד אתרי רפואה בע"מ ("אינפומד"), בהסכם למתן שירותים בקשר עם כתבי שירות אינפומד שהייתה מאוחדת על ידי מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ("מגדל בריאות"), חברת בת של החברה, נמכרה על ידי מגדל בריאות ביום 1 באוקטובר 2017.

בחודש דצמבר 2014 נחתם הסכם בין מגדל ביטוח לבין אינפומד, אשר לו צורפה גם בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ, חברה בת בבעלותה המלאה של אינפומד ("בי-וול"). הסכם זה היווה הסכם מסגרת המאגד את כתבי השירות בין מגדל לאינפומד ובי-וול, קיימים ועתידיים, בכפוף לתנאי ההסכם ("הסכם המסגרת 2014"). עם מכירתה של אינפומד ביום 1 באוקטובר 2017, רכשה מגדל בריאות את מלוא מניותיה של בי וול.

בגין כתבי שירות שעברו לבי וול מפמי, התעריפים שהוסכמו בין מגדל ביטוח לבין בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ, חברה בת בבעלותה המלאה של אינפומד ("בי-וול"), נמוכים מהתעריפים אותם שילמה מגדל ביטוח לפני עברו אותם שירותים והסכום הכולל שישולם לבי-וול תלוי בהיקף השירותים שרכשו על ידי מגדל ביטוח ובתמחילם.

בקשר עם העברת השירותים בתחום כתבי השירות לבי-וול נחתם בחודש נובמבר 2014, בין בי-וול לבין פמי, הסכם שיתוף פעולה ומתן שירותים, לפיו תרכוש בי-וול שירותים מפמי בגין כתבי השירות של מגדל שהועברו מטיפול פמי לטיפול בי-וול, וכן הוסדר אופן שיתוף הפעולה בין בי-וול לבין פמי ("הסכם השירותים"). תוקף הסכם השירותים הוא עד ליום 30 במרס 2019, אם כי בי-וול תוכל להביא את הסכם השירותים לסיום במועד מוקדם יותר בהתאם לתנאיו. במקרה של ביטול ההסכם לפני המועד האמור, תשלם בי-וול לפני פיצוי מוסכם השווה למכפלת מספר החודשים עד אותו המועד ב-30 אלפי ש"ח.

בשנים 2018, 2017 ו-2016 שילמה בי-וול לפני, עבור השירותים הנרכשים, סך כולל של כ-4,931 אלפי ש"ח, כ-5,441 אלפי ש"ח וכ-3,626 אלפי ש"ח, בהתאמה.

בחודש יולי 2016 נחתם הסכם מסגרת חדש ("הסכם המסגרת 2016") בין מגדל לבין אינפומד ובי-וול אשר החליף וביטל את ההסכמים הקודמים בין הצדדים. במסגרת הסכם המסגרת 2016 התווספו לתכולתו כתבי שירות נוספים שעברו מפמי (הן ביחס לפרט והן ביחס לקולקטיבים). הסכם המסגרת 2016 הפריד בין כתבי השירות השונים למספר סוגים, בהתאם למועד שבו החלו להינתן בגינם השירותים ו/או סוגם, וביחס לכל סוג כאמור נקבעה תקופת התקשרות נפרדת.

בחודש אוקטובר 2015 נחתם בין מגדל ביטוח לבין בי-וול הסכם למתן שירותים שאינם בגדר כתבי שירות. במסגרת הסכם זה הוסדר מתן שירותים נוספים למגדל ביטוח: שירותי איסוף מידע רפואי במסגרת ברור תביעות בכל תחומי הביטוח, שירותי מוקד חירום, ניתוחים ושיניים וכן שירותי סילוק תביעות שיניים. ההסכם הינו לתקופה שאינה קצובה, כאשר לכל אחד מהצדדים זכות ביטול בכל עת בכפוף להודעה מראש לצד השני.

בשנים 2018, 2017 ו-2016 שילמה מגדל ביטוח לבי-וול או לאינפומד, לפי העניין, סך של כ-37,894 אלפי ש"ח, כ-40,695 אלפי ש"ח וכ-39,069 אלפי ש"ח, בהתאמה.

2. התקשרויות (המשך)

א. שירותי ניהול נכסים פיננסים ושיווק להשקעות

קבוצת שוקי הון מנהלת תיקי השקעות וקרנות נאמנות עבור לקוחות שאינם צדדים קשורים בשווי כולל של כ-32 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2018 (ליום 31 בדצמבר 2017 כ-33 מיליארד ש"ח).

ז. חכירות

(1) חכירות בהן הקבוצה היא החוכרת בחכירה תפעולית

הקבוצה קשורה בהסכמי חכירה תפעוליים ביחס לכלי רכב. לחכירות אורך חיים ממוצע של 3 שנים, מבלי שקיימת אופציית הארכה בחוזה. דמי החכירה המינימליים העתידיים להיות משולמים בגין חוזי חכירה תפעולית שאינם ניתנים לביטול ליום 31 בדצמבר הינם:

2017	2018	
אלפי ש"ח		
22,343	22,668	שנה ראשונה
19,404	22,447	שנה שנייה עד חמש שנים
41,747	45,115	

לפרטים בדבר קרקעות בחכירה - ראה באורים 6 ו-8.

(2) חכירות בהן הקבוצה היא המחכירה בחכירה תפעולית

הקבוצה מחכירה נדל"ן להשקעה לגופים חיצוניים. הסכמי החכירה הם לתקופה ממוצעת של 3 עד 7 שנים. בדרך כלל יש לחוכרים אופציה להארכת תקופת השכירות בתנאים שנקבעו בהסכם. להלן דמי החכירה המינימליים העתידיים להתקבל בגין חוזי חכירה שאינם ניתנים לביטול (לא כולל תקופת אופציה):

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
304,403	453,175	שנה ראשונה
713,678	1,239,920	שנה שנייה עד חמש שנים
715,701	560,720	יותר מחמש שנים
1,733,782	2,253,815	
1,101,698	1,366,512	מתוכם, דמי חכירה מינימליים העתידיים להתקבל והמתייחסים לנכסים בהם הקבוצה הינה חוכר בחכירה מימונית מהוונת

במהלך השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 הכירה הקבוצה בסך של כ-1,923 אלפי ש"ח כהכנסה בדוח רווח והפסד בגין דמי שכירות מותנים (בשנים 2017 ו-2016 סך של כ-2,021 אלפי ש"ח וכ-3,289 אלפי ש"ח בהתאמה).

לפרטים נוספים בדבר ההכנסות שהוכרו בגין נדל"ן להשקעה ראה באורים 8 ו-26.

א. בתקופה שלאחר מועד הדוח ועד סמוך למועד פרסומו חלו עליות חדות בשווקי ההון שהביאו לתשואות ריאליות חיוביות בתיקי ההשקעות שבניהול החברה. בהתאם לכך, החברה כיסתה את התשואה הריאלית השלילית שנצברה בשנת 2018 בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה והחלה להכיר בדמי ניהול משתנים. כמו כן, העליות בשווקי ההון כאמור מניבות רווח כולל מהשקעות בתיק הנוסטרו של החברה.

מנגד, לאחר מועד הדוח ועד סמוך למועד פרסומו חלה ירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון, דבר הצפוי להביא להפסד הנובע מגידול של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

יש לציין כי המידע המתואר לעיל מושפע במידה רבה משוק ההון ולא ניתן לאמוד בשלב זה את השפעתו הכוללת על תוצאות החברה. מידע זה הינו חלקי בלבד, ואינו כולל רכיבים אחרים של הכנסות (הפסדים) מהשקעות ואת השפעת יתר פעילויות הקבוצה על התוצאות הכספיות.

בדבר מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק ראה באור 37.ב.1.

ב. 1. ביום 24 בדצמבר 2018 הודיע פרופסור עודד שריג, על התפטרותו מדיקטוריון מגדל ביטוח. ביום 1 במרס 2019 סיים פרופסור עודד שריג את כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח, והחל ממועד זה, החל מר ניר גלעד את כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח, וזאת לאחר הודעת הממונה כי אינו מתנגד לאישור המינוי כאמור, ולאחר אישור דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל ביטוח למינוי האמור.
לפרטים נוספים, ראה דוחות מידיים של החברה מיום 28 במרס 2018 (מספרי אסמכתאות: 2018-01-031513 וכן, 2018-01-031414), מיום 24 בדצמבר 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-125889), מיום 11 בפברואר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-012076), מיום 6 בפברואר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-010720) ומיום 12 בפברואר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-012301).

2. ביום 13 בדצמבר 2018 הודיעה גברת מיכל לשם על רצונה לסיים את כהונתה כמבקרת פנימית של החברה ושל מגדל ביטוח, וביום 24 בינואר 2019 סיימה את תפקידה. לאור האמור, מונה מר תמיר סולומון למבקר פנימי של החברה ושל מגדל ביטוח, והחל לכהן ביום 25 בינואר 2019, וזאת לאחר הודעת הממונה כי אינו מתנגד לאישור המינוי האמור.

ג. ביום 3 בינואר 2019 החברה ביצעה פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב סדרה א' בסכום של כ- 518 מיליוני ש"ח. למידע נוסף ראה באור 24.ה.1.

א. נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר			
עלות מופחתת		ערך בספרים	
2017	2018	2017	2018
אלפי ש"ח			
6,972,522	7,004,946	7,045,799	6,892,312
3,726,908	4,529,060	3,887,756	4,452,909
-	-	-	-
10,699,430	11,534,006	10,933,555	11,345,221
		1,866	37,971

אגרות חוב ממשלתיות - זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים

שאינם ניתנים להמרה-זמינים למכירה
ניתנים להמרה שיועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד
בעת ההכרה לראשונה
סך הכל נכסי חוב סחירים
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ב. מניות

ליום 31 בדצמבר			
עלות ^(*)		ערך בספרים	
2017	2018	2017	2018
אלפי ש"ח			
-	-	-	-
-	-	-	-
786,496	714,356	983,224	808,792
786,496	714,356	983,224	808,792
-	-	-	-
36,368	38,181	63,896	74,860
36,368	38,181	63,896	74,860
822,864	752,537	1,047,120	883,652
		126,193	108,481

סחירות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת
ההכרה לראשונה
מוחזקות למסחר
זמינות למכירה
סך הכל מניות סחירות

שאינן סחירות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת
ההכרה לראשונה
זמינות למכירה
סך הכל מניות שאינן סחירות
סך הכל מניות
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

^(*) בניכוי הפרשות לירידות ערך.

ג. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות גידור, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

ליום 31 בדצמבר			
ערך בספרים		עלות ^(*)	
2018	2017	2018	2017
אלפי ש"ח			
199,893	-	193,912	-
1,425,368	1,758,473	1,412,017	1,583,038
34,393	2,642	12,048	3,434
1,659,654	1,761,115	1,617,977	1,586,472
47,031	68,609	49,468	-
1,000,769	599,084	896,426	492,270
55,359	56,436	19,466	-
1,103,159	724,129	965,360	492,270
2,762,813	2,485,244	2,583,337	2,078,742
375,155	334,817		

סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

זמינות למכירה

מכשירים נגזרים

סך הכל השקעות פיננסיות סחירות

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

זמינות למכירה

מכשירים נגזרים

סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

^(*) בניכוי הפרשות לירידות ערך.

מידע כספי נפרד

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

מידע כספי נפרד

ליום 31 בדצמבר 2018

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

מידע כספי נפרד ליום 31 בדצמבר 2018

תוכן העניינים

עמוד

	דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי נפרד לפי תקנה 9' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970.....
2	נתונים על המצב הכספי.....
3	נתוני רווח והפסד.....
4	נתונים על הרווח הכולל.....
5	נתונים על השינויים בהון.....
6	נתונים על תזרימי המזומנים.....
9	מידע נוסף למידע הכספי נפרד.....
10	באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית שיושמה במידע הכספי הנפרד.....
11	באור 2 - מזומנים ושווי מזומנים.....
11	באור 3 - מסים על ההכנסה.....
11	באור 4 - התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות.....
12	באור 5 - דרישות הון עצמי של חברות מאוחדות.....
12	באור 6 - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח.....
12	באור 7 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח.....

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144א'
תל-אביב, 6492102
טל. +972 3 623 2525
פקס +972 3 562 2555
ey.com

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד
בעלי המניות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

א.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי תקנה 9'ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי תקנה 9'ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("החברה") לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 ואשר נכלל מעמוד 4-3 (כולל) עד עמוד 4-12 (כולל) לדוח התקופתי של החברה. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את המידע הכספי מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר הנכסים בניכוי התחייבויות היוחסים להן, נטו, הסתכמו לסך של 351,304 אלפי ש"ח ו-341,775 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 בהתאמה, ואשר הרווח מחברות מוחזקות הסתכמו לסך של 23,481 אלפי ש"ח, כ-39,723 אלפי ש"ח וכ-58,112 אלפי ש"ח לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים אלה שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 9'ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב,
26 במרס 2019

נתונים על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		באור
2017	2018	
אלפי ש"ח		

נכסים

5,826,918	5,872,887	א.4	השקעות בחברות מוחזקות שטרי הון והלוואה לחברה מוחזקת
64,241	62,389		
5,891,159	5,935,276		סך הכל נכסים שאינם שוטפים
4,835	5,016	2	השקעות פיננסיות מזומנים ושווי מזומנים
4,025	2,946		
8,860	7,962		סך הכל נכסים שוטפים
5,900,019	5,943,238		סך הכל נכסים

הון המיוחס לבעלי המניות של החברה

110,629	110,629		הון מניות פרמיה על מניות קרנות הון יתרת עודפים
273,735	273,735		
497,404	52,142		
5,017,616	5,505,836		
5,899,384	5,942,342		סך הכל הון

התחייבויות

301	746		זכאים - חברות מוחזקות זכאים אחרים
334	150		
635	896		סך הכל התחייבויות
5,900,019	5,943,238		סך הכל הון והתחייבויות

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

26 במרס 2019

יוסי בן ברוך
מנהל כספיםדורון ספיר
מנכ"לשלמה אליהו
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים

נתוני רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2016	2017	2018		
אלפי ש"ח				
204,030	380,187	550,684		חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות
3,544	2,873	3,376		הוצאות הנהלה וכלליות
200,486	377,314	547,308		רווח לפני הכנסות מימון ומיסים על הכנסה
2,754	2,314	1,570		הכנסות מימון בגין חברות מוחזקות
25	3	162		הכנסות מימון, נטו
203,265	379,631	549,040		רווח לפני מסים על הכנסה
-	676	-	3	מסים על ההכנסה
203,265	378,955	549,040		רווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		

203,265	378,955	549,040	רווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה
רווח (הפסד) כולל אחר			
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד			
-	16	(34)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר
-	(9)	(3)	רווחים והפסדים, נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקפו לדוח רווח והפסד
(52,141)	254,463	(445,225)	חלק החברה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(52,141)	254,470	(445,262)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד, נטו ממס
8,965	(9,124)	5,180	פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד - חלק החברה ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(43,176)	245,346	(440,082)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
160,089	624,301	108,958	סה"כ רווח כולל לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על השינויים בהון

מיוחס לבעלי מניות החברה								
קרנות								
הון מניות	פרמיה על מניות	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן משערוך השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה אלפי ש"ח	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ הון
110,629	273,735	485,961	6,989	(1,735)	(1,157)	7,346	5,017,616	5,899,384
-	-	-	-	-	-	-	549,040	549,040
-	-	(446,246)	-	-	984	-	5,180	(440,082)
-	-	(446,246)	-	-	984	-	554,220	108,958
-	-	-	-	-	-	-	(66,000)	(66,000)
110,629	273,735	39,715	6,989	(1,735)	(173)	7,346	5,505,836	5,942,342

יתרה ליום 1 בינואר 2018

רווח לתקופה

רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס

סך הכל רווח (הפסד) כולל

דיבידנד

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על השינויים בהון (המשך)

מיוחס לבעלי מניות החברה								
קרנות								
הון מניות	פרמיה על מניות	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן משערוך השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה אלפי ש"ח	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ הון
110,629	273,735	230,389	6,989	(1,735)	(55)	7,346	4,757,785	5,385,083
-	-	-	-	-	-	-	378,955	378,955
-	-	255,572	-	-	(1,102)	-	(9,124)	245,346
-	-	255,572	-	-	(1,102)	-	369,831	624,301
-	-	-	-	-	-	-	(110,000)	(110,000)
110,629	273,735	485,961	6,989	(1,735)	(1,157)	7,346	5,017,616	5,899,384

יתרה ליום 1 בינואר 2017

רווח לתקופה

רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס

סך הכל רווח (הפסד) כולל

דיבידנד

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על השינויים בהון (המשך)

מיוחס לבעלי מניות החברה								
קרנות								
הון מניות	פרמיה על מניות	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן משערוך השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה אלפי ש"ח	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ הון
110,629	273,735	283,079	6,989	(1,252)	(604)	3,352	4,550,144	5,226,072
-	-	-	-	-	-	-	203,265	203,265
-	-	(52,690)	-	-	549	3,994	4,971	(43,176)
-	-	(52,690)	-	-	549	3,994	208,236	160,089
-	-	-	-	-	-	-	(595)	(595)
-	-	-	-	(483)	-	-	-	(483)
110,629	273,735	230,389	6,989	(1,735)	(55)	7,346	4,757,785	5,385,083

יתרה ליום 1 בינואר 2016

רווח לתקופה

רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס

סך הכל רווח (הפסד) כולל

זקיפת הטבה בגין כתבי אופציה לעובדים

רכישת זכויות שאינן מקנות שליטה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
(3,969)	(4,798)	(3,041)	א
225	(149)	440	
(3,744)	(4,947)	(2,601)	
-	(4,825)	(579)	
-	(4,825)	(579)	
(2,700)	(6,750)	-	
2,098	38,992	2,100	
8,000	69,994	65,996	
7,398	102,236	68,096	
7,398	97,411	67,517	
-	(110,000)	(66,000)	
-	(110,000)	(66,000)	
-	-	-	
-	(110,000)	(66,000)	
5	-	5	
3,659	(17,536)	(1,079)	
17,902	21,561	4,025	
21,561	4,025	2,946	
203,265	378,955	549,040	
(204,030)	(380,187)	(550,684)	
(2,770)	(2,314)	(1,570)	
-	(3)	(162)	
(595)	-	-	
-	676	-	
(44)	224	-	
119	(119)	(183)	
(207,320)	(381,723)	(552,599)	
86	10	524	
-	-	(6)	
-	(2,040)	-	
(3,969)	(4,798)	(3,041)	

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

מזומנים נטו מפעילות שוטפת של החברה
מזומנים נטו מפעילות שוטפת בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
מזומנים נטו (ששימשו לפעילות) שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

רכישת (מימוש) השקעות פיננסיות
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה של החברה
מתן שטרי הון והלוואות לחברות מוחזקות
פירעון שטרי הון והלוואות שניתנו לחברות מוחזקות
דיבידנד מחברות מוחזקות
מזומנים נטו מפעילות השקעה בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
מזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

דיבידנד
מזומנים נטו מפעילות מימון של החברה
מזומנים נטו מפעילות מימון בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
השפעת התנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים

שינוי במזומנים ושווי מזומנים
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

נספח א - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת של החברה

רווח לתקופה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים של חברות מוחזקות:

חלק החברה בתוצאות, נטו של חברות מוחזקות
הכנסות ריבית מחברות מוחזקות
הכנסות מהשקעות פיננסיות
שינוי בעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולק במניות
מסים על הכנסה

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:

חייבים ויתרות חובה
זכאים ויתרות זכות

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:

ריבית שהתקבלה
ריבית ששולמה
מסים ששולמו, נטו

מזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת של החברה

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

להלן נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2018 (להלן - דוחות מאוחדים), המפורסמים במסגרת הדוחות התקופתיים, המיוחסים לחברה עצמה (להלן - מידע כספי נפרד), המוצגים בהתאם לתקנה 99ג' (להלן - התקנה) והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים) התש"ל 1970 (להלן - התוספת העשירית), בעניין מידע כספי נפרד של התאגיד יש לקרוא את המידע הכספי הנפרד ביחד עם הדוחות המאוחדים.

במידע כספי נפרד זה

- החברה - מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ.
- חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות שהשקעת החברה בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

המידע הכספי הנפרד אינו מהווה דוחות כספיים, הערוכים והמוצגים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - תקני IFRS) בכלל, והוראות תקן חשבונאות בינלאומי 27 - "דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים" בפרט. עם זאת, המדיניות החשבונאית שפורטה בבאור 2 לדוחות המאוחדים, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, והאופן בו סווגו הנתונים הכספיים במסגרת הדוחות המאוחדים, יושמו לצורך הצגת המידע הכספי הנפרד, וזאת בשינויים המתחייבים מהאמור להלן.

א. נתונים על המצב הכספי

מוצגים סכומי הנכסים וההתחייבויות הכלולים בדוחות המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה תוך פירוט לפי סוגי הנכסים וההתחייבויות. נתונים אלו סווגו באותו אופן בו הם סווגו בדוחות המאוחדים על המצב הכספי.

כמו כן, מוצג מידע בדבר סכום נטו, בהתבסס על הדוחות המאוחדים, המיוחס לבעלי המניות של החברה עצמה, של סך הנכסים בניכוי סך ההתחייבויות, בגין חברות מוחזקות, לרבות מוניטין. ההצגה כאמור מביאה לכך שההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של החברה, על בסיס הדוחות המאוחדים, הינו זהה להון העצמי של החברה כפי שנגזר מהמידע הכספי הנפרד.

ב. נתונים על רווח והפסד ורווח כולל אחר

מוצגים סכומי ההכנסות וההוצאות הכלולים בדוחות המאוחדים, בפילוח בגין רווח או הפסד ורווח כולל אחר, המיוחסים לחברה עצמה, תוך פירוט לפי סוגי ההכנסות וההוצאות. נתונים אלו סווגו באותו אופן בו סווגו בדוחות הרווח והפסד והדוח על הרווח הכולל המאוחדים.

כמו כן, מוצג מידע בדבר סכום נטו, בהתבסס על הדוחות המאוחדים, המיוחס לבעלי המניות של החברה עצמה, של סך ההכנסות בניכוי סך ההוצאות בגין תוצאות פעילות של חברות מוחזקות, לרבות ירידת ערך מוניטין, ירידת ערך השקעה בחברה כלולה או ביטולה, וכן ירידת ערך השקעה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני או ביטולה.

ההצגה כאמור מביאה לכך שסך כל הרווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה וסך כל הרווח הכולל לשנה המיוחס לבעלי המניות של החברה, על בסיס הדוחות המאוחדים, הינו זהה לסך כל הרווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה וסך כל הרווח הכולל לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה, בהתאמה, כפי שנגזרים מהמידע הכספי הנפרד.

ג. נתונים על תזרימי המזומנים

מוצגים סכומי תזרימי המזומנים הכלולים בדוחות המאוחדים, המיוחסים לחברה עצמה, כשהם לקוחים מתוך הדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים, בפילוח לפי תזרימים מפעילות שוטפת, תזרימים מפעילות השקעה ותזרימים מפעילות מימון תוך פירוט מרכיביהם. נתונים אלו סווגו באותו אופן בו סווגו בדוחות המאוחדים.

ד. עסקאות בין החברה לחברות מוחזקותהצגה

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות הנובעות מעסקאות הדדיות, אשר בוטלו במסגרת הכנת הדוחות המאוחדים, הוצגו בנפרד מהיתרה בגין חברות מוחזקות והרווח בגין חברות מוחזקות, יחד עם יתרות דומות מול צדדים שלישיים.

רווחים והפסדים שטרם מומשו, הנובעים מעסקאות בין החברה לחברות מוחזקות שלה, הוצגו במסגרת היתרה בגין חברות מוחזקות ובמסגרת הרווח בגין חברות מוחזקות.

מדידה

עסקאות שבוצעו בין החברה לחברות מאוחדות שלה נמדדו בהתאם לעקרונות ההכרה והמדידה, הקבועים בתקני דיווח כספי בינלאומיים, המתווים את הטיפול החשבונאי בעסקאות מעין אלו המבוצעות מול צדדים שלישיים.

באור 2 - מזומנים ושווי מזומנים

ליום 31 בדצמבר		שיעור ריבית ממוצע %	מזומנים ופיקדונות למשיכה מיידית
2017	2018		
אלפי ש"ח			
4,025	2,946	0.21	

מזומנים ופיקדונות למשיכה מיידית

באור 3 - מסים על ההכנסה

א. שומות מס חברות

לחברה שומות סופיות, מכוח הסכם או מכוח התיישנות, עד וכולל שנת 2012.

ב. מס תיאורטי

להלן התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים והפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח רווח והפסד.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
203,265	379,631	549,040	רווח לפני מסים על ההכנסה
25%	24%	23%	שיעור המס הסטטוטורי
50,816	91,111	126,279	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי
			עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
866	688	714	גידול בהפסדים לצורכי מס בגינם לא הוכרו מסים נדחים
(674)	(554)	(362)	הכנסות פטורות
(51,008)	(91,245)	(126,657)	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות
-	-	26	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
-	(1,364)	-	מסים שנים קודמות
-	2,040	-	הוצאות מס בגין חלוקת דיבידנד בדרך של הפחתת הון מחברה
-	676	-	מאחדות
-	-	-	מסים על ההכנסה

באור 4 - התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

א. שטרי הון והלוואה

להלן פירוט שטרי ההון שהונפקו לחברה על ידי חברות מאוחדות:

יתרה ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר		חברה מנפיקה
2017	2018	2017	2018	
אלפי ש"ח		ערך נקוב		
19,399	17,567	20,077	17,977	מגדל שירותי ניהול בע"מ ^(*)
44,842	44,822	48,872	48,872	מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ^(*)
64,241	62,389	68,949	66,849	סה"כ

^(*) שטרי ההון הונפקו לחברה לתקופה שלא תפחת מ- 5 שנים, אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית. שטרי ההון מוצגים בערכם הנוכחי.

באור 4 - התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות (המשך)

ב. דיבידנדים שהתקבלו מחברה מאוחדת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
8,000	99,994 ^{**}	65,996 [*]

מגדל שוקי הון (1965) בע"מ

^{*} מתוך סכום הדיבידנד שהתקבל סך של כ- 49,996 אלפי ש"ח מקורו מהפחתת הון מניות שביצעה מגדל שוקי הון בע"מ באישור בית המשפט.

^{**} דיבידנד מהפחתת הון שביצעה מגדל שוקי הון בע"מ באישור בית המשפט בדרך של פירעון שטר הון צמית בסך של כ- 30,000 אלפי ש"ח והפחתת הון מניות בסך של כ- 69,994 אלפי ש"ח.

באור 5 - דרישות הון עצמי של חברות מאוחדות

לגבי דרישות ההון של מגדל ביטוח, מגדל מקפת ומגדל שוקי הון ראה באור 7.ג. לדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 6 - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

א. לעניין פרישתו של יו"ר דירקטוריון החברה, מר יוחנן דנינו ולעניין מינויו של מר שלמה אליהו כיו"ר דירקטוריון החברה, ראה באור 38.ט. לדוחות הכספיים המאוחדים.

ב. לעניין פרישתו של מנכ"ל ומנהל הכספים של החברה, ראש חטיבת פיננסים ואקטואריה של מגדל ביטוח, מר ערן צ'רנינסקי, ראה באור 38.ט. לדוחות הכספיים המאוחדים.

ג. לעניין מינויו של מר דורון ספיר כמנכ"ל החברה וכמנכ"ל מגדל ביטוח, ראה באור 38.ט. לדוחות הכספיים המאוחדים.

ד. לעניין מינויו של מר יוסי בן ברוך כמנהל הכספים של החברה וכראש חטיבת פיננסים של מגדל ביטוח, ראה באור 38.ט. לדוחות הכספיים המאוחדים.

ה. לפרטים אודות שינויים נוספים במינויים בחברת מגדל ביטוח, ראה באור 38.ט. לדוחות הכספיים המאוחדים.

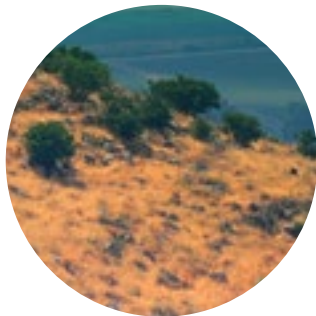
ו. לעניין הנפקות אג"ח (סדרות ו' + ז') של חברה בת של מגדל ביטוח, מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, ראה באור 24.ה. לדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 7 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח

לפרטים אודות אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח ראה באור 40 לדוחות הכספיים המאוחדים.

פרטים נוספים על התאגיד

תצפית לעבר עמק החולה | רמת הגולן

**פרק 5 - תיאור פרטים נוספים על התאגיד
תוכן עניינים**

2	תקנה 9 ד': דוח בדבר מצבת התחייבויות של התאגיד המדווח והחברות המאוחדות בדוחותיו הכספיים
3	תקנה 10 א': תמצית דוחות רווח והפסד רבעונים
5	תקנה 10 ג': שימוש בתמורת ניירות ערך תוך התייחסות ליעדי התמורה עפ"י התשקיף
5	תקנה 11: רשימת השקעות בחברות-בת ובחברות קשורות לתאריך המאזן
17	תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח
18	תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וכלולות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן באלפי ש"ח
21	תקנה 14: רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד
21	תקנה 20: מסחר בבורסה – ני"ע שנרשמו למסחר – מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה
22	תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה
27	תקנה 21 א': השליטה בתאגיד
28	תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי
29	תקנה 24: מניות וני"ע אחרים המוחזקים ע"י בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה כלולה סמוך ככל האפשר לתאריך הדו"ח (למיטב ידיעת התאגיד)
30	תקנה 24 א': הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים של התאגיד
30	תקנה 24 ב': מרשם בעלי המניות של התאגיד
30	תקנה 25 א': מען רשום של התאגיד
31	תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד למועד 26.3.2019
35	תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה של התאגיד למועד 26.3.2019
44	תקנה 26 ב': מורשה חתימה של התאגיד
44	תקנה 27: רואי החשבון של התאגיד
44	תקנה 28: שינוי בתזכיר או בתקנות של התאגיד
44	תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטורים
45	תקנה 29 א': החלטות התאגיד
49	שאלון ממשל תאגידי

תקנה 9 ד': דוח בדבר מצבת ההתחייבויות של התאגיד המדווח והחברות המאוחדות בדוחותיו הכספיים:

התחייבויות החברות המאוחדות של התאגיד המדווח, למעט חברות כאמור שהן כשלעצמן תאגיד מדווח או מבטח מפורטות להלן:
אשראי שקיבלו החברות המאוחדות מבנקים בישראל.

תשלומי ריבית ברוטו (ללא ניכוי מס)	תשלומי קרן				
	אחר	דולר	יורו	שקלי לא צמוד מדד	שקלי צמוד מדד
באלפי ש"ח					
שנה ראשונה	8	35,043	4,346	18,817	--
שנה שניה	--	--	--	--	--
שנה שלישית	--	--	--	--	--
שנה רביעית	--	--	--	--	--
שנה חמישית ואילך	--	--	--	--	--
סך הכל	8	35,043	4,346	18,817	--

לענין הנפקות הון שבוצעו ע"י מגדל גיוס הון בע"מ, חברה נכדה של החברה, ראה באור 24.ה לדוחות הכספיים המאוחדים.

תקנה 10א: תמצית דוחות רווח והפסד רבעונים**דוחות רווח והפסד מאוחדים של החברה**

1-12/2018	10-12/2018	7-9/2018	4-6/2018	1-3/2018	
אלפי ש"ח					
בלתי מבוקר					
מבוקר					
13,382,300	3,547,188	3,338,817	3,242,629	3,253,666	פרמיות שהורווחו ברוטו
734,310	196,084	178,796	179,562	179,868	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,647,990	3,351,104	3,160,021	3,063,067	3,073,798	פרמיות שהורווחו בשייר
1,342,184	(4,098,430)	2,947,470	2,264,644	228,500	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,413,090	106,565	549,048	391,024	366,453	הכנסות מדמי ניהול
364,246	103,628	83,903	88,725	87,990	הכנסות מעמלות
47,151	16,438	9,642	11,929	9,142	הכנסות אחרות
15,814,661	(520,695)	6,750,084	5,819,389	3,765,883	סך הכל ההכנסות
12,301,865	(1,076,693)	5,717,738	4,591,016	3,069,804	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
329,431	66,806	69,951	95,389	97,285	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
11,972,434	(1,143,499)	5,647,787	4,495,627	2,972,519	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,824,112	504,988	444,630	436,203	438,291	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,017,133	194,089	282,736	278,945	261,363	הוצאות הנהלה וכלליות
75,432	35,942	12,841	13,300	13,349	הוצאות אחרות
172,942	43,567	40,778	50,885	37,712	הוצאות מימון
15,062,053	(364,913)	6,428,772	5,274,960	3,723,234	סך הכל ההוצאות
24,052	8,576	4,994	4,186	6,296	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
776,660	(147,206)	326,306	548,615	48,945	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
225,838	(77,385)	107,900	181,239	14,084	מיסים על ההכנסה (הטבת מס)
550,822	(69,821)	218,406	367,376	34,861	רווח (הפסד) לתקופה
מיוחס ל:					
549,040	(70,035)	218,180	366,819	34,076	בעלי המניות של החברה
1,782	214	226	557	785	זכויות שאינן מקנות שליטה
550,822	(69,821)	218,406	367,376	34,861	רווח (הפסד) לתקופה

תקנה 10א: תמצית דוחות רווח והפסד רבעוניים

דוחות מאוחדים על הרווח הכולל – רבעוניים					
1-12/2018	10-12/2018	7-9/2018	4-6/2018	1-3/2018	
אלפי ש"ח					
מבוקר					
550,822	(69,821)	218,406	367,376	34,861	רווח (הפסד) לתקופה
בלתי מבוקר					רווח (הפסד) כולל אחר
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(405,947)	(461,099)	148,533	(90,746)	(2,635)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקק לרווח כולל אחר
(349,839)	(48,167)	(113,312)	(82,457)	(105,903)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
77,738	55,822	2,790	10,981	8,145	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
1,493	669	(133)	710	247	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ
231,802	155,014	(12,997)	55,454	34,331	השפעת המס על נכסים פיננסיים זמינים למכירה
(509)	(228)	46	(245)	(82)	השפעת המס על רכיבים אחרים של רווח כולל אחר
(445,262)	(297,989)	24,927	(106,303)	(65,897)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
7,515	7,515	-	-	-	רווח אקטוארי בגין תוכניות הטבה מוגדרת
(2,353)	(2,353)	-	-	-	השפעת המס
5,162	5,162	-	-	-	סה"כ רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
(440,100)	(292,827)	24,927	(106,303)	(65,897)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
110,722	(362,648)	243,333	261,073	(31,036)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה
					<u>מיוחס ל:</u>
108,958	(362,844)	243,107	260,516	(31,821)	בעלי המניות של החברה
1,764	196	226	557	785	זכויות שאינן מקנות שליטה
110,722	(362,648)	243,333	261,073	(31,036)	רווח כולל לתקופה

תקנה 10 ג: שימוש בתמורת ניירות ערך תוך התייחסות ליעדי התמורה עפ"י תשקיף

החברה לא הציעה ניירות ערך מכוח תשקיף המדף של החברה הנושא את התאריך 4 בינואר 2017.

תקנה 11: רשימת השקעות בחברות-בת ובחברות קשורות לתאריך המאזן¹

¹ הנתונים ביחס לחברות בנות וכלולות המופיעים בדוח התקופתי נוגעים לתאגידים פעילים בלבד ליום 31.12.2018. תאגידים אלה אינם נסחרים בבורסה לניירות ערך בישראל.

א. בספרי החברה¹

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
				בש"ח	באלש"ח	באלש"ח	בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל חברה לביטוח בע"מ	185,389,304 ²	רג' 0.1 ש"ח	9,773,357	186,366,639.7 ²	5,561,399	--	100	100	100	100
מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ		רג' 0.1 ש"ח	20,870,000	2,087,000	(36,205)	44,822 ³	100	100	100	100
מגדל שוקי הון (1965) בע"מ		רג' 0.828 ש"ח ⁴	428,943,676 ⁵	355,165,363.73 ⁵	360,163	--	100	100	100	100

² כולל מאה וחמש מניות המוחזקות בידי חברות בנות של מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברה בת של החברה (להלן: "מגדל" או "מגדל ביטוח") ועשרים ואחת מניות המוחזקות בידי מגדל.
³ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו לחברה בסך כולל של 48,872 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית. יתרתם הכוללת ליום 31.12.18 לאחר היוון הינה 44,822 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.18 באלש"ח
4,700	11/2020	2.71%	4,475
350	12/2020	2.90%	331
13,072	02/2021	2.78%	12,013
200	03/2021	2.68%	189
2,500	12/2021	2.82%	2,300
650	01/2022	2.80%	597
1,409	12/2022	2.26%	1,289
13,691	12/2022	2.26%	12,519
2,300	12/2022	2.26%	2,108
10,000	03/2023	2.46%	9,001
סה"כ: 48,872			סה"כ: 44,822

⁴ ב-18.12.2018 בוצעה הפחתת הון, לפיה יהיה ערכה של כל מניה 0.828 ש"ח במקום 0.93 ש"ח.
⁵ כולל 33,000 מניות בנות 0.828 ש"ח המוחזקות על ידי מגדל קרנות נאמנות בע"מ (להלן: "מגדל קרנות") שהינה חברה בת של מגדל שוקי הון (1965) בע"מ (להלן: "מגדל שוקי הון").

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל שירותי ניהול בע"מ	200			200	(12,470)	17,567 ⁶	100		100	100

⁶ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו לחברה בסך כולל של 17,977 אלש"ח אשר אינם צמודים למדד ולא נושאים ריבית, ויתרתם הכוללת ליום 31.12.2018 לאחר היוון הינה 17,567 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.18 באלש"ח
10,000	04/2019	2.29%	9,899
4,000	12/2019	2.98%	3,884
2,477	12/2019	2.98%	2,405
1,500	12/2021	2.78%	1,379
סה"כ: 17,977			סה"כ: 17,567

ב. בספרי החברה הבת, מגדל חברה לביטוח בע"מ¹

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ		רג' 0.01 ש"ח	1,000	10	--	--	100	100	100
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	2,034			2,034	763,921	--	100	100	100
יזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ	9,200,000			9,200,000	10,674	--	100	100	100
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	⁷ 810			⁷ 810	107,455	--	100	100	100
אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ ⁸	200			200	18,213	--	100	100	100

⁷ כולל חמש מניות המוחזקות בידי חברות בנות של מגדל ומניה אחת המוחזקת בידי החברה.
⁸ בספרי מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ, חברה בת של מגדל (להלן: "מגדל סוכנויות").

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ב.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
				בש"ח	באלש"ח	באלש"ח	בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
סתי-אורלן סוכנות לביטוח פנסיוני (2012) בע"מ ⁹	500			500	486	--	50		50	50
אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ ⁸		רג' ש"ח 0.001	¹⁰ 1,500,000	¹⁰ 1,500	28,680	--	100		100	100
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ ⁸		רג' ש"ח 0.01	18,760,002	187,600.02	31,599	¹¹ 715	73.28		73.28	73.28
פלתורס ברמן סוכנות לביטוח בע"מ ¹²		יסוד ש"ח 0.0001 רג' ש"ח 0.0001	100 50,900	5.1	2,117	--	73.28		73.28	73.28
פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח כללי וימי בע"מ ¹²		רג' ש"ח 0.1	1,000	100	2,852	--	73.28		73.28	73.28

⁹ בספרי אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ, חברה בת של מגדל סוכנויות (להלן: "אורלן").

¹⁰ כולל מניה אחת בידי מגדל.

¹¹ היתרה מורכבת משטר הון צמית שהונפק למגדל סוכנויות.

¹² בספרי סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ, חברה בת של מגדל סוכנויות (להלן: "פלתורס").

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ב. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ ⁸	10,000			10,000	103,020	--	100	100	100
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים (1994) בע"מ ¹³	300			300	2,442	--	75	75	75
אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ ¹³	2,000			2,000	6,330	--	100	100	100
פלתורס מוניציפלית סוכנות לביטוח כללי בע"מ ¹²	50			50	52	--	36.635	36.635	36.635
מקפת שירותים פיננסים- סוכנות לביטוח (1998) בע"מ ¹³	1,000 ¹⁴			1,000 ¹⁴	10,116	--	100	100	100

¹³ בספרי מבטח סימון .¹⁴ כולל 450 מניות של 1 ש"ח המוחזקות על ידי פרוליין אקסקלוסיב בע"מ, חברה בת של מבטח סימון.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ב. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
שחם סוכנויות ביטוח ⁸ (1977) בע"מ	3,492 ¹⁵	מ' בכורה א' 0.1 ש"ח	831	3,575.1	4,927	5,076 ¹⁶	100	46.629	100	100
סופר משה סוכנות לביטוח (1997) בע"מ ¹⁷	55			55	506	--	35		35	35
שחם וינשטיין (נתניה) סוכנות לביטוח בע"מ ¹⁷		מ"ר א' 0.001 ש"ח מ"ר ב' 0.001 ש"ח	10,200 9,800	20	671	--		100	100	100
איזבל עודה - שחם - סוכנות לביטוח ¹⁷	--	--	--	--	1,966	--			70	70
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ ⁸	1,722	רווחים 1 ש"ח	2,000	3,722	20,072	--	100	100	100	100

¹⁵ לא כולל 36 מניות בנות 1 ש"ח ו-49 מניות בנות 0.1 ש"ח המוחזקות בידי שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ, חברה בת של מגדל סוכנויות (להלן: "שחם").
¹⁶ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל סוכנויות בסך כולל של 5,250 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית, יתרתם הכוללת 31.12.2018 לאחר היוון הינה 5,076 אלש"ח כמפורט להלן;

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.18 באלש"ח
2,250	12/2020	3.37%	2,106
3,000	03/2019	4.09%	2,970
סה"כ: 5,250			סה"כ: 5,076

¹⁷ בספרי שחם.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
				בש"ח	באלש"ח	באלש"ח	בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
שיא-אל סוכנות לביטוח ¹⁷ (1995) בע"מ	154			154	1,540	--	100		100	100
מגדל טכנולוגיות בע"מ ¹⁸		רג' 0.001 ש"ח	¹⁹ 101	¹⁹ 0.101	--	--	100		100	100
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ		רג' 0.0001 ש"ח	²⁰ 61,660,406	²⁰ 6,166.04	1,029,614	²¹ 135,000	100		100	100
מגדל ניהול תביעות בע"מ ²²		רג' 0.001 ש"ח	²³ 2,000	²³ 2	--	--	100		100	100
דטה קאר ישראל בע"מ		1 ש"ח סוג א' 1 ש"ח סוג ב' 1 ש"ח סוג ג'	10,000 10,000 10,000	30,000	8,374	--	100		100	100
מגדל אשכול פיננסים בע"מ ²⁴	485,057			²⁴ 485,057	129,574	²⁵ 11	100		100	100

¹⁸ מגדל טכנולוגיות בע"מ הינה חברה בת בבעלות מלאה של מגדל שכל פעילותה הינה עבור מגדל ובמימונה המלא. הפעילות נרשמת בספרי מגדל ונכללת בדוחות הכספיים שלה.

¹⁹ כולל שלוש מניות בידי חברות נכדות של מגדל.

²⁰ כולל מניה אחת בידי מגדל ניהול תביעות בע"מ, חברה בת של מגדל (ראה הערת שוליים 22 להלן).

²¹ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל בסך כולל של 135,000 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית אשר טרם נקבעו להם מועדי פירעון.

²² מגדל ניהול תביעות בע"מ הינה חברה בת בבעלות מלאה של מגדל, פועלת ומתקשרת בשמה, וכל פעילותה הינה עבור מגדל ובמימונה המלא ונכללת בדוחות הכספיים של מגדל.

²³ כולל מניה אחת בידי מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, חברת בת של מגדל (להלן: "אחזקות נדל"ן").

²⁴ כולל מניה אחת בידי מגדל סוכנויות.

²⁵ היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה ע"י מגדל, אינה צמודה למדד, נושאת ריבית בשיעור של 2.61% וטרם נקבע לה מועד פירעון.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל שרותי מימון בע"מ ²⁶	100 ²⁷			100 ²⁷	3,066	48,261 ²⁸	100		100	100
מגדל ליסינג בע"מ ²⁶	100			100	8,596	--	100		100	100
נכסי המגן בע"מ	6,090,837			6,090,837	306,404	--	100		100	100
פל בית המגן בע"מ ²⁹	14,066,596 ¹⁰			14,066,596 ¹⁰	306,404	--	100		100	100
קניון רמת אביב בע"מ ³⁰		רג' 0.0001 ש"ח	965,579	96.5579	330,201 ³¹	--	26.599	26.599	26.599	26.599

²⁶ בספרי מגדל אשכול.

²⁷ כולל שתי מניות בידי מגדל.

²⁸ היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה ע"י מגדל אשכול אינה צמודה למדד ונושאת ריבית בשיעור של 2.61% וטרם נקבע לה מועדי פירעון.

²⁹ בספרי נכסי המגן בע"מ, חברה בת של מגדל.

³⁰ בספרי אחזקות נדל"ן.

³¹ בחודש דצמבר 2013 פורסם החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 ("חוק הריכוזיות"), הקובע, בין היתר, הוראות לעניין הפרדה בין תאגידים ריאליים משמעותיים לבין גופים פיננסיים משמעותיים, לרבות מבטחים וחברות מנהלות, כגון איסור על מבטח ו/או חברה מנהלת, להחזיק ב-10% או יותר מאמצעי השליטה (לרבות זכויות הצבעה) בתאגיד ריאלי משמעותי מעבר לשש שנים מיום פרסום החוק. לאור האמור לעיל, ולאור העובדה כי קניון רמת אביב בע"מ (להלן: "הקניון") הינו תאגיד ריאלי משמעותי, כהגדרת מונח זה בחוק הריכוזיות, ליום 31 בדצמבר 2018 סיווגה החברה סכום של 206,065 אלפי ש"ח (זכויות של כ- 16.599% מהון הקניון) כנכס המוחזק למכירה אשר יימדד החל ממועד זה כנמוך מבין ערכו בספרים לבין שווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה. החל ממועד זה החברה לא תרשום את חלקה ברווחי הקניון בגין החלק המוחזק למכירה.

ג. בספרי החברה הבת, מגדל שוקי הון (1965) בע"מ

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
				בש"ח	באלש"ח	באלש"ח	בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ	0.416 ש"ח ³²		5,174,064	2,152,410.62	2,217	--	100	100	100	
מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ	רג' 0.001 ש"ח		50,000 ³³	50	549	--	100	100	100	
מגדל קרנות נאמנות בע"מ				260,020,920	272,028	--	100	100	100	
מגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ	694,247 ³⁴			694,247 ³⁴	(2,477)	5,155 ³⁵	100		100	
מגדל הנפקות בע"מ ³⁶	100			100	(4,073)	4,073 ³⁷	100	100	100	
אם.סי.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ	100			100	(9,386)	7,890 ³⁸	100	100	100	
מגדל עשיית שוק בע"מ ³⁹	1,000			1,000	(8,778)	8,990 ⁴⁰	100	100	100	

³² ביום 18.12.2018 בוצעה הפחתת הון לפיה יהיה ערכה של כל מניה 0.416 ש"ח.

³³ כולל מניה אחת המוחזקת על ידי מגדל קרנות נאמנות בע"מ.

³⁴ כולל מניה אחת המוחזקת על ידי מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ, חברה בת של מגדל שוקי הון.

³⁵ היתרה מורכבת מהלוואות צמיחות שניתנו ע"י מגדל שוקי הון, אשר אינן צמודות למדד ואינן נושאות ריבית. ההלוואות עתידות להיפרע במועד פירוקה של החברה.

³⁶ בספרי מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ, חברה בת של מגדל שוקי הון (להלן: "מגדל חיתום").

³⁷ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל חיתום בסך כולל של 4,280 אלש"ח אשר אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית לפרעון לא לפני פברואר 2021. שטרי ההון הונו בשיעור של 2.48%, יתרתם ליום 31.12.2018 לאחר היוון הינה 4,073 אלש"ח.

³⁸ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל שוקי הון בסך כולל של 8,086 אלש"ח אשר אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית לפרעון לא לפני ינואר 2020. שטרי ההון הונו בשיעור של 2.48%, יתרתם ליום 31.12.2018 לאחר היוון 7,890 אלש"ח.

³⁹ ביום 1.8.2018 שינתה מגדל אל.בי. בע"מ את שמה למגדל עשיית שוק בע"מ (להלן: "מגדל עשיית שוק").

⁴⁰ היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה למגדל עשיית שוק ע"י מגדל שוקי הון ונושאת ריבית שנתית בשיעור של 2.56 % טרם נקבע להלוואה מועד פירעון.

ד. בספרי החברה הבת, מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
50 פלוס בע"מ	9,080			9,080	(4,716)	⁴¹ 28,275	100		100	100

⁴¹ היתרה מורכבת משטרי הון צמיתים שהונפקו למגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ (להלן "מגדל בריאות") בסך כולל של 21,100 אלש"ח ומשטרי הון בסך כולל של 7,488 אלש"ח אשר אינם צמודים למדד ולא נושאים ריבית, יתרתם הכוללת ליום 31.12.2018 לאחר היוון הינה 7,175 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.2018 באלש"ח
1,040	01.2019	3.68%	1,040
173	01.2019	3.55%	173
300	02.2019	3.35%	298
335	04.2019	3.33%	332
350	04.2019	3.26%	346
1,070	05.2019	2.92%	1,058
1,600	07.2019	3.05%	1,573
400	04.2020	2.26%	388
450	07.2023	2.89%	395
300	08.2023	2.59%	267
850	09.2023	2.45%	759
250	10.2023	2.74%	219
370	10.2023	2.64%	327
סה"כ: 7,488			סה"כ: 7,175

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
קלאב 50 סוכנות לביטוח בע"מ ⁴²	120			120	(7,332)	7,954 ⁴³	100		100	100
בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ ⁴⁴		רג' 0.1 ש"ח	1,200	120	2,295	--	100		100	100

⁴² בספרי 50 פלוס בע"מ (להלן: "50 פלוס"), חברה בת של מגדל בריאות.

⁴³ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו ל-50 פלוס כמפורט להלן: שטרי הון צמיתים בסך כולל של 4,447 אלש"ח, שטרי הון בסך כולל של 1,949 אלש"ח אשר אינם צמודים למדד ולא נושאים ריבית לפירעון בשנים 2019 – 2018 יתרתם 31.12.2018 לאחר היוון עמדה על כ-1,842 אלש"ח ומשטרי הון שהונפקו למגדל בריאות בסך כולל של 1,730 אלש"ח, אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית, יתרתם הכוללת ליום 31.12.2018 לאחר היוון הינה 1,665 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון 31.12.2018 באלש"ח
100	07.2019	3.19%	98
80	09.2019	2.69%	79
90	10.2019	2.90%	88
47	10.2019	2.92%	46
90	11.2019	2.73%	88
90	12.2019	3.07%	87
80	01.2020	3.28%	77
223	01.2020	3.23%	216
90	04.2020	2.28%	88
90	06.2020	2.84%	87
250	11.2020	2.78%	238
300	12.2020	2.78%	284
200	03.2021	2.68%	189
סה"כ: 1,730			סה"כ: 1,665

⁴⁴ בספרי מגדל בריאות.

תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח					
תאריך השינוי	מהות השינוי	שם התאגיד	סוג המניה	סה"כ מניות	עלות/תמורה באל"ש"ח
01.07.2018	מכירה (בספרי א.מ.ס.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ)	מגדל עשיית שוק בע"מ	רגילה 1 ש"ח	1,000	1
01.07.2018	רכישה (בספרי מגדל שוקי הון (1965) בע"מ)	מגדל עשיית שוק בע"מ	רגילה 1 ש"ח	1,000	1
04.07.2018	הפחתת הון (בספרי מגדל שוקי הון (1965) בע"מ)	מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ	רגילה 0.416 ש"ח	ללא שינוי	4,000 (*)
15.07.2018	הפחתת הון (בספרי החברה)	מגדל שוקי הון (1965) בע"מ	רגילה 0.828 ש"ח	ללא שינוי	49,996 (*)
16.12.2018	העברת מניות (בספרי מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ)	שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ	בכורה 0.1 ש"ח	49 מניות	-- (**)

(*) דיבידנד שהתקבל מהפחתת הון שבוצעה באישור בית המשפט.

(**) סכום הנמוך מ-1 אל"ש"ח.

תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וכלולות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן באלפי ש"ח							שם התאגיד
מועד תשלום הריבית	ריבית נומינלית	דמי ניהול	דיבידנד	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה ⁴⁵	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה ⁴⁵	רווח (הפסד) לתקופה ⁴⁵	
--	--	--	--	107,472	(440,576)	548,048	מגדל חברה לביטוח בע"מ
--	--	--	--	(548)	(1)	(547)	מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ
--	--	--	⁴⁶ 65,996	6,701	514	6,187	מגדל שוקי הון (1965) בע"מ
--	--	--	--	1,253	--	1,253	מגדל שירותי ניהול בע"מ
--	--	--	--	47,065	588	46,477	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ
--	--	⁴⁷ 345	--	5,573	(69)	5,642	סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ
--	--	⁴⁷ 322	--	192	61	131	שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ
--	--	⁴⁷ 460	--	1,232	(32)	1,264	אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ
--	--	⁴⁷ 736	--	39,682	337	39,345	מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ
--	--	--	--	13,550	(4,219)	17,769	מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ
--	--	⁴⁸ 482	--	462	--	462	פלתורס ברמן סוכנות לביטוח בע"מ
--	--	⁴⁷ 414	--	(2,023)	320	(2,343)	שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ
--	--	⁴⁹ 300	--	173	--	173	שיא-אל סוכנות לביטוח (1995) בע"מ
--	--	--	--	--	--	--	מגדל טכנולוגיות בע"מ
--	--	--	--	--	--	--	מגדל ניהול תביעות בע"מ
--	--	--	--	1,407	--	1,407	דטה קאר ישראל בע"מ
חודשי	⁵⁰ 123	--	--	78,406	--	78,406	מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ
חודשי	⁵⁰ 537	--	--	43	--	43	מגדל אשכול פיננסים בע"מ
--	--	⁵⁰ 12,230	--	(69)	(198)	129	יזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ

⁴⁵ משקף את רווחי (הפסדי) התאגיד במלואם ולא כוללים הפחתות הפרשים מקוריים ורווחים שטרם מומשו בגין עסקאות בינחברתיות.

⁴⁶ מתוך סכום הדיבידנד שהתקבל סך של כ- 49,996 אלפי ש"ח מקורו מהפחתת הון שביצעה מגדל שוקי הון באישור בית המשפט. לפרטים נוספים ראה באור 4.ב. במידע הכספי הנפרד.

⁴⁷ נרשם במגדל סוכנויות.

⁴⁸ נרשם בפלתורס.

⁴⁹ נרשם בשחם.

⁵⁰ נרשם במגדל.

שם התאגיד	רווח (הפסד) לתקופה ⁴⁵	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה ⁴⁵	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה ⁴⁵	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
נכסי המגן בע"מ	12,927	--	12,927	--	--	--	--
פל בית המגן בע"מ	12,925	--	12,925	--	--	--	--
מגדל שירותי מימון בע"מ	23	--	23	--	--	⁵¹ 628	חודשי
מגדל ליסינג בע"מ	11	--	11	--	--	--	--
פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח כללי וימי בע"מ	820	--	820	--	⁴⁸ 150	--	--
פלתורס מוניציפלית סוכנות לביטוח כללי בע"מ	19	--	19	--	⁴⁸ 610	--	--
מקפת שירותים פיננסיים סוכנות לביטוח (1998) בע"מ	603	--	603	⁵² 1,500	⁵³ 1,852	--	--
שחם וינשטיין (נתניה) סוכנות לביטוח בע"מ	262	--	262	--	⁴⁹ 331	--	--
סופר משה סוכנות לביטוח (1997) בע"מ	151	--	151	--	--	--	--
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים (1994) בע"מ	1,106	10	1,116	⁵² 1,125	--	--	--
אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ	2,903	(29)	2,874	--	⁴⁷ 163	--	--
סתיו-אורלן סוכנות לביטוח פנסיוני (2012) בע"מ	477	--	477	--	--	--	--
אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ	928	5	933	--	--	--	--
קניון רמת אביב בע"מ	86,214	--	86,214	⁵⁴ 9,310	--	⁵⁵ 127	--
איזבל עודה- שחם- סוכנות לביטוח	147	--	147	--	--	--	--
50 פלוס בע"מ	(85)	--	(85)	--	--	--	--
קלאב 50 סוכנות לביטוח בע"מ	205	--	205	--	--	--	--
בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ	546	(1)	545	--	--	--	--

⁵¹ נרשם במגדל אשכול.⁵² הוכרז לאחר תאריך המאזן בחודש מרס 2019, טרם נקבע מועד חלוקה.⁵³ נרשם במבטח סימון.⁵⁴ סך של כ-4,522 אלפי ש"ח התקבל באחזקות נדל"ן. סך של כ-2,660 אלפי ש"ח הוכרז והתקבל לאחר תאריך המאזן בחודש פברואר 2019 וסך של כ-2,128 אלפי ש"ח הוכרז והתקבל לאחר תאריך המאזן בחודש מרס 2019.⁵⁵ התקבל באחזקות נדל"ן.

שם התאגיד	רווח (הפסד) לתקופה ⁴⁵	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה ⁴⁵	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה ⁴⁵	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ	(81)	88	7	⁵⁶ 4,000	--	--	--
מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ	(24)	350	326	--	--	--	--
מגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ	(2,500)	39	(2,461)	--	--	--	--
מגדל הנפקות בע"מ	(101)	--	(101)	--	--	⁵⁷ 96	רבעוני
אם.ס.י.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ	6,278	--	6,278	--	--	⁵⁸ 191	רבעוני
מגדל קרנות נאמנות בע"מ	11,051	17	11,068	⁵⁸ 12,000	--	--	--
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
מגדל עשיית שוק בע"מ	(2,008)	5	(2,003)	--	--	⁵⁸ 1,054	שנתי

⁵⁶ התקבל בשוקי הון מהפחתת הון שביצעה מגדל חיתום באישור בית המשפט.

⁵⁷ התקבל במגדל חיתום.

⁵⁸ התקבל במגדל בשוקי הון.

תקנה 14:	רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד

התאגיד אינו מעניק הלוואות.

תקנה 20:	מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר - מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה

בתקופת הדוח לא נרשמו למסחר ניירות ערך של החברה וכן לא חלו הפסקות מסחר בניירות ערך של החברה.

תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התגמולים (באלפי ש"ח) ששולמו על ידי החברה, או תאגידים אחרים בקבוצה, ושל כל ההתחייבויות לתשלומים שקיבלו על עצמן בש"ח (לא כולל מס שכר ומע"מ), כפי שהוכרו בדוחות הכספיים של החברה לשנת 2018 לכל אחד מחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגידים בשליטתה וכן לבעלי עניין בחברה.

פרטי מקבל התגמולים													
תגמולים בעבור שירותים				תגמולים אחרים									
שם	תפקיד	משרה היקף	שיעור החזקה בהון התאגיד באחוזים	שכר (*)	מענק	תשלום מבוסס מניות	דמי ניהול	דמי יעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	אחר
סה"כ													
יוסי בן ברוך ⁽¹⁾	מנהל כספים של החברה ומנהל חטיבת פיננסים במגדל ביטוח	100%	---	2,195 ⁵⁹	371 ⁶⁰	---	---	---	---	---	---	---	2,566
שרון חניקיס ⁽²⁾	מנהל השקעות ראשי במגדל שוקי הון, מנהל השקעות במגדל קרנות וניהול תיקים וממונה על הסדרי חוב	100%	---	1,688 ⁶¹	778	---	---	---	---	---	---	---	2,466
שגיא שטיין ⁽³⁾	מנכ"ל מגדל שוקי הון	100%	0.0028%	1,349	803	---	---	---	---	---	---	---	2,152
מלי שאול ⁽⁴⁾	מנכ"לית מבטח סימון	100%	---	1,446	600 ⁶²	---	---	---	---	---	---	---	2,046
עודד שריג ⁽⁵⁾	יו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח ⁶³	100%	---	1,954	---	---	---	---	---	---	---	---	1,954

⁵⁹ שכרו של מר בן ברוך בגין שנת 2018 כלל כ- 943 אלפי ש"ח בגין תקופת כהונתו כמנכ"ל מגדל שוקי הון (עד ליום 31 באוגוסט 2018) וכ- 1,252 אלפי ש"ח בגין תקופת כהונתו כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת פיננסים של מגדל ביטוח, וכמנהל הכספים של החברה (שכרו החל מיום 1 בספטמבר 2018) (הכוללים הפרשה למענק הסתגלות בגובה כ- 634 אלפי ש"ח) לפרטים נוספים ראו סעיף (1) להלן.

⁶⁰ מענק שנתי בגין שנת 2018 אשר הוענק למר בן ברוך ממגדל שוקי הון, בקשר עם כהונתו כמנכ"ל, לפרטים נוספים ראו סעיף (1) להלן.

⁶¹ שכרו של מר חניקיס בגין שנת 2018 כולל מענק התמדה שנתי בסל של כ- 598 אלפי ש"ח.

⁶² סך המענק שקיבלה גב' שאול כלל אומדן למענק שנתי בגין שנת 2018 בסך 550 אלפי ש"ח והשלמה בגין מענק שנתי בשל הפער בין גובה המענק שאושר לבין ההפרשה שנרשמה בשנת 2017.

⁶³ ביום 1 במרס 2019 סיים מר שריג את כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח.

להלן פירוט התגמולים (באלפי ש"ח) לשלושת נושאי המשרה הבכירה מקבלי השכר הגבוה ביותר בחברה, אשר לא נמנו עם מקבלי השכר הגבוה ביותר בטבלה לעיל:

פרטי מקבל התגמולים				תגמולים בעבור שירותים							תגמולים אחרים		
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר (*)	מענק	תשלום מבוסס מניות	ניהול דמי יעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	אחר	סה"כ
יוחנן דנינו ⁽⁶⁾	יו"ר דירקטוריון החברה ויו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח ⁶⁴	100%	--	1,937	--	--	---	---	---	---	---	---	1,937
דורון ספיר ⁽⁷⁾	מנכ"ל החברה ומנכ"ל מגדל ביטוח	100%	0.0027%	1,703	--	---	---	---	---	---	---	---	1,703

⁶⁴ ביום 1 באפריל 2018 סיים מר דנינו את כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה ויו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח.

להלן הערות והסברים כללים לכוכביות המופיעות בטבלאות שלעיל:

כוכבית	נושא	תאור
(*)	שכר	רכיב השכר כולל מענק ו/או תשלום המחויב על פי הסכם שאינו תלוי יעדים ו/או שיקול דעת וכן כולל הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים כמפורט להלן ביחס לכל נושאי משרה. רכיב השכר עשוי לכלול מענק כגון מענק הסתגלות או מענק התמדה, המשקף את ההוצאה שהוכרה בשנת הדוח בהתאם לכללי החשבונאות וכמפורט להלן. ככל שרלבנטי לנושא המשרה, השכר כולל גם דמי ניהול המשתלמים לנושא המשרה או לחברה בשליטתו של נושא המשרה.

הערות כלליות

הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים (השכר) כולל גם הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים (כהגדרתם להלן) שחלקם קבועים בחוקי העבודה (רכיבים כגון חסכון פנסיוני, ביטוח לאובדן כושר עבודה, הפרשות לפיצויים, ימי חופשה, מחלה, הבראה וכו'), חלקם נובעים מנוהגים המקובלים בשוק העבודה (כמו חסכון בקרן השתלמות וכו"ב) וחלקם נועדו להשלים את השכר החודשי ולהשיב הוצאות, כגון אש"ל טלפון וכו'. התנאים הנלווים עשויים לכלול את התנאים הבאים: חופשה שנתית, ימי מחלה, ודמי הבראה, רכב (בעין או בשווי) והחזר הוצאות רכב, החזקת טלפון, פעילות רווחה, בדיקות סקר וכו'.

פיצוי פיטורין בסיום העסקה ביחס לנושאי משרה בחברה ובגופים מוסדיים - בהתאם למדיניות התגמול זכאים נושאי המשרה הכפופים למדיניות התגמול, במקרה של סיום העסקה למעט במקרה של פיטורין בנסיבות המאפשרות אי תשלום פיצויים ולמעט במקרה שתנאי העסקתו כוללים הסדר לפי סעיף 14 לחוק פיצוי פיטורים, תשכ"ג-1963, לפיצויים בגובה 100% של השכר החודשי האחרון לכל שנת עבודה, או לסך הכספים הצבורים בקופת התגמולים בגין ההפרשות לפיצויים, לפי הגבוה. ביחס לנושאי המשרה בחברות בת שאינם גופים מוסדיים - הסדר לפי סעיף 14 לחוק פיצוי פיטורים, תשכ"ג-1963.

פרטים נוספים בקשר עם מקבלי התגמולים:

מר יוסי בן ברוך

(1)

מר יוסי בן ברוך מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת פיננסים של מגדל ביטוח, וכמנהל הכספים של החברה (וזאת לאחר שהתקבל אישור הממונה) החל מיום 1 באוקטובר 2018 (כשבפועל החל תקופת חפיפה בתפקיד החל מיום 1 בספטמבר 2018). כמו כן מר בן ברוך מכהן כדירקטור וכחבר ועדת הביקורת של מגדל שוקי הון החל מיום 1 בינואר 2019. עד ליום 31 באוגוסט 2018 כיהן מר בן ברוך כמנכ"ל מגדל שוקי הון.

התגמול אשר ניתן למר בן ברוך בגין כלל תפקידיו בחברה ובמגדל ביטוח החל מיום 1 בספטמבר 2018:

מר בן ברוך זכאי לשכר חודשי בסך של 100 אלפי ש"ח צמוד מדד, וכן להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, טלפון נייד ולרכב מגולם (בשיעור של 90%) או אחזקת רכב. פיצויי הפיטורין להם זכאי מר בן ברוך הינם על פי דין, ובהתאם למדיניות התגמול של החברה. החברה אינה מחויבת בתשלום כלשהו של פיצויי פיטורין ביחס לתקופת עבודתו של מר בן ברוך במגדל שוקי הון, במסגרתה חל הסדר סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963. מר בן ברוך זכאי למענק שנתי מובטח, שאינו מבוסס ביצועי החברה, בגין כל אחת מהשנים 2019-2021, בגובה שתי כפולות שכרו החודשי הקבוע. למניעת כפל מענקים יובהר כי במקרה שסכום המענק השנתי לו יהיה זכאי מר בן ברוך יהיה גבוה מסכום המענק השנתי המובטח, יהיה המענק השנתי בגובה הפער בין סכום המענק השנתי המובטח לסכום המענק השנתי.

בכל מקרה של סיום ההסכם יהיה מר בן ברוך זכאי למענק הסתגלות בגובה של תשעה חודשי שכר. מענק ההסתגלות ישולם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצה ולנושאי משרה בחברה. בהתאם, מענק ההסתגלות משתלם כדלקמן: מחצית מענק ההסתגלות משולם במועד סיום העסקה, ולגבי המחצית השנייה, נקבעו הוראות דחיה בנוגע לתשלומם בשלושה תשלומים שווים נדחים שנתיים. כמו כן מענק ההסתגלות מותנה, בחלק הנדחה, בביצועים וביחס לשני התשלומים הנדחים האחרונים (שהינם בסך מצטבר של שלוש משכורות) לאי מציאת עבודה חלופית במועד התשלום הנדחה. בהתאם השכר המתואר בטבלה כולל סך של כ- 634 אלפי ש"ח בגין הפרשה שהחברה ביצעה בגין התחייבות זו. יובהר כי היות שמרבית סכום ההפרשה שבוצעה בשנת 2018 הינו ביחס למחצית הראשונה של המענק, אשר אינה מותנית בתנאים, נכללה ההפרשה שלעיל בגין רכיב השכר בטבלה שלעיל.

הסכם ההעסקה הינו לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביאו לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 90 יום.

התגמול אשר ניתן למר בן ברוך בגין תפקידיו כמנכ"ל מגדל שוקי הון:

בתקופת כהונתו כמנכ"ל מגדל שוקי הון, מר בן ברוך היה זכאי לשכר חודשי בסך של 80 אלפי ש"ח צמוד מדד, וכן להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, טלפון נייד ולרכב מגולם או אחזקת רכב.

בגין תקופת כהונתו כמנכ"ל מגדל שוקי הון היה זכאי מר בן ברוך למענק שנתי בשיעור מרווחי מגדל שוקי הון לפני מס. בהתאם להסכם, המענק השנתי בגין שנת 2018 חושב אף בהתאם לתקופת הודעה מוקדמת בת 180 יום, לפיכך, מר בן ברוך זכאי למענק שנתי בגין שנת 2018 במלואה בגובה של כ- 371 אלפי ש"ח כמצוין בעמודת המענק בטבלה שלעיל, וכן לחלק היחסי של המענק לחודשיים הראשונים של שנת 2019, אשר נכון למועד הדוח, טרם נקבע.

עם פרישתו של מר בן ברוך ממגדל שוקי הון, שולם לו מענק בסך של שישה חודשי שכר אשר הופרש בדוחות בשנים קודמות.

יצוין, כי סך עלות השכר השנתית של מר בן ברוך בקשר עם עבודתו במגדל שוקי הון, לא תעלה על 3 מיליון ש"ח והינה כפופה לתקרת התגמול הקבועה בחוק התגמול שאינה טעונה אישורים מיוחדים לפי החוק האמור, כל עוד חוק זה חל על ההתקשרות עמו.

מר שרון חינקיס

(2)

מר חינקיס מכהן כמנהל השקעות ראשי במגדל שוקי הון, החל מיום 13 באוגוסט 2018 וכמנהל השקעות במגדל קרנות וניהול תיקים וממונה על הסדרי חוב, החל מיום 1 ביוני 2006, עת הצטרף לקבוצת מגדל שוקי הון עם רכישת פעילות ניהול קרנות הנאמנות של אפיקים ניהול קרנות נאמנות (1989) בע"מ. כמו כן מר חינקיס מכהן כממונה על התחומים הבאים: פורום חוב בעייתי, ועדת השקעות, הסדר אג"חים, ניתוח חברות וסיוע בבחירת אג"ח עבור אחת הקרנות של מגדל קרנות.

מר חינקיס, לרבות באמצעות חברה בשליטתו, זכאי לשכר חודשי כולל (חלקו כדמי ניהול) בסך של כ- 76 אלפי ש"ח.

מר חינקיס זכאי בקשר עם העסקתו הישירה על ידי מגדל קרנות, להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה וטלפון נייד ולרכב מגולם או אחזקת רכב.

מר חינקיס זכאי למענק התמדה שנתי, בקשר עם העסקתו הישירה על ידי מגדל קרנות, בתמורה להתמדתו בעבודתו במגדל קרנות ולשמירת סודיות ואי תחרות, בסך של כ- 598 אלפי ש"ח, אשר נכלל בטבלה לעיל ברכיב השכר. בנוסף, זכאי מר חינקיס, באמצעות חברת הניהול, למענק שנתי המחושב כשיעור מרווחי הקרנות שבניהולו, כמפורט בטבלה לעיל.

מתן שירותיו של חינקיס והעסקתו הינם לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביא לידי סיום בהודעה מוקדמת בת שישה חודשים.

מר שגיא שטיין

(3)

מר שגיא שטיין מכהן כמנכ"ל מגדל שוקי הון החל מיום 1 בספטמבר 2018. בנוסף, כיהן מר שטיין כמנכ"ל מגדל קרנות נאמנות החל מחודש ספטמבר 2009 ועד ליום 30 בספטמבר 2018 וכמנהל למנכ"ל מגדל שוקי הון החל משנת 2012 ועד ליום 31 באוגוסט 2018. בנוסף, נכון למועד הדוח, מר שטיין מכהן כדירקטור בחברות קבוצת מגדל שוקי הון. מר שטיין זכאי לשכר חודשי בסך של 77 אלפי ש"ח, וכן להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, טלפון נייד ולרכב מגולם או אחזקת רכב.

כמו כן זכאי מר שטיין למענק שנתי, הנגזר כשיעור מהרווח לפני מס של מגדל קרנות נאמנות, כמפורט בטבלה לעיל. בחישוב רווחי מגדל קרנות לצורכי חישוב המענק יקוזזו הפסדים משנים קודמות, ככל ויהיו וכן ינוטרלו הפחתות חד פעמיות לירידות ערך וכן הפחתות שוטפות בגין קרנות נאמנות מסוימות. במקרה של סיום ההסכם על ידי החברה, מר שטיין יהיה זכאי לחלק היחסי של המענק השנתי בגין אותה השנה, הזהה למספר הימים שמתחילת השנה הקלנדרית ועד לתום 7 חודשים ממתן הודעת החברה על סיום ההסכם. במקרה של סיום ההסכם על ידי מר שטיין, יהיה זכאי לחלק היחסי של המענק השנתי בגין אותה השנה, הזהה למספר הימים שמתחילת השנה הקלנדרית ועד לתום 4 חודשים ממתן הודעתו לחברה על סיום ההסכם.

מר שטיין זכאי למענק הסתגלות בגובה של 4 כפולות שכר מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת. הסכם העסקה הינו לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביא את הסכם ההעסקה לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 90 ימים.

גב' מלי שאול

(4)

גברת מלי שאול לכהן כמנכ"לית מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ, החל מיום 1 ביולי 2015. גב' שאול זכאית לשכר חודשי בסך של 85 אלפי ש"ח וכן להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, טלפון נייד ולרכב מגולם או אחזקת רכב. במהלך שנת 2017, החליט דירקטוריון מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ, על עדכון תנאי העסקתה של גב' מלי שאול,

אשר בהתאם אליו, גב' שאול זכאית למענק שנתי מובטח, שאינו מבוסס ביצועי החברה בגובה שתי כפולות שכרה החודשי הקבוע.

המענק שנרשם בשנת 2018 עבור גב' שאול בסך של 600 אלפי ש"ח המורכב מ- 550 אלפי ש"ח בגין מענק לשנת 2018 ו- 50 אלפי ש"ח בשל הפער בין גובה המענק שאושר לבין ההפרשה שנרשמה בשנת 2017. יצוין כי סכום המענק בגין שנת 2018 נרשם על בסיס אומדן בלבד, וכי המענק שישולם בפועל עשוי להשתנות וכן הוא כפוף לאישור המוסדות המוסמכים של החברה.

ההסכם הינו לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביאו לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 90 ימים.

(5) **מר עודד שריג**

לפרטים בדבר הגמול המשולם למר עודד שריג ראה באור 38.ח.ג.4. לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

(6) **מר יוחנן דנינו**

לפרטים בדבר הגמול המשולם למר יוחנן דנינו ראה באור 38.ח.ב.4. לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

(7) **מר דורון ספיר**

לפרטים בדבר הגמול המשולם למר דורון ספיר ראה באור 38.ח.ה.4. לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

גמול דירקטורים

הגמול הכולל ששולם לדירקטורים המכהנים בחברה בתקופת הדוח המקבילים את גמולם לפי תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני תש"ס-2000), המכהנים גם כדירקטורים בחברות אחרות בשליטת החברה עבור כהונתם בדירקטוריונים ובוועדות הדירקטוריון השונות, הסתכם לסך של כ- 1,616 אלפי ש"ח. הסכום אינו כולל סך של 221 אלפי ש"ח ששולם למר ישראל אליהו בתקופת הדוח, שהינו בנו של בעל השליטה, המשמש כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח. לפירוט הגמול ששולם למר ישראל אליהו ראה באור 38.ה.3. לדוחות הכספיים המאוחדים. כמו כן הסכום אינו כולל את הגמול ששולם בתקופת הדוח ליו"ר הדירקטוריון מר יוחנן דנינו אשר פרטים אודות הגמול האמור מופיעים בטבלה האמורה לעיל.

תקנה 21א': השליטה בתאגיד

למיטב ידיעת החברה, נכון למועד הדוח, אליהו הנפקות בע"מ ("אליהו הנפקות"), חברה בת בשליטה מלאה של אליהו 1959 בע"מ ("אליהו"), מחזיקה כ-68.46% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה.⁶⁵ מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה הסופי בחברה.

למיטב ידיעת החברה אופן האחזקות באליהו הינו כדלקמן:

בעלי המניות של אליהו הינם: מר שלמה אליהו, המחזיק ב-25.14% מההון ו-98% ממניות ההנהלה, גב' חיה אליהו, המחזיקה ב-0.02% מההון ו-2% ממניות ההנהלה, שלמה אליהו אחזקות בע"מ, המחזיקה ב-61.7% מההון, אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, המחזיקה ב-13.14% מההון.

בעלי המניות של חברת שלמה אליהו אחזקות בע"מ, הינם מר שלמה אליהו המחזיק ב-83.31% וגב' חיה אליהו המחזיקה ב-16.69%. בעלת המניות היחידה בחברת אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, הינה שלמה אליהו אחזקות בע"מ, שהמחזיקים בה הינם ה"ה שלמה אליהו וגב' חיה אליהו כמפורט לעיל.

⁶⁵ כפי שנמסר לחברה על ידי אליהו, בחודש יוני 2017, מכרה אליהו כ-0.73% מאחזקותיה בחברה בעסקה מחוץ לבורסה (לפירוט ראה דוח מיידי של החברה מיום 2 ביולי 2017 מספר אסמכתא: 2017-01-068103). טרם המכירה האמורה החזיקה אליהו כ-69.19% ממניות החברה ואילו כיום, בעקבות המכירה האמורה וכאמור לעיל, מחזיקה אליהו הנפקות בכ-68.46% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה. כמו כן, בחודש ספטמבר 2017 ביצעה אליהו הנפקות הנפקה פרטית של אגרות חוב לטווח ארוך למשקיעים מסווגים, אשר נרשמו למסחר בבורסה במסגרת רצף המוסדיים.

תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי

1. המחזיקים במניות החברה, במישרין ובעקיפין, באמצעות אליהו הנפקות חברה בת בבעלות מלאה של אליהו. לפירוט ראה תקנה 21א' בחלק זה של הדוח. בנוסף להיות בעל ענין בעסקאות עם קרוביו, נכון למועד דוח זה, מר שלמה אליהו נחשב גם כבעל עניין אישי בעסקאות עם בנק אגוד לישראל בע"מ.
2. בהתאם להוראות סעיף 117(ב1) לחוק החברות, במהלך שנת 2014 קבעו ועדות הביקורת של החברה ושל חברות הבת שלה הליכים אשר על החברה ו/או חברות הבת שלה לקיים, לפי העניין, בטרם תתקשרנה בעסקאות עם בעל השליטה או בעסקאות בהן יש לבעל השליטה עניין אישי, כאמור בסעיף 270(4) או 270(א4) לחוק החברות, אף אם אינן עסקאות חריגות, בתלות לפי סוג העסקה הנבחנת, ובכלל זה, בין היתר: רכישת שירותים על ידי החברה ו/או חברות בנות, מכירת ביטוח או מוצרים אחרים של הקבוצה, שיבוב ו/או חלוקת אחריות בין מבטחים, השתתפות בקונסורציום אשראי ותנאי כהונה והעסקה.
3. לצורך אישור ההתקשרות, תוצגנה תוצאות ההליך לוועדת הביקורת או - במקרה של התקשרות במסגרת ניהול כספי עמיתים - לוועדת ההשקעות הרלוונטית ולוועדת הביקורת. בנוסף, נקבע כי במידה ולא יתקיים אחד מההליכים כאמור לעיל, תובא ההתקשרות לדיון בפני ועדת הביקורת אשר תקבע את ההליך הספציפי אותו יש לקיים בקשר עם אישור אותה ההתקשרות.
4. לפרטים אודות עסקאות עם בעל השליטה בחברה או שלבעל השליטה בחברה היה עניין אישי באישורן, אשר החברה ו/או חברות בנות שלה התקשרו בהן בתקופת הדוח או במועד מאוחר לסוף שנת הדוח ועד למועד פרסום דוח זה או שאושרו קודם לכן והינן בתוקף בתקופת הדוח (ראה באור 38 לדוחות הכספיים המאוחדים).

תקנה 24: מניות וני"ע אחרים המוחזקים ע"י בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה כלולה סמוך ככל האפשר לתאריך הדו"ח (למיטב ידיעת התאגיד)

א. בתאגיד

שם בעל העניין	מס' ת.ז. / מס' חברה	מניות רגילות	מס' הנייר בבורסה	מס' מניות מוחזקות ביום 20.2.2019	שיעור החזקה בהון	שיעור החזקה בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
אליהו הנפקות בע"מ	51-570352-8	0.01 ש"ח	1081165	721,501,786 ⁶⁶	68.46	68.46
מגדל חברה לביטוח בע"מ ⁶⁷	52-000489-6	0.01 ש"ח	1081165	6,365		
מגדל קרנות נאמנות בע"מ	51-1303661	0.01 ש"ח	1081165	1,588,341	0.15	0.15
דורון ספיר	056614688	0.01 ש"ח	1081165	28,933		

לפרטים על מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על ידי נושאי משרה בכירה בתאגיד נכון ליום 20.2.2019 (למיטב ידיעת החברה) ראה דוח מיידי של התאגיד מיום 03.02.2019 אסמכתא 011802-01-2019.

ב. חברות בנות וכלולות

לפרטים אודות חברות בנות וכלולות ראה תקנה 11 ו-13 בפרק זה, פרטים נוספים על התאגיד.

ג. מניות רדומות וניירות ערך הניתנים להמרה או למימוש

אין.

⁶⁶ כפי שנמסר לחברה ע"י אליהו הנפקות, נכון למועד הדוח החברה לרישומים של בנק הפועלים מחזיקה 721,501,786 מניות של החברה.

⁶⁷ מגדל מחזיקה במניות בנאמנות עבור מי שהיו בעלי מניותיה עובר ליום 31.7.97. מגדל היא חברה בבעלות מלאה של החברה.

תקנה 24 א':	הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים של התאגיד

<u>הון מונפק ביום 20.2.2019</u>	<u>הון רשום ביום 20.2.2019</u>
10,539,082.34 ש"ח	15,000,000 ש"ח
מחולק ל-1,053,908,234 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח	מחולק ל-1,500,000,000 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח

תקנה 24 ב':	מרשם בעלי המניות של התאגיד

לפרטים בדבר מרשם בעלי המניות של התאגיד ראה דוח מיידי של התאגיד מיום 11.12.2018 אסמכתא 120759-01-2018.

תקנה 25 א':	מען רשום של התאגיד

המען הרשום של התאגיד, רח' אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה 4951229, ת.ד. 3063, פתח תקווה 49130 טלפון מס' 076-8868962, פקס מס' 03-9238988 כתובת דואר אלקטרוני, migdalhold@migdal.co.il

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד		
שם נושא המשרה	שלמה אליהו, יו"ר הדירקטוריון	רונית בודו
מס' הזיהוי:	43661602	023925811
תאריך לידה:	18.1.1936	19.9.1968
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	הדסה 6, תל-אביב	פעמוני יוסף 6, תל אביב
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	לא	יו"ר ועדת ביקורת, חברת הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים וועדת תגמול.
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	כן
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי אשר קבע הדירקטוריון:	כן	כן
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	יו"ר שלמה אליהו אחזקות בע"מ, חברה קשורה לתאגיד	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	29.10.2012 – דירקטור 18.6.2018 – יו"ר הדירקטוריון	6.10.2016
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	יו"ר שלמה אליהו אחזקות בע"מ וחברות בנות, אליהו 1959 בע"מ ואליהו הנפקות בע"מ. דירקטור, יזם ובעלים בפרויקט גן העיר בע"מ וחברות בנות ובעל מניות בבנק איגוד. יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ ומבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ. דירקטור במגדל חברה לביטוח בע"מ ובמגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ. חבר וועדת ניהול סיכונים וסולבנסי במגדל חברה לביטוח בע"מ. שימש יו"ר דירקטוריון התאגיד עד פברואר 2015.	בוגרת במנהל עסקים התמחות בחשבונאות ומימון (המכללה למנהל) מוסמכת במנהל עסקים, התמחות במימון (המכללה למנהל), רואת חשבון, בעלת כשירות לרישיון יועצת השקעות (למעט התמחות). חברה בנבחרת הדירקטורים בחברות ממשלתיות (2017). דח"צית, יו"ר ועדת ביקורת, חברת הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי וועדת תגמול במגדל חברה לביטוח בע"מ. כיהנה כמנהלת המחלקה המקצועית בחטיבת החשבונאי הראשי בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ עד לאוגוסט 2016.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:	כן, אביו של מר ישראל אליהו, יו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, חברה בת של התאגיד ויו"ר ועדת השקעות נוסטרו של מגדל חברה לביטוח בע"מ.	לא

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד		
שם נושא המשרה	מירב בן כנען הלר	עזריאל מוסקוביץ
מס' הזיהוי:	029641883	058508839
תאריך לידה:	19.9.1972	23.3.1964
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	בן צבי שמעון 38, גבעתיים	ברקת 26, מודיעין/רעות
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	יו"ר הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, חברת ועדת ביקורת וועדת תגמול	לא
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	כן	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי אשר קבע הדירקטוריון:	כן	לא
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	26.4.2017	26.4.2018
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגרת מנהל עסקים, התמחות בחשבונאות (המכללה למנהל), רואת חשבון חברה בלשכת רואי חשבון בישראל. דח"צית, יו"ר ועדה לבחינת דוחות כספיים, חברת ועדת תגמול, ועדת ביקורת, וועדת ניהול סיכונים וסולבנסי במגדל חברה לביטוח בע"מ. מכהנת כדירקטורית בבורסה לניירות ערך בתל אביב, במסלוקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב, במסלוקת מעו"ף בע"מ, באם.בי.סי שירותים פיננסים בע"מ, באירונאוטיקס בע"מ ובמי גבעתיים וכדח"צית מפעלי מים וביוב בע"מ. כיהנה כסמנכ"לית כספים ופיתוח עסקי, באלון חברת הדלק לישראל בע"מ עד לחודש ינואר 2017 וכסמנכ"לית בחברת מידרוג בע"מ עד לחודש יולי 2015.	בוגר הנדסת אירונאוטיקה (טכניון, חיפה), תואר שני במנהל עסקים (Polytechnic University NY סניף ישראל), לימודי אסטרטגיה ויחב"ל (US Army War Collage). דירקטור במגדל חברה לביטוח בע"מ. כיהן כסמנכ"ל חטיבת טילים בתעשייה האווירית עד יולי 2018 וכראש אגף תקשוב וסייבר, חבר המטה הכללי בצה"ל עד לשנת 2016.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:	לא	לא

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד		
שם נושא המשרה	ד"ר גבריאל פיקר	אריה מינטקביץ
מס' הזהוי:	000540302	000129320
תאריך לידה:	30.1.1950	28.9.1942
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	ויצמן 73, תל-אביב	אבשלום חביב 3, תל אביב
הנתינות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	ועדת ביקורת	לא
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי אשר קבע הדירקטוריון:	לא	כן
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	12.11.2013	3.2.2019
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	רופא שיניים, D.M.D. (האוניברסיטה העברית והמרכז הרפואי "הדסה", ירושלים). משמש כיועץ ביטוחי בריאות ושיניים - רופא אמון. דירקטור במגדל חברה לביטוח בע"מ, באליהו 1959 בע"מ, ב-ICC ישראל, בדרך ה-13 בע"מ ובקרן פיקר. כיהן כדירקטור באינפומד אתרי רפואה בע"מ ובי וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ עד ספטמבר 2015 ובקרן התזמורת הפילהרמונית הישראלית עד לאוקטובר 2015.	בוגר במדעי המדינה (האוניברסיטה העברית), בוגר במשפטים (האוניברסיטה העברית), חבר לשכת עורכי הדין. מכהן כיו"ר א. מינטקביץ יעוץ בע"מ. דירקטור במגדל חברה לביטוח בע"מ, במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ וביזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ. כיהן כיו"ר אר.די.ס.י. רפא"ל חברה לפיתוח בע"מ עד אוקטובר 2018, כסגן יו"ר קבוצת אי.די.בי. אחזקות בע"מ, כמ"מ יו"ר חברת גזית גלובל ישראל (פיתוח) בע"מ עד דצמבר 2014, כיו"ר דירקטוריון אלרון תעשייה אלקטרונית בע"מ עד דצמבר 2014, כיו"ר דירקטוריון קבוצת א. דורי בע"מ עד ינואר 2016; כדירקטור בחברות RONSON Europe N.V. ו-A. דורי תשתיות אנרגיה בע"מ עד ינואר 2016.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:	לא	לא

דירקטורים שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדו"ח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדו"ח ולכן לא הובאו פרטים אודותם:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
יוחנן דנינו	056162142	24.11.2015	1.4.2018
ישראל אליהו	27768969	29.12.2012	28.5.2018
אברהם ביגר	006668552	27.9.2017	12.3.2019

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד⁶⁸

שם נושא המשרה:	דורון ספיר	ניר גלעד
מס' הזיהוי:	056614688	54707808
תאריך לידה:	20.10.1960	6.4.1957
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	מנכ"ל של החברה	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנכ"ל מגדל חברה לביטוח בע"מ ו-מגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ, יו"ר דירקטוריון מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ, מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ, פל בית המגן בע"מ, נכסי המגן בע"מ, מגדל טכנולוגיות בע"מ, מגדל ניהול תביעות בע"מ, מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, דירקטור במגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ, סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ, בי וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ.	יו"ר דירקטוריון מגדל חברה לביטוח בע"מ ומגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, דירקטור במגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ובמגדל אחזקות וניהול סוכנויות לביטוח בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר בכלכלה וחשבונאות (אוניברסיטת תל-אביב), מוסמך בחשבונאות (אוניברסיטת בר-אילן), רואה חשבון, חבר בלשכת רואי חשבון בישראל. כיהן בתפקיד מנכ"ל דיינרס אינטרנשיונל, מנכ"ל כ.א.ל. כרטיסי אשראי לישראל בע"מ עד 31.5.2018.	בוגר בכלכלה וסטטיסטיקה (הפקולטה לחקלאות ברחובות, האוניברסיטה העברית), בוגר מנהל עסקים (אוניברסיטת בר אילן), AMP בניהול (אוניברסיטת הרווארד ארה"ב). בעלים ויו"ר אגמנר פרויקטים בע"מ, דירקטור בעמותת עתידים ובמרכז הבינתחומי. כיהן כיו"ר דירקטוריון כי"ל עד אוגוסט 2016, נשיא ומנכ"ל החברה לישראל עד ספטמבר 2016, דירקטור בבתי זיקוק לנפט עד ספטמבר 2017.
התאריך בו החלה כהונתו:	26.6.2018	1.3.2019 (כהונה במגדל ביטוח)

⁶⁸ מאז 2010 מסווגת הקבוצה כ"נושאי משרה" על פי חוק החברות, את מנהליה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה מנהלים אשר נושאים בתואר "סמנכ"ל" ואשר הינם כפופים ישירות למנכ"ל. כמו כן, נכללים במסגרת הסיווג מנהלים אשר ממלאים תפקידים אשר על פי מהותם ותוכנם, לרבות ביחס לגופים מוסדיים בחברות מאוחדות על פי ההסדר התחיקתי החל עליהם, תפקידים המחייבים כפיפות למנכ"ל או שיש לגביהם הוראות רגולציה המעידות על היותם בתפקיד אשר מהבחינה המהותית הינם "נושאי משרה". לעומת זאת, מנהלים הנושאים תואר "סמנכ"ל" אך אינם כפופים בפועל למנכ"ל ותפקידם מבחינת תכנון ומהותו אינו תואם את התואר אותו הוא נושא, אינם נכללים בגדר מי שהחברה רואה בו "נושא משרה" על פי חוק החברות, וזאת לאור בחינה של התוכן והמהות שנלווים לסוגי התפקידים שבהם מכהנים המנהלים. לסיווג האמור לא הייתה השלכה על המנהלים הנכללים בגדר "נושאי משרה בכירה של התאגיד" כפי שהם מפורטים בתקנה זו.

שם נושא המשרה:	ישראל אליהו	יוסי בן ברוך
מס' הזיהוי:	27768969	027922996
תאריך לידה:	16.5.1970	25.11.1970
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	מנהל כספים של החברה
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	יו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ ויו"ר ועדת השקעות נוסטרו של מגדל חברה לביטוח בע"מ.	מנהל חטיבת פיננסים של מגדל חברה לביטוח בע"מ, מנכ"ל ומנהל כספים של מגדל אחזקות וניהול סוכנויות בע"מ, מנהל כספים של מגדל ביטוח וגיוס הון, מנהל כספים ודירקטור במגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ, יו"ר דירקטוריון מגדל אשכול פיננסים בע"מ, במגדל שירותי מימון בע"מ ובמגדל ליסינג בע"מ, דירקטור במגדל ניהול תביעות בע"מ, מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, נכסי המגן בע"מ, פל בית המגן בע"מ, מגדל טכנולוגיות, בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ, דירקטור וחבר ועדת ביקורת במגדל שוקי הון (1965) בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	כן, בנו של מר שלמה אליהו, יו"ר דירקטוריון התאגיד ודירקטור במגדל ביטוח.	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר כלכלה, קולנוע וטלוויזיה (אוניברסיטת תל אביב), בוגר קורסים למנהלים בכירים, התמחות במשא ומתן, מיזוגים ורכישות ועסקים משפחתיים (INSEAD). דירקטור בחברת לוגוס פרויקטים ונדל"ן בע"מ, חבר ועד מנהל ב-"והדרת" המועצה הלאומית לקידום מעמד הזקן (ע"ר) ובעמותת לב אוהב (ע"ר). מייסד של המרכז לעסקים משפחתיים - ישראל בע"מ. כיהן כדירקטור בתאגיד ובמגדל ביטוח עד מאי 2018, בשלמה אליהו אחזקות בע"מ ובחברות בנות, באליהו 1959 בע"מ וחברות בנות עד נובמבר 2017.	בוגר משפטים וחשבונאות (אוניברסיטת ת"א), מוסמך במנהל עסקים - התמחות במימון (אוניברסיטת ת"א). בעל רשיון עו"ד ורו"ח. בעל כשירות לרשיון מנהל תיקים (למעט התמחות)
התאריך בו החלה כהונתו:	29.12.2012 (כהונה במגדל שוקי הון)	1.10.2018

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד⁶⁸

שם נושא המשרה:	תמי אוחנה קול	אילנה בר	טלי כסיף
מס' הזיהוי:	037666948	22190839	54677836
תאריך לידה:	26.9.1975	7.11.1965	13.2.1957
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינה ממלאת תפקיד בתאגיד	יועצת משפטית של החברה	מזכירת החברה
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהלת חטיבת טכנולוגיות של מגדל חברה לביטוח בע"מ של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ושל יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ.	יועצת משפטית של מגדל חברה לביטוח בע"מ וחברות נוספות בקבוצת הביטוח מגדל.	מזכירת חברה של מגדל חברה לביטוח בע"מ, של מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ וחברות נוספות בקבוצת הביטוח מגדל.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	לימודי B.A במערכות תוכנה ומידע (המכללה האקדמית ספיר) והשתלמות בקורסים אקדמאים נוספים מתחום הכלכלה. כיהנה כמנהלת תחום ביטוח חיים ובריאות בחטיבת הטכנולוגיות של מגדל ביטוח עד אוגוסט 2017.	בוגרת במשפטים (אוניברסיטת בר-אילן), מוסמכת במשפטים (אוניברסיטת הרווארד, ארה"ב), עורכת דין.	בוגרת במשפטים (אוניברסיטת תל-אביב), עורכת דין.
התאריך בו החלה כהונתו:	1.9.2017 (כהונה במגדל ביטוח)	10.7.2001	18.3.1991

שם נושא המשרה:	תמיר סולומון	אסף שהם	ליאור רביב
מס' הזיהוי:	025047176	013306832	032833683
תאריך לידה:	13.3.1973	28.7.1969	7.10.1978
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	מבקר פנים של החברה	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מבקר פנים של מגדל חברה לביטוח בע"מ ושל מגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ	מנהל חטיבת השקעות של מגדל חברה לביטוח בע"מ, דירקטור במגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, נכסי המגן בע"מ, פל בית המגן בע"מ, מגדל אשכול פיננסים בע"מ, מגדל שירותי מימון בע"מ, מגדל ליסינג בע"מ ואשמורת תיכונה בע"מ.	מנהל חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה של מגדל חברה לביטוח בע"מ של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ושל יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר בכלכלה וניהול (המכללה למנהל) MBA במנהל עסקים (הקריה האקדמית). מבקר פנימי מוסמך, (לשכת המבקרים הפנימיים ישראל), חבר ב- IIA ישראל וב-ISACA, סמנכ"ל ביקורת פנים, מבקר פנים ראשי של מגדל שוקי הון (1965) בע"מ וחברות הבנות עד אפריל 2019.	בוגר כלכלה ומדעי המדינה (אוניברסיטת ת"א), מוסמך מנהל עסקים (אוניברסיטת ת"א).	בוגר הנדסה תעשייה וניהול התמחות במסלולי – ניהול ומערכות מידע והנדסת אנוש (אוניברסיטת תל-אביב). כיהן כסמנכ"ל, מנהל מערך התפעול והשירות של מגדל ביטוח עד אוגוסט 2017.
התאריך בו החלה כהונתו:	25.1.2019	30.3.2014 (כהונה במגדל ביטוח)	1.9.2017 (כהונה במגדל ביטוח)

שם נושא המשרה	יוסי סירוטה	אפי סנדרוב	שגיא שטיין
מס' הזיהוי:	319214573	025004359	038366423
תאריך לידה:	20.4.1969	18.12.1972	21.5.1976
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהל חטיבת חסכון ארוך טווח, בריאות ואקטואריה של מגדל חברה לביטוח בע"מ.	מנכ"ל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ויוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ	מנכ"ל מגדל שוקי הון (1965) בע"מ
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר בהנדסה (מכללת קופר יוניון, אונ' בניו יורק) מוסמך במתמטיקה (מכון קורנט למדעים מתמטיים, אונ' בניו יורק), אקטואר מלא בארה"ב ובישראל, כיהן כדירקטור טרנספורמציה טכנולוגית בסוויס רי עד 2018, מנהל איזור המזרח התיכון עד 2017, ראש צוות פתרונות ביטוחיים אירופה עד 2017, מנהל גלובלי זמני של ביטוח בריאות בסוויס רי עד 2015, מנכ"ל סוויס רי ישראל עד 2015.	בוגר כלכלה וחשבונות (האוניברסיטה העברית), מוסמך במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית), בעל רשיון רואה חשבון. דירקטור במגדל טכנולוגיות בע"מ, מנהל כספים ומשנה למנכ"ל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ עד 31.1.2019, מנהל כספים של יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ עד ליום 31.1.2019, שימש כדירקטור בחברות מקבוצת מגדל.	בוגר בכלכלה (אוניברסיטת בן גוריון), קורס דירקטורים ונושאי משרה, בעל רשיון מנהל תיקים, ובעל רשיון ביטוח מורשה פנסיוני. דירקטור בחברות קבוצת מגדל שוקי הון (1965) בע"מ החל משנת 2012, מנכ"ל מגדל קרנות נאמנות בע"מ עד 1.10.2018, משנה למנכ"ל מגדל שוקי הון (1975) בע"מ עד 31.8.2018
התאריך בו החלה כהונתו:	2.10.2018 (כהונה במגדל ביטוח)	1.2.2019 (כהונה במגדל מקפת ויוזמה)	1.9.2018 (כהונה במגדל שוקי הון)

שם נושא המשרה:	נטע איכר	מלי שאול	מיכל גור כגן
מס' הזיהוי:	022931356	55026066	038648655
תאריך לידה:	8.5.1967	22.12.1957	3.3.1976
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינה ממלאת תפקיד בתאגיד	אינה ממלאת תפקיד בתאגיד	מנהלת הסיכונים של החברה.
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהלת תחום ביטוח כללי וביטוח משנה של מגדל חברה לביטוח בע"מ.	מנכ"ל מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ.	מנהלת הסיכונים של מגדל חברה לביטוח בע"מ והגופים המוסדיים בקבוצת מגדל ביטוח.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגרת במשפטים (מכללת קרית אונו) מוסמכת במשפטים (אוניברסיטת בר אילן). לימודי ביטוח כללי במכללה לביטוח. כיהנה כמנהלת מרחב מג"ל וביטוח משנה של מגדל ביטוח עד לאוגוסט 2017 ולפני כן כיהנה כמנהלת מחלקת ביטוח ימי והמחלקה לתכניות רב לאומיות של מגדל ביטוח עד לשנת 2015	שמשה כמנהלת אשכול (מרחב סוכנויות הסדר), מנהלת יחידת הבנקים ומנכ"ל הפניקס סוכנויות בקבוצת הפניקס עד פברואר 2015.	בוגרת כלכלה (מכללת עמק יזרעאל), מוסמכת מנהל עסקים (אוניברסיטת ת"א). שמשה מנהלת תחום מוסדות פיננסים במעלות S&P עד יוני 2016.
התאריך בו החלה כהונתו:	1.9.2017 (כהונה במגדל ביטוח)	1.7.2015 (כהונה במבטח סיימון)	25.7.2016

תקנה 26א' : נושאי משרה בכירה של התאגיד⁶⁸

שם נושא המשרה:	לייבוש אולמן	אסף אשכנזי	אברהם שמאי
מס' הזיהוי:	16020752	38290698	024317463
תאריך לידה:	27.2.1955	18.1.1976	10.1.1969
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	מנהל אכיפה של החברה	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	אקטואר ראשי ואקטואר ממונה ביטוח חיים של מגדל חברה לביטוח בע"מ.	ראש מטה ומנהל אכיפה של מגדל חברה לביטוח בע"מ.	מנהל תחום תביעות כללי של מגדל חברה לביטוח בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	דוקטור בתחום אקטואריה (אוניברסיטת בזל, שוויץ), מוסמך באקטואריה (אוניברסיטת בזל, שוויץ), בוגר במתמטיקה, סטטיסטיקה וחקר ביצועים (אוניברסיטת בזל, שוויץ).	בוגר הנדסת תעשייה וניהול (הטכניון), מוסמך מנהל עסקים (אוניברסיטת בן גוריון) ומוסמך לימודי משפט (אוניברסיטת בר אילן).	בוגר במשפטים, (המכללה למנהל), עורך דין מוסמך במנהל עסקים (המכללה למנהל), שימש כראש אגף תביעות באליהו חברה לביטוח בע"מ עד ינואר 2015.
התאריך בו החלה כהונתו:	1.12.2006 (כהונה במגדל ביטוח)	27.5.2014	1.2.2015 (כהונה במגדל ביטוח)

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד⁶⁸

שם נושא המשרה:	עמית אורן	מישאל וקנין
מס' הזיהוי:	028669158	028690592
תאריך לידה:	9.8.1971	25.6.1971
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהל מערך תפעול חא"ט ובריאאות של מגדל חברה לביטוח בע"מ	דח"צ, חבר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים, ועדת ביקורת, ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי וועדת תגמול גופים מוסדיים במגדל חברה לביטוח בע"מ
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר בחשבונאות וכלכלה (אוניברסיטת בר אילן), מוסמך במנהל עסקים, התמחות במימון (אוניברסיטת תל-אביב), רואה חשבון. מנהל פיתוח עסקי בחטיבת הלקוחות עד ספטמבר 2017, בין השנים 2012 – 2016 כיהן כסמנכ"ל גמל ופנסיה וכסגן מנהל אגף חא"ט באיילון חברה לביטוח בע"מ.	בוגר כלכלה ומדעי המדינה (אוניברסיטת בר אילן), מוסמך במשפטים (אוניברסיטת בר אילן), מוסמך במינהל עסקים (אוניברסיטת בר אילן) יזם, יועץ עצמאי ודירקטור בחברות ציבוריות. מכהן חבר ה- Advisory Board של קרן הון סיכון פרטית המתמחה בתחום הבינה המלאכותית, דח"צ בערד השקעות ופיתוח תעשייה בע"מ, י.פ. מטעי הדר ישראל בע"מ, כיהן כדח"צ בדויטשה בנק-ני"ע-ישראל בע"מ עד 2016 ובחברה לנכסים ובניין בע"מ עד 24.3.2019
התאריך בו החלה כהונתו:	2.10.2018 (כהונה במגדל ביטוח)	24.3.2019 (כהונה במגדל ביטוח)

נושאי משרה בכירה שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדוח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדוח:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
ערן צ'רינסקי (כמנכ"ל החברה)	057693236	24.3.2015	27.6.2018
ערן צ'רינסקי, מנהל חטיבת פיננסים ואקטואריה של מגדל חברה לביטוח בע"מ	057693236	1.4.2009	30.9.2018
עופר אליהו, מנכ"ל מגדל חברה לביטוח בע"מ	055444699	11.2.2014	1.6.2018
מיכל לשם, מבקרת פנים	027862721	1.2.2014	24.1.2019
רענן כהן, יו"ר דירקטוריון מבטח סיימון סוכנויות לביטוח בע"מ וחברות בנות נוספות	048316954	27.5.2014	30.6.2018
בצלאל צוקר, מנכ"ל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ומנכ"ל יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ	050671627	1.12.2006 מנכ"ל יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ 9.2.2009 מנכ"ל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	31.1.2019

תקנה 26ב': מורשה חתימה של התאגיד

לתאגיד אין מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27: רואי החשבון של התאגיד

סומך חייקין, רואי חשבון, מגדל המילניום KPMG רח' הארבעה 17, תא דואר 609. תל-אביב 6100601
קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, מגדל מידטאון, דרך מנחם בגין 144א' תל-אביב 6492102

תקנה 28: שינוי בתזכיר או בתקנות של התאגיד

במהלך תקופת הדוח לא חל שינוי בתקנון החברה.

תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטורים

(א) המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר:
(לענין המלצות הדירקטוריון בפני האסיפה הכללית ראה פירוט החלטות אסיפה כללית מיוחדת בסעיף קטן (ג) להלן).

1. תשלום דיבידנד (סופי וביניים) וחלוקת מניות הטבה:

ביום 24.7.2018 הדירקטוריון קיים דיון, בהתבסס על דוחותיה הכספיים של החברה ליום 31 במרס 2018 ומידע נוסף שהוצג בפניו וכן על סקירת ההנהלה, ובחן את עמידתה של החברה במבחני החלוקה הקבועים בסעיף 302 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות") ובהתאם לכך קבל החלטה לאשר חלוקת דיבידנד בסך 66 מיליוני ש"ח.
לצורך קבלת ההחלטה על החלוקה, ערך הדירקטוריון את הבחינות הבאות:
1. לענין העמידה במבחן הרווח בחן הדירקטוריון את יתרת העודפים, המסתכמים ליום 31 במרס 2018 בכ- 5,052 מיליוני ש"ח, (ולאחר חלוקת הדיבידנד האמור לעיל, תעמוד יתרת העודפים על כ- 4,986 מיליוני ש"ח וסך ההון המיוחס לבעלי מניות החברה יעמוד על כ- 5,802 מיליוני ש"ח).
2. לענין העמידה במבחן יכולת הפירעון, הדירקטוריון בחן את העניינים הבאים: נתונים בדבר מצבה הפיננסי של החברה ובכלל זה יתרת הנכסים הנזילים של החברה, המקורות התזרימיים של החברה (אשר עיקרם קבלת דיבידנדים מאת החברות הבנות של החברה), תחזית ההון העצמי של החברה לשנים 2018-2019, הוצאות שוטפות מוערכות בהתאם לתוכניות העבודה של החברה, התחייבויותיה של החברה, תמצית נתוני המצב הכספי (סולו) ליום 31 במרס 2018, ותחזית צורכי ההון של חברת הבת – מגדל חברה לביטוח בע"מ.

2. שינויים בהון הרשום או המונפק של התאגיד: אין.

3. שינוי תזכיר או תקנון של התאגיד: אין.

4. פדיון מניות: אין.

5. פדיון מוקדם של אגרות חוב: אין.

6. עסקה שאינה בהתאם לתנאי השוק בין התאגיד ובעל ענין בו: אין.
- (ב) החלטות אסיפה כללית בעניינים המפורטים לעיל שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון: אין.
- (ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:
- 29.08.2018
- לאשר חלוקת דיבידנד לבעלי המניות בסך של 66 מיליון ש"ח, המהווים נכון ליום החלטת הדירקטוריון 0.062240 ש"ח למניה ו-626.2404816% מהונה המונפק והנפרע של החברה. הדיבידנד ישולם לבעלי המניות של החברה שהיו רשומים בפנקס בעלי המניות של החברה בתום היום הקובע (21.08.2018), אשר בהתאם להוראות הבורסה מהווה גם את יום האקס. מועד התשלום יחול ביום 05.09.2018.
 - לבחור מחדש את רואי החשבון המבקרים סומך חייקין וקוסט פורר גבאי את קסירר ולהסמיך את דירקטוריון החברה לקבוע את שכרם לשנת 2018.
 - לאשר את תנאי העסקה של מר אליהו אליהו כמנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז, בחברה הבת, מגדל חברה לביטוח בע"מ, עד ליום 30.09.2020.
- 4.2.2019

תקנה 29 א': החלטות התאגיד

1. אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות: אין
 2. פעולה לפי סעיף 254(א) לחוק החברות אשר לא אושרה: אין
 3. עסקאות חריגות הטעונות אישורים מיוחדים לפי סעיף 270 (1) לחוק החברות: אין
 4. פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושא משרה שבתוקף בתאריך הדוח:
- (1) **כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006**
- א. החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה בחברה המאוחדת וכן למספר עובדים בקבוצה, לפיהם תשפה אותם מגדל, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולות שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בתאגידים האמורים, או בגין פעולות שפורטו בכתבי השיפוי.
 - ב. החברה מסרה כתבי ויתור לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה במגדל ובחברות בנות של מגדל, לפיהם ויתרה החברה בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור, על תביעות נגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו כנושאי משרה בתאגידים האמורים.
 - ג. החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה במגדל, בחברות בנות של מגדל ובחברות המוחזקות, לפיהם ישפו אותם, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם העניינים הבאים:
- (1) תשקיף החברה משנת 1996.
 - (2) חובות שיחולו על החברה ו/או החברות בקבוצת מגדל בגין היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור ורשומות למסחר בבורסה ובלבד שההתחייבות לשיפוי תחול אך ורק על חבויות הנובעות מפעולות שבוצעו בתקופה של עד שנה מתאריך התשקיף.

ד. החברה מסרה כתבי ויתור והתחייבות לדחיית תביעות לנושאי משרה בתאגידים המשתייכים לקבוצת מגדל לפיהם ויתרה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור וההתחייבות על תביעות כנגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שייעשו על ידם כנושאי משרה בכל אחד מהתאגידים, לרבות פעולה בקשר עם התחומים המפורטים להלן:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) החובות שיחולו על התאגיד בקשר עם היות החברה חברה שמוניתה מוחזקות בידי הציבור או רשומות למסחר בבורסה.

כן התחייבה החברה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור וההתחייבות, לגרום לדחיה של כל תביעה שתגיש כנגד התאגידים או איזה מהם אם כתוצאה מתביעה כאמור ייתבעו נושאי המשרה על ידי מי מהתאגידים בתביעה אשר לא תדחה על הסף.

(2) כתבי פטור ושיפוי שניתנו בשנת 2006

בחודש נובמבר 2006 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן התחייבות לפטור והתחייבות לשיפוי של נושאי משרה בחברה.

בהתאם לכך הודיעה החברה לנושאי המשרה בה כדלקמן:

התחייבות לפטור – החברה פוטרת את נושאי המשרה בחברה מכל אחריות כלפיה החברה עד כמה שהדבר מותר על-פי דין, לכל נזק שנגרם ו/או ייגרם לה אם נגרם ו/או ייגרם עקב הפרת חובת הזהירות אותם חבים נושאי המשרה כלפיה בפעולתם בתום לב בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או לפי בקשתה כנושאי משרה בחברה אחרת מקבוצת מגדל ו/או כנציגה של החברה ולבקשתה בתאגיד אחר שהחברה מחזיקה בו בזכויות, במישרין או בעקיפין, או בעלת ענין בה (להלן - "החברה האחרת") כמפורט בכתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה.

התחייבות לשיפוי - החברה מתחייבת מראש לשפות את נושאי המשרה בחברה לרבות נושאי משרה בחברה האחרת בהתאם לנוסח כתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה. בהתאם לכתב השיפוי ובכפוף להוראות הדין החברה תתחייב לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי שתוטלנה עליהם או שיוציאו עקב פעולות שעשו (לרבות פעולות לפני תאריך כתב השיפוי) ו/או שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בחברה האחרת ובלבד שהפעולות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב השיפוי ובלבד שסכום השיפוי המירבי של השיפוי בגין סעיף 2.1.1 לכתב השיפוי הכולל והמצטבר שתשלם החברה לכל נושאי המשרה במצטבר על-פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו על-ידי החברה לא יעלה על סכום מצטבר השווה ל- 25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) על-פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה לפני מתן השיפוי בפועל וזאת לכל אחד מנושאי המשרה וכולם ביחד, למקרה בודד ובמצטבר וזאת בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכשה החברה.

(3) קציבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי שניתנו בשנת 2011

בחודש נובמבר 2011 החליטה ועדת הביקורת של החברה לקצוב עד ליום 30 בנובמבר 2020 את תקופת האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי במתן כתבי הפטור והשיפוי להם, המכהנים או שיכהנו מעת לעת ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 29 בנובמבר 2011 (אסמכתא 2011-01-344328).

כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012

(4)

בחודש פברואר 2012, אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים") ולדירקטורים בחברה. כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף לדיווחים המיידים שפורסמו בעניינם, המפורטים להלן. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם. בין יתר ההוראות המצויות בכתבי השיפוי נכללות:

א. התחייבות לשיפוי מראש בגין חבות כספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או הדירקטור לתשלום לנפגעים מן ההפרה בהליך מנהלי וכן הוצאות שהוציא נושא משרה ו/או הדירקטור בקשר עם הליך מנהלי שהתנהל בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל בהתאם לכניסתו לתוקף של חוק האכיפה המנהלית ותיקונו של חוק ניירות ערך, תשכ"ח - 1968 ("חוק ניירות ערך") ובהתאם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה) תשע"א - 2011.

ב. סכום השיפוי המרבי שישולם לנושאי משרה ו/או דירקטורים בקבוצת מגדל בכללותה, במסגרת כל כתבי השיפוי שהוצאו ויוצאו מעת לעת, לא השתנה, אלא שתוקן כי הוא לא יעלה על סכום השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאומד) לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל (חלף שיקבע לפי הדוחות השנתיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל).

ג. ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה גם לגבי תפקידים אחרים בהם יישא בעל כתב השיפוי בתאגידי קבוצת מגדל ו/או בתאגיד אחר בו הוא מכהן מטעם קבוצת מגדל.

ד. ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה הן לגבי אירוע שהתקיים בישראל והן לגבי אירוע שהתקיים מחוץ לישראל.

כמו כן, לאור התפתחויות שחלו בסביבה העסקית בה פעלה באותה השעה החברה וברגולציה אשר חלה עליה, עודכנה רשימת האירועים בגינם רשאית החברה לתת התחייבות לשיפוי, כך שתכלול, בין היתר, התייחסות לאירועים הבאים: ניהול סיכונים, מדיניות השקעות, הליכי ובקורות SOX, עריכת דוחות כספיים ודוחות אחרים וניהול כספי לקוחות.

לפרטים נוספים אודות כתבי שיפוי אלו, ראה דוח מידי שפרסמה החברה ביום 28 בדצמבר 2011 (אסמכתא 2011-01-378141), דו"ח מידי מיום 2 בפברואר 2012 (אסמכתא 2012-01-032109) ודוח מידי מיום 7 בפברואר 2012 (אסמכתא 2012-01-036555).

כתבי שיפוי וכתבי פטור שניתנו בשנת 2016 (כתבי השיפוי הינם בנוסח זהה לכתבי השיפוי שניתנו בשנת 2012)

(5)

בחודש דצמבר 2016 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן כתבי שיפוי גם לנושאי משרה שהם בעל השליטה וקרובו וכן מתן כתבי פטור לנושאי משרה ולדירקטורים, לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו. לפרטים נוספים ראו דיווח מידי של החברה מיום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) שעל סדר יומה, בין היתר, אישור מתן כתבי השיפוי והפטור (אסמכתא: 2016-01-142339) וכן דיווח מידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017 (אסמכתא: 2017-01-000333).

ביטוח נושאי משרה

(6)

ביום 28 בנובמבר 2018 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול של החברה ביום 22 בנובמבר 2018, חידוש התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לנושאי משרה בקבוצה, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, מנכ"ל החברה ונושאי משרה המכהנים במגדל שוקי הון (1965) בע"מ ובחברות בשליטת מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאות של החברה. הביטוח יחודש לתקופה של שנים עשר (12) חודשים, החל מיום 1 בדצמבר 2018, בגבולות אחריות של 120 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח ובתמורה לפרמיה שלא תעלה על 300,000 דולר. לפרטים ראו דיווח מיידי של החברה מיום 28 בנובמבר 2018 (אסמכתא: 2018-01-114783).

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

שמות החותמים ותפקידם:

דורון ספיר
מנהל כללי

שלמה אליהו
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 26.3.2019

שאלון ממשל תאגידי	

69

יובהר כי התשובות בשאלון אינן כוללות התייחסות לחברות בת אלא אם נכתב במפורש אחרת.

⁶⁹ פורסם במסגרת הצעת חקיקה לשיפור הדוחות ביום 16.3.14.

עצמאות הדירקטוריון			
לא נכון	נכון		
	✓	בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו שני דירקטורים חיצוניים אינה עולה על 90 ימים, כאמור בסעיף 363א(ב)(10) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר בשנת הדיווח (ובכלל זה גם תקופת כהונה שאושרה בדיעבד, תוך הפרדה בין הדירקטורים החיצוניים השונים): דירקטור א': רונית בודו דירקטור ב': מירב בן כנען הלר דירקטור ג': אברהם ביגר (*) מספר הדירקטורים החיצוניים המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 2	1.
		שיעור ⁷⁰ הדירקטורים הבלתי תלויים ⁷¹ המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 2/6 (33.33%) שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים שנקבע בתקנון ⁷² התאגיד ⁷³ ✓ לא רלוונטי (לא נקבעה הוראה בתקנון)	2.

⁷⁰ בשאלון זה, "שיעור" – מספר מסוים מתוך הסך הכל. כך לדוגמא 3/7.

⁷¹ לרבות "דירקטורים חיצוניים" כהגדרתם בחוק החברות.

⁷² לענין שאלה זו – "תקנון" לרבות על פי הוראת דין ספציפית החלה על התאגיד (לדוגמא בתאגיד בנקאי - הוראות המפקח על הבנקים).

⁷³ חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

(*)מר אברהם בחגר התפטר מכהונתו כדח"צ בחברה בתוקף מיום 12 במרץ 2019.

עצמאות הדירקטוריון				
לא נכון	נכון			
	✓	בשנת הדיווח נערכה בדיקה עם הדירקטורים החיצוניים (והדירקטורים הבלתי תלויים) ונמצא כי הם קיימו בשנת הדיווח את הוראת סעיף 240(ב) ו-(ו) לחוק החברות לעניין היעדר זיקה של הדירקטורים החיצוניים (והבלתי תלויים) המכהנים בתאגיד וכן מתקיימים בהם התנאים הנדרשים לכהונה כדירקטור חיצוני (או בלתי תלוי).		3.
	✓	כל הדירקטורים אשר כיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, אינם כפופים ⁷⁴ למנהל הכללי, במשרין או בעקיפין (למעט דירקטור שהוא נציג עובדים, אם קיימת בתאגיד נציגות לעובדים). אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, הדירקטור כפוף למנהל הכללי כאמור) - יצוין שיעור הדירקטורים שלא עמדו במגבלה האמורה: _____		4.
	✓	כל הדירקטורים שהודיעו על קיומו של ענין אישי שלהם באישור עסקה שעל סדר יומה של הישיבה, לא נכחו בדיון ולא השתתפו בהצבעה כאמור (למעט דיון ו/או הצבעה בנסיבות המתקיימות לפי סעיף 278(ב) לחוק החברות): אם תשובתכם הינה "לא נכון" - האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו בהתאם להוראות סעיף 278(א) סיפה ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה). יצוין שיעור הישיבות שבהם דירקטורים כאמור נכחו בדיון ו/או השתתפו בהצבעה למעט בנסיבות כאמור בס"ק א' _____:.		5.

⁷⁴ לענין שאלה זו עצם כהונה כדירקטור בתאגיד מוחזק הנמצא בשליטת התאגיד, לא ייחשב כ"כפיפות", מאידך, כהונת דירקטור בתאגיד המכהן בנושא משרה (למעט דירקטור) ו/או עובד בתאגיד המוחזק שבשליטת התאגיד ייחשב כ"כפיפות" לענין שאלה זו.

עצמאות הדירקטוריון			
לא נכון	נכון		
	✓	בעל השליטה (לרבות קרובו ו/או מי מטעמו), שאינו דירקטור או נושא משרה בכירה אחר בתאגיד, לא נכח בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל שליטה ו/או קרובו ו/או מי מטעמו שאינו חבר דירקטוריון ו/או נושא משרה בכירה בתאגיד נכח בישיבות הדירקטוריון כאמור) – יצינו הפרטים הבאים לגבי נוכחות כל אדם נוסף בישיבות הדירקטוריון כאמור: זהות: _____. תפקיד: בתאגיד (ככל וקיים) _____. פירוט הזיקה לבעל השליטה (אם מי שנכח אינו בעל השליטה עצמו): _____. האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה) שיעור נוכחותו⁷⁵ בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח: _____. לשם הצגת נושא מסוים על ידו: _____ נוכחות אחרת: _____. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה)	1. 6.

⁷⁵ תוך הפרדה בין בעל השליטה, קרובו ו/או מי מטעמו.

כשירות וכישורי הדירקטורים				
לא נכון	נכון			
	✓	7. בתקנון התאגיד לא קיימת הוראה המגבילה את האפשרות לסיים מיידית את כהונתם של כלל הדירקטורים בתאגיד, שאינם דירקטורים חיצוניים (לעניין זה – קביעה ברוב רגיל אינה נחשבת מגבלה). ⁷⁶ אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, קיימת מגבלה כאמור) יצוין –		
		פרק הזמן שנקבע בתקנון לכהונת דירקטור : _____.	א.	
		הרוב הדרוש שנקבע בתקנון לסיום כהונתם של הדירקטורים : _____.	ב.	
		מנין חוקי שנקבע בתקנון באסיפה הכללית לשם סיום כהונתם של הדירקטורים : _____.	ג.	
		הרוב הדרוש לשינוי הוראות אלו בתקנון : _____.	ד.	

⁷⁶ חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

כשירות וכישורי הדירקטורים				
לא נכון	נכון			
	77 ✓	התאגיד דאג לעריכת תוכנית הכשרה לדירקטורים חדשים, בתחום עסקי התאגיד ובתחום הדין החל על התאגיד והדירקטורים, וכן דאג לעריכת תכנית המשך להכשרת דירקטורים מכהנים, המותאמת, בין השאר, לתפקיד שהדירקטור ממלא בתאגיד. אם תשובתכם הינה "נכון" – יצוין האם התוכנית הופעלה בשנת הדיווח:	כן ☒ לא ☐	8.
	✓	בתאגיד נקבע מספר מזערי נדרש של דירקטורים בדירקטוריון שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. אם תשובתכם הינה "נכון" – יצוין המספר המזערי שנקבע: 3	א.	9.
		מספר הדירקטורים שביהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח – בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית 78 4 בעלי כשירות מקצועית 78 3 במקרה שהיו שינויים במספר הדירקטורים כאמור בשנת הדיווח, יינתן הנתון של המספר הנמוך ביותר (למעט בתקופת זמן של 60 ימים מקרות השינוי) של דירקטורים מכל סוג שביהנו בשנת הדיווח	ב.	

⁷⁷ על פי נוהל עבודת הדירקטוריון כל דירקטור חדש עורך סבב עם מנהלים בכירים ובעלי תפקידים שנמנו בנוהל להכרת החברה, הסביבה הרגולטורית, מערך ממשל תאגידי בה וכו'. כמו כן בהתאם לנוהל הדירקטוריון נערכות השתלמויות לדירקטורים אחת לשנתיים. ביום 5.11.2017 וביום 6.12.2017 נערכו השתלמויות דירקטורים בנושאים הבאים: ניהול סיכונים ואקטואריה, סקירת מאקרו כלכלית, התפתחויות בשוק ההון בארץ, בעולם ובשוק האשראי, ביטוח משנה, ואחריות דירקטורים – חידושים בחובת הדירקטורים. בנוסף, מעת לעת, עורכת החברה הדרכות והשתלמויות לנושאי משרה ואו דירקטורים בנושאים ובתכנים אשר החברה סבורה כי מן הראוי להעמיק בהם או אשר מתבקשים על ידי דירקטורים מעת לעת.

⁷⁸ לאחר הערכת הדירקטוריון, בהתאם להוראות תקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו – 2005.

כשירות וכישורי הדירקטורים				
לא נכון	נכון			
	✓	בכל שנת הדיווח כלל הרכב הדירקטוריון חברים משני המינים אם תשובתכם הינה " לא נכון" – יצוין פרק הזמן (בימים) בו לא התקיים האמור: _____ בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו דירקטורים משני המינים אינה עולה על 60 ימים, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד דירקטורים משני המינים: _____	א.	10.
		מספר הדירקטורים מכל מין המכהנים בדירקטוריון התאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: גברים: 4 נשים: 2	ב.	

ישיבות הדירקטוריון							
לא נכון	נכון						
		מספר ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו במהלך כל רבעון בשנת הדיווח: 2018 רבעון ראשון: 3 רבעון שני: 4 רבעון שלישי: 4 רבעון רביעי: 6					
		לצד כל אחד משמות הדירקטורים שכיחנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, יצוין שיעור ⁷⁹ השתתפותו בישיבות הדירקטוריון (בס"ק זה – לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון בהן הוא חבר, וכמצוין להלן) שהתקיימו במהלך שנת הדיווח (ובהתייחס לתקופת כהונתו): (יש להוסיף שורות נוספות לפי מספר הדירקטורים)					
שם הדירקטור	שיעורי השתתפותו בישיבות הדירקטוריון	שיעורי השתתפותו בישיבות ועדת ביקורת	שיעורי השתתפותו בוועדה לבחינת הדוחות כספיים ⁸⁰	שיעורי השתתפותו בישיבות ועדת תגמול ⁸⁰			
שלמה אליהו	89%	—	—	—			
ישראל אליהו *	83.3%	—	—	—			
רונית בודו	100%	100%	100%	100%			
גבריאל פיקר**	89%	90%	—	—			
יוחנן דנינו ***	100%	—	—	—			

⁷⁹ ראה ה"ש 70.

⁸⁰ לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

*מר ישראל אליהו כיהן כדירקטור עד ליום 28.05.2018 (ראה דוח מיידי מיום 27.5.2018 אסמכתא מס' 2018-01-043092).

**מר גבריאל פיקר מונה כחבר ועדת ביקורת ביום 26.4.2018.

***מר יוחנן דנינו כיהן כדירקטור עד ליום 01.04.2018 (ראה דוח מיידי מיום 28.3.2018 אסמכתא מס' 2018-01-031414).

ישיבות הדירקטוריון								
לא נכון	נכון							
		שיעורי השתתפותו בישיבות ועדת תגמול ⁸⁰	שיעורי השתתפותו בישיבות הועדה לבחינת הדוחות ⁸⁰ כספיים	שיעורי השתתפותו בישיבות ועדת ביקורת ⁸⁰	שיעורי השתתפותו בישיבות הדירקטוריון	שם הדירקטור		
		100%	100%	100%	100%	מירב בן כנען הלר		
		84%	100%	94%	95%	אברהם ביגר ****		
		—	—	—	93%	עוזי מוסקוביץ*****		
		—	—	—	—	אריה מינטקביץ*****		

**** מר אברהם ביגר על התפטר מתפקידו כדח"צ בחברה בתוקף מיום 12.3.2019.
 *****מר עוזי מוסקוביץ מכהן בחברה כדירקטור החל מיום 26.04.2018 (ראה דוח מיידי מיום 29.04.2018 אסמכתא מס' 041794-01-2018).
 *****מר אריה מינטקביץ מכהן בחברה כדירקטור החל מיום 03.02.2019 (ראה דוח מיידי מיום 03.02.2019 אסמכתא מס' 012069-01-2019).

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)				
לא נכון	נכון			
✓		בשנת הדיווח קיים הדירקטוריון דיון אחד לפחות לעניין ניהול עסקי התאגיד בידי המנהל הכללי ונושאי המשרה הכפופים לו, בלא נוכחותם, לאחר שניתנה להם הזדמנות להביע את עמדתם.	1.	12.

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון			
לא נכון	נכון		
	✓	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון אינה עולה על 60 ימים כאמור בסעיף 363א.2 (לחוק החברות), ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון כאמור: _____.	13
	✓	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד מנהל כללי. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל אינה עולה על 90 ימים כאמור בסעיף 363א.6 (לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל כאמור: _____.	14
		בתאגיד בו מכהן יו"ר הדירקטוריון גם כמנכ"ל התאגיד ואו מפעיל את סמכויותיו, כפל הכהונה אושר בהתאם להוראות סעיף 121(ג) לחוק החברות. ⁸¹ ✓ לא רלוונטי (ככל שלא מתקיים בתאגיד כפל כהונה כאמור).	15
	✓	המנכ"ל אינו קרוב של יו"ר הדירקטוריון. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, המנכ"ל הנו קרוב של יו"ר הדירקטוריון) –	16
_____	_____	א. תצוין הקרבה המשפחתית בין הצדדים: _____.	
_____	_____	ב. הכהונה אושרה בהתאם לסעיף 121(ג) לחוק החברות: ⁸² ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה)	
✓		בעל שליטה או קרובו אינו מכהן כמנכ"ל או כנושא משרה בכירה בתאגיד, למעט כדירקטור. מר עופר אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, כיהן כמנכ"ל מגדל ביטוח עד ליום 1.6.2018 ומר ישראל אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, מכהן כיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, חברה בת של החברה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	17

⁸¹ בחברות איגרות חוב – אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

⁸² בחברות איגרות חוב – אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

ועדת הביקורת			
לא נכון	נכון		
—	—	18. בוועדת הביקורת לא כיהן בשנת הדיווח -	
	✓	א. בעל השליטה או קרובו. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	
	✓	ב. יו"ר הדירקטוריון.	
	✓	ג. דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.	
	✓	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.	
	✓	ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	
	✓	19. מי שאינו רשאי להיות חבר בוועדת ביקורת, ובכלל זה בעל שליטה או קרובו, לא נכח בשנת הדיווח בישיבות ועדת הביקורת, למעט בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות	
	✓	20. מנין חוקי לדיון ולקבלת החלטות בכל ישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו בשנת הדיווח היה רוב של חברי הועדה, כאשר רוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ואחד מהם לפחות היה דירקטור חיצוני. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין שיעור הישיבות בהן לא התקיימה הדרישה כאמור : _____.	

ועדת הביקורת				
לא נכון	נכון			
	✓	ועדת הביקורת קיימה בשנת הדיווח ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר, לפי הענין, ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה, לענין ליקויים בניהול העסקי של התאגיד.		21.
	✓	בכל ישיבות ועדת הביקורת בה נכח מי שאינו ראשי להיות חבר הוועדה, היה זה באישור יו"ר הוועדה ו/או לבקשת הוועדה (לגבי היועץ המשפטי ומזכיר התאגיד שאינו בעל שליטה או קרובו).		22.
	✓	בשנת הדיווח היו בתוקף הסדרים שקבעה ועדת הביקורת לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהול עסקיו לגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור.		23.
	✓	ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה כי היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ושכר טרחתו ביחס לדוחות הכספיים בשנת הדיווח, היו נאותים לשם ביצוע עבודת ביקורת וסקירה ראויים.		24.

תפקידי הועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן – הועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים				
לא נכון	נכון			
		25.	א.	יצוין פרק הזמן (בימים) אותו קבע הדירקטוריון כזמן סביר להעברת המלצות הועדה לקראת הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים : 2
			ב.	מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת ההמלצות לדירקטוריון למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים : דוח רבעון ראשון : 4 דוח רבעון שני : 2 דוח רבעון שלישי : 2 דוח שנתי 2018 2
			ג.	מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת טיוטת הדוחות הכספיים לדירקטורים למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים : דוח רבעון ראשון : 6 דוח רבעון שני : 6 דוח רבעון שלישי : 6 דוח שנתי 2018 6
	✓	26.	רואה החשבון המבקר של התאגיד השתתף בכל ישיבות הועדה והדירקטוריון, בה נדונו הדוחות הכספיים של התאגיד המתייחסים לתקופות הנכללות בשנת הדיווח.	

תפקידי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן – הוועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים.			
לא נכון	נכון		
		27. בוועדה התקיימו בכל שנת הדיווח ועד לפרסום הדוח השנתי, כל התנאים המפורטים להלן:	
	✓	א. מספר חברה לא פחת משלושה (במועד הדיון בוועדה ואישור הדוחות כאמור).	
	✓	ב. התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 115(ב) ו-(ג) לחוק החברות (לענין כהונת חברי ועדת ביקורת).	
	✓	ג. יו"ר הוועדה הוא דירקטור חיצוני.	
	✓	ד. כל חברה דירקטורים ורוב חברה דירקטורים בלתי תלויים.	
	✓	ה. לכל חברה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	
	✓	ו. חברי הוועדה נתנו הצהרה עובר למינוים.	
	✓	ז. המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדה היה רוב חברה ובלבד שרוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפחות.	
		אם תשובתכם הנה "לא נכון" לגבי אחד או יותר מסעיפי המשנה של שאלה זו, יצויין ביחס לאיזה דוח (תקופתי/רבעוני) לא התקיים התנאי האמור וכן התנאי שלא התקיים: _____.	

ועדת תגמול			
לא נכון	נכון		
	✓	הוועדה מנתה, בשנת הדיווח, לפחות שלושה חברים והדירקטורים החיצוניים היוו בה רוב (במועד הדיון בוועדה). ☐ לא רלוונטי (לא התקיים דיון).	28.
	✓	תנאי כהונתם והעסקתם של כל חברי ועדת התגמול בשנת הדיווח הינם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס - 2000.	29.
		בועדת התגמול לא כיהן בשנת הדיווח -	30.
	✓	א. בעל השליטה או קרובו. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	
	✓	ב. יו"ר הדירקטוריון.	
	✓	ג. דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.	
	✓	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.	
	✓	ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	
	✓	31. בעל שליטה או קרובו לא נכחו בשנת הדיווח בישיבות ועדת התגמול, למעט אם קבע יו"ר הוועדה כי מי מהם נדרש לשם הצגת נושא מסוים.	

ועדת תגמול			
לא נכון	נכון		
	✓	ועדת התגמול והדירקטוריון לא עשו שימוש בסמכותם לפי סעיפים 267א(ג), 272(ג)(3), ו-272(ג)(1) לאישור עסקה או מדיניות תגמול, למרות התנגדותה של האסיפה הכללית. אם תשובתכם הנה "לא נכון" יצויין – סוג העסקה שאושרה כאמור: _____ מספר הפעמים בהן נעשה שימוש בסמכותם בשנת הדיווח: _____	32.

מבקר פנים -			
לא נכון	נכון		
	✓	יו"ר הדירקטוריון או מנכ"ל התאגיד הוא הממונה הארגוני על המבקר הפנימי בתאגיד.	33.
	✓	יו"ר הדירקטוריון או ועדת הביקורת אישרו את תוכנית העבודה בשנת הדיווח. בנוסף, יפורט נושאי הביקורת בהם עסק המבקר הפנימי בשנת הדיווח: נושאי הביקורת בקבוצת מגדל נגזרים מתוכנית העבודה הרב-שנתית של מגדל אחזקות וחברות הבנות המתבססת על סקרי סיכונים המבוצעים באופן תקופתי וכן על תוצאות ביקורות, שינויים ואירועים ארגוניים, עדכוני רגולציה וכיו"ב, בקבוצת מגדל הנושאים כוללים את תחומי הפעילות השונים של הקבוצה, בהם ביטוח חיים, ביטוח כללי, השקעות, פיננסים, מערכת מידע ועוד.⁸³	34.
		היקף העסקת המבקר הפנימי בשנת הדיווח (בשעות) ⁸⁴ : 48,724	35.
	✓	בשנת הדיווח התקיים דיון (בועדת הביקורת או בדירקטוריון) בממצאי המבקר הפנימי	
	✓	המבקר הפנימי אינו בעל ענין בתאגיד, קרובו, ריו"ח מבקר או מי מטעמו וכן אינו מקיים קשרים עסקיים מהותיים עם התאגיד, בעל השליטה בו, קרובו או תאגידים בשליטתם	36.

⁸³ הרכב חברי ועדת ביקורת של מגדל ביטוח ומגדל אחזקות זהה.

⁸⁴ כולל שעות עבודה שהושקעו בתאגידים מוחזקים וביקורת מחוץ לישראל, ולפי העניין.

עסקאות עם בעלי עניין			
לא נכון	נכון		
✓		37. בעל השליטה או קרובו (לרבות חברה שבשליטתו) אינו מועסק על-ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל השליטה או קרובו מועסק על ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול) יצוין – - מספר הקרובים (לרבות בעל השליטה) המועסקים על-ידי התאגיד (לרבות חברות שבשליטתם) ו/או באמצעות חברות ניהול: 4. 1⁸⁵ מועסק על ידי מגדל ביטוח ו-2⁸⁶ אחד מכהן כיו"ר הדירקטוריון והשני משמש כיו"ר של חברה מוחזקת וכיו"ר של ועדת השקעות נוסטרו של חברה מוחזקת. - האם הסכמי העסקה ו/או שירותי הניהול כאמור אושרו בידי האורגנים הקבועים בדיון: כן ✓ (יש לסמן x במשבצת המתאימה) ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה). _____.	

⁸⁵ מר אליהו אליהו, אחיו של מר שלמה אליהו, מכהן בחברת הבת, מגדל ביטוח, בתפקיד מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז. תנאי כהונתו של מר אליהו אליהו אושרו על ידי האורגנים הקבועים בדיון. מר עופר אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, כיהן עד ליום 1.6.2018 כמנכ"ל מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברה בת של התאגיד.

⁸⁶ מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, מכהן כיו"ר דירקטוריון החברה וכדירקטור במגדל ביטוח ללא שכר. מר ישראל אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון, חברה בת של התאגיד וכיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברה בת של התאגיד. מר ישראל אליהו זכאי לגמול דירקטורים בגין כהונתו כיו"ר חברה הבת של התאגיד וכחבר ועדת השקעות נוסטרו של מגדל ביטוח. גמול הדירקטורים אותו מקבל מר ישראל אליהו אושר על ידי האורגנים הקבועים בדיון.

עסקאות עם בעלי עניין		
לא נכון	נכון	
	✓	38. למיטב ידיעת התאגיד, לבעל השליטה אין עסקים נוספים בתחום פעילותו של התאגיד (בתחום אחד או יותר). אם תשובתכם הינה " לא נכון" – יצוין האם נקבע הסדר לתיחום פעילויות בין התאגיד ובעל השליטה בו: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה) ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה). ביום 1 בינואר 2013 אליהו 1959 העבירה את מלוא פעילותה בביטוח חיים להראל; בחודש אוגוסט 2013 התקשרה אליהו 1959 עם מגדל ביטוח בהסכם תמורה בגין קליטתן של הפוליסות החדשות בתחום הביטוח הכללי (אשר תקופתן הינה החל משנת 2013); וכן בחודש יוני 2016 השלימה אליהו 1959 את מכירת תיק ה- RunOff בביטוח כללי למגדל ביטוח.

יו"ר הדירקטוריון: _____

יו"ר ועדת הביקורת*: _____

יו"ר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים: _____

תאריך החתימה: 26.3.2019

דוח והצהרות בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

דוח שנתי בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לפי תקנה 9ב(א)

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - התאגיד), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

1. דורון ספיר, מנהל כללי;
2. יוסי בן ברוך, מנהל כספים;
3. מיכל גור כגן, מנהלת סיכונים;
4. תמיר סולומון, מבקר פנים;
5. אילנה בר, יועצת משפטית;
6. טלי כסיף, מזכירת חברה;
7. אסף אשכנזי, ממונה אכיפה;

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקורות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם, או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד, אשר נועדו לספק מידה סבירה של ביטחון בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקורות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישת הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, ביצעה בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד והאפקטיביות שלה; הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי שביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון כללה:

בקורות ברמת הארגון (Entity Level Controls); בקורות על תהליך עריכת וסגירת הדוחות; בקורות כלליות על מערכות המידע (ITGC) ובקורות על תהליכים שהנם מהותיים מאוד לדיווח הכספי ולגילוי (תהליכים אלו מבוצעים במסגרת מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברת בת של התאגיד, שהינה גוף מוסדי, ולגביה חל האמור להלן).

חברת מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברה בת של התאגיד, היא גוף מוסדי, שחלות עליו הוראות הממונה על אגף שוק הון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

ביחס לחברה הבת האמורה, ביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי והאפקטיביות שלה, בהתבסס על הוראות חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי", חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות דוחות וגילויים" והתיקונים לחוזרים האמורים.

בהתבסס על הערכה זו, הדירקטוריון והנהלת התאגיד הגיעו למסקנה, כי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, בהתייחס לבקרה הפנימית בגוף המוסדי ליום 31.12.2018 היא אפקטיבית.

בהתבסס על הערכת האפקטיביות שביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון כמפורט לעיל, הדירקטוריון והנהלת התאגיד הגיעו למסקנה, כי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד ליום 31.12.2018 היא אפקטיבית.

הצהרת מנהלים הצהרת מנהל כללי

אני, דורון ספיר, מצהיר כי:

- (1) בחנתי את הדוח התקופתי של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - התאגיד) לשנת 2018 (להלן - הדוחות);
- (2) לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;
- (3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;
- (4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:
- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -
- (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;
- (5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:
 - (א) קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקורות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -
 - (ב) קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקורות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;
 - (ג) הערכתי את האפקטיביות של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי, והצגתי בדוח זה את מסקנות הדירקטוריון והנהלה לגבי האפקטיביות של הבקרה הפנימית כאמור למועד הדוחות.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תאריך: 26.3.2019

דורון ספיר, מנהל כללי

הצהרת מנהלים**הצהרת נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים**

אני, יוסי בן ברוך, מצהיר כי:

- (1) בחנתי את הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - התאגיד) לשנת 2018 (להלן - הדוחות);
- (2) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;
- (3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;
- (4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:
- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -
- (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;
- (5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:
- (א) קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקורות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח שמידע מהותי מתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, ככל שהוא רלוונטי לדוחות הכספיים ולמידע כספי אחר הכלול בדוחות, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -
- (ב) קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקורות ונהלים תחת פיקוחנו, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;
- (ג) הערכתי את האפקטיביות של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי, ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות למועד הדוחות; מסקנותי לגבי הערכתי כאמור הובאו לפני הדירקטוריון והנהלה ומשולבות בדוח זה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תאריך: 26.3.2019

יוסי בן ברוך, מנהל כספים

נספחים המתייחסים למגדל חברה לביטוח בע"מ

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, דורון ספיר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "**חברת הביטוח**") לשנת 2018 (להלן: "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-

(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה,

המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת

לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את

מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-

(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי

שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-

5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה

הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

26.3.2019

דורון ספיר, מנהל כללי

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, יוסי בן ברוך, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "**חברת הביטוח**") לשנת 2018 (להלן: "**הדוח**").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

26.3.2019

יוסי בן ברוך, מנהל החטיבה הפיננסית

מגדל חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

הנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידע סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידע סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת חברת הביטוח בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2018, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון	_____ ניר גלעד (חתימה)
מנהל כללי	_____ דורון ספיר (חתימה)
מנהל החטיבה הפיננסית	_____ יוסי בן ברוך (חתימה)

תאריך אישור הדוח: 26.3.2019

מגדל חברה לביטוח בע"מ

26 במרס 2019

הצהרת אקטואר ביטוח חייםפרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) ליום 31/12/2018, כפי שמפורט להלן. אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ראשי של המבטח מאז 1/12/2006. אינני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
 1. ההפרשה שחושבה בגין ביטוחים משותפים בניהול חברות ביטוח ישראליות מקומיות, היא החלק היחסי של ההפרשה שחושבה על ידי אקטואר ביטוח החיים בחברה המובילה, ובכלל זה תיק ביטוח החיים של הסנה החברה הישראלית לביטוח, שנרכשה במשותף ע"י המבטח וע"י כלל חברה לביטוח, בגין הפוליסות המנוהלות בידי כלל חברה לביטוח.
 2. ההפרשה בענף ביטוח סיעודי נקבעה ע"י אקטואר ממונה ביטוח בריאות.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. בנספח להלן מפורטים סכומי ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר, כדלהלן:
 - (1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו, למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה), כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח, Reserve for unpaid losses (incurred but unpaid claims) and the reserve for incurred but not reported claims (IBNR)
 - (2) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות, Reserve for unpaid unallocated loss adjustment expenses.
 - (3) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות -
 - א) עתודה לתכנית עם צבירה;

מגדל חברה לביטוח בע"מ

- (ב) הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון: הפרשה בגין פרמיה קבועה, ברות ביטוח והמשכיות;
- (4) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום, לרבות תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה.
- (5) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה (LAT) בגין פוליסות ביטוח חיים מבטיחות תשואה.
- (6) אחר- הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח: השלמת העתודה לפוליסות גמלה על פי חוזר המפקח 2013-1-2.

- ב. השפעת השינויים המפורטים להלן על ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר -
- (1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה - לא נדרשה התאמה כזאת.
- (2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, ומתיקונים אחרים: העתודה המשלימה לגמלאות ועודדת LAT.

פרק ג' - חוות הדעת

- אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים:
1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
- א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;
- ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;
- ג. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

1. פרטים אודות סוגי העתודות ועדכון נכללים בביאורים לדוחות הכספיים. ראה ביאור 37 ב.3. לדוחות הכספיים ליום 31.12.2018.
2. לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, למעט האמור בסעיף 2.ב.2 לעיל.

26/3/2019	אקטואר ראשי ואקטואר ממונה ביטוח חיים	ד"ר לייבוש אולמן	
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

מצ"ב: טופס 12א: תביעות תלויות ועתודה - ברוטו

טופס 12ב: תביעות תלויות ועתודה - בשייר

טופס 12א' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - ברוטו

ליום: 31.12.2018

שם החברה: מגדל חב' לבטוח בע"מ

(באלפי ש"ח)

כיסויים (אחרים 1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ	
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה		
6	5ב	5א	4	3ב	3א	2ב	2א	1ב	1א		
65,429	3,404	60,300	326,765	15,357	166,121	478,209	1,545,337	3,056	941,463	3,605,441	1 תביעות תלויות
149	20,373	2,502,662	1,861,412	4,781	96,670	96,731,623	22,666,303	1,074,099	4,650,587	129,608,659	2 עתודה (סה"כ שורות 1א עד 6)
121	0	0	13,877	0	465	250,381	16,005,201	5,772	2,505,192	18,781,009	1א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:
27	0	0	61,304	0	1,831	55,794,127	692	910,458	0	56,768,439	פוליסות שהונפקו עד שנת 1990
0	0	0	5,603	0	837	34,281,626	124,588	2,982	0	34,415,636	פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
148	0	0	80,784	0	3,133	90,326,134	16,130,481	919,212	2,505,192	109,965,084	פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004
1	2,438	2,322,258	33,608	4,781	93,537	0	0	0	0	2,456,623	סה"כ (1א עד 3א2)
0	17,935	180,404	1,747,020	0	0	5,316,346	3,896,215	137,508	1,933,730	13,229,158	2ב פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 השתתפות ברווחים
0	0	0	0	0	0	0	165,180	0	0	165,180	5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה
0	0	0	0	0	0	1,089,143	2,474,427	17,379	211,665	3,792,614	6 אחר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל

(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'

א8	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים חדשים									
1ב8	שינויים בהנחות	-404,048	-24,952	-1,534	-183,849	-193,712	0	0	0	0
2ב8	שינויים בשיטות	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3ב8	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים קיימים	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4ב8	הבדלים בגובה הפרמיה	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	שינויים אחרים	0	0	0	0	0	0	0	0	0

טופס 12ב' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - בשייר

ליום: 31.12.2018

שם החברה: מגדל חב' לביטוח בע"מ

(באלפי ש"ח)

כיסויים (אחרים 1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ		
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה			
6	5ב	5א	4	3ב	3א	2ב	2א	1ב	1א			
64,716	3,404	50,294	318,374	15,357	158,279	478,209	1,545,337	3,039	940,935	3,577,944	1 תביעות תלויות	
149	20,373	2,500,329	1,859,754	4,768	96,671	96,728,791	22,576,692	1,074,099	4,650,587	129,512,213	2 עתודה (סה"כ שורות 1א עד 6)	
121	0	0	13,171	0	465	248,096	15,940,488	5,772	2,505,192	18,713,305	1א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:	
27	0	0	60,578	0	1,832	55,794,127	692	910,458	0	56,767,714	פוליסות שהונפקו עד שנת 1990	
0	0	0	5,558	0	837	34,281,626	124,588	2,982	0	34,415,591	פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003	
148	0	0	79,307	0	3,134	90,323,849	16,065,768	919,212	2,505,192	109,896,610	פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004	
1	2,438	2,322,258	33,427	4,768	93,537	0	0	0	0	2,456,429	סה"כ (1א עד 3א2)	
0	17,935	178,071	1,747,020	0	0	5,315,808	3,881,490	137,508	1,933,730	13,211,562	2ב פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 השתתפות ברווחים	
0	0	0	0	0	0	0	165,180	0	0	165,180	5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה	
0	0	0	0	0	0	1,089,134	2,464,254	17,379	211,665	3,782,432	6 אחר	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל	

(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'

א8	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים חדשים	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1ב8	שינויים בהנחות	-404,048	-24,952	-1,534	-183,849	-193,712	0	0	0	0	0	0
2ב8	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים קיימים	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3ב8	הבדלים בגובה הפרמיה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4ב8	שינויים אחרים	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

מגדל חברה לביטוח בע"מ

26 במרס 2018

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כלליפרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח כללי, עבור הדוחות הכספיים של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן "מגדל" או "המבטח") ליום 31.12.2018, כפי שמפורט להלן.

אני מכהנת כאקטוארית ממונה של ביטוח כללי במגדל מיום 1 באפריל 2017. אין לי קשרים עסקיים עם המבטח, או עם בעל עניין של המבטח או עם בן משפחה של בעל עניין של המבטח או עם חברה קשורה למבטח ואני עובדת כשכירה אצל המבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית1. היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

4. לצורך חישוב השייר, ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה בקבוצת מגדל מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

5. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

- א. הפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי (להלן ה"פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שבוצע ע"י אקטואר ה"פול".
- ב. הפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים אחרים נעשתה תוך התייחסות למידע שהתקבל מהחברה המובילה. הפרשה זו אינה מהותית.
- ג. מגדל משמשת כמבטחת משנה בעסקים רב לאומיים אשר לא משפיעים באופן מהותי על השייר.
- ד. לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

2. נתונים המצורפים להיקף חוות הדעת האקטוארית

ליום 31 בדצמבר 2018		תביעות תלויות ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים):	(2 א 1 א)
אלפי ש"ח	ברוטו		
שייר			
1,826,200	1,876,196	רכב חובה	
495,245	503,194	חבות מעבידים	
586,047	782,063	צד שלישי	
192,733	282,600	אחריות מקצועית	
60,228	77,203	חבות המוצר	
224,034	224,034	רכב רכוש	
57,290	65,889	דירות	
3,441,777	3,811,179	סה"כ ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים)	
28,544	289,062	סה"כ ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים וצירוף תיק תביעות)	
3,470,321	4,100,241	סה"כ ענפים	(2 א 1 ב)
88,392	88,392	הוצאות עקיפות	(2 א 2)
		הפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורוחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות:	(3 א 2)
16,570	לא נדרש להצהיר	רכב חובה	
-	לא נדרש להצהיר	רכב רכוש	
-	לא נדרש להצהיר	מקיף דירות	
3,575,283	4,188,633	סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית	

הערות -

1. ההפרשות המפורטות לעיל כוללות את ההפרשות המחושבות בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול")
2. העתודה לסיכונים שטרם חלפו כוללת גם את המרכיבים הבאים:
 - א. עלות הסיכון הביטוחי;
 - ב. מרווח לחוסר הוודאות הנלווה לסיכון (כהגדרתו בנייר העמדה);
 - ג. העלות ליישוב תביעות והוצאות הנלוות לביטוחים אלה.
3. ענפים שלא נכללו בהערכה האקטוארית; ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים), כוללים ענפי מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה וכן, הערכת התביעות התלויות בגין תיק תביעות ביטוח כללי שנרכש בשנת 2016 ונרשם על פי הערכת מחלקת תביעות. השפעת צירוף התביעות שנרכשו בשייר אינה מהותית (ראה ביאור 2.38.ה).

מגדל חברה לביטוח בע"מ

4. בענפי חבויות (חבות מעבידים, צד שלישי, אחריות מקצועית וחבות המוצר), הסכומים הנם בגין תביעות תלויות והפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה (ככל שקיים).

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפים הבאים: רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ומקיף דירות:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:

א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;

ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;

ג. עמדת הממונה בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;

ד. כללים אקטוארים מקובלים.

2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.

3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.

4. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 1.א.2 (א) בגין הענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים): רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ודירות, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

5. סך ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 1.א.2 (ב) מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים (סטטיסטיים) ושאינם מקובצים (לא סטטיסטיים) בכללותם כתוקפם ביום הדוח הכספי.

6. ההפרשה המפורטת בפרק ב' סעיף 2.א.2 (2) מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 3.א.2 (3), מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות, הבהרות

1. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות, ומבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הסטטיסטי. הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד בעקבות, בין השאר, פסיקות ותקדימים בבתי משפט שלא ניתן לחזות אותם מראש, שינויים בגורמים חברתיים וסביבתיים. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי. בנוסף קיימת אי הוודאות נוספת בגללמה שבשימוש במודלים התואמים את עקרונות הנוהג המיטבי אשר משולב בהם מידה ניכרת של שיקול דעת.

2. החל מיום 31 בדצמבר 2015 החברה מיישמת את עמדת הממונה בקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי¹. העתודות מחושבות כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" לפי הפירוש כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") שההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. בהקשר זה נקבע לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות כי הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכונן לאומדן הסתברות של 75% לפחות. מרווח הביטחון לוקח בחשבון הן את הסיכון הרנדומלי, אשר ניתן לאמוד אותו בשיטות סטטיסטיות, והן סיכונים סיסטמיים שבשל אופיים נדרש שימוש בשיטות אמידה איכותיות המשלבות מידה ניכרת של שיקול דעת.

לאור העובדה כי ההערכה על בסיס הנוהג המיטבי בוצעה לראשונה במאזן דצמבר 2015, יש לציין כי החברה ממשיכה לבחון דרכים לשיפור הערכות רכיבי המודל, בהתייחס בין השאר לפרקטיקות שמתגבשות בשוק ולידע והניסיון שנצבר ויצברו בשנים הקרובות.

3. כאמור, החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי. בעקבות בחינה זו אימצה החברה את עקרונות הנוהג המיטבי בענפים צד שלישי וחבות מעבידים ובהתאם לכך החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. בשאר הענפים החברה מהוונת בשיעור היוון ריאלי של 0%.

4. בחודש מרס 2016 פורסמו המלצות ועדה בין משרדית בראשות השופט ד"ר אליהו וינוגרד ז"ל לעניין עדכון תוחלת החיים ושיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית של המוסד לביטוח לאומי, אשר קבע את מקדם ההיוון על 2% במקום 3%, וכן נקבע מנגנון לעדכון שיעור ריבית ההיוון בעתיד. התיקון נכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2017 והוא חל בפועל על תביעות המל"ל.

בחודש פברואר 2018, במסגרת דיון בנושא זה בבית המשפט העליון, לאחר שנטען בדיון כי יש להפחית את שיעור ריבית ההיוון של הפיצויים לניזוק, עד ל-1%, הובאה בפני בית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה בקשר עם התקנות האמורות, בה צוין, בין היתר, כי השיקולים שנלקחו בחשבון במסגרת תיקון התקנות, אינם בהכרח מלוא השיקולים שיש לשקול לעניין שיעור ריבית ההיוון בפיצוי נזיקי, אלא רחבים יותר. כמו כן צוין היועץ כי הוחלט על הקמת ועדה בין משרדית אשר תבחן את הנושא ("ועדת קמיניץ"). בהתאם לכך, דחה בית המשפט העליון את הכרעתו בנושא למועד מאוחר יותר.

בינואר 2019 פרסמה ועדת קמיניץ את טיוטת מסקנותיה. עיקר המלצות הוועדה הינן –

- לא לחייב או לתמרץ תשלום עתידי בידי המזיק או חברת הביטוח אשר נכנסת בנעליו.
- מעת שהוחלט כי לא יהיה חיוב לפיצוי עתידי, ברי כי רוב תשלומי הפיצויים ימשיכו להינתן בסכום מהוון. לאור האמור, סבורה הוועדה כי יש לראות את הניזוק כניזוק סביר, המשקיע את הפיצוי באפיק השקעה שבסיכון נמוך, ומשכך, מוצע לקבוע שיעור ריבית היוון אחיד של 3%.

¹ חוזר 2015-1-1; עמדת ממונה – נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי

מגדל חברה לביטוח בע"מ

- עוד החליטה הוועדה על קביעת "רצועת נידוד" כשהריבית שנבחרה, לפי שיטת ההיוון האחיד, קרי 3%, תהא באמצעה. רוחב רצועת הנידוד יעמוד על אחוז ריבית אחד לכל כיוון. חריגה מרצועת הנידוד, תפעיל עדכון של ריבית ההיוון.

יש לציין כי טרם פורסמו המלצות סופיות, והדיון בנושא זה טרם הוכרע בבית המשפט העליון, לפיכך, ההפרשה לעניין זה עומדת בעינה.

האומדן להפרשה מבוסס על הנחות שונות ואלמנטים רבים של שיקול דעת, את חלקם קשה לאמוד בייחוד לאור העובדה שהם אינם סטטיסטים ולכן לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית, לכן עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן האקטוארי.

5. בחודש מרץ 2018 תוקן חוק ההסדרים לשנת 2019, בין היתר תוקן חוק הביטוח הלאומי ונקבע במסגרתו הסדר שיבוב חדש חלק ההסדר הקבוע בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי. הסדר השיבוב החדש עתיד להיות הסדר כולל בין המל"ל לחברות הביטוח, אשר במסגרתו יועבר למל"ל אפריורית, מדי שנה, סכום קבוע מחברות הביטוח המיועד לכיסוי חבותן בהתאם לשיעור המוצע בחוק. ככל שהסדר השיבוב החדש יכנס לתוקף, תבוטל זכות השיבוב הפרטנית הקיימת למל"ל מול חברות הביטוח. ככל שהסדר השיבוב החדש יהפוך לרשמי ומחייב, הוא יחול על כל תאונות הדרכים שיקרו מעת כניסתו לתוקף של התיקון. ביחס לתאונות שאירעו בתקופה שבין 1 בינואר 2014 ועד למועד כניסת התיקון לתוקף, ושלגביהן לא הוגשה תביעה או דרישה מצד המל"ל, ייקבעו התקנות גם את הסכום החד פעמי שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל.

להערכת החברה לא ניתן בשלב זה להעריך את ההשפעה, אם קיימת, על התביעות התלויות בענף רכב חובה מכיוון שאופן החלת ההסדר באופן רטרואקטיבי, ובפרט, השיעור הקובע לשנים אלו, עדיין לא נקבעו בתקנות. נציין כי בסעיף התביעות התלויות בענף רכב חובה מגולמת הפרשה לביטוח לאומי המבוססת על ניסיון העבר.

6. לא היו שינויים מהותיים בשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת.

7. בענף תאונות אישיות מבוצע תחשיב אקטוארי של התביעות התלויות, הפרשה זו מופיעה בהצהרה של אקטואר בריאות.

8. בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח החברה בחנה אפשרות חישוב הפרשות אקטואריות גם בענפים: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה, וכן ענף נסיעות לחו"ל. עקב העדר מובהקות סטטיסטית, לא יושם מודל אקטוארי בענפים אלו.

26.03.2018	אקטוארית ממונה ביטוח כללי	רוני גינור	
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרת אקטואר ביטוח בריאות

פרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח בריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) מגדל חברה לביטוח בע"מ ליום 31 בדצמבר 2018, כפי שמפורט להלן.

אני עובד שכיר של החברה. אינני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח. התמנתי לתפקיד כאקטואר ממונה ביטוח בריאות בתאריך 18.7.2013.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית

1. פסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

ה. אין לחברה עסקים נכנסים ו/או ביטוחים משותפים בכל הנוגע לדוח זה.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

2. נתוני הערכה לסכום העתודות

א. להלן פירוט סכומי ההפרשות באלפי ש"ח:

תיאור	ביטוחי פרט		ביטוחי קולקטיבים		סה"כ
	עסקי בריאות המדווחים במגזר בריאות (כולל נסיעות לחו"ל)*	תאונות אישיות**	עסקי בריאות המדווחים במגזר בריאות (כולל נסיעות לחו"ל)*	תאונות אישיות**	
ברוטו					
תביעות תלויות (כולל IBNR)	152,751	83,441	60,431	8,420	305,043
הוצאות עקיפות	4,797	2,321	4,358	178	11,654
תנאי חוזה הביטוח	489,260	91,289	4,114	1,221	585,884
סה"כ ברוטו	646,808	177,051	68,903	9,819	902,581
שייר					
תביעות תלויות (כולל IBNR)	118,621	83,420	60,431	8,378	270,850
הוצאות עקיפות	4,797	2,321	4,358	178	11,654
תנאי חוזה הביטוח	489,260	91,289	4,114	1,221	585,884
סה"כ שייר	612,678	177,030	68,903	9,777	868,388

* עתודות עסקי נסיעות לחו"ל נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.1.

** עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן ארוך נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח בריאות. סעיף "תנאי חוזה הביטוח" כולל הפרשה לתביעות נכות תעסוקתית בתשלום על סך 11.4 מלש"ח בביטוחי פרט ו-1.2 מלש"ח בביטוחי קולקטיבים. עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן קצר נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.1.

ב. השפעת שינויים על ההפרשות

- פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של ההפרשות אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה: אין.
- פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של ההפרשות אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להגבות ומתיקונים אחרים ברוטו ושייר: אין.

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בתת ענפי ביטוח הבריאות הבאים:

- הוצאות רפואיות
- מחלות קשות
- שיניים
- תאונות אישיות לטווח ארוך
- אחר

מגדל חברה לביטוח בע"מ

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
 - ג. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות השייכים לתתי ענפי ביטוח הבריאות שפורטו לעיל, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

1. הערות הבהרות והסברים
 - א. הוצאות רפואיות - ההפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי.
 - ב. מחלות קשות – ההפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי.
 - ג. ענף אחר – תוכנית "השקעה בריאה" לכיסוי הוצאות רפואיות (ניתוחים ואחרים): בניגוד לתוכניות הרגילות, במידה ולמבטח לא הייתה תביעה במשך 15 שנים, המבטח מקבל החזר כספי.
 - ד. חישוב ההפרשות לתביעות תלויות ו-IBNR עבור הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ותאונות אישיות לטווח ארוך נקבע על בסיס מודל סטטיסטי לחיזוי תשלומי התביעות העתידיים על בסיס ניסיון העבר.
 - ה. ההפרשות עבור תביעות נכות תעסוקתית בתשלום, בענף תאונות אישיות לזמן ארוך, חושבו לפי מקדם תשלומים צפוי, על בסיס ניסיון החברה.
 - ו. ההפרשות בענפי תאונות אישיות לזמן קצר ונסיעות לחו"ל, נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי, גב' רוני גינור.
 - ז. בענף ביטוח סיעודי מבוצע תחשיב אקטוארי של ההתחייבויות הביטוחיות. ההתחייבויות הללו מופיעות בהצהרה של אקטואר ממונה ביטוח חיים.
2. שינויים בהנחות ובשיטות

לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, לרבות בריבית ההיוון.

26.03.2019	אקטואר ממונה ביטוח בריאות	דניאל כצמן	
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה